Мини Інжіл

Шолу

Бұл Исаның ілімін және Оның үйреткен, сілтеме жасаған және орындаған жазбаларын ең жақсы жеткізу үшін арнайы таңдалған ежелгі грек мәтіндерінің жинағы. Біздің мақсатымыз – түпнұсқа грек тіліне мүмкіндігінше дәл сәйкес келетін мәтінді заманауи, оқуға ыңғайлы форматта ұсыну.

Жауапкершіліктен бас тарту

Бұл аударма түпнұсқа грек Септуагинта және Византия мәтіндерінен үлкен тілдік модельдер арқылы жасалды. Осы себепті ол түпнұсқа тілдің мәдениеті мен грамматикасының көптеген белгілерін қамтиды, бірақ қателер де болуы мүмкін. Егер бірдеңе таңқаларлық болып көрінсе, түпнұсқа грек мәтінін тексеріңіз. Егер қате тапсаңыз, оны jesusislord@joshuabible.com электрондық поштасына жіберіңіз.

Лицензиялау

Сізде аударманың бір бөлігін немесе толығымен көбейтуге және таратуға рұқсат бар. Сізге оны өзгертуге немесе сатуға рұқсат етілмейді. Егер қате тапсаңыз, jesusislord@joshuabible.com электрондық поштасына хат жіберіңіз, сонда біз оны түзетіп, жаңартылған басылымды ұсына аламыз.

Жаратылыс

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50

Матайдан Ізгі хабар

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28

Шығу

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

Мәрқұстан Ізгі хабар

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Сандар

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

Жұханнан Ізгі хабар

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

Қанон

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

Жохананың хаты

1 | 2 | 3 | 4 | 5

Ешуа

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

Жаратылыс

1

Бастауда Құдай аспан мен жерді жаратты. Ал жер көрінбейтін және қалыптаспаған болды, және қараңғылық тұңғиық үстінде еді, және Құдайдың рухы су үстінде жүрді. Және Құдай айтты: Жарық болсын, және жарық болды. Және Құдай жарықты көрді, өйткені ол жақсы еді, және Құдай жарық пен қараңғылықтың арасын бөлді. Құдай жарықты күн деп атады, ал қараңғылықты түн деп атады. Кеш болды, таң болды – бірінші күн.

Және Құдай айтты: Судың ортасында аспан болсын және су мен суды бөліп тұрсын, және солай болды. Құдай аспан күмбезін жасады және аспан күмбезінің астындағы суды аспан күмбезінің үстіндегі судан бөлді. Құдай аспан күмбезін аспан деп атады және Құдай оның жақсы екенін көрді, кеш болды, таң болды – екінші күн.

Және Құдай айтты: Аспанның астындағы су бір жиналысқа жиналсын және құрғақ көрінсін, және осылай болды, және аспанның астындағы су өздерінің жиналыстарына жиналды, және құрғақ көрінді. Және Құдай құрғақты жер деп атады, ал сулардың жиындарын теңіздер деп атады, және Құдай оның жақсы екенін көрді. Және Құдай айтты: Жер шөптің өсімдігін өсірсін, түріне қарай және ұқсастығына қарай тұқым себетін, және жемісті ағашты өсірсін, оның тұқымы өзінде болатын жеміс жасайтын, түріне қарай жердің үстінде. Және осылай болды. Және жер шөп өсімдігін шығарды, түріне және ұқсастығына сәйкес тұқым себетін, және жемісті ағашты шығарды, оның тұқымы өзінде болатын жеміс жасайтын, түріне сәйкес жердің үстінде, және Құдай мұның жақсы екенін көрді. Және кеш болды, және таң болды – үшінші күн.

Және Құдай айтты: Аспан күмбезінде жарықтар пайда болсын, жерді жарықтандыру үшін, күн мен түнді бөлу үшін, және олар белгілер, уақыттар, күндер және жылдар үшін болсын. Және олар аспан күмбезінде жарық болсын, жер бетіне жарық түсіру үшін, және солай болды. Және Құдай екі ұлы жарықты жасады: ұлы жарықты күннің басқаруына, және кіші жарықты түннің басқаруына, және жұлдыздарды. Және Құдай оларды аспан күмбезіне орналастырды, жер бетіне жарық беру үшін, Және күнді және түнді билеу үшін, және жарық пен қараңғылықты бөлу үшін, және Құдай оның жақсы екенін көрді. Кеш болды және таң болды – төртінші күн.

Және Құдай айтты: Сулар тірі жандары бар жорғалаушыларды шығарсын, және құстар жер үстінде аспан күмбезі бойынша ұшсын, және осылай болды. Және Құдай ұлы теңіз жануарларын жасады, және сулар шығарған барлық бауырымен жорғалаушы жануарлардың жанын олардың түрлері бойынша, және барлық қанатты құсты түрі бойынша жасады, және Құдай көрді, олар жақсы екенін. Құдай оларға батасын беріп: Өсіңдер және көбейіңдер, теңіздердегі суларды толтырыңдар, ал құстар жер бетінде көбейсін, – деді. Және кеш болды, және таң болды – бесінші күн.

Және Құдай айтты: Жер тірі жанды өз түріне қарай шығарсын - төрт аяқты жануарларды, бауырымен жорғалаушыларды және жердің жабайы аңдарын өз түріне қарай. Және осылай болды. Және Құдай жердің жабайы жануарларын түріне сәйкес жасады, және малды олардың түріне сәйкес, және жердің барлық бауырлап жорғалаушыларын түріне сәйкес, және Құдай мұның жақсы екенін көрді.

Және Құдай айтты: Адамды біздің бейнеміз бойынша және біздің ұқсастығымыз бойынша жасайық, және олар теңіз балықтарына, аспан құстарына, малдарға, бүкіл жерге және жер бетінде бауырлап жүретін барлық жәндіктерге билік етсін. Және Құдай адамды жасады, Құдайдың бейнесі бойынша оны жасады, еркек және әйел оларды жасады. Және Құдай оларға батасын берді, айта отырып: өсіңдер

және көбейіңдер, және жерді толтырыңдар, және оны бағындырыңдар, және теңіздің балықтарына, аспанның құстарына, барлық малға, бүкіл жерге және жер бетінде жорғалайтын барлық бауырлап жорғалаушыларға билік жүргізіңдер. Және Құдай айтты: Міне, Мен сендерге бердім барлық тұқым себетін егілетін шөпті, ол бүкіл жер бетінде бар, және барлық ағашты, онда тұқым беретін жеміс бар – сендерге тамаққа болады. Және жердің барлық жыртқыштарына, және аспанның барлық құстарына, және жер үстінде жорғалаушы барлық жорғалаушыға, ол өзінде өмірдің жанын бар, және барлық жасыл шөпті тамаққа, және осылай болды. Және Құдай өзі жасаған барлық нәрсені көрді, және міне, өте жақсы еді, және кеш болды, және таң болды – алтыншы күн.

2

Және аспан мен жер, және олардың бүкіл әлемі аяқталды.

Және Құдай алтыншы күні өзінің жасаған жұмыстарын аяқтады, және жетінші күні өзінің жасаған бар Және Құдай жетінші күнге батасын берді және оны қасиеттеді, себебі сол күні Ол Өзінің бастаған барлық істерінен тоқтады.

Бұл аспан мен жердің туылу кітабы, олар болған кезде, Иеміз Құдай аспан мен жерді жасаған күні, Және барлық далалық жасылдық жер бетінде пайда болғанға дейін, және

барлық далалық шөп өсіп шыққанға дейін, өйткені Құдай жер бетіне жаңбыр жаудырмаған еді, және оны өңдейтін адам болмаған еді. Бірақ жерден бұлақ көтеріліп, жердің бүкіл бетін суғарды. Және Құдай адамды жердің топырағынан жасады, және оның бетіне өмір тынысын үрлеп салды, және адам тірі жанға айналды.

Және Құдай Еденде шығыс жағында бақ егіп, онда өзі жаратқан адамды орналастырды. Құдай жерден көруге әдемі және тамаққа жақсы барлық ағашты тағы өсірді, сондай-ақ бақтың ортасында өмір ағашын және жақсы мен жаманды білудің ағашын өсірді. Өзен Еденнен шығып, бақты суландырады, сол жерден төрт бастауға бөлінеді. Біріншісінің аты Фисон, бұл Евилат жерінің бәрін айналып ағатын өзен, сонда алтын бар. Сол жердің алтыны жақсы, онда көмір тас пен жасыл тас бар. Және екінші өзеннің аты Гихон, бұл Эфиопия жерінің бәрін айналдырады. Және үшінші өзен Тигрис, бұл Ассириялықтардың қарсысында жүретін, ал төртінші өзен Евфрат. Жаратқан Иеміз Құдай Өзі жаратқан адамды алып, оны рахат бақшасына қойды, оны өңдеп-жасау және сақтау үшін. Және Жаратқан Ие Құдай Адамға бұйырды: Жұмақтағы барлық ағаштардан жеп-ішесің. Бірақ жақсы мен жаманды білетін ағаштан жемеңдер, қай күні одан жесеңдер, сол күні өліп қаласыңдар.

Және Жаратқан ие Құдай айтты: Адамның жалғыз болуы жақсы емес, оған сәйкес көмекші жасайық. Және Құдай

жерден даланың барлық аңдарын және аспанның барлық құстарын жасады да, оларды Адамға әкелді, олардың не деп аталатынын көру үшін, және Адам тірі жанды не деп атаса, сол оның аты болды. Адам барлық малға, аспанның барлық құстарына және даланың барлық жабайы жануарларына аттар қойды, бірақ Адамға өзіне ұқсас көмекші табылмады. Және Құдай Адамға транс салды, және ол ұйықтады, және оның бір жағын алды, және оның орнына етті толтырды. Және Құдай Адамнан алған қабырғадан әйел жасады және оны Адамға әкелді. Және Адам айтты: Міне, енді бұл менің сүйектерімнен алынған сүйек және менің етімнен алынған ет, бұл әйел деп аталады, өйткені ол еркектен алынды. Осының үшін адам өз әкесін және өз анасын тастап кетеді және өз әйеліне қосылады, және екеуі бір денеге айналады. Екеуі де, Адам және оның әйелі жалаңаш болды, және олар ұялмады.

3

Ал жылан жер бетіндегі барлық аң жыртқыштардың ішіндегі ең ақылдысы болды, оларды Иеміз Құдай жасаған еді, және жылан әйелге айтты: Не үшін Құдай райдың барлық ағаштарынан жемеңдер деп айтты? Және әйел жыланға айтты: Райдағы ағаштың жемісінен біз жейміз. Бірақ жұмақтың ортасындағы ағаштың жемісінен Құдай айтты: Одан жемеңдер және оған ұстамаңдар, өлмеу үшін. Және жылан әйелге айтты: Сіздер өліммен өлмейсіздер,

Құдай білді, өйткені қай күні одан жесеңдер, сіздердің көздеріңіз ашылады және сіздер құдайлар сияқты боласыңдар, жақсы мен жаманды білетін. Әйел ағаштың тамаққа жақсы екенін, көздерге қарауға жағымды екенін және түсінуге әдемі екенін көрді, оның жемісінен алып жеді және өзімен бірге жүрген күйеуіне де берді, олар жеді. Және екеуінің көздері ашылды, және олар жалаңаш екенін білді, және інжір ағашының жапырақтарын тікті, және өздеріне бел байлағыштар жасады. Және олар Иеміз Құдайдың кешке бақта жүрген дауысын естіді, және Адам мен оның әйелі Иеміз Құдайдың бетінен бақтағы ағаштың ортасында жасырынды. Жаратқан Ие Құдай Адамды шақырып, оған: Адам, қайдасың? – деді. Және оған айтты: Сенің дауысыңды жұмақта жүріп жатқанда естідім және қорқып кеттім, себебі мен жалаңашпын, сондықтан жасырындым. Және Құдай оған айтты: Кім саған жалаңаш екеніңді хабарлады? Сен саған тек осыдан жемеуді бұйырған ағаштан жедің бе? Және Адам айтты: Сен маған берген әйел, ол маған ағаштан берді, және мен жедім. Иеміз Құдай әйелге: Бұл не істедің? деп айтты. Әйел: Жылан мені алдады да, жедім деп айтты.

Және Иеміз Құдай жыланға айтты: Өйткені сен мұны жасадың, сен барлық малдардан және жердегі барлық жануарлардан қарғысты боласың, сен кеудеңмен және ішіңмен жүресің, және өмірің бойы топырақты жейсің. Мен сенің мен әйелдің арасына, сенің тұқымың мен оның тұқымының арасына дұшпандық қоямын; ол сенің

басыңды сақтайды, ал сен оның өкшесін сақтайсың. Және әйелге айтты: Көбейте көбейтемін қайғыларыңды және налысыңды, қайғыларда туасың балаларды, және еркегіңе бұрылысың, және ол саған билік етеді. Ал бірақ Адамға айтты: Себебі сен әйеліңнің дауысын тыңдадың және мен саған тек осыдан жемеуді бұйырған ағаштан жедің, одан сен жедің, жер сенің жұмыстарыңда қарғысқа ұшыраған, қайғылар ішінде оны жейсің өміріңнің барлық күндерінде. Тікенектер мен қарақұмдықтар саған өсіп шығады, және сен даланың шөбін жейсің. Бетіңнің терімен наныңды жейсің, сені алған жерге қайтқанша, себебі сен топырақсың, және топыраққа қайтасың. Және Адам өз әйелінің атын Өмір деп атады, себебі ол барлық тірілердің анасы. Және Жаратқан Ие Құдай Адамға және оның әйеліне терілі тоннан киімдер жасады және оларды киіндірді.

Және Құдай айтты: Міне, Адам біздің бірімізге ұқсас болды, жақсы мен жаманды білетін болды, және енді ол қолын созып, өмір ағашынан алып жемесін, сонда мәңгі өмір сүреді. Және Иеміз Құдай оны рахат райынан жіберді, сол жерді өңдеу үшін, қайдан ол алынған болатын. Және Ол Адамды қуып шығарды, және оны ләззат бейішінің қарсысына орналастырды, және керубимдерді тағайындады, және айналып тұрған жалынды семсерді өмір ағашының жолын күзетуге қойды.

4

Адам өз әйелі Еваны білді, және ол жүкті болып Каинды туды, және айтты: Мен Құдай арқылы адам иемдендім. Және ол оның ағасы Абелді туды, және Абел қой бақташысы болды, ал Қайын жерді өңдейтін болды. Және күндер өткен соң Қабыл жердің жемістерінен Иеге құрбандық әкелді, Және Абель де өзі өзінің қойларының тұңғыш туғандарынан және олардың майларынан әкелді, және Құдай Абельге және оның сыйлықтарына қарады. Бірақ Қаинға және оның құрбандықтарына назар аудармады, және Каин өте қайғырды, және оның беті түсті. Және Жаратқан Ие Құдай Қайынға айтты: Неге сен өте қайғылы болдың және неге бетің түсті? Егер дұрыс ұсынсаң, бірақ дұрыс бөлмесең, күнә жасаған жоқсың ба? Тыныш бол, оның бұрылуы сенің жаққа, және сен оны билейсің.

Және Қайын өз ағасы Әбілге айтты: Жазыққа өтейік. Олар жазықта болған кезде, Қайын өз ағасы Әбілдің үстіне тұрды және оны өлтірді. Және Жаратқан ие Құдай Қабылға айтты: Сенің ағаң Ḥабыл қайда? Ол айтты: Білмеймін, мен өз ағамның қорғаушысы ба? Және Иеміз айтты: Не істедің сен? Ағаңның қанының дауысы маған жерден айқайлап жатыр. Және енді сен жерден қарғысқа ұшырадың, ол жер өз аузын ашып сенің қолыңнан ағаңның қанын қабылдады. Қашан жерді жұмыс істесең, ол өз күшін саған беруге қоспайды, налып және дірілдеп жер бетінде боласың. Және Қайын Ие Құдайға айтты: менің кінәм кешірілуге тым ауыр. Егер сен мені бүгін жер бетінен қуып

жібересең, мен сенің бетіңнен жасырынамын, және жер бетінде күрсініп, дірілдеп жүремін, және мені тапқан әркім мені өлтіреді. Және Жаратқан ие Құдай оған айтты: Жоқ, осылай емес, Қайынды өлтірген әркімнен жеті есе өш алынады. Және Жаратқан ие Құдай Қайынға белгі қойды, оны табатын ешкім өлтірмес үшін. Қайын Құдайдың бет-алдынан шығып кетті, және Еденнің қарсысындағы Найд жерінде тұрды.

Қайын өз әйелін білді, және ол жүкті болып Енохты туды. Ол қала салып жатқан болды, және қаланы өз ұлының атымен Енох деп атады. Енохтан Гаидад туды, Гаидадтан Малелеел туды, Малелеелден Матусала туды, Матусаладан Ламех туды.

Және Ламех өзіне екі әйел алды, біріншісінің аты Ада, ал екіншісінің аты Селла. Және Ада Иобелді туды, ол шатырларда тұратын малшылардың атасы болды. Және оның ағасының аты Жұбал болды, бұл псалтирион мен кифараны ойлап тапқан адам еді. Зилла да Тубалды туды, ол қола мен темірдің балғашы ұстасы болды. Ал Тубалдың әпкесі Ноема болды. Ламех өз әйелдеріне, Ада мен Селлаға айтты: Менің дауысымды тыңдаңдар, Ламехтің әйелдері, менің сөздеріме құлақ салыңдар, себебі мен адамды маған жарақат үшін өлтірдім, және жас адамды маған көгеру үшін өлтірдім. Өйткені Қайыннан жеті рет кек алынса, Ламехтен жетпіс жеті рет кек алынады.

Адам өз әйелі Еваны білді, ол жүкті болып ұл туды. Оның атын Сет деп атады және былай деді: Өйткені Құдай маған Қабыл өлтірген Абелдің орнына басқа ұрпақ берді. Және Сифке ұл туды, ол оның атын Енос деп атады, осы үміттенді Иеміз Құдайдың атын шақыруға.

5

Бұл адамдардың туылуы туралы кітап, Құдай Адамды жаратқан күні, Құдайдың бейнесі бойынша оны жаратты, Еркек және әйелді жаратты, оларға батасын берді және оларды Адам деп атады, оларды жаратқан күні. Адам екі жүз отыз жыл өмір сүрді және өзінің идеясы мен бейнесі бойынша ұл тапты, және оның атын Сет деп қойды. Адам Сетті тудырғаннан кейін жеті жүз жыл өмір сүрді және ұлдар мен қыздар туды. Және Адамның өмір сүрген барлық күндері тоғыз жүз отыз жыл болды, және ол өлді. Сет екі жүз бес жыл өмір сүрді және Еносты туды. Және Сиф Еносты тудырғаннан кейін жеті жүз жеті жыл өмір сүрді және ұлдар мен қыздар туды. Сифтің барлық күндері тоғыз жүз он екі жыл болды, және ол өлді. Және Енос жүз тоқсан жыл өмір сүрді және Каинанды туды. Және Енос Қайнанды тудырғаннан кейін жеті жүз он бес жыл өмір сүрді және ұлдар мен қыздар туды. Еностың барлық өмір күндері тоғыз жүз бес жыл болды, және ол өлді. Және Қайнан жүз жетпіс жыл өмір сүрді және Малелеелді туды. Және Қайнан Малелеелді тудырғаннан кейін жеті жүз қырық жыл өмір

сүрді, және ұлдар мен қыздар туды. Каинанның барлық күндері тоғыз жүз он жыл болды, және ол өлді.

Малелеел жүз алпыс бес жыл өмір сүрді және Жаредті туды. Және Малелеел Жаредті тудырғаннан кейін жеті жүз отыз жыл өмір сүрді және ұлдар мен қыздар туды. Малелеелдің барлық күндері бес жүз тоқсан бес жыл болды, және ол өлді. Және Жаред жүз алпыс екі жыл өмір сүрді және Енохты туды. Және Жаред Енохты тудырғаннан кейін сегіз жүз жыл өмір сүрді және ұлдар мен қыздар туды. Иаредтің барлық күндері тоғыз жүз алпыс екі жыл болды, және ол өлді. Және Енох жүз алпыс бес жыл өмір сүрді және Матусаланы туды. Енох Мафусаланы тудырғаннан кейін Құдайға екі жүз жыл ұнады және ұлдар мен қыздар туды. Және Енохтың барлық күндері бес жүз алпыс бес жыл болды. Және Енох Құдайдың ұнағына бөленді, және ол табылмады, себебі Құдай оны алып кетті. Және Метушелах жүз алпыс жеті жыл өмір сүрді және Ламехті туды. Және Матуселах Ламехті тудырғаннан кейін екі жүз сегсен жыл өмір сүрді және ұлдар мен қыздар тудырды. Матусаланың өмір сүрген барлық күндері тоғыз жүз алпыс тоғыз жыл болды, және ол өлді. Ламех жүз сексен сегіз жыл өмір сүрді және ұл тапты. Және оның атын Нұх деп атады, айтып: Бұл бізді біздің жұмыстарымыздан, біздің қолдарымыздың азаптарынан және Жаратқан Құдай қарғаған жерден тыныштандырады. Және Ламех Нұхты тудырғаннан кейін бес жүз алпыс бес жыл өмір сүрді және ұлдар мен қыздар тудырды. Және Ламехтің барлық күндері жеті жүз елу үш жыл болды, және ол өлді. Нұх бес жүз жаста

болды және үш ұл туылдырды: Сем, Хам, Жапет.

6

Және адамдар жер бетінде көбейе бастаған кезде, олардан қыздар туылды. Құдайдың ұлдары адамдардың қыздарын көріп, олардың әдемі екенін байқап, таңдаған барлық қыздарынан өздеріне әйелдер алды. Және Иеміз Құдай айтты: Менің рухым осы адамдарда мәңгі қалмайды, себебі олар ет, ал олардың күндері жүз жиырма жыл болады. Ал сол күндері жер бетінде алыптар болды, және одан кейін де, Құдайдың ұлдары адамдардың қыздарына кірген кезде, олар оларға туды, сол алыптар ғасырлардан бері атақты адамдар болды.

Жаратқан ие Құдай адамдардың зұлымдықтары жер бетінде көбейгенін көріп, әрбір адам өз жүрегінде барлық күндері мұқият жаман туралы ойлайтынын байқады, Және Құдай адамды жер бетінде жаратқанына ойланды және ойға қалды. Және Құдай айтты: Мен жасаған адамды жер бетінен өшіремін, адамнан бастап малға дейін, бауырымен жорғалаушылардан бастап аспан құстарына дейін, себебі мен оларды жасағаныма өкінемін.

Бірақ Нұх Жаратқан Ие Құдайдың алдында жақсылық тапты. Бұлар Нұхтың ұрпақтары. Нұх әділ адам болды, өз ұрпағында кемел болған, Нұх Құдайға ұнады. Нұх үш ұл

туды: Сем, Хам және Яфет. Жер Құдайдың алдында бұзылды және жер әділетсіздікке толды. Және Жаратқан Ие Құдай жерді көрді, және ол бүлінген болды, себебі барлық ет өзінің жолын жер бетінде бүлдірді. Және Жаратқан Ие Құдай Нұхқа айтты: Барлық адамның уақыты менің алдыма келді, себебі жер олардың әділетсіздігінен толды, және міне, мен оларды және жерді жояды.

Сонымен өзіңе төртбұрышты ағаштардан кеме жаса, кемеде ұялар жасайсың және оны ішінен де, сыртынан да асфальтпен жабасың. Және кемені осылай жасайсың: кеменің ұзындығы үш жүз шынтақ, ені елу шынтақ және биіктігі отыз шынтақ. Сен кемені жинап жасайсың, және оны жоғарыдан бір шынтаққа дейін аяқтайсың, ал кеменің есігін жақтардан жасайсың, оны төменгі, екінші және үшінші қабатты етіп жасайсың. Мен болса міне, топан су әкелемін жер үстіне, аспан астындағы өмір жаны бар барлық етті жою үшін, және жер үстіндегі бәрі өледі.

Және Мен сенімен Менің келісімімді орнатамын, бірақ сен кемеге кіресің – сен және сенің ұлдарың, және сенің әйелің, және сенің ұлдарыңның әйелдері сенімен бірге. Және барлық малдан, барлық бауырымен жорғалаушылардан, барлық жабайы аңдардан және барлық еттен екі-екіден, барлығынан сен кемеге әкелесің, осылай оларды өзіңмен бірге асырайсың, олар еркек және ұрғашы болады. Барлық ұшатын құстардың түрлері бойынша, барлық малдың түрлері бойынша және жер бетінде бауырлап жорғалайтын

барлық жәндіктердің өз түрлері бойынша, барлығынан екі-екіден сенің жаныңа кіреді, сенімен бірге тамақтану үшін, еркек және ұрғашы. Сен барлық жейтін тамақтардан өзіңе аласың, және өзіңе жинайсың, және ол саған және соларға жеуге болады. Және Нұх Жаратушы Құдай оған бұйырған барлық нәрсені солай орындады.

7

Және Жаратқан Ие Құдай Нұхқа айтты: Сен және сенің бүкіл үй-ішің кемеге кіріңдер, себебі мен сені осы ұрпақта өзімнің алдымда әділ деп көрдім. Ал таза малдардан өзіңе жеті-жетіден еркек және ұрғашы әкел, ал таза емес малдардан екі-екіден еркек және ұрғашы. Және аспанның таза құстарынан жеті-жеті еркек және ұрғашы, және барлық таза емес құстардан екі-екі еркек және ұрғашы, барлық жер бетінде тұқымды сақтау үшін. Әлі жеті күн үшін мен жер бетіне жаңбыр әкелемін, қырық күн және қырық түн, және мен жасаған барлық тіршілікті бүкіл жер бетінен өшіремін. Және Нұх Жаратқан Ие Құдай оған бұйырған барлығын жасады. Нұх алты жүз жаста болды, және су тасқыны жер бетінде болды. Нұх, оның ұлдары, оның әйелі және оның ұлдарының әйелдері топан суы себебінен онымен бірге кемеге кірді. Және таза құстардан, және таза емес құстардан, және таза малдардан, және таза емес малдардан, және жер бетінде бағып жүретін барлық жәндіктерден, Екі-екіден аталық және аналық кірді Нұхқа

арқаға, Құдай Нұхқа бұйырғандай. Және жеті күннен кейін топан суы жер бетінде болды. Нұхтың өміріндегі алтыжүздік жылда, екінші айдың жиырма жетінші күнінде, тереңдіктің барлық бұлақтары жыртылды және аспанның су ағындары ашылды. Және жаңбыр жер бетіне қырық күн және қырық түн жауды. Осы күні Нұх, Сем, Хам, Жапет - Нұхтың ұлдары, және Нұхтың әйелі, және оның ұлдарының үш әйелі онымен бірге кемеге кірді. Және барлық жабайы жануарлар өз түріне сәйкес, және барлық мал өз түріне сәйкес, және жер бетінде жылжитын барлық жорғалаушы өз түріне сәйкес, және барлық ұшатын құс өз түріне сәйкес, Олар Нұхқа ковчегке кірді, екі-екіден еркек және әйел, барлық еттен, оларда өмір рухы бар. Және кіретін еркек пен ұрғашы барлық жан иелерінен кірді, Құдай Нұхқа бұйырғандай, және Жаратқан Ие Құдай кемені сыртынан жапты.

Және топан су жер бетінде қырық күн және қырық түн болды, және су көбейді, және кемені көтерді, және ол жерден жоғары көтерілді. Және су басым болды, және жер бетінде өте көбейді, және кеме су үстінде жүзіп жүрді. Ал су жер бетінде өте-өте күшті болды және аспанның астындағы барлық биік тауларды жапты. Он бес шынтақ жоғары көтерілді су және барлық биік тауларды жапты. Және жер бетінде қозғалатын барлық тіршілік өлді: құстар, мал, жабайы жануарлар, жер бетінде бауырлап жорғалаушы барлық жәндіктер және барлық адам. Және өмір тынысы бар барлығы және құрғақта болған бәрі өлді. Және жер

бетіндегі барлық тірі жандар сүрттіп тасталды: адамнан бастап малға дейін, бауырымен жорғалаушылар және аспанның құстары. Олар жерден жойылды, тек Нұх ғана қалдырылды және онымен бірге кемеде болғандар. Және су жер үстінде жүз елу күн көтеріліп тұрды.

8

Және Құдай Нұхты, барлық жабайы аңдарды, барлық малды, барлық құстарды және онымен бірге кемеде болған барлық бауырлап жорғалаушыларды есіне алды, және Құдай жер үстіне жел әкелді, және су тоқтады. Және ұңғыманың бұлақтары жабылды, аспанның су ағындары да жабылды, және аспаннан жаңбыр тоқтатылды. Және су жерден кетіп жатты, және су жүз елу күннен кейін азайды. Және кеме жетінші айдың жиырма жетінші күні Арарат таулары үстінде тоқтады. Ал су оныншы айға дейін азайып жатты. Және оныншы айда, айдың бірінші күні, таулардың басшылары көрінді. Және қырық күннен кейін Нұх өзі жасаған кеме терезесін ашты. Және ол қарғаны жіберді, ал ол шығып кетті де, жер бетіндегі су кебетінше қайтып келмеді. Және ол көгершінді өзінен кейін жіберді, судың жерден азайғанын көру үшін. Және көгершін аяқтарына демалыс таба алмай, оған кемеге қайтып оралды, себебі су жердің бүкіл бетінде болды, және ол қолын созып, оны алды және оны өзіне кемеге кіргізді. Және тағы жеті күн күткеннен кейін, қайтадан көгершінді кемеден жіберді.

Және көгершін кешке қарай оған қайтып оралды, және оның аузында зәйтүн ағашының жапырағының кішкене бөлшегі болды, және Нұх судың жерден азайғанын білді. Және тағы жеті күн күткеннен кейін, қайтадан көгершінді жіберді, бірақ ол оған қайтып оралмады. Және Нұхтың өміріндегі алты жүз бірінші жылда, бірінші айдың бірінде су жерден тоқтады. Және Нұх өзі жасаған кеменің төбесін ашты және су жер бетінен тоқтағанын көрді. Екінші айдың жиырма жетінші күні жер кепті.

Иеміз Құдай Нұхқа былай деді: Кемеден шық сен және сенің әйелің, және сенің ұлдарың, және сенің ұлдарыңның әйелдері сенімен бірге. Және сенімен бірге барлық жабайы жануарларды, құстардан бастап малға дейінгі барлық тіршілік иелерін және жер бетінде жорғалап жүретін барлық жәндіктерді өзіңмен бірге алып шық. Жер бетінде өсіп-өніңдер және көбейіңдер. Және Нұх шықты, және оның әйелі, және оның ұлдары, және оның ұлдарының әйелдері онымен бірге, Және барлық жабайы аңдар, барлық мал, әрбір құс және жер бетінде жорғалап жүретін барлық жәндіктер өз түрлеріне сәйкес кемеден шықты.

Және Нұх Жаратқанға құрбандық үстелін салды, және таза малдардың бәрінен алды, және таза құстардың бәрінен алды, және құрбандық үстелінің үстінде түгелдей өртеуге шығарды. Жаратқан Ие Құдай хош иісті иіскеді. Жаратқан Ие Құдай ойланып айтты: Мен адамдардың істері үшін жерді қарғауды енді қоспаймын, себебі адамның ойы

жастығынан бастап жамандыққа мұқият бағытталған. Сондықтан мен істегенімдей барлық тірі етті соғуды енді қоспаймын. Жердің барлық күндерінде тұқым және орау, суық және ыстық, жаз және көктем, күн және түн тоқтамайды.

9

Және Құдай Нұхқа және оның ұлдарына батасын берді, және оларға айтты: өсіңдер және көбейіңдер, және жерді толтырыңдар, және оның үстінен билік жүргізіңдер. Және сіздердің дірілдеуіңіз бен қорқынышыңыз жердің барлық жануарларының үстінде, аспанның барлық құстарының үстінде, жердің үстінде қозғалатын барлық нәрселердің үстінде және теңіздің барлық балықтарының үстінде болады, оларды сіздердің қолдарыңызға бердім. Және барлық тірі жорғалаушы сіздерге тамаққа болады, шөп көкөністері сияқты сіздерге бәрін бердім. Бірақ жанның қаны бар етті жемеңдер. Және өйткені сіздердің жандарыңыздың қандарын барлық аңдардың қолынан іздеймін, және адамның ағасының қолынан адамның жанын іздеймін. Адамның қанын төгуші, оның қаны орнына төгілетін болады, себебі мен адамды Құдайдың бейнесінде жасадым. Ал сіздер өсіңіздер, көбейіңіздер, жерді толтырыңыздар және оған билік етіңіздер.

Және Құдай Нұхқа және оның ұлдарына, олармен бірге

айтты: Және міне, мен өз келісімімді сіздермен және сіздерден кейінгі ұрпақтарыңызбен орнатамын. және барлық тірі жанмен сіздермен бірге: құстардан бастап, малдан бастап және жердің барлық жабайы аңдарына дейін, сіздермен бірге болған барлық кемеден шыққандардан бастап. Және мен өз келісімімді сендермен орнатамын, және барлық тіршілік иелері топан суынан енді өлмейді, және жерді жою үшін су топаны енді болмайды. Және Жаратқан Ие Құдай Нұхқа айтты: бұл Менің сендермен және сендермен бірге жүрген барлық тірі жандармен арамда орнатқан келісімімнің белгісі, оны мәңгілік ұрпақтарға беремін. Менің садағымды бұлтқа қоямын, және ол менің мен жердің арасындағы келісімнің белгісі болады. Және мен бұлттарды жердің үстінде жинағанда, садақ бұлтта көрінеді. Мен өз келісімімді есіме аламын, ол менің мен сіздердің арасында және барлық денедегі барлық тірі жанның арасында болады, және су енді топанға айналмайды, сондықтан барлық денені жоймайды. Және менің доғам бұлттың ішінде болады, және мен мәңгілік келісімді есте сақтау үшін көремін менің және жердің арасында, және жердің үстіндегі барлық еттегі тірі жанның арасында. Және Құдай Нұхқа айтты: Бұл мен орнатқан келісімнің белгісі, менің және жер бетіндегі барлық тіршіліктің арасындағы.

Нұхтың кемеден шыққан ұлдары Сем, Хам және Жапет болды. Хам Қанаанның әкесі болды. Бұлар Нұхтың үш ұлы, осылардан барлық жер бетіне шашырап кетті. Және Нұх

жердің егіншісі адам болып бастады және жүзім бағын егді. Және ол шараптан ішті, және мас болды, және өз үйінде жалаңаш қалды. Және Хам, Ханаанның әкесі, өз әкесінің жалаңаштығын көрді, және шығып, сыртта тұрған екі ағасына хабарлады. Сем мен Жапет киімді алып, оны екеуінің иығына салды да, артқа қарай жүріп, әкелерінің жалаңаштығын жапты, олардың беттері артқа қарай болды, сондықтан әкелерінің жалаңаштығын көрмеді. Нұх шараптан оянды да, кіші ұлының өзіне не істегенін білді. Және айтты: Қарғысқа ұшыраған Қанаан қызметші, оның ағаларына үй қызметшісі болады. Және айтты: Жарылқасын Шемнің Жаратқан Иесі Құдайы, және Қанаан оның құлы болады. Құдай Яфетті кеңейтсін, және ол Шемнің үйлерінде тұрсын, және Қанаан оның қызметшісі болсын.

Нұх топаннан кейін үш жүз елу жыл өмір сүрді. Және Нұхтың барлық күндері тоғыз жүз елу жыл болды, және ол өлді.

10

Бұлар Нұхтың ұлдарының – Семнің, Хамның, Жапеттің – ұрпақтары, және оларға топан судан кейін ұлдар туылды.

Жапеттің ұлдары: Гомер, Магог, Мадай, Жован, Елиша, Тубал, Мешех және Тирас. Және Гомердің ұлдары: Ашкеназ,

Рифат және Тогарма. Және Жованның ұлдары: Елиша және Тарсеис, Киттим, Родандар. Осылардан ұлттардың аралдары олардың жерінде бөлінді, әрқайсысы өз тілі бойынша, өз тайпаларында және өз ұлттарында.

Хамның ұлдары: Хұс, Месраим, Фұд және Ханаан. Хуштың ұлдары: Саба, Еуила, Сабата, Регма және Сабатака; ал Регманың ұлдары: Саба және Дадан. Құш Нимродты туды, ол жер бетінде алып болуды бастады. Бұл Иеміздің Құдайдың алдында алып аңшы болды, сондықтан олар айтады: Иеміздің алдында алып аңшы Нимрод сияқты. Және оның патшалығының бастауы Бабилон, және Орех, және Архад, және Халанне болды Сенаар жерінде. Сол жерден Ассур шықты және Ниневияны, Рообод қаласын және Халахты салды. және Ниневия мен Калах арасындағы Дасаhты – бұл үлкен қала. Және Месраим Лудиімді, Нефталиімді, Енеметиімді және Лабиімді туды. және Патросониеімдерді, және Хасмониеімдерді, сондай-ақ Филистиеімдер шыққан Гафториеімдерді. Қанаан өзінің тұңғыш ұлы Сидонды және Хеттейді тудырды. және ебусайды, және аморрайды, және гергесайды, және хивитті, және аруқайонды, және асеннайонды, Және Арадионды, және Самараионды, және Аматиді. Осыдан кейін қанахандықтардың рулары шашырап кетті. Және Қанахандықтардың шекаралары Сидоннан Герара мен Газанға келгенге дейін, Содом мен Гоморра, Адама мен Себоиимге келгенге дейін Ласаға дейін болды. Бұлар Хамның ұлдары, олардың рулары бойынша, олардың

тілдері бойынша, олардың жерлерінде және олардың ұлттарында.

Және Семге де туды, оған – барлық Еберді ұлдарының әкесіне, үлкен аға Иафеттің інісіне. Шемнің ұлдары: Елам, Ассур, Арфаксад, Луд, Арам және Қайнан. Арамның ұлдары: Уз, Ул, Гатер және Мосох. Және Арфаксад Каинанды туды, және Каинан Саланы туды, ал Сала Еберді туды. Еберден екі ұл туды, біреуінің аты Фалег болды, себебі оның күндерінде жер бөлінді, ал інісінің аты Иектан болды. Joktan Elmodadты, Salethті, Sarmothты және Jerachты туды. және Ḥадоррам, және Аибел, және Деклам, және Еуал, және Абимаел, және Саба, және Оуфеір, және Еуеілә, және Иобаб, осылардың барлығы Иектанның ұлдары. Және олардың мекендеуі Массадан бастап Сафера тауына, шығысқа қарай келгенге дейін болды. Бұлар Семнің ұлдары, олардың тайпаларында, олардың тілдері бойынша, олардың аймақтарында және олардың ұлттарында. Бұлар Нұхтың ұлдарының рулары, олардың ұрпақтарына және ұлттарына сәйкес. Осылардан топаннан кейін жер бетінде ұлттар шашырады.

11

Және бүкіл жер бір тілде болды, және барлығына бір дауыс болды. Және олар шығыстан қозғалған кезде, олар Сенаар жерінде жазықты тауып, сонда тұрақтады. Және адам өз

көршісіне айтты: Келіңіздер, кірпіш жасайық және оларды отта күйдірейік. Олар үшін кірпіш тасқа айналды, ал саз асфальтқа айналды. Олар айтты: Келіңіздер, өздеріміз үшін қала және мұнара салайық, оның басы аспанға дейін жетсін, және өздеріміз үшін ат жасайық, біз бүкіл жер бетіне шашырап кетпес үшін. Және Жаратқан Ие адам ұлдары салған қала мен мұнараны көру үшін түсті. Және Жаратқан Ие айтты: Міне, барлығының тегі бір және тілі бір, және олар мұны істей бастады, және енді олар не істеуге ұмтылса да, ештеңе олардан сәтсіз болмайды. Келіңіздер, түсіп, олардың тілін сонда шатастырайық, әрқайсысы көршісінің дауысын естімес үшін. Және Жаратқан Ие оларды сол жерден бүкіл жер бетіне шашыратты, және олар қала мен мұнара салуды тоқтатты. Осы себепті оның аты Шатасу деп аталды, өйткені сонда Жаратқан Ие бүкіл жердің тілдерін шатастырды, және сонан Жаратқан Ие оларды бүкіл жер бетіне шашыратты.

Және бұлар Семнің ұрпақтары, және Сем жүз жаста болды, қашан Арфаксадты туды, су тасқынынан кейінгі екінші жылы. Және Сем Арфаксадты тудырғаннан кейін бес жүз жыл өмір сүрді, және ұлдар мен қыздар туды, және өлді. Және Арфаксад жүз отыз бес жыл өмір сүрді және Каинанды туды. Арфаксад Қайнанды тудырғаннан кейін төрт жүз жыл өмір сүрді және ұлдар мен қыздар туды, содан кейін өлді. Қайнан жүз отыз жыл өмір сүрді және Саланы туды, және Қайнан Саланы тудырғаннан кейін үш жүз отыз жыл өмір сүрді және ұлдар мен қыздар туды,

содан кейін өлді. Сала жүз отыз жыл өмір сүрді және Еберді туды. Және Сала Еберді тудырғаннан кейін үш жүз отыз жыл өмір сүрді, және ұлдар мен қыздар туды, және өлді. Ебер жүз отыз төрт жыл өмір сүрді және Фалегті туғызды. Және Ебер Фалегті тудырғаннан кейін екі жүз жетпіс жыл өмір сүрді, және ұлдар мен қыздар туды, және өлді. Және Фалег жүз отыз жыл өмір сүрді және Рагауды туды. Және Фалег Рағауды тудырғаннан кейін тоғыз жүз екі жыл өмір сүрді және ұлдар мен қыздар туды, және өлді. Және Рағау жүз отыз екі жыл өмір сүрді және Серухты туғызды. Және Рағау оның Серухты тууынан кейін екі жүз жеті жыл өмір сүрді, және ұлдар мен қыздарды туды, және өлді. Және Серух жүз отыз жыл өмір сүрді және Нахорды туды. Және Серух Нахорды тудырғаннан кейін екі жүз жыл өмір сүрді, және ұлдар мен қыздар туды, және өлді. Нахор жүз жетпіс тоғыз жыл өмір сүрді және Терахты туды. Нахор Терахты тудырғаннан кейін жүз жиырма бес жыл өмір сүрді және ұлдар мен қыздар тудырды, содан кейін өлді. Тера жетпіс жыл өмір сүрді және Абрамды, Нахорды және Харанды туды.

Міне, Тераһтың ұрпақтары: Тераһ Абрамды, Нахорды және Харанды туғызды, ал Харан Лотты туғызды. Және Арран өз әкесі Тераның алдында өлді, ол туған жерде, Халдей аймағында. Абрам мен Нахор өздеріне әйелдер алды, Абрамның әйелінің аты Сара, ал Нахордың әйелінің аты Мелха, Арранның қызы, және Мелханың әкесі, және Иесханың әкесі. Және Сарай бедеу болды, және ол балалар

тумады. Тарах өз ұлы Абрамды, немересі Лот Арран ұлын, келіні Саранды, өз ұлы Абрамның әйелін алды және оларды Халдай жерінен Қанаан жеріне баруға шығарды, және олар Харранға дейін келді, және сонда тұрды. Тераһтың Харан жерінде өткен барлық күндері екі жүз бес жыл болды, және Тераһ Харанда қайтыс болды.

12

Және Жаратқан Ие Абрамға айтты: Сенің жеріңнен, туыстығыңнан және әкеңнің үйінен шық та, Мен саған көрсететін жерге кел. Және мен сені ұлы ұлтқа айналдырамын, және сені батаймын, және сенің атыңды ұлғайтамын, және сен батталған боласың. Және мен сені батап жатқандарды батаймын, ал сені қарғап жатқандарды қарғаймын, және сенде жердің барлық рулары батталады. Және Абрам кетті, дәл Жаратқан Ие оған сөйлегендей, және Лұт онымен бірге кетті. Абрам болса жетпіс бес жаста болды, ол Харандан шыққанда. Және Абрам өзінің әйелі Саранды, өзінің ағасының ұлы Лотты, олардың иеленген барлық мүліктерін, Харраннан иеленген барлық жанды алып, Қанаан жеріне баруға шықты. Абрам жерді оның ұзындығы бойынша Шехем орнына дейін, биік емен ағашына дейін өтіп барды, ал Қанаандықтар сол кезде сол жерде тұрды. Жаратқан Ие Абрамға көрінді және оған айтты: Сенің ұрпағыңа осы жерді берем. Абрам сонда өзіне көрінген Жаратқан Иеге құрбандық үстелін салды. Және ол

сол жерден Бетелдің шығысындағы тауға кетті және өз шатырын сол жерде Бетелде теңізге қарай, ал Аггай шығысқа қарай орнатты, және сол жерде Иеге құрбандық үстел салды және Иенің атын шақырды. Және Абрам кетті, және барып шөлде орналасты.

Және жер бетінде ашаршылық болды, және Абрам Мысырға түсіп, сонда тұру үшін кетті, себебі жер бетінде ашаршылық күшейді. Абрам Мысырға кіруге жақындаған кезде, Абрам әйелі Сараға айтты: Мен білемін, сен әдемі бетті әйелсің. Сондықтан Мысырлықтар сені көргенде, олар бұл оның әйелі деп айтады және мені өлтіреді, ал сені аман қалдырады. Сондықтан мен оның апасымын деп айттым, сенің арқылы маған жақсы болсын және менің жаным сенің үшін өмір сүрсін деп. Абрам Мысырға кірген кезде, мысырлықтар оның әйелін көріп, өте әдемі екенін байқады. Және Фараонның билеушілері оны көрді, және оны Фараонға мақтады, және оны Фараонның үйіне әкелді. Және Абрамға оны арқылы жақсы қарады, және оған қойлар, бұзаулар, есектер, қызметшілер, қызметшілер, қашырлар және түйелер болды. Және Құдай Перғауынды және оның үйін Ыбырайымның әйелі Сара туралы ұлы және жаман азаптармен азаптады. Перғауын Абрамды шақырып, айтты: Маған мұны не үшін істедің, неге ол сенің әйелің екенін маған айтпадың? Неге сен ол менің әпкем деп айттың? Сондықтан мен оны өзіме әйел етіп алдым. Енді міне, сенің әйелің сенің алдында тұр, алып кет. Және Перғауын адамдарға Абрамды, оның әйелін және

оған тиесілі барлық нәрсені жіберіп шығаруды бұйырды.

13

Абрам Мысырдан шықты, өзі де, әйелі де, барлық мүлкі де, және Лот онымен бірге далаға қарай. Абрам өте бай болды: малы, күмісі және алтыны бар еді. Және ол қайдан келген болса, сол жерден шөлге қарай Бетелге дейін барды, бұрын оның шатыры тұрған орынға дейін, Бетел мен Ағғай арасына дейін, құрбандық орнының орнына, мұнда ол бастапқыда жасаған болатын, және сонда Абрам Иеміздің атын шақырды. Және Абраммен бірге жүрген Лотта қойлар, өгіздер және шатырлар болды. Және жер оларды бірге тұруға сыйдырмады, себебі олардың мүліктері көп болды, және жер оларды бірге тұруға сыйдырмады. Және Абрамның малының малшылары мен Лоттың малының малшылары арасында шайқас болды, ал Қанахандықтар мен Перездіктер сол кезде сол жерде тұрды. Абрам Лотқа айтты: Менің мен сенің арамызда, менің бағушыларым мен сенің бағушыларың арасында шайқас болмасын, себебі біз бауырларбыз. Міне, барлық жер сенің алдыңда емес пе? Менен бөлін: егер сен солға барсаң, мен оңға барамын, ал егер сен оңға барсаң, мен солға барамын. Және Лұт көздерін көтеріп, Иорданның айналасындағы бүкіл аймақты көрді, себебі Құдай Содом мен Гоморраны құлатпас бұрын, барлығы суланған болды, Құдайдың бағы сияқты және Мысыр жері сияқты, Зоғораға дейін. Және Лот

өзіне Иорданның бүкіл аймағын таңдады, және Лот шығыстан кетті, және олар бір-бірінен бөлінді, әрқайсысы өз ағасынан. Абрам Қанаан жерінде тұрды, ал Лот айналадағы аймақтың қаласында тұрды және Содомда шатырын тікті. Ал Содомдағы адамдар Құдайдың алдында өте зұлым және күнәкар болды. Бірақ Құдай Абрамға Лот одан бөлінгеннен кейін айтты: Көздеріңді көтер де, қазір тұрған жеріңнен солтүстікке, оңтүстікке, шығысқа және теңізге қарай көр, Өйткені сен көріп тұрған бұл жердің барлығын саған және сенің ұрпағыңа мәңгілікке берем. Және мен сенің ұрпағыңды жер құмындай етемін, егер біреу жер құмын санай алса, онда сенің ұрпағың да саналады. Тұрып, жердің ұзындығы мен енін кезіп өт, себебі мен оны саған және сенің ұрпағыңа мәңгілікке берем. Және Абрам шатырын көшіріп, келіп Мамбре емен ағашының жанына орналасты, ол Хебронда болды, және сонда Жаратқанға құрбандық үстелін салды.

14

Амарфал Сеннаар патшасының, Ариох Елласар патшасының, Ходоллогомор Елам патшасының және Таргал ұлттар патшасының патшалығында болды, Олар Содом патшасы Балламен, Гоморра патшасы Барсамен, Адама патшасы Сеннаармен, Себоиим патшасы Сумоборымен және Балак патшасымен соғыс жасады, ол Сигор болатын. Барлық осылар тұзды шатқалда келісті, бұл

тұз теңізі. Он екі жыл олар Ходоллогоморға қызмет етті, ал он үшінші жылы олар бас тартты. Он төртінші жылда Ходоллогомор және онымен бірге патшалар келді, және олар Астарот пен Карнаимдағы алыптарды, олармен бірге күшті ұлттарды және Сауе қаласындағы Оммайлықтарды жеңіп өлтірді. Және Сеир тауларындағы хоррайлықтарды Фаранның теребинтіне дейін, ол шөлде орналасқан. Олар қайтып келіп, соттың бұлағына жетті, бұл Кадеш болып табылады, және Амалектің барлық билеушілерін қырды, сондай-ақ Хазазон тамарда тұратын Аморрейлерді де қырды Содом патшасы, Гоморра патшасы, Адама патшасы, Себоим патшасы және Балақ патшасы, яғни Сигор патшасы шығып, оларға қарсы тұзды аңғарда соғысқа шайқасқа тұрды. Ходоллогомор Елам патшасына қарай, және Тапгал ұлттар патшасына, және Амарфал Сеннаар патшасына, және Ариох Елласар патшасына – төрт патша бесеуіне қарай. Ал тұзды аңғарда асфальт құдықтары болды, Содом патшасы мен Гоморра патшасы қашты, және олар сонда құлады, ал қалғандар таулы жерге қашты. Олар Содом мен Гоморраның барлық аттарын және олардың барлық тамағын алып, кетіп қалды. Олар Абрамның ағасының ұлы Лотты және оның жүк-мүлкін алып кетті, себебі ол Содомда тұрған еді.

Құтқарылғандардың бірі келіп, еврей Абрамға хабарлады. Ол аморей Эсхолдың және Аунанның ағасы Мамбренің эменінің жанында тұрды, олар Абрамның одақтастары болды. Абрам өзінің ағасы Лоттың айдалып әкетілгенін

естіп, өзінің үш жүз он сегіз үй туғандарын санады және олардың артынан Данға дейін қуды. Және өзі өз қызметшілерімен бірге түнде олардың үстіне құлады, оларды ұрды және Дамаскінің сол жағында орналасқан Хобаға дейін қуды. Және ол Содомның барлық жылқысын қайтарды, оның жиені Лұтты қайтарды, оның барлық мүлкін, әйелдерді және халықты қайтарды. Содом патшасы оған қарсы алуға шықты, ол Ходоллогомор мен онымен бірге болған патшаларды жеңіп қайтқаннан кейін, Сабу аңғарына – бұл патшалар жазығы болатын.

Және Салем патшасы Мелхиседек нан мен шарап алып шықты, ол Ең Жоғары Құдайдың діни қызметкері болды. Және ол Абрамға бата берді және айтты: Абрам ең жоғары Құдайдан бата алсын, аспан мен жерді жаратқан Одан. Және ең жоғары Құдай бататалған болсын, ол сенің жауларыңды саған қол астына тапсырды, және Ыбырайым оған бәрінен оныншы бөлігін берді. Содом патшасы Абрамға айтты: Ерлерді маған бер, ал жылқыны өзіңе ал. Абрам Содом патшасына былай деді: Мен аспан мен жерді жаратқан Жоғарғы Құдай Жаратқан Иеге қолымды созамын, Егер жіптен бастап аяқ киімнің бауына дейін сенікінің барлығынан алсам, сонда сен мен Абрамды байыттым деп айтпайсың. Жас адамдар не жегенінен бөлек, және менімен бірге барған ерлердің бөлігінен Есхол, Аунан, Мамбре, бұлар бөлікті алады.

15

Осы сөздерден кейін Иеміздің сөзі Абрамға көрініс арқылы келді, айтты: қорықпа Абрам, мен сенің қалқаның, сенің сыйақың өте көп болады. Абрам айтады: Иесі Жаратқан Ие, маған не береді сен? Мен баласыз кетемін, ал менің үйде туылған ұлым – бұл Дамасктық Елиезер. Және Абрам айтты: Себебі маған ұрпақ бермедің, сондықтан үйде туған менің қызметшім маған мұрагер болады. Және дереу Иеміздің дауысы оған келді, айта: бұл сені мұраламайды, бірақ сенен шығатын осы сені мұралайды. Ол оны сыртқа шығарды және оған айтты: Аспанға қарап шық та, жұлдыздарды сана, егер оларды санай алсаң және айтты: Сенің ұрпағың осылай болады. Және Абрам Құдайға сенді, және бұл оған әділдік деп есептелді. Бірақ оған айтты: Мен сені Халдейлер елінен шығарған Құдаймын, осы жерді саған мұра етіп беру үшін. Ол айтты: Иесі Жаратушы, мен оны мұра ететінімді қалай білемін? Ол оған айтты: Маған үш жастағы сиырды, үш жастағы ешкіді, үш жастағы қошқарды, кептерді және көгершінді ал. Ол оған осылардың барлығын алды және оларды ортасынан бөлді, және оларды бір-біріне қарама-қарсы қойды, ал құстарды бөлмеді. Құстар денелердің үстіне, олардың екіге бөлінген бөліктерінің үстіне түсті, және Абрам олармен бірге отырды. Күн батар кезде Абрамға транс түсті, және міне, үлкен қараңғы қорқыныш оған түсті. Және Ибрамға айтылды: Білетін боласың, сенің ұрпағың өздерінікі емес

жерде жат жерде болады, және оларды құлдыққа салады, және оларды қинайды, және оларды қорлайды, төрт жүз жыл. Ал егер олар қандай ұлтқа құлдық етсе, мен соны соттаймын, ал осыдан кейін олар осы жерден көп мүлікпен шығады. Сен өз аталарыңа бейбітшілікте кетесің, жақсы қартайғанда тәрбиеленген болып. Төртінші ұрпақта олар осында қайтып келеді, өйткені Аморлықтардың күнәлары әлі де қазіргі уақытқа дейін толмаған. Бірақ күн батысқа қарай болған кезде жалын пайда болды, және міне, түтіндеп тұрған пеш және оттың алаулары, олар осы бөлінген бөліктердің ортасынан өтті. Сол күні Жаратқан Ие Абраммен келісім жасады және айтты: Сенің ұрпағыңа мен осы жерді беремін, Мысыр өзенінен бастап ұлы Евфрат өзеніне дейін. Кенайлықтарды, Кенезайлықтарды және Кедмонайлықтарды, және хеттілерді, және перезілерді, және рефаимдерді, және аморрейлерді, және кананейлерді, және хиуттерді, және гергесейлерді, және иебуссейлерді.

16

Сарайдың, Абрамның әйелінің, одан баласы болмады, бірақ оның Мысырлық күң қызы бар еді, оның аты Ағар. Сара Абрамға былай деді: Міне, Жаратқан Ие мені бала туудан қалдырды. Сондықтан менің қызметшіме кір, осылай одан баламен қамтамасыз етілейін. Абрам Сараның дауысына құлақ асты. Және Абрамның әйелі Сара он жыл Қанаан жерінде тұрғаннан кейін өзінің мысырлы қызметшісі

Ағарды алып, оны күйеуі Абрамға әйел етіп берді. Және ол Ағарға кірді, және ол ұрықтанды, және ол жүкті екенін көрді, және оның әйелі оның алдында құрметсізденді. Сарай Абрамға айтты: Сенен әділетсіздік көріп отырмын. Мен өз қызметшімді сенің құшағыңа бердім, бірақ ол жүкті екенін көргеннен кейін оның алдында құрметсіздендім. Құдай менің және сенің арамызда сотқа тартсын. Абрам Сараға былай деді: міне, сенің қызметшің сенің қолыңда, оған өзіңе ұнағандай іс жаса. Сара оны қинады, сонда ол оның алдынан қашып кетті.

Жаратқан Иенің елшісі оны шөлдегі су бұлағының басында, Шур жолындағы бұлақта тапты. Және Жаратқан Иенің періштесі оған айтты: Ағар, Сараның қызметшісі, қайдан келесің және қайда барасың? Ол айтты: Мен өз ханымым Сараның алдынан қашып барамын. Иеміздің елшісі оған айтты: Өз ханымыңа қайт және оның қолдары астында бағынышты бол. Және Иеміздің елшісі оған айтты: Мен сенің ұрпағыңды көбейте көбейтемін, және ол көптігінен саналмайды. Және Иеміздің елшісі оған айтты: Міне, сен жүкті боласың және ұл туасың, оның атын Ысмағұл қоясың, себебі Ие сенің қорлануыңды естіді. Бұл жабайы адам болады, оның қолдары барлығының үстінде, және барлықтың қолдары оның үстінде, және өз ағайындарының барлығының алдында тұрады. Және ол оған сөйлеген Жаратқан Иенің атын шақырды: Сен мені көретін Құдайсың, өйткені ол айтты: Шынында да, мен маған көрінгенді өз көзіммен көрдім. Осы себепті ол бұл

шұңқырды Алдымда көрген шұңқыр деп атады. Міне, ол Қадеш пен Барад арасында орналасқан. Ағар Абрамға ұл туды, және Абрам оған Ағар туған ұлының атын Ысмайыл қойды. Абрам сексен алты жаста болды, Ағар Абрамға Ысмағұлды туған кезде.

17

Абрам тоқсан тоғыз жаста болды. Жаратқан Ие Абрамға көрінді және оған айтты: Мен сенің Құдайыңмын, менің алдымда ұнамды бол және мінсіз бол. Мен Өзім мен сенің араңда келісімімді орнатамын және сені өте көбейтемін. Және Абрам бетімен жерге түсті. Және Құдай оған сөйледі, айтып: Міне, менің келісімім сенімен, және сен ұлттар көптігінің әкесі боласың. Және сенің атың енді Абрам деп аталмайды, бірақ сенің атың Авраам болады, себебі мен сені көп ұлттардың әкесі етіп тағайындадым. Және мен сені өте көбейтемін, сені ұлттарға айналдырамын, және сенен патшалар шығады. Және Мен Өз Келісімімді сенің арасында және сенің ұрпағыңның арасында сенен кейін олардың ұрпақтарына мәңгілік Келісім ретінде орнатамын, сенің Құдайың және сенің ұрпағыңның Құдайы болу үшін сенен кейін. Және мен саған және сенен кейінгі ұрпағыңа сен қоныстанып жүрген жерді, бүкіл Қанаан жерін мәңгілік иеленуге берем, және мен оларға Құдай болам. Құдай Ыбырайымға былай деді: Сен болса менің Келісімімді сақтайсың, сен және сенің ұрпағың

сенімен бірге олардың ұрпақтарына дейін. Және бұл келісім, сен сақтайсың менің және сендердің арасында, және сенің туысыңның арасында сенімен бірге олардың ұрпақтарына дейін – сендердің барлық еркектерің сүндеттеледі. Және сіздер өздеріңнің сүндет терілеріңнің етін сүндет етесіздер, және бұл менің және сіздердің арасыңдағы келісімнің белгісі болады. Және сегіз күндік бала сендерге сүндеттелінеді, сендердің ұрпақтарыңда барлық еркек, және үйде туған және күміспен сатып алынған барлық бөтен ұлдан, кім сенің ұрығыңнан емес. Сүндеттеу арқылы сүндеттелінеді үйіңде туған және күміспен сатып алынған, және менің келісімім сіздердің етіңізде мәңгілік келісім болады. Және сүндетсіз еркек, кім оның қаптамасының етін сегізінші күні сүндет етілмейтін болса, сол жан өз расасынан жойылатын болады, себебі ол менің келісімімді бұзды. Және Құдай Ыбырайымға айтты: Сенің әйелің Сарайдың аты енді Сарай деп аталмайды, оның аты Сарра болады. Мен оны батамын береміn, және саған одан бала береміn, және оны батамын береміn, және ол ұлттарға айналады, және одан ұлттардың патшалары шығады. Және Ыбраhим бетімен жерге құлап, күлді де, ойында айтты: Жүз жасар адамға ұл болады ма? Тоқсан жастағы Сарра бала туа ма? Ыбырайым Құдайға айтты: Ысмайыл сенің алдыңда өмір сүрсін. Құдай Ыбырайымға айтты: Иә, міне, сенің әйелің Сарра саған ұл туады, және сен оның атын Ысқақ деп шақырасың, және мен өз келісімімді онымен орнатамын, мәңгілік келісімге, оған және оның ұрпағына онымен бірге Құдай болу үшін.

Ысмағұл туралы, міне, сенің сөзіңді естідім, және міне, оны батамен оқыдым, және оны өсіремін, және оны өте көбейтемін. Он екі ұлт туады, және оны ұлы ұлтқа айналдырамын. Бірақ менің келісімімді Ысқақпен орнатамын, оны саған Сарра келесі жылы осы уақытта туады. Ол онымен сөйлесуді аяқтады, және Құдай Ыбырайымнан көтеріліп кетті.

Және Ыбырайым өз ұлы Ысмайылды, оның барлық үй туғандарын, барлық күміспен сатып алынғандарды және Ыбырайымның үйіндегі ерлердің барлық еркектерін алды, және сол күннің уақытында олардың қаптарын сүндеттеді, Құдай оған сөйлегендей. Ыбырайым тоқсан тоғыз жаста болды, қашан оның сүндет терісінің еті сүндеттелді. Исмаил, оның ұлы, он үш жаста болды, қашан ол сүндеттелді. Ал сол күннің уақытында Ыбырайым сүндетке отырғызылды, және оның ұлы Ысмайыл, және оның үйінің барлық ер адамдары, және оның үйде туғандары, және бөтен ұлттардан күміспен сатып алынғандар.

18

Құдай оған Мамбре емен ағашының жанында көрінді, ол өзінің шатырының есігінде түскі уақытта отырған кезде. Ол көзін көтеріп қарағанда, міне, үш ер адам оның алдында тұрған екен. Оларды көрген бойда, шатырының есігінен олармен кездесуге жүгіріп шықты және жерге бас ұрды.

Және айтты: Иеміз, егер мен сенің алдыңда ілтипат тапсам, өз құлыңнан өтіп кетпе. Шынында су алынсын, олар сіздердің аяқтарыңызды жусын және ағаш астында салқындаңыздар. Және мен нан аламын, және сіздер жейсіздер. Және осыдан кейін сіздер өз жолыңызға өтесіздер, сіздердің қызметшіңізге бұрылғандықтан. Және айтты: осылай істе, айтқаныңдай. Ибраһим шатырға Сараға асығып барды және оған айтты: Асық, үш өлшем ұн ұнтақты илеп, күлде пісірілген нан жаса. Және Ыбырайым сиырларға жүгірді, және нәзік және жақсы бұзауды алды, және қызметшіге берді, және оны жасауға асықты. Ол май, сүт және өзі жасаған бұзауды алды да, оларға қойды, олар жеді, ал өзі ағаштың астында олардың жанында тұрды.

Ол оған қарай айтты: Сенің әйелің Сарра қайда? Ол жауап беріп айтты: Міне, шатырда. Ол айтты: Қайта оралып, осы уақытта, бір жылдан кейін сенің жаныңа келемін, және сенің әйелің Сарраның ұлы болады. Сарра оның артында шатырдың есігінің жанында тұрып естіді. Ыбырайым мен Сара жасқа толған ақсақалдар болатын, ал Сараға әйелдік нәрселер болу тоқтаған еді. Сарра өзінше күліп айтты: Бұл маған осы уақытқа дейін әлі болмаған, ал менің жанұям ересек. Және Жаратқан Ие Ыбырайымға айтты: Неге Сарра өз ішінде күліп, Шынында ма мен туамын? Мен қазір қартайдым ғой деді? Құдайға ешбір сөз мүмкін емес; осы уақытта саған қайта оралып, маусымдарда Сараға ұл болады. Сарра жоққа шығарды, айта отырып: Мен күлмедім, өйткені қорқты. Және оған айтты: Жоқ, бірақ сен

күлдің.

Адамдар сол жерден көтеріліп, Содом мен Гоморраның бетіне қарады. Ыбырайым оларды шығарып салу үшін олармен бірге жүрді. Бірақ Жаратқан Ие айтты: Мен өз қызметшім Ыбырайымнан өзім не істейтінімді жасырмаймын. Ал Ибраһим ұлы және көп ұлтқа айналады, және онда жер бетіндегі барлық ұлттар бата алады. Білдім, өйткені ол өз ұлдарына және өзінен кейінгі үй-ішіне бұйрық беретін болады, және олар Иеміздің жолдарын сақтап, әділдік пен сотты орындайтын болады, осылайша Иеміз Ыбырайымға оған айтқан барлық нәрсені әкелсін. Иеміз айтты: Содом мен Гоморраның айқайы маған қарай көбейді, және олардың күнәлары өте ұлы. Түсіп, сондықтан көремін: олардың маған келетін айқайы бойынша аяқталады ма, әлде жоқ па, білуім үшін. Және адамдар сол жерден бұрылып кетіп, Содомға келді, ал Ыбырайым әлі де Иеміздің алдында тұр еді. Және Ыбырайым жақындап, айтты: Әділді арамзамен бірге жоймайсың ба, сонда әділ арамзадай болады ма? Егер қалада елу әділ адам болса, оларды жоясың ба? Сол елу әділдердің үшін бүкіл жерді босатпайсың ба, егер олар онда болса? Ешқашан сен мұны істемейсің: әділді арамзамен бірге өлтіру, сонда әділ арамзадай болады. Ешқашан! Бүкіл жерді соттайтын сен сот жасамайсың ба? Жаратқан Ие айтты: Егер Содом қаласында елу әділ адам болса, мен бүкіл қаланы және бүкіл жерді олардың арқасында аман қалдырамын. Және Ыбраһим жауап беріп айтты: қазір мен өз Иеме сөйлеуге

бастадым, ал мен жер мен күлмін. Егер елу әділ адам қырық беске дейін азайса, бес адам үшін бүкіл қаланы жояды ма? Ол айтты: Жоқ, жоймын, егер онда қырық бес табсам. Және ол оған әлі де сөйлеуді жалғастырды және айтты: егер сонда қырық табылса, және айтты: мен қырықтың үшін жоймаймын. Және ол айтты: Иеміз, егер сөйлесем ше? Егер сонда отыз табылса ше? Және айтты: Отыздың үшін жоймаймын. Және ол айтты: Өйткені менің Иеге сөйлеуге құқығым бар, егер онда жиырма табылса ше? Және Ол айтты: Жоқ, жоймаймын, егер онда жиырма табсам. Және ол айтты: Иеміз, егер тағы бір рет сөйлесем, ештеңе болмайды ма? Егер онда он адам табылса ше? Және Ол айтты: Он адамның қатарынан жоймаймын. Жаратқан Ие кетті, Ыбырайымға сөйлеуді тоқтатқан кезде, ал Ыбырайым өз орнына қайтты.

19

Екі періште кешке Содомға келді. Лұт Содомның қақпасы жанында отырды. Лұт оларды көріп, оларды қарсы алуға тұрды және жерге бетімен иілді. Және ол айтты: Міне, иелерім, қызметшіңіздің үйіне бұрылыңыздар, тоқтаңыздар және аяқтарыңызды жуыңыздар, ал ерте тұрып жолыңызға кетесіздер. Олар айтты: Жоқ, біз көшеде тоқтаймыз. Және ол оларды өтінді, және олар оған қарай бұрылды, және оның үйіне кірді, және оларға ішімдік жасады, және оларға ашытқысыз нан пісірді, және олар

жеді. Ұйықтаудан бұрын қаланың ерлері, Содомдықтар үйді қоршады, жас жігіттен бастап ақсақалға дейін, барлық халық бірге. Және олар Лұтты шақырып, оған айтты: Қайда бүгін түнде саған кірген ерлер? Оларды бізге шығар, біз олармен қатынас жасайық. Лұт оларға қарай табалдырыққа шығып кетті, ал есікті артынан жапты. Бірақ ол оларға айтты: Ешбір жолмен жамандық жасамаңыздар, бауырлар. Маған екі қызым бар, олар еркекті білмеген, мен оларды сендерге шығарамын, және олармен қалай ұнаса, солай пайдаланыңдар, тек осы еркектерге әділетсіздік жасамаңдар, өйткені олар менің үйімнің қорғанысына кірді. Олар оған айтты: Кет сонда! Сен тұру үшін келдің, сот шығару үшін емес қой! Енді сені олардан да жаман қыламыз. Және олар Лұт адамды өте қатты мәжбүрлеуге тырысты, және есікті сындыру үшін жақындады. Бірақ адамдар қолдарын созып, Лұтты өздеріне қарай үйге тартып алды және үйдің есігін жапты. Ал үйдің есігінің алдында тұрған адамдарды кішкентайынан бастап үлкеніне дейін соқырлықпен соқты, және олар есікті іздей отырып шалдықты. Адамдар Лотқа айтты: Сенде мұнда күйеу балалар, ұлдар немесе қыздар бар ма? Немесе егер сенде қалада басқа біреу бар болса, оларды осы жерден шығар, Себебі біз осы орынды жоямыз, өйткені олардың айқайы Иенің алдында көтерілді, және Ие бізді оны жою үшін жіберді. Лұт шықты және өзінің қыздарын алған күйеу балаларымен сөйлесті, және айтты: Тұрыңыздар және осы орыннан шығыңыздар, себебі Жаратқан қаланы жояды, бірақ ол оның күйеу балаларының алдында әзілдеп

тұрғандай көрінді. Таң атқанда периштелер Лұтты асығыстырып, былай деді: тұр, әйеліңді және саған тиесілі екі қызыңды ал да, шық, сонда сен де қаланың заңсыздықтарымен бірге өлмейсің. Және олар мазасызданды, және періштелер оның қолынан, оның әйелінің қолынан және оның екі қыздарының қолдарынан ұстады, себебі Жаратқан Ие оны аяды.

Және олай болды, олар оларды сыртқа шығарғанда, айтты: өз жаныңды құтқарып құтқар, артқа қарама, барлық аймақта тұрма, тауға құтқар өзіңді, сүйретіліп кетпеуің үшін. Лот оларға айтты: Өтінемін Иеміз, өйткені құлың сенің алдыңда мейірім тапты, және сен әділдігіңді ұлғайттың, оны менің үстіме істейсің, менің жанымды жасау үшін, бірақ мен тауға құтқарыла алмаймын, жамандықтар мені ұстап алмасын деп, және өлемін. Міне, осы қала маған сонда бас сауғалауға жақын, ол кішкентай, және мен сонда құтқарыламын, ол кішкентай емес пе? Және менің жаным сенің арқаңда өмір сүреді. Және оған айтты: міне, мен сенің бетіңе таңғалдым және осы сөзге байланысты, сен айтқан қаланы құлатпау туралы. Сондықтан сол жерде құтқарылу үшін асығыңыз, өйткені сіз сол жерге келгенше мен ештеңе істей алмаймын. Осы себепті ол сол қаланың атын Сығор деп атады. Күн жер бетіне шыққанда, Лұт Сұғырға кірді. Және Иеміз Содом мен Гоморраның үстіне Иеміздің жанынан аспаннан күкірт пен от жаудырды. Және Ол осы қалаларды құлатты, және барлық айналадағы аймақты, және қалаларда тұратын

барлық адамдарды, және жерден өсетін барлық нәрселерді. Және оның әйелі артқа қарады, және тұз бағанасына айналды. Ыбырайым таңертең ерте тұрып, Иеміздің алдында тұрған жерге барды. Және ол Содом мен Гоморраның бетіне және аймақтың бетіне қарады, және көрді, және міне, жалын жерден көтерілді, пештің буы сияқты. Және Құдай айналадағы аймақтың барлық қалаларын жою кезінде, Құдай Ыбырайымды еске алды және Лұтты қирату ортасынан жіберді, Иеміз Лұт тұрған қалаларды құлату кезінде.

Лұт Сұғырдан шықты да, таудағы өзі және оның екі қызы онымен бірге отырды, өйткені ол Сұғырда тұруға қорқты, және үңгірде өзі және оның екі қызы онымен бірге тұрды. Үлкені кішісіне айтты: Біздің әкеміз қарт, және жер бетінде ешкім жоқ, кім бізге кіреді, бүкіл жерге лайықты болғандай. Келіңіз және біздің әкемізге шарап ішкізейік, және онымен бірге жатайық, және біздің әкемізден ұрпақ тұрғызайық. Олар сол түні өз әкелеріне шарап ішкізді, және үлкені кіріп, сол түні өз әкесімен бірге ұйықтады, ал ол оның ұйықтағанын да, тұрғанын да білмеді. Келесі күні үлкені кішісіне айтты: Міне, мен кеше әкеміз бен бірге ұйықтадым. Оны бүгін түнде де шарап ішкізейік, сен кіріп онымен бірге ұйықта, сонда әкеміздің ұрпағын тұрғызайық. Олар сол түнде де әкелеріне шарап ішкізді, және кіші қызы кіріп, әкесімен бірге жатты, ал ол оның жатқанын да, тұрғанын да білмеді. Және Лоттың екі қызы өз әкесінен жүкті болды. Және үлкені ұл туды, және оның

атын Моаб деп атады, айта отырып: менің әкемнен, бұл моабтықтардың әкесі бүгінгі күнге дейін. Кіші қызы да ұл туды және оның атын Аммон қойды, айтып: Менің тегімнің ұлы, бұл аммонитердің әкесі бүгінгі күнге дейін.

20

Және Ыбраһим сол жерден оңтүстік жерге қарай қозғалды, және Қадеш пен Шур арасында тұрды, және Герарада жат болды. Ыбырайым өз әйелі Сарра туралы: Ол менің апам деп айтты, өйткені Ол менің әйелім деп айтудан қорқты, қала ерлері оның үшін оны өлтіріп қоймасын деп. Герар патшасы Әбімелех адам жіберіп, Сарраны алдырды. Және Құдай түнде ұйқысында Абимелехке келді және айтты: міне, сен өлесің алған әйеліңнің себебінен, ал ол еркекпен бірге тұрған. Абимелех бірақ оған ұстамады және айтты: Иеміз, білмейтін және әділ ұлтты жояды ма сен? Өзі маған менің апам деп айтпады ма? Ал ол да маған менің ағам деп айтты ғой? Мен мұны таза жүрекпен және қолдарымның әділдігімен істедім. Құдай оған ұйқысында айтты: Мен де білдім, себебі сен мұны таза жүрекпен жасадың, және мен сені маған қарсы күнә жасаудан аядым, осы себепті мен сенің оған тиюіңе рұқсат етпедім. Енді әйелді адамға қайтар, себебі ол пайғамбар, және ол сенің үшін дұға етеді, сонда өмір сүресің, егер қайтармасаң, біл, сен және барлық сеніңкілер өледі. Және Әбімелех таңертең ерте тұрды, және оның барлық қызметшілерін шақырды, және осы барлық

сөздерді олардың құлақтарына сөйледі, ал барлық адамдар өте қорқты. Және Абимелех Ыбырайымды шақырды және оған айтты: Бұл не істедің бізге? Біз сенің алдыңда күнә жасадық па, себебі сен менің үстіме және менің патшалығымның үстіне үлкен күнә әкелдің? Ешкім істемейтін істі сен маған істедің. Абимелех Ыбырайымға: Не көріп, осыны істедің? - деді. Ыбырайым айтты: Мен айттым, себебі бұл жерде құдайқорқушылық жоқ, және олар мені менің әйелім үшін өлтіреді. Және шынында, ол менің әкемнен туған әпкем, бірақ анамнан емес, ал маған әйел болды. Құдай мені әкемнің үйінен шығарған кезде, мен оған айттым: Біз қай жерге барсақ та, мені ағам деп айт, осылай әділдік жаса маған. Әбімелех мың екі драхма, қойлар, бұзаулар, қызметшілер және қызметшілерді алды да, Ыбырайымға берді және оған өзінің әйелі Сарраны қайтарды. Абимелех Ибраһимге былай деді: Міне, менің жерім сенің алдыңда, қайда саған ұнаса, сонда тұр. Ал ол Сараға айтты: Міне, мен сенің ағаңа мың дидрахма бердім, бұл саған сенің бетіңнің құрметіне болады, және сенімен бірге барлық әйелдерге де, және барлығын шындықты айт. Ыбраһим Құдайға дұға етті, және Құдай Әбімәліхті, оның әйелін және оның қызметшілерін сауықтырды, және олар босанды. Өйткені Жаратушы сыртынан Әбімәліктің үйіндегі барлық жатырды жапты, Ыбырайымның әйелі Сараның себебінен.

21

Және Жаратқан Ие Сарраны келіп көрді, қалай айтқан болса, және Жаратқан Ие Саррағаға істеді, қалай сөйлеген болса. Және жүкті болып, Ибраһимға ұл туды қартайған шағында, Жаратқан Ие оған айтқан уақытында. Және Ыбраһим оған туған ұлының атын, кімді оған Сарра туды, Ысқақ деп атады. Ыбырайым Ысқақты сегізінші күні сүндеттеді, Құдай оған бұйырғандай. Және Ыбраһим жүз жаста болды, қашан оған оның ұлы Ысқақ туылды. Сарра айтты: Жаратқан Ие маған күлкі сыйлады, кім естісе де маған бірге қуанады. Және кім Ыбырайымға хабарлайды, шынында Сарра бала емізеді деп? Шынында мен менің қарттығымда ұл туғандым. Және бала өсті және емізуден айырылды, және Ыбырайым үлкен той жасады сол күні, қашан оның ұлы Ысқақ емізуден айырылды. Бірақ Сарра Мысырлы Ағардың ұлын көріп, ол Ыбырайымға болған, оның ұлы Ысқақпен бірге ойнап жатқанын, Және Ыбырайымға айтты: Осы күңді және оның ұлын шығар, өйткені осы күңнің ұлы менің ұлым Ысқақпен бірге мұраламайды. Бұл сөз Ыбырайымның алдында оның ұлы туралы өте қатты болып көрінді. Құдай Ыбырайымға айтты: Бала мен қызметші туралы саған қатты болмасын, Сарра саған не айтса, оның дауысын тыңда, себебі Ысқақта саған ұрпақ аталады. Және осы қызметші әйелдің ұлын да ұлы ұлтқа айналдырамын, себебі ол сенің тұқымың. Ыбраһим таң ерте тұрды және нан мен су тұлғысын алды, және Ажарға берді, және оның иығына баланы қойды, және оны жіберді. Ол кеткеннен кейін ант құдығы маңындағы шөлде адасып жүрді. Су туылған қабынан таусылды, және

ол баланы бір шыршаның астына тастады. Кетіп барып ол отырды оның қарсысында алыстан, садақ атылымындай, айтты өйткені, жоқ емес көремін менің баламның өлімін. және от Құдай баланың дауысын ол тұрған жерден естіді, және Құдайдың періштесі Ағарды аспаннан шақырып, оған айтты: Не болды, Ағар? Қорықпа, өйткені Құдай баланың дауысын ол тұрған жерден естіді. Тұр және баланы ал, және оны қолыңмен ұстап тұр, өйткені мен оны ұлы ұлт етемін. Және Құдай оның көздерін ашты, және ол тірі судың құдығын көрді, және барып, тері ыдысты сумен толтырды, және баланы суарды. Және Құдай бала бірге болды, және ол өсті, және далада тұрды, ал садақшы болды. Және ол шөлде тұрды, және анасы оған Мысырдың Фаран жерінен әйел алды.

Сол уақытта Әбімелех, оның кеңесшісі Охозат және оның әскерінің бас қолбасшысы Фихол Ыбырайымға келіп былай деді: Құдай сенің істейтін барлық ісіңде сенімен бірге. Енді сондықтан маған Құдай атымен ант ет, маған зиян келтірмейтініңе, менің тұқымыма да, менің атыма да, бірақ мен сенімен істеген әділдік бойынша, сен де менімен және сен тұрған осы жермен солай істейсің. Ыбырайым: Мен ант етемін деді. Және Ыбырайым Әбімәліхті су құдықтары туралы ұрыстырды, оларды Әбімәліхтің қызметшілері алып кетті. Және Әбімелех оған айтты: Мен білмедім, кім саған мұны істеді, сен де маған хабарламадың, мен де естімедім, тек бүгін ғана. Және Ыбырайым қойлар мен бұзауларды алып, Әбімәліхке берді,

және екеуі де келісім жасады. Және Ибраһим жеті қой қошқарын жеке орнатты. Және Абимелех Ыбырайымға айтты: Осы жеті қошқарларды, қайсыларды жеке бөліп қойдың, олар не үшін? Ыбырайым айтты: Осы жеті ұрғашы қозыны меннен алғайсың, олар маған куәлік болсын, себебі мен осы құдықты қаздым. Осы себепті ол сол жердің атын Ант құдығы деп атады, себебі онда екеуі де ант етті. Және олар Ант ұңғымасында келісім жасады, ал Әбімелех, оның кеңесшісі Охозат және оның әскерінің бас қолбасшысы Фихол тұрып, філістірлер жеріне қайтып кетті. Ыбырайым ант құдығының үстінде егістік егіп, сонда мәңгілік Құдай Иеміздің атын шақырды. Ыбраһим Філістімдіктердің жерінде көп күндер тұрды.

22

Және осы сөздерден кейін Құдай Ыбырайымды сынады және оған айтты: Ыбырайым, Ыбырайым, және ол айтты: Міне, мен. Және айтты: Ал сенің сүйікті ұлыңды, кімді сүйдің, Ысқақты, және бар биік жерге, және оны сонда түгел өртеуге ұсын таулардың біреуінде, қайсысын саған айтамын. Ыбырайым таң ертемен тұрып, есегіне ер салды, өзімен бірге екі қызметшіні және ұлы Ысқақты алды, түгел өртеу құрбандығына арналған ағаш жарып, тұрып жүрді және Құдай оған айтқан орынға үшінші күні келді. Және Ыбырайым көзін көтеріп, сол орынды алыстан көрді. Және Ибраһим өз қызметшілеріне айтты: Осында есекпен бірге

отырыңыздар, мен ал және бала мұнда дейін өтеміз, және табынғаннан кейін сендерге қайтамыз. Ыбырайым түтін құрбандыққа арналған ағаштарды алды және оларды өз ұлы Ысқаққа артты, ал өзі қолдарына отты және семсерді алды, және екеуі бірге жүрді. Ысқақ өз әкесі Ыбырайымға: Әке! деді. Ол: Не болды, балам? деп жауап берді. Ысқақ: Міне, от пен ағаштар бар, бірақ түгел өртеуге арналған қой қайда? деді. Ыбырайым айтты: Құдай өзі күйдірілген ұсыныс үшін қойды таңдайды, балам. Екеуі бірге жолға шықты. Олар Құдай оған айтқан орынға келді, және Ыбырайым сонда құрбандық орнын салды, және ағаштарды қойды, және өз ұлы Ысқақты байлап, оны құрбандық орнына ағаштардың үстіне қойды. Және Ыбраһим қолын созды, семсерді алып, ұлын сою үшін. Жаратқан Иенің Періштесі оны аспаннан шақырып: Ыбырайым, Ыбырайым! деді, ал ол: Міне, мен! деп жауап берді. Және айтты: Балаға қолыңды салма, оған ештеңе жасама, енді білдім, өйткені сен Құдайдан қорқасың, және менің үшін сүйікті ұлыңды аямадың. Ыбраһим көзін көтеріп қарағанда, міне, бір қошқардың мүйіздері Сабек бұтасына ілінген екен. Ыбраһим барып қошқарды алды да, оны өз ұлы Ысқақтың орнына түгел күйдірілетін құрбандыққа шалды.

Ыбырайым сол жердің атын Жаратқан көрді деп атады, сондықтан бүгінге дейін Жаратқанның тауында көрінді деп айтылады. Және Жаратқан Иенің Періштесі Ыбырайымды аспаннан екінші рет шақырды, айтып: Өзіме

ант еттім, дейді Жаратқан Ие, сен осы істі жасағаның үшін және сенің сүйікті ұлыңды Менің үшін аямағаның үшін, Шынында батамды бере отырып, сені батаймын, және көбейте отырып, сенің ұрпағыңды көбейтемін, аспанның жұлдыздары сияқты, және теңіз жағалауындағы құм сияқты, және сенің ұрпағың жаулардың қалаларын мұра алады. Және сенің ұрығыңда жердің барлық ұлттары батталады, себебі сен менің дауысыма бағындың. Бірақ Ыбырайым өзінің қызметшілеріне қарай бұрылды, және олар тұрып, бірге ант құдығына кетті. Және Ыбырайым ант құдығында тұрды.

Осы сөздерден кейін Ыбырайымға хабарланды: Міне, Мелха да сенің ағаң Нахорға ұлдар туды. Тұңғыш ұлы Ұзды, оның інісі Бузды және сүрияндардың әкесі Камуелді, Және Хазадты, және Азауды, және Фалдесті, және Иелдафты, және Батуэлді. Бетуел Ребекканы туғызды. Бұлар сегіз ұл, оларды Мелха Ыбырайымның ағасы Нахорға туды. Оның Реума есімді кенизагы да Табекті, Таамды, Тохосты және Моханы туды.

23

Сараның өмірі жүз жиырма жеті жыл болды. Сарра Арбок қаласында өлді, ол ойпатта орналасқан, бұл Ханаан жеріндегі Хеброн болып табылады, ал Ыбырайым Сарраны жоқтау және қайғыру үшін келді. Және Ыбырайым өлісінен

тұрды, және Ыбырайым Хет ұлдарына айтты: Мен сіздермен бірге жат және келімсекпін, сондықтан маған сіздердің арасыңызда қабір үшін жер беріңдер, және мен өлігімді жерлеймін. Хеттің ұлдары Ыбырайымға жауап беріп айтты: Жоқ, иесі. Тыңдаңыз бізді, сіз Құдайдан келген патшасыз бізде, біздің таңдаулы қабірлерімізде өліңізді жерлеңіз, өйткені бізден ешкім өз қабірін сізден аямайды, өліңізді сонда жерлеуге. Тұрып, Ыбырайым жер халқына, Хеттің ұлдарына иілді. Және Ыбраһим оларға сөйледі, айта: егер сіздердің жандарыңызда бар болса, менің өлігімді менің бетімнен жерлеу үшін, мені тыңдаңыздар және менің туралы Цохардың ұлы Ефронға сөйлеңіздер. Және маған қос үңгірді берсін, ол оған тиесілі, ол оның алаңының бөлігінде орналасқан, лайықты күміспен маған оны сендердің арасында қабір иелігіне берсін. Ефрон Хет ұлдарының ортасында отырды, ал Ефрон Хеттілік Ыбырайымға жауап беріп айтты, Хет ұлдарының және қалаға кірушілердің барлығының естуінде: Маған қарай бол, иеміз, және мені тыңда: өрісті және оның ішіндегі үңгірді саған беремін, менің барлық азаматтарымның алдында саған бердім, өлігіңді жерле. Және Ыбырайым жердің халқының алдында табынды. Және ол Ефронға жер халқының алдында айтты: егер сен маған қарай болсаң, мені тыңда, алаңның күмісін менен ал, және мен өлігімді сонда жерлеймін. Ефрон Ибраһимға жауап беріп айтты: Жоқ, иеміз, мен естідім ғой, жер төрт жүз күміс дидрахма тұрады, бірақ бұл менің мен сенің арамызда не болмақ? Сен өз өлігіңді жерле. Ыбырайым Ефронның сөзін естіді

және Ыбырайым Ефронға күмісті қайтарды, ол Хет ұлдарының құлағына сөйлеген, төрт жүз екі драхма саудагерлер арасында қабылданған күміс. Және Ефронның алаңы тұрды, ол қос үңгірде болды, ол Мамренің алдында орналасқан, алаң және үңгір, ол онда болды, және барлық ағаш, ол алаңда болды, және барлығы, ол оның шекараларында айналасында болады. Ибраһимге меншікке Хет ұлдарының алдында және қалаға кірушілердің бәрінің алдында. Осыдан кейін Ыбраһим өзінің әйелі Сараны Мамбреге қарама-қарсы орналасқан қосарланған егістіктегі үңгірге жерледі, бұл Қанаан жеріндегі Хеброн болып табылады. Және алаң мен оның ішіндегі үңгір Ыбырайымға қабір иелігі ретінде Хет ұлдарынан бекітілді.

24

Және Ыбырайым аға болды, күндері өткен, және Жаратушы Ыбырайымға бәрінде батасын берді.

Және Ыбраһим өзінің үйіндегі ағасы қызметшісіне, оның барлығының басқарушысына айтты: қолыңды менің санымның астына қой. Және мен сені аспан Құдайы және жер Құдайы Иеміз атымен ант етемін, сондықтан сен менің ұлым Ысқаққа Қанахандықтардың қыздарынан әйел алмайсың, олармен бірге мен олардың ішінде тұрамын. Бірақ сен менің туған жеріме барасың және менің руыма

барасың, және сол жерден менің ұлым Ысқаққа әйел аласың. Қызметші оған айтты: егер әйел менімен бірге осы жерге баруды қаламаса, сенің ұлыңды сен шыққан жерге қайтарамын ба? Ыбырайым оған айтты: өзің үшін назар аудар, менің ұлымды сонда қайтарма. Аспанның Жаратқан Иесі Құдайы және жердің Құдайы, мені әкемнің үйінен және мен туылған жерден алған, маған сөйлеген және маған ант берген, Саған және сенің тұқымыңа осы жерді беремін деп айтқан, Өзі Өзінің Періштесін сенің алдыңнан жібереді, және сен сол жерден менің ұлыма әйел аласың. Егер әйел сенімен бірге осы жерге баруды қаламаса, менің антымнан таза боласың, тек ұлымды сонда қайтарма. Және қызметші өз қолын оның иесі Ыбырайымның саны астына қойды, және оған осы сөз туралы ант етті. Және қызметші өз иесінің түйелерінен он түйе алды, және өз иесінің барлық жақсы заттарынан өзімен бірге алды, және тұрып Месопотамияға, Нахор қаласына барды. Және ол түйелерді қала сыртында су құдығының жанына кеш уақытта, су алушы әйелдер шығатын кезде жатқызды.

Және айтты: Иеміз Құдай, иемнің менің Ыбырайымның, табыстыра алдымда бүгін және көрсет мейірім иеме менің Ыбырайымға. Міне, мен су бұлағының үстінде тұрмын, ал қалада тұратындардың қыздары су тартуға шығады. Және мен кімге су құмырасыңды иіл, ішейін деп айтсам, ол маған сен іш, және түйелеріңді де суғарамын, олар ішіп болғанша деп айтатын қыз осыны сенің қызметшіңе Ысқаққа дайындадың, және осыдан менің иемнің

Ыбырайымға мейірімділік жасағаныңды білемін.

Және ол өз ойында сөйлеуді аяқтамай тұрып, міне, Ребекка шығып келе жатты, ол Ыбырайымның ағасы Нахордың әйелі Мелханың ұлы Бетуэлден туылған еді, су құмырасын иығында ұстап. Ал бұл қыз сыртқы көрінісі өте әдемі болды, қыз болды, ер адам оны білмеді, бірақ бұлаққа түсіп, су құмырасын толтырды және көтерілді. Қызметші оның алдына жүгіріп шықты және айтты, Маған сенің ыдысыңнан аздап су ішуге бер. Ол былай деді: Ішіңіз, қожайын, және асықты, су құмырасын иығына түсірді және оны суарды, ол ішіп болғанша. Және ол айтты: Сенің түйелеріңе де су береймін, олардың бәрі ішкенше. Және ол асықты және су құмырасын ауызға босатты, және құдыққа тағы су алу үшін жүгірді, және барлық түйелерге су алды. Ал бірақ адам оны мұқият бақылап, Жаратқан оның жолын табысты қылды ма, әлде жоқ па деп білу үшін үнсіз болды. Барлық түйелер суды ішіп болғанда, адам бір драхма салмақтағы алтын сырғаларды және оның қолдарына он алтын салмақтағы екі білезікті алды. Және ол одан сұрады және айтты: Сен кімнің қызысың? Маған айт, сенің әкеңнің жанында бізге тоқтауға орын бар ма? Ол оған: Мен Мелханың Нахорға туған Бәтуелдің қызымын деп айтты. Ол оған айтты: Бізде сабан да, жем де көп, және тоқтауға орын да бар. Және адам риза болып, Иеге иілді. Және айтты: Жарылқасын менің иеміз Ыбырайымның Құдайы Жаратқан, кім өзінің әділдігін және ақиқатын менің иемнен тастамады, және Жаратқан мені менің иемнің

ағасының үйіне жетелеп берді. Және қыз қызметші жүгіріп барып, анасының үйіне осы сөздер бойынша хабарлады. Ал Ребекканың ағасы болды, оның аты Лабан, және Лабан сыртта бұлақтың жанындағы адамға қарай жүгірді. Және қашан ол сырғаларды және білезіктерді өз әпкесінің қолдарында көрді, және қашан өз әпкесі Ребекканың сөздерін естіді, ол айтқан, адам маған осылай сөйледі, ол адамға келді, ол түйелердің үстінде бұлақтың жанында тұрған еді. Және оған айтты: Мұнда кел, кір, Иеміздің жарылқағаны, неге сыртта тұрсың? Мен үйді және түйелерге орын дайындадым. Адам үйге кірді және түйелерді түсірді, және түйелерге сабан мен жем берді, және оның аяқтарын және онымен бірге жүрген ерлердің аяқтарын жууға су берді. Және ол олардың алдына нан жеуге қойды және айтты: Мен өз сөздерімді айтқанша жемеймін. Және айтты: Айт.

Және айтты: Мен Ыбырайымның қызметшісімін. Жаратқан Ие менің иемді өте батасын берді және оны жоғары көтерді, және оған қойлар, бұзаулар, күміс, алтын, қызметшілер, қызметші қыздар, түйелер және есектер берді. Және Сарра, менің иемнің әйелі, оның қартайғаннан кейін менің иеме бір ұл туды, және оған өзінде бар барлығын берді. Және менің иемнің маған ант берді, айтып: Менің ұлыма әйел алмайсың Қанахандықтардың қыздарынан, олардың жерінде мен жат елдеп тұрғандардың ішінде. Бірақ менің әкемнің үйіне барасың және менің руыма, және сол жерден менің ұлыма әйел

аласың. Мен иеме: Болмаса әйел менімен бірге бармаса ше? деп айттым. Және маған айтты: Жаратқан Ие Құдай, оның алдында мен ұнаған, Өзі Өзінің Елшісін сенімен бірге жібереді және сенің жолыңды гүлдендіреді, және сен менің ұлыма менің рудан және менің әкемнің үйінен әйел аласың. Сонда менің қарғысымнан кінәсіз боласың, өйткені егер менің руыма келсең де, олар саған бермесе, менің антымнан кінәсіз боласың. Және мен бүгін бұлаққа келіп айттым: Иеміз, менің иемнің Ыбырайымның Құдайы, егер сен менің қазір жүріп жатқан жолымды өркендетсең, Міне, мен су бұлағының үстінде тұрмын, және қала адамдарының қыздары су тартуға шығады, және қандай қызға мен айтсам, маған ыдысыңнан аздап су ішкізіңіз, Және маған айтады: Сен де іш, және сенің түйелеріңе де су беремін, - осы әйел Жаратқан өзінің қызметшісі Ысқаққа дайындаған әйел болады, және осы арқылы мен сенің менің господиным Ыбырайымға мейірім көрсеткеніңді білемін. Және менің ойымда сөйлеуімді аяқтаудан бұрын, бірден Ребекка иықтарында су құмырасын ұстап шықты, және бұлаққа түсті, және су алды, бірақ мен оған айттым, маған ішкізіңіз. Және асығып, су құмырасын өз қолына түсірді де, айтты: Сен іш, түйелеріңді де суғарамын. Ол ішті, түйелерді де суғарды. Мен оны сұрадым және айттым: Сен кімнің қызысың, маған айт. Ол айтты: Мен Батуелдің қызымын, Нахордың ұлының, оны оған Мелха туды. Және мен оған сырғалар тақтым және білезіктерді оның қолдарына тақтым. Және риза болып, мен Жаратқанға табындым және менің иемнің Ыбырайымның Жаратқан

Құдайын жарылқадым, ол мені шындық жолында менің иемнің ағасының қызын оның ұлына алуға жетістікке жеткізді. Егер сіздер менің иеме мейірім және әділдік жасасаңыздар, ал егер жоқ болса, маған хабарлаңыздар, сонда мен оңға немесе солға бұрылайын.

Лабан мен Бетуел жауап беріп айтты: Бұл іс Жараудан шықты, біз саған жаман немесе жақсы деп қарсы сөйлей алмаймыз. Міне, Ребекка сенің алдыңда, оны алып кет, және ол сенің иеңнің ұлына әйел болсын, Жаратқан Ие айтқандай. Ыбырайымның қызметшісі олардың сөздерін естігенде, Иеге жерге табынды. Және қызметші күміс және алтын ыдыстар мен киім шығарып алып келіп, Ребеккаға берді, және оның ағасына және анасына сыйлықтар берді. Және олар жеді және олар ішті, өзі де, оның бірге болған ерлер де, және олар ұйықтады. Ал таңертең тұрып, ол айтты: Мені жіберіңдер, сонда мен өз иемнің қасына кетемін. Оның ағалары мен анасы айтты: Қыз бізбен он күндей қалсын, содан кейін кетеді. Ол бірақ оларға айтты: Мені ұстап қалмаңыздар, Жаратқан Ие менің жолымды өркендетті, мені жіберіңіздер, иеме қайтып кетуім үшін. Олар айтты: Қызметшіні шақырайық және оның ауызынан сұрайық. Және олар Ребекканы шақырды және оған айтты: Осы адаммен бірге барасың ба? Ол болса айтты: Барамын. Және олар өз сіңлілері Ребекканы, оның мүліктерін, Ыбырайымның қызметшісін және онымен бірге болғандарды жіберді. Және олар Ребекканы батасын беріп, оған айтты: Апамыз, сен мыңдаған ондықмыңдарға айнал,

және сенің ұрпағың жауларының қалаларын мұралық иелік етсін. Ребекка мен оның қызметшілері тұрып, түйелерге мінді және адаммен бірге жүрді, ал қызметші Ребекканы алып кетті.

Ысқақ шөл арқылы Көру құдығына қарай саяхаттап жатты, ал ол өзі оңтүстік жерде тұрды. Және Ысқақ кешке қарай жазыққа әңгімелесуге шықты, және көздерін көтеріп, түйелердің келе жатқанын көрді. Және Ребекка көзін көтеріп, Ысқақты көрді де, түйеден секіріп түсті. Және қызметшіге айтты: Далада бізге қарсы келе жатқан сол адам кім? Ал қызметшы айтты: Бұл менің ием. Ол жаз киімін алып, киінді. Және қызметші Ысқаққа өзі жасаған барлық сөздерді айтып берді. Ысқақ өз анасының үйіне кірді, және Ребекканы алды, және ол оның әйелі болды, және оны сүйді, және Ысқақ өз анасы Сара туралы жұбатылды.

25

Ыбырайым қосылып, Кетура есімді әйелді алды. Ол оған Зомбран, Иезан, Мадал, Мадиам, Иесбок және Соиені туды. Иезан Сабаны және Деданды туылдырды, ал Деданның ұлдары Ассуриеим, Латусиеим және Лаомеим болды. Мадиамның ұлдары: Гефар, Афеир, Енох, Абеида және Елдага – бұлардың барлығы Хеттураның ұлдары болды. Ыбырайым өзінің барлық мүлкін өз ұлы Ысқаққа берді.

Ыбырайым өзінің күйеулерінің ұлдарына сыйлықтар берді және оларды өзінің ұлы Ысқақтан, өзі әлі тірі кезінде, шығысқа қарай, шығыс жеріне жіберді. Бұлар Ыбырайымның өмір күндерінің жылдары, ол қанша өмір сүрді – жүз жетпіс бес жыл. Және Ыбраһим сөніп, жақсы қартайған шақта қарт болып, күндері толып өлді және өз халқына қосылды. Және оны оның ұлдары Ысқақ пен Ысмағұл қос үңгірге жерледі, Хеттік Саардың ұлы Ефронның даласына, ол Мамренің қарсысында орналасқан. Алаңды және үңгірді, оны Ыбырайым Хеттің ұлдарынан сатып алды, сонда Ыбырайымды және оның әйелі Сарраны жерледі. Ыбырайым өлгеннен кейін, Құдай оның ұлы Ысқаққа батасын берді, және Ысқақ көріністің құдығының жанында тұрды. Бұлар Ыбырайымның ұлы Ысмайылдың ұрпақтары, оны Сараның қызметшісі мысырлы Ажар Ыбырайымға туды. Және бұлар Ысмайылдың ұлдарының атаулары, оның ұрпақтарының атаулары бойынша: Ысмайылдың тұңғышы Набайот, және Кедар, және Набдеел, және Массам, және Масма, және Дума, және Масса, Және Ходдан, және Таиман, және Иетур, және Нафес, және Кедма. Бұлар Ысмайылдың ұлдары, және бұлар олардың аттары олардың шатырларында және олардың қоныстарында – он екі билеуші өз ұлттары бойынша. Және бұл Ысмайылдың өмір жылдары, жүз отыз жеті жыл, және ол әлсіреп өлді, және өз туысқандарына қосылды. Ол Хавиладан Шурға дейін қоныстанды, ол Мысырдың алдында, Ассириялықтарға бару жолында орналасқан, өзінің барлық ағайындыларының алдында

қоныстанды.

Және бұлар Ыбырайымның ұлы Ысқақтың ұрпақтары, Ыбырайым Ысқақты туғызды. Ысқақ қырық жаста болды, қашан ол Рébекканы, Сириялық Бетуелдің қызын Сирия Месопотамиясынан, Сириялық Лабанның әпкесін, өзіне әйелдікке алды. Ысқақ өзінің әйелі Ребекка туралы Иеге жалбарынды, себебі ол бедеу болды, және Құдай оның жалбарынуын тыңдады, және оның әйелі Ребекка жүкті болды. Балалар оның ішінде секіріп жүрді, ол айтты: Егер маған осылай болатын болса, маған бұл не үшін? Содан кейін ол Иеміздің алдына сұрау үшін барды. Және Жаратқан Ие оған айтты: Екі ұлт сенің жатырыңда бар, және екі халық сенің қарныңнан бөлінеді, және бір халық екінші халықты асып түседі, және үлкені кішіге қызмет етеді. Және оның босану күндері толды, және оның қарнында егіздер болды. Тұңғыш баласы қызғылт түсті, бүкіл денесі тері сияқты түкті болып шықты, оның атын Есау деп қойды. Осыдан кейін оның інісі шықты, оның қолы Есаудың өкшесінен ұстап тұрды, және оның атын Жақып деп атады. Ребекка оларды туған кезде Ысқақ алпыс жаста еді. Жас адамдар өсті, және Есау аңшылықты білетін ауылдық адам болды, ал Жақып үйде тұратын қарапайым адам болды. Ысқақ Есауды сүйді, себебі оның аң аулауы оған тамақ болды, ал Ребекка Жақыпты сүйді.

Жақып сорпа пісірді, ал Есау даладан әлсіреп келді. Және Есау Жақыпқа айтты: Мені осы қызыл қайнатылған

тамақтан тамақтандыр, себебі мен әлсіреп тұрмын. Осы себепті оның аты Едом деп аталды. Жақып Есауға былай деді: Бүгін маған тұңғыштық құқығыңды сат. Және Есау айтты: Міне, мен өлуге барамын, және маған бұл тұңғыштық құқық не үшін керек? Және Жақып оған айтты: Маған бүгін ант ет, және ол оған ант етті, ал Есау тұңғыштық құқықты Жақыпқа сатты. Жақып Есауға нан және жасымық асханасын берді, ол жеді және ішті, содан соң тұрып кетті, осылайша Есау тұңғыштық құқығын менсінбеді.

26

Жер бетінде ашаршылық болды, бұрынғы ашаршылықтан бөлек, ол Ыбырайым заманында болған еді, ал Ысқақ Герараға, філістімдіктердің патшасы Әбімәлікке барды. Жаратушы оған көрінді және айтты: Мысырға түспе, мен саған айтатын жерде тұр. Және осы жерде тұр, мен сенімен бірге боламын және сені батаймын, өйткені саған және сенің ұрпағыңа осы жердің барлығын берермін, және мен өз антымды орнатамын, мен сенің әкең Ыбырайымға берген антымды. Және Мен сенің ұрпағыңды аспан жұлдыздарындай көбейтемін, және сенің ұрпағыңа осы барлық жерді беремін, және жердің барлық ұлттары сенің ұрпағыңда бататалады. Сенің атаң Ыбырайым менің дауысыма бағынғаны үшін, және менің бұйрықтарымды, менің өсиеттерімді, менің ережелерімді және менің

заңдарымды сақтағаны үшін. Ысқақ Герарада тұрды. Сол жердің ерлері оның әйелі Ребекка туралы сұрады, және ол айтты: Менің апам, өйткені Менің әйелім деп айтудан қорқты, сол жердің ерлері Ребекка үшін оны өлтіріп қоймасын деп, себебі ол көрінісі әдемі болды. Ол сонда ұзақ уақыт болды, және Герардың патшасы Абимелех терезе арқылы еңкейіп қарап, Ысқақтың өз әйелі Ребеккамен бірге ойнап жатқанын көрді. Абимелех Ысқақты шақырды және оған айтты: Онда шынында да сенің әйелің ғой? Неге менің апам деп айттың? Ысқақ оған жауап берді: Мен оның үшін өлуден қорыққаным үшін айттым. Абимелех оған айтты: Бізге не істедің? Менің туысымнан біреу сенің әйеліңмен аз қалғанда ұйықтап қалар еді, және сен бізге надандық әкелер едің. Абимелех өз халқының барлығына бұйырды: Осы адамға және оның әйеліне тиген әркім өлімге кінәлі болады деп. Ысқақ сол жерде егін егді, және сол жылы жүзеселік арпа өнімін алды, ал Жаратқан Ие оны жарылқады. Және адам көтерілді, және алға жылжып, үлкенірек болды, өте ұлы болғанша. Оған қойлар малы, өгіздер малы және көп егіншілік болды. Филистімліктер оған қызғанды. Және барлық құдықтарды, қайсыларды оның әкесінің қызметшілері оның әкесінің уақытында қазды, Филистимліктер бітеді оларды және оларды жермен толтырды. Абимелех Ысқаққа айтты: Біздің жанымыздан кет, өйткені сен біздің қарағанда өте күшті болдың. Және Ысқақ сол жерден кетті, және Герар аңғарында тоқтады, және сонда тұрды.

Және тағы Ысқақ су ұңғымаларын қазды, оларды Ыбраһимнің, оның әкесінің қызметшілері қазған еді, және оларды Філістімліктер Ыбраһим, оның әкесі өлгеннен кейін бітеген еді, және оларға оның әкесі атаған атауларға сәйкес атауларды атады. Және Ысқақтың қызметшілері Герар аңғарында қазды және онда тірі судың құдығын тапты. Және Герардың бағушылары Ысақтың бағушыларымен соғысты, судың өздерінікі екенін айтып. Олар құдықтың атын Әділетсіздік деп атады, өйткені олар оған қателік жасады. Сол жерден кеткеннен кейін басқа құдық қазды, бірақ олар сол туралы да дау айтты, және оның атын Жаулық деп атады. Сол жерден кеткеннен кейін басқа құдық қазды, және олар оның үшін шайқаспады, және оның атын Кең орын деп атады, айтып: Себебі қазір Жаратқан бізге кеңістік берді және бізді жер бетінде өсірді.

Ал сонда одан ант ұңғымасына барды. Және сол түнде оған Иеміз көрінді, және айтты: Мен сенің әкең Ыбырайымның Құдайымын, қорықпа, себебі мен сенімен бірге болам, және сені батамын, және сенің ұрпағыңды сенің әкең Ыбырайым арқылы көбейтемін. Және сонда құрбандық орын салды, және Иеміздің атын шақырды, және сонда оның шатырын тікті, ал сонда Ысқақтың қызметшілері Герар аңғарында құдық қазды. Және Абимелех Герардан оған қарай барды, оның кеңесшісі Охозат және оның әскерінің бас қолбасшысы Фихол. Және Ысқақ оларға айтты: Не үшін маған келдіңдер? Сіздер мені жек көрдіңдер және мені өздеріңнен жіберіп алдыңдар. Олар айтты: Біз

көріп-білдік, Жаратқан Ие сенімен бірге екенін, сондықтан айттық: біздің арамызда келісім болсын, және біз сенімен келісім жасаймыз. Бізбен жаманшылық жасама, себебі біз сені жиренішті қарамадық, және саған жақсы қарадық, және сені бейбітшілікпен жібердік, және қазір сен Жаратқан тарапынан батталғансың. Және ол оларға той жасады, олар жеді және ішті. Таңертең тұрып, әрқайсысы көршісіне ант етті, және Ысқақ оларды жіберді, және олар одан бейбітшілікпен кетті. Сол күні Ысқақтың қызметшілері келіп, оған қазған құдығы туралы хабарлады және айтты, біз су таппадық. Және ол оны Ант деп атады, сондықтан ол сол қаланың атын Ант Құдығы деп атады, бүгінгі күнге дейін.

Есау қырық жаста болды және ол Хеттілік Беохтың қызы Юдифті әйелге алды, сондай-ақ Хеттілік Елонның қызы Басематты алды. Және олар Ысқаққа және Ребеккаға қарсы болды.

27

Ысқақ қартайғаннан кейін болды, және оның көздері көру үшін күңгірттелді, және ол өзінің үлкен ұлы Есауды шақырды, және оған айтты: Ұлым, ал ол айтты: Міне мен. Және ол айтты: Міне, мен қартайдым және өлімімнің күнін білмеймін. Енді сондықтан қаруыңды ал, садағыңды және жайыңды, далаға шық та, маған аң аула. Және маған тағам

жаса, мен сүйгендей, және маған әкел, сондықтан жеймін, сондықтан менің жаным сені батасын береді, мен өлмес бұрын. Ребекка Ысқақтың өз ұлы Есауға сөйлеп жатқанын естіді, ал Есау өз әкесіне аң аулау үшін далаға кетті. Ребекка өзінің кіші ұлы Жақыпқа айтты: Көр, мен сенің әкеңнің ағаң Есауға сөйлеп жатқанын естідім, ол айтты: Маған аң әкеліп, тағам жаса, сонда жеп, өлмес бұрын Иеміздің алдында сені батамын. Енді, менің ұлым, мені тыңда, мен саған бұйырғандай. Және қойларға барып, маған сол жерден екі нәзік және жақсы лақты ал, және мен оларды сенің әкең сүйетіндей тағамдар жасаймын. Және сен әкеңе әкелесің, ол жесін деп, сонда әкең өлмес бұрын саған батасын берсін. Жақып өзінің анасы Ребеккаға айтты: Менің ағам Есау түкті адам, ал мен тегіс адаммын. Әкем мені ешқашан ұстап көрмесін, әйтпесе мен оның алдында менсінбейтін адам сияқты боламын және өз басыма батаны емес, қарғысты әкелемін. Ана оған айтты: Балам, сенің қарғысың менің үстіме болсын, тек менің дауысымды тыңда және барып маған әкел. Барып алды да, анасына әкелді, ал анасы оның әкесі сүйетіндей тағамдар жасады.

Және Ребекка өзінің үлкен ұлы Есаудың үйде өзінде болған жақсы шапанын алып, оны өзінің кіші ұлы Жақыпқа киіндірді. Және ол жас ешкілердің терілерін оның қолдарына және оның мойнының жалаңаш жерлеріне қойды. Және ол тағамдарды және өзі жасаған нандарды өз ұлы Жақыптың қолдарына берді. Және ол өз әкесіне әкелді, ал айтты: Әке, ол болса айтты: Міне, мен, сен кімсің, балам?

Жақып әкесіне былай деді: Мен Есаумын, сенің тұңғыш ұлың. Маған айтқаныңдай істедім. Тұрып отыр да, менің аулаған аңымнан же, сонда жаның мені батасын. Ысқақ өз ұлына айтты: Бұл не, о балам, осыншама тез таптың? Ол айтты: Сенің Құдайың Жаратушы менің алдымда тапсырды. Ысқақ Жақыпқа айтты: Маған жақындай, балам, мен сені ұстап көрейін, сен менің ұлым Есаумысың әлде жоқ па? Жақып өз әкесі Ысқаққа жақындады, оны сипады және айтты: Дауыс Жақыптың дауысы, бірақ қолдар Есаудың қолдары. Және ол оны танымады, өйткені оның қолдары ағасы Есаудың қолдары сияқты түкті болды, және оған батасын берді. Және айтты: Сен менің ұлым Есаумысың? Ол болса айтты: Мен. Және ол айтты: Маған әкел, балам, мен сенің аңыңнан жейін, сонда менің жаным саған бата берсін. Ол оған әкелді, және ол жеді, және оған шарап әкелді, және ол ішті. Және оған атасы Ысқақ айтты: Маған жақындай және мені сүй, балам. Және жақындап, оны сүйді, және оның киімдерінің иісін иіскеді, және оған батасын берді, және айтты: міне, менің ұлымның иісі Жаратқан Ие батасын берген толы даланың иісі сияқты. Және Құдай саған берсін аспанның шығынан және жердің молшылығынан, және астық пен шараптың көптігін. Және ұлттар саған қызмет етсін, және билеушілер саған табынсын, және сен ағаңның иесі бол, және әкеңнің ұлдары саған табынады, сені қарғаушы қарғалған болсын, ал сені бата беруші батталған болсын.

Және Ысқақ өз ұлы Жақыпқа бата беруін тоқтатқаннан

кейін болды, Жақып өз әкесі Ысқақтың алдынан шыққан кезде, оның ағасы Есау аңнан келді. Және өзі де тағамдар жасады, әкесіне әкелді және әкесіне айтты: Әкем тұрсын және өз ұлының аңынан жесін, сонда сенің жаның маған бата берсін. Және оған оның әкесі Ысқақ айтты: Сен кімсің? Ол болса айтты: Мен сенің тұңғыш ұлың Есаумын. Ысқақ өте қатты таңданды және айтты: Кім онда маған аң аулап әкелді? Мен сен келгенге дейін бәрінен жедім. Мен оны батамадым, және ол батталған болады. Есау өз әкесі Ысқақтың сөздерін естігенде, өте зор және ащы дауыспен айқайлап жіберді де, айтты: Шынында, мені де бата бер, әке. Бірақ оған айтты: сенің ағаң алдаумен келіп, сенің батаңды алды. Және айтты: Әділ аталды оның аты Жақып, өйткені ол мені міне екінші рет алдады, туа біту құқығымды алды, және қазір батамды алды. Және Есау өз әкесіне айтты: Маған бата қалдырмадың ба, әке? Ысқақ жауап беріп, Есауға айтты: Егер мен оны сенің иең қылдым және оның барлық ағайындарын оның қызметшілері қылдым, астықпен және шарапмен оны нығайттым, саған не істеймін, балам? Есау өз әкесіне айтты: Сізде бір ғана бата бар ма, әке? Маған да бата берші, әке. Ысқақ терең қозғалды, Есау дауыстап айқайлады және жылады. Жауап беріп, оның әкесі Ысқақ оған айтты: Міне, жердің байлығынан сенің тұрағың болады және жоғарыдан аспанның шығынан. Және сен өз семсеріңмен өмір сүресің, және өз ағаңа құлдық етесің, бірақ қашан бұзып, оның бойынсасын өз мойныңнан алып тастасаң, сол болады.

Және Есау Жақыпқа оның әкесі берген батасы туралы ренжіді, бірақ Есау өз ойында айтты: Әкемнің қайғы күндері жақындасын, сонда мен ағам Жақыпты өлтірейін. Ребеккаға оның үлкен ұлы Есаудың сөздері хабарланды, және ол адам жіберіп, кіші ұлы Жақыпты шақыртты, және оған айтты: міне, аған Есау сені өлтіремін деп қорқытып жатыр. Енді сондықтан, бала, менің дауысымды тыңда және тұрып, Месопотамияға, менің ағам Лабанға, Харанға қаш. Және онымен бірнеше күн тұр, оның ашуы басылғанша. Және ағаңның ашуы сенен кетсін, және ол сен оған не істегеніңді ұмытсын, және адам жіберіп сені сол жерден шақыртамын, бір күнде екеуіңнен де айырылып қалмасам деп. Ребекка Исаққа айтты: Мен өз өмірімнен Хет ұлдарының қыздары себебінен шаршадым. Егер Жақып осы жердің қыздарынан әйел алса, маған тіршілік етудің не пайдасы?

28

Ысқақ Жақыпты шақырып алып, оған батасын берді және оған бұйырды: Қанахандықтардың қыздарынан әйел алмайсың. Тұрып, Месопотамияға қашып кет, анаңның әкесі Бетуелдің үйіне, және сол жерден өзіңе анаңның ағасы Лабанның қыздарынан әйел ал. Ал менің Құдайым сені батасын, сені көбейтсін және ұлғайтсын, және сен ұлттардың жиналыстарына айналасың. Және Ол саған менің әкем Ыбырайымның батасын берсін, саған және

сенен кейінгі ұрпағыңа, сенің жатақтау жеріңді мұралау үшін, оны Құдай Ыбырайымға берген еді. Ысқақ Жақыпты жіберді, және ол Месопотамияға, сириялық Бетуелдің ұлы Лабанға, Жақып пен Есаудың анасы Ребекканың ағасына кетті.

Міне, Есау Ысқақтың Жақыпқа батасын бергенін көрді және оны Сурия Месопотамиясына сол жерден өзіне әйел алуға жіберді, оған батасын берген кезде, және оған бұйырды, айтып: Қанахандықтардың қыздарынан әйел алмайсың. Және Жақып өз әкесі мен анасының сөзін естіді және Сирия Месопотамиясына кетті. Есау да Қанаан қыздары оның әкесі Ысқақтың алдында жаман екенін көріп, Есау Ысмағұлға барды және Ыбырайым ұлының Ысмағұлдың қызы, Набайоттың әпкесі Маелеттті өз әйелдеріне қосып әйелдікке алды.

Және Жақып ант ұңғымасынан шықты және Харанға барды. Және ол бір орынға келіп, сонда ұйықтады, өйткені күн батты, және ол сол орынның тастарынан алды, және оны басының астына қойды, және сол орында ұйықтады. Ол түс көрді, міне, жерге орнатылған баспалдақ, оның басы аспанға жетті, ал Құдайдың елшілері осы баспалдақпен көтеріліп және түсіп жатты. Ал Иеміз оның үстінде тіреліп тұрды және айтты: Мен сенің әкең Ыбырайымның Құдайымын және Ысқақтың Құдайымын, қорықпа. Сен ұйықтап жатқан жерді саған және сенің ұрпағыңа берем. Және сенің ұрпағың жердің құмындай болады, және

теңізге, оңтүстікке, солтүстікке және шығысқа таралады, және жердің барлық рулары сенде және сенің ұрпағыңда бата алады. Және міне, мен сенімен бірге боламын, сені барлық жолда қорғаймын, қайда барсаң да, және сені осы жерге қайтарамын, себебі мен сені ешқашан тастамаймын, саған айтқан барлық нәрселерімді орындағанша. Және Жақып ұйқысынан оянды және айтты: Жақсы осы жерде бар екен, ал мен білмедім. Және ол қорқты және айтты: Бұл орын қандай қорқынышты! Бұл Құдайдың үйінен басқа ешнәрсе емес, және бұл аспанның қақпасы. Және Жақып таңертең тұрды, және сол жерде басының астына қойған тасын алды, және оны бағана етіп орнатты, және оның ұшына май құйды. Және ол сол орынды Құдай үйі деп атады, ал қаланың бұрынғы аты Улламлуз болатын. Жақып дұға етіп, былай деді: Егер Жаратқан Құдай менімен бірге болса және мен баратын осы жолда мені сақтаса, маған жейтін нан және киетін киім берсе, және мені құтқарумен әкемнің үйіне қайтарса, онда Жаһангір маған Құдай болады. Және мен бағана етіп орнатқан бұл тас маған Құдайдың үйі болады, және егер маған не берсең, соның барлығының оныншысын саған ондық беремін.

29

Және Жақып аяқтарын көтеріп, шығыс жеріне қарай барды, Сириялық Бетуелдің ұлы Лабанға, Жақып пен Есаудың анасы Ребекканың бауырына. Және көреді, міне,

жазықта құдық бар екен, ал сонда үш отар қой оның үстінде демалып жатыр екен, өйткені сол құдықтан отарларды суғарды, ал құдықтың аузында үлкен тас болды. Және сонда барлық отарлар жиналды, және олар құдықтың ауызынан тасты домалатты, және қойларды суғарды, және тасты құдықтың ауызына оның орнына қайтарды. Жақып оларға айтты: Бауырлар, сіздер қайдансыздар? Олар айтты: Біз Харандан келдік. Ол оларға айтты: Нахордың ұлы Лабанды білесіздер ме? Олар айтты: Білеміз. Ол оларға: Сау ма ол? деп сұрады. Олар: Сау деп жауап берді, және міне, оның қызы Рахиль қойларымен бірге келе жатыр. Жақып айтты: Әлі күн ұзақ, малдарды жинау уақыты әлі келген жоқ, қойларды суарып, кетіп жайылтыңыздар. Олар былай деді: Біз мүмкін емеспіз, барлық бадалар жиналғанша және олар құдықтың аузынан тасты домалатқанша, содан кейін біз қойларды суландырамыз. Әлі ол оларға сөйлеп тұрғанда, міне, Лабанның қызы Рахиль өз әкесінің қойларымен келе жатты, өйткені ол өз әкесінің қойларын жайылтатын. Жақып Рахилді, Лабанның, оның анасының ағасының қызын, және Лабанның, оның анасының ағасының қойларын көргенде, Жақып жақындап, құдықтың аузынан тасты домалатты және Лабанның, оның анасының ағасының қойларын суғарды. Және Жақып Рахильді сүйіп, дауысын көтеріп жылады. Және ол Рахилға хабарлады, өйткені ол оның әкесінің ағасы болып табылады, және өйткені ол Ребекканың ұлы болып табылады, және жүгіріп барып, осы сөздерге сәйкес өз әкесіне хабарлады. Лабан өзінің әпкесінің ұлы Жақыптың

атын естігенде, оған қарсы алуға жүгіріп шықты, оны құшақтап сүйді, және оны өз үйіне кіргізді, және Лабанға осы барлық сөздерді айтып берді. Және Лабан оған айтты: Сен менің сүйегімнен және менің етімнен боласың, және ол онымен бір ай болды.

Лабан Жақыпқа айтты: Өйткені сен менің ағам болсаң, маған тегін қызмет етпейсің. Маған айт, сенің сыйақың не? Лабанның екі қыздары болды, үлкенінің аты Леия, ал кішісінің аты Рахиль. Леяның көздері әлсіз болды, ал Рахиль пішіні жағынан әдемі және көрінісі өте сұлу болды. Жақып Рахилді сүйді және айтты: Сенің кіші қызың Рахил үшін саған жеті жыл қызмет етемін. Лабан оған айтты: Оны саған беруім басқа адамға беруімнен гөрі жақсы, менімен бірге тұр. Және Жақып Рахиль үшін жеті жыл қызмет етті, және олар оның алдында аз күндердей болды, өйткені ол оны сүйді. Жақып Лабанға айтты: Менің әйелімді маған бер, өйткені күндер толды, сондықтан мен оның қасына кіремін. Лабан сол жердің барлық ерлерін жинады және үйлену тойын жасады. Және кеш болды, және ол өзінің қызы Леяны алып, Жақыпқа әкелді, және Жақып оған кірді. Лабан өз қызы Леяға өз қызметшісі Зелфаны қызметші етіп берді. Таң болды, және міне, Лия екен. Жақып Лабанға айтты: Бұл маған не істедің? Мен сенің жаныңда Рахиль үшін қызмет етпедім бе? Неге мені алдадың? Лабан жауап берді: Біздің жерімізде үлкеннен бұрын кішіні беру осылай емес. Сондықтан осының жетінші күндерін аяқта, және саған осыны да берем сенің жұмысыңның орнына, қай

жұмысты менің жанымда істейсің тағы басқа жеті жыл. Жақып солай жасады және осының жеті күнін толтырды, және Лабан оған өз қызы Рахилді әйелге берді. Лабан өз қызына өзінің күң қызметшісі Биллаһты күң қызметші етіп берді. Және ол Рахильге кірді, бірақ Рахильді Лиядан гөрі көбірек сүйді, және оған тағы жеті жыл қызмет етті.

Жаратқан ие Құдай Лияның жек көрілгенін көріп, оның жатырын ашты, бірақ Рахиль бедеу болды. Лия жүкті болды және Жақыпқа ұл туды, оның атын Рубен деп атады, айтты: Себебі Жаратқан иесі менің қорлануымды көрді және маған ұл берді, енді сондықтан ерім мені сүйетін болады. Және ол қайтадан жүкті болды және Жақыпқа екінші ұл туды, және айтты: Жаратқан мені жек көретінімді естіді және маған мұны да берді, және оның атын Симеон деп атады. Және тағы жүкті болды, және ұл туды, және айтты: Енді осы уақытта маған қарай болады күйеуім, өйткені мен оған үш ұл туғам, сондықтан оның атын Леуі деп шақырды. Ол тағы жүкті болып, ұл туды және айтты: Енді мен тағы да осы үшін Иеге мадақ айтамын. Сондықтан оның атын Яһуда деп атады. Содан кейін ол бала туудан тоқтады.

30

Рахиль Жақыпқа бала тумағанын көріп, апасына қызғанды және Жақыпқа айтты: маған балаларды бер, әйтпесе мен өлемін. Ашуланып, Жақып Рахилге айтты: Мен Құдайдың

орнында емеспін ғой, сені құрсақ жемісінен айырған Ол ғой? Рахиль Жақыпқа былай деді: Міне, менің қызметшім Биллаһ, оған кір, ол менің тізелерімде туады, мен де одан арқылы балалы боламын. Сонда ол өзінің күңі Балланы оған әйел етіп берді, және Жақып оның қасына кірді. Рахилдің қызметшісі Баллà жүкті болды және Иакобқа ұл туды. Рахиль айтты: Құдай маған әділ сот етті, менің дауысымды тыңдады және маған ұл берді, сондықтан оның атын Дан деп атады. Рахилдің қызметшісі Биллаһ тағы жүкті болды және Жақыпқа екінші ұл туды. Рахиль: Құдай менің жағымда бәсекелесті, мен әпкеммен күрестім және жеңдім, - деді және оның атын Нафтали деп атады. Лейа туу тоқтағанын көрді, сонда ол өзінің күң қызметшісі Зелфанды алып, оны Жақыпқа әйел етіп берді, және ол оның қасына кірді. Леяның күңі Зелфа жүкті болып, Жақыпқа ұл туды. Және Лея: Бақытта! деп айтты және оның атын Гад қойды. Және Леяның қыз қызметшісі Зелфа тағы жүкті болды және Жакыпқа екінші ұл туды. Лия: Мен бақыттымын, себебі әйелдер мені бақытты деп атайды – деді және оның атын Ашер қойды. Рубен бидай орағы күндерінде далаға барды және далада мандрагора алмаларын тауып, оларды анасы Лияға әкелді. Рахиль өз әпкесі Лияға: Ұлыңның мандрагораларынан маған бер деді. Лея айтты: Менің ерімді алғаның саған жеткіліксіз бе? Менің ұлымның мандрагораларын да ала ма едің? Рахиль айтты: Жоқ, олай емес, сенің ұлыңның мандрагораларының орнына осы түнде ол сенімен ұйықтасын. Жақып кешке далада одан кірді, және Лия оған

кездесуге шықты, және айтты: Бүгін маған кіресің, өйткені мен сені менің ұлымның мандрагоралары орнына жалдадым, және ол сол түнде онымен бірге ұйықтады. Құдай Леяның тілегін тыңдады, және ол жүкті болып, Жақыпқа бесінші ұлын туды. Және Лия айтты: Құдай маған сыйақымды берді, себебі мен қызметшімді күйеуіме бердім, және оның атын Иссахар деп атады, бұл сыйақы дегенді білдіреді. Және Леа тағы жүкті болып, Жақыпқа алтыншы ұлды туды. Және Лия айтты: Құдай маған жақсы сыйлық берді осы уақытта, енді күйеуім мені таңдайды, өйткені мен оған алты ұл туғандым, және оның атын Забулон деп шақырды. Осыдан кейін ол қыз туды және оның атын Дейна қойды. Құдай Рахилді есіне алды, және Құдай оны тыңдады, және оның жатырын ашты. Және жүкті болып, Жақыпқа ұл туды, ал Рахиль: Құдайым менің масқарамды алып тастады, - деді. Және ол оның атын Иосиф деп атады, айта отырып: Құдай маған тағы бір ұл берсін.

Рахиль Жүсіпті туғанда, Жақып Лабанға айтты: мені жібер, өз орныма және өз жеріме кетейін. Менің әйелдерімді және балаларымды қайтар бер, олар үшін мен саған қызмет еттім, сонда кетейін, өйткені сен менің саған қызмет еткен құлдығымды білесің. Лабан оған айтты: Егер мен сенің алдында қайырымдылық тапсам, мен болжап білдім, өйткені Құдай сенің келуіңмен мені жарылқады. Еңбекақыңды маған айт, сонда берем. Жақып айтты: Сен білесің мен саған қалай қызмет еткенімді және сенің

малың менің қасымда қандай болғанын. Аз болатын, өйткені қанша саған менің алдымда болды, және көптікке өсті, және Жаратқан Ие Құдай сені менің аяғым үстінде батасын берді, енді сондықтан мен де өзіме қашан үй жасаймын? Лабан оған: Саған не берейін? - деді. Жақып оған: Маған ештеңе бермейсің, егер маған осы сөзді орындасаң, қайтадан сенің қойларыңды бағамын және сақтаймын - деді. Бүгін сенің барлық қойларыңды өткізіп жібер және сол жерден қозылардың ішіндегі барлық қара түсті қойды, ешкілердің ішіндегі барлық ала және тағылған қойды бөліп ал, бұл маған сыйақы болады. Және менің әділдігім маған келесі күні жауап береді, себебі менің сыйақым сенің алдыңда, егер ешкілердің арасында дақты және ақ жолақты болмаса, және қозылардың арасында қара түсті болмаса, менде ұрланған болып саналады. Лабан оған: Сенің сөзің бойынша болсын, - деді. Және сол күні ол алалы және ақшыл-қоңыр еркек ешкілерді, барлық алалы және ақшыл-қоңыр ешкілерді, қозылардың арасындағы барлық қара түстілерді және олардың арасындағы барлық ақтарды бөліп, өз ұлдарының қолына берді. Және үш күннің жолын алып тастады, олардың мен Жақыптың арасында. Ал Жақып Лабанның қалған қойларын бағып отырды. Жақып өзіне стиракстың, жаңғақтың және шынардың жасыл таяқтарын алды, және Жақып оларды ақ қабықтармен қабықтады, және жасылды сыдыра отырып, таяқтарда ол қабықтаған ақ әр түрлі болып көрінді. Және ол аршыған таяқтарды судың суару ауыздарына қойды, сонда қойлар ішуге келгенде, таяқтардың алдында ішуге

келгенде, қойлар таяқтарға қарап жүкті болсын деп. Және қойлар таяқшаларға ұрықтанып, ақ, алуан түсті және сұр дақты қозыларды туды. Жақып қозыларды бөлді және қойлардың алдына ақ жолақты қошқарды, сондай-ақ қозылардағы барлық әр түрлі малды орнатты, және өзіне арналған отарларды бөлек ұстады, және оларды Лабанның қойларымен араластырмады. Бірақ қойлар жүкті болып жатқан уақытта, Жақып таяқтарды қойлардың алдына ауыздарға қойды, олар таяқтар бойынша жүкті болу үшін. Қой туған кезде орналастырмады, сонда белгісіз қойлар Лабанның болды, ал белгілі қойлар Жақыптың болды. Және адам өте-өте байыды, және оған көп мал, сиырлар, қызметшілер, қызметшілер қыздар, түйелер және есектер болды.

31

Жақып Лабанның ұлдарының сөздерін естіді, олар: Жақып біздің әкеміздің барлығын алды, және біздің әкеміздің меншігінен осы барлық даңқты жасады деп айтты. Және Жақып Лабанның бет-әлпетін көрді, және міне, ол оған кешегідей және бұрынғыдай емес еді. Жаратқан Ие Жақыпқа былай деді: Әкеңнің жеріне және туыстарыңа қайт, Мен сенімен бірге боламын. Жақып Леяны және Рахильді малдар жайылып жатқан жазыққа шақыртып жіберді. Және ол оларға айтты: Мен сіздердің әкеңіздің бетін көремін, ол маған кешегідей және үшінші күндегідей

емес, бірақ менің әкемнің Құдайы менімен бірге болды. Және өздерің де білесіңдер, себебі мен барлық күшіммен әкеңізге қызмет еттім. Ал сіздердің әкеңіз мені алдады және менің он қошқардың ақымды өзгертті, бірақ Құдай оған маған зиян келтіруге бермеді. Егер ол осылай айтса, ала-құла қойлар сенің сыйақың болады, және барлық қойлар ала-құла туады; егер ол ақ деп айтса, ақ қойлар сенің сыйақың болады, және барлық қойлар ақ туады. Құдай сендердің әкелеріннің барлық малын алып тастады және оларды маған берді. Және қойлар жүкті болып жатқан кезде, мен ұйқымда көздерімде көрдім, міне, текелер мен қошқарлар қойлар мен ешкілердің үстіне шығып жатыр, олар ақ, алалаң және күл түсті шашыраңқы еді. Және Құдайдың Періштесі маған ұйқыда айтты: Жақып! Мен болса: Не болды? – дедім. Және ол айтты: Көздеріңді көтер де, еркек ешкілер мен қошқарлардың қойлар мен ешкілердің үстіне шығып жатқанын көр – олар ақтау, алуан түсті және күл түсті дақты. Өйткені Лабанның саған не істеп жатқанын көрдім. Мен саған Құдайдың орнында көрінген Құдаймын, сен маған сонда бағана майладың және маған сонда ант беттің, енді сондықтан тұр және осы жерден шық, және өз туған жеріңе кет, және мен сенімен бірге боламын. Және Рахиль мен Лия жауап беріп, оған айтты: Бізге әкеміздің үйінде әлі де үлес немесе мұра жоқ па? Біз оған бөтен әйелдер сияқты есептелген жоқпыз ба? Өйткені ол бізді сатты және біздің күмісімізді жұтып жіберді. Барлық байлық пен даңқты, Құдай біздің әкемізден алып тастаған, бізге және біздің балаларымызға

болады, енді сондықтан Құдай саған айтқанның бәрін жаса. Жақып тұрып, өзінің әйелдері мен балаларын түйелерге отырғызды. Және ол өзіне тиесілі барлық мүлікті, Месопотамияда алған барлық жүгін және өзінің бар нәрсесін алып кетті, өз әкесі Ысқаққа Қанаан жеріне бару үшін. Лабан өзінің қойларын қырқуға кетті, ал Рахиль өз әкесінің мүсіндерін ұрлады. Жақып сириялық Лабанға қашып бара жатқанын хабарламады. Және ол өзі қашып кетті, оның бәрімен бірге, өзеннен өтіп, Галаад тауына қарай жүрді. Үшінші күні сириялық Лабанға Жақыптың қашып кеткені туралы хабарланды. Және өз туыстарын өзімен бірге алып, оның артынан жеті күн жол қуды, және оны Галаад тауында жетті. Құдай түнде ұйқыда сириялық Лабанға келді және оған айтты: Өзіңді сақта, Жақыппен ешқашан жаман сөйлеспе. Және Лабан Жақыпты ұстап алды, Жақып өз шатырын таудың үстінде тікті, ал Лабан өз ағаларын Галаад тауында орналастырды. Лабан Жақыпқа айтты: Не істедің? Неге жасырын қаштың, мені ұрладың және менің қыздарымды қылышпен алынған тұтқындар сияқты алып кеттің? Және егер маған хабарласаң еді, мен сені қуаныш пен, музыканттармен, барабандармен және лирамен жіберер едім. Және мен өз балаларымды және қыздарымды сүюге лайықты болмадым, ал қазір сен ақымақтықпен іс жасадың. Және қазір менің қолым сені зиян келтіруге күшті, бірақ сенің әкеңнің Құдайы кеше маған айтты: Өзіңді сақта, Жақыппен ешқашан жаман сөйлеспе. Енді сондықтан кеттің, өйткені әкеңнің үйіне қайтуды тіледің, неге менің құдайларымды ұрладың?

Жақып Лабанға жауап беріп айтты: Қорқып кеттім, өйткені сен қыздарыңды және барлық менікін менен алып кетуің мүмкін деп ойладым. Жақып айтты: Кімде сенің құдайларыңды табасың, ол біздің ағаларымыздың алдында тірі болмайды, менің жанымда сеніңдерден не бар екенін тану, және ал. Бірақ ол оның жанында ештеңе таныған жоқ. Жақып білмеді, себебі оның әйелі Рахиль оларды ұрлады. Лабан кіріп, Лиясының үйінде іздеді, бірақ таба алмады, содан кейін Лиясының үйінен шығып, Жақыптың үйінде және екі қызметшінің үйінде іздеді, бірақ таба алмады, содан кейін Рахиланың үйіне кірді. Рахиль бұйымдарды алды және оларды түйенің ер-тоқымдарына салды, содан кейін олардың үстіне отырды. Және ол өз әкесіне айтты: Ренжімеңіз, иесі, мен сіздің алдыңызда тұра алмаймын, өйткені әйелдердің әдеті маған келді. Лабан бүкіл үйді іздеді, бірақ бейнелерді таппады. Жақып ашуланды және Лабанмен шайқасты, жауап берген Жақып Лабанға айтты: менің қылмысым не? және менің күнәм не, себебі сен менің артымнан қуып жеттің, Және сен менің үйімнің барлық ыдыстарын іздедің; сенің үйіңнің барлық ыдыстарынан не таптың? Оны мұнда сенің туыстарыңның және менің туыстарымның алдына қой, және олар екеуіміздің арамызда төрелік етсін. Мен сенімен бірге жиырма жыл болдым, қойларың мен ешкілерің балалардан айырылмады, қойларыңның қошқарларын жемедім. Жыртқыштармен жұлынғанды саған әкелген жоқпын, мен өзімнен қайтарып бердім күндізгі ұрлықтарды және түнгі ұрлықтарды. Мен күндіз ыстыққа

күйіп, түнде аязға қатып жүрдім, және ұйқы көздерімнен кетті. Мен сенің үйіңде жиырма жыл болдым, саған он төрт жыл екі қызыңның орнына қызмет еттім, және алты жыл қойларыңда болдым, ал сен менің жалақымды он қозымен алдадың. Егер менің әкем Ыбырайымның Құдайы және Ысқақтың қорқынышы маған болмаса, қазір сен мені бос қолмен жіберіп алар едің. Менің қорлануымды және қолдарымның еңбегін Құдай көрді және кеше сені ұрсады.

Жауап беріп, Лабан Жақыпқа айтты: қыздар - менің қыздарым, және ұлдар - менің ұлдарым, және мал - менің малым, және сен көріп тұрған барлығы - менікі, және менің қыздарым туралы, мен бүгін осыларға не істей аламын немесе олардың балаларына, қайсыларды олар туды? Енді сондықтан, кел, келісім жасайық мен де, сен де, және ол менің мен сенің арамызда куәлік болсын, бірақ оған айтты: міне, бізбен бірге ешкім жоқ, көр, Құдай менің мен сенің арамызда куә. Жақып тас алып, оны бағана етіп орнатты. Жақып өз ағаларына: Тастар жинаңыздар деді, және олар тастар жинады, және үйінді жасады, және сол үйіндінің үстінде жеді, және Лабан оған айтты: Бұл үйінді бүгін менің мен сенің арамызда куәлік етеді. Лабан оны куәліктің үйіндісі деп атады, ал Жақып оны куә үйіндісі деп атады. Лабан Жақыпқа айтты: Міне, осы үйінді және мен сенің мен менің арамызға орнатқан бағана, осы үйінді куәлік етеді, және осы бағана куәлік етеді, сондықтан оның аты үйінді куәлік етеді деп аталды. Және ол айтқан көрініс: Құдай менің және сенің арамызда қарасын, себебі біз бір-

біріміздан бөлінеміз. Егер сен менің қыздарымды қорласаң, егер сен менің қыздарыма басқа әйелдер алсаң, көр, ешкім бізбен бірге көріп тұрған жоқ, Құдай менің мен сенің арамызда куә. Егер мен саған қарай өтпесем, сен де маған қарай осы төбе мен осы бағананы жамандық үшін өтпе. Ибраһимнің Құдайы және Нахордың Құдайы біздің арамызда төрелік етсін, және Жақып өзінің әкесі Ысқақтың қорқынышы бойынша ант етті. Және ол тауда құрбандық шалды, өзінің ағаларын шақырды, олар жеді-ішті және тауда ұйықтады.

32

Таңертең тұрып, Лабан өзінің ұлдары мен қыздарын сүйіп, оларға батасын берді, содан соң Лабан бет бұрып, өз жеріне кетті.

Жақып өз жолына кетті, және көз көтеріп қарағанда Құдайдың лагерінің орналасқанын көрді, және Құдайдың Періштелері онымен кездесті. Жақып оларды көргенде: Бұл Құдайдың лагері деді және сол орынды Лагерьлер деп атады.

Жақып өзінің ағасы Есауға елшілерді алдын ала жіберді Сеир жеріне, Едом өлкесіне. Және оларға бұйырды, айта отырып: осылай айтасыңдар менің ием Есауға, осылай айтады сенің құлың Жақып, Лабанмен тұрдым және қазіргі

уақытқа дейін кешіктім. Және маған сиырлар, есектер, қойлар, қызметшілер және қызметшілер болды, және менің ием Есауға хабарлау үшін жібердім, осылай сенің қызметшің сенің алдында ілтипат табады. Хабаршылар Жақыпқа қайтып келіп, былай деді: Біз сенің ағаң Есауға бардық, міне, ол өзі саған қарсы шығуға келеді, онымен бірге төрт жүз адам бар. Жақып қатты қорқып, қиналды да, өзімен бірге жүрген халықты, өгіздерді, түйелерді және қойларды екі лагерьге бөлді. Жақып: Егер Есау бір лагерьге келіп, оны шапса, екінші лагерь құтқарылады деді. Жақып айтты: Әкем Ыбырайымның Құдайы және әкем Ысқақтың Құдайы, Иеміз, сен маған айтқан едің: Туған жеріңе кет, мен сені жақсылықпен қамтамасыз етемін, Маған барлық әділеттіліктен және барлық шындықтан жеткілікті болсын, қайсысын сенің қызметшіңе жасадың, өйткені менің осы таяғыммен осы Иорданды кештім, қазір ал екі лагерьге болдым. Мені ағам Есаудың қолынан құтқар, себебі мен одан қорқамын, келіп мені де, ананы балаларымен бірге ұрып кетпесін. Бірақ сен айттың: Мен сені жақсы етемін және сенің ұрпағыңды теңіз құмындай етемін, ол молшылығынан саналмайды. Және сол түнде сонда ұйықтады, және өзі әкелген сыйлықтардан алды, және өз ағасы Есауға жіберді. Екі жүз ешкі, жиырма теке, екі жүз қой, жиырма қошқар, Емізуші түйелер және олардың балалары отыз, сиырлар қырық, бұқалар он, есектер жиырма, және құлындар он. Және оларды өз қызметшілеріне отар бойынша жеке-жеке берді, бірақ өз қызметшілеріне айтты: менің алдымда жүріңдер, және

отар мен отардың арасында аралық жасаңдар. Және ол бірінші адамға бұйырды: Егер саған менің ағам Есау кездессе және сені сұраса: Сен кімнің адамысың? Қайда барасың? Сенің алдыңнан баратын бұлар кімнің? – деп, Айтасың: Сенің қызметшің Жақып сыйлықтар жіберді менің ием Есауға, және міне, өзі біздің артымызда. Және ол бірінші, екінші, үшінші және осы отарлардың артынан алдын ала жүретін барлығына бұйырды, айта отырып: осы сөзге сәйкес Есауға сөйлеңіздер, ол сіздерді тапқан кезде. Және айтасыңдар: міне, сенің құлың Жақып біздің артымыздан келеді. Өйткені ол айтты: оның алдында жүретін сыйлықтармен оның бетін бейбастаймын, және осыдан кейін оның бетін көремін, өйткені мүмкін ол менің бетімді қабылдайды. Және сыйлықтар оның алдынан жүрді, ал өзі сол түнді лагерьде ұйықтады. Сол түні тұрып, ол екі әйелін, екі қызметшісін және он бір баласын алып, Жаббоқ өткелінен өтті. Және ол оларды алды, сел өзенінен өтті және өзінің бар нәрсесін өткізді.

Бірақ Жақып жалғыз қалды, және бір адам онымен таңға дейін күресті. Ол оған қарсы тұра алмайтынын көрді де, оның жамбасының еніне тиді, және Жақыптың жамбасының ені онымен күресу кезінде ұйыштырды. Және оған айтты: мені жібер, өйткені таң атты. Ал ол айтты: сені жібермеймін, егер маған бата бермесең. Ол оған: Сенің атың не? деп сұрады. Ол: Жақып деп жауап берді. Және оған айтты: Енді сенің атың Жақып аталмайды, бірақ сенің атың Исраил болады, себебі сен Құдаймен күш көрсеттің,

және адамдармен қабілетті боласың. Жақып сұрады және айтты: Маған өз атыңды айт, ал ол айтты: Неге сен менің атымды сұрайсың? Содан кейін ол сонда оған батасын берді. Және Жақып сол жердің атын Құдайдың бейнесі деп атады, өйткені мен Құдайды бетпе-бет көрдім, және менің жаным аман қалды. Күн оған көтерілді, қашан Құдайдың бейнесі өтті, ал ол өз санынан ақсап жүрді. Осы себепті Исраил ұлдары жамбас ойығындағы ұйып қалған сіңірді осы күнге дейін жемейді, себебі Жақыптың жамбас ойығындағы ұйып қалған сіңіріне тиді.

33

Жақып көзін көтеріп қарап, міне, оның ағасы Есаудың төрт жүз адаммен келе жатқанын көрді, сонда Жақып балаларды Лияға, Рахильге және екі қызметшіге бөліп берді. Және ол екі күң әйелдерді және олардың ұлдарын бірінші қатарға қойды, ал Леяны және оның балаларын артқа, ал Рахиль мен Жүсіпті ең соңына қойды. Өзі олардың алдында алға жүрді және ағасына жақындағанға дейін жерге жеті рет табынды. Есау оны қарсы алуға жүгіріп келді, оны құшақтап, мойнына құлады, оны сүйді, және екеуі де жылады. Және Есау көз көтеріп, әйелдер мен балаларды көрді де, айтты: Бұлар саған кім болады? Ал ол айтты: Балалар, оларға Құдай қызметшіңе мейірім жасады. Және қыздар мен олардың балалары жақындап, табынды. Және Леия өз балаларымен жақындады және олар

табынды, ал содан кейін Рахиль мен Иосиф жақындады және олар табынды. Және айтты: Бұлар саған не, барлық осы лагерьлер, қайсыларға мен кездестім? Ол айтты: Сенің құлың сенің алдында жақсылық табу үшін, иеміз. Есау айтты: Маған көп бар, аға, сенікі саған болсын. Жақып айтты: Егер мен сенің алдында ілтипат тапсам, менің қолдарым арқылы сыйлықтарды қабылда, өйткені мен сенің бетіңді Құдайдың бетін көргендей көрдім, және сен маған ризашылық білдіресің. Мен саған әкелген батамды ал, өйткені Құдай маған мейірім көрсетті және маған бәрі бар. Ол оны мәжбүрледі де, ол алды. Және айтты: Жолға шығып, тура жолмен жүрейік. Бірақ оған айтты: Иемің балалардың нәзік екенін біледі, және қойлар мен сиырлар менің қарауымда емізуде. Егер оларды бір күн қатты қуып жүрсем, барлық мал өледі. Менің ием оның қызметшісінің алдында өтсін, ал мен жолда менің алдымдағы саяхаттың бос уақыты бойынша және жас адамдардың аяғы бойынша күшейтемін, мен менің иеме Сеирге келгенше. Есау айтты: Өзіммен бірге жүрген адамдарымнан бір бөлігін сенің жаныңда қалдырайын. Ол айтты: Неге бұл керек? Жеткілікті, себебі мен сенің алдыңда жақсылық таптым, иеміз. Есау сол күні өз жолымен Сеирге қайтып кетті. Және Жақып шатырларға кетті және сонда өзіне үйлер салды, ал өз малына шатырлар жасады, сондықтан ол сол жердің атын Шатырлар деп атады.

Және Жақып Салем қаласына, Шехем қаласына келді, ол Ханаан жерінде орналасқан, ол Сирия Месопотамиясынан

қайтып келгенде, және қала алдында қонды. Және ол егістіктің бөлігін сатып алды, қайда ол сонда өзінің шатырын орнатты, Сихемнің әкесі Еммордан жүз амнонға. Және ол сонда құрбандық үстелін орнатты және Исраилдің Құдайын шақырды.

34

Ал Леяның Жақыпқа туған қызы Дейна жергілікті қыздармен танысу үшін шығып кетті. Және оны Еммордың ұлы евай Сихем, жердің басшысы көрді, және оны алып, онымен жатты және оны қорлады. Ол Иакобтың қызы Дейнаның жанына назар аударды, қызды сүйді және қызға оның ойына сай сөйледі. Шехем өз әкесі Еммордан сұрап айтты: Маған осы қызды әйелдікке алып бер. Жақып естіді, себебі Еммордың ұлы оның қызы Дейнаны арамдады, бірақ оның ұлдары жазықта оның малымен бірге болды, және Жақып оларды келгенше үнсіз қалды. Бірақ Сихемнің әкесі Эммор Жақыпқа сөйлесу үшін оның қасына шықты. Жақыптың ұлдары далалардан келді, бірақ естігенде ерлер қатты қайғырды, және бұл оларға өте ауыр болды, себебі ол Исраилде ұятсыз іс жасады, Жақыптың қызымен бірге жатып, және бұл осылай болмауы керек. Және Еммор оларға айтты: Менің ұлым Сихем сіздердің қызыңызды жанымен таңдады, сондықтан оны оған әйел етіп беріңдер. Және бізбен некелесіңдер, қыздарыңды бізге беріңдер және біздің қыздарымызды өз ұлдарыңға алыңдар. Біздің

арамызда тұрыңыздар, міне, жер сіздердің алдарыңызда кең жатыр, тұрыңыздар, онда сауда жасаңыздар және меншік алыңыздар. Шехем оның әкесіне және оның ағаларына айтты: Сіздердің алдыңызда ілтипат табайын, және не айтсаңыздар да, береміз. Қалыңмалды өте көбейтіңіздер, және маған айтқандарыңыздай берем, және маған осы қызды әйелге берсіңіздер.

Жақыптың ұлдары Сихемге және оның әкесі Емморға алдаумен жауап берді және олармен сөйлесті, себебі олар олардың әпкесі Дейнаны арамдады. Симеон мен Леуи, Дейнаның ағалары оларға былай деді: Біз бұл сөзді орындай алмаймыз, біздің қарындасымызды сүндетсіз адамға беруге, өйткені бұл бізге масқара. Тек осы жағдайда ғана біз сіздерге ұқсас боламыз және сіздермен бірге тұрамыз, егер сіздер біздей болсаңыздар және сіздердің барлық еркектеріңіз сүндетке отырғызылса. Және біз өз қыздарымызды сіздерге береміз, және сіздердің қыздарыңыздан өзімізге әйелдер аламыз, және сіздердің жаныңызда тұрамыз, және бір ұрпақ ретінде боламыз. Егер сіздер бізді сүндеттелу туралы тыңдамасаңыздар, біздің қызымызды алып кетеміз. Және сөздер Еммордың алдында және Еммордың ұлы Сихемнің алдында ұнады. Және жас адам бұл сөзді орындауды кешіктірмеді, себебі ол Жақыптың қызына құмар болды, ал өзі әкесінің үйіндегілердің ішінде ең даңқтысы еді. Эммор және оның ұлы Сихем өздерінің қаласының қақпасына келді, және өздерінің қаласының ерлеріне сөйледі, айта: Бұл адамдар

бейбіт, олар бізбен бірге жер бетінде тұрсын және онда сауда жасасын, ал міне, жер олардың алдында кең, олардың қыздарын өзімізге әйелдікке аламыз және біздің қыздарымызды оларға береміз. Осы жалғыз шартпен ғана адамдар бізге ұқсас болады, біздің арамызда тұру үшін, бір халық болу үшін, біздің барлық еркектеріміздің сүндеттелуінде, олар сүндеттелгендей. Олардың малдары мен төрт аяқты жануарлары және олардың мүліктері біздікі болмай ма? Тек осыда ғана оларға ұқсас болайық, сонда олар бізбен бірге тұрады. Және Эммор мен оның ұлы Сихемді олардың қаласының қақпасында саудагерлік жасайтын барлық адамдар тыңдады, және барлық еркектер өздерінің сүндет терісінің етін сүндеттеді.

Үшінші күні, олар азап шеккенде, Жақыптың екі ұлы Симеон мен Леуи, Динаның ағалары, әрқайсысы өз семсерін алып, қалаға еркін кіріп, барлық еркектерді өлтірді. Эммор мен оның ұлы Сүхемді семсер аузымен өлтірді, және Дейнаны Сүхемнің үйінен алып, шықты. Ал Жақыптың ұлдары жаралылардың үстіне кірді және олар өз апалары Дейнаны арамдаған қаланы талан-тараж етті. Олардың қойларын, өгіздерін, есектерін, қалада не болса да, далада не болса да алды. Және олардың барлық денелерін, және олардың барлық жүктерін, және олардың әйелдерін тұтқынға алды, және қалада болған барлық нәрселерді, және үйлерде болған барлық нәрселерді тонады. Жақып Симеон мен Леуиге айтты: Сендер мені жек көрінішті қылдыңыздар, осылайша мен жерде тұратын

барлық адамдарға, Қанахандықтарға да, Перездіктерге де зұлым боламын. Мен санда аз боламын, олар маған қарсы жиналып, мені соғады, және мен жойыламын, мен де, үйім де. Олар айтты: Бірақ олар біздің апамызды жезөкше сияқты пайдаланады ма?

35

Құдай Жақыпқа айтты: Тұрып, Бәйтел орнына көтеріл және сонда тұр, және сонда саған көрінген Құдайға құрбандық үстелін жаса, сенің ағаң Есаудың бетінен қашқан кезінде. Жақып өз үйіне және онымен бірге болған барлығына айтты: Сендермен бірге жүрген бөтен құдайларды өздеріңнің арасынан алып тастаңдар, тазарыңдар және киімдеріңді ауыстырыңдар. Және тұрып, Бетелге барайық, сонда менің қиыншылық күнімде тыңдаған, менімен бірге болған және мен барған жолда мені құтқарған Құдайға құрбандық орнын жасайық. Және олар Жақыпқа өз қолдарындағы бөтен құдайларды және құлақтарындағы сырғаларды берді, және Жақып оларды Шекімдегі теребинт ағашының астына жасырды және оларды бүгінгі күнге дейін жойды. Және Исраил Шекемнен шығып кетті, және Құдайдың қорқынышы олардың айналасындағы қалаларға түсті, және олар Исраил ұлдарының артынан қумады. Жақып Лузаға келді, ол Қанаан жерінде, ол Бетел, өзі және онымен бірге болған барлық халық. Және ол сонда құрбандық орын салды және сол орынның атын Бәйтел деп

атады, өйткені сонда Құдай оған пайда болды, ол өзінің ағасы Есаудың бетінен қашқан кезде.

Дебора, Ребекканың емізушісі өлді және Бетелдің төменгі жағында емен ағашының астына жерленді, және Жақып оның атын жоқтау емені деп атады. Құдай Жақыпқа Лузда көрінді, ол Сирия Месопотамиясынан келген кезде, және Құдай оған батасын берді. Құдай оған: Сенің атың енді Жақып деп аталмайды, бірақ сенің атың Исраил болады, – деді және оның атын Исраил деп атады. Құдай оған айтты: Мен сенің Құдайыңмын, өс және көбей, ұлттар және ұлттардың жиналыстары сенен болады, және патшалар сенің белдеріңнен шығады. Және мен Ыбырайымға және Ысқаққа берген жерді саған бердім, ол саған тиесілі болады, және сенен кейінгі ұрпағыңа осы жерді беремін. Құдай онымен сөйлескен орыннан көтеріліп кетті. Және Жақып бағана орнатты сол жерде, онда Құдай онымен сөйлесті, тас бағананы, және оның үстіне құйма құйды, және оның үстіне май құйды. Және Жақып сол жерде Құдай онымен сөйлескен орынның атын Бәйтел деп атады. Жақып Бетелден кеткеннен кейін, өз шатырын Гадер мұнарасынан арғы жаққа тікті, ал ол Ефратаға келу үшін Хабратаға жақындағанда, Рахиль босанды және босану кезінде ауыр туды. Бірақ оның ауыр босану кезінде маман оған айтты: Батыл бол, өйткені бұл да саған ұл. Ол жанын босатқанда болды, өйткені ол өлді, оның атын менің ауырсынуымның ұлы деп шақырды, бірақ әке оның атын Бенжамин деп шақырды. Рахиль өлді және Ефрафаның

гипподромына апаратын жол бойында жерленді, бұл Бетлехем. Және Жақып оның зиратының үстіне бағана орнатты, бұл Рахилдің зиратының үстіндегі бағана осы күнге дейін. Исраил сол жерде тұрғанда, Рубен барып, әкесі Жақыптың келіншегі Балласпен бірге ұйықтады, және Исраил естіді, және бұл оның алдында жаман көрінді. Жақыптың ұлдары он екі болды.

Леяның ұлдары, Жақыптың тұңғышы Рубен, Симеон, Леуи, Иуда, Иссахар, Завулон. Рахилдің ұлдары: Жүсіп және Бенжамин. Рахилдің қызметшісі Балланың ұлдары: Дан және Нефталим. Леяның күң қызы Зелфаның ұлдары Гад және Ашер, бұлар Жақыптың Сирия Месопотамиясында туған ұлдары. Жақып өзінің әкесі Ысқақтың қасына Мамбрэге, дала қаласына келді, бұл Қанаан жеріндегі Хеброн, мұнда Ыбырайым мен Ысқақ тұрды. Ысқақтың өмір сүрген күндері жүз сексен жыл болды. Және Ысқақ әлсіреп өлді, және өз туысына қосылды, қарт және күндері толы болып, және оны ұлдары Есау мен Жақып жерледі.

36

Бұлар Есаудың ұрпақтары, ол Едом болып табылады. Есау қанаандықтардың қыздарынан өзіне әйелдер алды: хеттілік Айломның қызы Адаhты және евейлік Себегонның ұлы Ананың қызы Оливеманы. Және Басематты, Ысмайылдың қызын, Набайоттың әпкесін. Ада оған

Елифазды туды, ал Басемат Рагуелді туды. Және Олибема Иеусты, Иеглом мен Корені туды, бұлар Есаудың ұлдары, олар оған Ханаан жерінде туылды. Есау өзінің әйелдерін, ұлдарын, қыздарын, үйіндегі барлық адамдарды, барлық мүлкін, барлық малын және Қанаан жерінде иеленген және жинаған барлық нәрсесін алып, ағасы Жақыптың алдынан Қанаан жерінен кетті. Олардың мүліктері бірге тұруға көп болды, және олардың көшіп-қону жері оларды көтере алмады, олардың мүліктерінің көптігінен. Есау Сеир тауында қоныстанды, Есау өзі Едом болып табылады. Бұлар Есаудың, Едомның әкесінің Сеир тауындағы ұрпақтары. Және бұлар Есаудың ұлдарының аттары: Елифаз - Есаудың әйелі Аданың ұлы, және Рагуил - Есаудың әйелі Басематтың ұлы. Елифаздың ұлдары Тайман, Омар, Софар, Готом және Кенез болды. Тамна Есаудың ұлы Елифаздың тоқалы болды, және ол Елифазға Амалекті туды, бұлар Есаудың әйелі Аданың ұлдары. Бұлар Рагуелдің ұлдары: Нахот, Заре, Соме және Мозе, бұлар Есаудың әйелі Басематтың ұлдары болды. Бұлар Олибеманың ұлдары, Ананың қызының, Себегонның ұлының, Есаудың әйелінің; ал ол Есауға Иеусты, Иегломды және Кореді туды. Бұлар Есаудың ұлдарының басшылары, Есаудың тұңғышы Елифастың ұлдары: басшы Тайман, басшы Омар, басшы Софар, басшы Кенез, Қоре басшысы, Готом басшысы, Амалек басшысы, бұлар Елифаздың басшылары Идумея жерінде, бұлар Аданың ұлдары. Және осылар Рагуелдің, Есаудың ұлының ұлдары: басшы Нахот, басшы Заре, басшы Соме, басшы Мозе, осылар Рагуелдің басшылары Едом жерінде, осылар

Есаудың әйелі Басематтың ұлдары. Бұлар Есаудың әйелі Олибеманың ұлдары: басшы Иеус, басшы Иеглом, басшы Коре, бұлар Ананың қызы, Есаудың әйелі Олибеманың басшылары. Бұлар Есаудың ұлдары, және бұлар олардың көшбасшылары, бұлар Едомның ұлдары. Бұлар жерді мекендейтін хоррей Сеирдің ұлдары: Лотан, Шобал, Себегон, Ана. Және Дишон, және Асар, және Рисон – бұлар Хориттің көшбасшылары, Сеирдің ұлының Едом жерінде. Лотанның ұлдары Хорри және Һеман болды, ал Лотанның қарындасы Тамна болды. Бұлар Шобалдың ұлдары: Голам, Манахат, Гаибел, Софар және Омар. Және осылар Себегонның ұлдары: Айе және Ана. Осы сол Ана болды, кім Иамеинді шөлде тапты, қашан ол өз әкесі Себегонның жүктеме малдарын бағып жүрді. Бұлар Ананың ұлдары: Дешон және Ананың қызы Оһолибама. Бұлар Дешонның ұлдары: Амада, Асбан, Итран және Харан. Бұлар Асардың ұлдары: Балаам, Зукам және Иукам. Бұлар Рисонның ұлдары: Ос және Аран. Бұлар Хорридің басшылары: басшы Лотан, басшы Шобал, басшы Себегон, басшы Ана. Дишон көсемі, Асар көсемі, Рисон көсемі, бұлар Хорри көсемдері олардың басшылықтарында Едом жерінде.

Және бұлар Едомда билік еткен патшалар, Исраилда патша билік етуінен бұрын. Және Балак, Беордың ұлы, Едомда патшалық етті, ал оның қаласының аты Деннаба болды. Балақ өлді, ал оның орнына Босоррадан шыққан Зараның ұлы Жобаб патшалық етті. Жобаб өлді, және оның орнына Тайманон жерінен Асом патшалық етті. Асом өлді, ал оның

орнына Барад ұлы Адад патшалық етті, ол Моаб жазығында Мадиамды ұрып өлтірген, және оның қаласының аты Геттаим. Адад өлді, және оның орнына Массеккастан шыққан Самада патшалық етті. Самада өлді, ал оның орнына өзеннің жанындағы Роободтан шыққан Саул патшалық етті. Саул өлді, ал оның орнына Ахобордың ұлы Балленон патшалық етті. Ахобордың ұлы Балленон өлді, және оның орнына Барадтың ұлы Арад патшалық етті, оның қалаының атауы Фогор, ал оның әйелінің атауы Метебеел, Маизообтың ұлы Матраиттің қызы. Бұлар Есаудың көсемдерінің атаулары, олардың руларында, олардың орындарында, олардың аймақтарында және олардың ұлттарында: көсем Тамна, көсем Гола, көсем Иетер, көсем Охолибамах, көсем Хелас, көсем Финон, Кенез көсемі, Таиман көсемі, Мазар көсемі, Магедиел көсемі, Зафоин көсемі – бұлар Едомның көсемдері, олардың иелігіндегі жерде салынған қалаларда. Бұл Есау – Едомның әкесі.

37

Жақып өз әкесі тұрақсыз тұрған Қанаан жерінде тұрды, ал мыналар Жақыптың ұрпақтары. Жусуп он жеті жаста болды, әкесінің қойларын ағаларымен бірге бағып жүрді, жас кезінде, әкесінің әйелдері Балла мен Зелфаның ұлдарымен бірге, бірақ Жусуп олардың әкесі Исраилге жаман айып әкелді. Жақып Жүсіпті өзінің барлық

ұлдарынан артық сүйді, себебі ол оған қартайған кезінде туған ұл еді, және оған әр түрлі тон жасады. Оның ағалары әкесінің оны барлық ұлдарынан артық сүйетінін көріп, оны жек көрді және онымен бейбіт сөйлесе алмады. Жүсіп түс көргеннен кейін, оны өз ағаларына хабарлады. Және ол оларға айтты: Мен көрген осы түстің хабарын тыңдаңдар. Мен сіздердің дала ортасында бидай байлап жатқандарыңызды ойладым, және менің бидайым тұрды, және тік қойылды, бірақ сіздердің бидайларыңыз айналып, менің бидайыма табынды. Оның ағалары оған айтты: Сен шынымен бізге патшалық етесің бе, немесе бізді билейтін боласың ба? Олар оны оның түстері мен сөздері үшін одан да көп жек көре бастады. Ол басқа түс көрді және оны әкесі мен ағаларына айтып берді, және айтты: Міне, мен басқа түс көрдім, дәл күн, ай және он бір жұлдыз маған иілді. Және оның әкесі оған ұрыстырды, және оған айтты: Бұл не түс, сен көрген? Шынында ма, мен де, сенің анаң да және сенің ағаларың да келіп, саған жерге табынамыз ба? Оның ағалары оны қызғанды, ал оның әкесі сөзді сақтады. Бірақ оның ағалары олардың әкесінің қойларын бағуға Сихемге кетті. Және Исраил Жүсіпке айтты: Сенің ағаларың Сихемде бағып жатқан жоқ па? Кел, сені оларға жіберейін. Ол оған айтты: Міне, мен. Исраил оған айтты: Барып көр, ағаларың және қойлар аман ба, және маған хабарла. Содан оны Хеброн аңғарынан жіберді, және ол Шехемге келді. Және бір адам оны жазықта адасып жүргенін тапты, сол адам одан сұрады: Не іздеп жүрсің? Ол айтты: Менің ағаларымды іздеймін, маған олар қайда жайылымда

екенін айт. Адам оған: Олар осыдан кетті, өйткені мен олардың Дотаимға барайық дегенін естідім деді, және Жүсіп өз ағаларының артынан барды, және оларды Дотаимда тапты.

Олар оны алыстан алдын ала көрді, ол оларға жақындамас бұрын, және олар оны өлтіруді ойластырды. Әрқайсысы өз ағасына айтты: Міне, сол түс көруші келе жатыр. Енді сондықтан келіңіздер, оны өлтірейік және оны ұңғымалардың біріне лақтырайық, және айтамыз: жаман жыртқыш оны жұтты, және көреміз, оның түстері не болады. Рубен естіп, оны олардың қолдарынан құтқарды және айтты: Оның жанына соқпайық. Рубен оларға айтты: Қан төкпеңдер, оны осы даладағы шұңқырлардың біріне тастаңдар, бірақ оған қол салмаңдар, сонда мен оны олардың қолынан құтқарып, әкесіне қайтарамын. Жүсіп өзінің ағаларына келгенде, олар Жүсіптің киіміндегі әр түрлі көйлегін шешіп алды. Және оны алып, олар шұңқырға тастады, ал шұңқыр бос еді, онда су жоқ еді. Олар нан жеу үшін отырды, содан кейін көздерін көтеріп қарады және міне, Галаадтан ысмайылдық саяхатшылар келе жатты, олардың түйелері хош иіс заттармен, шайырмен және миррамен жүктелген еді. Олар Мысырға түсіру үшін жүрді.

Яһуда өз бауырларына былай деді: Егер біз өз бауырымызды өлтіріп, оның қанын жасырсақ, не пайда? Келіңіздер, оны осы ысмайылдықтарға сатайық, бірақ

біздің қолдарымыз оның үстінде болмасын, себебі ол біздің ағамыз және біздің етіміз. Оның ағалары мұны естіді. Мадиандық саудагерлер өтіп бара жатты, олар Жүсіпті шұңқырдан тартып шығарып, көтеріп алды және оны Ысмайылдықтарға жиырма алтынға сатты. Олар Жүсіпті Мысырға апарды. Рубен ұңғымаға қайтып келді, бірақ Жүсіпті ұңғымада көрмеді және өз кийімдерін жыртты. Және өз бауырларына қайтып оралды, және айтты: Бала жоқ, ал мен қайда барамын әлі? Жүсіптің тонын алып, ешкі лағын сойып, тонды қанға булғады. Және олар әлеуетті тонды жіберді және оны өз әкелеріне әкелді, және айтты: мынаны таптық, тану, бұл сенің ұлыңның тоны ма, әлде жоқ па. Және ол оны танды және айтты: Бұл менің ұлымның көйлегі, жаман аң оны жұтты, аң Жүсіпті тартып алды. Жақып өзінің киімдерін жыртты, және белінің үстіне шөлмек қойды, және өзінің ұлын көп күндер жоқтады. Оның барлық ұлдары мен қыздары жиналды, олар оны жұбатуға келді, бірақ ол жұбатылғысы келмеді, былай деп айтты: Мен өз ұлымның қасына қайғырып өлілер патшалығына түсемін, және оның әкесі оны жоқтады. Ал Мадиандықтар Жүсіпті Мысырға Перғауынның евнухы, бас аспазшысы Петефріге сатты.

38

Сол уақытта Иуда өз ағаларынан кетіп, Одолламдық Ейрас деген бір адамның жанына барды. Және Иуда сонда

Қанаандық бір адамның қызын көрді, оның аты Шуа еді, және оны алды да, оған кірді. Және жүкті болып, ұл туды және оның атын Ер деп атады. Және жүкті болып, тағы ұл туды және оның атын Онан деп атады. Және ол қосып, ұл туды және оның атын Шилох деп атады, ал бұл Хасбиде болды, қашан ол оларды туды. Яһуда өзінің тұңғыш ұлы Ерге әйел алды, оның есімі Тамар еді. Иуданың тұңғыш ұлы Ер Иеміздің алдында жаман болды, және Құдай оны өлтірді. Яһуда Онанға айтты: Ағаңның әйеліне кір де, онымен үйлен және ағаңа ұрпақ тұрғыз. Онан оған ұрық тиесілі болмайтынын білгендіктен, ағасының әйеліне кірген сайын жерге төкті, ағасына ұрық бермеу үшін. Бұл Құдайдың алдында жаман болып көрінді, себебі ол мұны жасады, және оны да өлтірді.

Яһуда өзінің келіні Тамарға айтты: Әкеңнің үйінде жесір болып отыр, менің ұлым Шилом үлкен болғанша, өйткені ол айтты: Бұл да ағаларындай өліп қалмасын. Тамар кетіп, әкесінің үйінде отырды. Күндер көбейді, және Яһуданың әйелі Шуа өлді, және Яһуда жұбанғаннан кейін өз қойларын қырқушыларға барды, өзі және оның бақташысы одолламит Хира Тамнаға. Және оның келіні Тамарға хабарлады, айта: Міне, сенің қайын атаң Тамнаға көтеріліп барады, өзінің қойларын қырқуға. Ол жесірлік киімдерін өзінен алып тастап, жазғы киімін киді, әрі әсемделді, әрі Айнан қақпаларында отырды, ол Тамна жолында орналасқан, өйткені Шилом үлкен болды деп көрді, бірақ ол оны оған әйел етіп бермеді. Және Яһуда оны көріп, оны

жезөкше деп ойлады, өйткені ол бетін жабып алған болатын және оны танымады. Ол жол бойынан оған қарай бұрылды және оған айтты: Маған сенің жаныңа кіруге рұқсат ет, өйткені ол оның келіні екенін білмеді. Ал ол айтты: Егер сен маған кірсең, маған не бересің? Ол айтты: Мен саған өз қойларымнан ешкі лағын жіберемін. Ал ол айтты: Егер сен маған кепіл берсең, сен жібергенге дейін. Ол айтты: Қандай кепіл саған берем? Ол айтты: Сақинаң, моншағың және қолыңдағы таяғың. Оған берді, оған кірді, және одан жүкті болды. Ол тұрып кетті, өзінің жаз киімін шешіп тастады және жесірлік киімдерін киді. Яһуда өзінің Одолламдық бақташысының қолымен ешкіден лақты жіберді, әйелден кепілді қайтарып алу үшін, бірақ оны таба алмады. Ол сол жердің ерлерінен сұрады: Айнанда, жол бойында болған жезөкше қайда? Олар айтты: Мұнда жезөкше болған емес. Және ол Иудаға қарай бұрылды да, айтты: Таппадым, және сол жердегі адамдар мұнда жезөкше болмағанын айтады. Яһуда айтты: Ұстасын оларды, бірақ біз ешқашан күлкіге қалмайық. Мен шынында осы лақты жібердім, ал сен таба алмадың. Үш айдан кейін Иудаға хабарланды: Сенің келіңің Тамар жезөкшелік жасады, және міне, ол жезөкшеліктен жүкті болды. Иуда айтты: Оны шығарыңдар да, өртеп жіберіңдер. Бірақ ол жетеленіп әкетіліп бара жатқанда өзінің қайын атасына хабар жіберіп, былай деді: Мен осы заттардың иесі болып табылатын адамнан жүкті болдым, және айтты: Танып көр, бұл сақина, шынжыр және таяқ кімнікі. Яһуда танып, айтты: Тамар менен гөрі ақталды, өйткені мен оны

ұлым Шилоға бермедім. Және ол одан әрі оны таныған жоқ. Ол туып жатқанда, оның жатырында егіздер болды. Оның босануы кезінде болды, біреуі қолын алдын ала шығарды, бірақ маман ана алып, оның қолына қызыл жіп байлады, айта отырып: Бұл бірінші шығады. Ал ол қолын жинағанда, бірден оның ағасы шықты, ол айтты: Сенің арқаңнан қандай қоршау бөлінді? және оның атын Фарес деп атады. Және осыдан кейін оның ағасы шықты, оның қолында қызыл жіп болды, және оның атын Зара деп атады.

39

Жүсіпті Мысырға апарды, және оны Перғауынның евнухы, аспазбасы, мысырлық адам Петефрес Исмаилдіктердің қолынан сатып алды, олар оны сол жерге апарған еді. Және Жаратқан Ие Жүсіппен бірге болды, және ол табысты адам болды, және ол өзінің мысырлы иесінің үйінде болды. Оның иесі білді, себебі Жаратқан онымен бірге болды, және ол не істесе, Жаратқан оның қолдарында табысты етеді. Және Жүсіп өз иесінің алдында қайыр тапты және оған ұнады. Және оны өз үйінің үстіне тағайындады, және оған қанша болса, барлығын Жүсіптің қолы арқылы берді. Ол оның үйіне және оған тиесілі барлық нәрсеге басшы болып тағайындалғаннан кейін, Жаратқан Жүсіптің арқасында мысырлықтың үйіне батасын берді, және Жаратқанның батасы оның үйіндегі және даласындағы барлық мүлкінде болды. Және ол Жүсіпке өзінде бар барлық нәрсені қолына

тапсырды, және өзіне қатысты ештеңе білмеді, тек өзі жейтін нанынан басқа. Және Жүсіп пішіні жағынан әдемі және көрінісі жағынан өте сұлу болды. Және осы сөздерден кейін болды, оның иесінің әйелі көздерін Жүсіпке салды және айтты, менімен жат. Бірақ ол қаламады және оның иесінің әйеліне айтты: егер менің ием мен арқылы өз үйінде ештеңе білмесе, және оған тиесілі барлығын менің қолдарыма берді, Және бұл үйде менен асып түсетін ештеңе жоқ, және менен ештеңе ұсталып қалмады, тек сенен басқа, себебі сен оның әйелі болғандықтан, және мен қалай осы зұлым істі жасай аламын және Құдай алдында күнә жасай аламын? Қашан ол Жүсіпке күн сайын сөйлеп еді, және ол оған бағынбады онымен ұйықтауға, оған жақындасуға. Бірақ осындай бір күн болды, және Жүсіп өз жұмыстарын істеу үшін үйге кірді, және үйде ішінде ешкім болмады. Және ол оны киімінен тартты, айтып: Менімен бірге жат, және ол өз киімдерін оның қолдарында қалдырып қашты, және сыртқа шықты. Және ол өзінің киімдерін оның қолдарында қалдырып қашып кеткенін көргенде, сыртқа шықты. Және ол үйде болғандарды шақырды, және оларға айта отырып айтты: көріңдер, ол бізге еврей қызметшіні бізді мазақ ету үшін әкелді, ол маған кіріп, менімен жат деп айтты, және мен үлкен даусымен айқайладым. Бірақ ол менің дауысымды көтеріп айқайлағанымды естігенде, киімдерін менің жанымда қалдырып қашты және сыртқа шықты. Және ол киімдерді өзінде қалдырды, оның иесі үйіне келгенше. Және оған осы сөздерге сәйкес сөйледі, айта: Маған сен біздің жанымызға

әкелген Еврей құл кірді, маған мазақ ету үшін, және маған айтты: сенімен жатамын. Ол естігенде, мен дауысымды көтеріп айқайлағанымды, киімдерін менің жанымда қалдырып қашты және сыртқа шықты. Бірақ иесі өз әйелінің оған айтқан сөздерін естігенде, Сенің қызметшің маған осылай жасады деп айтқанда, ол қатты ашуланды.

Және Жүсіптің иесі оны алып, бекінске салды, сол жерге, мұнда патшаның тұтқындары ұсталады, сол бекініске. Және Жаратқан Ие Жүсіппен бірге болды, және оның мейірімін төкті, және оған бас түрме бастығының алдында ілтипат берді. Бас түрме бастығы түрмені Жүсіптің қолына берді, және түрмедегі барлық тұтқындарды, және олар сонда не істесе де, бәрін өзі істеді. Түрме бастығы оның арқылы ештеңе білмейтін, өйткені барлығы Жүсіптің қолы арқылы болатын, себебі Жаратқан онымен бірге болды, және ол не істесе, Жаратқан оның қолдарында өркендетті.

40

Осы сөздерден кейін Мысыр патшасының бас шарапшысы және бас наубайшысы өздерінің қожайыны Мысыр патшасына күнә жасады. Және Фараон өзінің екі еунухына ашуланды: бас шарапшысына және бас наубайшысына, Және оларды түрмеге, сол орынға орналастырды, онда Жүсіп қамалған болатын. Бас түрме бастығы оларды Жүсіпке тапсырды, және ол олардың жанында тұрды, олар

түрмеде бірнеше күн болды. Екеуі де бір түнде түс көрді, ал Мысыр патшасына қызмет еткен, түрмеде отырған бас сақышы мен бас наубайшының түстерінің көрінісі осындай болды. Жүсіп таңертең олардың қасына кірді, оларды көрді, олар мазасыз болды. Және ол Фараонның екі еунухын, олар оның иесінің жанындағы түрмеде онымен бірге болған, сұрады: Не себепті сіздердің беттерің бүгін қайғылы? Олар оған: Түс көрдік, бірақ оны түсіндіретін адам жоқ деді. Жүсіп оларға: Олардың түсіндірмесі Құдай арқылы емес пе? Сондықтан маған айтыңыздар деді. Және бас сақышы өз түсін Жүсіпке айтып берді, және айтты: Менің ұйқымда менің алдымда жүзім талы болды. Жүзім бағында үш тамыр болды, ол гүлдеп, өскіндер шығарды, жүзім шоқтары піскен еді. Перғауынның тостағаны менің қолымда болды, мен жүзімді алып, оны тостағанға сықтым да, тостағанды перғауынның қолына бердім. Және Жүсіп оған айтты: бұл оның түсіндірмесі – үш бұтақ үш күн болып табылады. Әлі үш күн, және Перғауын сенің қызметіңді еске алады, және сені бас сақышылығыңа қалпына келтіреді, және сен Перғауынның кесесін оның қолына бұрынғы қызметіңдегідей береді, қалай сақышы болдың. Бірақ мені өзің арқылы есіңе сақта, саған жақсы болған кезде, маған мейірім көрсет, мені Фараонға айт және мені осы түрмеден шығар. Өйткені мен Еврейлер жерінен ұрлықпен ұрландым, және мұнда мен ештеңе істемедім, бірақ олар мені осы ұңғымаға тастады. Бас наубайшы оның дұрыс түсіндіргенін көрді де, Жүсіпке айтты: Мен де түс көрдім, менің басымның үстінде үш себет нәзік нан көтеріп

жүргенімді ойладым. Ал менің басымның үстіндегі себетте Фараон жейтін барлық түрдегі наубайханашы жұмысы болды, және аспан құстары оларды менің басымның үстіндегі себеттен жеп қойды. Жүсіп жауап беріп, оған айтты: бұл оның түсіндірмесі, үш себет – үш күн болып табылады, Әлі үш күн өтеді, және Перғауын сенің басыңды сенен алып тастайды, және сені ағашқа іледі, және аспанның құстары сенің етіңді сенен жейді. Үшінші күні Перғауынның туған күні болды, және ол барлық қызметшілеріне ішімдік жасады, және ол шарапшының бастауын және наубайшының бастауын өз қызметшілерінің арасында еске алды. Және ол бас сақышыны өз қызметіне қалпына келтірді, және кесені перғауынның қолына берді. Бас наубайшыны болса ілді, Жүсіп оларға түсіндіргендей. Бірақ бас шарапшы Жүсіпті еске алмады, керісінше оны ұмытты.

41

Екі жыл өткеннен кейін Перғауын түс көрді: ол өзеннің жанында тұрғанын ойлады. Және міне, өзеннен жеті сиыр шығып келе жатты, пішіні әдемі және еті семіз, олар Ахейде жайылып жүрді. Басқа жеті сиыр осылардан кейін өзеннен шығып келе жатты, пішіні сұмдық және еті жіңішке, және олар өзен жағасында сиырлардың жанында жайылып жатты. Және жеті сұмдық және арық етті сиырлар жеті жақсы пішінді және таңдаулы етті

сиырларды жұтты, содан кейін Фараон оянды. Және ол екінші рет түс көрді, және міне, бір сабақта жеті таңдаулы және жақсы масақ шығып жатты. Және міне, жеті жіңішке және желмен қиратылған масақ олардың артынан өсіп шықты. Және жіңішке және жел соққан жеті масақ таңдаулы және толық жеті масақты жұтты, содан кейін Фараон оянды, және бұл түс болды. Таң атқанда оның жаны мазасызданды, және ол адам жіберіп Мысырдың барлық түсіндірушілерін және барлық дана адамдарын шақырды, және Перғауын оларға өз түсін айтып берді, және Перғауынға оны түсіндіріп беретін адам болмады. Және бас шарапшы Перғауынға сөйледі: Бүгін мен өз күнәмді есіме аламын. Перғауын өзінің қызметшілеріне ашуланды және бізді бас аспаздың үйіндегі түрмеге орналастырды, мені және бас наубайшыны. Біз екеуіміз де бір түнде түс көрдік, мен де, ол да, әрқайсымыз өз түсімізді көрдік. Бірақ онда біздің қасымызда жас еврей қызметші, бас аспаздың қызметшісі болды, және біз оған айттық, және ол бізге түсіндірді. Ол бізге қалай түсіндірген болса, солай болды: мен өз қызметіме қалпына келтірілдім, ал ол асылды. Перғауын адам жіберіп, Жүсіпті шақырды, және оны түрмеден шығарды, және оны қырды, және оның киімін өзгертті, және ол Перғауынға келді. Перғауын Жүсіпке айтты: Мен түс көрдім, бірақ оны түсіндіретін адам жоқ. Сенің туралы естідім, айтқандарына қарағанда, сен түстерді естігенде оларды түсіндіре аласың. Жүсіп Перғауынға жауап беріп айтты: Құдайсыз Перғауынның құтқарылуы туралы жауап берілмейді. Перғауын Жүсіпке

сөйледі: Ұйқымда мен өзен жағасында тұрғанымды ойладым. Және өзеннен жеті сиыр шығып келе жатты, олар пішіні әдемі және еті семіз болды, және олар Ахейде жайылып жатты. Және міне, жеті басқа сиыр олардың артынан өзеннен шығып жатты, пішіні жаман және сұмдық, еттері арық, мен бүкіл Мысыр жерінде мұндай сұмдықтарды көрмеген едім. Сұмдық және арық жеті сиырлар бірінші жақсы және таңдаулы жеті сиырларды жұтып жіберді. Және олардың құрсақтарына кірді, бірақ айқын болмады, себебі олардың құрсақтарына кірді, және олардың көріністері сұмдық болды, бастапқыдай, ал оянып, ұйықтадым. Және мен ұйқымда қайтадан көрдім, дәл жеті масақ бір сабақта шығып келе жатты, толық әрі жақсы, Басқа жеті жіңішке және желмен бүлінген масақтар олардың қасында өсіп шықты. Және жеті жіңішке және желмен бүлінген масақтар жеті жақсы және толық масақтарды жұтты, сонда мен түсіндірушілерге айттым, бірақ маған оны түсіндіріп беретін ешкім болмады.

Және Жүсіп Перғауынға айтты: Перғауынның түсі біреу болып табылады, Құдай не істесе, соны Перғауынға көрсетті. Жеті жақсы сиыр – жеті жыл, және жеті жақсы масақ – жеті жыл, Перғауынның түсі бір. Және олардың артынан шығып келген жеті арық сиыр жеті жыл болып табылады, және арық әрі желмен қиратылған жеті масақ та жеті жыл болып табылады, бұлар ашаршылықтың жеті жылы болады. Мен Перғауынға айтқан сөз - Құдай не істесе, соны Перғауынға көрсетті. Міне, Мысырдың бүкіл жерінде

көп молшылық болатын жеті жыл келеді. Содан кейін жеті жыл ашаршылық келеді, және бүкіл Мысырда болған молшылықты ұмытады, және ашаршылық жерді жұтып жояды. Және молшылық жер бетінде танылмайды кейінгі ашаршылықтан, өйткені ол өте күшті болады. Перғауынның түсінің екі рет қайталануы туралы айтсақ, бұл Құдайдан келген сөздің шын болатынын білдіреді және Құдай оны жасауды жеделдетеді. Енді сондықтан ақылды және зерек адамды қарастыр да, оны Мысыр жеріне тағайында. Және Перғауын мұны жасасын және жер үстінде топархтарды тағайындасын, және Мысыр жерінің молшылық жеті жылдарының барлық өнімдерін жинасын. Және олар келе жатқан осы жақсы жеті жылдың барлық азық-түлігін жинасын, және астық Перғауынның қолы астында жиналсын, азық-түліктер қалаларда сақталсын. Және сақталған азық-түлік жер үшін жеті аштық жылдарына арналады, олар Мысыр жерінде болады, және жер аштықта жойылмайды. Бірақ сөз Перғауынның алдында және оның барлық қызметшілерінің алдында ұнады.

Және Фараон өзінің барлық қызметшілеріне айтты: Біз осындай адамды таба аламыз ба, кімде Құдайдың рухы бар? Перғауын Жүсіпке айтты: Құдай саған осының бәрін көрсеткендіктен, сенен данарақ және ақылдырақ адам жоқ. Сен менің үйімнің үстінде боласың, және сенің аузыңа менің бүкіл халқым бағынады, тек тақ жағынан мен сеннен үлкен боламын. Перғауын Жүсіпке айтты: Міне, мен сені

бүгін Мысырдың барлық жеріне тағайындаймын. Және Перғауын өз қолынан сақинаны алып тастап, оны Жүсіптің қолына салды, және оны зығыр маталы шапанға киіндірді, және оның мойнына алтын шынжыр салды. Және оны өзінің екінші арбасына отырғызды, және оның алдында жарияушы жариялады, және оны бүкіл Мысыр жері үстіне тағайындады. Перғауын Жүсіпке айтты: Мен Перғауынмын, сенсіз ешкім Мысырдың бүкіл жерінде қолын көтермейді. Перғауын Жүсіптің атын Псонтомфанех деп атады және оған Гелиополис діни қызметкері Петефрінің қызы Асенетті әйел етіп берді. Жүсіп отыз жаста болды, қашан ол Мысыр патшасы Перғауынның алдында тұрды. Жүсіп Перғауынның алдынан шықты және Мысырдың барлық жерін аралап өтті. Және жер жеті молшылық жылында бидай жасады. Және ол Мысыр жерінде молшылық болған жеті жылдың барлық тағамын жинады және тағамды қалаларға қойды, әр қаланың айналасындағы далалардың тағамын сол қалаға қойды. Және Жүсіп астықты теңіз құмындай өте көп жинады, санауға болмайтындай, өйткені саны жоқ еді.

Ал Жүсіпке екі ұл болды ашаршылықтың жеті жылы келгенге дейін, оларды оған Гелиополис жреці Петефренің қызы Асенет туды. Жүсіп өзінің тұңғыш ұлының атын Манассия деп қойды, себебі Құдай оны менің барлық еңбектерімді және әкемнің үйіндегі барлық нәрселерді ұмытуға мәжбүр етті. Ал екіншінің атын Ефрем деп шақырды, себебі Құдай мені қорлау жерімде өсірді. Мысыр

жерінде болған молшылықтың жеті жылы өтті. Және ашаршылықтың жеті жылы басталды, Жүсіп айтқандай, және барлық жерде ашаршылық болды, бірақ Мысырдың барлық жерінде нан болды. Мысырдың бүкіл жері ашыққанда, халық Перғауынға нан туралы айқайлады, бірақ Перғауын барлық мысырлықтарға айтты: Жүсіпке барыңдар, және ол сендерге не айтса, соны жасаңдар. Ашаршылық барлық жердің бетінде болды, бірақ Жүсіп барлық астық қоймаларын ашты және барлық мысырлықтарға сатты. Барлық аймақтар Мысырға келді Жүсіптен сатып алу үшін, өйткені аштық бүкіл жерде басым болды.

42

Жақып Мысырда сатылым бар екенін көріп, ұлдарына айтты: неге жалқаулық жасайсыңдар? Міне, мен естідім, Мысырда астық бар екен, сол жерге түсіңдер де, бізге азғана тамақ сатып алыңдар, сонда тіршілік етеміз де өлмейміз.

Жүсіптің он бауырлары Мысырдан астық сатып алу үшін түсті. Бірақ Бенжаминді, Жүсіптің ағасын, оның ағаларымен бірге жібермеді, өйткені айтты: Болмасын, оған ешқашан әлсіздік болмасын. Бірақ Исраил ұлдары келушілермен бірге сатып алуға келді, өйткені Қанаан жерінде аштық болды. Жүсіп жердің билеушісі болды, ол

жердің барлық халқына сатты, ал Жүсіптің ағалары келіп, оған бетпен жерге табынды. Жүсіп өзінің ағаларын көріп танып, оларға өзін бөтен етті және оларға қатты сөйледі, және оларға айтты: қайдан келдіңдер? Олар айтты: Қанаан жерінен тамақ сатып алуға. Жүсіп өз ағаларын танды, бірақ олар оны танымады Және Жүсіп өзі көрген түстерін еске түсірді және оларға айтты: сіздер тыңшылар сіздер, жердің іздерін білу үшін келдіңдер. Олар бірақ айтты: Жоқ, қожайын, сіздің қызметшілеріңіз тамақ сатып алуға келдік. Біз барлығымыз бір адамның ұлдарымыз, біз бейбітпіз, сенің балаларың тыңшылар емес. Ол оларға айтты: Жоқ, бірақ сіздер жердің іздерін көруге келдіңдер. Олар айтты: Біз он екіміз, сенің қызметшілеріңміз, ағаларбыз Қанаан жерінде, және міне, кіші ағамыз бүгін біздің әкеміздің жанында, ал екіншісі жоқ. Жүсіп оларға былай деді: Бұл мен сендерге айтқаным, яғни сендер тыңшылар екендеріңді айтқаным. Осы арқылы сіздер дәлелденесіздер, Перғауынның денсаулығына ант етемін, сіздер бұдан шықпайсыздар, егер сіздердің кіші ағаларыңыз мұнда келмесе. Сіздерден бірді жіберіңдер және ағаларыңды алыңдар, ал сіздер ұсталып тұрыңдар, сөздеріңнің шындығы анық болғанша, шындық айтасыздар ма әлде жоқ па, егер жоқ болса, Фараонның денсаулығына ант етемін, сіздер тыңшылар болып табыласыздар. Және оларды үш күнге түрмеге қамады. Үшінші күні оларға былай деді: мұны жасаңыздар, сонда өмір сүресіздер, өйткені мен Құдайдан қорқамын. Егер сіздер бейбіт болсаңыздар, ағаларыңыздың бірі осы түрмеде ұсталсын,

ал өздеріңіз жүріп, астық сатып алғандарыңызды алып келіңіздер. Және кіші інілеріңізді маған әкеліңіздер, сонда сөздеріңізге сенілетін болады, ал егер болмаса, өлесіздер. Олар осылай жасады. Және әрқайсысы өз бауырына айтты: Иә, біз өз бауырымыз туралы күнәлардамыз, өйткені біз оның жанының қиналысын елемедік, ол бізге жалбарынғанда, біз оған құлақ аспадық, және осы себепті бізге осы қиналыс келді. Рубен жауап беріп, оларға айтты: Мен сендерге айтпадым ба, баланы зиянға ұшыратпаңдар деп, бірақ сендер менің сөзімді тыңдамадыңдар; міне, енді оның қаны талап етіледі. Олар білмеді, себебі Жүсіп естіді, өйткені олардың арасында аудармашы болды. Жүсіп олардан бұрылып кетіп жылады, және қайтадан олардың жанына келді, және оларға айтты, және олардан Шимонды алды, және оны олардың алдында байлады.

Жүсіп олардың ыдыстарын астықпен толтыруды, олардың күмісін әрқайсысының қабына қайтаруды, және оларға жолға азық-түлік беруді бұйырды, және оларға осылай болды. Және олар астықты есектерінің үстіне артып, сол жерден кетті. Бірақ біреуі өзінің қапты шешіп алып, есектеріне жем беру үшін олар тоқтаған жерде, өзінің күміс байламын көрді, және ол қаптың аузының үстінде болды. Және ол өз ағаларына айтты: Менің күмісім қайтарылды, міне, ол менің қапшығымда. Олардың жүрегі таңғалды және олар бір-біріне қарай мазасызданып, айтты: Құдай бізге не істеді? Олар әкелері Жақыпқа Қанаан жеріне келді және оған басына түскен барлық оқиғаларды айтып

хабарлады: Жер иесі адам бізге қатты сөйледі және бізді түрмеге қамады, жерді тыңшылап жүргендей. Біз оған айттық: Біз бейбіт адамдармыз, біз тыңшылар емеспіз. Біз он екі ағайындымыз, біздің әкеміздің ұлдарымыз, бірі жоқ, ал кішісі бүгін біздің әкеміз бен бірге Қанаан жерінде. Жердің иесі адам бізге айтты: осы арқылы мен сіздердің бейбіт екендеріңді білемін, бір ағаңды мұнда менімен қалдырыңдар, ал үйлеріңе арналған астық сатып алуды алып кетіңдер. Және кіші інілеріңді маған әкеліңдер, сонда мен сіздердің тыңшылар емес, бірақ бейбіт адамдар екендеріңді білемін, және інілеріңді сіздерге қайтарамын, және осы жерде саудаласыңдар. Олар қаптарын босатып жатқанда, әрқайсысының қабында күміс байламы болды, және олар өздері мен олардың әкесі күміс байламдарын көрді де, қорқты. Жақып, олардың әкесі, оларға айтты: Сіздер мені балаларымнан айырдыңыздар, Жүсіп жоқ, Симеон жоқ, және Бенжаминді аласыздар; осының бәрі менің басыма түсті. Рубен олардың әкесіне айтты: Менің екі ұлымды өлтір, егер мен оны саған әкелмесем. Оны менің қолыма бер, мен оны саған әкелемін. Ол бірақ айтты: Жоқ, менің ұлым сіздермен бірге бармайды, себебі оның ағасы өлді, және ол жалғыз қалды, және егер сіздер жүретін жолда оған бір нәрсе болса, сіздер менің қарттығымды қайғымен аламанға түсіресіздер.

43

Бірақ аштық жер бетінде күшейді. Олар Мысырдан әкелген астықты жеп бітіргенде, әкелері оларға: Қайтадан барып, бізге азғантай тамақ сатып алыңыздар деді. Яһуда оған айтты: Жер иесі адам бізге салтанатты түрде куәлік берді: Егер сіздердің кіші ағаларыңыз сіздермен бірге болмаса, менің бетімді көрмейсіздер деп. Егер сен шынында да біздің ағамызды бізбен бірге жіберсең, біз төмен барамыз және саған тамақ сатып аламыз. Егер сен біздің ағамызды бізбен бірге жібермесең, біз бармаймыз, өйткені адам бізге айтты: Сіздер менің бетімді көрмейсіңдер, егер сіздердің кіші ағаларың сіздермен бірге болмаса. Исраил айтты: Неге маған зиян келтірдіңдер, сол адамға сендердің ағаларың бар екенін айтып? Олар былай деді: Ол адам бізден және біздің туысқандығымыз туралы сұрап-сұрастырды, айтып: Әкелерің әлі тірі ме, және сіздерде аға-інілерің бар ма? деп, біз оған осы сұрауларға сәйкес хабарладық. Біз оның бізге Аға-інілеріңді әкеліңдер деп айтатынын қайдан білетін едік? Яһуда өзінің әкесі Исраилға айтты: баланы менімен бірге жібер, және біз тұрып барамыз, осылай біз өмір сүреміз және өлмейміз, біз де, сен де, біздің жүгіміз де. Мен оны күтемін, менің қолымнан оны іздеңіз, егер мен оны саған әкелмесем және оны сенің алдыңда тұрғызбасам, сенің алдыңда барлық күндер күнәкар боламын. Егер біз кешіктірмеген болсақ, әлдеқашан екі рет қайтып келген болар едік. Олардың әкесі Исраил оларға айтты: егер осылай болса, мұны жасаңыздар, жердің жемістерінен ыдыстарыңызға алыңыздар және адамға сыйлықтар түсіріңіздер - шайыр, бал, хош иісті зат, мирра, терпентин

және жаңғақтар. Және екі есе күмісті қолдарыңызға алыңыздар, қаптарыңызға қайтарылған күмісті өздеріңізбен бірге қайтарыңыздар, бұл қателік болуы мүмкін. Және сіздердің ағаларыңызды алып, тұрып, сол адамға барыңыздар. Ал менің Құдайым сіздерге сол адамның алдында ілтипат берсін және сіздердің бір ағаларыңды және Бенжаминді жіберсін, мен болсам, балаларымнан айырылғандай, балаларымнан айырылдым.

Ерлер осы сыйлықтарды және екі еселенген күмісті алып, оларды қолдарына алды және Бенжаминді де алды, содан соң тұрып, Мысырға түсті және Жүсіптің алдында тұрды. Жүсіп оларды және өзінің бір анадан туған ағасы Бенжаминді көрді де, өз үйінің басқарушысына айтты: Адамдарды үйге кіргіз, құрбандық сой және дайында, өйткені адамдар менімен бірге түс уақытында нан жейді. Адам Жүсіп айтқандай жасады және адамдарды Жүсіптің үйіне кіргізді. Адамдар Жүсіптің үйіне жетелендірілгенін көріп, айтты: Бастапқыда қаптарымызға қайтарылған күміс себебінен біз кіргізілеміз, бізді жалған айыптау және бізге шабуыл жасау үшін, бізді құлдыққа алу үшін және есектерімізді алу үшін. Жүсіптің үйінің басшысына жақындап, үйдің қақпасында оған сөйледі. Иеміз, біз бастапқыда тамақ сатып алу үшін түскенбіз, - деп айтты. Біз тоқтаған жерге келгенде қаптарымызды ашып қарасақ, міне, әрқайсымыздың қабында өз күмісі бар екен, біздің күмісіміз толық салмағымен енді қолдарымызда қайтарып әкелдік. Және басқа күмісті өзімізбен бірге тамақ сатып алу

үшін әкелдік, кім күмісті біздің қаптарымызға салғанын білмейміз. Ол оларға айтты: Сендерге мейірімді болсын, қорқпаңыздар, сендердің Құдайларың және сендердің әкелеріңнің Құдайы сендердің қаптарыңызға қазыналар берді, ал сендердің күмістерің беделді болды, мен алдым, және ол оларға Симеонды шығарып әкелді. Және олардың аяқтарын жууға су әкелді, және олардың есектеріне жем берді. Олар сыйлықтарды дайындады, Жүсіп түске келгенше, өйткені олар ол сол жерде тамақтанбақ екенін естіді. Жүсіп үйге кірді, және олар өз қолдарында ұстаған сыйлықтарды оған үйге әкелді, және оған бетпен жерге табынды. Ол оларға сұрады: Қалайсыңдар? және оларға айтты: Сіздер айтқан қарт әкелерің сау ма? Ол әлі тірі ме? Олар айтты: Сенің қызметшің, біздің әкеміз жақсы, әлі тірі. Және айтты: Сол адам Құдайға бата берілген, және иіліп оған табынды. Жүсіп көздерін көтеріп қарап, өзінің бір анадан туған інісі Бунямінді көрді және айтты: Бұл сендердің кіші інілерің, оны маған әкелу туралы айтқан едіңдер ғой? Және айтты: Құдай саған мейірім жасасын, балам. Жүсіп алаңдады, өйткені оның жүрегі ағасына қарай толқыды, және ол жылағысы келді, бірақ бөлмеге кіріп, сонда жылады.

Және бетін жуып, сыртқа шыққан соң, ол өзін ұстады және Нан қойыңыздар деді. Және олар оған жеке, өздеріне бөлек және онымен бірге кешкі ас ішетін мысырлықтарға да бөлек қойды, өйткені мысырлықтар ибрайлықтармен бірге нан жей алмады, өйткені бұл мысырлықтарға жиіркеніш

болып табылады. Олар оның алдында отырды: тұңғышы өз артықшылықтарына сәйкес, ал кішісі өз жастығына сәйкес, адамдар әрқайсысы өз ағасына қарап таңғалды. Олар оның жанынан өздеріне үлес алды, бірақ Бенжаминнің үлесі барлығының үлестерінен олардікіне қарағанда бес есе үлкен болды, олар ішті және онымен бірге көңілді болды.

44

Жүсіп өз үйінің басында тұрған адамға бұйырып айтты: адамдардың қаптарын олар көтере алатындай тамақпен толтырыңдар және әрқайсысының күмісін қаптың аузына салыңдар. Және менің күміс кесемді кішінің қабына салыңыздар, және оның астығының құнын, ал Жүсіптің сөзі бойынша болды, ол айтқандай.

Таң ата бастады, және адамдар өздері де, есектері де жіберілді. Олар қаладан шығып кеткен соң, алысқа кетпей жатқанда, Иосиф өз үйінің басқарушысына айтты: Тұр да, сол адамдардың артынан қуып жет, оларға жетіп барып, оларға айт: неге жақсылықтың орнына жамандықпен өтедіңдер? Неге менің күміс кесемді ұрладыңдар? Бұл менің иемнің ішетін кесесі емес пе? Ол өзі осының арқылы болжам жасайды. Сендер жасаған іс жаман болды. Бірақ оларды тапқан соң, оларға осы сөздерге сәйкес айтты. Олар бірақ оған айтты: Неге әміршісі осылай сөйлейді? Сенің қызметшілеріңе осы сөз бойынша істеу болмасын. Егер біз

өзіміздің қаптарымызда тапқан күмісті Қанаан жерінен саған қайтарып әкелдік, онда қалайша біз сенің иеңнің үйінен күміс немесе алтын ұрлар едік? Кімнен табылса сенің қызметшілеріңнің арасында кесе, ол өлсін, және біз де иеміздің құлдары боламыз. Ол бірақ айтты, және қазір, сіздер айтқандай, осылай болады, кімде ол кесе табылса, менің құлым болады, ал сіздер таза боласыздар. Және олар асықты, және әрқайсысы өз қабын жерге түсірді, және әрқайсысы өз қабын ашты. Ұлыдан бастап тексерді, кішіге дейін келді. Және Бенжаминнің қабынан аяқты тапты. Және олар киімдерін жыртты, және әрқайсысы қабын есегінің үстіне қойды, және қалаға қайтты.

Яһуда мен оның ағалары Жүсіптің қасына кірді, ол әлі сонда тұрғанда, және олар оның алдында жерге құлады. Жүсіп оларға айтты: Не үшін мұндай іс жасадыңыздар? Менің сияқты адам болжау арқылы болжай алатынын білмейсіңдер ме? Яһуда айтты: Не жауап айтамыз иеге, немесе не сөйлейміз, немесе не ақталамыз? Құдай сенің құлдарыңның әділетсіздігін тапты, міне біз біздің иеге құлдармыз, және біз, және тостаған табылған о бойынша. Жүсіп айтты: Маған бұл сөзді жасау болмасын, адам кімнің жанында аяқ табылды, өзі менің құлым болады, ал сіздер аман-есенділікпен әкеңізге көтеріліңіздер. Жақындап, оған Жұдах айтты: Өтінемін, қожайын, қызметшіңіз сөз сөйлесін сіздің алдыңызда, және қызметшіңізге ашуланбаңыз, себебі сіз Перғауынмен бірге. Иеміз, сен өз қызметшілеріңнен сұрадың, айтып: Сендердің әкелерің немесе ағаларың бар

ма? Және біз жанға айттық: бізде үлкен әке бар, және оған қарттықтан туған кіші бала бар, және оның ағасы өлді, ол өз анасына жалғыз қалды, ал әкесі оны сүйді. Сен өз қызметшілеріңе айттың: оны маған түсіріңдер, және мен оған қамқорлық жасаймын. Біз жанға айттық: бала өз әкесін тастап кете алмайды, егер әкесін тастап кетсе, өледі. Сен бірақ қызметшілеріңе айттың, егер кіші інің сіздердің сіздермен бірге түспесе, бетімді көруге қосылмайсыздар. Бірақ біз сенің құлың әкеміздің қасына барғанымызда, біз оған иеміздің сөздерін хабарладық. Біздің әкеміз: Тағы да барып, бізге азғана тамақ сатып алыңдар, - деді. Біз айттық: Біз түсе алмаймыз, бірақ егер біздің кіші інімізбен бірге түссек, онда түсеміз, өйткені біздің кіші інімізбен бірге болмаса, біз сол адамның бетін көре алмаймыз. Сенің қызметшің әкеміз бізге айтты: Сіздер білесіздер, әйел маған екі туды. Біреуі менен шықты, және сіздер оны жыртқыш жануар жеп қойды деп айттыңыздар, және мен оны осы уақытқа дейін көрген жоқпын. Егер сондықтан мұны да менің бетімнен аласыздар және оған жолда әлсіздік болса, онда менің қарттығымды қайғымен аламына түсіресіздер. Енді сондықтан, егер мен сенің құлыңа, әкеміздің жанына барсам, ал бала бізбен бірге болмаса, оның жаны осының жанына байланған, Және оны көргенде бала бізбен бірге емес екенін, ол өледі, және сенің қызметшілерің біздің әкеміздің, сенің қызметшіңнің қартайғанын қайғымен өлілер патшалығына түсіреді. Сенің қызметшің әкеден баланы қабылдады, айтып: егер мен оны саған әкелмесем және оны сенің алдыңда тұрғызбасам, әкенің алдында

барлық күндер бойы күнәкар боламын. Енді, сондықтан мен саған баланың орнына қызметші болып, иенің үй қызметшісі болып қаламын, ал бала оның ағаларымен бірге көтерілсін. Бала бізбен бірге болмаса, мен әкеге қалай барамын? Әкемді табатын зұлымдықтарды көрмеуім үшін.

45

Және Жүсіп оның жанында тұрған барлық адамдарды шыдай алмады, бірақ айтты: барлығын менен жіберіңдер, және Жүсіп өзін ағаларына таныстырған кезде оның жанында ешкім тұрған жоқ. Және ол жылап дауыс шығарды, барлық мысырлықтар естіді, және бұл Перғауынның үйіне естілді. Жүсіп өзінің бауырларына былай деді: мен Жүсіппін, менің әкем әлі тірі ме? Бірақ бауырлар оған жауап бере алмады, өйткені олар толқыды. Жүсіп өзінің ағаларына: Маған жақындаңыздар деді, олар жақындады, және ол айтты: Мен сіздердің Мысырға сатқан ағаларың Жүсіппін. Енді сондықтан қайғырмаңыздар және бұл сіздерге ауыр болып көрінбесін, себебі сіздер мені осы жерге саттыңыздар, өйткені Құдай мені өмір үшін сіздердің алдарыңызда жіберді. Бұл жер бетіндегі ашаршылықтың екінші жылы, және әлі бес жыл қалды, олардың ішінде жыртылу да, орау да болмайды. Құдай мені сіздерден бұрын жіберді, өйткені жер бетінде сіздердің қалдығыңызды қалдыру үшін және сіздердің ұлы қалдығыңызды асырау үшін. Енді сондықтан сіздер емес

мені мұнда жібердіңіздер, бірақ Құдай, және Ол мені Перғауынның әкесі сияқты, оның бүкіл үйінің иесі және бүкіл Мысыр жерінің билеушісі етіп жасады. Асығып, сондықтан әкеме барыңыздар және оған айтыңыздар: Мынаны айтады сенің ұлың Жүсіп: Құдай мені бүкіл Мысыр жерінің иесі етті, сондықтан маған түсіңіз және қалмаңыз, Және сен Арабияның Гесем жерінде тұрақтайсың, және сен маған жақын боласың – сен және сенің ұлдарың, және сенің немерелерің, сенің қойларың және сенің сиырларың, және саған тиесілі барлығы. Және мен сені сонда асырап-бағамын, өйткені әлі бес жыл ашаршылық болады, сондықтан сен, сенің ұлдарың және сенің барлық мүлкің жойылып кетпес үшін. Міне, сіздердің көздеріңіз көріп тұр, және менің ағам Бенжаминнің көздері де, себебі сіздерге сөйлеп тұрған менің аузым. Сондықтан әкеме Мысырдағы барлық ұлылығымды және көргендеріңнің бәрін хабарлаңыз, және асығып әкемді осы жерге әкеліңіз. Және өз ағасы Бенжаминнің мойнына құлап, оның үстінен жылады, және Бенжамин оның мойнында жылады. Және ол барлық ағаларын сүйіп, олардың үстінде жылады, және осыдан кейін оның ағалары онымен сөйлесті.

Және Перғауынның үйіне хабар кеңінен тарады: Жүсіптің ағалары келді, Перғауын және оның қызметшілері қуанды. Фараон Жүсіпке айтты: Ағаларыңа айт, мынаны жасаңдар: қаптарыңды толтырыңдар және Қанаан жеріне кетіңдер. Әкелеріңізді және мүліктеріңізді алып, маған келіңіздер,

мен сіздерге Мысырдың барлық жақсы нәрселерін берем, және сіздер жердің кемігін жейсіздер. Сен бұйрық бер осыларды: оларға Мысыр жерінен арбаларды алуды сіздердің балаларыңызға және сіздердің әйелдеріңізге, және сіздердің әкелеріңізді алып отырып келіңдер. Және сіздердің ыдыстарыңызға көзіңізді аяушылық етпеңіздер, өйткені Мысырдың барлық игілігі сіздердікі болады. Израилдің ұлдары осылай жасады, ал Жүсіп оларға Перғауын патшаның айтқанына сәйкес арбаларды берді, және оларға жолға азық-түлік берді. Ол барлығына екі киім берді, ал Бенжаминге үш жүз алтын және бес ауыстырмалы киім берді. Және оның әкесіне солай жіберді, және он есек Мысырдың барлық жақсы заттарынан көтеріп, және он қашыр оның әкесіне жолға нан көтеріп жіберді. Ол өз ағаларын жіберді, және олар кетті, және оларға айтты: жолда ашуланбаңыздар. Және олар Мысырдан шығып, Қанаан жеріне әкелері Жақыпқа келді. Және олар оған хабарлап айтты: Сенің ұлың Жүсіп тірі, және ол Мысырдың барлық жерін билейді. Жақып таң қалды, себебі оларға сенбеді. Олар оған Жүсіп айтқан барлық сөздерді, ол оларға айтқанның бәрін айтып берді. Жүсіп оны алып кету үшін жіберген арбаларды көргенде, олардың әкесі Жақыптың рухы жандана түсті. Исраил айтты: Маған үлкен қуаныш, егер менің ұлым Жүсіп әлі тірі болса, барып оны өлместен бұрын көремін.

46

Исраил кеткеннен кейін, өзі және оның бар мүлкімен бірге ант құдығына келді және өз әкесі Ысқақтың Құдайына құрбандық шалды. Құдай Исраилге түн көрінісінде айтты: Жақып, Жақып, ал ол айтты: Не болды? Ол оған айтады: Мен сенің аталарыңның Құдайымын, Мысырға түсуден қорықпа, өйткені мен сені онда ұлы ұлт қыламын. Және мен сенімен бірге Мысырға түсемін, және мен сені ақырында шығарамын, және Жүсіп қолдарын сенің көздеріңе салады. Жақып ант ұңғымасынан тұрды, және Исраил ұлдары өздерінің әкесін, жүк-бағажды және өздерінің әйелдерін Жүсіп оны көтеру үшін жіберген арбаларға алды. Және олар өздерінің мүлкін және Ханаан жерінен иеленген барлық иеліктерін алып, Мысырға кірді - Жақып және онымен бірге оның барлық ұрпағы. Ұлдары және оның ұлдарының ұлдары онымен бірге, қыздары және оның қыздарының қыздары, және оның барлық тұқымын ол Мысырға әкелді. Бұлар Исраил ұлдарының атаулары, олар Мысырға өз әкелері Жақыппен бірге кірген. Жақып және оның ұлдары, Жақыптың тұңғышы Рубен. Рубеннің ұлдары: Енох, Паллу, Асрон және Харми. Симеонның ұлдары: Иемуел, Иамин, Ахуд, Ахин, Саар және ханаандық әйелден туған Саул. Леуидің ұлдары: Гершон, Қат және Мерари. Иуданың ұлдары: Ер, Онан, Шилом, Фарес және Зара, бірақ Ер мен Онан Ханаан жерінде өлді, ал Фарестің ұлдары Есрон мен Иемуел болды. Иссахардың ұлдары: Тола, Фуа, Хашум және Шимрон. Забулонның ұлдары: Серед, Аллон және Ахоел. Бұлар Леяның ұлдары, оларды ол Жақыпқа Сурия Месопотамиясында туды, және

оның қызы Дейна, барлық жандар, ұлдар мен қыздар, отыз үш. Гадтың ұлдары: Сафон, Аггис, Саннис, Тасобан, Аедеис, Ароедеис және Ареелеис. Ашердің ұлдары: Иемна, Иессуа, және Иеул, және бариа, және олардың қарындасы Сара. Бариадің ұлдары: Хобор және Мелхиил. Бұлар Зелфаның ұлдары, оны Лабан өз қызы Леяға берді, ол бұларды Якобқа туды, он алты жан. Жақыптың әйелі Рахилдің ұлдары: Жүсіп және Бунямин. Мысыр жерінде Жүсіптің ұлдары болды, оларды оған Гелиополис діни қызметкері Петефрінің қызы Асенет туды: Манассе және Ефрем. Манассенің ұлдары болды, оларды оған сүрия күңі туды: Махир. Махир Галаадты туды. Манассенің ағасы Ефремнің ұлдары: Суталаам және Таам. Суталаамның ұлдары: Едом. Беняминнің ұлдары: Бала және Бохор, және Асбел. Баланың ұлдары болды: Гера, және Ноеман, және Агхис, және Рос, және Мамфим, ал Гера Арадты туғызды. Бұлар Рахильдің ұлдары, оларды ол Жақыпқа туды, барлық жандар он сегіз. Дан ұлдары: Асом. Нафталидің ұлдары: Асиел, Гуни, Иссаар және Соллем. Бұлар Балланың ұлдары, оны Лабан өз қызы Рахилге берді, ол бұларды Жақыпқа туды, барлық жандар жеті. Барлық жандар, Жақыппен бірге Мысырға кірген, оның жамбастарынан шыққан, Жақып ұлдарының әйелдерінен бөлек, барлық жандар алпыс алты, Ал Жүсіптің Мысыр жерінде оған туған ұлдары тоғыз жан болды. Жақыппен бірге Мысырға кірген Жақып үйінің барлық жандары жетпіс бес жан болды.

Ал Яһуданы өзінен бұрын Жүсіпке жіберді, онымен

Қаhармандар қаласында кездесу үшін, Рамсес жеріне. Жүсіп өзінің арбаларын жегіп, әкесі Исраилді қарсы алуға Батырлар қаласына шықты, оған көрініп, оның мойнына құлады және ұлы жылаумен жылады. Және Исраил Жүсіпке айтты: Енді мен өлемін, себебі сенің бетіңді көрдім, өйткені сен әлі тірісің. Жүсіп өзінің бауырларына айтты: Мен Перғауынға барып хабарлаймын және оған айтамын: менің бауырларым және әкемнің үй-ішісі Қанаан жерінде болды, олар маған келді. Ал ерлер бағушылар болып табылады, себебі олар малшылар болды, және олар малды, өгіздерді және олардың бәрін әкелді. Егер сондықтан Фараон сендерді шақырып, сендерге Сендердің жұмысың не? деп сұраса? Айтасыңдар: біз малшы адамдармыз, сенің қызметшілеріңміз балалықтан бастап қазіргі уақытқа дейін, біз де, біздің әкелеріміз де, Арабияның Гесем жерінде тұру үшін, өйткені барлық қой бақташысы Мысырлықтарға жиіркеніш болып табылады.

47

Жүсіп келіп, Перғауынға хабарлады: Менің әкем, менің ағаларым, олардың малдары мен өгіздері және олардың бар мүлкі Қанаан жерінен келді, және міне, олар Гесем жерінде. Ал оның ағаларынан бес ер адамды алып, оларды Перғауынның алдына қойды. Және Перғауын Жүсіптің ағаларына айтты: Сендердің жұмысың не? Олар Перғауынға айттылар: Сенің құлдарың қой бағушылар, біз

де, аталарымыз да. Олар Перғауынға айтты: Жерде тұру үшін келдік, өйткені сенің қызметшілеріңнің малына жайылым жоқ, себебі Қанаан жерінде ашаршылық күшейді, енді сондықтан Гесем жерінде тұрамыз. Перғауын Жүсіпке айтты: Олар Гесем жерінде тұрсын, егер сен білсең, олардың арасында күшті адамдар бар екенін, оларды менің малымның басшылары етіп тағайындай. Жақып және оның ұлдары Мысырға Жүсіпке келді, және Мысыр патшасы Перғауын естіді. Фараон Жүсіпке былай деді: Сенің әкең және бауырларың саған келді. Міне, Мысыр жері сенің алдыңда тұр, ең жақсы жерде әкеңді және ағаларыңды орналастыр. Жүсіп өзінің әкесі Жақыпты әкеліп, оны Перғауынның алдына тұрғызды, және Жақып Перғауынға батасын берді. Перғауын Жақыпқа: Сенің өмір күндеріңнің жылдары қанша? - деді. Және Жақып Перғауынға айтты: Менің жат жерде тұрып жатқан өмірімнің жылдарының күндері жүз отыз жыл, менің өмірімнің жылдарының күндері аз және жаман болды, олар менің әкелерімнің жат жерде тұрған өмірінің жылдарының күндеріне жетпеді. Жақып Перғауынға батасын бергеннен кейін, одан шықты.

Жүсіп өз әкесін және ағаларын орналастырды және оларға Мысырдың ең жақсы жерінде, Рамсес жерінде иелік берді, Перғауын бұйырғандай. Және Жүсіп өз әкесіне, ағаларына және әкесінің бүкіл үй-ішіне астықты адам басына қарай өлшеп берді.

Астық барлық жерде болмады, өйткені аштық өте күшейді, Мысыр жері мен Ханаан жері аштықтан тозды. Жүсіп Мысыр жерінде және Қанаан жерінде табылған барлық күмісті жинады, олар сатып алған астық үшін, және оларға астық өлшеп берді, және Жүсіп барлық күмісті Перғауынның үйіне әкелді. Мысыр жері мен Қанаан жерінен барлық күміс таусылды, сонда барлық мысырлықтар Жүсіпке келіп: Бізге нан бер, неге сенің алдыңда өлеміз? Өйткені біздің күмісіміз таусылды, - деді. Жүсіп оларға айтты: Малдарыңызды әкеліңдер, және сіздерге нан берем малдарыңыздың орнына, егер күмісіңіз таусылса. Олар өз малдарын Жүсіпке әкелді, және Жүсіп оларға аттарының, қойларының, өгіздерінің және есектерінің орнына нан берді, және сол жылы олардың барлық малдарының орнына нанмен оларды асырады. Сол жыл өтті, және екінші жылы олар оның қасына келді, және оған айтты: Біздің иеміздің алдынан жоғалып кетпейік; өйткені біздің күмісіміз таусылды, және мүліктеріміз бен малымыз сенің, иеміздің қолында, және біздің иеміздің алдында бізге ештеңе қалмады, тек өз денеміз бен жеріміз ғана. Сондықтан біз сенің алдыңда өлмейміз үшін және жер қаңырап қалмасын үшін, бізді және біздің жерімізді нан орнына сатып ал, және біз және біздің жеріміз Перғауынның құлдары боламыз, тұқым бер, біз егеміз үшін және өмір сүреміз және біз өлмейміз, және жер қаңырап қалмайды. Және Жүсіп мысырлықтардың барлық жерін Перғауынға сатып алды, өйткені мысырлықтар өздерінің жерін Перғауынға сатты, өйткені оларды аштық басып

кетті, және жер Перғауынға тиесілі болды. Және ол халықты құлдыққа салды оған қызметшілер етіп, Мısырдың шеткі шекараларынан бастап шеткі шекараларына дейін. Діни қызметкерлердің жерінен басқа, Жүсіп оны сатып алмады, өйткені Перғауын діни қызметкерлерге сыйлық берді, және олар Перғауын оларға берген сыйлықты жеді, осы себепті олар өз жерлерін сатпады. Жүсіп барлық мысырлықтарға айтты: Міне, мен сендерді және сендердің жеріңді бүгін Перғауынға иеленіп алдым. Өздеріңе тұқым алыңдар және жерді егіңдер. Және оның өнімдері болады, және сіздер бесінші бөлігін Фараонға бересіздер, ал төрт бөлік сіздерге өздеріңізге жерге тұқым үшін болады, және сіздерге тамақ үшін, және сіздердің үйлеріңіздегі барлығына. Және олар айтты: Сен бізді сақтадың, біз өз иеміздің алдында қайырымдылық таптық, және біз Перғауынның қызметшілері боламыз. Және Жүсіп оларға осы күнге дейін бұйрық қойды: Мысыр жерінде Фараонға бөліп беру керек, тек діни қызметкерлердің жері ғана бөлек, ол Фараонға тиесілі емес болды.

Исраил Мысыр жерінде, Гесем жерінде қоныстанды, олар сол жерді мұралады, өсті және өте көбейді. Жақып Мысыр жерінде он жеті жыл өмір сүрді, және Жақыптың өмірінің жылдары жүз қырық жеті жыл болды. Исраилдің өлер күндері жақындады, және ол өз ұлы Жүсіпті шақырды, және оған айтты: егер мен сенің алдыңда жақсылық тапсам, қолыңды менің санымның астына қой, және маған

мейірімділік пен шындықпен жаса, мені Мысырда жерлемеу үшін, Бірақ мен аталарыммен бірге ұйықтаймын, сен мені Мысырдан алып кетесің және мені олардың қабіріне жерлейсің, ал ол айтты: Мен сенің сөзіңе сәйкес жасаймын. Бірақ ол айтты: Маған ант ет, және ол оған ант етті, және Исраил өзінің таяғының ұшына табынды.

48

Осы сөздерден кейін Жүсіпке әкесінің ауырып жатқаны хабарланды, және ол екі ұлы Манассе мен Ефремді ертіп, Жақыпқа келді. Жақыпқа хабарланды, айтушылар: Міне, сенің ұлың Жүсіп саған келеді, және Исраил күшейіп, төсектің үстінде отырды. Және Жақып Жүсіпке айтты: Менің Құдайым маған Ханаан жеріндегі Лузда көрінді және мені берекелендірді, Және маған айтты: Міне, мен сені өсіремін және сені көбейтемін, және сені ұлттардың жиналыстарына айналдырамын, және саған осы жерді беремін, және сенің ұрпағыңа сенен кейін мәңгілік иелік етемін. Енді сондықтан сенің екі ұлың, мен саған Мысырға келгенге дейін Мысыр жерінде саған туған, маған тиесілі, Ефрем мен Манасseh Рубен мен Симеон сияқты маған тиесілі болады. Ал осылардан кейін туғызатын ұрпақтарың олардың ағайындарының атына болады, сол олардың мұраларына аталады. Мен Сирияның Месопотамиясынан келе жатқанда, сенің анаң Рахиль Ханаан жерінде қайтыс

болды, мен Ефрафаға келу үшін Хабраса ипподромы бойынша жақындағанда, және мен оны ипподром жолында жерледім, бұл Бетлехем.

Исраил Жүсіптің ұлдарын көріп, айтты: Бұлар сенің кімдерің? Жүсіп өз әкесіне: Менің ұлдарым, оларды маған Құдай мұнда берді, – деді. Жақып: Оларды маған әкел, оларды жарылқаймын, – деді. Исраилдің көздері қарттықтан күңгірттенді және көре алмады, сондықтан оларды өзіне жақындатты, оларды сүйді және құшақтады. Және Исраил Жүсіпке айтты: Міне, сенің бетіңнен айырылмадым, және міне, Құдай маған сенің ұрпағыңды да көрсетті. Және Жүсіп оларды өзінің тізелерінен алып шықты, және олар оған жерге бетпен табынды. Жүсіп өзінің екі ұлын алып, Ефраимді оң жағына, Исраилдің сол жағынан, ал Манассені сол жағына, Исраилдің оң жағынан қойып, оларды оған жақындатты. Исраил оң қолын созып, кіші болған Ефраимнің басына салды, ал сол қолын Манассаның басына салды, қолдарын айқастырып.

Және оларға батасын берді де, айтты: Құдай, кімге менің аталарым ұнады оның алдында - Ыбырайым және Ысқақ, Құдай мені жастығымнан бастап осы күнге дейін бағып отырған, Мені барлық жамандықтардан құтқарушы Періште осы балаларды жарылқасын, және олардың ішінде менің атым және менің әкелерімнің аты Ыбырайым мен Ысқақ аталсын, және олар жер бетінде көп санға көбейсін. Жүсіп әкесінің оң қолын Ефремнің басына қойғанын көріп,

бұл оған ауыр көрінді, және Жүсіп әкесінің қолынан ұстап, оны Ефремнің басынан Манасенің басына ауыстыру үшін алды. Жүсіп өз әкесіне айтты: Олай емес, әке, бұл ғой тұңғыш, оң қолыңды оның басына қой. Және ол қаламады, бірақ айтты: білемін, балам, білемін, және бұл халыққа айналады, және бұл биіктетіледі, бірақ оның кіші інісі одан үлкен болады, және оның ұрығы ұлттардың көптігіне айналады. Және сол күні оларға батасын берді, айтып: Сіздермен Исраил батасын алады, айтып: Құдай сені Ефрем мен Манассия сияқты жасасын, және Ефремді Манассиядан алдыға қойды. Исраил Жүсіпке айтты: Міне, мен өліп жатырмын, және Құдай сіздермен бірге болады, және сіздерді аталарыңыздың жеріне қайтарады. Мен саған Шехемді ағаларыңнан ерекше етіп беремін, оны Аморлықтардың қолынан қылышыммен және садағыммен алдым.

49

Жақып өз ұлдарын шақырды және оларға айтты: жиналыңдар, сендерге соңғы күндерде не болатынын айтайын. Жиналыңдар және менің сөзімді тыңдаңдар, Жақып ұлдары, тыңдаңдар Исраил, өз әкелеріңді тыңдаңдар. Reuben, тұңғыш ұлым, сен менің күшімсің және балаларымның бастауысың, көтеру қиын және қатты өзімшіл. Сен су сияқты өркөкіректік жасадың, қайнап-таспа, өйткені сен өз әкеңнің төсегіне өрлеп кеттің, сонда

сен өрлеп кеткен төсекті арамдадың. Симеон және Леви ағайындылар өздерінің таңдауының әділетсіздігін аяқтады. Олардың кеңесіне жаным келмесін, олардың жиналысында бауырым талас етпесін, себебі олар ашуында адамдарды өлтірді, және құмарлығында бұқаның сіңірлерін кесті. Олардың ашуы қарғысқа ұшырасын, өйткені ол өзімшіл, және олардың қаһары қарғысқа ұшырасын, өйткені ол қатайды. Мен оларды Жақыпта бөлемін және оларды Исраилда шашыратамын. Яһуда, сені ағаларың мақтады, қолдарың жауларыңның арқасында, саған әкеңнің ұлдары табынады. Арыстан балапаны Яһуда, бұтақтан, менің ұлым, көтерілдің, жатып ұйықтадың арыстандай және балапандай, кім оны тұрғызады? Яһудадан билеуші таусылмайды және оның бүйірлерінен басшы, оған сақталған нәрселер келгенше, және ол ұлттардың үміті болады. Ол өзінің құлынын жүзім бұтасына байлайды және өзінің есегінің құлынын бұрамасына байлайды, ол өзінің киімін шарапта жуады және өзінің киімін жүзім қанында жуады. Оның көздері шараптан да жарқыраған, ал тістері сүттен де ақ. Зебулун теңіз жағалауында тұрады, және ол кемелер порты жанында болады, және Сидонға дейін созылады. Иссахар жақсыны қалады, үлестердің арасында демалып жатып. Және демалыстың жақсы екенін көріп, және жердің семіз екенін көріп, иығын еңбек етуге салды, және егінші адам болды. Дан өз халқын төрелік етеді, Исраилдегі бір ру сияқты. Және Дан жылан болсын жол үстінде, соқпақта тұрып, аттың өкшесін тістеп, атты адам артқа құлайды.

Иеміздің құтқарылуын күтіп тұрған. Гадқа шабуылшы топ шабуыл жасайды, бірақ ол өзі оларды өкшелерінен қуып шабуылдайды. Ашер, оның наны майлы, және ол билеушілерге нәзік тағамдар береді. Нафтали – босатылған діңгек, ұрпаққа сұлулық сыйлаушы. Өскен ұлым Иосиф, өскен қызғанышты ұлым, ең жас ұлым, маған қайта оралшы. Оған қарсы кеңесіп жамандап сөйледі және оған жебе иелері кек ұстады. Және олардың садақтары күшпен сынды, және олардың қолдарының сіңірлері шаршады Жақыптың билеушісінің қолы арқылы, сол жерден Исраилдің күштісі сенің әкеңнің Құдайынан. Және менің Құдайым саған көмектесті, және сені жоғарыдан аспан батасымен, барлығын иеленген жер батасымен батасын берді, емшектер мен жатырдың батасы үшін. Сенің әкең мен анаңның бата-алғысы мәңгі таулардың бата-алғысынан асып түсті және мәңгілік төбелердің бата-алғысынан жоғары болды, олар Жүсіптің басына және өз ағаларының арасында ерекше саналғанның шыңына болады. Бенжамин жұлқыншы қасқыр, таңертең әлі жейді, ал кешке азық береді. Осылардың барлығы Жақыптың он екі ұлы, және осыларды олардың әкесі оларға айтты, және оларға бата берді, әрқайсысына өз батасына сәйкес бата берді. Және ол оларға айтты: Мен өз халқыма қосыламын, мені менің аталарыммен бірге Хеттік Ефронның даласындағы үңгірде жерлеңдер, Қосарлы үңгірде, Мамбрінің қарсысында, Қанаан жерінде, оны Ыбырайым Ефрон Хеттіліктен қабір иелігі ретінде сатып алған. Сонда олар Ыбырайымды және оның әйелі Сарраны жерледі,

сонда олар Ысқақты және оның әйелі Ребекканы жерледі, сонда олар Леяны жерледі. Егіс жерін және онда орналасқан үңгірді иелену туралы, Хет ұлдарынан. Және Жақып ұлдарына бұйрық беруді тоқтатты, және аяқтарын төсекке көтеріп, тынысы тоқтады және өз халқына қосылды.

50

Және Жүсіп әкесінің бетіне түсіп, оның үстінде жылап, оны сүйді. Және Жүсіп өзінің қызметшілеріне, жерлеушілерге өз әкесін жерлеуді бұйырды, және жерлеушілер Исраилді жерледі. Және олар оның қырық күнін толтырды, өйткені жерлеу күндері осылай есептеледі, және Мысыр оны жетпіс күн жоқтады. Бірақ қайғының күндері өткеннен кейін, Жүсіп Перғауынның билеушілеріне сөйледі, айта: Егер мен сіздердің алдыңызда ілтипат таптым болса, менің туралы Перғауынның құлақтарына сөйлеңіздер, айта: Менің әкем мені ант еткізді, айтып: Ханаан жерінде өзіме қазған қабірімде мені жерлейсің. Енді сондықтан көтеріліп, әкемді жерлеймін және қайтамын. Перғауын Жүсіпке: Бар, әкеңді жерле, ол сені ант еткізгендей деді. Және Жүсіп әкесін жерлеу үшін жоғары шықты, және онымен бірге Перғауынның барлық қызметшілері, оның үйінің ақсақалдары және Мысыр жерінің барлық ақсақалдары бірге жоғары шықты. Және Жүсіптің бүкіл үй-ішісі, және оның ағалары, және оның бүкіл әкелік үйі, және оның

туыстары, және қойлар мен өгіздер Гесем жерінде қалдырылды. Және онымен бірге арбалар мен атты жауынгерлер шықты, және лагері өте үлкен болды. Және олар Иорданның арғы жағындағы Атад қырманына келді, және олар оны өте ұлы және күшті жоқтаумен жоқтады, және ол өз әкесіне жеті күн аза тұтты. Және Қанаан жерінің тұрғындары Атад бидай басу орнындағы аза ұстауды көрді, және айтты: бұл мысырлықтарға ұлы аза ұстау болып табылады. Осы себепті оның атын Мысырдың аза ұстауы деп шақырды, ол Иордан өзенінің арғы жағында. Және оның ұлдары оған осылай жасады. Және оның ұлдары оны Ханаан жеріне алып кетті, және оны қос үңгірге жерледі, ол үңгірді Ыбырайым қабір иелігінде Хетті Ефроннан сатып алды, Мамренің қарсысында. Және Жүсіп Мысырға қайтып келді, өзі және оның ағалары, және оның әкесін жерлеу үшін бірге барғандар.

Жүсіптің ағалары әкелері қайтыс болғанын көріп, былай деді: Жүсіп бізге ренішін ұстап, біз оған көрсеткен барлық жамандықтарымыз үшін өтем алмасын. Және Иосифке келіп, олар айтты: сенің әкең оның өлімінен бұрын ант берді, айтып: Осылай айтыңдар Жүсіпке: кешір оларға әділетсіздігін және күнәсін, себебі олар саған жаман көрсетті, және енді қабылда әкеңнің Құдайының қызметшілерінің әділетсіздігін, және Жүсіп жылады олар оған сөйлегенде. Және олар оған келіп айтты: Біз сіздің қызметшілеріңізбіз. Және Жүсіп оларға айтты: қорқпаңыздар, өйткені мен Құдайдың адамымын. Сіздер

менің қарсы жамандық ойластыңыздар, бірақ Құдай менің туралы жақсылық ойластады, осылайша бүгінгідей болу үшін және көп халық асырылсын деп. Және ол оларға айтты: Қорқпаңыздар, мен сендерді және сендердің үйлеріңді асырап-бағамын, және оларды жұбатты, және олардың жүрегіне сөйледі. Және Жүсіп Мысырда тұрды, өзі және оның ағалары, және оның әкесінің бүкіл үй шаруашылығы, және Жүсіп жүз он жыл өмір сүрді. Және Жүсіп Ефрайымның балаларын үшінші ұрпаққа дейін көрді, және Манассенің ұлы Махирдің ұлдары Жүсіптің тізелерінде туылды. Және Жүсіп өз бауырларына айтты: Мен өліп жатырмын, бірақ Құдай сендерді барлайды және сендерді осы жерден біздің әкелеріміз Ыбырайымға, Ысқаққа және Жақыпқа ант еткен жерге шығарады. Және Жүсіп Исраилдің ұлдарына ант берді, айтып: Құдай сіздерді тексерген кезде, менің сүйектерімді осыдан өздеріңізбен бірге көтеріп шығасыздар. Және Жүсіп жүз он жасында өлді, және оны жерледі, және табытқа салып Мысырда қойды.

Матайдан Ізгі хабар

1

Иса Мәсіхтің, Дәуіттің ұлының, Ыбырайымның ұлының туу кітабы. Ыбырайым Ысқақты туды, Ысқақ Жақыпты туды, Жақып Яһуда мен оның ағаларын туды, Иуда Тамардан Фарес пен Зараны туды, Фарес Есромды туды, Есром Арамды туды. Арам Аминадабты туды, Аминадаб Наассонды туды, Наассон Салмонды туды. Салмон Рахабтан Боазды туды, Боаз Руфьтан Обедті туды, Обед Иессайды туды. Джесси Дәуіт патшаны туғызды. Дәуіт патша Сүлейменді Урияның әйелінен туғызды. Сүлеймен Рехабғамды туды, Рехабғам Абияны туды, Абия Асаны туды, Аса Иосафатты туылдырды, Иосафат Иорамды туылдырды, Иорам Озианды туылдырды. Ұзия Иоатамды туды, Иоатам Ахазды туды, Ахаз Езекияны туды, Езекия Манассені туды, Манассе Амонды туды, Амон Иосияны туды. Иосия Иехонияны және оның ағаларын Вавилонға жер аударылу кезінде тудырды.

Вавилонға жер аударудан кейін Иехония Салатиилді туды, ал Салатиил Зоробабелді туды. Зоробабел Абиудты туғызды, Абиуд Елиакимді туғызды, Елиаким Азорды туғызды, Азор Садокты туды, Садок Ахимді туды, Ахим Елиудты туды, Элиуд Элеазарды туды, Элеазар Маттанды туды, Маттан Жақыпты туды. Жақып Жүсіпті туды, Мариямның күйеуін, одан Мәсіх деп аталатын Иса туылды. Сонымен, Ыбырайымнан бастап Дәуітке дейінгі барлық ұрпақтар он төрт ұрпақ, және Дәуіттен бастап Бабылға жер аударуға дейін он төрт ұрпақ, және Бабылға жер аударудан бастап Мәсіхке дейін он төрт ұрпақ.

Ал Иисус Христостың туылуы осылай болды. Оның анасы Мария Иосифке айттырылғаннан кейін, олар бірге келгенге дейін, ол Қасиетті Рухтан жүкті екені табылды. Жүсіп, оның күйеуі, әділ болып және оны ашық ұятқа қалдырғысы келмей, оны жасырын ажыратуды тіледі. Ол осыны ойлап жатқанда, міне, Иеміздің періштесі түсінде оған көріне отырып айтты: Жүсіп, Дәуіттің ұлы, Мәриямды әйеліңе алудан қорықпа, себебі онда туылған нәрсе Қасиетті Рухтан. Ол ұл туады және сен оның атын Иса деп атайсың, өйткені ол өз халқын олардың күнәларынан құтқарады. Бұл бүкіл болды сондықтан Иеміз пайғамбар арқылы айтқан сөз орындалсын, Міне, пәк қыз жүкті болады және ұл туады, және олар оның атын Эммануил деп атайды, ол аударылғанда бізбен бірге Құдай дегенді білдіреді.

Жүсіп ұйқыдан оянғаннан кейін, Иеміздің хабаршысы оған

бұйырғандай жасады және өз әйелін алды. және ол оны танымады, оның тұңғыш ұлын туғанша, және оның атын Иса деп атады.

2

Бірақ Иса Иудеяның Бетлехем қаласында Ирод патшаның күндерінде туылғанда, міне, сиқыршылар шығыстан Иерусалимге келді. Айта отырып: Яһудилердің туылған патшасы қайда? Біз оның жұлдызын шығыста көрдік және оған табыну үшін келдік. Ирод патша естігенде алаңдады және бүкіл Иерусалим онымен бірге алаңдады. Және халықтың барлық бас діни қызметкерлері мен жазушыларын жинап, олардан Мәсіх қайда туылатынын сұрады. Олар оған: Иудеяның Бетлехемінде, – деді, себебі пайғамбар арқылы осылай жазылған. Және сен, Бетлехем, Иуда жері, ешбір жолмен ең кішісі емессің Иуда басшыларының арасында, өйткені сеннен шығады басшы, кім бағады менің халқымды Исраилді.

Содан Ирод магтарды жасырын шақырып, олардан көрінген жұлдыздың уақытын нақты анықтады. Және оларды Бетлехемге жіберіп, айтты: Барып, бала туралы дәл зерттеңіздер, қашан табасыздар, маған хабарлаңыздар, осылай мен де келіп, оған табынамын. Олар патшаны тыңдап болғаннан кейін жолға шықты, және міне, шығыста көрген жұлдыздары оларды жетелеп отырды, бала тұрған

жердің үстінде тоқтағанша. Жұлдызды көріп, олар өте ұлы қуанышпен қуанды Үйге келіп, олар баланы оның анасы Мариямен бірге көрді, және жерге жығылып оған табынды, және өздерінің қазыналарын ашып, оған сыйлықтар ұсынды: алтын, күкірт және мирра. Және түс арқылы ескертілгеннен кейін Иродқа қайтпау үшін басқа жолмен өз жерлеріне кетті.

Олар кетіп барғаннан кейін, міне, Иеміздің періштесі түсінде Юсіпке көрініп айтты: Тұр, баланы және оның анасын ал да Мысырға қаш, және мен саған айтқанша сонда бол, өйткені Ирод баланы іздеп, оны жою үшін келеді. Ол тұрып, баланы және оның анасын түнде алып, Мысырға кетті. Және ол сонда Иродтың өліміне дейін болды, осылайша Иеміз арқылы пайғамбар айтқан сөз орындалсын деп: Мысырдан ұлымды шақырдым.

Сонда Ирод сиқыршылар өзін алдағанын көріп, қатты ашуланды және адам жіберіп Бетлехемдегі және оның барлық шекараларындағы екі жастан төмен балалардың барлығын өлтірді, сиқыршылардан дәл білген уақытқа сәйкес. Сонда Еремия пайғамбар айтқан сөз орындалды. Рамада дауыс естілді, жоқтау және жылау және көп қайғы, Рахиль өз балаларын жылап жатыр, және жұбатылғысы келмеді, өйткені олар жоқ.

Ирод өлгеннен кейін, міне, Иеміздің хабаршысы Мысырда Жүсіпке түсінде пайда болады Айтып: Тұрып, баланы және

оның анасын алып, Исраил жеріне бар, өйткені баланың жанын іздеушілер өлді. Ол тұрып, баланы және оның анасын алып, Исраил жеріне келді.

Бірақ Архелай оның әкесі Иродтың орнына Иудеяда патшалық етеді деп естіп, сонда баруға қорқты, бірақ түсінде ескертілгеннен кейін Галилеяның бөліктеріне шегінді. Және ол келіп, Назарет деп аталатын қалаға қоныстанды, осылайша пайғамбарлар арқылы айтылған сөз орындалсын деп, яғни ол Назарей деп аталады.

3

Сол күндерде Жохан шоқындырушы Яһудия айдалаларында жариялап келеді. Және айтты: Өкініңдер, өйткені аспандар патшалығы жақындады. Бұл Ешая пайғамбар арқылы айтылған сөз: Шөлде айқайлаушының дауысы, Иеміздің жолын дайындаңдар, оның жолдарын түзу жасаңдар.

Өзі Жохан киімін түйе шашынан және терілік белбеуді белінде киген еді, ал оның азығы шегірткелер және жабайы бал болды. Содан Иерусалим және бүкіл Иудея, және Иорданның бүкіл айналасындағы аймақ оған қарай шығып жатты. Және олар өз күнәларын мойындай отырып, Иорданда оның арқылы шоқындырылды.

Бірақ фарисейлер мен садукейлердің көптеген адамдарының оның шомылдыруына келе жатқанын көріп, оларға айтты: Жылан ұрпақтары, кім сендерге болмақшы ашудан қашуды көрсетті? Сонымен өкінуге лайықты жеміс жасаңдар. Және өздеріңізде Бізде әке Ыбырайым бар деп ойламаңыздар. Өйткені мен сендерге айтамын, Құдай осы тастардан Ыбырайымға балалар тұрғызуға қабілетті. Қазірдің өзінде балта ағаштардың түбіріне қойылған, сондықтан жақсы жеміс бермейтін барлық ағаш кесіліп тасталады және отқа лақтырылады.

Мен шынында сендерді суда өкінішке шоқындырамын, ал менің артымнан келетін меннен күштірек, мен оның аяқ киімдерін көтеруге жарамсызбын, өзі сендерді Қасиетті Рухта және отта шоқындырады. Оның қолында дәнді ажыратқыш қалағы бар және ол өзінің астық қырманын мұқият тазалайды, және өзінің дәнін қоймаға жинайды, ал сабанды сөнбейтін отпен өртейді.

Содан кейін Иса Галилеядан Иорданға Жақияның жанына келеді, оның арқылы шоқындырылу үшін. Бірақ Жохан оған кедергі келтіріп айтты: Мен сенің арқылы шоқындырылуға мұқтажмын, ал сен маған келесің бе? Иса оған жауап беріп айтты: Қазір рұқсат ет, себебі бізге барлық әділдікті орындау осылай лайықты. Содан кейін ол оған рұқсат етті. Иса шоқындырылғаннан кейін бірден судан көтерілді, және міне, оған аспандар ашылды, және ол Құдайдың Рухының кептердей түсіп, оның үстіне келе

жатқанын көрді. Және міне, аспаннан дауыс шықты: Бұл — Менің сүйікті Ұлым, Мен Одан разымын.

4

Содан кейін Иса Рух арқылы шөл даласына жетеледі, шайтанның сынауына түсу үшін. Және қырық күн және қырық түн ораза ұстағаннан кейін ол аш болды. Және оған жақындап, сынаушы айтты: Егер сен Құдайдың Ұлы болсаң, бұл тастардың нанға айналуын бұйыр. Бірақ ол жауап беріп айтты: Жазылған, адам жалғыз нанмен ғана өмір сүрмейді, бірақ Құдайдың аузынан шығатын барлық сөзбен өмір сүреді. Содан кейін шайтан оны қасиетті қалаға алып барады және оны ғибадатхананың шетіне қояды. Және оған айтады: Егер сен Құдайдың ұлы болсаң, өзіңді төмен тастай, өйткені жазылған: оның хабаршыларына сенің туралы бұйырады, және олар сені қолдарына көтереді, сен аяғыңды тасқа соғып алмас үшін.

Иса оған айтты: Қайтадан жазылған: Сенің Құдайың Иеңді сынамайсың.

Тағы алып кетеді оны шайтан өте биік тауға, және көрсетеді оған дүниенің барлық патшалықтарын және олардың даңқын. Және оған айтады: Осының барлығын саған беремін, егер маған құлап табынсаң. Содан кейін Иса оған айтады: Кет артыма, шайтан, өйткені жазылған: Иеміз

Құдайыңа табынасың және тек Оған ғана қызмет етесің. Содан кейін шайтан оны босатты, және міне, елшілер келіп, оған қызмет етті.

Иса Жақияның тапсырылғанын естіп, Ғалилеяға шегінді. Және Назаретті артта қалдырып, келіп Капернаумда, теңіз жағалауындағы қалада, Забулон және Нафталим шекараларында тұрды, Ешая пайғамбар арқылы айтылған сөз орындалсын деп, Забулон жері және Нефталим жері, теңіз жолы, Иорданның арғы жағы, ұлттардың Галилеясы Қараңғылықта отырған халық ұлы жарықты көрді, және өлім жері мен көлеңкесінде отырғандарға жарық шықты.

Содан бастап Иса жариялай бастады және айтты: Өкініңдер, өйткені аспандар патшалығы жақындады.

Галилея теңізінің жанында жүріп бара жатып, ол екі ағаны көрді: Петр деп аталатын Симонды және оның ағасы Андрейді, олар теңізге тор тастап жатты, өйткені олар балықшылар болды. Және оларға айтады: Менің артымнан келіңіздер, мен сіздерді адам балықшыларына айналдырамын. Олар дереу торларын тастап, оған ерді. Және сол жерден алға жүріп, басқа екі ағайындыны көрді: Зебедейдің ұлы Иақовты және оның ағайынды Иоаннды, олар кемеде әкелері Зебедеймен бірге торларын жөндеп жатқан еді, және оларды шақырды. Олар бірден кемені және әкелерін тастап, оған ерді.

Иса бүкіл Ғалилаяны айналып жүрді, олардың жиналыстарында оқыта отырып, патшалықтың жақсы хабарын жариялай отырып және халық арасындағы барлық ауруды және барлық сырқатты емдей отырып. Және оның хабары бүкіл Сирияға тарады, және оған әртүрлі аурулармен және азаптармен қысылған барлық науқастарды, жын соққандарды, сарылау ауруымен ауыратындарды және салдырларды әкелді, және ол оларды емдеді Оған Галилеядан, Декаполистен, Иерусалимнен, Иудеядан және Иордан өзенінің арғы жағынан көп көпшілік ілесті.

5

Бірақ топтарды көріп, тауға шықты, және ол отырғанда оның шәкірттері оған келді. және аузын ашып, оларға үйретті, айтып: Рухы кедей адамдар бақытты, себебі аспан патшалығы олардікі. Жоқтаушылар бата алған, себебі олар жұбатылады. Бейбіттер бата алған, өйткені олар жерді мұра етеді. Әділдікке ашыққан және шөлдегендер бақытты, себебі олар тойындырылады. Бақытты мейірімділер, себебі олар мейірім көрсетіледі. Бақытты таза жүректілер, себебі олар Құдайды көреді. Бақытты бейбітшілер, себебі олар Құдайдың ұлдары аталады. Бақытты әділдік үшін қуғындалғандар, себебі көктер патшалығы олардікі. Бақытты сіздер, қашан олар сіздерді масқаралайды және қуғындайды, және менің үшін өтірік айта отырып, сіздер

туралы барлық жаман сөздерді айтады. Қуаныңыздар және шаттаныңыздар, себебі сіздердің сыйлығыңыз аспанда үлкен, өйткені олар сіздерден бұрын болған пайғамбарларды да осылай қуғындаған.

Сіздер жер бетінің тұзысыздар, бірақ егер тұз дәмін жоғалтса, онда немен тұздалады? Ол енді ештеңеге жарамайды, тек сыртқа лақтырылып, адамдардың аяғымен тапталуға ғана. Сіздер дүниенің жарығысыздар. Тау үстінде орналасқан қала жасырына алмайды. Әрі олар шырақты жағып, оны себеттің астына қоймайды, керісінше шырақ қойғыштың үстіне қояды, және ол үйдегілердің барлығына жарқырайды. Осылай сіздердің жарығыңыз адамдардың алдында жарқырасын, сондықтан олар сіздердің жақсы істеріңізді көріп, аспандағы Әкеңізді дәріптесін.

Мен заңды немесе пайғамбарларды бұзуға келдім деп ойламаңыз, мен бұзуға емес, орындауға келдім. Әмін, өйткені мен сендерге айтамын: аспан мен жер өтіп кетпейінше, заңнан бір иота немесе бір сызықша да өтіп кетпейді, барлығы орындалғанша. Кім егер осы ең кіші өсиеттердің бірін бұзып, адамдарды осылай үйретсе, аспандар патшалығында ең кіші аталады, ал кім орындап және үйретсе, ол аспандар патшалығында ұлы аталады. Мен сіздерге айтамын, егер сіздердің әділдігіңіз дінбасылар мен парызшылардың әділдігінен артық болмаса, сіздер аспан патшалығына ешқашан

кірмейсіздер. Сіздер ескілерге өлтірмейсің деп айтылғанын естідіңіздер, ал кім өлтірсе, сол сотқа кінәлі болады. Мен сендерге айтамын, себебі өз ағасына себепсіз ашуланған әрбір адам сотқа кінәлі болады, кім өз ағасына рақа десе, кеңеске кінәлі болады, ал кім ақымақ десе, от гееннасына кінәлі болады. Егер сондықтан сен сыйлығыңды құрбандық орнына ұсынасың және сонда ағаңның саған қарсы бірдеңесі бар екенін есіңе түсіресің, Сыйлығыңды құрбандық үстелінің алдында қалдырып, алдымен барып ағаңмен татулас, содан кейін келіп сыйлығыңды ұсын. Сенің қарсыласыңмен жолда бірге жүргенде, оған тез арада жақсы қарашы, болмаса қарсыласың сені судьяға берер, ал судья сені көмекшіге берер, және түрмеге тасталасың Шынымен айтамын саған, сен сол жерден шықпайсың, соңғы тиынды қайтарғанша.

Сіздер ескілерге зина жасамайсың деп айтылғанын естідіңдер. Мен сіздерге айтамын: әйелге құмарлану үшін қараған әрбір адам оны өз жүрегінде әлдеқашан зина жасаған. Егер сенің оң көзің сені күнәға батырса, оны жұлып ал да өзіңнен тастай бер, өйткені саған пайдалы сенің мүшелеріңнің бірі құрып кетсін де бүкіл денең гееннаға тасталмасын. Егер оң қолың сені күнәға батыратын болса, оны кесіп тастай бер өзіңнен, өйткені сен үшін пайдалы мүшелеріңнің біреуі жоғалса да, бүкіл денең гееннаға тасталмағаны жөн.

Айтылды: Кім өз әйелін ажыратса, оған ажырасу туралы

куәлік берсін. Мен сендерге айтамын: кім өз әйелін бұзақылық себебінен басқа ажыратса, оны бұзақылық жасауға мәжбүр етеді, ал кім ажыратылған әйелге үйленсе, бұзақылық жасайды.

Тағы да сіздер естідіңдер, ежелгілерге айтылғанды: Жалған ант ішпе, бірақ Иеге антыңды орында. Мен сіздерге айтамын: мүлдем ант етпеңдер, аспанға да ант етпеңдер, себебі ол Құдайдың тағы. Не жерге, себебі ол оның аяқтарының табан астындағысы, не Иерусалимге, себебі ол ұлы патшаның қаласы, Не де өз басың бойынша ант ішпе, өйткені сен бір түк шашты ақ не қара ете алмайсың. Сіздердің сөздерің иә иә, жоқ жоқ болсын, ал осылардан артық нәрсе зұлымнан болып табылады.

Сіздер естідіңдер, бұл айтылды: көз орнына көз және тіс орнына тіс. Мен сендерге айтамын, зұлымға қарсы тұрмаңдар, бірақ кім сені оң бетіңе соғса, оған екінші бетіңді де бұр, Және сенімен сотталуды және сенің көйлегіңді алуды қалаушыға, оған сыртқы киімді де қой Және кім сені бір миля жүруге мәжбүрлесе, онымен екі миля бар. Сенен сұраған адамға бер және сенен қарыз алғысы келген адамнан бас тартпа.

Сіздер естідіңіздер, айтылғанын: Көршіңді сүйесің және жауыңды жек көресің. Мен сендерге айтамын, өз жауларыңды сүйіңдер, сендерді қарғаушыларды батаңдар, сендерді жек көрушілерге жақсылық жасаңдар және

сендерді қорлаушылар мен қудалаушылар үшін дұға етіңдер. Сондықтан сіздер аспандағы Әкелеріңнің ұлдары болуларыңыз үшін, себебі Ол өз күнін жаман және жақсы адамдардың үстіне шығарады және жаңбырды әділ және әділетсіз адамдардың үстіне жаудырады. Егер сендер өздеріңді сүйетіндерді сүйсеңдер, қандай сыйақы аласыңдар? Салық жинаушылар да осыны істемей ме? Және егер тек достарыңызбен ғана сәлемдессеңіздер, не артық нәрсе істейсіздер? Салық жинаушылар да осылай істемей ме? Сондықтан сендер де кемел боласыңдар, дәл сияқты сендердің аспандағы Әкелерің кемел.

6

Садақаларыңызды адамдардың алдында олардың көруі үшін жасамауға назар аударыңыздар, әйтпесе көктердегі Әкеңіздің жанында сіздерде сыйақы болмайды. Сондықтан сен қайыр-садақа бергенде, сенің алдыңда керней тартпа, дәл екіжүзділер жиналыстарда және көшелерде істейтіндей, олар адамдар арқылы дәріптелсін деп. Шын айтамын сендерге, олар өздерінің сыйақысын алды. Сенің садақа жасағанда, сол қолың оң қолың не істеп жатқанын білмесін. сондықтан сенің садақаң жасырын болсын, және жасырында көретін әкең саған ашық түрде өтейді.

Және қашан дұға етсең, сен екпінділер сияқты болмайсың, себебі олар жиналыстарда және көшелердің

бұрыштарында тұрып дұға етуді жақсы көреді, сондықтан адамдарға көрінсін деп, шынымен айтамын сендерге, олар өздерінің сыйақысын алды. Сен бірақ намаз оқығанда, сенің ішкі бөлмеңе кір және есігіңді жапқаннан кейін сенің әкеңе жасырында намаз оқы, және сенің әкең жасырында көріп жатқан саған ашықта өтейді.

Дұға етуде бірақ бекер сөйлемеңіздер, дәл басқа ұлттар сияқты, өйткені олар өздерінің көп сөзділігінде естілетінін ойлайды. Сондықтан оларға ұқсамаңыздар, өйткені сіздердің Әкеңіз сіздерден сұрамас бұрын не қажет екенін біледі. Осылай сондықтан сіздер дұғалаңыздар: Әкеміз, Сен көктерде тұрғансың, атың киелі болсын. Патшалығың келсін, еркің орындалсын, аспанда болғандай, жер бетінде де. Бүгін біздің күнделікті нанымызды бізге бер. Және біздің қарыздарымызды бізге кешір, сол сияқты біз де біздің қарыз алушыларымызды кешіреміз, Және бізді азғыруға енгізбе, бірақ бізді жамандықтан құтқар. Өйткені патшалық, күш және ұлылық мәңгілікке сенікі, әмин.

Егер сіздер адамдардың қателіктерін кешірсеңіздер, онда сіздердің аспандағы Әкеңіз де сіздерді кешіреді. Егер сіздер адамдардың күнәларын кешірмесеңіздер, онда сіздердің Әкеңіз де сіздердің күнәларыңызды кешірмейді.

Қашан ораза ұстасаңыздар, екіжүзділер сияқты қайғылы болмаңыздар, өйткені олар адамдарға ораза ұстап жатқанын көрсету үшін беттерін бұзады, шынымен

айтамын сіздерге, олар өздерінің сыйақысын алды. Ал сен ораза ұстағанда, басыңды майла және бетіңді жу. Сондықтан адамдарға ораза ұстап жүргенің көрінбес үшін, бірақ жасырын жердегі Әкеңе көрінесің, және жасырында көріп жүрген Әкең саған ашық түрде сыйлық берер.

Жер бетінде өздеріңе қазына жинамаңдар, қайда күйе мен тот бұзады, және қайда ұрылар бұзып кіріп ұрлайды, Бірақ сендер үшін қазыналарды аспанда жинаңдар, онда не көбелек, не тот бұзбайды, және онда ұрылар да бұзып кірмейді, ұрламайды да. Өйткені қазынаңыз қайда болса, жүрегіңіз де сонда болады.

Дененің шамы - көз болып табылады, егер сенің көзің таза болса, бүкіл денең жарық болады. Егер көзің жаман болса, бүкіл денең қараңғы болады. Егер сондықтан сендегі жарық қараңғылық болса, қараңғылық қаншалықты?

Ешкім екі иеге қызмет ете алмайды, өйткені не бірін жек көріп, екіншісін сүйеді, не біріне берік болып, екіншісін менсінбейді. Сіздер Құдайға да, байлыққа да қызмет ете алмайсыздар.

Осы себепті сендерге айтамын: жандарың үшін не жейміз, не ішеміз деп, денелерің үшін не киеміз деп алаңдамаңдар. Жан тамақтан артық емес пе, және дене киімнен артық емес пе? Аспанның құстарына қараңыздар, себебі олар егбейді де, орбайді да, қоймаларға жинамайды да, ал

сіздердің аспандық Әкеңіз оларды асырайды, сіздер олардан артық құнды емес пе? Бірақ сіздердің ішіңізден кім алаңдау арқылы өзінің жасына бір шынтақ қоса алады? Және киім туралы не үшін уайымдайсыз? Даланың лилияларын қарастырыңыз, олар қалай өседі: олар еңбек етпейді және иірмейді, Бірақ мен сіздерге айтамын, тіпті Сүлеймен өзінің барлық ұлылығында осылардың біреуіндей киінбеді. Егер Құдай бүгін өсіп, ертең пешке тасталатын дала шөбін осылай киіндірсе, сендерді одан да артық киіндірмей ме, сенімі аздар? Сондықтан не жейміз, не ішеміз немесе не киеміз деп айтып алаңдамаңыз. Барлық осыларды ұлттар іздейді, өйткені сіздердің аспандағы Әкеңіз осылардың барлығына мұқтаж екеніңізді біледі. Бірақ алдымен Құдайдың патшалығын және оның әділдігін іздеңіздер, сонда осының бәрі сендерге қосылады. Сондықтан ертеңге алаңдамаңыз, өйткені ертең өзінің өз алаңын өзі алады, күнге өзінің зұлымдығы жеткілікті.

7

Сотталмау үшін, сотталамаңдар. Өйткені қандай сотпен соттасаңдар, сол сотпен сотталасыңдар, және қандай өлшеммен өлшесеңдер, сол өлшеммен сіздерге өлшенеді. Не үшін туысыңның көзіндегі ұсақ бөлшекті көресің, бірақ өз көзіңдегі арқанды байқамайсың? Немесе қалай сен өз ағаңа айтасың: Рұқсат ет, мен сенің көзіңнен бөлшекті шығарып тастаймын, ал міне, сенің өз көзіңде арқалық

бар? Екіжүзді, алдымен өз көзіңнен арқалықты шығар, содан кейін бауырыңның көзінен ұсақ бөлшекті шығаруды анық көресің.

Қасиетті нәрсені иттерге бермеңдер және маржандарыңды шошқалардың алдына лақтырмаңдар, болмаса олар оларды өз аяқтарымен таптайды және бұрылып сендерді жыртады.

Сұраңыз, және сізге берілетін болады, іздеңіз, және табасыз, қақпаңыз, және сізге ашылатын болады. Өйткені сұраған адамның бәрі алады, іздеген адам табады және қақпаны қағушыға ашылады. Немесе сіздердің арасында қандай адам бар, егер оның ұлы нан сұраса, оған тас береді ме? Және егер балық сұраса, оған жылан бере ме? Егер сонымен сіздер зұлым бола тұра, балаларыңызға жақсы сыйлықтар беруді білсеңіздер, көктегі Әкеңіз одан қанша көп өзінен сұраушыларға жақсы нәрселерді береді?

Сондықтан адамдардың сіздерге не істегенін қалайтын болсаңыздар, сіздер де оларға солай істеңіздер, өйткені бұл заң мен пайғамбарлар болып табылады.

Тар қақпадан кіріңіздер, себебі кең қақпа және кең жол жойылуға апарады, және көп адамдар сол арқылы кіреді. Қандай тар қақпа және қысылған жол өмірге апаратын, және аз адамдар оны табады

Назар аударыңыздар жалған пайғамбарлардан, олар сіздерге қой киімдерінде келеді, бірақ ішінен жыртқыш қасқырлар болып табылады. Олардың жемістерінен сіздер оларды танисыздар. Тікенектерден жүзім немесе қараторпақтардан інжір жинай ма? Осылай әрбір жақсы ағаш жақсы жемістер береді, ал шіріген ағаш жаман жемістер береді. Жақсы ағаш жаман жемістер жасай алмайды, шірік ағаш та жақсы жемістер жасай алмайды. Жақсы жеміс бермейтін әрбір ағаш кесіліп, отқа тасталады. Демек, олардың жемістерінен оларды танитын боласыңдар.

Маған Иеміз, Иеміз деп айтқандардың бәрі аспан патшалығына кірмейді, тек аспандағы Әкемнің еркін орындаушы ғана кіреді. Көптеген сол күні маған: Иеміз, Иеміз, біз сенің атыңмен пайғамбарлық етпедік пе, және сенің атыңмен жындарды қуып шықпадық па, және сенің атыңмен көптеген ғажайып істерді жасамадық па? – дейді. Және содан кейін мен оларға мойындаймын: мен сіздерді ешқашан білмедім, менен кетіңдер, заңсыздық жасаушылар.

Сондықтан менің осы сөздерімді тыңдап, оларды орындайтын кімде-кім данышпан адамға ұқсас болады, ол өз үйін жартас үстіне салды, Жаңбыр жауды, өзендер келді, желдер соқты және сол үйге соғылды, бірақ ол құламады, өйткені тасқа негізделген еді. Және менің осы сөздерімді естіген, бірақ оларды орындамаған әрбір адам өз үйін құм

үстіне салған ақымақ адамға теңестірілетін болады. Жаңбыр жауды, өзендер келді, желдер соқты және сол үйге ұрылды, ол құлады, және оның құлауы ұлы болды.

Және Иса осы сөздерді аяқтаған кезде, топтар оның оқытуына таңғалды. Ол оларды билігі бар адамдай үйретті, жазушылар сияқты емес.

8

Ол таудан төмен түскенде, оған көптеген топтар ерді. Және міне, алапес келіп, оған табынып, айтты: Иеміз, егер қаласаң, мені тазарта аласың. Және Иса қолын созып, оның денесіне тиді де, айтты: Қалаймын, тазар. Сонда бірден оның алапесі тазарды. Иса оған былай деді: Бақ, ешкімге айтпа, бірақ бар, өзіңді діни қызметкерге көрсет және Мұса бұйырған сыйлықты оларға куәлік ретінде ұсын.

Ол Капернаумға кірген кезде, оған бір жүзбасы жақындап, жалбарынып айтты: Иеміз, менің қызметшім үйде сал болып жатыр, қатты азапталуда. Иса оған: Мен келіп, оны емдеймін деді. Және жүзбасы жауап беріп айтты: Иеміз, мен менің шатырымның астына кіруіңізге лайықты емеспін, бірақ тек сөзбен айтыңыз, және менің қызметшім сауығады. Өйткені мен де билік астындағы адаммын, өзімнің астымда сарбаздары бар, және мен осыған айтамын: Бар, - және ол барады, және басқаға: Кел, - және ол

келеді, және менің құлыма: Мұны істе, - және ол істейді. Естіп, Иса таңқалды және ізбен келушілерге айтты: Шынымен айтамын сендерге, Исраилде де мұндай ұлы сенімді таппадым. Мен сіздерге айтамын, көптеген шығыстан және батыстан келеді және Ыбырайыммен, Ысқақпен және Жақыппен бірге аспан патшалығында жатады. Бірақ патшалықтың ұлдары сыртқы қараңғылыққа тасталады, сонда жылау және тіс қақтыру болады. Және Иса жүзбасыға айтты: бар, және сенген болғаныңдай саған болсын. Және оның қызметшісі сол сағатта жазылды.

Иса Петрдің үйіне келіп, оның қайын енесінің жатып, қызбамен ауырып жатқанын көрді. Ол оның қолынан ұстады, және ыстық оны қалдырды, ол тұрды және оған қызмет етті. Кеш болғанда, олар оған жын соққан көп адамдарды әкелді, және ол рухтарды сөзбен қуып шығарды және ауруы бар барлық адамдарды емдеді. Сондықтан Ешаяһ пайғамбар арқылы айтылған сөз орындалсын: Өзі біздің әлсіздіктерімізді алды және ауруларды көтерді.

Иса өзінің айналасында көп топтарды көріп, арғы жаққа кетуге бұйырды. Және бір дінбасы жақындап, оған: Мұғалім, сіз қайда кетсеңіз де, мен сізге ерімін деді. Және Иса оған айтады: түлкілердің ұялары бар және аспан құстарының ұялары бар, бірақ адам ұлының басын қоятын жері жоқ. Бірақ оның шәкірттерінің басқа бірі оған айтты: Иеміз, маған алдымен барып, әкемді жерлеуге рұқсат

етіңіз. Бірақ Иса оған: Маған ерше және өлілерге өздерінің өлілерін жерлеуге рұқсат ет, - деді.

Және ол кемеге мінген кезде, оның шәкірттері оған ерді. Және міне, теңізде үлкен дауыл болды, сондықтан кеме толқындармен жабылып кетті, ал ол өзі ұйықтап жатты. Және жақындап келген оның шәкірттері оны оятты және айтты: Иеміз, бізді құтқар, өліп жатырмыз. Және Ол оларға айтады: Неге қорқақсыңдар, сенімі аздар? Содан кейін Ол тұрып, желдер мен теңізге ескертті және үлкен тыныштық орнады. Ал адамдар таңқалып: Бұл қандай адам, себебі желдер де, теңіз де оған бағынады? - деп айтты.

Және ол арғы жаққа, Гергесендіктердің жеріне келгенде, оған қабірлерден шығып келе жатқан екі жын соққан адам кездесті, олар өте қатал еді, сондықтан ешкім сол жолмен өтіп жүре алмады. Және міне, олар айқайлап айтты: Бізге не және сенге, Иса, Құдайдың ұлы? Сен мұнда уақыттан бұрын бізді азаптауға келдің бе? Бірақ олардан алыста көптеген шошқалардың тобы жайылып жатты. Бірақ жындар оны өтініп айтты: Егер бізді қуып шығарсаң, бізге шошқалар тобына кетуге рұқсат ет. Және Ол оларға айтты: Барыңдар. Олар шыққаннан кейін шошқалар тобына кірді, және міне, шошқалардың бүкіл тобы жартастан теңізге қарай жүгіріп түсті және суда өлді. Бірақ бағушылар қашып кетті және қалаға барып, барлығын және жын ұрған адамдардың басына болған оқиғаларды хабарлады. Және міне, барлық қала Исамен кездесуге шықты, және оны

көргеннен кейін, олар оның олардың шекараларынан кетуін өтінді.

9

Және ол кемеге мініп, кесіп өтті және өз қаласына келді. Және міне, олар оған төсекте жатқан салбыраған адамды әкелді, және Иса олардың сенімін көріп, салбыраған адамға айтты: Батыл бол, бала, сенің күнәларың кешірілді. Және міне, дінбілімдердің кейбірі өздерінің ішінде айтты: бұл күпірлік айтады. Және Иса олардың ойларын көріп-біліп айтты: Неге сіздер жүректеріңізде зұлым ойлайсыз? Не оңайырақ: айту сенің күнәларың кешірілді немесе айту тұр және жүр? Бірақ сіздер Адам Ұлының жер бетінде күнәларды кешіруге билігі бар екенін білулерің үшін, содан кейін Ол сал ауруға айтады: Тұр, төсегіңді көтер және үйіңе бар. Және ол тұрып, өз үйіне кетті. Бірақ топтар көріп таңқалды және осындай билікті адамдарға берген Құдайды дәріптеді.

Иса сол жерден өтіп бара жатқанда, салық жинаушы орында отырған Матай деп аталатын адамды көрді және оған: Маған ерші деді. Ол тұрып, Оған ерді. Және ол үйде жатқанда, міне, көптеген салық жинаушылар мен күнәкарлар келіп, Исамен және оның шәкірттерімен бірге дастарқан басында отырды. Және Фарисейлер көріп, оның шәкірттеріне айтты: Неге сіздердің мұғаліміңіз салық

жинаушылармен және күнәкарлармен бірге тамақтанады? Бірақ Иса естіп, оларға айтты: Күштілерге дәрігер қажет емес, бірақ науқастарға қажет. Барып, үйреніңдер: мейірім қалаймын, құрбандық емес. Өйткені мен әділдерді шақыруға емес, күнәкарларды өкінуге шақыруға келдім.

Содан кейін Жақияның шәкірттері оған келіп: Неге біз және Фарисейлер көп ораза ұстаймыз, ал сенің шәкірттерің ораза ұстамайды? - деп айтады. Және Иса оларға айтты: Үйлену залының ұлдары күйеу жігіт олармен бірге болған уақытта жоқтай алады ма? Бірақ күндер келеді, қашан күйеу жігіт олардан алынып кетеді, және содан кейін олар ораза ұстайды. Ешкім ескі киімге шұлғанбаған матадан жама қоймайды, өйткені ол киімнен толықтығын алады және одан да нашар жыртық пайда болады. Және олар жаңа шарапты ескі тері сауыттарға тастамайды, егер әйтпесе, тері сауыттар жыртылады, және шарап төгіледі және тері сауыттар жойылады, бірақ жаңа шарапты жаңа тері сауыттарға тастайды, және екеуі де сақталады.

Ол оларға осыларды айтып тұрғанда, міне, бір билеуші жақындап келіп, оған табынып, былай деді: Менің қызым жаңа ғана өлді, бірақ сен келіп, қолыңды оның үстіне қой, сонда ол өмір сүреді. Иса тұрып, оған еріп барды, және оның шәкірттері де. Және міне, он екі жыл бойы қан кету ауруынан зардап шеккен әйел артынан жақындап, оның киімінің шетіне тиді. Ол өзінше айтты: Егер тек оның киіміне ұстасам, мен құтқарыламын. Бірақ Иса бұрылып,

оны көріп, айтты: Батыл бол, қызым, сенің сенімің сені құтқарды. Және әйел сол сағаттан құтқарылды. Және Иса басшының үйіне келіп, сырнай ойыншыларын және шулап жатқан топты көріп, оларға айтады, Шегініңдер, өйткені қыз өлген жоқ, бірақ ұйықтап жатыр. Олар оны мазақ етті. Бірақ топ шығарылғаннан кейін, ол кіріп, оның қолынан ұстады, және қыз тұрды. Және бұл хабар сол бүкіл жерге тарады.

Және Иса сол жерден өтіп бара жатқанда, екі соқыр адам Оған еріп, айқайлап: Бізге мейірім көрсет, Дәуіттің ұлы! - деп айтты. Үйге келгенде соқырлар оған жақындады, және Иса оларға айтады: Мен мұны істей аламын деп сенесіңдер ме? Олар оған: Иә, Иеміз дейді. Содан кейін олардың көздеріне ұстап, айтты: Сіздердің сеніміңізге сәйкес сіздерге болсын. Және олардың көздері ашылды, және Иса оларға қатаң ескертіп айтты: Қараңыздар, ешкім білмесін. Бірақ олар шыққаннан кейін оның туралы хабарды сол бүкіл жерде таратты.

Олар шығып бара жатқанда, міне, оған жын соққан мылқау адамды әкелді. Және жын шығарылғаннан кейін мылқау адам сөйледі, және топтар таңқалды, айтып: Бұл ешқашан Исраилда осылай пайда болған емес. Бірақ парисайлар: Ол жындарды жындар билеушісінің күшімен қуып шығарады, - деді.

Және Иса барлық қалалар мен ауылдарды айналып жүріп,

олардың жиналыстарында үйретіп, патшалықтың жақсы хабарын жариялап, халық арасындағы барлық ауруларға және барлық дерттерге қызмет етті.

Топтарды көріп, оларға жанына ашы, себебі олар бағушысы жоқ қойлар сияқты шаршаған және лақтырылған болды. Содан кейін ол өз шәкірттеріне айтады: Егін шынында көп, бірақ жұмысшылар аз. Сондықтан орақ иесіне дұға етіңіздер, сонда ол өз орағына жұмысшыларды жіберсін.

10

Және Ол Өзінің он екі шәкіртін шақырып алып, оларға арам рухтарға билік берді, осылайша оларды қуып шығару және барлық ауруды және барлық дертті емдеу үшін. Он екі елшінің аттары осылар: бірінші – Петр деп аталатын Симон және оның ағасы Андреас, Зебедейдің ұлы Иаков және оның ағасы Иоанн, Филипп және Бартоломай, Фома және баж жинаушы Матай, Алфайдың Жақыбы және Фаддай деп аталған Леббай, Симон Канаандық және оны сатқан Искариот Иуда.

Осы он екі адамды Иса жіберді, оларға бұйырып айтты: ұлттардың жолына бармаңыздар және самариялықтардың қаласына кірмеңіздер, барыңдар, керісінше, Исраил үйінің жоғалған қойларына Жүріп бара жарияландар, былай деп: Аспандар патшалығы жақындады. Ауру адамдарды

емдеңіздер, алапестерді тазалаңыздар, өлілерді тірілтіңіздер, жындарды қуыңыздар. Тегін алдыңыздар, тегін беріңіздер. Сендердің белдіктеріңе алтын да, күміс те, қола да иеленбеңдер. Жолға сөмке алма, не екі көйлек, не аяқ киім, не таяқ алма, өйткені жұмысшы өз тамағына лайықты. Қай қалаға немесе ауылға кірсеңіздер, сол жерде кім лайықты екенін сұраңыздар, және сол жерде қалыңыздар, шығып кеткенше. Үйге кіргенде, оны сәлемдеңіздер, мынаны айта: Осы үйге бейбітшілік болсын. Және егер үй шынында лайықты болса, сіздердің бейбітшілігіңіз оның үстіне келсін, егер бірақ лайықты болмаса, сіздердің бейбітшілігіңіз сіздерге қайтсын. Және кім сендерді қабылдамаса және сендердің сөздеріңді тыңдамаса, сол үйден немесе қаладан шығып, аяқтарыңдағы шаңды сілкіңдер. Әмін айтамын сендерге, сот күнінде Содом мен Гоморра жеріне сол қалаға қарағанда көтерімдірек болады.

Міне, мен сендерді қасқырлар ортасындағы қойлардай жіберемін, сондықтан жыландардай дана және көгершіндердей таза болыңдар. Назар аударыңыздар, бірақ адамдардан сақ болыңыздар, өйткені олар сіздерді кеңестерге табыс береді және өздерінің синагогаларында сіздерді қамшылайды, Және сендер менің үшін көшбасшылар мен патшалар алдына әкелінесіздер, оларға және ұлттарға куәлік ретінде. Қашан олар сіздерді табыс еткенде, қалай немесе не сөйлейтініңіз туралы алаңдамаңыздар, өйткені сол сағатта не сөйлейтініңіз

сіздерге берілетін болады. Өйткені сөйлеушілер сіздер емессіздер, бірақ сіздердің Әкелеріңіздің Рухы сіздерде сөйлейді. Аға іні өз інісін өлімге табыс етеді, әке баласын да, және балалар ата-аналарына қарсы көтеріліс жасайды және оларды өлтіреді, Және сіздер менің атым үшін барлықтан жек көрілетін боласыздар, бірақ соңына дейін шыдаған сол құтқарылады. Бірақ қашан олар сіздерді осы қалада қудаласа, басқа қалаға қашыңыздар, шынында өйткені мен сіздерге айтамын, сіздер Исраил қалаларын аяқтамайсыздар, адам ұлы келгенше. Шәкірт мұғалімнен жоғары емес, құл да өз иесінен жоғары емес. Шәкіртке өз ұстазы сияқты болу жеткілікті, және құлға өз иесі сияқты болу жеткілікті. Егер үй иесін Беелзебұл деп атаса, оның үй адамдарын одан да артық атар ма? Сондықтан оларды қорқпаңыз, өйткені ашылмайтын ештеңе жабылған жоқ, және білінбейтін ештеңе жасырын жоқ. Мен сендерге қараңғылықта не айтсам, оны жарықта айтыңдар, және құлаққа не естісеңдер, оны шатырлар үстінде жарияландар. Және денені өлтіретіндерден қорқпаңыздар, бірақ рухты өлтіруге қабілетті емес, керісінше тозақта рухты да, дене де жоя алатыннан қорқыңыздар. Екі торғай бір ассарионға сатылмай ма? Ал олардың біреуі де сіздердің Әкеңіздің еркісіз жерге құламайды. Сіздердің басыңыздағы шаштарыңыздың барлығы саналған. Сондықтан қорқпаңыздар, сіздер көп торғайлардан артықсыңдар.

Сондықтан кім менде адамдардың алдында мойындаса,

мен де оны көктегі Әкемнің алдында мойындаймын. Кім мені адамдар алдында жоққа шығарса, мен де оны аспандағы Әкемнің алдында жоққа шығарамын.

Мен жер бетіне бейбітшілік орнату үшін келдім деп ойламаңыз, мен бейбітшілік орнату үшін емес, семсер әкелу үшін келдім. Мен адамды өз әкесіне қарсы, қызды өз анасына қарсы және келінді өз қайын енесіне қарсы бөлу үшін келдім, және адамның жаулары оның үй ішіндегілері болады.

Әкесін немесе анасын менен артық сүйетін адам маған лайық емес, және ұлын немесе қызын менен артық сүйетін адам маған лайық емес. Және кім өзінің крестін алмайды және менің артымнан ермейді, ол менің лайықты емес. Өз жанын тапқан адам оны жоғалтады, ал менің үшін өз жанын жоғалтқан адам оны табады.

Сіздерді қабылдаушы мені қабылдайды, және мені қабылдаушы мені жіберген кісіні қабылдайды. Пайғамбарды пайғамбар атынан қабылдаушы пайғамбардың сыйақысын алады, және әділді әділ атынан қабылдаушы әділдің сыйақысын алады. Және егер кім осы кішкентайлардың біріне шәкірт атынан тек бір кесе суық су ішуге берсе, шынымен айтамын сендерге, ол өз сыйақысын ешқашан жоғалтпайды.

11

Және Иса өзінің он екі шәкіртіне нұсқау беруді аяқтағанда, сол жерден үйрету және олардың қалаларында жариялау үшін кетті.

Ал Жохан түрмеде отырып Мәсіхтің іс-әрекеттері туралы естіп, өзінің екі шәкіртін жіберді Ол оған айтты: Сен келе жатқан адам басың ба, әлде басқа біреуді күтуіміз керек пе? Және Иса жауап беріп, оларға айтты: Барып, Жоханға естігендеріңді және көргендеріңді хабарлаңыздар. Соқырлар қайта көреді және ақсақтар жүреді, жұқпалылар тазартылады және саңырауқұлақтар естиді, өлілер тірілтіледі және кедейлерге жақсы хабар жарияланады. және бақытты сол адам, егер ол менен ренжімесе.

Осылар жүріп бара жатқанда, Иса топтарға Жақия туралы айта бастады: Не көруге шөлге шықтыңыздар? Желмен тербелетін қамысты ма? Бірақ не көру үшін шықтыңыздар? Жұмсақ киімдер киген адамды ма? Міне, жұмсақ киім киіп жүргендер патшалардың үйлерінде тұрады. Бірақ не көру үшін шықтыңыздар? Пайғамбарды ма? Иә, айтамын сіздерге, және пайғамбардан да артық. Бұл сол туралы жазылған: Міне, Мен Өз елшімді сенің алдыңнан жіберемін, ол сенің жолыңды сенің алдыңда дайындайды.

Әмин, айтамын сендерге: әйелдерден туғандардың ішінде Шоқындырушы Жоханнан үлкенірек ешкім көтерілген жоқ, бірақ аспан патшалығындағы ең кішісі одан да үлкен болып табылады. Жұқа шоқындырушының күндерінен бастап қазірге дейін аспан патшалығы күштеледі, және күштілер оны тартып алады. себебі барлық пайғамбарлар және заң Жақияға дейін болжаған Және егер сіздер қабылдағыларың келсе, ол өзі келуге тиіс Ілияс болып табылады. Құлақтары бар адам естісін.

Мен осы ұрпақты кіммен салыстырамын? Ол базарларда отырған балаларға ұқсас, олар өз серіктеріне шақырып айтады, Біз сендерге үрлеп ойнадық, бірақ сендер билемедіңдер, біз сендерге жоқтау айттық, бірақ сендер жоқтамадыңдар. Өйткені Жохан не жеп, не ішіп келді, және олар: Оның жыны бар дейді. Адамның Ұлы жеп-ішіп келді, ал олар: Міне, ашқұмар және шарапқұмар адам, салық жинаушылар мен күнәкарлардың досы дейді. Ал даналық өз балаларынан ақталды.

Содан кейін ол қалаларды ұятқа қалдыра бастады, оларда оның ең көп күш-қуаты болды, себебі олар өкінбеді. Қасірет саған, Хоразин, қасірет саған, Бетсаида, себебі егер Тир мен Сидонда сендерде болған күштер болса, олар бұрын күл мен шүберекпен отырып өкінген болар еді. Бірақ айтамын сіздерге, Тир мен Сидон үшін көтерімдірек болады сот күнінде сіздерге қарағанда. Және сен, Капернаум, аспанға дейін көтерілген, тозаққа дейін түсірілесің, өйткені егер

Содомда сенде болған керемет істер болса, олар бүгінге дейін қалар еді. Бірақ айтамын сіздерге, Содом жеріне сот күнінде сізге қарағанда жеңілірек болады.

Сол уақытта Иса жауап беріп айтты: Сені мадақтаймын, Әке, аспан мен жердің Иесі, себебі осы нәрселерді дана және ақылды адамдардан жасырып, оларды нәрестелерге аштың. Иә, Әке, себебі сенің алдында осылай жақсы ниет болды. Барлық нәрсе маған менің Әкем арқылы тапсырылды, және ешкім Ұлды білмейді, тек Әке ғана, және де Әкені ешкім білмейді, тек Ұл ғана және Ұл кімге тілесе ашуды. Келіңіздер маған, барлық еңбек етіп, ауыр жүк артқандар, мен сіздерге тыныштық беремін. Менің бойынша көтеріңдер сендердің үстеріңе және менен үйреніңдер, себебі мен жұмсақпын және жүрегімде кішіпейілмін, және сендердің жандарыңа тыныштық табасыңдар. Өйткені менің бойынша жақсы, ал менің жүгім жеңіл.

12

Сол уақытта Иса демалыс күндері дән егістіктері арқылы барды, ал оның шәкірттері аш болды және масақтарды жұлып алып жей бастады. Бірақ Фарисейлер көріп, оған айтты: Міне, сенің шәкірттерің демалыс күнінде істеуге болмайтын нәрсені істейді. Бірақ ол оларға айтты: Сіздер Дәуіт не істегенін оқымадыңыз ба, қашан өзі және онымен

бірге болғандар ашыққанда? қалай ол Құдайдың үйіне кірді және ұсыну нандарын жеді, оларды оған жеуге болмайтын еді, сондай-ақ онымен бірге болғандарға да, тек діни қызметкерлерге ғана? Немесе сіздер заңда оқымадыңыз ба, себебі демалыс күндерінде діни қызметкерлер ғибадатханада демалыс күнін бұзады, бірақ кінәсіз болады? Мен сіздерге айтамын, мұнда ғибадатханадан да үлкенірек нәрсе бар. Егер сіздер мейірімді қалаймын, құрбандықты емес дегеннің не екенін білген болсаңыздар, кінәсіздерді айыптамаған болар едіңіздер. Себебі Адам Ұлы демалыс күнінің де иесі болып табылады.

Және сол жерден кеткеннен кейін, олардың жиналысына келді. Және міне, сонда қолы құрғақ адам болды, және олар оған сұрақ қойды: Сенбіде емдеуге рұқсат етіледі ме? деп, оны айыптау үшін. Бірақ ол оларға айтты: Сіздердің арасында қай адам бір қойы болса, және егер ол демалыс күні шұңқырға түсіп қалса, оны ұстап көтермейді ме? Қанша сонда адам қойдан айырмашылығы бар? Сондықтан демалыс күндерінде жақсы іс істеу рұқсат етіледі. Сонда ол адамға: Қолыңды соз деді, және ол созды, және қолы басқа қолы сияқты сау болып қалпына келтірілді. Фарисейлер шыққаннан кейін оның туралы кеңес жасады, оны жою үшін. Бірақ Иса білгеннен кейін сол жерден кері шегінді, және көп топтар оған ерді, және ол олардың барлығын емдеді. және оларға ескертті, олар оны анық етпесін деп сондықтан Ешая пайғамбар айтқан сөз орындалсын Міне,

менің қызметшім, мен таңдаған, менің сүйіктім, оған менің жаным риза болды, мен менің рухымды оның үстіне қоямын, және ол ұлттарға сотты жариялайды. Ол ерісмейді және айқайламайды, ешкім көшелерде оның дауысын естімейді. Сынған қамысты ол сындырмайды және түтінделген зығырды ол сөндірмейді, сотты жеңіске шығарғанша. және оның атына ұлттар үміт артады.

Содан кейін оған жын соққан соқыр және мылқау адам әкелінді, және оны емдеді, сондықтан соқыр және мылқау адам сөйлеп және көре алды. Және барлық топтар таңғалды және айтты: Бұл Дәуіттің ұлы Христос емес пе? Бірақ фарисейлер естіп айтты: Бұл жындарды тек Беелзебулдың, жындар билеушісінің арқылы ғана шығарады. Иса олардың ойларын біле отырып, оларға айтты: өзіне қарсы бөлінген барлық патшалық қираған, және өзіне қарсы бөлінген барлық қала немесе үй тұрмайды. Және егер шайтан шайтанды шығарып жіберсе, өзіне қарсы бөлінді, онда оның патшалығы қалай тұрады? Және егер мен Беелзебул арқылы жындарды қуса, сіздердің ұлдарыңыз кім арқылы қуады? Сондықтан олар сіздердің судьяларыңыз болады. Егер мен Құдайдың Рухымен жындарды шығарсам, онда Құдайдың патшалығы сіздерге келді. Немесе қалай біреу күштінің үйіне кіріп, оның ыдыстарын тартып ала алады, егер алдымен күштіні байламаса? Содан кейін оның үйін тонайды. Менімен бірге болмаған маған қарсы, және менімен бірге жинамаған шашыратады.

Осы себепті сендерге айтамын, барлық күнә және күпірлік адамдарға кешіріледі, бірақ Рухқа қарсы күпірлік адамдарға кешірілмейді, Және кім егер адам ұлына қарсы сөз айтса, оған кешірілетін болады, бірақ кім Қасиетті Рухқа қарсы айтса, оған кешірілмейтін болады не қазіргі заманда, не болашақ заманда.

Не ағашты жақсы жасаңдар, және оның жемісін жақсы жасаңдар, не ағашты шірік жасаңдар, және оның жемісін шірік жасаңдар, өйткені жемісінен ағаш танылады. Жылан ұрпақтары, қалай сіздер жақсы нәрселерді сөйлей аласыздар зұлым болып? Өйткені жүректің толықтығынан ауыз сөйлейді. Жақсы адам жақсы қазынасынан жақсы нәрселерді шығарады, ал жаман адам жаман қазынасынан жаман нәрселерді шығарады. Мен сіздерге айтамын, егер адамдар бос сөз сөйлесе, олар сот күнінде оның туралы жауап береді. Өйткені сенің сөздеріңмен ақталасың және сенің сөздеріңмен айыпталасың.

Содан кейін дін жазушылары мен парызшылардың кейбіреулері жауап беріп: Ұстаз, біз сенен белгі көргіміз келеді деді. Бірақ ол жауап беріп, оларға айтты: жаман және азғын ұрпақ белгі іздейді, және бұған ешқандай белгі берілмейді, тек Жүніс пайғамбардың белгісінен басқа. Дәл сияқты Жүніс пайғамбар кітінің ішінде үш күн және үш түн болды, сол сияқты адам ұлы да жердің жүрегінде үш күн және үш түн болады. Ниневиялық ерлер осы ұрпақпен бірге сотта тұрады және оны айыптайды, себебі олар

Жүністің уағызына өкінді, және міне, Жүністен артық мұнда. Оңтүстік патшайымы осы ұрпақпен бірге сот күнінде көтеріліп, оны айыптайды, себебі ол Сүлейменнің даналығын тыңдау үшін жердің шеттерінен келді, ал міне, мұнда Сүлейменнен де артық бар.

Қашан арам рух адамнан шыққанда, ол сусыз жерлерден өтіп, тыныштық іздейді, бірақ таба алмайды. Содан кейін айтады: Менің үйіме қайтамын, қайдан шықтым. Және келгенде табады оны бос тұрған, сыпырылған және безендірілген. Содан барады және өзімен бірге өзінен жаманырақ жеті басқа рухты алады, және кіріп сонда тұрады, және сол адамның соңғы жағдайы бірінші жағдайынан жаманырақ болады. Осылай осы жаман ұрпаққа да болады.

Ол топтарға сөйлеп тұрған кезінде, міне, оның анасы және ағалары сыртта тұрып, онымен сөйлесуге тырысты. Бірақ біреу оған айтты: Міне, сенің анаң және бауырларың сыртта тұр, сені көргісі келеді. Ол бірақ жауап беріп, оған айтып жатқанға айтты: Кім менің анам және кімдер менің бауырларым? Және ол қолын өз шәкірттеріне созып айтты: Міне, менің анам және менің ағаларым, Кім болса да менің көктегі Әкемнің еркін орындаса, сол менің ағам, әпкем және анам болып табылады.

13

Сол күні Иса үйден шыққан соң, теңіз жағасында отырды. Оның қасына көп топтар жиналды, сондықтан ол қайыққа кіріп отырды, ал бүкіл топ жағалауда тұрды. және сөйледі оларға көп парабола айту, міне шықты егуші егу. Және ол себу кезінде кейбіреулері жол бойына түсті, және құстар келіп оларды жеп қойды. Бірақ басқалары тасты жерлерге құлады, онда көп топырақ болмады, және бірден өсіп шықты, өйткені жердің тереңдігі болмады, Күн көтерілгенде ол күйдірілді, және тамыры болмағандықтан кептірілді. Басқалары тікенектердің үстіне түсті, тікенектер өсіп, оларды тұншықтырды Бірақ басқалары жақсы жерге құлады және жеміс берді: біреуі жүз, біреуі алпыс, біреуі отыз. Құлағы бар естуге ести алсын.

Және шәкірттер жақындап, оған: Неліктен оларға мысалдармен сөйлейсің? – деді. Ол жауап беріп, оларға айтты: Себебі сендерге аспан патшалығының құпияларын білу берілді, ал сол адамдарға берілмеді. Өйткені кімде бар болса, оған берілетін болады және молшылық болады, ал кімде жоқ болса, одан оның бары да алынып кетеді. Осы себепті мен оларға мысалдармен сөйлеймін, сондықтан көріп тұрғандар көрмесін және есітіп тұрғандар естімесін, түсінбесін де, болмаса олар қайтып келсін, және содан кейін оларға Ешаяның айтқан пайғамбарлығы орындалады: Естіп естисіңдер, бірақ түсінбейсіңдер, және көріп көресіңдер, бірақ көрмейсіңдер, Өйткені осы халықтың жүрегі қалың болды, және құлақтарымен ауыр естіді, және көздерін жұмды, болмасын көздерімен көрсін

және құлақтарымен естісін және жүрегімен түсінсін және қайтсын, және мен оларды емдеймін.

Сіздердің көздеріңіз бақытты, себебі олар көреді, және сіздердің құлақтарыңыз да, себебі олар естиді. Шынында, мен сендерге айтамын, көптеген пайғамбарлар мен әділдер сендер көріп жатқандарды көруді тіледі, бірақ көрмеді, және сендер естіп жатқандарды естуді тіледі, бірақ естімеді.

Сондықтан сіздер егушінің мысалын тыңдаңыздар. Патшалық сөзін естіп, түсінбеген әрбір адамға жаман келіп, оның жүрегіне себілгенді алып кетеді, бұл жол бойында себілген. Бірақ тасты жерлерге егілген – бұл сөзді естіп, бірден қуанышпен қабылдаған, Бірақ оның өзінде тамыры жоқ, ол уақытша ғана, ал сөз үшін қысымшылық немесе қудалау болған кезде дереу бүдіреді. Ал тікенге себілген – бұл сөзді естіген адам, бірақ осы заманның қамқорлығы мен байлықтың алдауы сөзді тұншықтырады да, ол жеміссіз болады. Ал жақсы жерге егілген – бұл сөзді естіп, түсінген адам, ол шынында жеміс береді және жасайды: біреуі жүз, біреуі алпыс, біреуі отыз.

Басқа мәселді оларға айта отырып қойды: Аспан патшалығы өз егісіне жақсы тұқым себуші адамға ұқсатылды. Бірақ адамдар ұйықтап жатқанда, оның жауы келіп, бидайдың арасына арамшөп себіп, кетіп қалды. Бірақ шөп өсіп, жеміс берген кезде, сонда арамшөптер де

пайда болды. Үй иесінің құлдары жақындап келіп, оған айтты: Иеміз, сіз өз егістігіңізге жақсы тұқым себіп едіңіз ғой, онда қайдан арамшөптер пайда болды? Ол оларға: Бұны жау адам жасады деді. Құлдар оған: Сондықтан біз барып оларды жинағымыз келе ме? деді. Бірақ ол айтты: Жоқ, болмаса арамшөптерді жинағанда олармен бірге астықты да жұлып алмайсыңдар. Орақ уақытына дейін екеуін де бірге өсуге рұқсат етіңіз, және орақ уақытында орақшыларға айтамын: алдымен арамшөптерді жинап, оларды өртеу үшін байламдарға байлаңыздар, ал дәнді менің қоймама жинаңыздар.

Басқа мысалды оларға айта отырып қойды: аспан патшалығы қыша дәніне ұқсас, оны алған адам өз егістігінде себеді, Ол барлық дәндердің ішінде ең кішісі болып табылады, бірақ өскенде барлық көкөністерден үлкенірек болады және ағашқа айналады, сондықтан аспан құстары келіп оның бұтақтарында ұя салады.

Басқа мәселді оларға айтты: аспан патшалығы ашытқыға ұқсас, оны алған әйел үш өлшем ұнның ішіне жасырды, бүкілі ашытылғанша.

Осы барлық нәрселерді Иса топтарға мысалдармен айтты, және мысалсыз оларға ештеңе айтпады. Сондықтан пайғамбар арқылы айтылған сөз орындалсын: Мен ауызымды мысалдармен ашамын, әлем негізі қаланғаннан бері жасырылған нәрселерді айтамын.

Содан кейін Ол топтарды қалдырып, Өз үйіне келді. Және Оның шәкірттері Оған жақындап, айтты: Бізге егістіктегі арамшөптер туралы мысалды түсіндір. Ол жауап беріп, оларға айтты: Жақсы тұқым себуші – Адам Ұлы. Ал дала – әлем болып табылады, ал жақсы тұқым – бұлар патшалықтың ұлдары болып табылады, ал арамшөптер – зұлымның ұлдары болып табылады. Оларды себуші жау шайтан болып табылады, ал орақ ғасырдың аяқталуы болып табылады, ал орақшылар елшілер болып табылады. Дәл сияқты арамшөптер жиналып, отпен күйдірілетіндей, осылай болады осы ғасырдың аяқталуында. Адам Ұлы өзінің елшілерін жібереді, және олар оның патшалығынан барлық кедергілерді және заңсыздық жасаушыларды жинайды, Және олар оларды от пешінің ішіне лақтырады, сонда жылау және тіс қайысу болады. Содан кейін әділдер олардың Әкесінің патшалығында күндей жарқырайды. Есту құлағы барда, естісін.

Тағы да көктердің патшалығы далада жасырылған қазынаға ұқсас, оны тапқан адам жасырды, және қуанышынан барып, бар ие болғанының барлығын сатады және сол даланы сатып алады.

Тағы да көктер патшалығы жақсы маржандарды іздеп жүрген саудагер адамға ұқсас, Бір қымбат інжуді тапқан кім кетіп, өзінде бар барлық нәрсені сатып, оны сатып алды.

Тағы да аспан патшалығы теңізге лақтырылған және барлық түрден балық жинаған аулау торына ұқсас. Ол толтырылған кезде, оны жағалауға көтеріп шығарып және отырып, жақсыларын ыдыстарға жинады, ал жаманын сыртқа тастады. Осылай болады ғасырдың аяқтарында. Хабаршылар шығып, зұлымдарды әділдердің ортасынан бөледі. Және олар оларды от пешіне лақтырады, сонда жылау мен тіс қайысу болады. Иса оларға айтады: Осының бәрін түсіндіңдер ме? Олар оған: Иә, Иеміз дейді. Ол бірақ оларға айтты: Осы себепті аспан патшалығына шәкірт етілген әрбір жазушы үй иесі адамға ұқсас, ол өзінің қазынасынан жаңа және ескі заттарды шығарады.

Және Иса осы мысалдарды аяқтаған кезде, сол жерден кетті. Және өз отанына келіп, оларды олардың жиналысында үйретті, сондықтан олар таңғалып, айтты: Осыған бұл даналық пен күштер қайдан? Бұл ұстаның ұлы емес пе? Оның анасы Мариам деп аталмай ма, ал оның бауырлары Жақып, Жосес, Симон және Яһуда емес пе? және оның барлық сіңлілері біздің арамызда емес пе? онда мұның бәрі осыған қайдан? Және олар оған ренжіді. Ал Иса оларға айтты: Пайғамбар өз отанында және өз үйінде ғана құрметсіз болады. Және ол сонда көп күш көрсеткен жоқ, олардың сенбеушілігі себебінен.

14

Сол уақытта тетрарх Ирод Исаның атағын естіді. Және ол өз қызметшілеріне айтты: Бұл шоқындырушы Жохан, ол өлілерден тірілді, және осы себепті күштер оның ішінде жұмыс істейді. Өйткені Ирод Жұханды ұстап алып, оны байлады және түрмеге қамады өзінің ағасы Пилиптің әйелі Иродиаданың себебінен. Өйткені Жақия оған айтты: Саған оны ұстауға рұқсат етілмеген. Және оны өлтіргісі келгенімен, халықтан қорқты, себебі олар оны пайғамбар ретінде ұстаған. Иродтың туған күні өткізілгенде, Иродиаданың қызы ортада билеп, Иродқа ұнады Сондықтан ол антпен оған не сұраса да беруге уәде етті. Ол дегенмен, анасының үгітімен алдын ала үйретілген, Маған осында табақ үстінде Шоқындырушы Иоанның басын беріңіз, дейді. Патша қайғырды, бірақ антқа және қонақтарға байланысты беруді бұйырды. Және жіберіп, Иоаннның басын түрмеде алдырды. Және оның басы табаққа салынып әкелінді және қызға берілді, және ол оның анасына әкелді. Және оның жақындап келген шәкірттері денені алып, оны жерледі, және келіп Исаға хабарлады.

Естіп, Иса сол жерден қайықпен шөл жерге өзі ғана кетіп қалды, ал топтар мұны естіп, оған қалалардан жаяу еріп барды. Және Иса шыққан соң көп халықты көрді, оларға ішін ауырттырды және олардың ауруларын емдеді. Кеш болғанда, оның шәкірттері оған келіп айтты: Бұл орын қаңырау және сағат әлдеқашан өтті, топтарды жібер, олар ауылдарға барып өздеріне тамақ сатып алсын. Бірақ Иса

оларға айтты: Олардың кетуге қажеттілігі жоқ, сіздер оларға жеуге беріңдер. Олар оған: Бізде мұнда бес нан мен екі балықтан басқа ештеңе жоқ, – дейді. Ол айтты: Оларды маған осы жерге әкеліңдер. Және топтарға шөптердің үстінде жатуға бұйырып, бес нан мен екі балықты алып, аспанға қарап алғыслады, және сындырып нандарды шәкірттерге берді, ал шәкірттер топтарға. Және барлығы жеді және тойды, және олар қалған үзінділерден он екі толық себет жинап алды. Ал жеп жатқандар шамамен бес мың ер адам болды, әйелдер мен балаларды санамағанда.

Және Иса дереу өзінің шәкірттерін кемеге мінуге және өзінен бұрын арғы жаққа өтуге мәжбүрледі, ол топтарды жіберіп салғанша. Және топтарды жіберіп, тауға өзі дұға ету үшін шықты. Кеш болғаннан кейін ол сонда жалғыз болды. Бірақ кеме әлдеқашан теңіздің ортасында болды, толқындармен азапталған, өйткені жел қарсы болды. Түннің төртінші күзетінде Иса теңіздің үстімен жүріп, оларға қарай кетті. Және шәкірттер оны теңіздің үстімен жүріп жатқанын көріп, мазасыздандырылды, Бұл елес деп айтып, қорқыныштан айқайлады. Бірақ Иса дереу оларға сөйледі: Батыл болыңдар, мен бармын, қорқпаңдар. Жауап беріп, оған Петр айтты: Иеміз, егер сен болсаң, маған саған қарай сулар үстінде келуге бұйрық бер. Ол: Кел, - деді. Және Петр кемеден түсіп, Исаға қарай келу үшін сулар үстімен жүрді. Бірақ күшті желді көріп қорқты және батып кетуге бастағанда айқайлап айтты: Иеміз, мені құтқар. Бірақ Иса дереу қолын созып, оны ұстады және оған айтты: Аз

сенімді, неге күмәнданың? Олар кемеге мінген кезде жел тоқтады. Ал кемеде келгендер оған табынып, былай деді: Шынымен, сен Құдайдың Ұлысың.

Олар айлап өткеннен кейін Геннисарет жеріне келді. Және сол жердің ерлері оны танып, бүкіл сол аймаққа жіберді, және оған жаман ұстап жатқан барлық адамдарды әкелді Олар оны өтініп, киімінің шетіне ғана тиюге рұқсат етуін сұрады, және қанша адам тиген болса, сол сақталды.

15

Содан кейін Иерусалимнен келген жазушылар мен парызшылар Исаға жақындап, былай деді: Неге сенің шәкірттерің аға адамдардың дәстүрін бұзады? Өйткені олар нан жеген кезде қолдарын жуынбайды. Бірақ жауап беріп, оларға айтты: Неге сіздер де Құдайдың бұйрығын өз дәстүріңіз арқылы бұзасыздар? Өйткені Құдай бұйырды: Әкеңді және анаңды құрметте, және Әкесін немесе анасын жамандап сөйлейтін өлім жазасына тартылсын. Ал сіздер айтасыздар: кім болса әкесіне немесе анасына менен алатын пайдаң сыйлық деп айтса, және өз әкесін немесе анасын құрметтемесе, Және сіздер Құдайдың бұйрығын өз дәстүрлеріңіз арқылы жарамсыз еттіңдер. Екіжүзділер, Ешаяһ сендер туралы жақсы пайғамбарлық айтты, былай деп: Бұл халық маған өз аузымен жақындайды және ерніндерімен мені құрметтейді, бірақ олардың жүрегі

меннен алыс. Бірақ олар мені бекер сыйлайды, адамдардың бұйрықтарын үйрету ретінде үйретеді.

Және топты шақырып алып, оларға айтты: естіңдер және түсініңдер. Ауызға кіретін адамды ластамайды, бірақ ауыздан шығатын, міне бұл адамды ластайды. Содан кейін оның жақындап келген шәкірттері оған айтты: Сен Фарисейлердің сөзді естіп ренжігенін білесің бе? Бірақ жауап беріп айтты: Менің аспандағы Әкем егпеген барлық егін түбінен жұлынады. Оларды қойыңыздар, олар соқырлардың соқыр жетекшілері болып табылады, бірақ егер соқыр соқырды жетекші болса, екеуі де шұңқырға құлайды. Жауап беріп, Петр оған айтты: Бізге осы мысалды түсіндір. Бірақ Иисус айтты: Әлі күнге дейін сіздер де түсінбейсіздер ме? Әлі түсінбейсіз бе, барлық ауызға кіретін нәрсе ішке жүреді және әжетханаға шығарылады? Бірақ аузынан шығып жатқан жүректен шығады, және олар адамды арамдайды. Өйткені жүректен жаман ойлар, кісі өлтірулер, зинақорлықтар, бұзықтықтар, ұрлықтар, жалған куәліктер, күпірлер шығады. Міне, осылар адамды арластыратын нәрселер, ал жуылмаған қолмен жеу адамды арластырмайды.

Және Иса сол жерден шыққаннан кейін, Тир мен Сидон аймақтарына кетті. Және міне, сол шекаралардан шыққан Қанахандық әйел оған айқайлап айтты: Маған ырақым ет, Иеміз, Дәуіттің ұлы, менің қызым жын соғып жатыр. Ол бірақ оған бір сөз де жауап бермеді. Және оның шәкірттері

жақындап келіп, оны сұрады: Оны жібер, себебі ол біздің артымыздан айқайлап жүр. Ол бірақ жауап беріп айтты: Мен тек Исраил үйінің адасқан қойларына ғана жіберілдім. Бірақ ол келіп, оған табынып айтты: Иеміз, маған көмектес. Ол жауап беріп айтты: Балалардың нанын алып, кішкентай иттерге тастау жақсы емес. Ол айтты: Иә, Иеміз, шынында ит балалары өз иелерінің үстелінен құлаған крошкаларды жейді. Содан Иса оған жауап беріп айтты: О, әйел, ұлы сенің сенімің! Болсын саған қалағаның сияқты. Және оның қызы сол сағаттан бастап сауықты.

Және Иса сол жерден кеткеннен кейін Галилея теңізінің жанына келді, және тауға көтеріліп, сол жерде отырды. Және оған көп топтар келді, өздерімен бірге ақсақтарды, соқырларды, мылқауларды, мүгедектерді және басқа көптерді алып келіп, оларды Исаның аяқтарының жанына қойды, және ол оларды емдеді. Сондықтан топтар таңданды: саңыраулардың естігенін, мылқаулардың сөйлегенін, майыптардың сау болғанын, ақсақтардың жүргенін және соқырлардың көргенін көріп, олар Исраилдің Құдайын дәріптеді.

Ал Иса өзінің шәкірттерін шақырып алып айтты: Мен топқа аяушылық білдіремін, себебі олар менімен қазірдің өзінде үш күн қалды және оларда жейтін ештеңе жоқ, және мен оларды аш жіберуді қаламаймын, болмаса олар жолда әлсіреп қалады. Және оның шәкірттері оған айтады: Шөлде бізге қайдан осындай көп нан, осындай көп халықты

тойғызу үшін? Иса оларға: Сендерде қанша нан бар? деп сұрады. Олар: Жеті нан және бірнеше кішкентай балық бар деп жауап берді. Және ол топтарға жерге отыруды бұйырды. Және жеті нан мен балықты алып, алғыс айтып, сындырды және оның шәкірттеріне берді, ал шәкірттер топтарға берді. Барлығы жеді және тойды, және қалған бөлшектерден жеті себет толтырып жинады. Бірақ жеп жатқандар төрт мың ер адам болды, әйелдер мен балаларды санамағанда. Және топты жіберіп, кемеге мініп, Магдала шекарасына келді.

16

Және жақындап келген фарисейлер мен садукейлер оны сынап, оларға аспаннан белгі көрсетуін сұрады. Бірақ ол жауап беріп, оларға айтты: Кеш болғанда айтасыңдар: Тыныш ауа райы болады, өйткені аспан қызарады. Ал таңертең: Бүгін дауыл болады, өйткені аспан қызарып, бұлтты тұр. Екіжүзділер, сендер аспанның түр-түсін ажыратуды білесіңдер, бірақ заман белгілерін тани алмайсыңдар ма? Зұлым және азғын ұрпақ белгі іздейді, бірақ оған Жүніс пайғамбардың белгісінен басқа ешқандай белгі берілмейді. Содан кейін ол оларды қалдырып, кетіп қалды.

Оның шәкірттері арғы жаққа келгенде, нан алуды ұмытып кетті. Бірақ Иса оларға айтты: Көріңдер және Фарисейлер

мен Садуқайлардың ашытқысынан сақ болыңдар. Олар өздерінің ішінде ойлап жатты, айтып: Біз нандарды алмадық. Бірақ Иса білген соң оларға айтты: Неге өздеріңде ойлайсыңдар, сенімі аздар, нандарды алмадыңдар деп? Әлі түсінбейсіз бе, және бес мың адамға арналған бес нанды да, қанша себет алғаныңызды да есте сақтамайсыз ба? Төрт мыңға берілген жеті нан мен қанша себет жинағаныңды да есіңе алмайсың ба? қалай түсінбейсіңдер, себебі мен сендерге нан туралы емес, фарисейлер мен садуқайлардың ашытқысынан сақ болуларыңды айттым? Содан олар түсінді, ол нанның ашытқысынан сақ болуды айтпағанын, бірақ фарисейлер мен садукейлердің ілімінен сақ болуды айтқанын.

Иса Филиптің Қайсария бөліктеріне келіп, өзінің шәкірттерінен сұрады: Адамдар мені, адамның ұлын, кім деп айтады? Олар былай деді: кейбіреулер Жақия шоқындырушы деп айтты, басқалары Ілияс деп, тағы басқалары Еремия немесе пайғамбарлардың бірі деп айтты. Айтады оларға: ал сіздер мені кім деп айтасыздар? Симон Петр жауап беріп айтты: Сен тірі Құдайдың ұлы Христоссың. Және жауап берген Иса оған айтты: Бақытты сен, Симон Бар-иона, себебі ет пен қан саған ашпады, бірақ Әкем, Ол көктерде. Мен де саған айтамын, сен Петрсің, және осы жартас үстінде менің қауымымды саламын, және ад қақпалары оны жеңе алмайды. Мен саған аспан патшалығының кілттерін беремін, және сен жер бетінде не байласаң, аспанда байланған болады, және сен жер бетінде

не шешсең, аспанда шешілген болады. Содан кейін ол өз шәкірттеріне ешкімге оның Мәсіх Иса екенін айтпауды бұйырды.

Содан кейін Иса өз шәкірттеріне Иерусалимге баруы, ақсақалдардан, бас діни қызметкерлерден және дін ғалымдарынан көп азап шегуі, өлтірілуі және үшінші күні тірілуі қажет екенін көрсете бастады. Және Петр оны бір жаққа алып кетіп, оған ұрсуды бастады: Мейірімді болсын саған, Иеміз, бұл саған ешқашан болмайды. Бірақ Ол бұрылып Петірге айтты: Менің артыма кет, шайтан, сен менің кедергімсің, себебі сен Құдайдың ісін емес, адамдардың ісін ойлайсың.

Содан кейін Иса өзінің шәкірттеріне айтты: Егер кімде-кім менің артымнан келгісі келсе, өзінен бас тартсын және өз крестін көтеріп, маған ерсін. Кім өз жанын сақтағысы келсе, оны жоғалтады, бірақ кім өз жанын менің үшін жоғалтса, оны табады. Не үшін пайда көреді адам, егер дүниенің бүкілін ұтса, бірақ өз жанын жоғалтса? Немесе не береді адам өз жанының орнына? Өйткені Адам Ұлы Өзінің Әкесінің даңқында Өзінің періштелерімен бірге келуге тұр, және сонда Ол әркімге өз іс-әрекетіне қарай сыйлық береді. Әмин, мен сендерге айтамын: мұнда тұрғандардың кейбіреулері адам Ұлының Өз патшалығында келе жатқанын көргенше өлімді татпайды.

17

Және алты күннен кейін Иса Петірді, Жақыпты және оның ағасы Жуанды алып, оларды биік тауға жеке-дара көтереді. Және Ол олардың алдында түрленді, және Оның беті күндей жарқырады, ал Оның киімдері жарықтай ақ болды. Және міне, оларға Мұса мен Ілияс онымен бірге сөйлесіп тұрған күйде пайда болды. Петр жауап беріп, Иисусқа айтты: Иеміз, бізге осында болу жақсы. Егер сен қаласаң, осында үш шатыр тігейік: саған бір, Мұсаға бір және Ілияға бір. Әлі ол сөйлеп тұрғанда, міне, жарқын бұлт оларды көлеңкеледі, және міне, бұлттан дауыс шықты: Бұл менің сүйікті Ұлым, Оған мен разымын, Оны тыңдаңыздар. Және шәкірттер естіп, олардың бетіне құлады және өте қорқты. Иса жақындап, оларға тиіп, айтты: Тұрыңдар және қорықпаңдар. Олар көздерін көтергенде, Исадан басқа ешкімді көрмеді. Және олар таудан түсіп келе жатқанда, Иса оларға бұйырып айтты: адам ұлы өлілерден тірілгенше, бұл көрініс ешкімге айтпаңдар. Және оның шәкірттері одан сұрады: Сонда неліктен дін ғалымдары Ілияс алдымен келуі керек деп айтады? Бірақ Иса жауап беріп, оларға айтты: Илия шынында алдымен келеді және барлығын қалпына келтіреді. Мен сіздерге айтамын, Ілияс әлдеқашан келді, бірақ олар оны танымады, керісінше олар онда қалағандарының бәрін жасады, осылай адам ұлы да олардан азап шегуге тиіс. Сонда шәкірттер шоқындырушы Жохан туралы оларға айтқанын түсінді.

Және олар топқа келгенде, оған бір адам тізерлеп жақындап, айтты, Иеміз, менің ұлыма мейірім жаса, өйткені ол ай ауруымен ауырады және қатты азап шегеді, себебі жиі отқа құлайды және жиі суға құлайды. Мен оны сенің шәкірттеріңе әкелдім, бірақ олар оны емдей алмады. Жауап берген Иса айтты: Уа, сенімсіз және бұрмаланған ұрпақ! Мен сіздермен қашанға дейін боламын? Сіздерді қашанға дейін шыдаймын? Оны маған осында әкеліңдер. Иса оған ескертті, және жын одан шықты, және қызметші сол сағаттан емделді. Содан кейін шәкірттер Исаға жеке жақындап келіп: Неге біз оны шығарып тастай алмадық? – деді. Бірақ Иса оларға айтты: Сіздердің сенімсіздігіңіз арқасында. Шынында айтамын сіздерге, егер сіздерде қыша дәнідей сенім болса, осы тауға мұнан ара жылжы дейсіңдер, және ол жылжиды, және сіздерге ештеңе мүмкін емес болмайды. Бірақ бұл түр тек дұға мен ораза арқылы ғана шықпайды.

Олар Галилеяда айналып жүргенде, Иса оларға айтты: Адам Ұлы адамдардың қолына табыс етілмек. Және олар оны өлтіреді, және үшінші күні ол тірілтіріледі. Олар өте қайғырды.

Олар Капернаумға келгенде, екі драхма алушылар Петірге жақындап, айтты: Сіздердің мұғаліміңіз екі драхма төлемейді ме? Ол иә деді. Және ол үйге кірген кезде, Иса оның алдын ала сөйледі: Саған қалай көрінеді, Симон? Жер патшалары кімдерден салық немесе баж алады? Өз

ұлдарынан ба, әлде бөтен адамдардан ба? Петр оған айтады: Бөтен адамдардан. Иса оған айтты: Онда ұлдар еркін болады. Бірақ оларды ренжітпеу үшін, теңізге барып ілгек тастап, алғаш шыққан балықты алып, оның аузын ашсаң статер табасың, оны алып оларға менің және сенің орныңа бер.

18

Сол сағатта шәкірттер Исаға келіп, айтты: Онда аспан патшалығында кім үлкен? Иисус бала шақырып алып, оны олардың ортасына қойды және айтты Шынымен айтамын сендерге, егер бұрылмасаңдар және балалар сияқты болмасаңдар, аспандар патшалығына кірмейсіңдер. Кім өзін-өзі осы бала сияқты төмендетсе, сол көктер патшалығында ұлы болып табылады. Және кім егер менің атыма осындай бір баланы қабылдаса, мені қабылдайды, Бірақ кім менге сенетін осы кішкентай балалардың біреуін адастырса, оған есек диірмен тасын мойнына іліп, теңіз тұңғиығына батырылғаны пайдалы болар еді. Әлемге кедергілерден қайғы, өйткені кедергілердің келуі қажет, бірақ сол адамға қайғы, оның арқылы кедергі келеді. Егер қолың немесе аяғың сені күнәға батыратын болса, оларды кесіп тастап, өзіңнен алыс лақтыр, өйткені саған ақсақ немесе мүгедек болып өмірге кіру жақсы, екі қолың немесе екі аяғың болып мәңгілік отқа лақтырылудан гөрі. Және егер көзің сені күнәға батырса, оны жұлып ал да өзіңнен

тастай бер. Саған бір көзбен өмірге кіру жақсы, екі көзі бар күйінде от гееннасына лақтырылуға қарағанда. Көріңдер, осы кішкентайлардың біреуін менсінбеңдер, өйткені сендерге айтамын: олардың періштелері аспандарда үнемі менің аспандағы Әкемнің бетін көреді. Өйткені Адам Ұлы жоғалғанды құтқаруға келді.

Сізге не ойлайсыз? Егер бір адамның жүз қойы болса және олардың бірі адасып кетсе, ол тоқсан тоғызын таулардағы қалдырып кетіп, адасқанды іздемей ме? Және егер оны тапса, амин, сендерге айтамын, ол адаспаған тоқсан тоғызға қарағанда оған көбірек қуанады. Осылай сендердің аспандағы Әкелеріннің алдында осы кішкентайлардың біреуі жоғалуы Оның еркі емес.

Егер бауырың саған қарсы күнә жасаса, бар және оны өзің мен ол арасында жалғыз сынап көр, егер ол сені тыңдаса, сен бауырыңды таптың Егер ол тыңдамаса, онда өзіңмен бірге тағы бір немесе екі адамды ал, осылайша екі немесе үш куәгердің аузы арқылы әрбір сөз бекітілсін. Егер ол олардың сөзін елемесе, жиналысқа айт; егер жиналыстың да сөзін елемесе, саған ол бейтаныс адам және салық жинаушы сияқты болсын. Шынында айтамын сендерге: қанша нәрсені жер бетінде байласаңдар, сол аспанда да байланған болады, және қанша нәрсені жер бетінде шешсеңдер, сол аспанда да шешілген болады. Тағы рас айтамын сіздерге, егер екеуіңіз жер бетінде кез келген нәрсе туралы келіссеңіздер, олар не сұраса да, аспандағы

Әкемнен оларға берілетін болады. Өйткені екі немесе үш адам менің атыма жиналған жерде, мен олардың арасындамын.

Содан кейін Петр оған жақындап айтты: Иеміз, менің ағам маған қанша рет күнә жасаса, оны кешіремін? Жеті рет дейін ме? Иса оған айтады: Жоқ, саған жеті ретке дейін деп айтпаймын, бірақ жетпіс рет жетіге дейін.

Осы себепті көктердің патшалығы өз құлдарымен есеп айырысуды қалаған патша адамға ұқсатылды. Ол есеп айырысуды бастағанда, оған он мың талант борышы бар бір борышкер әкелінді. Бірақ оның қайтаруға ешнәрсесі болмағандықтан, оның иесі оны сатылуға, және оның әйелін, және балаларын, және барлық бар болғанын, және қайтарылуға бұйырды. Құлап, сондықтан құл оған табынып айтты: Иесі, маған шыдамды бол, және барлығын саған қайтарамын. Сол құлдың иесі қайырымдылық сезіп, оны босатты және оның қарызын кешірді. Бірақ сол құл шығып, өзінің құлдастарының бірін тапты, ол оған жүз динарий қарыз болды, және оны ұстап тұншықтырды, айтып: Маған қайтар, егер не қарыз болсаң. Сондықтан оның құл-серігі оның аяқтарына құлап, оған жалбарынып айтты: Маған шыдамды бол және саған төлеймін. Бірақ ол қаламады, керісінше кетіп, оны түрмеге тастады, қарызды қайтарып бергенше.

Оның құл жолдастары болған нәрселерді көріп, өте

қайғырды, және келіп, өздерінің иесіне болған нәрселердің барлығын айқын түсіндірді. Содан кейін оны шақырып алған иесі оған айтады: Жаман құл, мен саған сол барлық қарызды кешірдім, себебі сен маған жалбарындың. Сенің құл-серігіңді аяу керек болған жоқ па, мен сені аяғандай? Және оның иесі ашуланып, оны азаптаушыларға тапсырды, ол оған барлық берешекті қайтарып бермейінше. Осылай менің көктегі Әкем де сендерге істейді, егер әрқайсысың өз ағасының күнәларын жүректеріңнен кешірмесеңдер.

19

Және Иса осы сөздерді аяқтаған кезде Галилеядан кетіп, Иорданның арғы жағындағы Иудея шекараларына келді. Және оған көп топтар ілесті, және ол оларды сонда емдеді. Және фарисейлер оған келіп, оны сынап, оған айтты: адамға өзінің әйелін кез келген себеп бойынша босатуға рұқсат етіледі ме? Бірақ ол жауап беріп, оларға айтты: Сіздер оқымадыңыз ба, бастан жасаған Ол оларды еркек және әйел етіп жасады және айтты? Осы себепті адам өз әкесін және өз анасын тастап, өз әйеліне жабысады және екеуі бір дене болады. Сондықтан олар енді екі емес, бірақ бір дене. Демек, Құдай не бірге қосса, адам оны бөлмесін. Олар оған айтады: Онда не үшін Мұса ажырасу хатын беруге және оны жіберуге бұйырды? Оларға айтады: Мұса сендердің жүрек қаттылықтарыңа қарай сендерге әйелдеріңді босатуға рұқсат етті, бірақ бастан бері осылай

болған емес. Мен сендерге айтамын, кім өзінің әйелін бұзақылық себебінсіз ажыратып, басқа біреуге үйленсе, зина жасайды, және ажыратылған әйелге үйленген де зина жасайды. Оның шәкірттері оған айтады: егер адамның әйелмен арасындағы себеп осылай болса, үйлену пайдалы емес. Ол оларға айтты: Барлығы бұл сөзді қабылдамайды, тек кімге берілген болса, сол ғана. Өйткені бар еунухтар, кім ана құрсағынан осылай туылды. Және бар еунухтар, кім адамдар арқылы еунух етілді, және бар еунухтар, кім аспан патшалығы үшін өздерін еунух етті. Қабылдауға қабілетті адам қабылдасын.

Содан кейін оған балалар әкелінді, ол оларға қолдарын қою және дұға ету үшін, бірақ шәкірттер оларды ұрысты. Бірақ Иса айтты: Балаларға рұқсат етіңдер және оларды маған келуге тыйым салмаңдар, өйткені аспан патшалығы осындайлардікі. Және оларға қолдарын салып, сол жерден кетті.

Және міне, біреу жақындап келіп, оған айтты: Жақсы мұғалім, мәңгілік өмірге ие болу үшін мен қандай жақсы іс істеуім керек? Ол оған айтты: Неге мені жақсы дейсің? Ешкім жақсы емес, тек бір ғана Құдай. Егер өмірге кіргің келсе, заңдарды сақта. Ол оған айтады: Қандай? Ал Иса айтты: Сен өлтірмейсің, сен зина жасамайсың, сен ұрламайсың, сен жалған куәлік бермейсің, Әкеңді және анаңды құрметте, және көршіңді өзіңдей сүй. Жас адам оған айтады: Мен мұның бәрін жастығымнан бастап сақтап

келдім, маған әлі не жетіспейді? Иисус оған айтты: Егер сен мінсіз болғың келсе, бар, мүліктеріңді сат және кедейлерге бер, сонда аспанда қазынаң болады, және мұнда кел, маған ере бер. Бірақ жас адам сөзді естіп, қайғырып кетті, себебі оның көп мүлкі болған. Ал Иса өз шәкірттеріне айтты: Шынымен айтамын сендерге, бай адам қиынмен кіреді аспан патшалығына. Тағы да сіздерге айтамын: түйенің ине тесігінен өтуі байдың Құдай патшалығына кіруінен оңайырақ. Оның шәкірттері мұны естігеннен кейін өте таңғалып: Онда кім құтқарыла алады? - деді. Иса оларға қарап айтты: Адамдарға бұл мүмкін емес, бірақ Құдайға барлық нәрсе мүмкін. Онда Петр жауап беріп, оған айтты: міне, біз барлығын қалдырдық және саған ердік, сонда бізге не болады? Ал Иса оларға айтты: Шынында айтамын сендерге, сендер маған ерген адамдар, қайта туылу кезінде, Адам Ұлы өзінің даңқ тағында отырғанда, сендер де он екі тақта отырып, Исраилдің он екі тайпасын соттайсыңдар. Және кім менің атым үшін үйлерді немесе ағаларды немесе әпке-сіңліларды немесе әкені немесе ананы немесе әйелді немесе балаларды немесе егістіктерді тастаса, жүз есе алады және мәңгілік өмірді мұра етеді. Көптеген бірінші соңғы болады және соңғы бірінші болады.

20

Ұқсас, өйткені аспан патшалығы үй иесі адамға, кім таңертең ерте шықты жұмысшыларды өзінің жүзім бағына

жалдау үшін. Және жұмысшылармен күніне бір денарийге келісіп, оларды өзінің жүзімдігіне жіберді. Және үшінші сағат шамасында шыққанда, ол нарықта жалқау тұрған басқаларды көрді. Және ол оларға айтты: Барыңыздар, сіздер де жүзім бағына, және не әділ болса, соны сіздерге беремін. Олар кетті. Қайтадан алтыншы және тоғызыншы сағатта шығып, сол сияқты жасады. Бірақ он бірінші сағатта шыққан кезде, жұмыссыз тұрған басқаларды тапты және оларға айтады: Не үшін осында бүкіл күн бойы жұмыссыз тұрсыңдар? Олар оған: Ешкім бізді жалдаған жоқ деп айтады. Ол оларға: Сіздер де жүзімдікке барыңдар, және не әділ болса, соны аласыңдар дейді. Кеш болғанда, жүзім бағының иесі өзінің басқарушысына айтады: жұмысшыларды шақыр және оларға жалақыны бер, соңғылардан бастап бірінші дейін. Он бірінші сағатта келгендер әрқайсысы бір денарийден алды. Бірақ бірінші келгендер көбірек алады деп ойлады, және олар да әрқайсысы бір денарийден алды. Алып, бірақ олар үй иесіне қарсы күңкілдеді. айта отырып: Бұл соңғылар бір сағат жұмыс істеді, ал сен оларды бізге тең етіп жасадың, күннің ауырлығы мен ыстығын көтергендерге. Бірақ ол жауап беріп, олардың біріне айтты: Жолдас, мен саған әділетсіздік жасамаймын. Сен маған бір динарийге келіспедің бе? Өзіңнікін көтер де кет, мен осы соңғыға да саған бергендей беруді қалаймын. Немесе маған өз нәрсемді қалағанымды жасауға рұқсат етілмеген бе? Егер сенің көзің жаман болса, себебі мен жақсымын ба? Осылай соңғылар бірінші болады және бірінші соңғылар болады,

себебі шақырылғандар көп, бірақ таңдалғандар аз.

Және Иса Иерусалимге бара жатып, он екі шәкіртті жолда бөлек алып, оларға айтты, Міне, біз Иерусалимге көтерілеміз, және адам ұлы бас діни қызметкерлерге және жазушыларға табыс етіледі, және олар оны өлімге айыптайды. Және олар оны ұлттарға мазақ ету, қамшылау және айқышқа шегелеу үшін табыс етеді, және үшінші күні ол тіріледі.

Содан кейін Зебедайдың ұлдарының анасы өз ұлдарымен бірге оған жақындап, табынып, одан бір нәрсе сұрады. Бірақ ол оған айтты: Не қалайсың? Ол оған айтады: Айт, осы екі ұлым сенің патшалығында сенің оң жағыңнан бірі және сол жағыңнан бірі отырсын. Жауап беріп, Иса айтты: Сіздер не сұрап жатқаныңызды білмейсіз. Мен ішпекші болған аяқты ішуге қабілеттісіздер ме, немесе мен қабылдап жатқан шоқынуды қабылдауға? Олар оған айтты: Біз қабілеттіміз. Және Ол оларға айтады: Менің кесемді шынында ішесіңдер, және мен қабылдайтын шоқынуды сіңдер де қабылдайсыңдар, бірақ менің оң жағымда және сол жағымда отыруды беру менің қолымда емес, тек Әкем дайындағандарға ғана. Және он естіп, екі ағайындылар туралы ашуланды. Бірақ Иса оларды шақырып алып айтты: Сіздер білесіздер, ұлттардың билеушілері олардың үстінен үстемдік етеді және ұлылар олардың үстінен билік жүргізеді. Сіздерде бұлай болмайды, бірақ кім сіздердің арасында ұлы болғысы келсе, сіздердің қызметшілеріңіз

болады. Және кім сіздердің арасында бірінші болғысы келсе, сіздердің құлыңыз болады. Дәл осылай адамның ұлы қызмет етілуге емес, керісінше қызмет етуге және өз жанын көптің орнына өтемақы ретінде беруге келді.

Және олар Иерихоннан шығып бара жатқанда, оған көп топ еріп жүрді. Және міне, екі соқыр жол жанында отырған, Иса өтіп жатырғанын естіп, айқайлап айтты: Бізге жалғастыр, Иеміз, Дәуіттің ұлы! Бірақ топ оларға үндемеуі керек деп ұрсысты, ал олар одан да қатты айқайлап: Бізге мейірім жаса, Иеміз, Дәуіттің Ұлы! – деді. Иса тұрып, оларды шақырды және айтты: Сендерге не жасауымды қалайсыңдар? Олар оған айтады: Иеміз, біздің көздеріміз ашылсын. Қайырымдылық сезінген Иса олардың көздеріне тиді, және олардың көздері бірден көрді, және олар оған ерді.

21

Олар Иерусалимге жақындап, Зәйтүн тауының жанындағы Бетфагеге келгенде, Иса екі шәкіртін жіберді. Оларға айтып: Сіздердің қарсыларыңыздағы ауылға барыңыздар, және бірден байланған есекті және онымен бірге құлынды табасыздар, шешіп маған әкеліңіздер. Және егер кім сіздерге бірдеме айтса, айтасыздар: Иеге олар қажет, ал Ол бірден оларды жібереді. Бұл бүкіл болды, сонда пайғамбар арқылы айтылған сөз орындалсын. Сион қызына

айтыңыздар: міне, сенің патшаң саған келеді, ол кішіпейіл және есекке мінген, жүкті малдың ұлы құлынға мінген.

Шәкірттер барып, Иса оларға бұйырғандай жасады. Олар есек пен құлынды әкелді, олардың үстіне өздерінің киімдерін жайды, және Ол олардың үстіне отырды. Бірақ ең ұлы топ өздерінің киімдерін жолға жайды, ал басқалары ағаштардан бұтақтарды кесіп алып, жолға жайып жатты. Бірақ алдыда жүрген және артынан еруші топтар айқайлап: Осанна Дәуіттің ұлына! Жарылқанған Иеміздің атымен келуші! Осанна ең жоғарыларда! – деді.

Және ол Иерусалимге кіргенде, бүкіл қала шайқалып, Бұл кім? деп айтты. Ал толқындар айтып жатты: Бұл Иса, Галилеяның Назаретінен келген пайғамбар.

Және Иса Құдайдың ғибадатханасына кірді, және ғибадатханада сатып алатындар мен сататындардың барлығын қуып шығарды, және ақша алмастырушылардың үстелдерін аударды, және көгершін сататындардың орындықтарын аударды. Және оларға айтады: Жазылған, менің үйім молитва үйі деп аталады, бірақ сіздер оны қарақшылар үңгіріне айналдырдыңыздар.

Және ақсақтар мен соқырлар ғибадатханада оған келді, және ол оларды емдеді. Бірақ бас діни қызметкерлер мен жазушылар оның жасаған ғажайыптарын және ғибадатханада Дәуіттің ұлына осанна деп айқайлап жатқан

балаларды көріп ашуланды. Және олар оған айтты: Бұлар не айтып жатқанын естисің бе? Ал Иса оларға айтты: Иә, естимін. Сендер ешқашан оқымаған жоқсыңдар ма: Сәбилердің және емізушілердің аузынан мақтау дайындадың? Және оларды қалдырып, қаланың сыртына Бетанияға шықты және сол жерде түнеді.

Таңертең қалаға қайтып келе жатқанда, ол аш болды. Және жол үстінде бір інжір ағашын көріп, оның жанына келді, және онда жапырақтардан басқа ештеңе таппады, және оған айтты: енді сенен мәңгілікке жеміс болмасын. Және інжір ағашы бірден кепті. Және шәкірттер көріп, таңқалып: Інжір ағашы қалай бірден кепті? - деді. Жауап берген Иса оларға айтты: Шынымен айтамын сендерге, егер сендер сенімге ие болсаңдар және күмәнданбасаңдар, тек інжір ағашымен болғанды ғана емес, тіпті осы тауға айтсаңдар: Көтерілгін және теңізге тасталғын, сол болады. Және дұғада сенімен сұраған барлық нәрселеріңізді аласыздар.

Және ол киелі ғибадатханаға келгенде, оған үйретіп жатқанда, халықтың бас діни қызметкерлері мен ақсақалдары жақындап келіп, былай деді: Сен осы нәрселерді қандай билікпен істейсің, және саған осы билікті кім берді? Жауап беріп, Иса оларға айтты: Мен де сендерден бір сөз сұраймын, оны маған айтсаңдар, мен де сендерге қандай билікпен осыларды істейтінімді айтамын. Жақияның бапттауы қайдан болды, аспаннан ба әлде адамдардан ба? Олар өздері арасында ойланып айтты: егер

аспаннан деп айтсақ, бізге айтады, неге сонда оған сенбедіңдер, Бірақ егер адамдардан десек, топтан қорқамыз, өйткені барлығы Жоханды пайғамбар деп санайды. Және Исаға жауап беріп айтты: Білмейміз. Ол оларға айтты: Мен де сендерге қандай билікпен мұны істейтінімді айтпаймын.

Бірақ сіздерге не ойлайсыздар? Бір адамның екі баласы болды, және ол бірінші баласына келіп айтты: Балам, бүгін менің жүзімдігімде жұмыс істе. Ол жауап беріп: Мен қаламаймын деді, бірақ кейінірек өкініп барды. Және екіншіге жақындап, сол сияқты айтты. Ал ол жауап беріп: Мен, қожайын деді, бірақ кетпеді. Екеуінің ішінен кім әкесінің еркін орындады? Олар оған айтады: бірінші. Иса оларға айтады: шынында сендерге айтамын, салық жинаушылар мен жезөкшелер сендерден бұрын Құдайдың патшалығына кіреді. Өйткені Жохан сіздерге әділдік жолымен келді, және сіздер оған сенбедіңіздер, бірақ салық жинаушылар мен жезөкшелер оған сенді. Сіздер бірақ мұны көргеннен кейін де кейінірек оған сену үшін өкінбедіңіздер.

Басқа мәселді тыңдаңыздар. Бір адам үй иесі болды, ол жүзім бағын егіп, оның айналасына қоршау қойды және онда шарап сығатын орын қазды және мұнара салды, және оны егіншілерге жалға беріп, шетелге кетті. Бірақ жемістер уақыты жақындағанда, ол өз құлдарын егіншілерге өз жемістерін алу үшін жіберді. Және дихандар оның

құлдарын алып, біреуін ұрды, біреуін өлтірді, біреуін таспен атты. Қайтадан бірінші құлдардан да көбірек басқа құлдарды жіберді, және олар оларға да сол сияқты істеді. Кейінірек ол оларға өз ұлын жіберді, айтып: Менің ұлымды ұялады. Бірақ дехқандар ұлды көріп, өздеріне айтты: Бұл мұрагер, келіңіздер оны өлтіріп, оның мұрасын иемденейік. Және оны ұстап алып, жүзімдіктің сыртына шығарып тастады және өлтірді. Сондықтан жүзімдік иесі келгенде, сол фермерлерге не істейді? Олар оған айтады: жаман адамдарды жаманшылықпен жояды, ал жүзім бағын басқа егіншілерге жалға береді, олар оған жемістерді өз уақытында қайтарып береді. Иса оларға айтады: Сендер ешқашан жазбаларда оқымадыңдар ма? Салушылар қабылдамаған тас бұрыш басына айналды. Бұл Иеден болды және біздің көзімізде таңғажайып.

Осы себепті мен сіздерге айтамын, Құдай патшалығы сіздерден алынып кетіледі және оның жемістерін шығаратын ұлтқа беріледі. Және осы тасқа құлаған адам сынып кетеді, ал ол кімнің үстіне құласа, соны ұсақтайды. Бас діни қызметкерлер мен Фарисейлер оның мысалдарын естігенде, олардың өздері туралы айтып тұрғанын білді Және олар оны ұстауға тырысқанда, халықтан қорқты, себебі олар оны пайғамбар деп санаған.

22

Және Иса тағы жауап беріп, оларға мысалдармен айтты: Аспан патшалығы патша адамға ұқсатылды, ол өз ұлына той жасады. Және ол өз құлдарын үйлену тойына шақырылғандарды шақыру үшін жіберді, бірақ олар келгісі келмеді. Қайтадан басқа құлдарды жіберіп, былай деді: Шақырылғандарға айтыңыздар: міне, менің ең жақсы тамағымды дайындадым, менің бұқаларым мен семіртілген малдарым сойылды, және бәрі дайын, үйлену тойына келіңіздер. Олар елемей кетіп барды, біреуі өз егіс жеріне, екіншісі өз саудасына. Ал қалғандары оның құлдарын ұстап, қорлап өлтірді. Сол патша естіп ашуланды, және өз әскерлерін жіберіп, сол кісі өлтірушілерді жойды және олардың қаласын өртеп жіберді. Содан кейін ол өз құлдарына айтады: Той дайын болып тұр, бірақ шақырылғандар лайықты болған жоқ. Сондықтан жолдардың шығулары үстіне барыңыздар, және қанша табсаңыздар, үйлену тойларына шақырыңыздар. Және сол құлдар жолдарға шығып, тапқан барлық адамдарды, жаманды да, жақсыны да жинады, және той жатқандармен толды. Патша кірген соң дастарханда отырғандарды көру үшін, сонда үйлену тойына арналған киім киімеген бір адамды көрді. Және оған айтады: Жолдас, қалайша осында үйлену киімін киіп алмай кірдің? Ал ол үнсіз қалды. Содан кейін патша қызметшілерге айтты: Оның аяқтары мен қолдарын байлап, оны көтеріп, сыртқы қараңғылыққа тастаңдар, сонда жылау және тіс ағытуы болады. Көптеген адамдар шақырылған, бірақ аздары таңдалған.

Содан кейін фарисейлер барып, оны сөзбен тұзаққа түсіру үшін кеңес өткізді. Және олар өз шәкірттерін Иродшылармен бірге оған жіберіп, былай деді: Ұстаз, біз сенің шын екеніңді және Құдайдың жолын шындықпен үйрететініңді білеміз, және саған ештеңе маңызды емес, өйткені сен адамдардың бетіне қарамайсың, Сонымен бізге айт, саған не ойлайсың? Кесарға салық беруге рұқсат па, әлде жоқ па? Бірақ Иса олардың зұлымдығын білген соң айтты: Не үшін мені сынайсыңдар, екіжүзділер? Маған салық монетасын көрсетіңіздер. Олар оған денарийді әкелді. Және оларға айтады: Бұл бейне мен жазу кімнікі? Олар оған: Кесардікі, - дейді. Содан кейін ол оларға: Сондықтан Кесардікіні Кесарға, ал Құдайдікіні Құдайға қайтарыңдар, - дейді. Және естіп, таңқалдылар, оны қалдырып кеттілер.

Сол күнде оған садуқайлар келді, тірілу жоқ деп айтушылар, және олар оны сұрады. айта, ұстаз, Мұса айтты: егер кімде-кім балалары болмай өлсе, оның бауыры оның әйеліне үйленеді және оның бауырына ұрық тұрғызады. Бізде жеті ағайынды болды, және бірінші үйленген соң өлді, және ұрпағы болмағандықтан әйелін өз ағасына қалдырды, Ұқсас екінші де, үшінші де, жетеуіне дейін. Кейінірек барлығынан кейін әйел де өлді. Сондықтан тірілуде ол жеті адамның қайсысының әйелі болады? Себебі барлығы оны алған еді. Иса жауап беріп, оларға айтты: Сіздер адасып жүрсіздер, өйткені жазбаларды да, Құдайдың күшін де білмейсіңдер. Өйткені тірілуде олар не үйленеді, не

үйлендіріледі, бірақ көктегі Құдайдың елшілері сияқты болады. Ал өлілердің тірілуі туралы Құдай айтқан, сендерге айтылғанды оқымадыңдар ма? Мен Ыбырайымның Құдайымын, Ысқақтың Құдайымын және Жақыптың Құдайымын; Құдай өлілердің Құдайы емес, тірілердің Құдайы. Және көпшілік естіп, оның оқытуына таңғалды.

Фарисейлер ол садуқайларды үнсіз қалдырғанын естіп, бірге жиналды. Және олардың біреуі, заңгер, оны сынап, сұрады және айтты: Мұғалім, заңдағы ең ұлы бұйрық қандай? Бірақ Иса оған айтты: Сен Иеңді Құдайыңды бүкіл жүрегіңмен, бүкіл жаныңмен және бүкіл ойыңмен сүйетін боласың. Бұл бірінші және ұлы өсиет. Екінші де осыған ұқсас: жақыныңды өзіңдей сүй. Осы екі өсиетте бүкіл заң және пайғамбарлар тұр.

Фарисейлер жиналғанда, Иса олардан сұрады. айта отырып: Сіздерге Мәсіх туралы не көрінеді? Ол кімнің ұлы? Олар оған айтады: Дәуіттің. Ол оларға айтады: Онда Дәуіт Рухта оны қалайша Иеміз деп атайды, айта: Жаратушы менің Жаратушыма айтты: Менің оң жағымда отыр, мен сенің жауларыңды сенің аяқтарыңның табанына салғанша.

Егер Дәуіт оны Иеміз деп шақырса, онда ол қалай оның ұлы болады?

Және ешкім оған сөзбен жауап бере алмады, және сол күннен бастап ешкім оған енді сұрақ қоюға батырған жоқ.

23

Содан кейін Иса халыққа және өз шәкірттеріне сөйледі Айтып: Мұса орындығына дінбілімшілер мен парызшылдар отырды. Барлық сондықтан, егер олар сендерге сақтауды айтса, қанша болса да, сақтаңдар және жасаңдар, бірақ олардың жұмыстары бойынша жасамаңдар, өйткені олар айтады, бірақ жасамайды. Олар ауыр және көтеру қиын жүктерді байлайды және адамдардың иықтарына қояды, бірақ өз саусақтарымен оларды жылжытқысы келмейді. Барлық олардың істерін адамдарға көрінуге қарай жасайды. Өйткені олар өздерінің филактерияларын кеңейтеді және өздерінің киімдерінің шашақтарын үлкейтеді, олар мерекелердегі құрметті орынды және жиналыстардағы бас орындарды сүйеді және базарларда сәлемдесулерді, және адамдар тарапынан раввин деп аталуды. Сіздер раббий деп аталмаңыздар, өйткені сіздердің ұстазыңыз бір ғана - Мәсіх, ал сіздердің бәріңіз бауырларсыздар. Және жер бетінде өз әкелеріңді шақырмаңыздар, өйткені сіздердің Әкелерің бір ғана, Ол аспандарда. Әрі жетекшілер деп аталмаңыздар, өйткені сендердің жетекшілеріңіз бір ғана - Мәсіх. Ал сіздердің арандағы ұлыларың сіздердің қызметшілеріңіз болады. Кім өзін көтерсе, төмендетіледі, және кім өзін төмендетсе, көтеріледі.

Қайғы сендерге, жазушылар және парызсыздар

екіжүзділер, себебі сендер жесірлердің үйлерін жұтып жатырсыңдар және сылтаумен ұзақ дұға етіп, сол себепті үлкенірек соттылық аласыңдар. Қасірет сендерге, жазушылар және парызсыздар екіжүзділер, себебі сендер аспан патшалығын адамдар алдында жабасыңдар, өйткені сендер өздерің кірмейсіңдер және кіргісі келетіндерді де кіруге жібермейсіңдер. Қасірет сендерге, жазушылар және парызсыздар екіжүзділер, себебі сендер теңізді және құрғақты аралайсыңдар бір жат жерлікті жасау үшін, және ол болғанда, оны өздеріңнен екі есе тозақтың ұлы етесіңдер. Қапа сендерге, соқыр жетекшілер, айтушылар: Кім ғибадатханада ант етсе, ештеңе емес, бірақ кім ғибадатхананың алтынымен ант етсе, борышты. Ақымақтар және соқырлар! Өйткені не үлкенірек: алтын ба, әлде алтынды қасиеттендіретін ғибадатхана ма? Және кім құрбандық үстелінде ант ішсе, ештеңе емес, бірақ кім оның үстіндегі сыйлыққа ант ішсе, борышты болады. Ақымақтар және соқырлар, не үлкенірек: сыйлық па, әлде сыйлықты қасиетті ететін құрбандық үстелі ме? Сондықтан құрбандық үстелімен ант еткен адам сол үстелмен де, оның үстіндегі барлық нәрселермен де ант етеді. Ғибадатханаға ант еткен адам оған да, онда тұрғанға да ант етеді. Аспанмен ант еткен адам Құдайдың тағымен және оның үстінде отырғанмен ант етеді. Қайғы сендерге, жазушылар және парызсыздар екіжүзділер, себебі сендер жалбыздан, аскөктен және зирадан он бөліктен бір бөлік береді, бірақ заңның ауыр жақтарын – сотты, мейірімді және сенімді тастадыңдар. Бұларды істеу қажет болды, ал оларды

тастамау керек еді. Соқыр жетекшілер, шыбынды сүзіп алатындар, ал түйені жұтып жататындар. Қайғы сендерге, жазушылар және парисайлар екіжүзділер, себебі тазалайсыңдар кесенің және табақтың сыртын, бірақ ішінен олар толы тонаудан және әділетсіздіктен. Соқыр фарисей, алдымен кесе мен табақтың ішін тазарт, сонда олардың сыртқы жағы да таза болады. Қайғы сендерге, жазушылар және парисайлар екіжүзділер, себебі сендер ағартылған қабірлерге ұқсайсыңдар, олар сыртынан әдемі көрінеді, бірақ ішінен өлі сүйектер мен барлық арамдықпен толы. Осылай сіздер де сыртынан адамдарға әділдер болып көрінесіздер, бірақ ішіңізде екіжүзділікке және заңсыздыққа толысыздар. Қасірет сендерге, жазушылар және парызсыздар екіжүзділер, себебі сендер пайғамбарлардың қабірлерін саласыңдар және әділдердің ескерткіштерін әшекейлейсіңдер, Және айтасыңдар: Егер біз аталарымыздың күндерінде болсақ еді, олардың серіктестері болмас едік пайғамбарлардың қанына. Сонымен сіздер өздеріңізге куәлік етесіздер, өйткені сіздер пайғамбарларды өлтіргендердің ұлдарысыздар. Және сіздер өз аталарыңыздың өлшемін толтырыңыздар. Жыландар, жыландардың ұрпақтары, қалайша қашасыңдар геенна сотынан? Осы себепті міне, мен сендерге пайғамбарларды, даналарды және жазушыларды жібереміп, және олардың кейбірін сендер өлтіресіңдер және қармаққа шегесіңдер, ал кейбірін сендердің синагогаларында қамшылайсыңдар және қаладан қалаға қуғындайсыңдар. Сондықтан сіздердің үстіне келеді жер

бетінде төгілген барлық әділ қан, әділ Әбелдің қанынан бастап Зәкәрия ұлы Барахияның қанына дейін, оны сіздер ғибадатхана мен құрбандық үстелінің арасында өлтірдіңдер. Шынымен айтамын сендерге, осылардың барлығы осы ұрпақтың үстіне келеді. Иерусалим, Иерусалим, пайғамбарларды өлтіретін және өзіне жіберілгендерді тастайтын, қанша рет мен сенің балаларыңды жинағым келді, құс балапандарын қанаттарының астына жинағандай, бірақ сендер тілемедіңдер. Міне, сендердің үйлерің сендерге қаңырап қалған күйінде қалдырылады. Мен сіздерге айтамын, өйткені сіздер мені қазірден бастап көрмейсіздер, сіздер Иеміздің атымен келе жатқан жарылқанған деп айтқанша.

24

Және Иса ғибадатханадан шыққан соң кетіп бара жатқанда, оның шәкірттері оған ғибадатхананың ғимараттарын көрсету үшін келді. Бірақ Иса оларға айтты: Сіздер мұның бәрін көріп тұрсыздар ма? Шынымен айтамын сіздерге, мұнда тастың үстінде тас қалмайды, ол бұзылады. Ол Зәйтүн тауында отырғанда, шәкірттер оған жеке келіп, былай деді: Бізге айт, бұл қашан болады, және сенің келуіңнің және заман аяқталуының белгісі не? Және Иса жауап беріп, оларға айтты: қараңдар, сендерді ешкім адастырмасын. Көптер менің атыммен келіп, Мен Мәсіхпін деп айтады және көптерді алдайды. Сіздер соғыстар туралы

және соғыстар туралы хабарларды естуге тиіссіздер, қараңыздар, алаңдамаңыздар, өйткені бәрі болуы керек, бірақ бұл әлі соңы емес. Көтеріледі, өйткені ұлт ұлтқа қарсы, және патшалық патшалыққа қарсы, және болады ашаршылықтар және інд Бірақ мұның бәрі туу ауыруларының басы. Сонда олар сендерді қиналуға табыс етеді және сендерді өлтіреді, және сендер барлық ұлттар тарапынан менің атым үшін жек көрілетін боласыңдар. Және сонда көптер ренжітіледі, бір-бірін сатады және бір-бірін жек көреді. Және көптеген жалған пайғамбарлар көтеріледі және көптеген адамдарды адастырады. Және заңсыздықтың көбеюі себебінен көптеген адамдардың сүйіспеншілігі суынады. Бірақ соңына дейін шыдаған, сол құтқарылады. Және бұл патшалықтың жақсы хабары бүкіл мекендеулі әлемде барлық ұлттарға куәлік ретінде жарияланады, және содан кейін аяқ келеді. Сондықтан қашан сіздер Даниел пайғамбар арқылы айтылған жойылу жиіркенішін қасиетті орында тұрғанын көрсеңіздер, оқып жатқан адам түсінсін Содан кейін Иудеядағылар таулар үстіне қашсын. Шатырдың үстінде тұрған адам өз үйінен заттарын алу үшін төмен түспесін. Және далада тұрған артқа қайтып, киімдерін алмасын. Уай, бірақ жүкті әйелдерге және емізікті балалары бар аналарға сол күндерде. Дұға етіңдер, сонда сендердің қашуларың қыста немесе демалыс күні болмасын. Өйткені сонда әлем басынан бері осы уақытқа дейін болмаған және болмайтын ұлы қасірет болады. Және егер сол күндер қысқартылмаса, барлық тән сақталмас еді, бірақ таңдалғандар үшін сол

күндер қысқартылатын болады. Содан кейін, егер кімдебір сендерге Міне, мұнда Христос немесе Міне, осында деп айтса, сенбеңдер. Жалған мәсіхтер мен жалған пайғамбарлар көтеріледі, өйткені олар ұлы белгілер мен ғажайыптар көрсетеді, осылайша, мүмкін болса, таңдалғандарды да адастыру үшін. Міне, мен сендерге алдын ала айтып қойдым. Егер сондықтан олар сіздерге: Міне, Ол шөлейтте! деп айтса, шықпаңыздар; Міне, ішкі бөлмелерде! деп айтса, сенбеңіздер. Дәл сияқты найзағай шығыстан шығып, батысқа дейін көрінетіндей, адам ұлының келуі де солай болады, Өйткені қайда құлама болса, сонда бүркіттер жиналады.

Бірақ сол күндердің қасіретінен кейін дереу күн қараңғыланады және ай өзінің жарығын бермейді, жұлдыздар аспаннан құлайды және аспандардың күштері сілкінеді.

Және содан кейін адам ұлының белгісі аспанда пайда болады, және содан кейін жер бетіндегі барлық рулар жоқтайды және адам ұлының аспан бұлттарында ұлы күш пен даңқпен келе жатқанын көреді. Және ол өзінің періштелерін ұлы керней дауысымен жібереді, және олар оның таңдалғандарын төрт желден аспанның шеттерінен олардың шеттеріне дейін жинайды. Инжір ағашынан параболаны үйреніңіз. Оның бұтағы әлдеқашан нәзік болып, жапырақтары шыққанда, жаздың жақын екенін білесіңдер. Осылай сіздер де осының барлығын көргенде,

оның есіктің алдында тұрғанын білесіздер. Шынында айтамын сіздерге, бұл ұрпақ өтіп кетпейді, осының бәрі болғанша. Аспан мен жер өтіп кетеді, бірақ менің сөздерім ешқашан өтіп кетпейді. Бірақ сол күн мен сағат туралы ешкім білмейді, аспандардың хабаршылары да білмейді, тек менің Әкем ғана. Нұхтың күндері қандай болса, адам ұлының келуі де солай болады. Өйткені дәл сияқты олар топ судың алдындағы күндерде жеп және ішіп, үйленіп және некеге беріп жүрді, Нұх кемеге кірген күнге дейін, және олар топан су келіп, бәрін алып кеткенше білмеді, осылай адам ұлының келуі де болады. Сонда екі адам далада болады, бірі алынады және бірі қалдырылады. Диірменде екі әйел ұн тартып жатыр, біреуі алынады және біреуі қалдырылады. Сондықтан сақ болыңыздар, себебі сіздер Иеңіздің қай сағатта келетінін білмейсіздер. Мұны білесіздер: егер үй иесі ұры қандай күзетте келетінін білсе, күзетте болар еді және өз үйінің бұзылуына рұқсат етпес еді. Осы себепті сіздер де дайын болыңыздар, өйткені сіздер ойламайтын сағатта адам ұлы келеді.

Кім онда адал және ақылды құл болып табылады, оны иесі өз қызметшілерінің үстіне тағайындады, оларға азық-түлікті уақытында беру үшін? Бақытты сол құл, оның иесі келгенде осылай істеп жатқанын табады. Шынында сіздерге айтамын, оны өзінің барлық мүлкінің үстіне тағайындайды. Егер сол жаман құл өз жүрегінде: Менің ием келуге кешігіп жатыр деп айтса, және өзінің құлдастарын ұра бастайды, ал мас адамдармен бірге жеп-

ішеді, сол құлдың иесі ол күтпеген күні және ол білмейтін сағатта келеді Және оны екіге кесіп тастайды, және оның үлесін актерлармен бірге қояды, сонда жылау мен тістердің қақтығысы болады.

25

Сонда аспан патшалығы он қызға ұқсатылады, олар өздерінің шамдарын алып, күйеу жігітті қарсы алуға шықты. Олардың бесеуі ақылды, ал бесеуі ақымақ болды. олар ақымақ болды, өз шамдарын алып, өздерімен бірге май алмаған Ал дана әйелдер өздерінің ыдыстарында май алды, өздерінің шамдарымен бірге. Қалыңдық кешігіп жатқанда, барлығы ұйқышылдап, ұйықтап қалды. Түн ортасында айқай шықты: Міне, жігіт келеді, оны қарсы алуға шығыңыздар! Содан барлық сол қыздар тұрды және олардың шамдарын безендірді. Ал ақымақтар ақылдыларға: Бізге сіздердің майларыңыздан беріңдер, өйткені біздің шамдарымыз сөніп жатыр, - деді. Бірақ ақылдылар жауап беріп айтты: болмаса бізге де, сендерге де жетпейді, сондықтан сатушыларға барып, өздеріңе сатып алыңдар. Олар сатып алуға кетіп жатқанда, күйеу жігіт келді және дайын болғандар онымен бірге үйлену тойына кірді, және есік жабылды. Кейінірек қалған қыздар келіп: Иә, иә, бізге ашыңыз деп айтады. Ол жауап беріп айтты: Шынымен айтамын сендерге, мен сендерді білмеймін. Сондықтан сақ болыңдар, себебі сіздер адам

Ұлының қай күні, қай сағатта келетінін білмейсіңдер.

Дәл сияқты сапарға шыққан адам өзінің құлдарын шақырып, оларға өз мүлкін тапсырды, Және біреуіне бес талант берді, біреуіне екі, біреуіне бір, әрқайсысына өзінің күші бойынша, және бірден сапарға шықты. Бірақ бес талант алған адам барып, олармен жұмыс істеді және тағы бес талант тапты. Сол сияқты екі алған адам да басқа екі табыс етті. Бірақ бірді алып кеткен соң, жерде қазып, өз иесінің күмісін жасырды. Көп уақыт өткеннен кейін сол құлдардың иесі келеді және олармен есеп айырысады. Және бес таланттарды алған адам жақындап келіп, басқа бес таланттарды әкеліп айтты: Иеміз, сен маған бес таланттарды тапсырдың, міне, мен олардың үстіне басқа бес таланттарды табыс таптым. Оның иесі оған айтты: Жақсы, жақсы және адал құл! Аз нәрселерге адал болдың, көп нәрселерге сені тағайындаймын. Сенің иеңнің қуанышына кір. Екі талант алған да жақындап келіп айтты: Иеміз, екі талант маған тапсырдыңыз, міне, олардың үстіне тағы екі талант табыстым. Оның иесі оған айтты: Жақсы, жақсы және адал құл! Аз нәрселерге адал болдың, көп нәрселерге сені тағайындаймын. Сенің иеңнің қуанышына кір. Жақындап келіп, бір талант алған адам айтты: Иеміз, мен сені қатал адам екеніңді білдім, сен егбеген жерден орып, шашпаған жеріңнен жинайсың, және қорқып, кетіп барып, сенің талантыңды жерге жасырдым, міне, сенікі сенде бар. Бірақ оның иесі жауап беріп, оған айтты: Зұлым және жалқау құл, сен мен себінбеген жерден орып,

шашыратпаған жерден жинайтынымды білдің. Сонымен сен менің күмісімді банкирлерге тастау қажет болды, және мен келгенде өз ақшамды пайызбен алған болар едім. Сондықтан одан талантты алып, он талантты иеленушіге беріңдер. Өйткені иеленген әрбіреуіне берілетін болады және молшылық болады, ал иеленбегеннен оның иеленгені де алынатын болады одан. Ал пайдасыз құлды сыртқы қараңғылыққа тастаңыз, сонда жылау мен тіс қайрау болады.

Адам ұлы өзінің ұлылығында және барлық қасиетті елшілер онымен бірге келгенде, ол өзінің ұлылық тақтына отырады. Және оның алдында барлық ұлттар жиналады, және оларды бір-бірінен бөледі, дәл бақташы қойларды ешкілерден бөлгендей, Және ол қойларды оң жағына, ал ешкілерді сол жағына қояды. Содан патша оның оң жағындағыларға айтады: Келіңіздер, менің Әкемнің бата алғандары, сендерге дүниенің негізі қаланғаннан бастап дайындалған патшалықты мұра етіңіздер. Мен аш едім, өйткені сіздер маған жеуге бердіңіздер, мен шөлдедім, және сіздер маған ішуге бердіңіздер, мен бөтен едім, және сіздер мені қабылдадыңыздар, Жалаңаш едім, және мені киіндірдіңдер, ауырдым, және мені көруге келдіңдер, түрмеде едім, және маған келдіңдер. Содан кейін әділдер оған жауап береді: Иә, қашан сені аш көрдік те тамақтандырдық, немесе шөлдеген көрдік те су бердік? Қашан біз сені бейтаныс ретінде көріп жинадық немесе жалаңаш көріп киіндірдік? Бірақ біз сені қашан әлсіз

немесе түрмеде көрдік және саған келдік? Және патша оларға жауап беріп айтады: Шынымен сіздерге айтамын, менің ең кіші туыстарымның біріне қанша жасадыңыздар, маған жасадыңыздар. Содан кейін Ол сол жақтағыларға да айтады: Менен кетіңдер, қарғанандар, шайтан мен оның елшілері үшін дайындалған мәңгілік отқа. Мен аш едім, өйткені сіздер маған жеуге берген жоқсыңдар, мен шөлдедім, және сіздер маған ішуге берген жоқсыңдар. Бөтен едім, және сіздер мені қабылдамадыңыздар, жалаңаш едім, және сіздер мені киіндірмедіңіздер, әлсіз және түрмеде едім, және сіздер маған келмедіңіздер. Содан кейін олар оған жауап беріп айтады: Иеміз, біз сені қашан аш немесе шөлдеген, немесе жат, немесе жалаңаш, немесе әлсіз, немесе түрмеде көрдік те, саған қызмет етпедік? Сонда Ол оларға жауап беріп айтады: Шынында айтамын сендерге, осы ең кішкентайлардың біреуіне жасамаған ісіңді Маған да жасамадыңдар. Және осылар мәңгілік жазаға кетіп барады, ал әділдер мәңгілік өмірге.

26

Және Иса осы барлық сөздерді аяқтаған кезде, ол өз шәкірттеріне айтты, Сіздер білесіздер, екі күннен кейін Пасха болады және Адам Ұлы айқышқа шегелу үшін сатылады. Содан бас діни қызметкерлер және жазушылар және халықтың ақсақалдары Қаяфа деп аталатын бас діни қызметкердің сотына жиналды. Және олар Иисусты

алдаумен ұстап, өлтіру үшін бірге кеңес алысты. Олар айтты: Мейрам кезінде емес, халық арасында шу шықпас үшін.

Иса Бетанияда алапес Симонның үйінде болғанда, Оған өте қымбат алебастр майын ұстаған әйел жақындады және оның дастарқанда жатқанда басына құйды. Оның шәкірттері көріп, ашуланды және айтты: Бұл ысырап неге? Өйткені бұл майлау көп қымбатқа сатылып, кедейлерге берілуі мүмкін еді. Бірақ Иса білген соң оларға айтты: Неге әйелге қиындық туғызасыңдар? Себебі ол маған жақсы іс жасады. Кедейлерді әрқашан өздеріңізбен бірге иесіздер, ал мені әрқашан иесіздер емес. Өйткені бұл хош иісті майды менің денеме құйып, мені жерлеуге дайындау үшін жасады. Әмин, сендерге айтамын: қайда болса да бұл ізгі хабар бүкіл әлемде жарияланса, айтылады және осы әйел не жасаған болса, оның ескерткіші ретінде.

Содан кейін он екінің бірі, Яһуда Искариот деп аталатын, бас діни қызметшілерге барып айтты, Маған не беруді қалайсыздар, сонда мен сіздерге оны тапсырамын? Олар оған отыз күміс берді. Және содан бері ол оны сатып беру үшін қолайлы сәт іздеді.

Бірақ ашытқысыз нанның бірінші күнінде шәкірттер Исаға келіп, оған: Сен үшін Пасханы жеуге қайда дайындағымызды қалайсың? - деп сұрады. Ол былай деді: Қалаға бір адамға барып, оған айтыңыздар: Ұстаз айтады:

менің уақытым жақындады, Пасханы шәкірттерімен бірге сенің үйіңде өткіземін. Және шәкірттер Иса оларға бұйырғандай істеді, және пасханы дайындады. Кеш болғаннан кейін ол он екеумен бірге дастарқан басына отырды. Және олар жеп отырғанда, Ол айтты: Шынымен айтамын сіздерге, сіздердің біреулеріңіз мені сатады. Және олар қатты қайғырып, әрқайсысы Оған айта бастады: Иеміз, бұл мен емеспін ғой? Бірақ ол жауап беріп айтты: Қолын менімен бірге табаққа батырған, сол мені сатады. Адам ұлы шынында кетеді, оның туралы жазылғандай, бірақ зай сол адамға, кімнің арқылы адам ұлы сатылады – оған жақсы болар еді, егер сол адам туылмаса. Жауап беріп, Яһуда, оны сатып беруші, айтты: Мен емеспін бе, раббин? Ол оған айтады: Сен айттың. Олар жеп жатқанда, Иса нанды алып, алғыс айтып, сындырды және шәкірттерге беріп, айтты: алыңдар, жеңдер, бұл менің денем. Және ол кесені алып, ризашылық білдіргеннен кейін, оларға берді және айтты: одан барлығыңдар ішіңдер. бұл үшін болып табылады қан менің жаңа келісім Мен сіздерге айтамын, бірақ дәл қазірден бастап осы жүзім өнімінен ішпеймін, сол күнге дейін, қашан оны сіздермен бірге жаңадан Әкемнің патшалығында ішемін.

Және гимн айтқаннан кейін, олар Зәйтүн тауына шықты. Содан кейін Иса оларға айтады: Барлық сіздер маған осы түнде ренжітіледі, өйткені жазылған: Қойшыны ұрамын, және отардың қойлары шашыратылады.

Бірақ мен тірілгеннен кейін сендерді Галилеяға бастап барамын. Бірақ Петр оған жауап беріп айтты: Егер барлық адамдар сенде абыржып кетсе, мен ешқашан абыржымаймын. Иса оған айтты: Шынымен саған айтамын, осы түнде әтеш айқайлағанға дейін сен мені үш рет танымайсың. Петр оған айтады: тіпті маған сенімен бірге өлу керек болса да, мен сені ешқашан жоққа шығармаймын. Дәл солай барлық шәкірттер де айтты.

Содан кейін Иса олармен бірге Гефсимания деп аталатын жерге келеді және шәкірттеріне айтады: Мен сонда барып намаз оқығанша мұнда отырыңыздар. Және Петрді және Зебедайдың екі ұлын алып, қайғыруға және мазасызданға бастады. Содан кейін Иса оларға айтады: Менің жаным өлімге дейін өте қайғылы. Мұнда қалыңдар және менімен бірге сақ болыңдар. Және алға аздап шығып, оның бетіне құлады, дұға етіп айтты: Әкем, егер мүмкін болса, бұл тостаған менен өтсін, бірақ мен қалағандай емес, сен қалағандай болсын. Және ол шәкірттерге келеді және оларды ұйықтап жатқанын табады, және Петірге айтады: осылай сендер бір сағат менімен бірге күзетте тұруға қабілетті болмадыңдар ма? Сақ болыңыздар және дұға етіңіздер, сондықтан азғыруға түспеңіздер, рухани ынталы, бірақ дене әлсіз. Қайтадан екінші рет кетіп, дұға етті: Әкем, егер бұл аяқ менен өте алмаса, мен оны ішпесем болмайтын болса, еркің орындалсын. Және келіп, оларды қайтадан ұйықтап жатқанда тапты, өйткені олардың көздері ауырлап кеткен еді. Және оларды тастап кетіп,

қайтадан үшінші рет сол сөзді айтып дұға етті. Содан кейін ол өз шәкірттеріне келіп, оларға айтады: Сендер қалған уақытта ұйықтап, демалып жатырсыңдар ма? Міне, сағат жақындады, және Адам Ұлы күнәкарлардың қолына сатылады. Тұрыңдар, кетейік, міне, мені сатып беруші жақындап қалды.

Ол әлі сөйлеп тұрғанда, міне, он екеудің бірі Яһуда келді, және онымен бірге бас діни қызметкерлер мен халықтың ақсақалдарынан жіберілген семсерлер мен таяқтар ұстаған көп адам болды. Ал оны сатып беруші оларға белгі берді және айтты: Кімді сүйсем, сол өзі, оны ұстаңдар. Және дереу Иисусқа жақындап: Сәлем, раббий, - деді де, оны сүйді. Бірақ Иса оған айтты: Жолдас, сен не үшін осында болсаң? Содан кейін жақындап келіп, олар Исаның үстіне қолдарын салды және оны ұстады. Және міне, Исамен бірге болғандардың бірі қолын созып, семсерін тартып алды және бас діни қызметкердің құлын ұрып, оның құлағын кесіп тастады. Содан кейін Иса оған айтады: Семсеріңді орнына қайтар, өйткені семсер алғандардың барлығы семсерден өледі. Немесе сен мен қазір әкемді шақыра алмаймын деп ойлайсың ба, ал ол маған он екіден көп легион елшілерді бере алады? Онда жазбалар осылай болуы керек деген қалай орындалады? Сол сағатта Иса топтарға айтты: Қарақшыға қарсы шыққандай, семсерлер мен таяқтармен мені ұстауға келдіңіздер ме? Күн сайын сіздердің арангызда ғибадатханада отырып үйреттім, бірақ мені ұстамадыңыздар. Бұл бүкіл сондықтан болды,

пайғамбарлардың жазбалары орындалсын деп. Содан кейін шәкірттердің барлығы оны тастап қашып кетті.

Ал олар Исаны ұстап алып, бас діни қызметкер Қаяфаға апарды, онда жазушылар мен ақсақалдар жиналған болатын. Ал Петр оған алыстан бас діни қызметкердің сотына дейін ізін басып келді, және ішке кіріп, соңын көру үшін көмекшілермен бірге отырды. Бас діни қызметкерлер мен ақсақалдар және бүкіл кеңес Исаға қарсы жалған куәлік іздеді, оны өлімге кесу үшін. Және таппады, және көп жалған куәгерлер алға шыққанда, таппады. Кейінірек бірақ екі жалған куәгер алға шықты. Мен айттым, бұл деді: Мен Құдайдың ғибадатханасын бұза аламын және үш күн ішінде оны қайта сала аламын. Және бас діни қызметкер тұрып, оған айтты: Ештеңе жауап бермейсің бе? Бұлар сенің қарсыңа не куәлік береді? Бірақ Иса үнсіз болды. Бас діни қызметкер жауап беріп, оған айтты: Мен сені тірі Құдайдың атымен ант етемін, бізге айт, сен Мәсіх, Құдайдың Ұлы ба? Иисус оған айтады: Сен айттың, бірақ мен сендерге айтамын: осы сәттен бастап сендер Адам Ұлының Құдірет қолының оң жағында отырғанын және аспан бұлттарының үстінде келе жатқанын көресіңдер. Содан кейін бас діни қызметкер өз киімдерін жыртты, айтып: Ол құдайға тіл тигізді, бізге әлі куәгерлер қажет пе? Міне, қазір сіздер оның құдайға тіл тигізуін естідіңдер, Сізге не ойлайсыздар? Олар жауап беріп айтты: ол өлімге кінәлі. Содан олар оның бетіне түкірді және оны ұрды, ал кейбіреулері шапалақтады. Болжа бізге, Мәсіх, кім сені

ұрды? деп айтты.

Ал Петр сыртта аулада отырды, және оған бір қызметші жақындап, айтты: Сен де Галилеялық Исамен бірге болдың. Бірақ ол олардың барлығының алдында жоққа шығарды: Не айтып жатқаныңды білмеймін. Ол қақпаға шыққанда, оны басқа бір әйел көрді және сол жердегілерге: Бұл да Назареялық Исамен бірге болды деді. Және ол тағы да антпен жоққа шығарды: Мен бұл адамды білмеймін деп. Аз уақыттан кейін жақындап келген тұрған адамдар Петірге айтты: Шынымен де сен олардан бірісің, өйткені сенің сөйлеуің сені анық көрсетеді. Сонда ол қарғай бастады және ант берді, өйткені мен адамды білмеймін деп. Және бірден әтеш қақылдады. Және Петр Исаның оған айтқан сөзін еске түсірді: Әтеш айқайлағанға дейін мені үш рет бас тартасың, және сыртқа шығып, ащы жылады.

27

Таң болған кезде барлық бас діни қызметкерлер және халықтың ақсақалдары Исаға қарсы кеңес жасады, оны өлтіру үшін. Және оны байлап апарып, басшы Понтий Пилатқа тапсырды.

Сонда оны сатып жатқан Яһуда оның айыпты деп танылғанын көріп, өкініп, отыз күмісті бас діни қызметкерлер мен ақсақалдарға қайтарды. Айтып: Мен

күнә қылдым, кінәсіз қанды тапсырып. Бірақ олар айтты: Бізге не? Сен өзің көресің. Және ол күміс ақшаларды ғибадатханаға лақтырып тастап, кетіп қалды, содан кейін барып өзін асып алды. Бірақ бас діни қызметкерлер күміс ақшаларды алып: Оларды қазынаға тастауға болмайды, себебі бұл қанның құны деп айтты. Кеңес алып, олар керамикашының өрісін шетелдіктерді жерлеуге арналған жер ретінде сатып алды. Сондықтан сол дала қан даласы деп аталды бүгінгі күнге дейін. Содан Еремия пайғамбар арқылы айтылған сөз орындалды: Олар отыз күміс алды, Исраил ұлдарынан бағаланған адамның құрметі, Және олар оларды құмыра ісушінің өрісіне берді, Иеміз маған бұйырғандай.

Ал Иса басшының алдында тұрды, және басшы оған сұрады: Сен еврейлердің патшасы ба? Ал Иса оған айтты: Сен айтасың. Және оны бас діни қызметкерлер мен ақсақалдар айыптаған кезде, ол ештеңе жауап бермеді. Содан кейін Пилат оған айтады: олар сенің қарсыңа қанша куәлік беріп жатқанын естімейсің бе? Және ол оған бірде-бір сөзге жауап бермеді, сондықтан басшы өте таңданды. Мерекеде жетекші халыққа олар қалаған бір тұтқынды босатуға үйреншікті еді. Олар сол кезде Бараббас деп аталатын атақты тұтқынды ұстап тұрды. Олар жиналғаннан кейін Пилат оларға айтты: Кімді босатуымды қалайсыздар? Варавваны ма, әлде Мәсіх деп аталатын Иисусты ма? Ол олардың оны қызғаныштан тапсырғанын білді. Ол отырғанда, оның әйелі оған платформа үстінде

отырғанда хабар жіберіп былай деді: Сен мен сол әділ адамға ештеңе істеме, өйткені мен бүгін түсімде оның үшін көп азап шектім. Бірақ бас діни қызметкерлер мен ақсақалдар халықты Бараббаны сұрауға, ал Исаны жоюға көндірді. Жауап беріп, басшы оларға айтты: Екеуінің қайсысын сендерге босатқымды қалайсыздар? Олар айтты: Варавваны. Пилат оларға айтады: Сонда мен Мәсіх деп аталған Иисуспен не істеймін? Барлығы оған: Қармалсын! дейді. Бірақ басшы: Ол қандай жамандық жасады? - деді. Олар одан да қатты айқайлап: Қармаққа керілсін! - деп жатты. Пилат ештеңе пайда бермейтінін, керісінше шу-шу көбейетінін көріп, су алып, халықтың алдында қолдарын жуып, айтты: Мен осы әділ адамның қанынан кінәсізбін, сіздер өздерің білесіздер. Және барлық халық жауап беріп айтты: Оның қаны бізге де, біздің балаларымызға да! Содан кейін ол оларға Бараббаны босатты, ал Исаны қамшылағаннан кейін айқышқа шегілуі үшін тапсырды.

Содан кейін басшының сарбаздары Исаны преторийге алып барып, оның үстіне бүкіл когортаны жинады. Және оны аударып тастап, оған қызыл шапан кигізді. Және тікенектен тәж өріп, оның басына қойды, және қамысты оның оң қолына қойды, және оның алдында тізерлеп, оған мазақ етті, айта отырып: сәлем, яһудилердің патшасы. Және оған түкіріп, қамысты алып, оның басына соғып жатты. Және олар оған мазақ еткен кезде, олар оның мантиясын шешіп, оның киімдерін киіндіріп, оны крестке шегелеу үшін алып кетті.

Шығып бара жатқанда олар Симон атты киреналық бір адамды тапты, осыны олар оның крестін көтеріп алуға мәжбүрледі. Және Голгоөа деп аталатын жерге келіп, ол бас сүйегінің орны деп аталады. Олар оған өтпен араластырылған сірке ішуге берді, және ол татып көріп ішуді қаламады. Оны айқышқа шегіп, олар оның киімдерін жребий тастап бөліп алды. Және олар сонда отырып, оны бақылап отырды. Олар оның басының үстіне жазылған айыптауды қойды: Бұл Иса, яһудилердің патшасы. Содан кейін онымен бірге екі қарақшы тіркеледі, біреуі оң жақтан және біреуі сол жақтан. Ал өтіп бара жатқандар оны қарғап, бастарын шайқап жатты. және айтты: Ғибадатхананы бұзып, үш күнде қайта салатын адам, өзіңді сақта! Егер Құдайдың Ұлы болсаң, крестен түс! Ұқсас түрде, бас діни қызметкерлер де дін ғалымдарымен, ақсақалдармен және парисейлермен бірге мазақтап айтты: Басқаларды құтқарды, өзін құтқара алмайды; егер Израильдің патшасы болса, қазір крестен түссін және біз оған сенеміз. Құдайға сенген, енді оны құтқарсын, егер оны қаласа, өйткені ол Мен Құдайдың ұлымын деп айтты. Оған бірге крестке тағылған қарақшылар да оны масқаралаған.

Алтыншы сағаттан бастап барлық жер бетінде тоғызыншы сағатқа дейін қараңғылық болды. Тоғызыншы сағат шамасында Иса зор дауыспен айқайлап айтты: Эли, эли, лама сабахтани? Бұл: Құдайым, Құдайым, неліктен мені тастадың? дегенді білдіреді. Бірақ сол жерде тұрған кейбіреулер естіп, Бұл Ілияны шақырып жатыр деп айтты.

Және бірден олардың біреуі жүгіріп келіп, губка алып, сірке суына толтырып, қамысқа орап, оған ішкізді. Бірақ қалғандары: Қой, көрейік, Ілияс оны құтқаруға келе ме екен деді. Бірақ Иса қайтадан үлкен дауыспен айқайлап, рухын тапсырды. Және міне, ғибадатхананың пердесі жоғарыдан төменге дейін екіге жыртылды, және жер дірілдеді, және тастар жарылды. Және қабірлер ашылды, және ұйықтаған киелілердің көптеген денелері тірілді, Және олар қабірлерден шыққаннан кейін, оның тірілуінен кейін қасиетті қалаға кірді және көпшілікке көрінді. Ал жүзбасы және онымен бірге Иисусты күзетіп тұрғандар жер сілкіністі және болған оқиғаларды көріп, өте қатты қорқып, Шынымен, бұл Құдайдың Ұлы болды деп айтты. Сонда алыстан қарап тұрған көптеген әйелдер де болды, олар Галилеядан Исаға еріп, оған қызмет етіп жүрген еді. олардың ішінде Магдалиналық Мария, және Иаков пен Иосиның анасы Мария, және Зеведейдің ұлдарының анасы болды.

Кеш түскен соң, Ариматеядан Жүсіп есімді бай адам келді, ол өзі де Исаға шәкірт болған. Бұл Пилатқа жақындап келіп, Исаның денесін сұрады. Содан кейін Пилат денені беруді бұйырды. Және денені алып, Жүсіп оны таза кебінге орады, Және оны өзінің жаңа қабіріне қойды, ол тасқа кескен еді, және үлкен тасты қабірдің есігіне домалатып, кетіп қалды. Сонда Магдалиналық Мария мен басқа Мария қабірдің қарсысында отырған болатын.

Бірақ келесі күні, яғни дайындықтан кейін, бас діни қызметкерлер мен фарисейлер Пилатқа жиналды. Иеміз, біз еске түсірдік, ол алдаушы әлі тірі кезінде: Үш күннен кейін мен тірілемін деп айтты. Сондықтан үшінші күнге дейін қабірді қауіпсіз етуге бұйрық бер, болмаса оның шәкірттері түнде келіп оны ұрлап, халыққа өлілерден тірілді деп айтады, және соңғы адасу бірінші адасудан жаман болады. Пилат оларға айтты: Сіздерде күзет бар, барып, қалай білсеңіздер, солай қауіпсіз етіңіздер. Олар барып, тасты мөрлеп, күзетшімен бірге қабірді қауіпсіздендірді.

28

Демалыс күндері кеш, бір демалыс күніне таң ата бастағанда, Магдалиналық Мария және басқа Мария қабірді көруге келді. Және міне, үлкен жер сілкінісі болды, өйткені Иеміздің періштесі аспаннан түсіп, жақындап келіп, есіктен тасты домалатып тастады және оның үстінде отырды. Оның келбеті найзағай сияқты болды және оның киімі қардай ақ еді. Бірақ оның қорқынышынан күзет ұстаушылар дірілдеді және өлі сияқты болды. Періште жауап беріп, әйелдерге айтты: Сіздер қорқпаңыздар, өйткені крестке шегілген Иисусты іздеп жүргеніңізді білемін. Мұнда жоқ, өйткені Ол айтқандай тірілді. Келіңіздер, Иеміз жатқан орынды көріңіздер. Және тез барып, оның шәкірттеріне айтыңыздар, бұл өлілерден

тірілді, және міне, ол сіздерді Ғалилеяға алдап барады, сонда оны көресіздер, міне, мен сіздерге айттым. Және олар қабірден тез шыққаннан кейін, үлкен қорқыныш пен қуанышпен оның шәкірттеріне хабарлау үшін жүгірді. Олар оның шәкірттеріне хабарлауға бара жатқанда, міне, Иса оларға кездесіп, Қуаныңыздар деді. Олар жақындап, оның аяқтарынан ұстап, оған табынды. Содан кейін Иса оларға айтады: Қорқпаңыздар, барып менің ағаларыма хабарлаңыздар, олар Ғалилеяға барсын, сонда олар мені көреді.

Олар жүріп бара жатқанда, міне, күзеттің кейбіреулері қалаға келіп, бас діни қызметшілерге болған барлық нәрселерді хабарлады. Және ақсақалдармен бірге жиналып, кеңес алып, сарбаздарға жеткілікті күміс берді айта отырып, Біз ұйықтап жатқанда, оның шәкірттері түнде келіп, оны ұрлап кетті деп айтыңыздар. Және егер бұл басшыға естілсе, біз оны сендіреміз және сіздерді алаңсыз қыламыз. Олар күміс ақшаларды алып, өздеріне үйретілгендей жасады. Және бұл сөз яһудилер арасында бүгінгі күнге дейін таралды.

Бірақ он бір шәкірт Ғалилеяға, Иса оларға тағайындаған тауға барды. Және оны көріп, оған табынды, ал кейбіреулері күмәнданды. Және жақындап келіп, Иса оларға былай деп сөйледі: Маған көкте және жер үстінде барлық билік берілді. Барып, барлық ұлттарды шәкірттер етіңдер, оларды Әкенің және Ұлдың және Қасиетті Рухтың

атына шоқындырып. оларға сендерге бұйырған барлық нәрселерімді сақтауды үйретіп, және міне, мен сендермен бірге боламын барлық күндерде ғасырдың аяқталуына дейін. Әмин.

Шығу

1

Бұлар Исраил ұлдарының аттары, олар Мысырға өз әкелері Жақыппен бірге кірген, әрқайсысы өз барлық үйімен кірді. Рубен, Симеон, Леви, Иуда, Иссахар, Зебулун, Бениамин, Дан және Нефтали, Гад және Асер. Жүсіп Мысырда болды, ал Жақыптан шыққан барлық жандар жетпіс бес болды. Жүсіп қайтыс болды, және оның барлық ағалары, және сол ұрпақтың барлығы. Ал Исраилдің ұлдары өсті, көбейді, көп болды және өте-өте күшейді, жер оларды көбейтті. Мысырда Жүсіпті танымайтын басқа патша тұрды. Ол өз ұлтына айтты: Міне, Исраил ұлдарының жыны ұлы көптік, және олар біздің үстіміздан күшті. Келіңіздер, сондықтан оларға айлакерлік жасайық, болмаса олар көбейеді, және бізге соғыс болған кезде, бұлар да жауларға қосылады, және бізге қарсы соғыс жүргізіп, жерден шығып кетеді. Және ол оларға жұмыстардың қадағалаушыларын орнатты, осылай олар оларды жұмыстарда қинасын. Және олар Перғауынға бекіністі қалалар салды: Пейтоны, және Рамессені, және

Онды, ол Күннің қаласы болып табылады. Оларды қаншалықты қорласа, олар сонша көп болды және өте-өте күшейді, ал мысырлықтар Исраил ұлдарын жек көрді. Және мысырлықтар Исраил ұлдарын күшпен езіп тастады. Және олардың өмірін қатты жұмыстармен қинап, балшықпен және кірпіш жасаумен, және далалардағы барлық жұмыстармен, барлық жұмыстар бойынша, оларды күшпен құлдыққа салды.

Және Мысырлықтардың патшасы Еврейлердің мамаларына айтты, олардың біреуінің аты Сеппора, ал екіншісінің аты Фуа, Және ол айтты: Еврей әйелдерге бала қабылдағанда, олар босанар кезде, егер еркек бала болса, оны өлтіріңдер, ал егер қыз бала болса, оны сақтап қалыңдар. Мамалар Құдайдан қорқты, және Мысыр патшасы оларға бұйырғандай жасамады, және ер балаларды тірі қалдырды. Мысыр патшасы мамаларды шақырып, оларға айтты: Неге осы істі жасадыңдар және еркек балаларды тірі қалдырдыңдар? Мамалар Перғауынға айтты: Еврей әйелдері Мысырдың әйелдері сияқты емес, өйткені мамалар оларға келгенге дейін туып үлгереді. Құдай маманшыларға жақсы жасады, және халық көбейді, және өте күшті болды. Мамалар Құдайдан қорқып, өздеріне үйлер салды. Перғауын өзінің бүкіл халқына бұйрық берді: Еврейлерде туылған барлық ер баланы өзенге лақтырыңдар, ал барлық қыз баланы тірі қалдырыңдар.

2

Леуи руынан біреу болды, ол Леуидің қыздарының бірін алды. Және жатырға бойлы болды, ұл туды, оны көргенде нәзік екенін байқап, үш ай жасырды. Бірақ олар оны бұдан әрі жасыра алмағандықтан, оның анасы себет алды және оны асфальт шайырмен жағды, және баланы оның ішіне салды, және оны өзен жанындағы батпаққа қойды. Және оның қыз сіңлісі алыстан бақылап тұрды, оған не болатынын білу үшін.

Перғауынның қызы өзенге жуыну үшін түсті, және оның қызметшілері өзен бойымен өтіп жатты, және батпақтағы себетті көргеннен кейін, қызметшіні жіберіп, оны алды. Ашып көргенде, себеттің ішінде жылап жатқан баланы көрді, және Перғауынның қызы оны аяды, және Бұл еврейлердің балаларынан, - деді. Және оның әпкесі Перғауынның қызына айтты: Сен қалайсың ба, мен саған еврейлерден емізетін әйелді шақырайын, және ол сенің баланы емізеді? Перғауынның қызы: Бар деді. Жас әйел барып баланың анасын шақырды. Фараонның қызы оған айтты: Маған осы баланы сақта және маған оны емізін, мен саған жалақы берем. Әйел баланы алды және оны емізді. Бала өсірілгеннен кейін, оны Перғауынның қызына әкелді, және ол оған ұл болды, ал оның атын Мұса деп атады, айта отырып, оны судан алдым.

Сол көп күндерде үлкен болған Мұса өзінің ағалары Исраил ұлдарына шықты, олардың еңбегін бақылап, бір мысырлықтың өзінің ағаларынан, Исраил ұлдарынан бір еврейді ұрып жатқанын көреді. Айналасына қарап, бірде осында, бірде осында ешкімді көрмей, мысырлықты ұрып, оны құмға жасырды. Екінші күні шығып, екі еврей ерлерінің ұрысып жатқанын көреді, және әділетсіздік жасаушыға айтады: неліктен сен көршіңді ұрасың? Ол бірақ айтты: Кім сені біздің үстімізге билеуші және судья етіп тағайындады? Сен мені өлтіргің келе ме, сол тәсілмен, қалай кеше Мысырлыны өлтірдің? Мұса қорқты және айтты: Егер осылай бұл сөз айқын болса. Перғауын осы сөзді естіді және Мұсаны өлтіруге іздеді. Мұса Перғауынның бетінен кетті және Мадиам жерінде тұрды, Мадиам жеріне келген соң, құдықтың үстінде отырды. Мадиам діни қызметкерінің жеті қызы болды, олар өз әкелері Иофордың қойларын бағып жүрді, келіп су тартты, су ыдыстарын толтырды, өз әкелері Иофордың қойларын суару үшін. Бақташылар келіп оларды қуып жіберді, бірақ Мұса тұрып оларды құтқарды және оларға су алып берді, сонда олардың қойларын суарды. Олар өздерінің әкесі Рагуелге келді, ал ол оларға айтты: Неліктен бүгін осылай тез келдіңдер? Олар айтты: Мысырлық адам бізді бақташылардан құтқарды, бізге су шығарды және біздің қойларымызды суғарды. Ол қыздарына: Ол қайда? Неге адамды қалдырып кеттіңдер? Шақырыңдар оны, нан жесін, - деді. Мұса сол адамның жанында орналасты, және ол өз қызы Сепфораны Мұсаға әйелдікке берді. Жатырда жүкті

болған әйел ұл туды, және Мұса оның атын Гершом деп атады, айтып: Себебі мен бөтен жерде жат адаммын. Сол көп күндерден кейін Мысыр патшасы өлді, және Исраил ұлдары жұмыстардан күрсінді, және айқайлады, және олардың айқайы жұмыстардан Құдайға көтерілді. Және Құдай олардың налысын естіді, және Құдай Ыбырайыммен, Ысқақпен және Жақыппен жасаған өзінің келісімін еске алды. Құдай Исраил ұлдарына қарады және Өзін оларға танытты.

3

Мұса өзінің қайын атасы Иофордың, Мадиам діни қызметкерінің қойларын бағып жүрді және қойларды шөлге жетелеп барып, Хорив тауына келді. Оған Жаршы Иеміздің бұтадан от жалынында көрінді, және ол бұтаның отпен жанып тұрғанын көреді, бірақ бұта жанып кетпеді. Мұса айтты: Өтіп барып, осы ұлы көрініс көрейін, неге бұта жанбай тұр. Ал Жаратқан Ие оның көруге жақындап келе жатқанын көргенде, оны бұтадан шақырып: Мұса, Мұса! деді, ол болса: Не болды? деп жауап берді. Ол айтты: Осында жақындама, сандалыңды аяқтарыңнан шеш, себебі сен тұрған орын қасиетті жер. Және Ол айтты: Мен сенің әкеңнің Құдайымын, Ыбырайымның Құдайы, Ысқақтың Құдайы және Жақыптың Құдайы. Мұса өз бетін бұрды, өйткені ол Құдайдың алдында тікелей қарауға қорқты. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Мысырда жүрген халқымның

қасіретін көре отырып көрдім және олардың жұмыс қадағалаушыларынан шыққан айғайын естідім, өйткені олардың азабын білемін. Мен оларды мысырлықтардың қолынан құтқару үшін түстім және оларды сол жерден шығару үшін және оларды жақсы және кең жерге кіргізу үшін, сүт пен бал ағатын жерге, қанаандықтардың, хеттіктердің, аморейліктердің, перезейліктердің, гергесейліктердің, хивтіктердің және иебусейліктердің орнына. Және енді міне, Исраил ұлдарының айқай-шуы маған жетті, және мен Мысырлықтардың оларға жасап жатқан қысымын көрдім. Және енді мұнда кел, мен сені Мысыр патшасы Перғауынға жіберемін, және сен менің халқымды, Исраил ұлдарын Мысыр жерінен шығарасың.

Мұса Құдайға: Мен кіммін, Мысыр патшасы Перғауынға барамын деп және Исраил ұлдарын Мысыр жерінен шығарамын деп? - деді. Құдай Мұсаға айтты: Мен сенімен бірге боламын, және бұл саған белгі болады, өйткені мен сені жібереміз: сен менің халқымды Мысырдан шығарғанда, сендер осы таудағы Құдайға қызмет етесіңдер. Және Мұса Құдайға айтты: Міне, мен Исраил ұлдарына барамын және оларға айтамын: Біздің аталарымыздың Құдайы мені сіздерге жіберді, олар менен сұрайды: Оның есімі не?, мен оларға не айтамын? Құдай Мұсаға былай деп айтты: Мен Бар Болғанмын, және тағы айтты: Исраил ұлдарына осылай айтасың: Бар Болған мені сендерге жіберді. Және Құдай Мұсаға тағы да айтты: осылай айтасың Исраил ұлдарына, Жаратқан, аталарымыздың Құдайы,

Ыбырайымның Құдайы, және Ысқақтың Құдайы, және Жақыптың Құдайы мені сіздерге жіберді, бұл менің мәңгілік атым, және ұрпақтан ұрпаққа ескерткіш. Келгеннен кейін Исраил ұлдарының ақсақалдар кеңесін жинап, оларға айтасың: Біздің әкелеріміздің Жаратқан Құдайы, Ыбырайымның Құдайы, Ысқақтың Құдайы және Жақыптың Құдайы маған көрінді және айтты: Мен сендерді тексеріп шықтым және Мысырда сендерге не болғанын білемін. Және айтты: Мен сендерді мысырлықтардың қанаушылығынан шығарып, қананилердің, хеттілердің, аморлықтардың, перезілердің, гергесілердің, евілердің және иебусілердің жеріне, сүт пен бал ағатын жерге апарамын. Және олар сенің дауысыңды естиді, және сен және Исраилдің ақсақалдар кеңесі Мысыр патшасы Фараонға барасыңдар, және оған айтасың: Еврейлердің Құдайы бізді шақырды, сондықтан біз үш күндік жолмен шөлге барамыз, біздің Құдайымызға құрбандық шалу үшін. Бірақ мен білемін, себебі Фараон, Мысыр патшасы, сендерді жіберіп бермейді жүріп кетуге, егер күшті қолмен болмаса. Және қолымды созып, мисырлықтарды менің барлық керемет істерімде соғамын, қайсыларды олардың арасында жасаймын, және осыдан кейін ол сендерді жіберіп жібереді. Және мен осы халыққа мысырлықтардың алдында жақсылық береймін, бірақ кеткенде бос кетпейсіңдер. Бірақ әйел өз көршісінен және бірге тұратынынан күміс ыдыстарды, алтын ыдыстарды және киімдерді сұрайды, және сіздер оларды өз ұлдарыңыздың және қыздарыңыздың үстіне киғізесіздер,

және мысырлықтарды олжалайсыздар.

4

Мұса жауап беріп айтты: Егер олар маған сенбесе және менің дауысымды тыңдамаса, өйткені олар айтады: Саған Құдай көрінбеді, мен оларға не айтамын? Жаратушы оған айтты: Сенің қолыңдағы бұл не? Ол айтты: Таяқ. Және айтты: Оны жерге тастаңыз, және оны жерге тастады, және ол жыланға айналды, және Мұса одан қашты. Жаратқан Ие Мұсаға: Қолыңды созып, құйрығынан ұста деді. Сонда ол қолын созып, құйрығынан ұстады, және ол оның қолында таяққа айналды. Олар саған сенсін деп, себебі саған олардың аталарының Құдайы, Ыбырайымның Құдайы, Ысқақтың Құдайы және Жақыптың Құдайы көрінді. Жаратушы оған тағы да айтты: Қолыңызды көкірегіңіздің ішіне салыңыз, және ол қолын көкірегінің ішіне салды, және қолын көкірегінің ішінен шығарды, және оның қолы қардай ақ болды. Және қайтадан айтты: Қолыңды құйыныңа сал, және ол қолын өз құйынына салды, және оны құйыннан шығарды, және қайтадан оның еті өз түсіне қайта оралды. Егер олар саған сенбесе және бірінші белгінің дауысын тыңдамаса, онда олар екінші белгінің дауысына сенеді. Егер олар саған осы екі белгіге сенбесе және сенің дауысыңа құлақ аспаса, өзеннің суынан аласың және оны құрғаққа төгесің, сонда өзеннен алатын су құрғақтың үстінде қанға айналады. Мұса Иеге: Өтінемін,

Иеге, мен кешегі күннен бұрын да, үшінші күннен бұрын да жеткілікті емеспін, сенің қызметшіңмен сөйлесе бастаған кезден бері де емеспін, мен әлсіз дауысты және баяу тілдімін – деп айтты. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Кім адамға ауыз берді? Және кім естімейтінді және мылқауды, көретінді және соқырды жасады? Мен, Құдай емес пе? Енді бар, мен сенің ауызыңды ашамын және не сөйлейтініңді саған үйретемін. Және Мұса айтты: Өтінемін, Жаратушы, Сен жіберетін басқа біреуді тағайында. Және Жаратқан Ие Мұсаға ашуланып, қаһарланып айтты: Міне, сенің ағаң Һарон Леуілік емес пе? Мен білемін, ол саған сөйлеп береді, және міне, ол сені қарсы алуға шығады, және сені көргенде өз ішінде қуанады. Және сен оған айтасың, және менің сөздерімді оның ауызына саласың, және мен сенің ауызыңды және оның ауызын ашамын, және сендерге не істеу керектігін үйретемін. Және ол саған халыққа сөйлейді, және ол сенің аузың болады, ал сен оған Құдай алдында боласың. Және жыланға айналған осы таяқты өз қолыңа аласың, сол арқылы белгілерді жасайсың.

Мұса кетіп, қайын атасы Иофорға қайтып оралды және айтты: Мен Мысырдағы ағаларымның жанына барып, олардың әлі тірі екенін көремін. Иофор Мұсаға: Сау-саламат бар деді. Сол көп күндерден кейін Мысыр патшасы өлді. Жаратушы Мұсаға Мадиамда айтты: Бар, Мысырға кет, себебі сенің жаныңды іздегендердің барлығы өлді. Мұса әйелі мен балаларын алып, оларды жүк тасушы малдарға мінгізіп, Мысырға қайтты, ал Мұса Құдайдан

алған таяқты қолына алды. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Сен Мысырға бара жатқанда және қайтып келе жатқанда, мен саған берген барлық ғажайыптарды көр, оларды Перғауынның алдында істейсің, бірақ мен оның жүрегін қатайтамын және ол халықты жіберіп шығармайды. Сен Фараонға былай деп айтасың: Жаратқан Ие мынаны айтады, менің тұңғыш ұлым Исраил. Мен саған айттым: менің халқымды жіберіп жібер, маған қызмет етсін деп. Егер сен оларды жіберіп жібергің келмесе, онда көр, мен сенің тұңғыш ұлыңды өлтіремін. Жолда, тұрақ жерінде Жаратқан Иенің Елшісі оған кездесіп, оны өлтіруге тырысты. Және Сепфора тас алып, өз ұлының сүндетсіздігін сүндеттеді, оның аяқтарына құлап, айтты: Менің балам сүндеттің қаны тұрды. Және ол одан кетті, себебі Менің балам сүннет етілгеннен кейінгі қан тоқтады деді. Жаратқан Ие Һаронға: Мұсаны қарсы алуға далаға бар деді, және ол барды, және оған Құдай тауында кездесті, және олар бір-бірін сүйді. Мұса Аронға Иеміздің жіберген барлық сөздерін және оған бұйырған барлық сөздерді хабарлады. Мұса мен Аарон барды және Исраил ұлдарының ақсақалдар кеңесін жинады. Және Аарон Құдайдың Мұсаға айтқан осы барлық сөздерді сөйледі, және халықтың алдында белгілерді жасады. Және халық сенді және қуанды, өйткені Құдай Израиль ұлдарын аралады және олардың қиыншылығын көрді, ал халық иіліп табынды.

5

Осыдан кейін Мұса мен Һарон Перғауынға кірді және оған былай деді: Исраилдің Құдайы Иеміз былай дейді: Менің халқымды жібер, олар Маған шөлде мереке өткізсін. Перғауын айтты: Кім ол, мен оның дауысын тыңдайтын, Исраил ұлдарын жіберу үшін? Мен Иені білмеймін, және Исраилды жібермеймін. Және олар оған айтады: Еврейлердің Құдайы бізді шақырды, сондықтан біз үш күндік жолмен шөлге барамыз, осылай біздің Иеміз Құдайға құрбандық шалайық, өлім немесе қылмыс бізге кездеспес үшін. Және Мысыр патшасы оларға айтты: Неге Мұса мен Һарон халықты жұмыстарынан бұрмалап жатырсыңдар? Әрқайсысың өз жұмысына кетіңдер. Фараон айтты: Міне, енді халық көбейді, сондықтан оларды жұмыстан тоқтатпайық. Перғауын халықтың жұмыс қадағалаушыларына және жазушыларына бұйырды: Енді халыққа кірпіш жасауға сабан бермейсіңдер, кеше және үшінші күндегідей емес, бірақ өздері барып, өздеріне сабан жинасын. Және олар әр күн жасайтын кесек жасаудың тәртібін оларға салу керек, ештеңе алып тастамайсың, өйткені олар бос отыр, осы себепті олар айқайлаған, айта отырып: Тұрайық және біздің Құдайымызға құрбандық шалайық. Осы адамдардың жұмыстары ауырландырылсын, олар осы нәрселер туралы алаңдасын, бірақ бос сөздер туралы алаңдамасын.

Жұмыс қадағалаушылар мен хатшылар оларды үгіттеп жатты, және халыққа қарап айтты: Перғауын мынаны айтады: енді сендерге сабан бермеймін. Өздерің жүріп, қайдан тапсаңыздар да, өздеріңізге сабан жинаңыздар, өйткені сіздердің міндеттемеңізден ештеңе алынып кетпейді. Және халық бүкіл Мысыр жерінде шашырап кетті, саман жасау үшін сабан жинауға. Ал бірақ қамшыгерлер асықтырды оларды, айта, аяқтаңыздар жұмыстарды ти Және Исраил ұлдарының туысының жазушылары, олардың үстінен тағайындалғандар, Перғауынның қадағалаушыларымен қамшыланды, олар айтты: Неліктен сіздер кірпіш жасау салымдарыңызды кеше және үшінші күндегідей, және бүгінгідей аяқтамадыңдар? Исраил ұлдарының жазушылары кіргеннен кейін Перғауынға айқайлап, былай деді: Неге сен өз қызметшілеріңе осылай істейсің? Сабан сенің қызметшілеріңе берілмейді, және бізге кірпіш жасауды айтады, ал міне, сенің қызметшілерің қамшыланған, сондықтан сен өз халқыңа әділетсіздік жасайсың. Және ол оларға айтты: Сендер жалқаусыңдар, жалқаулар болсыңдар, сондықтан айтасыңдар: Барайық, біздің Құдайымызға құрбандық шалайық. Енді сондықтан барып, жұмыс істеңіздер, өйткені сабан сіздерге берілмейді, бірақ кесек жасаудың белгіленген мөлшерін өткізуге тиістісіздер. Исраил ұлдарының жазушылары өздерін жамандықта көрді, айта отырып: сендер күнге тиесілі кірпіш жасау мөлшерін қалдырмайсыңдар. Олар Перғауыннан шыққан кезде Мұса мен Һаронға кездесуге келе жатқандарға

кездесті. Және олар оларға айтты: Құдай сендерді көріп, сотқа тартсын, себебі сендер біздің иісімізді Перғауын алдында және оның қызметшілерінің алдында жиіркенішті етіп жасадыңдар, оның қолдарына семсер беріп, бізді өлтіру үшін. Мұса Жаратқанға қайтып келді де, айтты: Өтінемін, Жаратқан, неге осы халықты қинадың? Және неге мені жібердің? Және мен Перғауынға сенің атыңмен сөйлеуге барғаннан бері, ол осы халықты қинады, және сен өз халқыңды құтқармадың.

6

Және Жаратқан иесі Мұсаға айтты: Енді Перғауынға не істейтінімді көресің, өйткені күшті қолмен ол оларды жібереді және биік иықпен ол оларды өз жерінен қуып шығарады. Құдай Мұсаға сөйледі және оған: Мен Жаратушымын деді. Және мен Ыбырайымға, Ысқаққа және Жақыпқа олардың Құдайы болып көріндім, және менің Иеміз атымды оларға ашқан жоқпын. Және мен өз келісімімді олармен орнаттым, сонда оларға Қанахандықтардың жерін беремін, сол жерді олар тұрған еді, онда олар тұрып өткен. Және мен Исраил ұлдарының зарлауын естідім, оларды мысырлықтар құлдыққа салып жатқанын, және сендердің келісіміңді есіме түсірдім. Бар, Исраил ұлдарына айттым: Мен Жаратқан Иемін, сендерді мысырлықтардың билігінен шығарамын, құлдықтан құтқарамын және жоғары қолмен әрі ұлы сотпен

арашалаймын, Және мен сендерді өзіме халық етіп аламын, және сендердің Құдайларың боламын, және сендер білесіңдер, себебі мен сендердің Жаратқан Құдайларыңмын, сендерді мысырлықтардың қанауынан шығарған. Және мен сендерді сол жерге әкелемін, оған мен қолымды созып, оны Ыбырайымға, Ысқаққа және Жақыпқа беруге уәде еттім, және мен оны сендерге мұра ретінде берем, мен Жаратқан Иемін. Мұса Исраил ұлдарына осылай сөйледі, бірақ олар Мұсаны тыңдамады ренжігіштіктен және қатал істерден. Иеміз Мұсаға айтты: кір, сөйле Фараонға Мысырдың патшас Мұса Иеміздің алдында сөйледі: Міне, Исраил ұлдары менің сөзімді тыңдамады, Перғауын менің сөзімді қалай тыңдайды? Мен ақылсыз адаммын. Жаратқан Ие Мұса мен Һаронға айтты және оларға Мысыр патшасы Перғауынға бұйрық берді, осылайша Исраил ұлдарын Мысыр жерінен жіберу үшін.

Және осылар олардың әулеттік үйлерінің басшылары, Исраилдің тұңғышы Рубеннің ұлдары: Енох және Фаллу, Асрон және Хармей, бұл Рубеннің туыстығы. Және Симеонның ұлдары: Иемуел, Иамеим, Аод, Иахеин, Саар және Саул – Финисса әйелінен туған, бұлар Симеонның ұлдарының отбасылары. Және бұлар Леуи ұлдарының атаулары олардың туыстығы бойынша: Гедсон, Каат және Мерарей, ал Леуидің өмір жылдары жүз отыз жеті. Және бұлар Гедсонның ұлдары: Лобенеи және Семееи, олардың отбасылық үйлері. Және Каат ұлдары: Амбрам, Иссаар, Хеброн және Озеиел, ал Каат өмірінің жылдары жүз отыз

үш жыл болды. Және Мерари ұлдары: Махли және Муши. Бұлар Левидің аталық үйлері, олардың туыстығына сәйкес. Амбран өз әкесінің ағасының қызы Иохабедті әйелге алды және одан Аарон мен Мұса, сондай-ақ олардың апасы Мариам туды. Ал Амбрамның өмір жылдары жүз отыз екі жыл болды. Және Иссаардың ұлдары: Коре, Нафек және Зехри. Және Озеиелдің ұлдары: Мисаел, Елисафан және Сегреи. Һарон Аминадабтың қызы, Наассонның әпкесі Елизабетті әйелге алды, және ол оған Надабты, Абиудты, Елеазарды және Итамарды туды. Кореның ұлдары: Асеир, Елкана және Абиасар, бұлар Кореның ұрпақтары. Және Ааронның ұлы Елеазар Футиелдің қыздарының бірін өзіне әйелдікке алды, және ол оған Финеесті туды, бұлар Леуіліктердің отбасының бастаулары, олардың ұрпақтары бойынша. Бұл Һарон және Мұса, оларға Құдай Исраил ұлдарын олардың күшімен бірге Мысыр жерінен шығаруды айтты. Бұлар Мысыр патшасы Перғауынға сөйлескендер, және олар Исраил ұлдарын Мысыр жерінен шығарды – өзі Һарон және Мұса. Жаратқан Ие Мұсаға Мысыр жерінде сөйлеген күні. Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айта: Мен Жаратқан Иемін, Мысыр патшасы Перғауынға мен саған айтатын барлығын айт. Және Мұса Жаратқанның алдында айтты: міне, мен әлсіз дауыстымын, және Перғауын менің сөзімді қалай тыңдайды?

7

Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Міне, Мен сені Перғауынға құдай етіп бердім, ал сенің ағаң Һарон сенің пайғамбарың болады. Сен оған мен саған бұйыратын барлық нәрсені сөйлейсің, ал сенің ағаң Аарон Фараонға сөйлейді, осылайша ол Исраил ұлдарын өз жерінен жіберсін. Мен Перғауынның жүрегін қатайтамын және Мысыр жерінде менің белгілерім мен ғажайыптарымды көбейтемін. Перғауын сіздерді тыңдамайды, мен қолымды Мысырға саламын және халқымды, Исраил ұлдарын, Мысыр жерінен ұлы кек алумен күшіммен шығарамын. Және барлық мысырлықтар мен Жаратқан Ие екенімді білетін болады, қолымды Мысырға созғанда, және Исраил ұлдарын олардың арасынан шығарамын. Мұса мен Һарон Жаратқан Ие оларға бұйырғандай жасады. Мұса сексен жаста болды, ал оның ағасы Һарон сексен үш жаста болды, олар Перғауынмен сөйлескенде. Және Жаратқан Ие Мұса мен Һаронға айтты: Және егер Фараон сендерге сөйлесіп, бізге белгі немесе ғажап беріңдер деп айтса, онда сен ағаң Һаронға айтасың: таяқты ал да, оны Фараонның және оның қызметшілерінің алдында жерге лақтыр, және ол айдаһар болады. Мұса мен Һарон Перғауынның және оның қызметшілерінің алдына кірді, және олар Жаратқан Иенің оларға бұйырғанындай жасады, және Һарон таяқты Перғауынның және оның қызметшілерінің алдына лақтырды, және ол айдаһарға айналды. Перғауын Мысырдың софистерін және сиқыршыларын шақырды, және Мысырлылардың аңыздаушылары да өз сиқырларымен дәл солай жасады. Және олардың

әрқайсысы өз таяғын тастады, және олар айдаһарларға айналды, және Һаронның таяғы олардың таяқтарын жұтып жіберді. Және Перғауынның жүрегі басым болды, және ол оларды тыңдамады, дәл Жаратқан Ие оларға бұйырғандай.

Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Перғауынның жүрегі қатайған, ол халықты жібермейді. Таңертең Фараонға бар, міне, ол суға шығады, және сен оны өзеннің жағасында күтіп тұрасың, ал жыланға айналған таяқты қолыңа аласың. Және сен оған айтасың: Еврейлердің Иемізі Құдайы мені саған жіберді, айта: Менің халқымды жібер, олар маған шөлде қызмет етсін, және міне, сен осы уақытқа дейін тыңдамадың. Жаратқан Ие мынаны айтады: осы арқылы сен мен Жаратқан Ие екенімді білесің, міне, мен қолымдағы таяқпен өзендегі суды соғамын, және ол қанға айналады. Және өзен ішіндегі балықтар өледі, және өзен сасиды, және мысырлықтар өзеннен су іше алмайды. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Ағаң Һаронға айт, таяғыңды қолыңа ал да, қолыңды Мысырдың суларына, олардың өзендеріне, арналарына, батпақтарына және олардың барлық жиналған суларына созып жібер, сонда олар қанға айналады. Мысырдың бүкіл жерінде, ағаштарда да, тастарда да қан болды. Және Мұса мен Һарон Жаратқан Ие оларға бұйырғандай жасады, және ол таяғын көтеріп, Перғауынның және оның қызметшілерінің алдында өзендегі суды ұрды, және өзендегі барлық суды қанға айналдырды. Және өзендегі балықтар өлді, және өзен сасыды, және мысырлықтар өзеннен су іше алмады, және

бүкіл Мысыр жерінде қан болды. Мысырлық сиқыршылар да өз сиқырларымен дәл солай жасады, және Перғауынның жүрегі қатайды, және ол оларды тыңдамады, дәл Жаратқан Ие айтқандай. Бұрылып, Перғауын өз үйіне кірді, және оның ақылын орнатпады, тіпті осыған да назар аудармады. Барлық мысырлықтар өзен айналасында қазды, су ішу үшін, және өзеннен су іше алмады. Және жеті күн өтті, Жаратқан Ие өзенді ұрғаннан кейін.

Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Перғауынға кір және оған мынаны айт: Жаратқан Ие былай дейді: менің халқымды жібер, олар маған қызмет етсін. Егер сен жібергің келмесе, міне, мен сенің барлық шекараларыңды бақалармен соғамын. Және өзен бақаларды құсады, және олар көтеріліп сенің үйлеріңе кіреді, және сенің ұйықтайтын бөлмелеріңнің қоймаларына, және сенің төсектеріңнің үстіне, және сенің қызметшілеріңнің үйлеріне, және сенің халқыңа, және сенің ашыту ыдыстарыңда, және сенің пештеріңде. Және бақалар сенің үстіңе, қызметшілеріңнің үстіне және халқыңның үстіне шығады.

8

Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Сенің ағаң Һаронға айт, қолымен таяғын өзендердің, арналардың және батпақтардың үстіне созып, бақаларды шығарсын. Һарон Мысырдың сулары үстіне қолын созды және бақаларды

шығарды, бақа көтеріліп, Мысырдың жерін жапты. Мысырлықтардың сиқыршылары да өз сиқырларымен сол сияқты жасады және бақаларды Мысыр жеріне шығарды. Және Перғауын Мұсаны мен Һаронды шақырды және айтты: Менің үшін Иеге сиыныңыздар, және Ол бақаларды менен және менің халқымнан алып тастасын, сонда мен оларды жібермін және олар Иеге құрбандық шалсын. Мұса Перғауынға айтты: Маған белгіле, қашан мен сенің, сенің қызметшілеріңнің және сенің халқыңның туралы тілеймін, бақаларды сенен, сенің халқыңнан және сіздердің үйлеріңізден жою үшін, тек өзенде ғана қалдырылады. Ол бірақ айтты: Ертеңге. Сондықтан айтты: Сен айтқандай болсын, сонда сен біліп аласың, себебі Иеден басқа ешкім жоқ. Және бақалар сенен, сендердің үйлеріңнен, аулалардан, сенің қызметшілеріңнен және сенің халқыңнан алынып тасталынады, тек өзенде ғана қалдырылады. Мұса мен Һарон Перғауыннан шықты, және Мұса Иеге бақалар туралы келісім жайында айқайлады, Перғауын тағайындағандай. Жаратқан иесі Мұса айтқандай жасады, және бақалар үйлерден, ауылдардан және егістіктерден өлді. Және оларды үйінділер-үйінділер етіп жинады, және жер сасыды. Фараон жеңілдік болғанын көргеннен кейін, оның жүрегі қатайды және ол оларға құлақ аспады, дәл Жаратқан Ие айтқандай. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Һаронға айт, қолыңдағы таяқты созып, жердің топырағын ұр, сонда Мысырдың бүкіл жерінде адамдарда да, төрт аяқты жануарларда да шіркейлер пайда болады. Сонымен Һарон қолымен таяқты созды және

жердің топырағын ұрды, және шыбындар адамдарда да, төрт аяқты жануарларда да пайда болды, және жердің барлық топырағында шыбындар пайда болды. Сиқыршылар да өз сиқырларымен дәл солай жасады, шыбындарды шығаруға тырысты, бірақ олар қабілетті болмады, және шыбындар адамдарда да, төрт аяқты жануарларда да пайда болды. Сиқыршылар Перғауынға: Бұл Құдайдың саусағы деп айтты, бірақ Перғауынның жүрегі қатайды және ол оларға құлақ аспады, дәл Жаратқан Ие айтқандай. Жаратқан иесі Мұсаға айтты: Таңертең ерте тұр да, Перғауынның алдында тұр. Міне, ол суға шығады. Оған мынаны айт: Жаратқан иесі былай дейді: Менің халқымды жібер, олар маған айдалада қызмет етсін. Егер сен менің халқымды жіберіп жібергің келмесе, міне, мен сенің үстіңе, сенің қызметшілеріңнің үстіне, сенің халқыңның үстіне және сіздердің үйлеріңіздің үстіне шыбын тобын жібермін, және мысырлықтардың үйлері шыбын тобымен толтырылады, және олар тұрған жердің өзіне де. Және мен сол күні менің халқым тұратын Гесем жерінде керемет істер жасаймын, онда ит шыбыны болмайды, сонда сен мен бүкіл жердің Жаратқан Иесі Құдай екенімді білесің. Мен өз халқым мен сенің халқың арасында айырмашылық жасаймын, ал бұл ертең жер бетінде болады. Жаратқан Ие осылай жасады, және ит шыбындардың көптігі Перғауынның үйлеріне, оның қызметшілерінің үйлеріне және Мысырдың бүкіл жеріне келді, және жер ит шыбыннан қиратылды.

Перғауын Мұса мен Һаронды шақырып, былай деді: Келіп, сіздердің Иеңіз Құдайға осы жерде құрбандық шалыңдар. Және Мұса айтты: Осылай болуы мүмкін емес, өйткені біз Иеміз Құдайға Мысырлықтардың жиіркенішті нәрселерін құрбандық шаламыз. Егер біз Мысырлықтардың жиіркенішті нәрселерін олардың алдында құрбандық шалсақ, бізді тастайды. Үш күндік жолмен біз шөл даланың ішіне барамыз және біздің Құдайымызға құрбандық шаламыз, дәл Жаратқан бізге айтқандай. Және Фараон айтты: Мен сендерді жібермін, және сендердің Құдайларыңа шөлде құрбандық шалыңдар, бірақ алысқа бармаңдар, сондықтан менің үшін Иеге дұға етіңдер. Мұса айтты: Мен сенен шығамын және Құдайға тілеймін, ертең ит шыбын сенен де, сенің қызметшілеріңнен де, сенің халқыңнан да кетеді. Перғауын, халықты Жаратқанға құрбандық шалуға жібермеу үшін алдауды енді қоспа. Мұса Перғауыннан шығып кетті және Құдайға дұға етті. Жаратқан Ие Мұса айтқандай жасады және Перғауыннан, оның қызметшілерінен және оның халқынан шыбын-шіркейді алып тастады, және бірде-бір қалмады. Және Перғауын осы уақытта да өз жүрегін ауырлатты және халықты жіберіп жібергісі келмеді.

9

Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Перғауынға кір және оған айт, Еврейлердің Құдайы Жаратқан Ие мынаны айтады: менің

халқымды жібер, олар маған қызмет етсін. Егер шынында сондықтан сен менің халқымды жіберіп жібергің келмесе, бірақ әлі де оны ұстап тұрсаң, Міне, Иеміздің қолы сенің даладағы малдарыңа түседі: жылқыларға, жүк тасушы малдарға, түйелерге, өгіздерге және қойларға – өте үлкен өлім. Және мен сол уақытта мысырлықтардың малы мен Исраил ұлдарының малының арасында ғажайып істер жасаймын, Исраил ұлдарының барлық малынан бірде-бірі өлмейді деп айтылған. Және Құдай шек белгіледі, айтып: Ертең Жаратқан осы сөзді жер бетінде орындайды. Және Жаратқан Ие осы сөзді келесі күні орындады, және мысырлықтардың барлық малы өлді, бірақ Исраил ұлдарының малынан ештеңе өлген жоқ. Перғауын Исраил ұлдарының барлық малынан ештеңе өлмегенін көргеннен кейін, Перғауынның жүрегі қатайды және ол халықты жібермеді. Жаратқан Ие Мұса мен Аарон қарай айтты: Сендер пеш күйесімен толы қолдарыңды алыңдар және Мұса оны Перғауынның және оның қызметшілерінің алдында аспанға шашсын. Және Мысырдың бүкіл жері үстінде шаң болсын, және ол адамдардың үстінде де, төрт аяқты жануарлардың үстінде де жаралар, шығып жатқан көпіршіктер болады, адамдарда да, төрт аяқты жануарларда да, Мысырдың бүкіл жерінде. Және Мұса Фараонның алдында пештің күйесін алып, оны аспанға шашты, және адамдарда да, төрт аяқты жануарларда да атылып шығатын көпіршікті жаралар пайда болды. Және сиқыршылар Мұсаның алдында тұра алмады іріңдер себебінен, өйткені іріңдер сиқыршыларда да, бүкіл Мысыр

жерінде де болды. Жаратушы Перғауынның жүрегін қатайтты, және ол оларға құлақ аспады, Жаратушы бұйырғандай. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Таңертең ерте тұр да, Перғауынның алдында тұр және оған айт: Еврейлердің Құдайы Жаратқан Ие мынаны айтады: Менің халқымды жібер, олар Маған қызмет етсін. Өйткені қазір мен барлық апаттарымды сенің жүрегіңе, сенің қызметшілеріңе және сенің халқыңа жібермекпін, сондықтан сен барлық жерде менің сияқты басқа жоқ екенін білесің. Енді мен қолымды созып, сені және халқыңды ұрып өлтіремін, сонда сен жер бетінен жойыласың. Және осы себепті сен сақталдың, сонда мен саған өз күшімді көрсетейін және менің атым бүкіл жер бетінде жарияланады. Әлі де сен менің халқымды жібермей кедергі келтіріп жатырсың ба? Міне, мен ертең осы уақытта өте көп бұршақ жаудырамын, мұндайы Мысырда болмаған, ол жаратылған күннен бастап осы күнге дейін. Енді сондықтан асығып малыңды жина және саған жайылымда бар қанша нәрсе болса, өйткені барлық адамдар мен малдар, саған жайылымда бар қанша нәрсе болса, барлық адамдар мен малдар, егер жайылымдарда табылып үйге кірмесе, ал оларға бұршақ түссе, өледі. Жаратқанның сөзінен қорыққан Перғауынның қызметшілері өз малдарын үйлерге жинады. Кім бірақ Иеміздің сөзіне ақыл-ойымен назар аудармаса, малын далаларда қалдырды.

Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Қолыңды аспанға созыңыз,

және Мысырдың бүкіл жері үстіне, адамдар үстіне, мал үстіне және жер үстіндегі барлық шөп үстіне бұршақ жауады. Мұса қолын аспанға созды, және Жаратқан дауыстар мен бұршақ берді, және от жер бетінде жүгірді, және Жаратқан бұршақты бүкіл Мысыр жеріне жаудырды. Бұршақ болды және от бұршақтың ішінде жалындады, ал бұршақ өте көп болды, осындай Мысырда болмаған еді, сол күннен бастап оның үстінде ұлт пайда болған. Бұршақ Мысырдың бүкіл жерінде адамнан бастап малға дейін ұрды, және бұршақ даладағы барлық шөпті ұрды, және бұршақ далалардағы барлық ағаштарды ұсақтады. Тек Гесем жерінде, мұнда Исраил ұлдары болды, бұршақ түскен жоқ. Перғауын адам жіберіп, Мұсаны және ھаронды шақырды және оларға айтты: Мен енді күнә жасадым, Жаратқан Ие әділ, ал мен және менің халқым құдайсыз. Сондықтан мен туралы Иеге дұға етіңіздер, және Құдайдың дауыстары, бұршақ және от болуы тоқтасын, және мен сіздерді жіберемін, және сіздер енді қалмайсыздар. Мұса оған былай деді: Қаладан шыққан кезде қолдарымды Иеге қарай жаямын, дауыстар тоқтайды, бұршақ пен жаңбыр енді болмайды, сонда сен жердің Иеніке екенін білесің. Сен мен сенің қызметшілерің әлі Иеден қорқып көрген жоқсыңдар деп білемін. Зығыр мен арпа соқтырылды, өйткені арпа тұрған еді, ал зығыр масақта болған еді. Бірақ бидай мен қарабидай зақымданбады, өйткені олар кеш піскен еді. Мұса Перғауыннан қаланың сыртына шықты және қолдарын Иеге қарай созды, және дауыстар тоқтады, және бұршақ пен жаңбыр енді жерге тамбады. Фараон

жаңбырдың, бұршақтың және дауыстардың тоқтағанын көріп, қайтадан күнә жасауды жалғастырды және өзінің де, қызметшілерінің де жүрегін қатайтты. Және Перғауынның жүрегі қатайтылды, және ол Исраил ұлдарын жібермеді, дәл Жаратқан Мұсаға айтқандай.

10

Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Перғауынға кір, өйткені мен оның және оның қызметшілерінің жүрегін қатайттым, осылайша осы белгілер олардың үстіне келеді, Сондықтан сіздердің балаларыңыздың құлақтарына және балаларыңыздың балаларына айтып берулер, мен Мысырлыларды қаншалықты мазақ еткенімді және олардың арасында жасаған белгілерімді, және сіздер білесіздер, себебі мен Жаратушымын. Мұса мен Һарон Перғауынның алдына кірді және оған айтты: Ибраниліктердің Жаратқан иесі Құдай мынаны айтады: қашанға дейін сен менен ұялғың келмейді? Менің халқымды жібер, сонда олар маған қызмет етсін. Егер сен менің халқымды жіберуді қаламасаң, міне, мен ертең осы уақытта сенің барлық шекараларыңа көп шегіртке әкелемін. Және ол жердің көрінісін жабады, және сен жерді көре алмайсың, және ол жердің артық қалғанын, бұршақ сендерге қалдырған нәрсені жейді, және ол жер үстінде сендерге өсіп жатқан барлық ағашты жейді. Және сенің үйлерің, сенің қызметшілеріңнің үйлері және

мысырлықтардың бүкіл жеріндегі барлық үйлер толтырылады, қайсыларды сенің әкелерің және олардың ата-бабалары ешқашан көрген емес, олар жер бетінде болған күннен бастап осы күнге дейін, және Мұса бұрылып перғауыннан шықты. Перғауынның қызметшілері оған айтады: Бұл бізге қашанға дейін тұзақ болады? Адамдарды жіберіп жібер, олар өз Құдайларына құлшылық етсін, әлде Мысырдың қираганын білгің келе ме? Және олар Мұсаны және Ҳаронды Перғауынға қайтарды, және оларға айтты: жүріңдер және сіздердің Иеңіз Құдайға құлшылық етіңдер, бірақ жүретіндер кімдер және кімдер? Мұса айтады: Біз жігіттермен және ақсақалдармен бірге барамыз, ұлдарымызбен және қыздарымызбен, қойларымызбен және сиырларымызбен бірге барамыз, себебі бұл Иеміздің мерекесі. Және ол оларға айтты: Иеміз сіздермен бірге болсын, мен сіздерді жіберген сияқты, сіздердің жүгіңізді де емес пе? Көріңдер, зұлымдық сіздерге қосылған. Жоқ, осылай емес, ер адамдар жүрсін және Құдайға қызмет етсін, өйткені өздерің осыны іздейсіңдер, бірақ оларды Перғауынның алдынан қуып шығарды. Иеміз Мұсаға айтты: Қолыңды Мысыр жеріне қарай соз, шегіртке жерге шығып келсін және ол жердің барлық шөбін және бұршақ қалдырған ағаштардың барлық жемісін жеп қойсын. Және Мұса таяқты аспанға көтерді, және Жаратушы оңтүстік желді жерге әкелді, сол күннің бүкіл күнін және бүкіл түнін, таң болды, және оңтүстік жел шегіртке алып келді. Және оны Мысырдың барлық жеріне әкелді, және Мысырдың барлық шекараларына өте көп тоқтады, оның бұрынғысы

осындай шегіртке болмады, және осыдан кейін осылай болмайды. Және ол жердің көрінісін жапты, жер бұзылды, жердің барлық шөбін және бұрақтан қалған ағаштардың барлық жемісін жұтты, ағаштарда да, даланың барлық шөбінде де Мысырдың бүкіл жерінде ештеңе жасыл қалмады.

Фараон Мұсаны және Һаронды шақыруға асықты, айтып: Мен сіздердің Иеміз Құдайдың алдында және сіздерге қарсы күнә қылдым. Сондықтан менің күнәмді қазір қабылдаңыздар және сіздердің Иеңіз Құдайға дұға етіңіздер, және Ол менен осы өлімді алып тастасын. Мұса Перғауыннан шығып кетті және Құдайға дұға етті. Және Жаратқан Ие теңізден күшті жел шығарды, ол шегірткені алып, оны Қызыл теңізге тастады, және бүкіл Мысыр жерінде бір де шегіртке қалмады. Және Жаратқан Ие Перғауынның жүрегін қатайтты, және ол Исраил ұлдарын жібермеді. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Қолыңды аспанға қарай созыңыз, және Мысыр жерінің үстінде қараңғылық болсын, сезілетін қараңғылық. Мұса қолын аспанға созды, және Мысыр жерінің бәрінің үстіне үш күн бойы қараңғылық, қараңғылық, дауыл болды Үш күн бойы ешкім өз ағасын көрмеді, және үш күн бойы ешкім өз төсегінен тұрмады, бірақ Исраилдің барлық ұлдарына олар тұрған барлық жерлерде жарық болды. Және Перғауын Мұсаны мен Һаронды шақырып, айтты: Жүріңдер, сіздердің Иеңіз Құдайға құлшылық етіңдер, тек қойларыңды және өгіздеріңді қалдырыңдар, ал жүгіңіз

сіздермен бірге жүрсін. Және Мұса айтты: бірақ сен бізге түгел өртелген ұсыныстар мен құрбандықтар береді, оларды біз Иеміз Құдайға шалатын боламыз. Және біздің малымыз бізбен бірге жүреді, және біз олардың тұяғын қалдырмаймыз, өйткені олардан біздің Иеміз Құдайымызға табыну үшін аламыз, ал біз сонда жеткенше біздің Иеміз Құдайымызға не табынатынымызды білмейміз. Бірақ Жаратушы Перғауынның жүрегін қатайтты, және ол оларды жіберуді қаламады. Және Фараон айтады: менен кет, өзің үшін сақ бол, менің бетімді тағы көруге қоспа, қай күні болса маған көрінсең, өлесің. Мұса айтады: Сен айттың, мен саған бетпе-бет енді көрінбеймін.

11

Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Мен әлі бір соққыны Перғауынның және Мысырдың үстіне әкелемін, содан кейін ол сендерді осы жерден жіберіп шығарады. Ол сендерді бәрімен бірге жіберіп шығарғанда, сендерді толығымен қуып шығарады. Сондықтан халықтың құлағына жасырын сөйле, және әрқайсысы өз көршісінен күміс және алтын ыдыстар мен киім сұрасын. Жаратқан Ие өз халқына мысырлықтардың алдында қолдау берді, және олар оларға пайдаланды, және Мұса мысырлықтардың алдында, Перғауынның алдында және оның қызметшілерінің алдында өте ұлы адам болды. Және Мұса

айтты: Иеміз мынаны айтады: түн ортасында мен Мысырдың ортасына кіремін, Және Мысыр жерінде барлық тұңғыш өледі, Перғауынның тағында отырған тұңғышынан бастап, диірмен тасының жанындағы қызметшінің тұңғышына дейін, және барлық малдың тұңғышына дейін. Және Мысырдың бүкіл жері бойынша ұлы айқай болады, мұндай бұрын болмаған және мұндай енді болмайды. Және Исраилдің барлық ұлдарында ит өз тілімен ырылдамайды, адамнан малға дейін, осылай сен Жаратқан Иенің мысырлықтар мен Исраил арасында қандай ерекшелік жасайтынын білесің. Және сенің осы барлық қызметшілерің маған түсіп келеді, және маған табынады, айта отырып: шық сен, және сен бастайтын барлық халқың, және осыдан кейін мен шығамын. Бірақ Мұса Перғауыннан ашумен шықты. Жаратқан Иеміз Мұсаға айтты: Перғауын сендерді тыңдамайды, сондықтан Мен өз белгілерімді және ғажайыптарымды Мысыр жерінде көбейтемін. Мұса мен Һарон осы барлық белгілер мен ғажайыптарды Мысыр жерінде Перғауынның алдында істеді, бірақ Жаратқан Перғауынның жүрегін қатайтты, және ол Исраил ұлдарын Мысыр жерінен жіберуге құлақ аспады.

12

Жаратқан Ие Мұса мен Һаронға Мысыр жерінде айтты, былай деп: Бұл ай сендер үшін айлардың басы, ол сендер

үшін жыл айларының бірінші айы. Исраил ұлдарының бүкіл жиналысына сөйле, айта: осы айдың оныншы күні әрқайсысы ата үйлері бойынша қой алсын, әрқайсысы үй бойынша қой алсын. Егер үйде аз адам болса, сондықтан қойға жеткіліксіз болса, ол өзімен бірге өз көршісін ұстайды, жандардың санына сәйкес, әрқайсысына жеткілікті мөлшер қойға саналады. Қой толық, еркек, бір жасар сендерге болады, қозылардан және лақтардан аласыңдар. Және ол сіздерге осы айдың он төртінші күніне дейін сақталады, және оны Исраил ұлдарының жамағатының бүкіл жиыны кешке қарай сояды. Және олар қаннан алып, екі есік бағаналарына және төбелік арқалыққа қояды, сол үйлерде оларды жейтін болса. Және олар осы түнде отта қуырылған етті жейді, және ашы шөптермен бірге ашытпаған нанды жейді. Сіздер олардан шикі жемеуге тиіссіздер, не суда пісірілген жемеуге тиіссіздер, бірақ отта қуырылған жеуге тиіссіздер, басын аяқтарымен және ішек-қарындарымен бірге. Одан таңға дейін ештеңе қалдырмайсыңдар, және оның сүйегін сындырмайсыңдар, ал одан таңға дейін қалғандарын отта күйдіресіңдер. Осылай оны жейсіздер: белдеріңіз белбеуленген, аяқ киімдер аяқтарыңызда, таяқтар қолдарыңызда болсын, және оны асығыспен жейсіздер, бұл Жаратқан Иеге арналған Өтпейрам. Және мен осы түні Мысыр жерінде өтемін, және Мысыр жерінде адамнан бастап малға дейін барлық тұңғыш туғандарды ұрамын, және мысырлықтардың барлық құдайларына кек аламын, мен Жаратқан Ие. Және қан сіздер үшін белгі болады

үйлердің үстінде, олардың ішінде сіздер сонда тұрасыздар, және мен қанды көремін, және сіздерді жабамын, және сіздерде жою соққысы болмайды, қашан мен Мысыр жерінде соғамын.

Және осы күн сіздер үшін еске алу болады, және оны Иеге арналған мереке ретінде тойлайсыздар барлық ұрпақтарыңызға, мәңгілік заң ретінде оны тойлайсыздар. Жеті күн ашытқысыз нан жейсіңдер, бірінші күннен бастап үйлеріңнен ашытқыны жоясыңдар, кім де болса ашытқы жесе, сол жан Исраилден жойылады, бірінші күннен жетінші күнге дейін. Және бірінші күн қасиетті деп аталады, және жетінші күн сендер үшін қасиетті деп аталған болады, сендер оларда ешқандай құлдық жұмыс жасамайсыңдар, тек барлық жанға жасалатын нәрсе ғана, тек осы ғана сендерге жасалады. Және сіздер осы бұйрықты сақтайсыздар, өйткені осы күні Мен сіздердің күшіңізді Мысыр жерінен шығарамын, және сіздер осы күнді өз ұрпақтарыңызға мәңгілік заң етіп белгілейсіздер. Бірінші айдың он төртінші күнінен бастап, кештен бастап, сіздер ашытқысыз нан жеңіздер, айдың жиырма бірінші күніне дейін, кешке дейін. Жеті күн бойы ашытқы сіздердің үйлеріңізде табылмайды, кім болса да ашытқылы нан жесе, сол жан Исраил жиналысынан жойылады, жат жұрттар да, жердің жергілікті туғандары да. Ешбір ашытқан нанды жемеңдер, ал барлық тұрақтаған жеріңде ашытпаған нан жеңдер.

Мұса Исраил ұлдарының бүкіл ақсақалдар кеңесін шақырды және оларға айтты: Барып, өз туыстарыңызға сәйкес өздеріңізге қой алып, пасханы құрбандыққа шалыңыздар. Сіздер зуфа шоғын аласыздар, және есіктің жанындағы қанға батырып, есік бағанасына және екі жақ есік тіректеріне есіктің жанындағы қаннан жағасыздар, ал сіздер әрқайсысың өз үйінің есігінен таң атқанша шықпайсыздар. Және Жаратқан Ие египеттіктерді соғу үшін өтіп кетеді, және есік бағанасының үстіндегі қанды және екі есік бағанасының үстіндегі қанды көреді, және Жаратқан Ие есіктен өтіп кетеді, және жойғышқа сендердің үйлеріңе кіріп соғуға рұқсат етпейді. Және осы сөзді заң ретінде өзіңіз үшін және ұлдарыңызға мәңгілікке дейін сақтаңыз. Егер сіздер Жаратқан сіздерге берген жеріне кірсеңіздер, Ол сөйлегендей, осы қызметті сақтаңыздар. Және егер сіздердің ұлдарыңыз сіздерге Бұл қызмет не? деп айтса. Және сіздер оларға айтасыздар: бұл Жаратқанға арналған өтпелі мерекенің құрбандығы, өйткені Ол Мысырда Исраил ұлдарының үйлерін жапты, мысырлықтарды ұрған кезде біздің үйлерімізді құтқарды. Сонда халық иіліп табынды. Исраил ұлдары кеткеннен кейін, Жаратқан Мұса мен Һаронға бұйырғандай істеді.

Түн ортасында болды, және Жаратқан Ие Мысыр жерінде барлық тұңғышты соқты, тақта отырған Перғауынның тұңғышынан бастап, шұңқырда отырған тұтқын әйелдің тұңғышына дейін, және барлық малдың тұңғышына дейін. Және Перғауын түнде тұрып, оның қызметшілері және

барлық мысырлықтар, бүкіл Мысыр жерінде ұлы айқай болды, өйткені өлген адам болмаған үй жоқ еді. Перғауын Мұса мен Ҳаронды түнде шақырып, оларға айтты: тұрыңыздар және менің халқымнан шығыңыздар, сіздер де, Исраил ұлдары да, жүріңіздер және сіздердің Иеңіз Құдайға құлшылық етіңіздер, айтқандарыңыздай. Қойларыңды және өгіздеріңді алып кетіп, жүріңдер, мені де батасын беріңдер. Және египеттіктер халықты жерден шығарып жіберу үшін ықыласпен мәжбүрлеп жатты, өйткені олар айтты: Біз барлығымыз өліп жатырмыз. Халық өздерінің қамырын ашытылғанға дейін алды, олардың қамырлары киімдеріне оралған күйде иықтарында болды. Ал Исраил ұлдары Мұса оларға бұйырғандай істеді және мысырлықтардан күміс, алтын ыдыстар мен киім сұрады. Және Жаратқан Ие Өз халқына мысырлықтардың алдында мейірім берді, және олар оларға берді, және олар мысырлықтарды тонады.

Исраил ұлдары Рамесстен Соккотқа қарай жолға шықты, алты жүз мың жаяу әскер еркектер болды, жүк-бауды қоспағанда. Және олармен бірге көп аралас халық көтерілді, және қойлар, және өгіздер, және өте көп малдар. Және олар Мысырдан шығарған қамырды ашытқысыз күлде пісірілген нандар етіп пісірді, өйткені ол ашытылмаған еді, өйткені мысырлықтар оларды қуып шығарды, және олар қалуға қабілетті болмады, өздеріне жолға азық-түлік та жасамады. Ал Исраил ұлдарының тұрғылықты орны, олар Мысыр жерінде және Ханаан

жерінде тұрды, төрт жүз отыз жыл болды. Және төрт жүз отыз жылдан кейін, Иеміздің бүкіл күші Мысыр жерінен түнде шықты. Бұл түн Жаратқан Иеге арналған қорғау болып табылады, оларды Мысыр жерінен шығару үшін. Сол түн осы – Жаратқан Иеге арналған қорғау, Исраилдің барлық ұлдары үшін олардың ұрпақтарына дейін. Жаратқан Ие Мұса мен Ҳаронға айтты: бұл құтқарылу мейрамының заңы, ешбір бөтен адам одан жемейді. Және барлық үй қызметшісін немесе күміспен сатып алынғанды сүндеттейсің, содан кейін ол одан жей алады. Жат жерлік немесе жалдамалы жұмысшы одан жемейді. Бір үйде жеу керек, және сіздер үйден етті сыртқа шығармайсыздар, және оның сүйегін сындырмайсыздар. Исраил ұлдарының барлық жиналысы оны жасайды. Егер сіздерге жат жұрттық келіп, Иеге пасха өткізгісі келсе, оның барлық еркектерін сүндеттеңдер, және содан кейін ол келіп оны өткізеді, және ол жердің туған тұрғыны сияқты болады, ал барлық сүндетсіз адам одан жемейді. Заң жергілікті адамға да, сендердің арасында келген жатжұртқа да бірдей болады. Исраил ұлдары Жаратқан Мұса мен Ҳаронға бұйырғандай жасады, осылай істеді. Және сол күні Жаратқан Ие Исраил ұлдарын Египет жерінен олардың күшімен бірге шығарды.

13

Иеміз Мұсаға айтты: Исраил ұлдарының арасында адамнан бастап малға дейін әрбір жатырды ашатын тұңғыш туған,

бірінші туылғанды маған арна, ол манықі. Мұса халыққа айтты: Осы күнді есте сақтаңыздар, қай күні сендер Мысыр жерінен, құлдық үйінен шықтыңыздар, өйткені Жаратқан сендерді осыдан күшті қолмен шығарды, және ашытқы жеуге болмайды. Өйткені бүгін сіздер жас бидайлар айында шығып жатырсыздар. Және болады, қашан Жаратқан Құдайың сені Қанахандықтардың, Хеттіктердің, Аморлықтардың, Хивтіктердің, Ебустіктердің, Гергесейліктердің және Перезейліктердің жеріне ендірсе, қай жерді Ол сенің аталарыңа сүт пен бал ағатын жерді саған беруге ант еткен болатын, сонда сен осы қызметті осы айда жасайсың. Алты күн сіздер ашытқысыз нан жейсіздер, ал жетінші күні Иеміздің мерекесі. Ашытылмаған нан жеңіз жеті күн бойы, сізге ашытылған нан көрінбейді, және сіздің барлық шекараларыңызда ашытқы болмайды. Және сен сол күні ұлыңа жариялайсың, айта: Мұны Жаратқан Құдай маған жасады, мен Мысырдан шыққанда. Және саған қолыңда белгі болады, және көздеріңнің алдында ескерткіш болады, осылайша Иеміздің заңы аузыңда болсын деп, өйткені Иеміз Құдай сені Мысырдан күшті қолмен шығарды. Және осы заңды уақыттар мен мезгілдер бойынша, күннен күнге сақтаңыз.

Жаратқан ие Құдайың сені Қанахандықтардың жеріне енгізгенде, аталарыңа ант еткендей, оны саған береді. Және сен Иеге бағыштайсың жатырды ашатын барлық аталықтарды, малдардан немесе сенің малыңның ішінен жатырды ашатын барлығын, саған қанша болса да,

аталықтарды Иеге қасиетті етесің. Есектің жатырын ашатын барлығын қоймен алмастырасың, егер алмастырмасаң, оны өтесің, сенің ұлдарыңның барлық тұңғыш туған баласын өтесің. Егер ұлың осыдан кейін сенен сұраса, айта: Бұл не?, онда оған айтасың: Себебі Жаратушы бізді Мысыр жерінен, құлдық үйінен күшті қолмен шығарды. Перғауын бізді жіберуден бас тартып қатайтқанда, ол Мысыр жерінде адамдардың тұңғыштарынан бастап малдың тұңғыштарына дейін барлық тұңғышты өлтірді, осы себепті мен жатырды ашатын барлық еркектерді Жаратқан Иеге құрбандық етемін, және ұлдарымның барлық тұңғыштарын құтқарамын. Және бұл сенің қолыңда белгі болады, және сенің көздерің алдында мызғымас болады, өйткені Жаратқан сені Мысырдан күшті қолмен шығарды.

Перғауын халықты жіберген кезде, Құдай оларды Філістімдіктер жерінің жолымен бағыттамады, себебі ол жақын болды, өйткені Құдай: Халық соғысты көргенде өкініп, Мысырға қайтып кетпесін деп айтты. Және Құдай халықты шөлге, Қызыл теңізге апаратын жолмен қоршады, ал бесінші ұрпақта Исраил ұлдары Мысыр жерінен шықты. Және Мұса Жүсіптің сүйектерін өзімен бірге алды, өйткені ол Исраил ұлдарына ант беріп, былай деген болатын: Жаратқан Ие сендерге келіп қарайды, және сендер менің сүйектерімді осы жерден өздеріңмен бірге көтеріп шығасыңдар.

Исраил ұлдары Соккоттан көтеріліп шығып, шөл жанындағы Етамда қоныстанды. Ал Құдай оларды бағыттады: күндіз бұлт бағанасында оларға жолды көрсету үшін, ал түнде от бағанасында. Бірақ бұлт бағанасы күндіз және от бағанасы түнде барлық халықтың алдында кетпеді.

14

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Исраил ұлдарына сөйле, және артқа бұрылып, олар қоныстың қарсысында, Магдолу мен теңіз арасында, Беелсепфонның қарсысында қоныс тұтсын, олардың алдында теңіз жағалауында қоныс аударасың. Және Фараон өз халқына айтады: Исраил ұлдары жерде адасып жүр, өйткені шөл оларды қамап қойды. Мен бірақ Перғауынның жүрегін қатайтамын, және ол олардың артынан қуып жетеді, және мен Перғауында және оның барлық әскерінде дәріптелемін, және барлық мысырлықтар мен Жаратушы екенімді білетін болады, және олар солай істеді. Және мысырлықтардың патшасына халықтың қашып кеткені туралы хабарланды, және Перғауынның және оның қызметшілерінің жүрегі халыққа қарсы өзгерді, және олар айтты: Не үшін біз мұны істедік, Исраил ұлдарын жіберіп, бізге құлдық етпеуге рұқсат бердік? Сондықтан Фараон өзінің арбаларын жегіп, өзінің бүкіл халқын өзімен бірге жетелеп кетті, Және ол алты жүз таңдаулы арбаларды, мысырлықтардың барлық аттарын және барлығының

үстіндегі үшінші дәрежелі офицерлерді алды. Және Жаратқан Мысыр патшасы Перғауынның және оның қызметшілерінің жүрегін қатайтты, және олар Исраил ұлдарының артынан қуды, ал Исраил ұлдары биік қолмен шығып жатты. Және мысырлықтар олардың артынан қуып жетті, және оларды теңіз жанында орналасқан күйде тапты, және Перғауынның барлық аттары мен арбалары, және атты жауынгерлер, және оның әскері қоныстың қарсысында, Беелсепфонның қарама-қарсысында болды. Перғауын жақындап келе жатқанда, Исраилдің ұлдары көздерін көтеріп қарап, Мысырлықтардың олардың артында орда тіккенін көрді және қатты қорқып кетті, сонда Исраилдің ұлдары Жаратқан Иеге айқайлады. Және олар Мұсаға айтты: Мысыр жерінде қабірлер болмағандықтан ма, сен бізді шөлде өлтіру үшін шығардың? Бізді Мысырдан шығарып, бізге не істедің? Бұл сол сөз емес пе, біз саған Мысырда айтқан, Бізді қалдыр, біз мысырлықтарға қызмет етейік; өйткені бізге мысырлықтарға қызмет ету осы шөлде өлуден жақсы.

Мұса халыққа айтты: Батылдық жасаңыздар, тұрыңыздар және Иеміздің құтқарылуын көріңіздер, қайсысын Ол бізге бүгін істейді, өйткені қай жолмен мысырлықтарды бүгін көрдіңіздер, оларды ғасырлар бойы тағы көруге қоспайсыздар. Жаратқан Ие сіздер үшін соғысады, ал сіздер үнсіз боласыздар. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Неге маған айқайлап жатырсың? Исраил ұлдарына сөйле, олар жолға шықсын. Және сен таяғыңды көтер, қолыңды теңізге созып

жібер және оны бөл, Исраил ұлдары теңіздің ортасына құрғақ жер бойынша кірсін. Және міне, мен Перғауынның және барлық мысырлықтардың жүрегін қатайтамын, және олар олардың артынан кіреді, және мен Перғауында, оның бүкіл әскерінде, күймелерде және оның жылқыларында дәріптеленемін. Және барлық мысырлықтар мен Жаратқан Ие екенімді білетін болады, Перғауында, оның арбаларында және аттарында ұлықталғанымда. Құдайдың Жіберушісі Исраил ұлдарының лагерінің алдында жүретін, ал ол артқа кетті, бұлт бағанасы да олардың алдынан шығып, олардың артында тұрды. Және ол мысырлықтардың лагері мен мысырлықтардың лагері арасына және Исраилдің лагері арасына кірді де тұрды, және қараңғылық пен қараңғылық болды, және түн өтті, және олар бүкіл түн бойы бір-біріне қосылмады. Мұса қолын теңізге созды, және Жаратушы күшті оңтүстік желмен бүкіл түн бойы теңізді артқа айдады, және теңізді құрғақ жерге айналдырды, және су бөлінді. Және Исраил ұлдары теңіздің ортасына құрғақ жер бойынша кірді, және оның суы оң жақтан қабырға, және сол жақтан қабырға болды.

Мысырлықтар қуып жетті және олардың артынан кірді, Перғауынның барлық жылқылары, арбалары және мінушілері теңіздің ортасына енді. Таңғы күзетте Жаратқан мысырлықтардың лагеріне от пен бұлт бағанасынан қарады және мысырлықтардың лагерін шатастырды. Және Ол олардың арбаларының осьтерін

байлады және оларды күшпен жетеледі, және мысырлықтар айтты: Исраилдің бетінен қашайық, өйткені Жаратқан олар үшін мысырлықтарға қарсы соғысады. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Қолыңды теңізге қарай созыңыз, су қайтып, мысырлықтарды, арбаларды және мінушілерді жапсын. Мұса қолын теңізге созды, және су күн шыққанда жерге қайтып оралды, ал мısірлықтар судың астынан қашты, және Жаратқан Ие мısірлықтарды теңіздің ортасында сілкіп тастады. Және артқа қайтарылған су арбаларды және мінушілерді жапты, және Фараонның барлық күшін, олардың артынан теңізге кірген болғандарды, және олардың ішінен бірде-бірі қалмады. Бірақ Исраил ұлдары теңіздің ортасындағы құрғақ жер арқылы жүрді, ал су оларға оң жақтан қабырға және сол жақтан қабырға болды. Және сол күні Жаратқан Ие Исраилді мысырлықтардың қолынан құтқарды, және Исраил мысырлықтарды теңіз жағасында өлген күйде көрді. Исраил Жаратқанның иегіптіліктерге жасаған ұлы қолын көрді, халық Жаратқаннан қорқты және Құдайға, сондай-ақ Оның қызметшісі Мұсаға сенді.

15

Содан кейін Мұса және Исраил ұлдары осы әнді Құдайға айтты, және олар былай деді: Иеге жырлайық, өйткені Ол ұлылы түрде ұлыланды, жылқы мен мінушіні теңізге тастады. Көмекші және қорғаушы маған құтқару үшін

болды, бұл менің Құдайым, және мен оны ұлықтаймын, менің әкемнің Құдайы, және мен оны жоғарылатамын. Жаратқан Ие соғыстарды бұзады, Жаратқан Ие - Оның аты. Перғауынның арбаларын және оның күшін теңізге лақтырды, таңдаулы мінушілер мен үшінші дәрежелі офицерлер қызыл теңізде жұтылды. Теңіз оларды жапты, олар тереңдікке тас сияқты батты. Сенің оң жағың, Иеміз, күшпен даңқталды, сенің оң қолың, Иеміз, жауларды сындырды. Және өз ұлылығыңның молдығымен сен жауларды сындырдың, өз ашуыңды жібердің, ол оларды сабандай жұтып жіберді. Және сенің ашуыңның рухы арқылы су бөлінді, сулар қабырғадай қатты болды, теңіздің ортасында толқындар қатты болды. Жау айтты: қуып жетемін, олжаны бөлемін, жанымды толтырамын, қылышыммен өлтіремін, менің қолым билік етеді. Сен өз рухыңды жібердің, теңіз оларды жапты, олар қорғасындай күшті суда батты. Құдайлар арасында саған кім ұқсас, Иеміз? Саған кім ұқсас? Қасиеттілер арасында даңқталған, даңқта таңғажайып, ғажайыптар жасаушы. Сен оң қолыңды созғанда, жер оларды жұтып жіберді. Сенің әділдігіңмен осы халқыңды бағыттадың, қайсысын құтқардың, сенің күшіңмен оларды қасиетті тұрағыңа жұбаттадың. Ұлттар естіді және ашуланды, Філістімнің тұрғындарын азап шегімдер алды. Содан Едомның көсемдері асықты, және Моабтықтардың билеушілері, оларды дірілдеу алды, Қанааңда тұратындардың барлығы еріді. Олардың үстіне дірілдеу мен қорқыныш түссін, иығыңның ұлылығынан тасқа айналсын олар, халқың

өткенше, Иеміз, сенің осы халқың өткенше, сен сатып алған. Оларды мұра тауыңа әкеліп отырғызып, өзің дайындаған дайын тұрағыңа, Иеміз, қолдарың дайындаған қасиетті орнына егіп қой. Жаратқан Ие мәңгілік билік етеді, және одан да әрі. Өйткені Перғауынның жылқылары арбалармен және мінушілермен бірге теңізге кірді, және Жаратқан оларға теңіздің суын үстінен әкелді, ал Исраилдің ұлдары теңіздің ортасында құрғақ жер арқылы жүрді.

Пайғамбар әйел Мариам, Һаронның қарындасы, қолына дауылпазды алды, және барлық әйелдер оның артынан дауылпаздармен және хорлармен шықты. Олардың арасынан Мариам бастады, айта отырып: Жаратқанға ән айтайық, өйткені Ол салтанатты түрде дәріптелді, жылқыны және мінушіні теңізге лақтырды. Мұса Исраил ұлдарын Қызыл теңізден шығарды және оларды Сур шөліне жетелеп барды, олар шөлде үш күн жүрді және ішетін су таппады. Олар Меррағаға келді, бірақ Меррадан су іше алмады, өйткені су ащы болды, сондықтан ол сол жердің атын Ащылық деп атады. Және халық Мұсаға наразылық білдіріп, не ішеміз деді. Мұса Жаратқан Иеге айқайлады, және Жаратқан Ие оған ағаш көрсетті, және оны суға тастады, және су тәттіленді. Сонда Ол оған ережелер мен үкімдер қойды, және сонда оны сынады. Және айтты: Егер сен Жаратан Құдайыңның дауысын тыңдап-тыңдасаң, Оның алдында ұнамды нәрселерді істесең, Оның бұйрықтарына құлақ ассаң және Оның

барлық заңдарын сақтасаң, мысырлықтарға әкелген барлық ауруды саған әкелмеймін, өйткені Мен сені емдеуші Жаратан Құдайыңмын. Және олар Әйлімге келді, сонда он екі су бұлағы және жетпіс пальма ағашының діңгегі болды, олар сол жерде сулардың жанында қоныс тікті.

16

Олар Елімнен кетті, және Исраил ұлдарының бүкіл жиналысы Син шөліне келді, ол Елім мен Синай арасында орналасқан. Олар Мысыр жерінен шыққаннан кейін екінші айдың он бесінші күні, Исраил ұлдарының барлық жамағаты Мұса мен Һаронға қарсы мыржылдады. Және Исраил ұлдары оларға айтты: Біз Иеміздің соққысынан Мысыр жерінде өлсек екен, қашан ет қазандарының үстінде отырып, нандарды тоқшылыққа дейін жедік, себебі сендер бізді осы шөлге шығардыңдар, осы бүкіл жиналысты аштықта өлтіру үшін. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Міне, мен сендерге аспаннан нан жаудыратамын, және халық шығып, күн сайын күндік үлесін жинайды, осылай мен оларды сынаймын, менің заңыммен жүре ме, әлде жоқ па, Алтыншы күні олар әкелгенін дайындайды, және ол күн сайын жинағандарынан екі есе болады. Және Мұса мен Һарон Исраил ұлдарының бүкіл жиналысына айтты: кеш сіздер білесіздер, себебі Жаратқан Ие сендерді Мысыр жерінен шығарды. Және таңертең сіздер Иеміздің

даңқын көресіздер, себебі Құдай сіздердің наразылықтарыңызды естиді, ал біз кім боламыз, неге бізге қарсы наразылық білдіресіздер? Және Мұса айтты: Жаратқан сендерге кешке ет беріп, таңертең нан беріп тойғызады, себебі Жаратқан сендердің бізге қарсы білдірген наразылықтарыңды естіді. Біз ал не боламыз? Сендердің наразылықтарың бізге қарсы емес, керісінше Құдайға қарсы.

Мұса Һаронға айтты: Исраил ұлдарының бүкіл жиналысына айт: Құдайдың алдына жақындаңдар, өйткені Ол сендердің наразылығыңды естіді. Қашан Һарон Исраил ұлдарының бүкіл жиналысына сөйледі, олар шөлге бұрылды, және Иеміздің ұлылығы бұлттың ішінде көрінді. Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Мен Исраил ұлдарының наразылығын естідім, оларға былай деп сөйле: кешке ет жейсіңдер, таңертең нанға тоясыңдар, және білесіңдер, себебі мен сендердің Жаратқан Құдайларыңмын. Кеш болды, бөдене көтеріліп келіп, лагерді жапты, ал таң атқанда шық тоқтап, лагердің айналасында болды. Және міне, шөл бетінде кориандр тұқымындай жұқа, ақ, жердегі аяз сияқты нәрсе бар еді. Исраил ұлдары оны көріп, бір-біріне: Бұл не? - деді. Өйткені олар бұл ненің екенін білмеді. Мұса оларға: Бұл Жаратқан сіздерге жеуге берген нан - деді. Бұл сөз, оны Жаратқан Ие бұйырды: жинаңдар одан әрқайсысың қажеттілеріне гомор, бас санына қарай, сіздердің жандарыңыздың санына қарай, әрқайсысың өз шатырластарыңызбен бірге

жинаңдар. Израиль ұлдары осылай жасады, және біреулер көп, біреулер аз жинады. Және гомермен өлшегенде, көп жинаған адам артық алмады, ал аз жинаған адам кем алмады – әрқайсысы өзіне қажетті мөлшерде жинады. Мұса оларға: Ешкім одан таңға дейін ештеңе қалдырмасын деді.

Және олар Мұсаны тыңдамады, бірақ кейбіреулер одан таңға дейін қалдырды, және ол құрттар шығарды, және сасыды, және Мұса оларға ашуланды. Және олар оны таңертең жинады, әрқайсысы өзіне тиісті мөлшерді, ал күн қыздырғанда, ол еріп кетті. Алтыншы күні олар қажетті заттарды екі есе, әр адамға екі гомерден жинады, содан кейін жамағаттың барлық билеушілері кіріп, Мұсаға хабарлады. Мұса оларға айтты: Бұл Жаратқан Ие сөйлеген сөз емес пе? Ертең Жаратқан Иеге арналған қасиетті демалыс күні, сендер қанша пісірсеңдер, пісіріңдер, және қанша қайнатсаңдар, қайнатыңдар, ал артық қалғанның барлығын таңға дейін қоймаға қалдырыңдар. Және олар таңға дейін одан қалдырды, Мұса оларға бұйырғандай, және ол сасымады, не онда құрт болмады. Мұса айтты: Бүгін жеңіздер, өйткені бүгін Иеге арналған демалыс күні, далада табылмайды. Алты күн жинайсыздар, бірақ жетінші күні демалыс, өйткені сол күні болмайды. Жетінші күні халықтың кейбіреулері жинауға шықты, бірақ таппады. Жаратқан иесі Мұсаға айтты: қашанға дейін сіздер менің бұйрықтарымды және менің заңымды тыңдағыларың келмейді? Көріңдер, өйткені Жаратқан Ие берді сендерге демалыс күндерін күнді осы, осы арқылы өзі берді сендерге

күнде алтыншы нандарды екі күндердің, отырыңдар әрқайсысы ішіне үйлерге сендердің, ешкім шықпасын Және халық жетінші күні демалды. Және Исраилдің ұлдары оны Ман деп атады, ол ақ кориандр тұқымына ұқсас болды, ал оның дәмі балдағы торттай болды. Мұса айтты: Бұл Жаратқан Иенің бұйырған сөзі: манна гоморын толтырып, ұрпақтарыңыз үшін қоймаға сақтаңыздар, сонда олар Жаратқан Ие сіздерді Мысыр жерінен шығарған кезде шөлде жеген нандарыңызды көрсін. Және Мұса Ҳаронға айтты: Бір алтын құмыра ал да, оның ішіне толық гомор манна сал, содан кейін оны Құдайдың алдына қой, сендердің ұрпақтарыңа сақтау үшін. Жаратқан Иеміз Мұсаға қалай бұйырған болса, Ҳарон да куәлік алдына сақтау үшін қойды. Ал Исраил ұлдары манна жеді қырық жыл, олар мекендеген жерге келгенше манна жеді, олар Финикияның бір бөлігіне жеткенше. Ал гомор үш өлшемнің оннан бір бөлігі болды.

17

Және Исраил ұлдарының бүкіл жамағаты Син шөлінен өз лагерьлері бойынша Жаратқанның сөзі арқылы кетті, және олар Рафидеинде лагерь құрды, бірақ халыққа ішетін су болмады. Және халық Мұсаға айтысты: Бізге су бер, ішейік. Мұса оларға айтты: Не үшін маған айтысасыңдар және не үшін Иені сынайсыңдар? Халық сонда судан шөлдеді, және халық сонда Мұсаға қарай күңкілдеді, айта: Неге осылай?

Сен бізді Мысырдан шығардың бізді және біздің балаларымызды және малымызды шөлден өлтіру үшін? Мұса Жаратқан Иеге айқайлап: Осы халыққа не істеймін? Аздап уақыт қалды, олар мені таспен атады, - деді. Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: осы халықтың алдында бар, өзіңе халықтың ақсақалдарынан ал, және өзенді ұрған таяғыңды қолыңа ал да барасың. Міне, мен сенің алдыңда Хореб тасының үстінде тұрамын, және сен тасты соғасың, және одан су шығады, және халық ішеді. Ал Мұса Исраил ұлдарының алдында осылай жасады. Және ол сол орынның атын Сынақ және Қорлау деп атады, Исраил ұлдарының қорлауы себебінен және олардың Иемізді сынағаны себебінен, олар Иеміз бізбен бірге ме, әлде жоқ па? деп айтты.

Амалек келді және Рафидейнде Исраилмен соғысты. Мұса Ешуаға айтты: Өзіңе күшті адамдарды таңда және шығып Амалекпен ертең соғыс. Міне, мен төбенің шыңында тұрамын және Құдайдың таяғы менің қолымда болады. Және Ешуа Мұса оған айтқандай жасады, және шығып Амалекке қарсы соғысқа тізілді, ал Мұса, Һарон және Хур төбенің шыңына шықты. Және Мұса қолдарын көтергенде Исраил басым болды, бірақ қолдарын түсіргенде Амалик басым болды. Бірақ Мұсаның қолдары ауыр болды, және тас алып, оның астына қойды, және ол оның үстінде отырды, және Һарон мен Хор оның қолдарын бір жағынан бір, және бір жағынан бір тіреді, және Мұсаның қолдары күн батқанша берік тұрды. Және Ешуа Амалекті және оның

бүкіл халқын семсермен қырды. Жаратқан Иеміз Мұсаға айтты: Мұны ескерткіш ретінде кітапқа жазып ал және Ешуаның құлағына сал, себебі Мен Амалектің ескерткішін аспан астынан толықтай өшіріп тастаймын. Және Мұса Жаратқанға құрбандық орын салды және оның атын Жаратқан менің баспанам деп атады. Себебі Жаратқан Ие жасырын қолмен Амалекке қарсы ұрпақтан ұрпаққа соғысады.

18

Мадиам діни қызметкері, Мұсаның қайын атасы Иоθор, Жаратқан Иенің өз халқы Исраилге істеген барлық істерін естіді, өйткені Жаратқан Ие Исраилді Мысырдан шығарды. Иофор, Мұсаның қайын атасы, Мұсаның әйелі Сепфораны оны жіберіп қойғаннан кейін алды. және оның екі ұлын, олардың біреуінің аты Гершом деп, айта отырып: Мен шетелдік жерде жат жерлік болдым, Екіншінің аты Елиезер болды, айта отырып: Себебі әкемнің Құдайы менің көмекшім болды және мені перғауынның қолынан құтқарды. Мұсаның қайын атасы Иотор, оның ұлдары және әйелі Мұсаға қарай шөлге шықты, ол Құдай тауының үстінде орналасқан жерге. Мұсаға хабарланды: Міне, сенің қайын атаң Иофор саған келеді, және әйелің мен екі ұлың онымен бірге. Мұса қайын атасын қарсы алуға шықты, оған тағзым етті және оны сүйді, олар бір-біріне амандасты, содан кейін оларды шатырға кіргізді. Және Мұса қайын

атасына Жаратқан Иеміздің Перғауынға және барлық мысырлықтарға Исраил үшін істеген барлық істерін, жолда оларға түскен барлық қиыншылықтарды, және Жаратқан Иеміздің оларды Перғауынның қолынан және мысырлықтардың қолынан құтқарғанын айтып берді. Иофор Жаратқан Иенің оларға жасаған барлық жақсы істеріне таңғалды, себебі Ол оларды мысырлықтардың қолынан және Перғауынның қолынан құтқарды. Және Иофор айтты: Жаратқан Ие жарылқанған болсын, себебі Ол оларды мысырлықтардың қолынан және перғауынның қолынан құтқарды. Енді мен білдім, Жаратқан барлық құдайлардан ұлы екенін осы себепті, өйткені олар оларға шабуылдады. Мұсаның қайын атасы Иофор Құдайға түгел өртелетін құрбандықтар мен құрбандықтар ұсынды, ал Ҳарон және Исраилдің барлық ақсақалдары Мұсаның қайын атасымен бірге Құдайдың алдында нан жеуге келді.

Және келесі күннен кейін Мұса халықты сотқа тарту үшін отырды, бірақ барлық халық Мұсаның жанында таңнан кешке дейін тұрды. Және Жетро халыққа жасайтын барлық нәрсені көріп, айтады: Бұл не, сен халыққа не істеп жатырсың? Неге сен жалғыз отырасың, ал барлық халық саған таңертеңнен кешке дейін тұрып тұр? Және Мұса қайын атасына айтады: Себебі халық маған Құдайдан үкім іздеу үшін келеді. Қашан оларға дау туындаса, олар маған келеді, мен әрқайсысын ажыратамын және оларға Құдайдың бұйрықтарын және оның заңын білдіремін. Мұсаның қайын атасы оған айтты: Сен бұл істі дұрыс

істемейсің. Шыдамсыздықпен қирауға ұшырайсың сен де, және сенімен бірге болған осы бүкіл халық та, бұл іс саған ауыр, оны жалғыз өзің істей алмайсың. Енді сондықтан мені тыңда, мен саған кеңес беремін, және Құдай сенімен бірге болады. Сен халық үшін Құдайға қарай бол, және олардың сөздерін Құдайға жеткіз. Және сен оларға Құдайдың бұйрықтарын және оның заңын куәландырасың, және оларға олар жүретін жолдарды көрсетесің, және олар жасайтын істерді. Сен өзің үшін бүкіл халықтан күшті, құдайдан қорқатын, әділ, тәкаббарлықты жек көретін ерлерді таңдап, оларды мыңбасылар, жүзбасылар, елубасылар және онбасылар етіп тағайындайсың. Және олар халыққа барлық уақытта сот етеді, ал ауыр сөзді саған жеткізеді, ал сот шешімдерінің қарапайым мәселелерін өздері шешеді, және сенен жүкті жеңілдетеді, және саған көмектеседі. Егер сен осы сөзді орындасаң, Құдай саған күш береді, және сен тұра аласың, ал бұл халықтың бәрі өз орнына бейбітшілікпен келеді. Мұса қайын атасының сөзін тыңдады және оған айтқанның бәрін орындады. Және Мұса бүкіл Исраилден күшті ерлерді таңдады және оларды олардың үстінен мыңбасылар, жүзбасылар, елубасылар және онбасылар етіп тағайындады. Және олар халыққа барлық уақытта сот етті, бірақ барлық ауыр сөзді Мұсаға әкелді, ал барлық жеңіл сөзді өздері сот етті. Мұса өзінің қайын атасын жіберіп жіберді, ол өз жеріне кетті.

19

Исраил ұлдары Мысыр жерінен шыққаннан кейінгі үшінші айдың сол күнінде олар Синай шөліне келді. Және олар Рафидеиннен кетті, және олар Синай шөлдалығына келді, және Исраил сонда таудың қарсысында орналасты. Және Мұса Құдайдың тауына шықты, және Құдай оны таудан шақырып айтты: осы нәрселерді Жақыптың үйіне айтасың және Исраилдың ұлдарына жариялайсың. Өздерің көрдіңдер, мысырлықтарға не істегенімді, және сендерді бүркіттердің қанаттарындай алып, өзіме жақындаттым. Және егер қазір сендер менің дауысымды шынымен есітсеңдер және менің келісімімді сақтасаңдар, онда сендер маған барлық ұлттардан ерекше халық боласыңдар, өйткені бүкіл жер менікі. Сіздер маған патшалық діни қызмет және қасиетті ұлт боласыздар, осы сөздерді Исраилдың ұлдарына айтасың. Мұса келді де, халықтың ақсақалдарын шақырып, Құдай оларға бұйырған осы сөздердің барлығын олардың алдына қойды. Бірақ бүкіл халық бір ауыздан жауап беріп, айтты: Құдай айтқанның бәрін жасаймыз және тыңдаймыз. Ал Мұса осы сөздерді Құдайға жеткізді. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Міне, мен саған бұлт бағанасында келемін, сонда халық менің сенімен сөйлесіп жатқанымды естіп, саған мәңгілікке сенеді. Мұса халықтың сөздерін Жаратқан Иеге жеткізді. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Түсіп, халыққа ескерт және оларды бүгін мен ертең тазарт, және киімдерін жуындырсын. Және олар үшінші күнге дайын болсын, өйткені үшінші күні Жаратқан Ие Синай тауына түсіп келеді, бүкіл халықтың алдында. Және сен халықты

айналдыра бөлесің, айта: Өздеріңізге назар аударыңыздар тауға шығудан және оның бір нәрсесіне тиюден, таудың барлық тигені өліммен өледі. Оның қолы жанаспайды, өйткені ол тастармен тасталады немесе жебемен атылады, мал болсын, адам болсын, өмір сүрмейді. Дауыстар мен керней және бұлт таудан кеткенде, олар тауға шығады.

Мұса таудан халыққа түсті, және оларды киелі етті, және олар киімдерін жуды. Және ол халыққа айтты: Үш күн бойы дайын болыңдар, әйелге жақындамаңдар. Үшінші күні таң атқанда дауыстар, найзағайлар және қараңғы бұлт Синай тауының үстінде пайда болды, кернейдің дауысы үлкен шықты, және лагердегі барлық халық қорқып кетті. Және Мұса халықты Құдаймен кездесуге лагерден шығарды, және олар тау етегінде тұрды. Синай тауы түгелдей түтіндеді, себебі Құдай оның үстіне отпен түсіпті, және түтін көтерілді, пештің түтіні сияқты, және бүкіл халық өте таңғалды. Кернейдің дауыстары өсіп, өте күшейе берді. Мұса сөйледі, ал Құдай оған дауыспен жауап берді. Жаратқан Ие Синай тауына, таудың шыңына түсті, және Жаратқан Ие Мұсаны таудың шыңына шақырды, және Мұса көтерілді. Және Құдай Мұсаға айтты: Түсіп, халыққа ескерту бер, олар ешқашан Құдайға түсіну үшін жақындамасын, және олардан көп адам құламасын. Және Иеге Құдайға жақындайтын діни қызметкерлер киелі етілсін, болмаса Ие оларды жояды.

Және Мұса Құдайға айтты: халық Синай тауына шыға

алмайды, өйткені сен бізге куәлік етіп, тауды бөліп, оны қасиеттендіруді айттың. Жаратқан Ие оған айтты: Жүр, төмен түс, содан кейін сен және Ҳарон бірге көтеріліңдер, бірақ діни қызметкерлер мен халық Құдайға қарай көтерілуге күштеп өздерін жібермесін, болмаса Жаратқан Ие оларды жояды. Мұса халыққа түсіп келді және оларға айтты.

20

Және Құдай осы барлық сөздерді айта отырып сөйледі. Мен Иеміз, сенің Құдайың, сені Мысыр жерінен, құлдық үйінен шығарған. Менен басқа құдайлар саған болмайды. Өзіңе бейне жасамайсың, әрі жоғарыда аспанда, төменде жерде және жердің астындағы суларда не бар болса, соның бәрінің ұқсастығын жасамайсың. Сен оларға табынбайсың және оларға қызмет етпейсің, өйткені Мен сенің Жаратқан Иең Құдайыңмын, қызғанышты Құдаймын, әкелердің күнәларын балаларға, үшінші және төртінші ұрпаққа дейін, Мені жек көрушілерге қайтарамын. Және мыңдарға мейірім көрсетуші, маған сүйетіндерге және менің бұйрықтарымды сақтайтындарға. Сен Иеміздің Құдайыңның атын бос жерде алмайсың, өйткені Иеміз Құдайың оның атын бос жерде алушыны ақтамайды. Демалыс күнін киелі етуді есте сақта. Алты күн жұмыс істейсің және барлық жұмыстарыңды орындайсың. Бірақ жетінші күні, Иеңе Құдайыңа демалыс күні, сен онда

ешқандай жұмыс жасамайсың: сен де, ұлың да, қызың да, қызметшің де, қызметшісің де, өгізің де, жүкті малың да, барлық малың да, және сенде тұрып жатқан жат жүрген де. Өйткені алты күн ішінде Жаратқан Ие аспанды, жерді, теңізді және олардағы бар нәрсені жасады, ал жетінші күні тынықты, сондықтан Жаратқан Ие жетінші күнді жарылқап, оны қасиеттеді. Әкеңді және анаңды құрметте, сонда саған жақсы болады және Жаратушы Құдайың саған беретін жақсы жер үстінде ұзақ өмір сүресің. Сен зина жасамайсың. Сен ұрламайсың. Өлтірмейсің. Сен өз көршіңе қарсы жалған куәлік бермейсің. Сенің көршіңнің әйеліне құмар болмайсың, сенің көршіңнің үйіне құмар болмайсың, не оның даласына, не оның қызметшісіне, не оның қызметшісіне, не оның өгізіне, не оның жүкті малына, не оның барлық малына, не сенің көршіңде бар нәрсеге.

Барлық халық дауысты, жалынды шамдарды, керней дауысын және түтіндеп жатқан тауды көрді, бірақ қорқып, барлық халық алыстан тұрды. Және олар Мұсаға айтты: сен бізге сөйле, ал Құдай бізге сөйлемесін, өлмейік. Және Мұса оларға айтады: Батылдық танытыңыздар, өйткені Құдай сендерді сынау үшін келді, сондықтан оның қорқынышы сендерде болады, сонда күнә жасамайсыңдар. Халық алыстан тұрды, ал Мұса Құдай болған қараңғылыққа кірді. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Мынаны Жақып үйіне айтасың және Исраил ұлдарына жариялайсың: сіздер көрдіңіздер, мен аспаннан сіздерге сөйледім. Сендер өздеріңе күміс

құдайлар жасамайсыңдар, және алтын құдайлар да жасамайсыңдар өздеріңе. Құрбандық орынды жерден маған жасайсыңдар, және оның үстінде сіздердің күйдірілген құрбандықтарыңды, сіздердің құтқаруларыңды, қойларды және сіздердің бұзауларыңды барлық орында құрбандық шаласыңдар, егер сонда менің атымды атасам, саған келемін және сені батаймын. Егер маған тастардан құрбандық үстелін жасасаң, оларды өңделген етіп салма, өйткені сенің қылышыңды олардың үстіне сермедің және олар арамданды. Сен менің құрбандық орныма баспалдақпен шықпайсың, осылай сенің жалаңаштығың оның үстінде ашылмас үшін.

21

Және бұлар сен олардың алдына қоятын ережелер. Егер сен еврей қызметшіні сатып алсаң, алты жыл саған қызмет етеді, бірақ жетінші жылы ол еркін, тегін кетеді. Егер ол өзі жалғыз кірсе, жалғыз шығады, ал егер әйел онымен бірге кірсе, онда оның әйелі де шығады. Және егер иесі оған әйел берсе, және одан ұлдар немесе қыздар туса, әйел мен балалар оның иесінде қалады, ал ол жалғыз шығады. Егер бірақ қызметші жауап беріп айтса: Мен иемді, әйелді және балаларды сүйдім, еркін кетпеймін, Оның иесі оны Құдайдың сотына әкеледі, және содан кейін оны есіктің табалдырығына әкеледі, және оның иесі оның құлағын бізбен тесіп өтеді, және ол оған мәңгілікке қызмет етеді.

Егер біреу өз қызын үй қызметшісі ретінде сатса, ол құл әйелдер қашып кететіндей кетпейді. Егер оның иесіне ұнамаса, ол оған келісті, оны құтқарады, бірақ бөтен ұлтқа оны сатуға ие емес, себебі онда бұзды. Егер ол оны ұлына уәделесе, онда қыздарға арналған құқыққа сәйкес оған іс жасасын. Егер ол өзіне басқа әйел алса, оның қажетті нәрселерін, киімін және қарым-қатынасын айырмайды. Егер бірақ осы үш нәрселерді оған жасамаса, ол күмісіз тегін шығады. Егер біреу бірдемені ұрып өлтірсе, өлім жазасына кесілсін. Бірақ ол еркімен емес, бірақ Құдай оның қолдарына тапсырды, саған орын берем, онда өлтірген адам қашады. Егер бірақ кімде-бір көршісіне айла-шарменмен шабуыл жасап, оны өлтіру үшін келсе және қашып кетсе, менің құрбандық үстелімнен оны алып, өлтіресің. Кім өз әкесін немесе анасын ұрса, өлім жазасына кесілсін. Өзінің әкесін немесе анасын жамандап сөйлейтін адам өліммен өледі. Егер біреу Исраил ұлдарының біреуін ұрлап, оны езіп сатса, және бұл оның қолынан табылса, өлім арқылы өлсін. Егер екі ер адам қорласа және көршісін таспен немесе жұдырықпен ұрса, бірақ ол өлмесе, төсекке жатса, Егер адам тұрып, таяққа сүйеніп сыртта жүрсе, ұрған адам кінәсіз болады, тек оның жұмыссыз отырған уақытын төлейді және емдеу шығындарын төлейді. Егер кімде-бірі өзінің құлын немесе күң қызын таяқпен ұрып, ол оның қолдарының астында өлсе, жазамен жазаланады. Егер бірақ ол бір немесе екі күн тірі қалса, жазаланбасын, өйткені күміс оныкі. Егер екі ер адам соғысып, жүкті әйелді ұрып жіберсе, және оның баласы толық қалыптаспаған

күйде туылса, онда айыппұл төленеді, әйелдің күйеуі қалай талап етсе, сол бойынша бағалаумен береді. Егер бірақ қалыптасқан болса, жан орнына жан береді, Көз орнына көз, тіс орнына тіс, қол орнына қол, аяқ орнына аяқ. Күйік орнына күйік, жара орнына жара, көк орнына көк. Егер біреу өзінің қызметшісінің көзін немесе өзінің қызметшісінің көзін соғып, соқырландырса, олардың көзінің орнына оларды бос жібереді. Егер бірақ оның қызметшісінің тісін немесе оның қызметкердің тісін ұрып шығарса, оларды олардың тісінің орнына бос етіп жіберіп жібереді. Егер бұқа адамды немесе әйелді үшкілеп өлтірсе, бұқа тастармен тасталады, және оның еті жеуге берілмейді, бірақ бұқаның иесі кінәсіз болады. Егер бұқа кешеден бұрын және үшінші күннен бұрын өшкір болса, және оның иесіне куәлік берсе, бірақ оны жоймаса, ал еркекті немесе әйелді өлтірсе, бұқа тасталады және оның иесі өлтіріледі. Егер оған өтемақы салынса, онда ол өз жанының өтемақысын береді, олар оған қанша салса да. Егер бірақ ұл немесе қызды мүйізімен ұрса, осы заңға сәйкес оған жасасын. Егер бұқа қызметшіні немесе қызметшіні мүйізімен ұрса, олардың иесіне отыз екі драхма күміс береді, және бұқа тасталады. Егер біреу шұңқыр ашса немесе шұңқыр қазса, және оны жаппаса, және сонда бұзау немесе есек құласа, Шұңқырдың иесі өтемақы төлейді, күмісті олардың иесіне береді, ал өлген мал оған тиесілі болады. Егер біреудің бұқасы көршінің бұқасын мүйізімен ұрып өлтірсе, онда олар тірі бұқаны сатып, оның күмісін бөледі және өлген бұқаны да бөледі. Егер бұқа кешеден

бұрын және үшінші күннен бұрын мүйізші екені белгілі болса, және оның иесіне куәлік берілген болса, бірақ ол оны жоймаса, бұқаның орнына бұқа төлейді, ал өлген оған тиесілі болады.

Егер біреу бұзауды немесе қойды ұрлап, оны сойса немесе сатса, бұзаудың орнына бес бұзау төлейді, және қойдың орнына төрт қой төлейді.

22

Егер ұры үйге кіру кезінде табылып, соққыға ұшырап өлсе, бұл кісі өлтіру болып саналмайды. Егер күн оған үстінен көтерілсе, ол кінәлі болып табылады, өлтірілуге тиіс, бірақ егер оған ештеңе болмаса, ұрлық орнына сатылсын. Егер бірақ ұрланған зат оның қолында қалдырылып табылса, есектен бастап қойға дейін тірі болса, оларды екі есе төлейді. Егер біреу егістікті немесе жүзімдікті жайылдырса, және өзінің малын басқа егістікті жаюға жіберсе, өзінің егістігінен өнімі бойынша төлейді, егер бірақ барлық егістікті жайылдырса, өзінің егістігінің ең жақсысын және өзінің жүзімдігінің ең жақсысын төлейді. Егер от шығып, тікенектерді тауып, қырмандарды немесе астық масақтарын немесе жазықты күйдіріп жіберсе, отты тұтатқан адам төлейді.

Егер біреу көршісіне күміс немесе ыдыстарды сақтауға

берсе, және олар адамның үйінен ұрланса, егер ұры табылса, ол екі есе төлейді. Егер бірақ ұрлаған адам табылмаса, үй иесі Құдайдың алдына жақындайды және өзі көршінің бүкіл сенімге берілген заттына зұлымдық жасамағанына ант етеді. Әрбір айтылған әділетсіздік бойынша: бұзау туралы, жүкті жануар туралы, қой туралы, киім туралы және барлық талап етілген жоғалту туралы, не болса да, Құдай алдында екеуінің де соты келеді, және Құдай арқылы кінәлі деп табылған адам көршісіне екі есе төлейді. Егер кімде-бір көршісіне жүкті жануарды немесе бұзауды немесе қойды немесе кез келген малды бағуға берсе, ал ол жарақаттанса немесе өлсе немесе тұтқынға түссе, және ешкім білмесе, Ант Құдайдың екеуінің арасында болады, шынында ол көршісінің сенімге берілген заттың барлығына қатысты зұлымдық жасамаған, және осылайша оның иесі қабылдайды, және төлемейді. Егер оның жанынан ұрланса, иесіне төлейді. Егер бірақ жыртқыш жануарлармен өлтірілген болса, оны аң қалдықтарына апарады және төлемейді. Егер біреу көршісінен сұраса, және ол сынса немесе өлсе немесе тұтқынға түссе, ал иесі онымен бірге болмаса, төлейді. Егер иесі онымен бірге болса, төлемейді, бірақ егер жалдамалы жұмысшы болса, оның жалақысының орнына болады.

Егер кімде-бір құда түспеген қызды алдап, онымен жатса, қалыңмал төлеп оны өзіне әйелдікке алуы керек. Егер бірақ әкесі бас тартып, бас тартса және оның қызын оған әйелдікке беруді тілемесе, онда ол әкесіне күміс төлейді,

пәк қыздардың қалыңмалы қанша болса, соған сәйкес. Сиқыршыларды тірі қалдырмаңдар. Жануармен бірге жатқан әркімді өлтіресіңдер. Құдайларға құрбандық шалатын өліммен жойылады, тек Иеге ғана арнағандардан басқа.

Және бөтенді қорламайсыңдар, және оны қысым жасамайсыңдар, өйткені сендер бөтендер едіңдер Мысыр жерінде. Барлық жесірді және жетімді қинамаңдар. Егер сендер оларды зұлымдықпен қинасаңдар, және олар маған айқайлап жалбарынса, мен олардың дауысын міндетті түрде тыңдаймын, Және мен ашумен ашуланамын, және сендерді қылышпен өлтіремін, және сендердің әйелдерің жесірлер болады, және сендердің балаларың жетімдер болады. Егер сен кедей ағаңа күміс қарыз берсең, оны қысым жасаушы болмайсың, оған пайыз қоймайсың. Егер көршіңнің киімін кепілге алсаң, күн батпай тұрып оған қайтарып берерсің, Бұл оның жабыны болып табылады, бұл оның ұятсыздығының жалғыз киімі, онда ол не киіп ұйықтайды? Егер ол маған айқайласа, мен оны тыңдаймын, өйткені мен мейірімдімін. Құдайларды жамандап айтпайсың және халқыңның басшысын жаман айтпайсың. Қырманыңның және теңбіліңнің бірінші жемістерін кешіктірмейсің, ұлдарыңның тұңғыштарын маған бересің. Осылай сенің бұзауыңды, қойыңды және жүкті жануарыңды жасайсың: жеті күн ананың жанында болады, ал сегізінші күні оны маған қайтарасың. Және сіздер маған қасиетті адамдар боласыздар, және

жыртқыштармен өлтірілген етті жемеңіздер, оны итке тастаңыздар.

23

Жалған естуді қабылдамайсың, әділетсіз адаммен бірге әділетсіз куә болуға келіспейсің. Көптермен бірге зұлымдыққа бармайсың, көпшіліктің қатарына қосылып көптермен бірге сотты бұрмалау үшін бұрылмайсың. Және сотта кедейге жанашырлық танытпайсың. Егер жауыңның өгізі немесе оның жүкті тасушы малы адасып жүргенге кездессең, оны қайтарып беруің керек. Егер сенің жауыңның жүкті малы оның жүгінің астында құлаған көрсең, оны өтіп кетпейсің, бірақ онымен бірге оны көтересің.

Сен кедейдің өз сотында оның үкімін бұрмаламайсың. Барлық әділетсіз сөзден аулақ боласың, кінәсізді және әділді өлтірмейсің, және құдайсызды сыйлықтар үшін ақтамайсың. Және сыйлықтарды алмайсың, өйткені сыйлықтар көретін көздерді соқыр етеді және әділ сөздерді бүлдіреді. Және жат жұртты қысымшылық етпейсіңдер, өйткені сендер жат жұрттың жанын білесіңдер, өйткені өздерің Мысыр жерінде жат жұрттар болдыңдар. Алты жыл жеріңді егесің және оның өнімін жинайсың. Жетінші жылы босату жасайсың және оны босатасың, сонда сенің халқыңның кедейлері жейді, ал қалғандарын жабайы

аңдар жейді. Сенің жүзімдігіңе де, зәйтүн бағыңа да осылай жасайсың. Алты күн өз жұмыстарыңды істейсің, ал жетінші күні демалыс болсын, сондықтан өгізің де, жүкті малың да демалсын, және құлшылығыңның ұлы мен жат жұрттық та жаңарсын. Мен сендерге айтқанымның барлығын сақтаңдар, және басқа құдайлардың атын еске түсірмейсіңдер, не ол сендердің аузларыңнан естілмесін.

Жылдың үш уақытында маған мереке өткізіңдер. Ашытқысыз нанның мейрамын сақтап, оны өткізіңіздер, жеті күн ашытқысыз нан жеңіздер, дәл мен саған бұйырғандай, жас айдың уақытына сәйкес, өйткені сол айда сен Мысырдан шықтың, менің алдымда бос қолмен көрінбейсің. Және сен орақ мерекесін, өз даланда егетін еңбегіңнің алғашқы жемістерін жасайсың, және жыл шығуында өз даланнан жиналған еңбегіңнің аяқталу мерекесін жасайсың. Жылына үш рет сенің барлық еркектерің Иеміз Құдайыңның алдында көрінеді. Қашан мен ұлттарды сенің бетіңнен қуып шығарамын және сенің шекараларыңды кеңейтемін, сен менің құрбандығымның қанын ашытқы үстінде шаламайсың, және менің мейрамымның майы таңға дейін жатпасын. Сенің жеріңнің алғашқы өнімдерінің алғашқы жемістерін Иеміздің Құдайыңның үйіне әкелесің, қозыны оның анасының сүтінде қайнатпайсың. Және міне, мен өз елшімді сенің алдыңа жібермін, ол сені жолда сақтасын деп, сені мен саған дайындаған жерге кіргізсін деп. Өзіңе назар аудар және оны тыңда, оған бағынбай қалма, өйткені

ол сені ұстап қалмайды, себебі менің атым оның үстінде. Егер сендер менің дауысымды естіп есітсеңдер, және саған бұйырған барлық нәрселерімді орындасаң, және менің келісімімді сақтасаңдар, сендер маған барлық ұлттардан ерекше халық боласыңдар, өйткені бүкіл жер менікі, ал сендер маған патшалық діни қызмет және қасиетті ұлт боласыңдар, осы сөздерді Исраил ұлдарына айтасың, егер сендер менің дауысымды естіп есітсеңдер, және саған айтқан барлық нәрселерімді орындасаңдар, мен сенің жауларыңа жау боламын, және саған қарсы тұрғандарға қарсы тұрамын. Менің елшім сенің басшың болып жүреді, өйткені ол сені аморлықтарға, хеттіктерге, перезіліктерге, қанандықтарға, гергесіліктерге, хивіліктерге және иебустықтарға әкеледі, және мен оларды жоямын. Сен олардың құдайларына табынбайсың, оларға қызмет етпейсің, олардың істері бойынша жасамайсың, бірақ оларды бұзып жоясың және олардың бағаналарын сындырып тастайсың. Және сен Иеңе, Құдайыңа қызмет етесің, және Мен сенің наныңды, сенің шарабыңды және сенің суыңды батаймын, және сеннен ауруды қайтарамын. Жоқ болады бедеу еркек, не бедеу үстінде жеріңде, сан күндеріңді толтыра толтырамын. Және сенің алдыңнан қорқынышты жіберемін, және сен кіретін барлық ұлттарды таң қалдырамын, және барлық жауларыңды қашқындар етемін. Және мен сенің алдыңнан бұрынғы ара шегірткелерді жібермін, және сен Аморлықтарды, Хивтілрді, Қанандықтарды және Хеттілрді өзіңнен қуып шығарасың. Мен оларды бір жылда қуып шығармаймын,

сонда жер қаңырап қалмасын және сенің үстіңе жердің аңдары көбеймесін. Азайта-азайта қуып шығарамын оларды сенен, сен өсіп, жерді мұралап алғанша. Мен сенің шекараларыңды Қызыл теңізден Филистимдіктер теңізіне дейін, шөлден ұлы Евфрат өзеніне дейін белгілеймін, және сол жердегі тұрғындарды сіздердің қолдарыңызға табыс етемін, және оларды сенен қуып шығарамын. Сен олармен және олардың құдайларымен келісім жасамайсың. Және олар сенің жеріңде отырмайды, сені маған қарсы күнә жасауға итермелеу үшін, өйткені егер сен олардың құдайларына қызмет етсең, бұлар саған кедергі болады.

24

Және Мұсаға айтты: Жоғары көтеріл Иеге қарай – сен және Һарон, және Надаб, және Абиуд, және Исраилдың жетпіс ақсақалы, және олар алыстан Иеге табынады. Және Мұса жалғыз Құдайға жақындайды, бірақ олар жақындамайды, ал халық олармен бірге шықпайды. Мұса кіріп, халыққа Құдайдың барлық сөздері мен ережелерін айтып берді, ал бүкіл халық бір дауыспен жауап беріп: Жаратқан айтқан барлық сөздерді орындаймыз және тыңдаймыз деді. Және Мұса Иеміздің барлық сөздерін жазды, ал Мұса таңертең ерте тұрып, тау астында құрбандық үстелін салды және Исраилдің он екі руы үшін он екі тас қойды. Және ол Исраил ұлдарының жас адамдарын жіберді, олар күйдірілген құрбандықтар ұсынды және Құдайға құтқару

құрбандығы ретінде бұзауларды шалды. Мұса қанның жартысын алып, ыдыстарға құйды, ал қанның жартысын құрбандық үстеліне құйды. Және келісім кітабын алып, халықтың құлағына оқыды, және олар айтты: Жаратқан Ие сөйлеген барлығын істейміз және тыңдаймыз. Мұса қанды алып, халыққа шашты және айтты: Міне, Жаратушы сендермен осы барлық сөздер туралы жасаған келісімнің қаны.

Және Мұса мен Һарон, Надаб, Абиуд және Исраилдің ақсақалдар кеңесінің жетпісі жоғары шықты. Және олар Исраил Құдайы тұрған орынды көрді, және Оның аяқтарының астында көкжиек кірпіштің жұмысындай нәрсе, және аспан күмбезінің түрі сияқты таза болды. Және Исраилдың таңдалғандарынан бірде-бірі жоғалмады, және олар Құдайдың орнында көрінді, және жеді мен ішті. Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Маған қарай тауға көтеріл және сонда бол, мен саған тас тақташаларды, заңды және бұйрықтарды беремін, оларды мен оларға заң шығару үшін жаздым. Және Мұса мен оған қасында тұрған Ешуа тұрып, Құдай тауына шықты. Және ақсақалдарға олар айтты: Мұнда тыныш болыңыздар, біз сіздерге қайтып келгенше, және міне, Һарон мен Хур сіздермен бірге, егер кімге соттау керек болса, оларға жақындасын. Және Мұса мен Ешуа тауға көтерілді, және бұлт тауды жапты. Және Құдайдың ұлылығы Синай тауына түсті, және бұлт оны алты күн жапты, және Жаратушы жетінші күні бұлттың ішінен Мұсаны шақырды. Ал Иеміздің даңқының түрі от сияқты

жанып тұрған таудың шыңында, Исраил ұлдарының алдында. Және Мұса бұлттың ортасына кірді және тауға шықты, және сонда тауда қырық күн және қырық түн болды.

25

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Мен Исраил ұлдарына айттым: барлығынан алғашқы жемістерді алыңдар, кімдердің жүрегіне ұнаса, және менің алғашқы жемістерімді аласыңдар. Және бұл сіздер олардан алатын бірінші жемістер болып табылады: алтын, күміс және қола. және гиацинтті, және пурпурды, және қос қызылды, және иірілген жіңішке зығырды, және ешкі түктерін, және қызылға боялған қошқар терілері, және көгілдір teriler, және шірімейтін ағаштар және Сардиу тастары, және ойма үшін тастар иық бөлігіне, және ұзын көйлекке. Және сен маған қасиетті орын жасайсың, және мен сендерге көрінемін. Және таудағы саған көрсеткен барлығына сәйкес маған жасайсың: шатырдың үлгісін және оның барлық ыдыстарының үлгісін, осылай жасайсың. Және сен шірімейтін ағаштан куәлік сандығын жасайсың: ұзындығы екі жарым шынтақ, ені бір жарым шынтақ және биіктігі бір жарым шынтақ. Және оны таза алтынмен қаптайсың, ішінен және сыртынан оны қаптайсың, және оған айналдыра бұралған алтын өрнектер жасайсың. Және сен оған төрт алтын сақина жасайсың, және төрт жаққа

қоясың: екі сақинаны бір жаққа, және екі сақинаны екінші жаққа. Сен шірімейтін ағаштан сырықтар жасайсың және оларды алтынмен қаптайсың, Және сен таяқтарды сандықтың жақтарындағы сақиналарға енгізесің, сандықты олармен көтеру үшін. Кіботтың сақиналарында сырықтар қозғалмайтын болады. Және сен сандыққа куәліктерді саласың, қайсысын саған беремін. Және таза алтыннан мерхемет орындығының жабынын жасайсың, екі жарым шынтақ ұзындығы, бір жарым шынтақ ені. Сен екі керубимді соғылған алтыннан жасайсың және оларды мейірім орнының екі жағына да қоясың. Бір керуб осы жақтан жасалады, және бір керуб мейірім орнының екінші жағынан жасалады, және сен екі керубимді екі жақта жасайсың. Керубимдер қанаттарын жоғарыдан созып, өз қанаттарымен мейірім орнын көлеңкелеп тұрады, және олардың беттері бір-біріне қарайды, керубимдердің беттері мейірім орнына қарай болады. Және сен мәрхамат орындығын сандықтың үстіне жоғарыдан қоясың, ал сандықтың ішіне саған беретін куәліктерді саласың. Мен саған сол жерден танылатын боламын және мен саған мейірім орнының үстінен, куәлік сандығының үстінде тұрған екі керубимнің арасынан сөйлейтін боламын, және мен саған Исраил ұлдарына бұйыратын барлық нәрселер туралы айтатын боламын. Және сен таза алтыннан алтын үстел жасайсың, оның ұзындығы екі шынтақ, ені бір шынтақ, ал биіктігі бір жарым шынтақ болсын. Және оған айналдыра алтын бұралған өрнектер жасайсың, және оған айналдыра алақан өлшемді жиек жасайсың.

Және сен тәждің айналасына бұралған өрнек жасайсың. Және сен төрт алтын сақина жасайсың, және сол төрт сақинаны оның аяқтарының төрт бөлігіне жиектің астына қоясың. Және сақиналар таситын сырықтарға арналған қорапшалар болады, осылайша олармен үстелді көтеру үшін. Және сен шірімейтін ағаштардан таяқтар жасайсың, және оларды таза алтынмен қаплайсың, және үстел олармен көтерілетін болады. Және сен оның табақтарын, түтетқіштерін, құйма ыдыстарын және кесе-аяқтарын жасайсың, олармен құйма құятын боласың, оларды таза алтыннан жасайсың. Және сен үстелдің үстіне менің алдымда үнемі тұратын нандарды қоясың.

Және сен таза алтыннан шамдан жасайсың, соққылаған күйде жасайсың шамданды, оның негізі, және бұтақтары, және тостағандары, және түйіндері, және лалалары одан болады. Алты бұтақ жақтардан шығып жатыр: үш бұтақ шамданның бір жағынан және үш бұтақ шамданның екінші жағынан. Және үш тостаған бадам тәрізді ойылған, бір шыбықта түйін және лилия, осылай шамданнан шығып жатқан алты шыбыққа. Және шырақтың ішінде бадам тәрізді ойылған төрт тостаған, бір бұтақта түйіндер және оның лалалары болды. Бір түйін екі сабақтың астында одан, және бір түйін төрт сабақтың астында одан, осылай шырақшадан шығып жатқан алты сабаққа, және шырақшада бадам тәрізді ойылған төрт тостаған болды. Түйіндер мен бұтақтар одан болсын, бүкіл соғылған жұмыс бір таза алтыннан жасалсын. Және оның жеті шамын

жасайсың, және шамдарды қоясың, және олар бір жақтан жарқырайды. Және оның күлдан тазартқышын және оның тұғырларын таза алтыннан жасайсың. Бұл барлық ыдыстар таза алтынның бір талантынан жасалды. Көр, саған таудағы көрсетілген үлгіге сәйкес жасайсың.

26

Және шатырды он перделерден жасайсың: бұралған зығыр кендірден, көгілдір жіптен, күлгін жіптен және қызыл бұралған жіптен, керубтармен тоқылған жұмыспен оларды жасайсың. Бір перденің ұзындығы жиырма сегіз шынтақ, және ені төрт шынтақ болады, барлық перделердің өлшемі бірдей болады. Бес перде бір-бірімен ұсталып, бірі екіншісінен болады, және бес перде бірі екіншісімен біріктіріліп болады. Және оларға көк түсті ілгектерді бір перденің шетіне бір бөліктен қосылуға жасайсың, және осылай сыртқы перденің шетіне екінші қосылуға қарай жасайсың. Бір перденің үстіне елу ілгек жасайсың, және екінші перденің қосылысы бойынша оның бөлігінен елу ілгек жасайсың, олар бір-біріне қарама-қарсы түсіп, әрқайсысына сәйкес келеді. Және елу алтын сақина жасайсың, және перделерді сақиналармен бір-біріне қосасың, және шатыр бір болады. Және сен шатырдың үстіне жабын ретінде түкті терілер жасайсың, он бір тері жасайсың оларды. Бір терінің ұзындығы отыз шынтақ, және бір терінің ені төрт шынтақ, бірдей өлшем он бір

теріге болады. Және бес терілерді бір-біріне қосасың, және алты терілерді бір-біріне қосасың, және алтыншы терісін шатырдың алдыңғы бетіне қатпарласың. Және бірінші төсеннің ортасындағы қосылыс шетінде елу ілгек жасайсың, және екінші қосылатын төсеннің шетінде елу ілгек жасайсың.

Және елу қола сақина жасайсың, және сақиналарды ілгектерден қосасың, және терілерді қосасың, және ол бір болады. Және сен шатырдың терілеріндегі артық бөлігін астына қоясың, қалған терінің жартысын шатырдың терілерінің артық бөлігіне жабасың, шатырдың артына жабасың. Шынық осы жақтан, және шынық осы жақтан, шатырдың терілерінің ұзындығынан асып түсетін терілерден, шатырдың екі жағында жабатын болады, осы жақтан да, осы жақтан да, жабу үшін. Және сен шатырға қошқарлардың қызыл боялған терілерінен жабын жасайсың, және үстінен көгілдір терілерден жабындар жасайсың.

Және сен шатырдың бағаналарын шірімейтін ағаштардан жасайсың. Он шынтақ бір бағананы жасайсың, және бір жарым шынтақ бір бағананың ені. Бір бағанада екі шүмек болсын, бір-біріне сәйкес келетін, осылайша шатырдың барлық бағаналарын жасайсың. Және сен шатырға бағаналар жасайсың, солтүстік жағынан жиырма бағана. Және жиырма бағанаға қырық күміс табан жасайсың, бір бағанаға оның екі жағына екі табан, және бір бағанаға оның

екі жағына екі табан. Және екінші бүйір Оңтүстікке қарай, жиырма бағана, және олардың қырық күміс табандары, бір бағанаға оның екі жағына екі табан, және бір бағанаға оның екі жағына екі табан. Және шатырдың артқы жағынан, теңізге қарай бағытталған бөлікте алты бағана жасайсың. Және сен шатырдың артқы жағының бұрыштарына екі бағана жасайсың. Және төменнен тең болады, сол сияқты олар бастарынан бір кездесуге дейін тең болады, осылай екі бұрышқа да жасайсың, олар тең болсын. Және сегіз баған болады, олардың табандары күміс он алты, екі табан бір бағанның екі жағына, және екі табан бір бағанға. Және сен шатырдың бір жағындағы бір бағанаға арналған бес сырықты шірімейтін ағаштан жасайсың, және бес бағананы шатырдың екінші жағындағы бір бағанаға, және бес бағананы шатырдың теңізге қарай орналасқан артқы жағындағы бағанаға. Және ортаңғы бағана бағаналардың арасында бір жақтан екінші жаққа созылсын. Және бағаналарды алтынмен қаптайсың, және сақиналарды алтын жасайсың, оларға бұғаналарды енгізесің, және бұғаналарды алтынмен қаптайсың. Және сен таудағы саған көрсетілген нысанға сәйкес шатырды орнатасың.

Және сен көк, күлгін, иірілген қызыл және тоқылған зығыр жіптен перде жасайсың, оны тоқылған жұмыспен керубтармен жасайсың. Және сен оны алтынмен қапталған төрт бұзылмайтын бағананың үстіне қояды, олардың бас жақтары алтын, ал олардың төрт табаны күміс болады. Және сен пердені бағаналардың үстіне қоясың, және сен

куәлік сандығын сонда, перденің ішкі жағына әкеласың, және перде сендерге қасиетті орын мен ең қасиетті орынның арасын бөледі. Және сен куәлік сандығын перде арқылы қасиеттілердің қасиеттісінде жабасың. Және сен үстелді перденің сыртына қоясың, және шырақшамды үстелдің қарсысына, шатырдың оңтүстік бөлігіне қоясың, ал үстелді шатырдың солтүстік бөлігіне қоясың. Және сен шатырдың есігіне жабын жасайсың көк, күлгін және қызыл иірілген жіптен, және иірілген зығырдан, кестелеушінің жұмысы. Және сен перде үшін бес бағана жасайсың, және оларды алтынмен қаплайсың, олардың бастықтары алтын болады, және олар үшін бес қола табан құясың.

27

Және сен шірімейтін ағаштардан құрбандық орнын жасайсың, ұзындығы бес шынтақ, және ені бес шынтақ, құрбандық орны төртбұрышты болады, және оның биіктігі үш шынтақ. Және сен төрт бұрыштың үстінде мүйіздерді жасайсың, одан мүйіздер болады, және оларды қолаға жабасың. Және сен құрбандық үстеліне шеңбер жасайсың, және оның жабынын, және оның тостағандарын, және оның ет ілгектерін, және оның күлданын, және оның барлық ыдыстарын қоладан жасайсың. Және сен оған қола тор жасайсың тор жұмысымен, және сен торға төрт қола сақина жасайсың төрт жағының астына. Және оларды құрбандық үстелінің торының астына төменнен қоясың, ал тор

құрбандық үстелінің жартысына дейін болады. Және сен құрбандық үстеліне шірімейтін ағаштан тасымалдаушылар жасайсың және оларды қоламен қаптайсың. Және сен сырықтарды сақиналарға кіргізесің, және сырықтар құрбандық үстелінің жақтары бойынша оны көтеру үшін болсын. Оны қуыс, тігіссіз жасайсың, саған тауда көрсетілгендей, осылай жасайсың оны. Және сен шатырға аула жасайсың, оңтүстік жаққа қарай ауланың перделері бұралған жіңішке зығырдан, ұзындығы бір жақта жүз шынтақ болады. Және олардың бағаналары жиырма, және олардың негіздері жиырма қола, және олардың сақиналары және ұстағыштары күміс. Осылайша шығысқа қарай жақта перделер жүз шынтақ ұзындықта, олардың бағаналары жиырма, олардың табандары жиырма қоладан, бағаналардың сақиналары мен ілгектері, және олардың табандары күміспен қапталған. Ал ауланың теңіз жағындағы ені – елу шынтақ перделер, олардың бағаналары он, және олардың табандары он. Және ауланың оңтүстікке қарай жағының ені елу шынтақ перделері, олардың он бағанасы және олардың он табаны. Және бір жақтағы перделердің биіктігі он бес шынтақ, олардың бағаналары үш, және олардың табандары үш. Және екінші жақ он бес шынтақ перделердің биіктігі, олардың бағаналары үш, және олардың негіздері үш. Және аула қақпасына жабын, биіктігі жиырма шынтақ, көк, күлгін және қызыл иірілген жіптен, сондай-ақ кестелеушінің әртүрлі өрнектерімен иірілген зығыр кенептен жасалған, олардың бағаналары төрт және олардың табандары төрт.

Ауланың айналасындағы барлық бағаналар күміспен қапталған, олардың бастарлары күміс, ал табандары қола. Ал ауланың ұзындығы жүз шынтақ, ені елу шынтақ, биіктігі бес шынтақ иірілген жіңішке зығырдан, және олардың табандары қоладан. Және барлық құрылыс, барлық құралдар және ауланың қазықтары қоладан жасалған.

Және сен Исраил ұлдарына бұйрық бер, олар саған зәйтүннен соқпаған, таза, ұрылған май алсын, жарық үшін жағуға, сонда шырақ үздіксіз жанып тұрсын Куәлік шатырында, келісім үстіндегі перденің сыртында оны Һарон және оның ұлдары кештен таңға дейін Иеміздің алдында жағады; бұл Исраил ұлдарынан сіздердің ұрпақтарыңызға арналған мәңгілік заң.

28

Және сен өзіңе жақындат Ааронды, өз ағаңды, және оның ұлдарын, Исраил ұлдарынан, маған діни қызмет етуге: Ааронды, Надабты, Абиудты, Елеазарды және Итамарды, Аарон ұлдарын. Және сен өз ағаң Ааронға құрмет пен ұлылық үшін қасиетті киім жасайсың. Және сен барлық дана ақыл-ойлыларға сөйле, мен оларды даналық пен қабылдау рухымен толтырдым, және олар Һаронға арналған қасиетті киімді жасайды, ол сол киімде маған діни қызмет атқарады. Міне, олар жасайтын киімдер: кеуде

қалқаны, иық бөлігі, ұзын шапан, тоқылған көйлек, сәлбе және белбеу. Олар Һаронға және оның ұлдарына маған діни қызмет етуге арналған қасиетті киімдер жасайды. Және өздері алтынды, гиацинтті, қырмызыны, қызылды және жұқа зығырды алады. Және олар иық бөлігін бұралған жіңішке зығырдан, кестелеушінің тоқылған жұмысынан жасайды. Екі иық бөлігі оған қосылатын болады, бірі екіншісіне, екі бөлікте орнатылған. Және иық бөліктерінің матасы, ол оған үстінде болады, сол өлең бойынша одан жасалады таза алтыннан, және көктен, және күлгіннен, және қызыл иірілгеннен, және жіңішке иірілген зығырдан. Және сен екі зұбаржат тасты аласың, және олардың үстіне Исраил ұлдарының атауларын ойып жазасың. Алты ат бір тастың үстінде, және қалған алты ат екінші тастың үстінде олардың ұрпақтары бойынша. Тас өңдеу өнерінің жұмысы, мөрдің ойылған бейнесі - екі тасты Исраил ұлдарының атауларымен ойып жасайсың. Және сен екі тасты эфодтың иықтарына қоясың, бұл тастар Исраил ұлдары үшін еске алу тастары болады, және Һарон Исраил ұлдарының аттарын Иеміздің алдында өзінің екі иығында көтереді, олар туралы еске алу ретінде. Және сен таза алтыннан иық бөліктерін жасайсың. Және сен таза алтыннан екі шашақты тізбек жасайсың, гүлдермен безендірілген, өру жұмысымен, және өрілген шашақты тізбектерді иық бөліктеріне қоясың, олардың алдыңғы жағындағы иық бөліктеріне сәйкес.

Және сен үкімдердің кеуделік төс қалтасын жасайсың,

кестелеушінің жұмысы, эфодтың ырғағына сәйкес оны жасайсың алтыннан, және көгілдірден, және күлгіннен, және иірілген қызылдан, және иірілген зығыр матадан. Сен оны төртбұрышты жасайсың, ол екі есе болады, оның ұзындығы бір қарыс, және ені бір қарыс. Және сен оған тоқисың тастармен безендірілген төрт жолды матаны, тастардың жолы болады: сардион, топаз және зұмырат – бірінші жол. Және екінші қатар: көмір, сапфир және яшма. Және үшінші қатар: лигуриум, ахат, аметист. Төртінші қатар хризолит, берилл және оникс болсын, алтынмен қапталған, алтында байланысқан, өз қатарына сәйкес. Және тастар Исраил ұлдарының атауларынан он екі болсын, олардың атауларына сәйкес, мөрлердің ойылымдары, әрқайсысы атауына сәйкес он екі руға болсын. Және сен оракул үстіне таза алтыннан тізбек тәрізді жұмыспен өрілген кроссоустарды жасайсың. Және Һарон Исраил ұлдарының атауларын сот кеудешесінің үстінде, өз кеудесінде алады, қасиетті жерге кіргенде Құдай алдында еске алу ретінде. Және сен соттың кеуде қалтасына білдіруді және ақиқатты қоясың, және ол Һаронның кеудесінде болады, қашан ол Жаратқанның алдында қасиеттіге кіреді, және Һарон Исраил ұлдарының соттарын Жаратқанның алдында кеудесінде үнемі әкеледі. And you will make a whole blue full-length undergarment. Және оның ортасынан ашық саңылау болады, ашық саңылаудың айналасында шеті бар, тоқылған жұмыс, одан тоқылып қосылған, ол жыртылмас үшін. Және сен туниканың жиегінің астына, төменнен, гүлдеген анар

сияқты, көк, күлгін және қызыл иірілген жіптен және бұралған жұқа зығырдан кішкентай анарлар жасайсың туниканың жиегінің астына айналасында, сол түрде алтын кішкентай анарлар және қоңыраулар осылардың арасында айналасында. Алтын анар жанында додона және гүлді көйлектің бұрышында айналасында. Және Ааронның дауысы естілетін болады, ол Иеміздің алдында қасиетті орынға қызмет етуге кіргенде және шыққанда, сондықтан ол өлмес үшін. Және сен таза алтын тақташа жасайсың және оның үстінде мөр оймасын ойып жазасың: Иеміздің қасиетті орны. Және оны иірілген көгілдір матаға орналастырасың, және ол селденің үстінде болады, селденің алдыңғы жағында болады. Және ол Аарон маңдайында болады, және Аарон қасиетті заттардың күнәларын алып тастайды, Исраил ұлдары қасиеттендіретін барлық олардың қасиетті сыйлықтарының күнәларын, және ол Аарон маңдайында үнемі болады, оларды Жаратқан алдында қабылданған қылу үшін.

Және туниктердің сәнделгендері жұқа зығырдан болсын, және жұқа зығырдан бөрік жасайсың, және белбеу жасайсың – кестелеуші жұмысы. Және Аарон ұлдарына көйлектер мен белбеулер жасайсың, және оларға құрмет пен дәулет үшін селдірлер жасайсың. Және сен оларды киіндіресің: Аарон сенің ағаңды және оның ұлдарын онымен бірге, және оларды майлайсың, және олардың қолдарын толтырасың, және оларды қасиеттейсің,

осылайша олар маған діни қызметкерлер болып қызмет етсін. Және оларға зығыр шалбар жасайсың олардың денесінің ұятын жабу үшін, белден жамбасқа дейін болады. Және Һарон мен оның ұлдары оларды ұстайды, қашан олар куәлік шатырына кіреді немесе қашан киелі құрбандық орнына қызмет ету үшін жақындайды, және олар өздеріне күнә әкелмейді, осылай олар өлмейді. Бұл мәңгілік заң оған және оның ұрпағына онымен бірге.

29

Және бұлар сен оларға жасайтын нәрселер болып табылады, оларды киелі етесің, маған діни қызмет етулері үшін: бір бұзауды сиырлардан аласың және екі мінсіз қошқарды. және майда ілінген ашытқысыз нандар, және майда жағылған ашытқысыз жұқа нандар – оларды бидай ұнынан жасайсың. Және сен оларды бір себетке қоясың, және оларды себетпен бірге ұсынасың, сондай-ақ бұзауды және екі қошқарды. Және Аарон мен оның ұлдарын куәлік шатырының есігіне жақындатасың және оларды суда жуасың. Және киімдерді алып, сенің аған Һаронға ұзын шапанды, иық бөлігін және кеуде қалтасын киіндіресің, және оған кеуде қалтасын иық бөлігіне қосасың. Және сен оның басына селдені қоясың, және киелі тақтайшаны селденің үстіне қоясың. Және сен майлау майын аласың, оны оның басына құясың және оны майлайсың. Және оның ұлдарын жақындатып, оларға туникалар киіндіресің. Және

оларды белдіктермен белбеуге байлайсың, және оларға сәлделерді киғізесің, және оларға маған мәңгілік діни қызмет болады, және Һаронның қолдарын және оның ұлдарының қолдарын қасиеттейсің. Және сен бұзауды куәлік шатырының есігіне әкелесің, және Һарон мен оның ұлдары өз қолдарын бұзаудың басына Иеміздің алдында, куәлік шатырының есігінің жанында қояды. Және сен бұзауды Иеміздің алдында, куәлік шатырының есігінде сойасың. Және сен бұзаудың қанынан аласың, және оны саусағыңмен құрбандық үстелінің мүйіздеріне жағасың, ал қалған барлық қанды құрбандық үстелінің табанына төгесің. Және сен ішінің үстіндегі барлық майды, бауырдың бүйрегін, екі бүйректі және олардың үстіндегі майды аласың, және оларды құрбандық орнының үстіне қоясың. Ал бұзаудың еттерін, терісін және зілігін лагердің сыртында отпен өртеп жібересің, өйткені бұл күнә.

Және бір қошқарды аласың, және Һарон мен оның ұлдары өздерінің қолдарын қошқардың басына қояды. Және сен оны сойып, қанды алып, құрбандық үстелінің айналасына құясың. Және қошқарды мүшелері бойынша екіге кесесің, ішкі бөліктері мен аяқтарын сумен жуасың және оларды екіге бөлінген бөліктердің үстіне басымен бірге қоясың. Және сен тұтас қошқарды құрбандыққа ұсынасың, бұл Жаратқанға арналған түгелдей өртелетін ұсыныс, хош иісті түтетілетін ұсыныс Жаратқанға. Және сен екінші қошқарды аласың, және Һарон мен оның ұлдары өздерінің қолдарын қошқардың басына қояды. Және сен оны сойып,

оның қанын алып, Аронның оң құлағының бөлігіне, оң қолының ұшына және оң аяғының ұшына қоясың, және оның ұлдарының оң құлақтарының бөліктеріне, олардың оң қолдарының ұштарына және олардың оң аяқтарының ұштарына қоясың. Және сен құрбандық үстеліндегі қаннан және майлау майынан аласың, және Һаронның үстіне және оның киіміне, және оның ұлдарының үстіне және оның ұлдарының киімдеріне онымен бірге бүркесің, және өзі және оның киімі, және оның ұлдары және оның ұлдарының киімдері онымен бірге киелі етіледі, ал қошқардың қанын құрбандық үстеліне айналдыра төгесің. Және сен қошқардан оның майын, ішті жабатын майын, бауырдың бөлігін, екі бүйректі, олардың үстіндегі майын және оң иықты аласың, өйткені бұл аяқталу болып табылады. Және бір нанды майдан, және бір тегіш нанды ашытқысыз нандар себетінен, Иеміздің алдында қойылғандардан. Және сен барлығын Ааронның қолдарына және оның ұлдарының қолдарына қоясың, және оларды Иеміздің алдында арнау ретінде бөлесің. Және оларды олардың қолдарынан аласың, және түгелдей өртелетін құрбандық орнының үстіне Жараткан алдында хош иіс болу үшін ұсынасың, бұл Жаратканға арналған ұсыныс. Және сен Һаронға арналған арнау рәсімінің қошқарынан төс бөлігін аласың, оны Жаратқанның алдында бөлек ұсыныс ретінде бөлесің, және ол саған үлес болады. Және сен кеуде ұсынысты және иық ұсынысты қасиеттейсің, олар бөлінген және алынған аяқталу қошқарынан Һарон мен оның ұлдарынан. Және бұл Аарон мен оның ұлдарына Израиль

ұлдарынан мәңгілік заң болады, өйткені бұл бөліну болып табылады, және бұл Израиль ұлдарының құтқару құрбандықтарынан Израиль ұлдарынан Жаратқанға ұсыныс болады.

Және Ааронның қасиетті киімі оның ұлдарына өтеді, оларды сол киімде майлау және олардың қолдарын толықтыру үшін. Жеті күн бойы оларды оның орнына оның ұлдарынан діни қызметкер киеді, кім куәлік шатырына қасиетті жерлерде қызмет ету үшін кіреді. Сен толықтыру қошқарын алып, оның етін қасиетті жерде қайнатасың. Және Аарон мен оның ұлдары қошқардың етін және себеттегі нандарды куәлік шатырының есігінің жанында жейді. Олар оларды жейді, қайсыларда киелі етілді, олардың қолдарын толықтыру үшін, оларды киелі ету үшін, және бөтен адам олардан жемейді, өйткені олар киелі болып табылады. Егер құрбандықтың аяқталуының еттерінен және нандарынан таңға дейін қалдырылса, қалғандарын отпен өртеп жібересің, ол жеңілмейді, себебі ол қасиетті.

Және Аарон мен оның ұлдарына саған бұйырған барлығыма сәйкес осылай жасайсың, жеті күн олардың қолдарын қасиеттейсің. Және сен күнәнің бұзауын тазару күнінде жасайсың, және құрбандық орнын оның үстінде қасиеттеу кезінде тазартасың, және оны қасиетту ету үшін майлайсың. Жеті күн бойы құрбандық орнын тазартасың және оны қасиеттейсің, және құрбандық орны

қасиеттілердің қасиеттісі болады, құрбандық орнына тиген әркім қасиетті етіледі. Және мыналар сен құрбандық орнында жасайтын нәрселер: бір жасар мінсіз екі қозыны күн сайын құрбандық орнында үздіксіз, үздіксіз ұсыныс.

Бір қозыны таңертең жасайсың, ал екінші қозыны кешке жасайсың. Және оныншы бөлігі майда ұнның, араластырылған майдың соғылған төрттен бір бөлігінде hиннің, және сусын тарту төрттен бір бөлігі hиннің шараптың қозыға біреуге. Және екінші қозыны кешке таңғы құрбандыққа сәйкес және оның сұйық тартуына сәйкес жасайсың, Жаратқанға хош иісті ұсыныс ретінде жасайсың. Сіздердің ұрпақтарыңызға арналған үздіксіз құрбандық, куәлік шатырының есігінде, Иеміздің алдында, мен саған сол жерден білінетін жерде, саған сөйлеу үшін. Және мен сол жерде Израил ұлдарына тағайындаймын, және Өз ұлылығыммен қасиетті болармын. Және мен куәлік шатырын қасиеттеймін, және құрбандық орынды қасиеттеймін, және Hаронды және оның ұлдарын қасиеттеймін, маған діни қызмет етуге. Және мен Исраил ұлдарының арасында шақырылатын боламын, және олардың Құдайы боламын. Және олар білетін болады, өйткені мен олардың Жаратқан Ие Құдайымын, оларды Мысыр жерінен шығарған, оларға шақырылу үшін және олардың Құдайы болу үшін.

30

Және сен шірімейтін ағаштардан хош иісті түтету үшін құрбандық орнын жасайсың. Және сен оны бір шынтақ ұзындықта, бір шынтақ енде жасайсың, ол төртбұрыш болады, ал биіктігі екі шынтақ болады, оның мүйіздері одан болады. Және сен оның торын таза алтынмен қаптайсың, және оның қабырғаларын айналасында, және оның мүйіздерін, және оған айналасында алтын бұралған тәж жасайсың. Және оның бұралған тәжінің астында таза алтын екі сақина жасайсың, екі жағына екі жақтарда жасайсың, және олар діңгектерге арналған ұстағыштар болады, осылай оны олармен көтеру үшін. Және сен шірімейтін ағаштан таяқтар жасайсың және оларды алтынмен қаплайсың. Және оны перденің қарсысына қоясың, ол куәліктер сандығының үстінде болады, сол жерден саған өзімді білдіремін. Және Аарон оның үстінде жұқа құрама түтетуді таң сайын түтетеді, шырақтарды күткенде оның үстінде түтетеді. Және Һарон шырақтарды кеш жағатын кезде, оның үстінде түтетеді. Бұл Жаратқанның алдында үнемі түтетілетін үздіксіз хош иіс олардың ұрпақтары үшін. Және ол оның үстіне басқа түтету, ұсыныс, құрбандық әкелмейді, және сен оның үстіне сұйық ұсыныс төкпейсің. Және Һарон оның мүйіздерінің үстінде жылына бір рет оның үшін құтқарады, тазарту қанынан оны олардың ұрпақтары үшін тазартады, ол Жаратқанға қасиеттілердің қасиеттісі болып табылады.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтты: Егер сен Исраил

ұлдарының санағын олардың тексерілуінде алсаң, онда әрқайсысы өз жанының өтемақысын Иеге берсін, және олардың тексерілуінде олардың арасында құлау болмайды. Және бұл олар беретін нәрсе болып табылады: қарап тексеруден өтетіндердің барлығы екі драхманың жартысын береді, ол киелі екі драхмаға сәйкес болады – жиырма обол екі драхма, ал екі драхманың жартысы Жаратқанға үлес болып табылады. Жиырма жастан бастап және одан жоғары жастағы тексеруден өтетін әрбір адам Жаратқанға салық береді. Бай болған қоспайды, және кедей болған азайтпайды дидрахманың жартысынан Жаратқанға жарна беруде, сіздердің жандарыңызды күнәнен тазарту үшін. Және сен Израил ұлдарынан жарна күмісін аласың және оны куәлік шатырының қызметіне бересің, және бұл Израил ұлдарына Жаратқанның алдында ескерткіш болады, сендердің жандарың үшін өтеу жасау үшін. Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Қола шелек жаса, және оған қола табан жаса, жуыну үшін, және оны куәлік шатырының ортасы мен құрбандық үстелінің ортасы арасында қой, және оның ішіне су құй. Және Аарон мен оның ұлдары сол судан қолдарын және аяқтарын жуынады. Олар куәлік шатырына кірген кезде, сумен жуынады және өлмейді, құрбандық үстеліне қызмет ету және Иеге түтін құрбандықтарын ұсыну үшін жақындаған кезде. Олар қолдарын және аяқтарын сумен жуулары керек, куәлік шатырына кіргенде, олар сумен жуулары керек, өлмеу үшін, және бұл оларға мәңгілік заң болады, оған және оның ұрпақтарына онымен бірге. Және Жаратқан Ие Мұсаға

сөйледі, айтып: Және сен дәмдеуіштерді ал: таңдаулы мұрра гүлінің бес жүз сиқлын, хош иісті қылқанның осының жартысы екі жүз елуін және хош иісті қамыстың екі жүз елуін, және ирис бес жүз сикл қасиеттінің, және зәйтүн майы бір hин. Және сен оны киелі жағу майы етіп жасайсың, хош иісті зат жасаушының өнерімен жасалған хош иісті зат, ол киелі жағу майы болады. Және сен одан куәлік шатырын, куәлік шатырының сандығын және оның барлық ыдыстарын майлайсың, және шамданды және оның барлық ыдыстарын, және хош иіс түтету құрбандығының үстелін, және түгелдей өртелетін құрбандықтар алтарын және оның барлық ыдыстарын, үстелді және оның барлық ыдыстарын, және шараны. Және сен оларды қасиеттейсің, және олар ең қасиетті заттар болады, оларға тиген әркім қасиетті етіледі. Және Ааронды және оның ұлдарын майлап, оларды маған діни қызмет атқару үшін киелі қыласың. Және сен Израил ұлдарына былай деп сөйлейсің: Киелі жағу майы бұл сендер үшін ұрпақтарыңа дейін болады. Адам етінің үстіне майланбайды, және осы құрамға сәйкес сіздер өздеріңізге сол сияқты жасамайсыздар, қасиетті болып табылады, және қасиетті нәрсе сіздерге болады. Кім осылай істесе және кім өзінен бөтенге берсе, өз халқынан жойылады.

Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: өзіңе хош иісті заттарды ал – мурды, оникті, хош иісті халбанды және мөлдір күннің түтетін заттарын, олар тең мөлшерде болады. Және олар оған парфюмершінің жұмысы болатын хош иісті затты,

парфюмершінің араластырылған, таза, қасиетті жұмысын жасайды. Және сен осылардан ұсақ соғасың және оны куәліктер алдына, куәлік шатырында қоясың, сол жерден саған білінемін, қасиеттілердің қасиеттісі сендерге хош иіс болады. Бұл құрамға сәйкес сіздер өздеріңізге жасамайсыздар, ол сіздер үшін Жаратқан Иеге арналған қасиетті орын болады. Кім осылай жасап, оны иіскесе, өз халқынан жойылады.

31

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Міне, мен атымен шақырдым Беселелді, Уридің ұлын, Хордың немересін Яһуда тайпасынан. Және мен оны құдайлық рухпен, даналықпен, түсінікпен және білімнен толтырдым, әрбір істе ойлау үшін. және жобалауға, алтынды өңдеуге, және күмісті, және қоланы, және гиацинтті, және қырмызыны, және қызыл иірілгенді өңдеуге, және тас өңдеуде, және ағаштан жасалған бұйымдар жасау жұмыстарында, барлық жұмыстарды орындау үшін жұмыс істеу. Және мен оны және Ахисамахтың Дан руынан шыққан Елиабты бердім, және барлық ақылды жүрекке түсінік бердім, Және олар саған бұйырған барлығын жасайды: куәлік шатырын, келісім сандығын, оның үстіндегі мейірімділік орындығын және шатырдың жабдықтарын. және құрбандық орындарын, үстелді, оның барлық ыдыстарын, таза шамдалды және оның барлық

ыдыстарын және лоутерді және оның негізін, және Ааронның қызметтік киімдерін, және оның ұлдарының маған діни қызмет атқару үшін киімдерін, және жағу майын, және киелі құрамның хош иісті түтетуін, мен саған бұйырған барлығына сәйкес олар жасайды.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Және сен Исраил ұлдарына бұйрық бер, айтып: Көріңдер, менің демалыс күндерімді сақтаңдар, бұл менің және сіздердің арада сіздердің ұрпақтарыңызға белгі болып табылады, сіздер мен Жаратқан Ие, сіздерді қасиеттеушімін деп білулерің үшін. Және сендер демалыс күндерін сақтайсыңдар, себебі бұл сендерге Иеге қасиетті. Оны арамдаушы өлім жазасына кесіледі, онда жұмыс істейтін әркім жойылады, сол жан өз халқының ортасынан жойылатын болады. Алты күн бойы сен жұмыс істейсің, бірақ жетінші күні демалыс, киелі тыныштық Иеге арналған, кім де болса жетінші күні жұмыс істесе, өлімге кесіледі. Және Исраил ұлдары демалыс күндерді сақтайды, оларды өз ұрпақтары үшін орындай отырып Мәңгілік Келісім менің арамда және Исраил ұлдарының арасында, бұл менде мәңгілік белгі, себебі алты күнде Жаратқан Ие аспан мен жерді жасады, ал жетінші күні тынығып демалды. Және Құдай Мұсаға Синай тауында онымен сөйлесуді тоқтатқан кезде, куәлік тақташаларын, Құдайдың саусағымен жазылған екі тас тақташаны берді.

32

Және халық Мұсаның таудан түсуге кешігіп жатқанын көріп, Һаронның үстіне жиналды, және оған айтады: Тұр да, бізге құдайлар жаса, олар біздің алдымыздан жүреді, өйткені бізді Мысыр жерінен шығарған осы Мұса деген адамға не болғанын білмейміз. Және Аарон оларға айтады: Әйелдеріңіз бен қыздарыңыздың құлақтарындағы алтын сырғаларды алып тастап, маған әкеліңіздер. Және барлық халық өз құлақтарындағы алтын сырғаларын шешіп алды және Һаронға әкелді. Және ол олардың қолдарынан қабылдады, және оларды қылқаламмен қалыптастырды, және оларды құйма бұзау жасады және айтты: Бұлар сенің құдайларың, Исраил, олар сені Мысыр жерінен көтерді. Және Аарон көріп, оның қарсысына құрбандық орын салды, және Аарон жариялап айтты: ертең Жаратқанның мерекесі. Және ертеңіне ерте тұрып, өртелген құрбандықтарды әкелді және құтқару құрбандығын ұсынды, халық жеуге және ішуге отырды, содан кейін ойнауға тұрды.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі: Жылдам бар, осы жерден түс, өйткені сенің халқың күнә жасады, оны сен Мысыр жерінен шығардың. Олар маған бұйырған жолдан тез арада ауытқып кетті, өздеріне бұзау жасады, оған табынды, оған құрбандық шалды және айтты: Бұлар сенің құдайларың, Исраил, олар сені Мысыр жерінен шығарды. Енді маған рұқсат бер, және оларға ашумен ашуланып, оларды жою етемін, және сені ұлы ұлт қыламын. Мұса Иеміз Құдайдың алдында жалбарынып, айтты: Неге, Ием,

Сенің халқыңа ашуланасың, кімдерді Мысыр жерінен ұлы күшпен және биік иығыңмен шығардың? Мысырлықтар ешқашан: Ол оларды зұлымдықпен шығарды, таулардағы оларды өлтіру және жер бетінен жою үшін деп айтпасын. Өз ашуыңның қаһарынан тоқта, және өз халқыңның зұлымдығына мейірімді бол, Сенің қызметшілерің Ыбырайым, Ысқақ және Жақыпты еске алып, оларға өз атыңмен ант беріп, оларға былай деп сөйлегенсің: Сендердің ұрпақтарыңды аспандағы жұлдыздар саны сияқты көбейтемін, және оларға беремін деп айтқан осы бүкіл жерді берем, олар оны мәңгілікке иеленеді. Және Жаратушы өз халқын сақтау үшін жалбарынды.

Және Мұса артқа бұрылып, таудан түсті, оның қолдарында куәліктің екі тақтайшасы болды, тас тақтайшалар олардың екі жағынан да жазылған, бір жағынан да, екінші жағынан да жазылған болды. Тақталар Құдайдың жұмысы болды, ал жазу Құдайдың жазуы болып, тақталарға ойылған еді. Және Ешуа халықтың айқайлаушыларының дауысын естіп, Мұсаға айтады: Лагерьде соғыс дауысы бар. Және айтады: Бұл күш бойынша бастаушылардың дауысы емес, және де бұрылыстағы бастаушылардың дауысы емес, бірақ мен шарап ішетін бастаушылардың дауысын естимін.

Және ол лагерьге жақындағанда, бұзауды және билерді көреді, және Мұса ашумен ашуланып, екі тақташаларды қолдарынан тастады және оларды таудың астында ұсақтады. Және олар жасаған бұзауды алып, оны отта

күйдірді, және оны ұсақ ұнтақтады, және оны судың астына шашты, және оны Исраил ұлдарына ішірді. Және Мұса Һаронға айтты: Бұл халық саған не істеді, себебі сен олардың үстіне үлкен күнә әкелдің? Аарон Мұсаға айтты: Ашуланба, иеміз, өйткені сен осы халықтың құмарлығын білесің. Олар маған айтады: Бізге құдайлар жаса, олар біздің алдымыздан жүреді, өйткені Мұса, осы адам, кім бізді Мысырдан шығарды, біз білмейміз не болды оған. Және мен оларға айттым: Егер кімде-кімде алтын әшекейлер болса, алып тастаңыздар, және олар маған берді, және мен отқа лақтырдым, және осы бұзау шықты. Және Мұса халықтың шашылып кеткенін көрді, өйткені Һарон оларды жауларына қуаныш көзі етіп шашып жіберген еді. Мұса лагердің қақпасында тұрды да, айтты: Кім Жаратқан Иеге қарай? Маған келсін. Сондықтан Леуінің барлық ұлдары оған жиналды. Және ол оларға айтады: Исраилдің Жаратқан Иесі Құдай мынаны айтады: әрқайсысыңдар өз семсерлеріңді санға байлаңдар, және лагер арқылы қақпадан қақпаға өтіп, қайта оралыңдар, және әрқайсысыңдар өз ағасын, өз көршісін және өзіне жақынын өлтіріңдер. Және Леуи ұлдары Мұса оларға айтқандай істеді, және сол күні халықтан үш мың ер адам құлады. Және Мұса оларға айтты: Бүгін сіздер өз қолдарыңызды Иеге толтырдыңыздар, әрқайсысы өз ұлына немесе өз ағасына қарсы, сіздерге бата берілуі үшін.

Және ертеңнен кейін Мұса халыққа айтты: Сіздер үлкен күнә жасадыңыздар, және енді мен Құдайға көтерілемін,

сіздердің күнәларыңыз үшін күнәнің өтеуін жасау үшін. Мұса Жаратқан Иеге қайтып оралды және айтты: Өтінемін, Жаратқан Ие, бұл халық үлкен күнә жасады және өздеріне алтын құдайлар жасады. Және енді, егер шынында олардың күнәсін кешірсең, кешір, ал егер жоқ болса, мені сенің жазған кітабыңнан өшір. Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: егер кім Менің алдымда күнә жасаса, оларды Менің кітабымнан өшіремін. Енді бар, төмен түс және осы халықты саған айтқан жеріме бастап апар. Міне, менің періштем сенің алдыңнан жүреді. Қай күні тексерсем, олардың күнәсін олардың үстіне түсіремін. Және Жаратқан иесі халықты ұрды бұзауды жасағаны үшін, оны Һарон жасаған болатын.

33

Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Алдын ала жүр, осы жерден көтеріл, сен және сенің халқың, кімдерді Мысыр жерінен шығардың, сол жерге бар, мен Ыбырайымға, Ысқаққа және Жақыпқа ант еткен едім, айта отырып: Сендердің ұрпақтарыңа оны берем. Мен өз елшімді сенің алдыңнан жіберемін, ол аморлықтарды, хеттіктерді, періззіліктерді, гергешіліктерді, хивтіліктерді, ебустіліктерді және қананлықтарды қуып шығарады. Және мен сені сүт пен бал ағатын жерге әкелемін, бірақ мен сенімен бірге бармаймын, өйткені сен қатты мойынды халықсың, сондықтан мен сені жол үстінде жойып жібермеуім үшін.

Және халық осы зұлым сөзді естігенде, қайғы-мұңға батты. Және Жаратқан Исраилдің ұлдарына айтты: сендер қатты мойынды халықсыңдар, абай болыңдар, мен сендерге тағы бір соққы әкелмеймін деп айта алмаймын, және сендерді жұтып жібермеймін деп айта алмаймын, енді сондықтан өздеріңнің салтанатты киімдеріңді және әшекейлеріңді алып тастаңдар, сонда мен саған не істейтінімді көрсетемін. Исраил ұлдары өздерінің әшекейлерін және киімдерін Хореб тауынан алып тастады. Және Мұса өз шатырын алып, оны лагерден сыртқа, лагерден алыс жерге тікті, және ол Куәлік шатыры деп аталды, және барлық Иені іздеуші лагерден сыртқа, шатырға шықты. Қашан Мұса лагерден тыс жердегі шатырға кіріп жатса, барлық халық өз шатырларының есіктерінде тұрып, әрқайсысы бақылап жатты, және Мұса шатырға кіргенше оның кетіп бара жатқанын байқап тұрды. Мұса шатырға кірген кезде, бұлт бағанасы түсіп, шатырдың есігінде тұрып, Мұсамен сөйлесті, Және Мұсаға айтып еді. Барлық халық шатырдың есігінің үстінде тұрған бұлт бағанын көрді, және барлық халық тұрып, әрқайсысы өз шатырының есігінен табынды. Және Жаратқан Ие Мұсамен бетпе-бет сөйледі, біреу өз досымен сөйлесетіндей, содан кейін ол лагерьге қайтты, ал жас қызметші Ешуа, Наудың ұлы, шатырдан шықпады.

Және Мұса Иеге айтты: Міне, сен маған айтасың, осы халықты шығар, бірақ сен маған білдірмедің, кімді менімен бірге жібересің, сен маған айттың: Мен сені барлығынан білемін, және сенде менде ілтипат бар. Егер

сондықтан мен сенің алдында қайырымдылық тапқан болсам, маған өзіңді көрсет, сені анық көрейін, осылай сенің алдында қайырымдылық тапқан болу үшін, және мен білейін деп, себебі сенің халқың - осы ұлы ұлт. Және ол айтады: Мен өзім сенің алдыңнан жүремін және саған тыныштық беремін. Және оған айтады: Егер сен өзің бірге бармасаң, мені осы жерден жетелеп шықпа. Және қалай шынымен белгілі болады, себебі мен және сенің халқың сенен қолдау таптық, тек сенің бізбен бірге саяхаттауыңнан ба? Және мен және сенің халқың жер бетіндегі барлық ұлттар арасында дәріптеледі. Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Осы сөзді де, қайсысын айтқансың, істеймін, өйткені сен менің алдымда ілтипат таптың, және мен сені барлығының арасынан білемін. Және ол айтады: Маған өзіңді көрсет. Және Ол айтты: Мен сенің алдыңнан өз ұлылығыммен өтемін және өз атыммен, Жаратқан, сенің алдында шақырамын, және мейірім көрсетемін кімге қаласам, және аяймын кімді қаласам. Және айтты: Сен менің бетімді көре алмайсың, өйткені адам менің бетімді көріп, өмір сүре алмайды. Және Иеміз айтты: Міне, менің жанымда орын бар, сен тастың үстінде тұрасың. Менің ұлылығым өтіп кетер кезде, мен сені жартастың жарықшағына орналастырамын және қолыммен сені жабамын, мен өтіп кеткенше. Және мен қолымды алып тастаймын, содан кейін сен менің артқы жағымды көресің, бірақ менің бетім саған көрінбейді.

34

Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Өзің үшін екі тас тақтайшаны бірінші сияқты ойып шығар және таудың үстіне маған қарай көтеріл, мен тақтайшалардың үстіне сен сындырған бірінші тақтайшаларда болған сөздерді жазамын. Және таңертең дайын бол, және Синай тауына шығасың, және сонда маған таудың басында тұрасың. Және ешкім сенімен бірге көтерілмесін, әрі бүкіл таудың ішінде көрінбесін, және қойлар мен өгіздер сол таудың жанында жайылмасын. Және ол екі тас тақтайды бірінші тақтайлар сияқты ойып шығарды, және Мұса ерте тұрып, Жаратқан оған бұйырғандай, Синай тауына көтерілді, және Мұса екі тас тақтайды алды. Жаратқан Ие бұлттың ішінде түсіп, сонда оның жанында тұрды және Жаратқан Иенің атымен шақырды. Және Жаратқан Ие оның бетінің алдынан өтті, және Жаратқан Ие Құдай шақырды: мейірімді және рақымды, шыдамды және рақымы мол, және шынайы, Және әділдікті сақтаушы және мейірімділікті мыңдарға дейін, заңсыздықтарды, әділетсіздікті және күнәларды алып тастаушы, және кінәлі адамды тазартпайды, әкелердің заңсыздықтарын балаларға және балалардың балаларына үшінші және төртінші ұрпаққа дейін әкелуші. Және Мұса асығып, жерге иіліп табынды. Және айтты: Егер мен сенің алдыңда жақсылық тапсам, Иеміз бізбен бірге жүрсін, өйткені халық қатты мойынды болып табылады, және сен біздің күнәларымызды және біздің

заңсыздықтарымызды алып тастайсың, және біз саған тиесілі боламыз.

Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Міне, мен сенің бүкіл халқыңның алдында саған келісім жасаймын, барлық жерде және барлық ұлттарда болмаған ұлы істерді жасаймын, және сен олардың ішінде болған барлық халық Жаратқан Иенің істерін көреді, себебі мен саған жасайтын істер таңғажайып. Назар аудар, мен саған бұйыратын барлық нәрсеге, міне, мен сендердің алдарыңнан Аморрейді, Қанандықты, Перездікті, Хеттікті, Хивтікті, Гергестікті және Ебустікті қуып шығарамын. Өзіңізге назар аударыңыз, сіз кіретін жерде тұратындармен ешқашан келісім жасамаңыз, бұл сіздерге кедергі болмасын. Олардың құрбандық орындарын бұзасыздар, олардың бағаналарын сындырасыздар, олардың тоғайларын кесіп тастайсыздар және олардың құдайларының ойылған бейнелерін отта өртеп жібересіздер. Өйткені сендер басқа құдайларға табынбауларың керек, себебі Жаратушы Құдай қызғаншақ ат иесі, Құдай қызғаншақ болып табылады. Жер бетінде тұратындармен ешқашан келісім жасама, және олар өз құдайларының артынан жезөкшелік жасап, өз құдайларына құрбандық шалып, сені шақырып, олардікін жейсің. Және олардың қыздарын сенің ұлдарыңа алсаң, және сенің қыздарыңды олардың ұлдарына берсең, сенің қыздарың олардың құдайларының артынан бұзықтық жасасын, және сенің ұлдарың олардың құдайларының артынан бұзықтық жасасын. Және өзіңе құйылған

құдайларды жасамайсың. Және ашытқысыз нанның мейрамын сақтайсың, жеті күн ашытқысыз нан жейсің, дәл мен саған бұйырғандай, жаңа айдың уақытында, өйткені жаңа айда сен Мысырдан шықтың. Жатырды ашатын барлығы маған тиесілі, барлық еркектер, бұзаудың тұңғыш туғаны және қойдың тұңғыш туғаны. Және жұмысшы малдың тұңғыш туғанын қоймен өтейсің, егер оны өтемесең, құн төлейсің. Ұлдарыңның барлық тұңғыш туғандарын өтейсің, менің алдымда бос қолмен көрінбейсің.

Алты күн жұмыс істейсің, ал жетінші күні тыныштық аласың; егін егу мен орақ жинау кезінде де тыныштық болады. Және маған апталар мерекесін жасайсың, бидай орағының басталуында, және жылдың ортасында жиналыс мерекесін. Жылына үш рет сенің барлық еркектерің Исраилдің Құдайы Иеміздің алдында көрінеді. Өйткені мен ұлттарды сенің алдыңнан қуып шығарып, шекараларыңды кеңейткенде, сен жылына үш рет Иеміз Құдайыңның алдында көріну үшін көтерілген кезде, ешкім сенің жеріңді тілемейді. Менің хош иістерімнің қанын ашытқы үстінде соймайсың, және өтпейрам мерекесінің құрбандықтары таңға дейін қалмайды. Жеріңнің бірінші жемістерін Жаратқан Иеңнің, Құдайыңның үйіне орналастырасың, қозыны анасының сүтінде қайнатпайсың. Және Иеміз Мұсаға айтты: өзіңе осы сөздерді жаз, өйткені осы сөздер бойынша мен саған және Исраилге келісім жасадым. Және Мұса сонда Иеміздің алдында қырық күн және қырық түн

болды, нан жемеді және су ішпеді, және осы келісімнің сөздерін, он сөзді тақтайшаларға жазды.

Мұса таудан түсіп келе жатқанда, оның қолдарында екі тақтай болды. Ол таудан түсіп келе жатқанда, Мұса өзінің бетінің түсінің көрінісі дәріптелгенін білмеді, өйткені ол Онымен сөйлесті. Және Аарон мен Исраилдің барлық ақсақалдары Мұсаны көрді, және оның бетінің түсінің көрінісі ұлықталған болды, және олар оған жақындауға қорқты. Және Мұса оларды шақырды, және Һарон мен жиналыстың барлық билеушілері оған қайта оралды, және Мұса оларға сөйледі.

Және осыдан кейін оған барлық Исраил ұлдары келді. Және оларға Жаратқан оған Синай тауында бұйырған барлығын бұйырды. Және ол оларға сөйлеуді тоқтатқаннан кейін, өз бетіне жабын салды. Мұса Жаратқанның алдына оған сөйлеу үшін кіргенде, жабынды шығып кеткенше алып тастайтын, ал шыққан соң Жаратқан оған бұйырған барлық нәрселерді Исраилдің барлық ұлдарына сөйлейтін. Исраил ұлдары Мұсаның бетінің даңқталғанын көрді, және Мұса өз бетіне жабын орады, ол онымен сөйлесуге кіргенше.

35

Және Мұса Исраил ұлдарының бүкіл жамағатын жинады

және айтты: бұлар Иеміздің оларды орындауды бұйырған сөздері. Алты күн жұмыс істейсің, ал жетінші күн тыныштық, қасиетті, демалыс күндері, Жаратқан Иеге арналған демалыс, осы күні жұмыс істеген адамның бәрі өлсін. Сіздер демалыс күндері өз тұрғын үйлеріңізде от жағуға болмайды, мен Жаратқан Иемін. Мұса Исраил ұлдарының бүкіл жиналысына: Бұл Жаратушы бұйырған сөз, - деп айтты. Сендердің арасыңнан Жаратқанға ұсыныс алыңыздар, жүрегімен қабылдаған әркім Жаратқанға бірінші жемістерді әкеледі: алтын, күміс, қола, гиацинт, қызғылт күлгін, екі еселенген бұралған қызыл және иірілген жұқа зығыр, және ешкі түктері және қошқарлардың қызылға боялған терілері, және көгілдір терілер, және шірімейтін ағаштар, және сардиу тастарын, және ойып жазуға арналған тастарды иық бөлігіне және ұзын шапанға. Және жүрегі дана болған әркім сендердің арайларыңа келіп, Жаратқан бұйырған барлық нәрсені жасасын. Шатырды және жабындыларды, және перделерді, және көлденең сырықтарды, және сырықтарды, және бағаналарды, және куәліктің ковчегін, және оның сырықтарын, және оның мейірім орындығын, және пердені, және үстелді, және оның барлық ыдыстарын және жарық шырағын және оның барлық ыдыстарын, және құрбандық орынды, және оның барлық ыдыстарын, және діни қызметкер Ааронның қасиетті киімдерін, және олар қызмет ететін киімдерді, және Аарон ұлдарына діни қызмет тондарын, және майлау майын, және құрамды хош иісті заттарды.

Және Исраил ұлдарының бүкіл жамағаты Мұсадан шықты. Және әрқайсысы өз жүрегі әкелгенін әкелді, және жандары қалағандарға сыйлық болды, және Иеге сыйлық әкелді куәлік шатырының барлық жұмыстарына, және оның барлық қызметтеріне, және қасиеттінің барлық киімдеріне. Ер адамдар әйелдерден әкелді, кімнің ойына келсе, олар мөрлерді, сырғаларды, сақиналарды, өрілген тізбектерді және білезіктерді, барлық алтын бұйымдарды әкелді. Және барлық, қанша алтын тартуларды Жаратқанға әкелді, және кімде жұқа зығыр, көгілдір терілер және қошқарлардың қызылға боялған терілері табылды, олар әкелді. Ұсыныс алып тастаушылардың барлығы күміс пен қоланы, Иеге арналған ұсыныстарды әкелді, ал кімдерде шірімейтін ағаштар табылды, олар дайындық жұмыстарының барлығына әкелді. Және ақыл-ойы дана әрбір әйел қолдарымен жіп иіріп, иірілген заттарды әкелді: гиацинтті, күлгінді, қызылды және жұқа зығыр матаны. Және олардың ақыл-ойына даналық көрінген барлық әйелдер ешкі түктерін иірді. Және билеушілер зұбаржат тастарын және толтыру тастарын иық бөлігіне және көкірек қалқанына әкелді. және құрамдарды, және жағу майына, және хош иісті заттың құрамын. Және олардың ақыл-ойы Мұса арқылы Жаратқан істеуге бұйырған барлық жұмыстарды орындауға кіруге әкелген барлық ер адам және әйел, Исраил ұлдары Жаратқанға тарту әкелді. Және Мұса Исраил ұлдарына айтты: Міне, Құдай атымен Беселелді, Уридің ұлы Хорды, Яһуда руынан шақырды, Және оны құдайлық рухпен, даналықпен, түсінікпен және

барлық білімдермен толтырды. сәулет өнерінің барлық жұмыстарына сәйкес сәулетші болу, алтынды, күмісті және қоланы жасау және тасты өңдеу, және ағаштарды өңдеу, және барлық даналық ісін жасау. Және ақыл-ойға үдету қабілетін оған да, Ахисамактың ұлы Елиабқа да, Дан руынан берді. Және Ол оларды даналықпен, түсіністікпен, ақыл-оймен толтырды, қасиетті жұмыстарды жасауды түсіну үшін, және қызылмен, жұқа зығырмен тоқылған және кестеленген заттарды тоқу үшін, сәулет өнерінің және кестелеудің барлық жұмысын жасау үшін.

36

Және Беселелһл мен Елиаб жасады, және ақыл-ойы дана болған әрбір адам, кімге даналық пен білім берілді, олар барлық жұмыстарды түсініп орындау үшін, киелі міндеттерге сәйкес, Жаратқан Иенің бұйырған барлық нәрсесіне сәйкес. Және Мұса Беселеһлді және Елиабты шақырды, және Құдай жүрекке білім берген барлық даналыққа ие адамдарды, және жұмыстарды аяқтау үшін ерікті түрде келуді тілейтін барлық адамдарды шақырды. Және Мұсадан барлық жарналарды алды, қайсыларды Исраил ұлдары қасиетті жұмыстарды орындау үшін әкелді, және өздері әлі таңертең әкелушілерден әкелінетіндерді қабылдады. Және барлық дана адамдар келді, олар қасиетті жұмыстарды жасаушылар, әрқайсысы өз жұмысы бойынша, оларды олар істеді. Және ол Мұсаға айтты,

өйткені халық Иеміз істеуге бұйырған жұмыстарға сәйкес молшылық әкеледі. Және Мұса бұйырды және лагерьде жариялады: ер мен әйел енді киелінің бастапқы жемістеріне жұмыс істемесін, және халық әлі ұсынудан тыйылды. Және жұмыстар оларға құрылысты жасау үшін жеткілікті болды, және олар артық қалдырды. Және барлық дана жұмысшылар қасиетті киімдерді жасады, олар Һарон діни қызметкерге арналған, Жаратқан Мұсаға бұйырғандай. Және ол иық бөлігін алтыннан, көгілдір жіптен, күлгін жіптен, қызыл иірілген жіптен және жұқа иірілген зығыр матадан жасады. Және алтын жапырақтар шаш сияқты кесілді, сондықтан оларды көкпен, күлгінмен және иірілген қызылмен, және бұралған зығыр матамен бірге тоқу үшін – тоқылған жұмыс жасады олар оны. Екі жақтан да бөліктерді ұстап тұратын иық бөліктері, бір-біріне өздігінен тоқылған тоқыма жұмыс. Олар оны сол материалдан оның өзінің нұсқасына сәйкес жасады: алтыннан, көгілдір жіптен, күлгін жіптен, қызыл иірілген жіптен және бұралған зәйтүн матадан, Жаратқан Ие Мұсаға бұйырғандай. Және олар екі изумруд тасты да жасады, оларды бірге бекітіп, алтынмен қоршап, мөр ойылғандай етіп ойып, Исраил ұлдарының атауларынан шығарды Және оларды эфодтың иықтарына орналастырды, Исраил ұлдарының естелік тастары ретінде, Жаратқан Ие Мұсаға бұйырғандай.

Және олар көкірек қалтасын жасады, тоқылған жұмыс әртүрлілікпен эфодтың жұмысына сәйкес, алтыннан, және

көгілдір, және күлгін, және қызыл иірілген, және бұралған зығыр кенептен. Олар кеуделікті төртбұрышты қосарланған етіп жасады, ұзындығы бір елі, ені де бір елі, қосарланған. Және оған тастармен безендірілген төрт қатарлы мата тоқылды: тастар қатары - сардион және топаз және смарагд, бірінші қатар, Және екінші қатар: көмір, сапфир және яшма. және үшінші қатар: лигуриум, агат және аметист Және төртінші қатар: хризолит, берилл және оникс алтынмен қоршалған және алтынмен байланған. Және тастар Израиль ұлдарының атауларынан он екі болды, олардың атауларынан мөрлерге ойылған, әрқайсысы өз атынан он екі тайпаға. Және олар таза алтыннан өрілген шашақтарды, өру жұмысын, ораклдық кеуделіктің үстіне жасады. Және олар екі алтын иық бөліктерін және екі алтын сақинаны жасады, және екі алтын сақинаны кеудеше бөлігінің екі жағының бастауларына қойды. Және олар алтын тоқылған тізбектерді кеудешенің екі жағындағы сақиналарға қойды. Және екі үлеске екі өрілген тізбекті қойды. Олар екі иық бөлігінің үстіне қойды және эфодтың иықтарына қарама-қарсы, бетіне қарай қойды. Және олар екі алтын сақина жасады, және оларды кеудешенің екі қанатының ұшына қойды, және эфодтың артқы бөлігінің ұшына ішінен қойды. Және олар екі алтын сақина жасады, және оларды эфодтың екі иығына да, оның төменгі жағына, алдыңғы бетіне, эфодтың тоқылған жұмысының жоғарғы қосылысына сәйкес қойды. Және ол кеудешені өзінің сақиналарынан эфодтың сақиналарына бекітті, олар көк

жіптен қысылып, эфодтың матасына өрілген болатын, сонда кеудеше эфодтан босанбас үшін, Жаратқан Ие Мұсаға бұйырғандай. Және олар иық бөлігінің астына арналған ішкі киімді жасады, тоқылған жұмыс, толығымен көгілдір. Ал көйлектің мойын тесігі ортасында тоқылған, өрілген, айналасында жиегі бар, ажырамайтын. Және олар көйлектің төменгі етегіне гүлдеген анар сияқты кіші анарларды көк, күлгін және қызыл иірілген жіптерден және иірілген зығырдан жасады. Және олар алтын қоңырауларды жасады, және қоңырауларды көйлектің жиегіне айналасында анарлардың арасына қойды, Алтын қоңырау және анар көйлектің жиегінде айналасында қызмет ету үшін, Жаратқан Иеміз Мұсаға бұйырғандай. Және олар Һарон мен оның ұлдарына жұқа зығырдан тоқылған көйлектер жасады. және кидарейлерді жіңішке зығырдан, және митраны жіңішке зығырдан, және периселелерді бұралған жіңішке зығырдан, және олардың белдіктерін нәзік зығырдан, көгілдір жіптен, күлгін жіптен және қызыл иірілген жіптен, кестелеуші жұмысымен жасады, Жаратқан Ие Мұсаға бұйырған тәсілмен. Және олар таза алтыннан киелі орынның алтын тақтайшасын жасады, және оның үстінде мөр сияқты ойылған әріптерді жазды: Киелі орын Жаратқан Иеге. Және олар көгілдір жиекті үстіне қойды, осылайша ол селденің үстіне жоғарыдан жатсын деп, Жаратқан Ие Мұсаға бұйырған тәсілмен.

37

Және олар шатырға он перде жасады Бір перденің ұзындығы жиырма сегіз шынтақ болды, бұл барлығына бірдей еді, және бір перденің ені төрт шынтақ болды. Олар көк, күлгін және иірілген қызыл жіптен, бұралған жұқа зығырдан керубтар бейнесі тоқылған перде жасады. Және олар оны алтынмен қапталған төрт шіримейтін алтын бағананың үстіне орналастырды, олардың бас жақтары алтын болды, ал олардың төрт табаны күміс болды. Және олар куәлік шатырының есігінің пердесін көк, күлгін және қызыл иірілген жіптен, сондай-ақ бұралған зығыр жіптен жасады, керубтардың тоқылған жұмысы, Олардың бес бағанасын, сақиналарын, бас жақтарын және ілгектерін алтынмен қаптады, ал олардың бес табаны қола болды.

Және олар ауланы оңтүстікке қарай жасады, ауланың перделері бұралған жіңішке зығырдан жүз сырасында жүз. Және олардың бағаналары жиырма, және олардың табандары жиырма. және Солтүстікке қарай жақ, жүз үстінде жүз, және Оңтүстікке қарай жақ, жүз үстінде жүз, және олардың бағаналары жиырма, және олардың табандары жиырма, Және теңіз жаққа қарай жақтың перделері елу шынтақ, олардың бағаналары он және олардың негіздері он Және шығысқа қарайтын жақ елу шынтақ перделері, он бес шынтақ артқы жағы бойынша. және олардың бағаналары үш, және олардың негіздері үш,

Және екінші арқаның үстінде, осы жақтан да, осы жақтан да, аула қақпасы бойынша он бес шынтақтық перделер, олардың үш бағанасы және олардың үш негізі, Шатырдың барлық перделері бүктелген жіңішке зығырдан жасалған. Олардың бағаналарының табандары қола болды, ілгектері күміс болды, басшалары күміспен қапталған болды, және бағаналар күміспен қапталған болды, ауланың барлық бағаналары. және ауланың қақпасының пердесі кестелеушінің жұмысы көк, күлгін, қызыл иірілген және бұралған зығыр кебістен, ұзындығы жиырма шынтақ, ал биіктігі мен ені бес шынтақ, ауланың перделеріне сәйкес келетін, Және олардың бағаналары төрт, және олардың табандары төрт қола, және олардың ілгектері күміс, және олардың бас жақтаулары күміспен қапталған. Және ауланың айналасындағы барлық қазықтар қоладан, және олар күміспен қапталған. Және бұл куәлік шатырының құрылысы, Мұсаға бұйырылғандай, Леуіліктердің қызметі діни қызметкер Һаронның ұлы Итамар арқылы болды.

Және Уреиудің ұлы Беселелһл, Иуда руынан, Жаратқан Ие Мұсаға бұйырғандай жасады. және Ахисамахтың Дан руынан шыққан ұлы Елиаб, ол тоқылған заттардың, кестеленген заттардың және өнерлі жұмыстардың бас шебері болды, қызыл жіппен және жұқа зығырмен тоқу үшін.

38

Және Беселелһл сандықты жасады, Және оны таза алтынмен ішінен және сыртынан қаптады, Және оған төрт алтын сақина құйды: екеуін бір жағына, ал екеуін екінші жағына. Сырықтар кең болсын, соларда оны көтеру үшін. Және Ол таза алтыннан сандықтың үстіне мейірім орнын жасады. және екі алтын херувимдерді, Бір керубты мәрһамет орындығының бір ұшына, және бір керубты мәрһамет орындығының екінші ұшына. Олардың қанаттарымен мейірім орындығына көлеңке түсіріп тұрған. Және ол таза алтыннан алдыңғы үстелді жасады. Және оған төрт сақина құйды: екеуін бір жағына, екеуін екінші жағына, кең етіп, олардың ішіндегі сырықтармен көтеру үшін. Және сандықтың таяқтарын және үстелдің таяқтарын жасады, және оларды алтынмен жапты. Және ол үстелдің ыдыстарын жасады: тәрелкелерді, күлдандарды, кесе-аяқтарды және құйма ыдыстарды, олармен құйылатын алтын ыдыстарды. Және ол жарықтандыратын алтын шырақты жасады. қатты сабақты және оның екі жағындағы шағын құбырларды, Оның қамыстарынан шығатын бұтақтар, оның қамыстарынан шығып тұрған бұтақтар, үшеуі осы жақтан, үшеуі осы жақтан, бір-біріне тең етілген. Және олардың шамдары, олар ұштарда болып табылады, олардан жаңғақ тәрізді, және олардан ұяшықтар, осылай шамдар олардың үстінде болсын, және жетінші ұяшық, ол шамданның ұшында, шыңының үстінде жоғарыдан, қатты тұтас алтын, Және оның үстінде жеті алтын шам, және оның алтын қысқыштары, және олардың алтын құюға арналған ыдыстары. Бұл бағаналарды

күміспен қаптады және бағанаға алтын сақиналар құйды, және сырықтарды алтынмен қаптады, және перденің бағаналарын алтынмен қаптады, және алтын ілгектер жасады. Бұл шатырдың алтын сақиналарын, ауланың сақиналарын және жабынды жоғарыдан созу үшін қола сақиналарды жасады. Бұл шатырдың күміс бастарын құйды, және шатырдың есігінің қола бастарын, және ауланың қақпасын, және бағаналарға күміс ілгектерді жасады, бағаналардың үстінде оларды күміспен қаптады. Бұл шатырдың қазықтарын және ауланың қоладан жасалған қазықтарын жасады. Бұл қола құрбандық орынды қола от таяқшаларынан жасады, олар Кораһтың жиналысымен бірге көтеріліс жасаған адамдарға тиесілі болды. Ол құрбандық орнының барлық құрал-жабдықтарын жасады: оның шоқ жағатын ыдысын, табанын, тостағандарын және қола ет ілгектерін. Ол құрбандық үстеліне торлы жабын жасады, отын орнының астынан оның жартысына дейін, және оған құрбандық үстелінің жабынының төрт бөлігінен қола төрт сақина орналастырды, сырықтарға арналған кең сақиналар, осылай олармен құрбандық үстелін көтеру үшін. Бұл киелі майлау майын жасады, және түтетін заттың таза құрамын, иісші жұмысын. Бұл қола қоқысты және оның қола негізін ораза ұстаған әйелдердің айналарынан жасады, олар куәлік шатырының есіктерінде ораза ұстаған, оны орнатқан күні.

Ол шелекті жасады, сондықтан Мұса мен Һарон және оның ұлдары одан өз қолдары мен аяқтарын жуынсын: олар

куәлік шатырына кіргенде немесе құрбандық үстеліне қызмет етуге жақындағанда, олар одан жуынды, дәл Жаратқан Ие Мұсаға бұйырғандай.

39

Барлық алтын, ол киелі заттардың барлық жұмысына арналған жұмыстарға дайындалды, бастапқы жемістердің алтынынан болды: тоғыз жиырма таланттар және жеті жүз жиырма сикль киелі сикльге сәйкес. Және жиналыстың тексерілген адамдарынан күміс ұсыныс жүз талант және мың жеті жүз жетпіс бес сикл, бір басқа бір драхма, қасиетті сиклге сәйкес сиклдің жартысы. Жиырма жастан және одан жоғары жастағы тексеруден өткен барлық адамдар алпыс он мың үш жүз елу адамды құрады. Және жүз талант күміс шатырдың жүз бастарын құюға және перденің бастарына жұмсалды. Жүз бас-тақтай жүз таланттың ішіне – бір талант бір бас-тақтайға. Және мың жеті жүз жетпіс бес сиклді бағаналардың ілгектеріне жасады, олардың бастарын алтынмен қаптады және оларды безендірді.

Ал ұсыныстың қоласы жетпіс таланттар және мың бес жүз сикль болды. Олар куәлік шатырының есігінің табандарын одан жасады. және ауланың айналасындағы тіректерін, және ауланың қақпасының тіректерін, және шатырдың қазықтарын, және ауланың айналасындағы қазықтарын,

және құрбандық үстелінің қола қаптамасы, және құрбандық үстелінің барлық ыдыстары, және куәлік шатырының барлық құралдары, Және Исраил ұлдары Жаратқанның Мұсаға бұйырғанындай істеді, олар солай жасады. Ал қалған ұсыныстың алтынынан олар Жаратқан Иенің алдында қызмет ету үшін ыдыстар жасады. Және қалдырылған гиацинтті, пурпурды және қызылды Аарон үшін қызметтік киімдер жасады, осылайша оларды киіп қасиетті жерде қызмет етуге. Және олар киімдерді Мұсаға әкелді, сондай-ақ шатырды, оның ыдыстарын, негіздерді, оның сырықтарын және бағаналарды, және құрбандық орынды, және оның барлық ыдыстарын.

Және жағу майын, және құрамды хош иісті заттарды, және таза шамдалды. және оның шамдарын, жану шамдарын және жарықтың майын, Және ұсыну дастарханын, және оның барлық ыдыстарын, және қойылған нандарды. Және Ааронның қасиетті киімдерін, және оның ұлдарының киімдерін діни қызметке, Және ауланың пердесін, және бағаналарды, және шатырдың есігінің пердесін, және ауланың қақпасының пердесін, Және шатырдың барлық ыдыстары, және оның барлық құралдары, және қызылға боялған қошқар терілері, және көк жабындылар, және қалғандардың жабындылары, және қазықтар, және куәлік шатырының жұмыстарына арналған барлық құралдар. Жаратқан Ие Мұсаға қанша көп бұйырса, Исраил ұлдары барлық жүкті солай жасады. Және Мұса барлық жұмыстарды көрді, және олар оларды Жаратқан Мұсаға

бұйырған тәсілмен жасаған болды, олар оларды осылай жасады, және Мұса оларға батасын берді.

40

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Бірінші айдың бір күнінде, жаңа айда, куәлік шатырын орнатасың. Және сен куәлік сандығын орналастырасың және сандықты пердемен жабасың. Және сен үстелді әкеліп кіргізесің, және оның ниетін қоясың, және шамданды әкеліп кіргізесің, және оның шамдарын қоясың. Және сен алтын құрбандық орынды келісім сандығының алдына түтету үшін қоясың, және куәлік шатырының есігіне перде жабынды қоясың. Және сен құрбандықтар алтарын куәлік шатырының есігінің жанына қоясың. Және сен шатырды айналасына қоясың және оның барлығын айналасында киелі етесің. Сен майлау майын аласың және шатырды майлайсың, және онда бар барлық заттарды, және оны қасиеттейсің, және оның барлық ыдыстарын, және ол қасиетті болады. Және сен ұсыныстар құрбандық орнын және оның барлық ыдыстарын майлайсың, және құрбандық орнын қасиеттейсің, және құрбандық орны ең қасиеттілердің қасиеттісі болады. Және сен Һаронды және оның ұлдарын куәлік шатырының есігіне жақындатасың және оларды сумен жуасың. Және Ааронға қасиетті киімдерді киіндіресің, және оны майлайсың, және оны қасиеттейсің, және ол маған діни қызмет атқарады. Және оның ұлдарын

жақындатып, оларға туникалар киіндіресің. Және оларды олардың әкесін майлаған тәсілмен майлайсың, және олар маған діни қызмет етеді, және осылай болады, оларға діни қызметтің майлауы мәңгілікке, олардың ұрпақтарына дейін. Және Мұса Жаратқан оған бұйырған барлық нәрсені осылай жасады.

Олар Мысырдан шыққаннан кейінгі екінші жылдың бірінші айының жаңа айында шатыр тұрғызылды. Мұса шатырды орнатты, бастарды қойды, сырықтарды кірістірді және бағаналарды орнатты. Және ол перделерді шатырдың үстіне созды, және шатырдың жабынын оның үстіне жоғарыдан қойды, Жаратқан Ие Мұсаға бұйырғандай. Және куәліктерді алып, сандықтың ішіне салды, және сырықтарды сандықтың астына қойды. Және сандықты шатырға әкелді, және перденің жабынын қойды, және куәлік сандығын жапты, Жаратқан Ие Мұсаға бұйырған тәсілмен, Және ол үстелді куәлік шатырының ішіне, шатырдың перде сыртына, солтүстік жаққа орналастырды. Және оның үстіне Иеміздің алдында ұсыну нандарын қосты, Иеміз Мұсаға бұйырған тәсілмен. Және ол шырақ ұстағышты куәлік шатырына, шатырдың оңтүстік жағына орналастырды. Және оның шамдарын Жаратқанның алдына орналастырды, Жаратқан Мұсаға бұйырған етіп. Және ол алтын құрбандық орнын куәлік шатырына перденің алдына қойды. Және ол өз үстінде құрамды хош иісті затты түтетті, дәл Жаратқан Ие Мұсаға бұйырғандай. Және ол ұсыныстардың алтарын шатырдың есігінің

жанына орналастырды. Ол шатырдың және құрбандық үстелінің айналасына ауланы орнатты, және Мұса барлық жұмыстарды аяқтады.

Және бұлт куәлік шатырын жапты, ал шатыр Жаратқанның даңқымен толды. Және Мұса куәлік шатырына кіре алмады, себебі бұлт оның үстінде көлеңкеледі, және шатыр Иеміздің ұлылығымен толтырылды. Бұлт шатырдан көтерілген кезде Исраил ұлдары өз жүктерімен бірге жолға шықты. Егер бұлт көтерілмесе, олар бұлт көтерілген күнге дейін жолға шықпады. Бұлт шатырдың үстінде күндіз тұрды, және от оның үстінде түнде тұрды бүкіл Исраилдің алдында, олардың барлық көшулерінде.

Мәрқұстан Ізгі хабар

1

Иса Мәсіхтің, Құдайдың Ұлының жақсы хабарының бастауы. Пайғамбарларда жазылғандай, міне, мен өз хабаршымды сенің алдыңнан жіберемін, ол сенің жолыңды сенің алдында дайындайды, Шөлейтте айқайлаушының дауысы: Иеміздің жолын дайындаңыздар, оның жолдарын түзу жасаңыздар.

Жохан далада шоқындырып, күнәлардың кешірілуіне өкінудің шоқынуын жариялаушы болды. Және оған барлық Иудея жері мен Иерусалимдіктер шығып жатты, және олардың бәрі Иордан өзенінде одан шоқындырылып, өз күнәларын мойындай жатты. Жохан түйе түкінен киінген және белінде терілі белбеу байланған болатын, және шегірткелер мен жабайы бал жеп жүрді. Және ол жариялады, айтып: Менің артымнан менен күштірек адам келеді, мен иіліп оның аяқ киімдерінің бауын шешуге де лайық емеспін. Мен шынында сендерді суда

шоқындырдым, ал ол сендерді Қасиетті Рухта шоқындырады.

Және сол күндерде Иса Галилеяның Назарет қаласынан келіп, Жақия арқылы Иордан өзенінде шоқындырылды. Және судан көтеріліп шыққан бойда, аспанның жарылып ашылғанын және Рухтың көгершіндей оның үстіне түсіп жатқанын көрді, Және аспаннан дауыс шықты: Сен Менің сүйікті Ұлымсың, Сенен разымын.

Және Рух оны дереу шөлге шығарып тастайды. Ол сонда шөлде қырық күн бойы шайтан арқылы азғырылып жатты, және жабайы аңдармен бірге болды, ал періштелер оған қызмет етті.

Жақия ұсталғаннан кейін, Иса Ғалилеяға келіп, Құдайдың патшалығының ізгі хабарын жариялады. Және айтып: Уақыт толды және Құдайдың патшалығы жақындады, өкініңдер және жақсы хабарға сеніңдер.

Галилея теңізінің бойымен жүріп бара жатып, Симонды және оның інісі Андрейді көрді, олар теңізге тор лақтырып жатты, өйткені олар балықшылар болды. Иса оларға айтты: Менің артымнан келіңдер, және мен сіздерді адам балықшылары болуға жасаймын. Және олар дереу өздерінің торларын қалдырып, оған ерді. Және одан әрі аздап барып, Зебедейдің ұлы Жақыпты және оның ағасы Жуанды көрді, олар кемеде отырып торларын түзеп жатқан

еді. Және ол дереу оларды шақырды. Олар өз әкелері Зебедайды қайықта жалдамалы жұмысшылармен қалдырып, оның артынан кетті.

Және олар Капернаумға кірді, және бірден сабат күні жиналысқа кіріп үйретті. Және олар оның оқытуына таңғалды, өйткені ол оларды билігі бар адамдай оқытты, дін мұғалімдері сияқты емес. Және олардың жиналысында арам рухтағы адам болды, және ол айқайлады айтып: Рұқсат ет, бізге және саған не, Иса Назарлық? Бізді жою үшін келдің бе? Мен сені кім екеніңді білемін, сен Құдайдың қасиеттісісің. Иса оған ұрды айтып: Үнсіз бол және одан шық. Және арам рух оны дірілдетіп, үлкен дауыспен айқайлап, одан шықты. Және барлығы таңғалды, сондықтан өздері арасында талқылап айтты: Бұл не? Бұл қандай жаңа оқыту? Себебі ол билікпен ластанбаған рухтарға бұйырады, және олар оған бағынады. Және оның естілімі дереу Галилеяның бүкіл аймағына шықты.

Олар ғибадатханадан шыққан соң дереу Симон мен Андреюдің үйіне Жақып пен Жоханмен бірге келді. Ал Симонның қайын шешесі қызбамен жатыр екен. Олар дереу оған ол туралы айтты. Және жақындап келіп, оның қолынан ұстап, оны көтерді, және ыстық безгек оны бірден қалдырды, және ол оларға қызмет етті. Кеш болғанда, күн батқан кезде, олар оған барлық ауру адамдарды және жындармен ұсталғандарды әкелді. Және бүкіл қала есік алдына жиналды. Және әртүрлі аурулармен ауыратын

көптеген адамдарды емдеді, және көптеген жындарды шығарды, және жындарға сөйлеуге рұқсат етпеді, себебі олар оның Мәсіх екенін білді.

Және таң ерте, түн ішінде, өте ерте тұрып, шығып, шөлейт жерге кетті және сонда дұға етті. Симон және оның жанындағылар оны қуып жетті. Және оны тапқан соң, оған айтады: Барлық адамдар сені іздеп жүр. Және оларға айтады: Көрші қалашықтарға барайық, онда да уағыздау үшін, өйткені мен осы үшін шықтым. Және ол олардың жиналыстарында бүкіл Ғалилаяда жариялап жүрді және жындарды қуып жүрді.

Және оған алапес адам келді, оны өтініп, оның алдында тізерлеп, оған айтты: Егер қаласаң, мені тазарта аласың. Бірақ Иса жанына ақ түсіп, қолын созып, оған тиді және оған: Қалаймын, тазар деді. Ол айтқан бойда, дереу оның алапесі кетіп, тазарды. Және оған қатаң ескерткеннен кейін, оны дереу шығарып жіберді және оған айтады Көр, ешкімге ештеңе айтпа, бірақ бар, өзіңді діни қызметкерге көрсет және сенің тазаруың туралы Мұса бұйырған нәрсені оларға куәлік ретінде ұсын. Ол шыққаннан кейін көп жариялауға және сөзді таратуға басталды, сондықтан ол енді ашық түрде қалаға кіре алмады, бірақ сыртта жалғыз орындарда болды, және адамдар оған барлық жақтардан келді.

2

Ол бірнеше күннен кейін Капернаумға қайтадан келді, және оның үйде екені естілді. Және дереу көптеген адамдар жиналды, сондықтан есік жанында да орын қалмады, және ол оларға сөз сөйледі. Және олар оған сал ауруын әкеле келеді, төрт адам көтеріп. Және халық арқасында оған жақындай алмай, олар оның болған жерінің шатырын ашты және қазып шығарып, сал адам жатқан төсекті түсірді. Иса олардың сенімін көріп, сал ауруы бар адамға айтады: Бала, сенің күнәларың саған кешірілді. Бірақ сонда отырған жазушылардың кейбіреулері өз жүректерінде ойланып жатты Неге осы осылай күпірлік сөйлейді? Кім күнәларды кешіре алады, егер бір Құдайдан басқа емес? Және Иисус өз рухында олардың ішінде осылай ойланып жатқанын дереу танып, оларға айтты: Не үшін осыларды жүректеріңде ойланасыңдар? Не оңайырақ, сал ауруына айту: Сенің күнәларың кешірілді деу ме, әлде Тұр да, төсегіңді көтеріп, жүр деу ме? Сонда сіздер адам Ұлының жер бетінде күнәларды кешіруге билігі бар екенін білесіздер деп, сал ауруына айтады Саған айтамын, тұр және төсеніңді көтер де, үйіңе бар. Және ол дереу тұрды, және төсекті көтеріп, барлықтың алдында шықты, сондықтан барлықтар таңғалып, Құдайды дәріптеді, айта отырып: Біз ешқашан осылай көрген емеспіз.

Ол тағы теңіз жағалауынан шықты, және бүкіл халық оған

қарай келді, және ол оларды үйретті. Және өтіп бара жатқанда, Алфейдің ұлы Левидің салық жинаушының орнында отырғанын көрді және оған айтады: Маған ерші. Және ол тұрып, оған ерді. Және ол өз үйінде жатқанда, көптеген салық жинаушылар мен күнәкарлар Исамен және оның шәкірттерімен бірге дастарқан басында отырды, өйткені олар көп болды және оған ерді. Және жазушылар мен фарисейлер оны салық жинаушылар мен күнәкарлармен бірге жеп отырғанын көріп, оның шәкірттеріне айтты: Неге ол салық жинаушылар мен күнәкарлармен бірге жейді және ішеді? Иса мұны естіп, оларға айтты: Саулардың дәрігерге қажеті жоқ, керісінше науқастардың бар. Мен әділдерді шақыруға келген жоқпын, керісінше күнәкарларды тәубеге шақыруға келдім.

Және Жұқанның шәкірттері мен фарисейлердің шәкірттері ораза ұстап жүрді. Олар келіп, оған айтты: Неліктен Жұқанның шәкірттері мен фарисейлердің шәкірттері ораза ұстайды, ал сенің шәкірттерің ораза ұстамайды? Иса оларға айтты: Үйлену залының ұлдары күйеу жігіт олармен бірге болғанда ораза ұста ала ма? Күйеу жігіт өздерімен бірге болған уақытта олар ораза ұстай алмайды. Бірақ күндер келеді, қашан олардан жігіт алынып кетіледі, және содан кейін олар сол күндерде ораза ұстайды. Ешкім ескі киімге шүберексіз маталдан жаманат тікпейді, әйтпесе жаңа жаманат ескі киімнен үзіліп алынады және одан да нашар жыртық пайда болады. Ешкім жаңа шарапты ескі

тұлықтарға құймайды, егер құйса, жаңа шарап тұлықтарды жыртады, шарап төгіледі және тұлықтар жойылады, бірақ жаңа шарап жаңа тұлықтарға салынуы керек.

Және демалыс күндері оның дән егістіктері арқылы өтуі болды, және оның шәкірттері масақтарды жұлып, жол жасай бастады. Және фарисайлар оған айтты: Қара, олар демалыс күндері не істеп жатыр, бұл рұқсат етілмеген. Және ол оларға айтты: Сендер ешқашан оқымадыңдар ма, Дәуіт не істеді, қашан қажеттілік туындады және ол аш болды, өзі де, онымен бірге болғандар да? Ол Құдай үйіне Абиафар бас діни қызметкер кезінде қалай кірді және ұсыну нандарын жеді, оларды тек діни қызметкерлерден басқаларға жеуге рұқсат етілмеген, және онымен бірге болғандарға да берді? Және ол оларға айтты: демалыс күні адам үшін жасалды, адам демалыс күні үшін емес. Сондықтан адам ұлы демалыс күнінің де иесі болып табылады.

3

Және Ол қайтадан жиналысқа кірді, және сонда қолы кепкен бір адам болды. Және олар оны бақылап отырды, егер ол демалыс күндері оны емдесе, оны айыптау үшін. Және құрғақ қолды ұстап тұрған адамға: Ортаға тұр, - дейді. Және ол оларға айтады: Демалыс күндерінде

жақсылық жасау немесе жамандық жасау рұқсат етілген бе? Жанды құтқару немесе өлтіру? Бірақ олар үнсіз болды. Және Ол оларға ашумен айналасына қарап, олардың жүрегінің қатаюына қайғырып, адамға айтады: Қолыңды соз. Ол созды, және оның қолы басқасы сияқты сау қалпына келтірілді. Және Фарисейлер шыққаннан кейін дереу Иродшылдармен бірге оның туралы кеңес жасады, оны жою үшін.

Және Иса өзінің шәкірттерімен бірге теңізге қарай кері шегінді, және Галилеядан көп тобы оған ерді. және Иудеядан, және Иерусалимнен, және Идумеядан, және Иордан өзенінің арғы жағынан, және Тир мен Сидон маңынан көп топ Оның не істегенін естіп, Оған келді. Және ол өз шәкірттеріне айтты, кіші қайық оған күтіп тұрсын халық себебінен, олар оны қыспасын деп. Ол көптерді емдеді, сондықтан ауруы бар адамдардың барлығы оған жанасу үшін құлап түсті. Және арам рухтар оны көргенде, оның алдына құлап түсіп, айқайлап: Сен Құдайдың Ұлысың деді. Және ол оларға оны анық етпеулері үшін көп ескертті.

Және ол тауға көтеріледі, және өзі қалағандарды шақырады, және олар оның қасына барды. Және ол он екіні жасады, олар онымен бірге болу үшін және оларды жариялауға жіберу үшін. және аурулар емдеуге және жындарды қуып шығаруға билік иемденуге және Симонға Петр деген ат қойды және Зебедейдің Жақыпты және Жақыптың ағасы Жұханды, және оларға Боанергес аттарын

қойды, бұл күн күркіреуінің ұлдары деген мағынаны білдіреді. және Андреяны, және Филиппті, және Бартоломайды, және Матайды, және Томасты, және Алфей ұлы Иаковты, және Фаддайды, және Канананит Симонды және Искариот Иуданы, ол оны сатып берген.

Және олар үйге келеді, және халық тағы да жиналады, сондықтан олар тіпті нан жей алмайды. Және естіп, оның жанындағылар оны ұстау үшін шықты, өйткені олар ол ақылынан танды деп айтып еді. Иерусалимнен келген дін ғалымдары: Оның Беелзебул бар және ол жындардың билеушісінің күшімен жындарды шығарады деп айтып жатқан еді. Және оларды шақырып алып, оларға мысалдар арқылы айтты: шайтан шайтанды қалай қуып шығара алады? және егер патшалық өз өзіне бөлінсе, қабілетті емес тұруға пат Және егер үй өзіне қарсы бөлінсе, сол үй тұра алмайды. Және егер шайтан өзіне қарсы көтерілсе және бөлінсе, тұра алмайды, бірақ оның соңы бар. Ешкім күштінің үйіне кіріп, оның ыдыстарын тонай алмайды, егер алдымен күштіні байламаса, және содан кейін ғана оның үйін тонайды. Шынында айтамын сендерге, барлық күнәлар және құдайға тіл тигізулер кешіріледі адам ұлдарына, олар қаншалықты құдайға тіл тигізсе де. Кім Қасиетті Рухқа құрметсіздік жасаса, ғасырға дейін кешірімге ие болмайды, бірақ мәңгілік соттың кінәлісі болып табылады Себебі олар: Ол арам рухқа ие деп айтып жатты.

Сонымен оның анасы мен ағайындары келеді, және сыртта тұрып, оны шақыру үшін адам жіберді. Және оның айналасында топ отырды, бірақ оған айтты: міне, сенің анаң және сенің ағаларың сыртта сені іздейді. Және ол оларға жауап беріп айтты: Кім менің анам немесе менің ағайындарым? Және оның айналасында отырғандарға қарап шығып айтады: Міне, менің анам және менің ағайындарым, Кім Құдайдың еркін орындаса, сол менің ағам, менің әпкем және анам болып табылады.

4

Және Ол қайтадан теңіз жанында үйретуді бастады, және Оған үлкен топ жиналды, сондықтан Ол қайыққа кіріп теңізде отырды, ал барлық топ теңіз жағында жерде болды. Ол оларға мысалдармен көп нәрсе үйретті және өз оқытуында оларға айтты, Тыңдаңдар. Міне, егуші егу үшін шықты. Және себу кезінде біреуі жолға түсті, және құстар келіп оны жұтып кетті. Және басқасы тасты жерге түсті, онда көп топырақ болмады, және бірден өнді, өйткені топырақтың тереңдігі болмады, Бірақ күн шыққан соң күйіп кетті, және тамыры болмағандықтан кеуіп қалды. Және басқасы тікенектердің ішіне түсті, және тікенектер өсіп шықты және оны тұншықтырды, және жеміс бермеді. Және басқасы жақсы жерге құлады және жеміс берді, өсіп шығып және өсіп, және әкелді отызда және алпыста және жүзде. Және ол оларға айтты: Есту үшін құлақтары бар

адам естісін. Қашан ол жалғыз қалды, оның айналасындағылар он екеуімен бірге одан мысал туралы сұрады. Және Ол оларға айтты: Сіздерге Құдай патшалығының құпияларын білу берілді, бірақ сыртта тұрғандарға барлығы мысалдарда болады. сондықтан көріп тұрып көрмесін және есітіп тұрып түсінбесін, болмаса қайтып оралып, олардың күнәлары кешірілсін.

Және оларға айтады: осы мысалды білмейсіңдер ме, және барлық мысалдарды қалай білетін боласыңдар? Егуші сөзді егеді. Бұлар жол бойындағылар, онда сөз себіледі, және олар естігенде бірден шайтан келіп, олардың жүректеріне себілген сөзді алып кетеді. Және осылар тасты жерлерге себілетіндерге ұқсас, олар сөзді естігенде оны дереу қуанышпен қабылдайды. Және олардың өздерінде тамыры жоқ, бірақ олар уақытша болып табылады, содан кейін сөз үшін қысым немесе қудалау болғанда, олар бірден сүрінеді. Және бұлар тікендердің ішіне егілетіндер, сөзді естітіндер. Және осы заманның қамқорлықтары мен байлықтың алдауы және қалғандар туралы құмарлықтар кіріп, сөзді тұншықтырады, және ол жеміссіз болады. Және бұлар жақсы жерге егілгендер болып табылады, олар сөзді естіп, қабылдайды және отыз есе, алпыс есе және жүз есе жеміс береді.

Және Ол оларға айтты: Шырақ себеттің астына немесе төсектің астына қойылу үшін келе ме? Шырақ қойғыштың үстіне қойылу үшін емес пе? Өйткені ешқандай жасырын

нәрсе жоқ, ол ашылмайтын, және ешқандай жасырын нәрсе болмады, тек ашыққа шығу үшін. Егер кімде-кімнің есту үшін құлақтары бар болса, естісін. Және ол оларға айтты: Не естігеніңізге назар аударыңдар. Қандай өлшеммен өлшесеңдер, сендерге сол өлшеммен өлшенеді және сендерге, естушілерге, қосылады. Өйткені кімде бар болса, оған берілетін болады, ал кімде жоқ, оның бар нәрсесі де одан алынып кетеді. Және ол айтты: Құдай патшалығы осылай болады: адам тұқымды жерге тастағандай, Және ол түнде де, күндізде де ұйықтайды және тұрады, ал тұқым өніп шығады және өседі, өзі қалай екенін білмейді. Өздігінен жер жеміс береді, алдымен шөп, содан кейін дән масағы, содан кейін масақта толық дән. Бірақ жеміс пісіп жетілгенде, дереу орақ жібереді, себебі орақ мезгілі келді.

Және ол айтты: Құдай патшалығын қалай теңестірейік? Немесе оны қандай мысалмен салыстырайық? қыша дәні сияқты, ол жерге егілгенде жер бетіндегі барлық тұқымдардың ең кішісі болып табылады, Және қашан егілсе, көтеріледі және барлық көкөністерден үлкенірек болады, және ұлы бұтақтар жасайды, сондықтан аспан құстары оның көлеңкесінің астында ұя сала алады.

Және ол оларға сөзді осындай көп мысалдармен айтты, олар есте алуға қабілетті болғандай. Мысалсыз ол оларға сөз айтпады, бірақ өз шәкірттеріне барлығын жеке түсіндірді.

Және сол күні кеш болғанда, оларға айтады: Арғы жаққа өтейік. Және топты қалдырып, оны кемеде отырғандай алып кетеді, және басқа кемелер де онымен бірге болды. Үлкен дауылды жел туындады, ал толқындар кемеге соғып жатты, сондықтан ол енді суға толып бара жатты. Ол өзі артқы бөлікте жастыққа сүйеніп ұйықтап жатқан болатын, олар оны оятып, оған айтты: Ұстаз, біз өліп жатырмыз, саған маңызды емес пе? Және оянып, желге ұрысты және теңізге айтты: Үнсіз бол, тыныш бол. Және жел тоқтады, және үлкен тыныштық болды. Және оларға айтты: Неге сондай қорқақсыңдар? Қалай сенімдерің жоқ? Және олар ұлы қорқынышпен қорқты және бір-біріне айтты: Онда бұл кім, себебі жел де, теңіз де оған бағынады?

5

Және олар теңіздің арғы жағына, Гергесендер жеріне келді. Ол кемеден шыққан кезде, дереу оған қабірлерден арам рухты адам кездесті. кім қабірлерде тұратын, және ешкім оны тізбектермен байлай алмайтын, себебі оны көп рет кісендермен және тізбектермен байлаған болатын, және ол тізбектерді үзіп тастаған және кісендерді ұсақтаған болатын, және ешкім оны бағындыруға қабілетті болмаған. Және ол барлық түн бойы және күн бойы қабірлерде және таулардағы айқайлап жүріп, өзін тастармен кесіп жатты. Бірақ Иисусты алыстан көріп, жүгіріп келіп, оған табынды. Және үлкен дауыспен айқайлап, айтады: Маған және саған

не, Иса, ең жоғары Құдайдың Ұлы? Сені Құдайға ант беремін, мені азаптама! Себебі ол оған: Арам рух, адамнан шық! – деп айтты. Және ол одан сұрады: Сенің атың не? Ол жауап беріп айтты: Менің атым легион, себебі біз көпміз. Және ол оны көп өтінді, оларды жердің сыртына жібермеуі үшін. Сонда таудың жанында жайылып жүрген шошқалардың үлкен тобы болды. Және барлық жындар оған жалбарынып, айтты: Бізді шошқаларға жібер, соларға кіруіміз үшін. Иса оларға дереу рұқсат етті. Арам рухтар шыққаннан кейін шошқалардың ішіне кірді, және топ жартастан теңізге қарай жүгіріп кетті. Олар шамамен екі мың болды және теңізде боғылып жатты. Және шошқаларды бағушылар қашып кетті және қалаға және егістіктерге хабарлады, және не болғанын көру үшін шықты. Және олар Иисусқа келеді, және жын ұрған адамның отырғанын, киінгенін және ақыл-есі дұрыс болғанын, легионды ұстаған адамды көреді, және олар қорқты. Және көргендер оларға жын ұрған адамға не болғанын және шошқалар туралы айтып берді. Және олар оны өз шекараларынан кетуге шақыра бастады. Және ол кемеге кіргенде, жын соққан адам оған өзімен бірге болуға өтінді. Және ол оны қалдырмады, бірақ оған айтады: Өз үйіңе, өз адамдарыңа бар және оларға Иеміз саған не істегенін және саған қалай мейірім көрсеткенін хабарла. Және ол кетіп барды және Декаполиста Иса оған не істегенін жариялай бастады, және барлық адамдар таңғалды.

Және Иисус кемеде қайтадан арғы жаққа өткеннен кейін, оның үстіне көп халық жиналды, және ол теңіз жанында болды. Және жамағат басшыларының бірі келеді, аты Жаирос, және оны көріп, оның аяқтарына құлайды. Ол оны қатты өтініп, былай деді: Менің кіші қызым өлім аузында жатыр, келіп оған қолдарыңды салсаң, сақталып, өмір сүреді. Және ол онымен бірге кетті, оған көп халық еріп жүрді және олар оны қысып тұрды. Және он екі жыл бойы қан кету ауруымен ауырған бір әйел, және көп дәрігерлерден көп зардап шеккен және өзінің бар мүлкін шығындаған, және ештеңе көмек көрмеген, бірақ керісінше одан да нашарлаған, Иса туралы естіп, топтың ішіне келіп, артынан оның киіміне тиді. Ол өз-өзіне айтты: Егер мен оның киіміне ғана ұстасам да, құтқарыламын. Және оның қан бұлағы бірден кепті, және ол денесімен ауруынан жазылғанын білді. Және дереу Иисус өзінде оның күші шыққанын білген соң, топқа бұрылып айтты: Кім менің киімдеріме тиді? Және оның шәкірттері оған айтты: Сені қысып жатқан топты көріп тұрсың, ал Маған кім тиді? деп сұрайсың? Және ол осыны істеген әйелді көру үшін айналасына қарады. Бірақ әйел қорқып, дірілдеп, өзіне не болғанын біле тұра, келіп оның алдында жерге жығылды және оған бар шындықты айтты. Бірақ ол оған айтты: Қызым, сенің сенімің сені құтқарды, бейбітшілікпен бар және азабыңнан сау бол. Ол әлі сөйлеп тұрғанда, жамағат басшысынан адамдар келіп: Қызың өлді, ұстазды неге әлі мазалайсың? - деді. Бірақ Иса айтылып жатқан сөзді дереу естіп, синагога басшысына: Қорықпа, тек сен деді. Және ол

өзімен бірге ешкімнің ілесуіне рұқсат етпеді, тек Петр мен Иаков және Иаковтың інісі Иоаннды ғана алды. Және ол жиналыс басшысының үйіне келеді, және шу-шуды, көп жылап, жоқтап жатқандарды көреді. Және кіріп, оларға айтады: Не үшін сіздер мазасызданасыздар және жылайсыздар? Бала өлген жоқ, бірақ ұйықтап жатыр. Және олар оны мазақ етті. Ол барлығын шығарып тастап, баланың атасын және анасын және өзімен бірге болғандарды алады, және бала жатқан жерге кіреді. Және баланың қолынан ұстап алып, оған айтады: Талита, куми, бұл аударылғанда: Қыз, саған айтамын, тұр. Және қыз дереу тұрып, жүре бастады, өйткені ол он екі жаста еді. Олар қатты таңғалды. Және оларға қатаң бұйырды, ешкім мұны білмеуі үшін, және оған жеуге берілуін айтты.

6

Және ол сол жерден шығып, өз отанына келді, және оның шәкірттері оған ерді. Және демалыс күні болғанда, Ол жиналыста үйретуге бастады, және көпшілік естігендер таңғалып айтты: Бұл қайдан осыған? Және оған берілген дана кім, және осындай күштер оның қолдары арқылы болады? Бұл Марияның ұлы, ұста емес пе? Иақовтың, Иосенің, Иуданың және Симонның ағасы емес пе? Оның апалары да мұнда, бізде емес пе? Олар оған ренжіді. Иса оларға былай деді: Пайғамбар өз отанында, туыстары арасында және өз үйінде ғана құрметсіз болады. Және ол

сонда ешбір күш жасай алмады, тек бірнеше науқастарға қолдарын салып емдегенді қоспағанда. Және ол олардың сенбеушілігіне таңғалды. Және ол айналадағы ауылдарды аралап үйретті.

Және Ол он екіні шақырды және оларды екі-екіден жіберуге бастады, және оларға лас рухтар үстінен билік берді. Және оларға бұйырды, жолға ештеңе алмасын, тек таяқтан басқа, сөмке де емес, нан да емес, белбеуге қола да емес, Бірақ сандалдар киген, және екі туник кимеген. Және ол оларға айтты: Қайда үйге кірсеңдер, сол жерден шыққанша сонда қалыңдар, Және егер олар сендерді қабылдамаса және сендердің сөздеріңді естімесе, сол жерден шығып, аяқтарыңның астындағы шаңды оларға куәлік ретінде сілкіңдер. Шынында айтамын сендерге, сот күнінде Содом немесе Гоморра үшін сол қалаға қарағанда көтерімді болады. Және олар шығып, адамдар өкінсін деп уағыздады. Және олар көп жындарды қуып шығарды, көп науқастарды майымен майлап, емдеді.

Патша Ирод естіді, өйткені оның аты-жөні анық болды, және ол айтты: Шоқындырушы Жохан өлілерден тірілді, және осы себепті күштер онда жұмыс істейді. Басқалар Бұл Ілияс деп айтты, ал басқалары Бұл пайғамбарлардың бірі сияқты пайғамбар деп айтты. Естіп, Ирод айтты: Мен басын кесіп өлтірген Жақия - міне, осы сол адам, ол өлілерден тірілді. Өзі Ирод адам жіберіп, Жоханды ұстап, оны түрмеге қамады Иродиада үшін, өзінің ағасы Филиптің әйелі үшін,

себебі оған үйленген еді. Жохан Иродқа айтты: Сенің ағаңның әйелін алуға саған рұқсат жоқ. Ал бірақ Иродиада оған ашуын ұстап, оны өлтіргісі келді, бірақ қабілетті емес еді. Өйткені Ирод Жұханнан қорқатын, оны әділ және қасиетті адам екенін біліп, оны қорғап отырды, және оның сөзін естігенде көп нәрсе жасайтын және оның сөзін қуана тыңдайтын. Және қолайлы күн туғанда, Ирод өзінің туған күніне өзінің ұлықтарына, мыңбасыларға және Галилеяның бірінші адамдарына кешкі ас жасады, Және оның қызы Иродиаданың кіргенде және билегенде және Иродқа және бірге дастарханда жатқандарға ұнағанда, патша қызға айтты: Мені сұра, не қаласаң, және саған берем. Және ол оған ант етті: Егер менен не сұрасаң, саған беремін, тіпті менің патшалығымның жартысына дейін. Ол шыққаннан кейін анасына айтты: Не сұрауым керек? Ол айтты: Шоқындырушы Жоханның басын. Және ол асығыс патшаға кіріп келген бойда дереу сұрап айтты: Мен қалаймын, сіз маған дереу табаққа салып Шоқындырушы Жоханның басын берсін. Және патша өте қайғылы болды, бірақ ант-салалары мен қонақтары себебінен оны қабылдамаудан бас тартты. Және патша дереу жалаушы жіберіп, оның басын әкелуді бұйырды. Ол кетіп, оны түрмеде бас кесті, және оның басын табаққа салып әкелді де, оны қызға берді, ал қыз оны өз анасына берді. Оның шәкірттері естіп, келіп, оның мәйітін көтеріп алды және оны қабірге қойды.

Апостолдар Исаға жиналды және оған барлығын

хабарлады: олар не істегенін және не үйреткенін. Және ол оларға айтты: Келіңіздер, сіздер өздерің жеке шөлейт жерге барып, аздап демалыңыздар, өйткені келушілер мен кетушілер көп болды, және тіпті жеуге уақыт болмады. Және олар кемемен өз бетінше шөлейт жерге кетті. Көптеген адамдар олардың кетіп бара жатқанын көріп, оларды танып қалды. Барлық қалалардан жаяу жүріп, сол жерге жүгірісіп келіп, олардан озып кетті де, оның жанына жиналды. Және Иса шыққан соң, көп халықты көрді және оларға ішін ауыртты, себебі олар бақташысы жоқ қойлар сияқты болды, және оларды көп нәрселерге үйрете бастады. Және қазірдің өзінде көп уақыт өткеннен кейін, оның шәкірттері оған жақындап келіп айтады: Бұл орын қаусыз және қазірдің өзінде көп уақыт өтті. Оларды жібер, сондықтан олар айналадағы егістіктер мен ауылдарға барып өздеріне нан сатып алсын, себебі жейтін нәрселері жоқ. Бірақ ол жауап беріп, оларға айтты: Сіздер оларға жеуге беріңдер. Және олар оған айтады: Кетіп, екі жүз денарийге нан сатып алып, оларға жеуге берейік пе? Ол оларға айтады: Сендерде қанша нан бар? Барып көріңдер. Білгеннен кейін олар айтады: Бес және екі балық. Және ол оларға барлығын топ-топ болып жасыл шөпке отырғызуды бұйырды. Және олар топ-топ болып жүз адамнан және елу адамнан отырды. Және бес нан мен екі балықты алып, көкке қарап, батасын берді және нандарды сындырды, шәкірттеріне оларға қою үшін беріп жатты, ал екі балықты барлығына бөлді. және барлығы жеді және тойды Олар қалдықтардан он екі себет толтырып алды және

балықтардан да. Нандарды жеген адамдар бес мың ер адам болды.

Және ол дереу өзінің шәкірттерін қайыққа мінуге және Бетсаидаға қарай арғы жаққа алға өтуге мәжбүрледі, өзі топты жіберіп жібергенше. Және олармен қоштасып, ол намаз оқу үшін тауға кетті. Және кеш болғанда, қайық теңіздің ортасында еді, ал ол жалғыз жерде еді. Және оларды жүргізуде азапталып жатқанын көріп, өйткені жел оларға қарсы болды, және түннің төртінші күзетінде теңіздің үстінде жүріп, оларға қарай келеді және оларды өтіп кетуді қалады. Олар оны теңіздің үстінде жүріп жатқанын көргенде, елес деп ойлады және айқайлады, Барлығы оны көрді және алаңдады. Ол бірден олармен сөйледі және оларға: Батыл болыңдар, бұл менмін, қорықпаңдар деді. Және ол кемеге олардың қасына көтерілді, және жел тоқтады, және олар өздерінде шамадан тыс таңғалды және таңданды. Өйткені олар нандар туралы түсінбеді, бірақ олардың жүрегі қатайған болатын.

Олар өтіп, Геннисарет жеріне келіп, лабырға тастады. Олар кемеден шыққан кезде, дереу оны танып қалды. Олар сол бүкіл айналадағы аймақты айналып жүгірді және төсектерде жатқан науқастарды Оның қайда екенін естігенде, сол жерге тасымалдай бастады. Және ол қайда кірсе де – ауылдарға, қалаларға немесе егістіктерге – базарларда науқастарды қойып, оған өтініп жатты, тіпті оның киімінің шетіне ғана тиінсе деп, ал оған тиген

адамдардың барлығы сауығып кетті.

7

Және Фарисейлер мен Иерусалимнен келген дін мұғалімдерінің кейбірі оған жиналды, және олар оның шәкірттерінің кейбіреулерінің ортақ қолдармен, яғни жуылмаған қолдармен, нан жеп жатқанын көріп, кінәлады, Өйткені Фарисейлер және барлық Яһудилер, егер олар қолдарын жұдырықпен жуынбаса, жемейді, ақсақалдардың дәстүрін ұстанып. Және базардан келгенде, егер жуынбаса, жемейді, және олар алып, ұстауға тиіс басқа да көп нәрселер бар: кесенің, құмыралардың, қола ыдыстардың және төсектердің жуындырулары. Содан кейін фарисейлер мен жазушылар оған сұрайды: Неге сенің шәкірттерің ақсақалдардың дәстүріне сәйкес жүрмейді, бірақ жуылмаған қолдармен нан жейді? Бірақ ол жауап беріп, оларға айтты: Жақсы пайғамбарлық айтты Ешая сіздер актерлер туралы, сияқты жазылған: бұл халық еріндерімен мені құрметтейді, бірақ олардың жүрегі менен алыс тұр. Бірақ олар мені бекер сыйлайды, адамдардың бұйрықтарын үйрету ретінде үйретеді.

Өйткені Құдайдың бұйрығын тастап кеткен соң, адамдардың дәстүрін ұстайсыңдар: құмыралар мен аяқтарды жуындыру, және басқа да осындай ұқсас көп нәрселерді істейсіңдер. Және ол оларға айтты: Сендер

Құдайдың бұйрығын жақсы бас тартасыңдар, өз дәстүрлеріңді сақтау үшін. Мұса айтты: Өз әкеңді және өз анаңды құрметте, ал әкесін немесе анасын жамандап сөйлеген адам өлім жазасына тартылсын, Сіздер бірақ айтасыздар: егер адам атаға немесе анаға корбан деп айтса, яғни сыйлық, менен пайда көретін нәрсе, және сіздер оны енді өз әкесіне немесе анасына ештеңе істеуге рұқсат бермейсіңдер Сіздер Құдайдың сөзін өздеріңіздің дәстүрлеріңізбен жарамсыз етіп жатырсыңдар, сол дәстүрді сіздер берген едіңдер, және осындай ұқсас көп нәрселерді істейсіңдер. Және барлық халықты шақырып алып, оларға айтты: Барлықтарың менің сөзімді тыңдаңдар және түсініңдер. Адамның сыртынан оның ішіне кіретін ештеңе оны арамдай алмайды, бірақ адамнан шығатын нәрселер оны арамдайды. Ол үйге көпшіліктен кейін кірген кезде, оның шәкірттері одан мысал туралы сұрады. Және оларға айтады: осылай сіздер де түсініксіздер ме? Әлі түсінбейсіздер ме, бәрі сыртқыдан адамға кіретін оны арамдай алмайды? себебі ол оның жүрегіне кірмейді, бірақ ішіне кіреді және дәретханаға шығады, барлық тағамдарды тазартады. Ол: Адамнан шығатын, міне сол адамды арамдайды, - деді. Ішінен, өйткені адамдардың жүрегінен жаман ойлар шығады: зинақорлықтар, бұзықтықтар, өлтірулер, ұрлықтар, ашкөздіктер, жамандықтар, алдау, азғындық, жаман көз, күпірлік, текебберлік, ақымақтық, Осы жаман нәрселердің барлығы ішінен шығады және адамды ластайды.

Және сол жерден тұрып, Тир мен Сидон шекараларына кетті. Үйге кіріп, ешкімнің білгісі келмеді, бірақ жасырын бола алмады. Өйткені оның қызында арам рух бар әйел ол туралы естіп, келіп, оның аяғына құлады. Ал әйел грек болды, сирофиникиялық түрі бойынша, және оны сұрады, осылай жынды оның қызынан шығарсын. Бірақ Иса оған былай деді: Алдымен балалар тоюға рұқсат ет, өйткені балалардың нанын алып, кішкентай иттерге лақтыру жақсы емес. Ол жауап берді және оған айтады: Иә, Иеміз, және иттер стол астында балалардың ұсақтарынан жейді. Және оған айтты: Осы сөз үшін бар, жын сенің қызыңнан шыққан. Және өз үйіне барып, баласын төсекте жатқанын және жынның шыққанын тапты.

Және тағы да Тир мен Сидон шекараларынан шыққан соң, Декаполис шекараларының ортасы арқылы Галилея теңізіне келді. Және олар оған саңырау, сөйлеу кемістігі бар адамды әкеледі және оған қолын салуы үшін оған жалбарынады. Және оны топтан бөлек алып, өз саусақтарын оның құлақтарына салды және түкіріп, оның тіліне тиді. Және көзін көтеріп аспанға қарап, ол күрсінді де оған: Эффата, – деді, бұл ашыл дегенді білдіреді. Және бірден оның құлақтары ашылды және оның тілінің байламы шешілді, және ол дұрыс сөйледі. Және оларға ешкімге айтпауды бұйырды, бірақ өзі оларға қанша бұйырса, солғұрлым көбірек жариялады. Және олар шектен тыс таңғалып, былай деді: Ол бәрін жақсы жасады, саңырауларды естіретін және мылқауларды сөйлететін

етеді.

8

Ол кездерде қайтадан көп халық жиналып, жейтін нәрселері болмағанда, Иса өзінің шәкірттерін шақырып алып, оларға айтады: Мен халыққа ақ жүрек боламын, себебі олар қазірдің өзінде үш күн маған қалып тұр және олардың жейтін ештеңесі жоқ. Және егер мен оларды аш үйлеріне жіберсем, олар жолда әлсірейді, өйткені олардың кейбіреулері алыстан келген. Және оның шәкірттері оған жауап берді: Қайдан кімде-кім мұнда шөлде осыларды наннан тоықтыра алады? Және ол олардан сұрады: Сіздерде қанша нан бар? Олар болса: Жеті, - деді. Және Ол топқа жер үстінде жатып қалуды бұйырды, және жеті нанды алып, алғыс айтып, сындырды және Өз шәкірттеріне олар қойсын деп берді, және олар топқа қойды. Және олардың аздаған балықтары болды, және оларды бата беріп, оларды да алдарына қоюды бұйырды. Олар жеді де тойды, және үгінділердің қалдықтарынан жеті себет көтеріп алды. Олар шамамен төрт мың адам болды, және ол оларды босатты. Және Ол өз шәкірттерімен бірге кемеге міне салысымен, дереу Далмануфа өлкесіне келді.

Фарисейлер шықты және онымен талқылай бастады, одан аспаннан белгі сұрап, оны сынап. Және Ол өз рухында терең күрсініп, айтады: Неге бұл ұрпақ белгі іздейді?

Шынымен айтамын сендерге, бұл ұрпаққа белгі берілмейді. Және оларды қалдырып, кемеге мініп, қайтадан кетті.

Және олар нан алуды ұмытып кетті, қайықта өздерімен бірге бір ғана наннан басқа ештеңе болмады. Ол оларға бұйырып айтты: Қараңдар, Фарисейлердің ашытқысынан және Иродтың ашытқысынан сақ болыңдар. Олар бір-біріне: Бізде нан жоқ, – деп ойланып айтты. Және Иса білген соң оларға айтады: Не үшін наныңыз жоқ деп талқылайсыңдар? Әлі түсінбейсіңдер ме және ұғынбайсыңдар ма? Әлі де жүрегіңіз қатайған ба? Көздерің бар, бірақ көрмейсіңдер ме, және құлақтарың бар, бірақ естімейсіңдер ме? Және есте сақтамайсыңдар ма?

Қашан мен бес нанды бес мың адамға бөліп бергенімде, қанша себет толы үгінді жинадыңдар? Олар оған: Он екі, - деді. Бірақ жетіні төрт мыңға бөлгенде, қанша себет толы үгінділерді жинадыңыздар? Олар жеті деп айтты. Және ол оларға айтты: Әлі түсінбейсіңдер ме?

Және ол Бетсайдаға келеді. Олар оған бір соқырды әкеледі және оған тиюі үшін оны жалбарынады. Және соқырдың қолынан ұстап алып, оны ауылдан сыртқа шығарды, және оның көздеріне түкіріп, қолдарын оған қойып, одан не көретінін сұрады. Және көз көтеріп, ол: Мен адамдарды ағаштар сияқты жүріп жатқанын көріп тұрмын деді. Содан кейін тағы да қолдарын оның көздеріне қойды және оны

жоғары қарауға мәжбүр етті, және қалпына келтірілді, және барлығын анық көрді. Және оны өз үйіне жіберді, айтып: Ауылға кірме және ауылда ешкімге айтпа.

Және Иса мен оның шәкірттері Филиптің Кесариясының ауылдарына шықты, және жолда ол өз шәкірттеріне сұрады, оларға айта отырып: адамдар мені кім деп айтады? Олар жауап берді: Жақия шоқындырушы, және басқалар Ілияс, басқалар болса пайғамбарлардың бірі. Және өзі оларға айтады: Ал сіздер мені кім деп айтасыздар? Петр жауап беріп, оған айтады: Сен Мәсіхсің. Және ол оларға ешкімге өзі туралы айтпауын бұйырды.

Және Ол оларға адам Ұлының көп азап шегуі, ақсақалдар мен бас діни қызметкерлер мен жазушылар тарапынан қабылданбауы, өлтірілуі және үш күннен кейін тірілуі қажет екенін үйрете бастады. Және ол сөзді ашық айтты. Ал Петр оны бөлек алып, оған ұрсуға бастады. Ол бұрылып, өзінің шәкірттерін көріп, Петрді ұрыстады және айтты: Менің артыма кет, шайтан, себебі сен Құдайдың ісін емес, адамдардың ісін ойлайсың.

Және Ол Өзінің шәкірттерімен бірге көпшілікті шақырып алып, оларға айтты: Кім Менің артымнан еруді қаласа, өзінен бас тартсын және өз крестін көтеріп, Маған ерсін. Кім өз жанын сақтағысы келсе, оны жоғалтады, бірақ кім өз жанын менің және жақсы хабардың үшін жоғалтса, сол оны сақтайды. не пайда адамға, егер ол бүкіл дүниені ұтса,

бірақ өз жанын жоғалтса? Немесе не береді адам өз жанының орнына? Өйткені кім мені және менің сөздерімді осы бұзақы және күнәкар ұрпақта ұялса, адамның Ұлы да оны ұялады, қашан Ол Өз Әкесінің даңқында қасиетті елшілермен бірге келеді.

9

Және Ол оларға айтты: Шынында сіздерге айтамын, мұнда тұрғандардың арасында кейбіреулері бар, олар Құдай патшалығының күшпен келгенін көргенше өлімді татпайды.

Және алты күннен кейін Иса Петірді, Иаковты және Иоаннды ертіп алып, оларды биік тауға жалғыз өздері ғана көтеріп шықты, және олардың алдында түрлендірілді, Және оның киімдері жарқыраған болды, қардай өте ақ, жер бетіндегі ешбір кір жуушы осылай ақарта алмайтындай. Және оларға Ілияс Мұсамен бірге көрінді, және олар Исамен әңгімелесіп тұрды. Және Петр жауап беріп, Исаға айтады, Рабби, бізге осында болу жақсы, және үш шатыр тігейік: саған бір, Мұсаға бір және Ілияға бір. Ол не айтатынын білмеді, өйткені олар қатты қорқып кетті. Және бұлт оларды көлеңкелеп, бұлттан дауыс шықты: Бұл менің сүйікті Ұлым, оны тыңдаңыздар. Және кенеттен айналасына қарағанда, олар енді ешкімді көрмеді, тек Иисусты ғана өздерімен бірге көрді. Олар таудан түсіп келе

жатқанда, оларға ешкімге айтпауды бұйырды, өздері көргенді, тек Адам Ұлы өлілерден тірілгенде ғана. Және олар сөзді ұстады, өздері арасында талқылап, өлілерден тірілу дегеніміз не екенін. Және олар оған сұрақ қойып жатты, айта отырып: Дін ғалымдары Ілияс алдымен келуі керек деп айтады ғой. Бірақ ол жауап беріп, оларға айтты: Ілияс шынында бірінші болып келіп, барлығын қалпына келтіреді. Ал адам Ұлы туралы қалай жазылған, сондықтан ол көп азап шексін және қорлансын? Бірақ айтамын сіздерге, Ілияс та келді, және олар оған қалағандарының бәрін істеді, оның туралы жазылғандай.

Және оқушыларға келгенде, олардың айналасында көп халық және олармен дауласып жатқан дінбілімдарды көрді. Және бүкіл бұқара оны көрген бойда таңғалды да, жүгіріп келіп оған амандасты. Және жазушылардан сұрады: Өздеріңмен не талқылап жатырсыңдар? Және топтан бір адам жауап беріп айтты: Мұғалім, мен сенің жаныңа менің ұлымды әкелдім, оның үнсіз рухы бар. Және қайда болса да оны ұстаса, лақтырады оны, және көбіктейді, және тістерін қырқылдатады, және кебеді. Мен сенің шәкірттеріңе оны шығаруларын айттым, бірақ олар қабілетті болмады. Бірақ ол жауап беріп, оған айтады: О, сенімсіз ұрпақ, қашанға дейін сендермен болармын? Қашанға дейін сендерді шыдармын? Әкеліңдер оны маған. Және олар оны оған әкелді. Және оны көріп, рух дереу оны талқандады, және жерге құлап, көбіктеніп домалады. Және ол оның әкесінен сұрады, бұл оған қанша уақыт болды; ал

ол айтты, балалықтан. Ол оны жиі отқа да, суға да тастады, оны жоғалту үшін, бірақ егер сен бір нәрсе істей алсаң, бізге аяушылық етіп, бізге көмектес. Бірақ Иса оған былай деді: Егер сенуге қабілетті болсаң, сенушіге бәрі мүмкін. Және дереу баланың әкесі жастармен айқайлап айтты: Сенемін, Иеміз! Менің сенімсіздігіме көмектес! Иса халықтың жиналып жатқанын көріп, арам рухты ұрды және оған айтты: Сөйлей алмайтын және саңырау рух, мен саған бұйырамын, одан шық және енді оған кірме. Және айқайлап, оны қатты тырнақтап шықты, ол өлік сияқты болды, сондықтан көптеген адамдар оның өлді деп айтты. Бірақ Иса оның қолынан ұстап, оны көтерді, және ол тұрды. Және ол үйге кіргеннен кейін, оның шәкірттері оған жеке сұрады: Неліктен біз оны қуа алмадық? Және оларға айтты: бұл түр ешкіммен шыға алмайды, егер дұға мен ораза арқылы болмаса.

Және олар сол жерден шыққаннан кейін Галилея арқылы өтіп жатты, және ол ешкімнің білуін қаламады. Ол өз шәкірттерін үйретті және оларға айтты: Адам Ұлы адамдардың қолына сатылады, олар оны өлтіреді, және өлтірілгеннен кейін үшінші күні тірілдіріледі. Олар сөзді түсінбеді және одан сұрауға қорқты.

Және Капернаумға келді, және үйде болғанда оларға сұрады: жолда өздеріңізбен не туралы талқылап жатырдыңдар? Олар үнсіз болды, өйткені олар жолда бір-бірімен кім үлкен екені туралы талқылаған еді. Және

отырып, он екіні шақырды және оларға айтады: егер кімдекім бірінші болғысы келсе, барлықтың соңғысы және барлықтың қызметшісі болады. Және балаға алып, оны олардың ортасына қойды, және оны құшақтап, оларға айтты, Кім осындай балалардың бірін менің атыммен қабылдаса, мені қабылдайды, және кім мені қабылдаса, тек мені емес, бірақ мені жіберген Оны қабылдайды. Жохан оған жауап берді: Ұстаз, біз біреуді сенің атыңмен жындарды қуып шығарып жатқанын көрдік, ол бізге ермейді, және біз оны тыйдық, өйткені ол бізге ермейді. Бірақ Иса айтты: Оны тоқтатпаңдар, өйткені менің атыммен күш жасайтын және мені тез арада жамандап сөйлей алатын ешкім жоқ. Кім сіздерге қарсы емес, сол сіздердің жағыңызда. Өйткені кім менің атыммен сіздерге бір кесе су берсе, себебі сіздер Христостыңсыздар, шынында айтамын сіздерге, ол өз сыйақысын жоғалтпайды.

Және кім осы маған сенуші кішкентайлардың бірін адастырса, оған көбірек жақсы болар еді, егер оның мойнына диірмен тасы ілініп, теңізге лақтырылса. Және егер сенің қолың сені азғырса, оны кес. Саған мүгедек болып өмірге кіру жақсы, немесе екі қолың болып геенаға, сөнбейтін отқа кету. қайда олардың құрты өлмейді және от сөнбейді Және егер аяғың сені бүдіретсе, оны кес, саған ақсақ болып өмірге кіру жақсы, немесе екі аяқты иеленіп геенаға, сөнбейтін өртке тасталу. қайда олардың құрты өлмейді және от сөнбейді Және егер көз сенің бүдіретсе

сені, тастап жібер оны, жақсы саған болып табылады бір көзді кіру ішіне патшалық Құдай қайда олардың құрты өлмейді және от сөнбейді Барлық отпен тұздалады, және барлық құрбандық тұзбен тұздалады. Тұз жақсы, бірақ егер тұз тұзсыз болса, онда оны немен дәмдейсіз? Өздеріңізде тұз ұстаңыздар және бір-біріңізбен бейбіт болыңыздар.

10

Және сол жерден тұрып, Иорданның арғы жағы арқылы Иудея шекараларына келеді, және қайтадан топтар оған жиналды, және әдеті бойынша қайтадан оларды үйретті. Және жақындап келген Фарисейлер оны сынап, оған ерге әйелін босатуға рұқсат етілген бе деп сұрап жатты. Бірақ ол жауап беріп, оларға айтты: Мұса сендерге не бұйырды? Олар: Мұса ажырасу туралы хат жазып, босатуға рұқсат етті, - деді. Және Иса оларға жауап беріп айтты: ол сендерге осы бұйрықты сендердің жүрек қаттылығыңа қарай жазды. Бірақ жаратылыстың бастауынан Құдай оларды еркек және әйел етіп жаратты. Осы себепті адам өз әкесін және өз анасын тастап кетеді және өз әйеліне қосылады, және екеуі бір дене болады. Сонымен олар енді екі емес, бірақ бір ет, Сондықтан Құдай бірге қосқанды адам бөлмесін. Және үйге тағы да шәкірттер осы туралы одан сұрап жатты. Және ол оларға айтады: кім өз әйелін ажыратып, басқа біреуге үйленсе, оның үстінен зина жасайды, Және егер әйел еркекті ажыратып, басқасына тұрмысқа шықса, зина

жасайды.

Және олар оған балаларды әкелді, ол оларға қол тигізсін деп, бірақ шәкірттер әкелетіндерді ұрсысты. Иса мұны көріп ренжіді және оларға айтты: Балаларға маған келуге рұқсат етіңіз және оларды тыйым салмаңыз, өйткені Құдайдың патшалығы осындайларға тиесілі. Шынында сендерге айтамын, кім Құдайдың патшалығын бала сияқты қабылдамаса, ол оған ешқашан кірмейді. Және оларды құшақтап, қолдарын олардың үстіне қойып, ол батасын берді.

Және Ол жолға шығып бара жатқанда, бір адам жүгіріп келіп, Оның алдында тізе бүгіп, Одан сұрады: Жақсы Ұстаз, мәңгілік өмірді мұра етіп алу үшін не істеуім керек? Ал Иса оған айтты: Неге мені жақсы дейсің? Жақсы ешкім жоқ, тек Құдай ғана. Сен бұйрықтарды білесің: зина жасама, өлтірме, ұрлама, жалған куәлік берме, алдама, өз әкеңді және анаңды құрметте. Ол жауап беріп, оған айтты: Ұстаз, мен осының бәрін жастығымнан бастап сақтадым. Бірақ Иисус оған қарап, оны сүйді және оған айтты: Бір нәрсе сенде жетіспейді. Егер сен кемел болғың келсе, бар, сенде бар нәрселердің бәрін сат және кедейлерге бер, сонда сенде аспанда қазына болады, және мұнда кел, крестіңді көтеріп, маған ілес. Ол сол сөзге қапа болып, қайғырып кетті, себебі оның көп мүлкі болды.

Және Иисус айналасына қарап, өз шәкірттеріне айтады:

ақшаны иеленушілер Құдай патшалығына қандай қиынмен кіреді! Бірақ шәкірттер оның сөздеріне таңғалды. Ал Иса қайтадан жауап беріп, оларға айтады: Балалар, байлыққа сенушілерге Құдайдың патшалығына кіру қандай қиын! Түйенің ине көзінен өтуі баймен адамның Құдай патшалығына кіруінен оңайырақ. Олар шамадан тыс таңғалып, өздеріне: Онда кім құтқарыла алады? - деп айтты. Оларға қарап, Иса айтады: Адамдар үшін бұл мүмкін емес, бірақ Құдай үшін емес, өйткені Құдай үшін бәрі мүмкін. Петр оған айта бастады: Міне, біз бәрін тастап, саған ердік. Жауап беріп, Иса айтты: Шынымен айтамын сендерге, ешкім жоқ, кім менің үшін және Ізгі хабардың үшін үйін немесе ағаларын немесе әпке-сіңлілерін немесе әкесін немесе анасын немесе әйелін немесе балаларын немесе егістіктерін тастады, Егер қазір, осы уақытта үйлерді, ағалар мен әпке-қарындастарды, әке мен ананы, балалар мен егістіктерді қуғын-сүргінмен бірге жүз есе алмаса, және келе жатқан ғасырда мәңгілік өмірді алмаса. Көптеген бірінші соңғы болады және соңғы бірінші болады.

Олар жолда Иерусалимге көтеріліп бара жатты, және Иса оларды бастап жүрді, және олар таңғалды, ал ізінен жүргендер қорқты. Тағы он екіні алып, оларға өзіне болатын оқиғаларды айта бастады. Міне, біз Иерусалимге барамыз, және адам ұлы бас діни қызметкерлер мен жазушыларға табыс етіледі, олар оны өлімге айыптайды және оны ұлттарға табыс етеді. Және олар оған мазақ етеді, оны қамшылайды, оған түкіреді және оны өлтіреді, ал

үшінші күні ол тіріледі.

Және оған Зебедей ұлдары Жақып пен Жохан жақындап келіп айтты: Ұстаз, біз не сұрасақ та, оны бізге істеп берсеңіз деп қалаймыз. Бірақ ол оларға айтты: Сіздер үшін не істеуімді қалайсыздар? Олар оған: Бізге рұқсат бер, біреуіміз сенің оң жағында, біреуіміз сенің сол жағында сенің даңқында отырайық деп айтты. Бірақ Иса оларға айтты: Сіздер не сұрап жатқаныңызды білмейсіз. Сіздер мен ішетін аяқты ішуге және мен қабылдайтын шоқынуды қабылдауға қабілеттісіздер ме? Олар оған: Біз қабілеттіміз деп айтты. Ал Иса оларға айтты: Мен ішетін кесені сіздер ішесіздер және мен қабылдайтын шоқындыруды сіздер қабылдайсыздар, Бірақ оң жағымда және сол жағымда отыруды беру менің қолымда емес, тек кімдерге дайындалған болса, соларға.

Және он шәкірт естігенде, олар Жақып пен Жоханға ашулана бастады. Бірақ Иса оларды шақырып алып, оларға айтады: сіздер білесіздер, ұлттарды басқаратын көрінетіндер олардың үстінен үстемдік етеді, және олардың ұлылары олардың үстінен билік жүргізеді. Бірақ сендерде осылай болмайды, керісінше кім сендердің арасында ұлы болғысы келсе, сендердің қызметшілерің болады, және кім сендердің арасында бірінші болғысы келсе, барлықтың құлы болады. Өйткені адамның ұлы қызмет етілуге емес, керісінше қызмет етуге келді және көптің орнына өтеу ретінде өз жанын беруге келді.

Және олар Иерихонға келеді. Оның және оның шәкірттерінің және жеткілікті көпшіліктің Иерихоннан шығып жатқанда, Тимайдың ұлы соқыр Бартимай жол бойында отырып жалынып жатты. Иса Назареялық екенін естіп, ол айқайлап айта бастады: Дәуіттің ұлы Иса, маған мейірім көрсет! Және көптер оны үндемесін деп ұрсын, бірақ ол одан да көп айқайлады: Дәуіттің ұлы, маған мейірім көрсет. Және Иса тұрып айтты: Оны шақырыңыздар. Олар соқырды шақырып, оған айтты: Батылдық ет, тұр, Ол сені шақырады. Бірақ ол өз киімін тастап, тұрып, Исаға келді. Және Иса оған жауап беріп айтады: Сен не істегенімді қалайсың? Ал соқыр оған айтты: Раббони, көруімді қайтарып алуым үшін. Иса оған: Бар, сенің сеніміің сені құтқарды деді. Сонда ол бірден көре бастады және жолда Исаның артынан еріп жүрді.

11

Және олар Иерусалимге, Бетфаге мен Бетанияға, Зәйтүн тауына жақындағанда, ол өзінің екі шәкіртін жібереді. Және ол оларға айтады: Барыңыздар сіздердің қарсыларыңыздағы ауылға, және бірден оған кірген кезде байланған құлынды табасыздар, оның үстінде ешкім отырмаған, оны шешіп әкеліңіздер. Және егер кімде-бірі сіздерге Мұны не істеп жатырсыздар? деп айтса, Иеміз оған мұқтаж деп айтыңыздар, және Ол оны бірден қайтадан осы жерге жібереді. Олар кетіп барды және есіктің сыртында,

көшеде байланған құлынды тапты, және оны шешеді. Және сол жерде тұрған кейбіреулер оларға: Құлынды шешіп не істеп жатырсыңдар? - деп айтты. Олар Иса бұйырғандай оларға айтты, және оларды жіберді. Және олар құлынды Исаға әкелді және оған олардың киімдерін салды, және Ол оның үстінде отырды. Көптеген адамдар өздерінің киімдерін жолға жайды, ал басқалары ағаштардан жапырақты бұтақтар кесіп алып, жолға төсеп жатты. Алда жүргендер мен артынан ергендер: Осанна! Жаратқан Иеміздің атымен келе жатқан! - деп айқайлап жатты. Бататалған болсын біздің әкеміз Дәуіттің атында келе жатқан патшалық Иеміздің, осанна жоғарыларда.

Және Иса Иерусалимге және киелі орынға кірді, және барлығын айналып қарап, сағат әлдеқашан кеш болып, он екеумен бірге Бетанияға шықты.

Және келесі күні олар Бетаниядан шыққаннан кейін, Ол ашты. Және алыстан жапырақтары бар інжір ағашын көріп, онда бір нәрсе табар ма екен деп келді, және оған келіп, жапырақтардан басқа ештеңе таппады, өйткені інжір уақыты емес еді. Және жауап беріп, оған айтты: Бұдан былай сенен мәңгіге ешкім жеміс жемесін. Және оның шәкірттері естіді.

Және олар қайтадан Иерусалимге келеді, және Иса ғибадатханаға кірген соң, ғибадатханада сататындарды және сатып алатындарды шығарып тастай бастады, және

ақша алмастырушылардың үстелдерін және көгершін сататындардың орындықтарын аударды. және ол ешкімге ғибадатхана арқылы ыдыс тасымалдауға рұқсат етпеді, Және ол оларға айта отырып үйретті: Менің үйім барлық ұлттар үшін дұға үйі деп аталады деп жазылмаған ба? Ал сіздер оны ұрылар үңгіріне айналдырдыңыздар.

Және жазушылар, парисейлер және бас діни қызметкерлер есітті, және олар оны қалай жоя алатынын іздеді, өйткені олар одан қорқады, себебі барлық халық оның оқытуына таң қалды. Және кеш болғанда, ол қаладан сыртқа шығып жатты.

Таңертең өтіп бара жатқанда, олар инжір ағашының тамырынан кепкенін көрді. Және Петр есіне түсіріп, оған айтады: Раббин, қара, сен қарғаған інжір ағашы кеуіп қалды. Иса оларға жауап беріп айтады: сіздерде Құдайға сенім болсын. Шынында, өйткені мен сіздерге айтамын: кім осы тауға көтеріліп, теңізге тасталсын деп айтса және оның жүрегінде күмәнданбаса, бірақ айтқаны орындалады деп сенсе, айтқаны оған болады. Осы себепті мен сіздерге айтамын: барлық не нәрсені дұға ете отырып сұрасаңыздар, алатындарыңызға сеніңіздер, және сіздерге болады. Және қашан сіздер тұрып дұға етсеңіздер, кешіріңіздер, егер сіздердің біреуге қарсы бір нәрсе болса, сонда аспандағы Әкеңіз де сіздердің кінәларыңызды кешіреді. Егер сіздер кешірмесеңіздер, онда Әкеңіздер де сіздердің қателіктеріңізді кешірмейді.

Және олар қайтадан Иерусалимге келеді, және ол храмда жүргенде, оған бас діни қызметкерлер, дін мұғалімдері және ақсақалдар келеді. Және олар оған айтады: Қандай билікпен осыларды істейсің? Немесе кім саған осы билікті берді, осыларды істеу үшін? Бірақ Иса жауап беріп, оларға айтты: Мен де сіздерге бір сөз сұраймын, және маған жауап беріңіздер, сонда мен сіздерге қандай билікпен осыларды істейтінімді айтамын. Жақияның шоқындыруы аспаннан болды ма, әлде адамдардан ба? Маған жауап беріңдер. Олар өздері арасында ойланып: Егер аспаннан десек, онда неге оған сенбедіңдер деп айтады - деді. Бірақ айтайық, адамдардан ма? Олар халықтан қорқты, өйткені барлығы Жақияны пайғамбар деп санаған еді. Және жауап беріп, олар Исаға айтады: біз білмейміз. Ал Иса жауап беріп, оларға айтады: мен де сендерге айтпаймын, қандай билікпен осы нәрселерді істеймін.

12

Және Ол оларға мысалдармен айта бастады: бір адам жүзімдік отырғызды және айналасына қоршау қойды, және шарап сығатын орын қазды, және мұнара салды, және оны егіншілерге жалға берді және кетіп қалды. Және ол уақытында егіншілерге құлды жіберді, осылай құл егіншілерден жүзімдіктің жемісінен алсын. Олар оны ұстап алып, ұрып-соғып, бос қайтарды. Және тағы да оларға басқа құлды жіберді, сол бірді тастамен атып, басына жарақат

жасап, қорланған күйінде қайтарды. Және қайтадан басқасын жіберді, сол бірді де өлтірділер, және көп басқаларды да – кейбіреулерін ұрып-соғып, кейбіреулерін өлтіріп. Әлі де бір ұлы болғандықтан, оның сүйіктісі, оны да соңғы болып оларға жіберді, айтып: Менің ұлымды ұялатады деп. Сол фермерлер оның келе жатқанын көріп, өздеріне айтты: Бұл мұрагер, келіңіздер оны өлтірейік, сонда мұра біздікі болады. Және оны алып өлтірді, және оны жүзімдіктен сыртқа шығарды. Онда жүзімдік иесі не істейді? Ол келеді және осы дихандарды жояды, және жүзімдікті басқаларға береді. Не осы жазуды оқыдыңыз ба, тасты қайсысын салушылар қабылдамаған, бұл бұрыш басына айналды? Бұл Жараткан Иеден болды, және біздің көзімізде таңғажайып.

Және олар оны ұстауға тырысты, бірақ халықтан қорқты, өйткені олар мысалды өздеріне қарата айтқанын білді. Сонда олар оны қалдырып кетті.

Және олар оған фарисейлер мен иродшылдардан кейбіреулерін жіберді, оны сөзімен ұстау үшін. Олар келіп, оған айтады: Ұстаз, біз сенің шынайы екеніңді білеміз және саған ештеңе маңызды емес, өйткені сен адамдардың бетіне қарамайсың, бірақ Құдайдың жолын шындықпен үйретесің. Сондықтан бізге айт, Кесарға салық беру рұқсат етілген бе, әлде жоқ па? Берейік пе, әлде бермейік пе? Ол олардың екіжүзділігін біле отырып, оларға айтты: Неге мені сынайсыңдар? Маған динарийді әкеліңдер, көрейін.

Олар әкелді. Ол оларға айтады: Бұл бейне мен жазу кімнің? Олар айтты: Кесардің. Және Иса жауап беріп, оларға айтты: Кесардікін Кесарға, ал Құдайдікін Құдайға қайтарыңдар. Олар оған таңқалды.

Және садуқайлар оның қасына келді, олар қайта тірілу жоқ деп айтады, және олар одан сұрап: Мұғалім, Мұса бізге жазды: егер біреудің ағасы өлсе және әйелін қалдырса, бірақ балаларды қалдырмаса, онда оның ағасы оның әйелін алып, өз ағасына ұрпақ қалдырсын. Жеті бауыр болды. Бірінші әйел алды, бірақ өлгенде ұрпақ қалдырмады. Екінші де оны алды және өлді, өзі де ұрпақ қалдырмады. Үшінші де сол сияқты болды. Және жетеуі оны алды, және ұрпақ қалдырмады. Барлығының соңында әйел де өлді. Сондықтан тірілуде, олар тірілген кезде, ол кімнің әйелі болады? Себебі жетеуі де оны әйел етіп алған. Және Иса жауап беріп, оларға айтты: сендер жазбаларды да, Құдайдың күшін де білмегендіктен адасып жүрген жоқсыңдар ма? Өйткені олар өлілерден тірілгенде, олар үйленбейді де, некеге берілмейді де, бірақ аспандардағы елшілер сияқты болады. Өлілердің тірілтілетіні туралы сендер Мұса кітабында, бұта туралы бөлімде оқымадыңдар ма, Құдай оған қалай айтқанын: Мен Ыбырайымның Құдайымын, Ысқақтың Құдайымын және Жақыптың Құдайымын? Құдай өлілердің емес, тірілердің Құдайы болып табылады, сондықтан сіздер қатты адасасыздар.

Және дінбасылардың бірі жақындап келіп, олардың

дауласып жатқандарын естіп, оларға жақсы жауап бергенін көріп, одан сұрады: барлық бұйрықтардың бірінші қайсысы болып табылады? Ал Иса оған жауап берді: Барлық бұйрықтардың бірінші, тыңда, Исраил, Жаратқан біздің Құдайымыз Жаратқан бір болып табылады. Және сен Иеңді Құдайыңды бүкіл жүрегіңнен және бүкіл жаныңнан және бүкіл ойыңнан және бүкіл күшіңнен сүйесің. Бұл бірінші өсиет. Және екінші ұқсас бұл: өз көршіңді өзіңдей сүйесің. Осылардан үлкен басқа бұйрық жоқ. Және дәптерші оған айтты: Жақсы, ұстаз, шындықты айттың, себебі Ол бір ғана, және Одан басқа ешкім жоқ. Оны бүкіл жүректен, бүкіл түсіністен, бүкіл жаннан және бүкіл күштен сүю, сондай-ақ көршіні өзіңдей сүю барлық түгелдей өртелген құрбандықтардан және құрбандықтардан артық болып табылады. Иса оның ақылды жауап бергенін көріп, оған айтты: Сен Құдайдың патшалығынан алыс емессің. Содан кейін ешкім оған сұрауға батырмады.

Және Иса ғибадатханада үйретіп жатқанда жауап беріп айтты: Дінбасылар Мәсіхті Дәуіттің ұлы деп қалай айтады? Өзі Дәуіт Қасиетті Рухта айтты: Иеміз менің Иеміме айтады: менің оң жағымда отыр, мен сенің душпандарыңды сенің аяқтарыңның табанына қоямын деп. Сонымен Дәуіттің өзі оны Иеміз деп атайды, ал ол қалайша оның ұлы болады? Ал көп халық оны қуана тыңдады.

Және Ол өзінің оқытуында оларға айтты: Сақ болыңыздар

дін ғалымдарынан, олар ұзын киімдерде жүруді және базарларда сәлемдесулерді қалайды және жиналыстардағы бас орындарды және кешкі астардағы бас орындарды. Жесірлердің үйлерін жұтып жатқандар және сылтаумен ұзақ дұға етушілер, бұлар артық сот алады.

Және Иса қазынаның қарсысына отырып, топтың қазынаға қола тастағанын бақылап отырды. Және көптеген байлар көп салды, ал келген бір кедей жесір екі ұсақ тиын салды, ол квадрант болып табылады. Және өз шәкірттерін шақырып алып, оларға айтты: Расында сіздерге айтамын, бұл кедей жесір қазынаға салып жатқандардың барлығынан көп салды. Барлығы өйткені олардың молшылығынан тастады, бірақ бұл өзінің кедейлігінен барлығын, не бар болса, тастады, оның бүтін өмірін.

13

Және ол ғибадатханадан шығып бара жатқанда, оның шәкірттерінің бірі оған айтады: Ұстаз, қара, қандай тастар және қандай ғимараттар! Және Иса жауап беріп, оған айтты: Осы ұлы ғимараттарды көріп тұрсың ба? Мұнда тас үстінде тас қалмайды, барлығы құлатылады. Ол зәйтүн тауында ғибадатхананың қарсы алдында отырғанда, Петр, Жақып, Жоханнес және Андреас оны жеке-дара сұрап жатты, Бізге айт, бұлар қашан болады және барлық бұлар орындалмақ болғанда белгі не болады? Бірақ Иса жауап

беріп, оларға айтуға бастады: Қараңыздар, сендерді ешкім адастырмасын. Көптеген адамдар менің атыммен келіп, мен осымын деп айтады, және көптеген адамдарды адастырады. Қашан сіздер соғыстар мен соғыстар туралы естіліктерді естісіздер, алаңдамаңыздар, өйткені олар болуы керек, бірақ бұл әлі соңы емес. Өйткені ұлт ұлтқа қарсы, патшалық патшалыққа қарсы көтеріледі, және әр жерде жер сілкінулер болады, және ашаршылықтар мен толқулар болады. Бұлар туу ауыртуларының басталуы. Бірақ сендер өздеріңді сақтаңдар. Өйткені олар сендерді кеңестерге тапсырады және олардың жиындарында сабалатын боласыңдар, және басшылардың мен патшалардың алдында тұратын боласыңдар менің үшін оларға куәлік ретінде. Және жақсы хабар алдымен барлық ұлттарға жарияланған болуы керек. Қашан олар сіздерді тапсыра отырып апарса, не сөйлейтініңізді алдын ала уайымдамаңыздар және жаттамаңыздар, бірақ сол сағатта сіздерге не берілсе, осыны сөйлеңіздер, өйткені сөйлеп жатқандар сіздер емессіздер, бірақ Қасиетті Рух. Аға інісін өлімге табыс етеді, әке баласын да, балалар ата-аналарына қарсы көтеріліс жасайды және оларды өлтіреді. Және сіздер барлығының жек көрілетін боласыздар менің атым үшін, бірақ соңына дейін шыдаған осы құтқарылады.

Қашан сіздер Даниял пайғамбар айтқан жойылу жиіркенішінің тұрмауы керек жерде тұрғанын көресіздер, оқып жатқан түсінсін, сонда Иудеядағылар тауларға қашсын. Бірақ шатырдың үстінде тұрған адам үйге

түспесін және өз үйінен бір нәрсе алу үшін кірмесін. Және егістікте болған адам артқа қайтып, киімін алмасын. Уай, бірақ жүкті әйелдерге және емізікті балалары бар аналарға сол күндерде. Молитва етіңіздер, бірақ сіздердің қашуларыңыз қыста болмасын. Өйткені сол күндер қиыншылық болады, қандай осындай Құдай жаратқан жаратылыстың бастауынан бері қазіргі уақытқа дейін болмаған және болмайды. Және егер Иеміз күндерді қысқартпаса, барлық тән құтқарылмас еді, бірақ Ол таңдаған таңдалғандары үшін күндерді қысқартты. Және содан кейін, егер кімде-кім сендерге: Міне, осында Мәсіх, міне, сонда деп айтса, сенбеңдер. Көтеріледі, өйткені жалған мәсіхтер және жалған пайғамбарлар, және олар белгілер мен ғажайыптарды береді адастыру үшін, егер мүмкін болса, таңдалғандарды да. Ал сендер сақ болыңдар, міне, бәрін сендерге алдын ала айтып қойдым. Бірақ сол күндерде, сол қасіреттен кейін күн қараңғыланады және ай өз жарығын бермейді, Және жұлдыздар аспаннан құлап түседі, және көктердегі күштер сілкінеді. Және содан кейін олар адам ұлының бұлттарда үлкен күш пен дәулетпен келе жатқанын көреді. Және содан кейін ол өз ангелдерін жіберетін болады және өз таңдалғандарын төрт желден, жердің ұшынан аспанның ұшына дейін жинайтын болады.

Инжір ағашынан мысалды үйреніңіздер. Оның бұтағы әлдеқашан жұмсақ болып, жапырақтарды шығарғанда, жаз жақын екенін білесіздер. Осылай сіздер де, осылардың болып жатқанын көргенде, оның есік алдында тұрғанын

білесіздер. Амин, сіздерге айтамын, бұл ұрпақ өтпейді, осы нәрселердің барлығы болғанша. Аспан мен жер өтіп кетеді, бірақ менің сөздерім ешқашан өтіп кетпейді.

Бірақ сол күн немесе сол сағат туралы ешкім білмейді, не аспандағы елшілер, не Ұл, тек Әке ғана. Көріңіздер, сақ болып, дұға етіңіздер, өйткені уақыт қашан болатынын білмейсіңдер. Сапарға кеткен адам сияқты, ол өз үйін қалдырып, өз құлдарына билікті беріп, әрқайсысына өз жұмысын тапсырып, есік күзетшісіне күзетуді бұйырды. Сақ болыңыздар, сондықтан үйдің иесі қашан келетінін білмейсіңдер ғой: кеш пе, әлде түн ортасында ма, әлде әтеш сайрағанда ма, әлде таңертең бе. Кенеттен келіп, сіздерді ұйықтап жатқан күйде таппасын. Бірақ сендерге айтатынымды барлығына айтамын: сақ болыңдар.

14

Пасха және ашытқысыз нан мерекесі екі күннен кейін болатын. Бас діни қызметкерлер мен дін мұғалімдері оны қалай алдаумен ұстап өлтіруге болатынын іздеді. Олар: Мерекеде емес, болмаса халық арасында үлкен шу болуы мүмкін деп айтты.

Және ол Бетанияда, алебастр ауруы Симонның үйінде болғанда, ол жатқан кезде бір әйел келді, таза, қымбат нард майы бар алебастр ыдысты ұстап, және алебастр ыдысты

сындырып, оның басына төкті. Болды болса кейбіреулер ашуланып, өздеріне қарай айтып: Неге осы майдың бұл ысырапы болды? Өйткені бұл хош иісті үш жүз динариден артық бағаға сатып, кедейлерге беруге болатын еді, және олар оны ұрсысты. Бірақ Иса айтты: Оны босатыңдар, не үшін оған қиындық туғызасыңдар? Ол менде жақсы жұмыс жасады. Әрқашан кедейлер өздеріңмен бірге болады, және қаласаңдар оларға жақсылық жасай аласыздар, бірақ мен әрқашан сіздермен бірге болмаймын. Ол не болса, соны бұл әйел жасады, менің денемді жерлеуге дайындау үшін алдын ала майлап қойды. Әмін айтамын сендерге, қайда болса да осы Ізгі хабар бүкіл әлемге жарияланса, сонда осы әйел не жасаған болса, оның еске алуына айтылады.

Және Яһуда Искариот, он екінің бірі, бас діни қызметкерлерге барды, оны оларға сатып беру үшін. Олар естіп қуанды және оған күміс беруге уәде берді, ал ол оны қалай қолайлы сәтте сатып беруге болатынын іздеді.

Ашытқысыз нан күндерінің бірінші күні, Пасха құрбандығы шалынған кезде, оның шәкірттері оған: Қайда барып, сенің Пасха тойыңды дайындайық? – деп сұрады. Ол өзінің екі шәкіртін жіберіп, оларға былай деді: Қалаға барыңыздар, сонда сіздерге су құмырасын көтеріп жүрген адам кездеседі, соның артынан ериңіздер, Және ол қайда кірсе, үй иесіне айтыңыз: Ұстаз айтады: менің қонақ үйім қайда, онда мен өз шәкірттерімнің арасында пасханы жеймін? Және ол сіздерге үлкен, жабдықталған, дайын

жоғарғы бөлмені көрсетеді, сонда бізге дайындаңыздар. Оның шәкірттері шығып, қалаға келді және Ол оларға айтқандай тауып, Пасхаға дайындық жасады. Және кеш болғанда, ол он екеуімен бірге келеді. Және олар дастарқанда жатып, тамақтанып жатқанда, Иса айтты: Шынын айтамын сендерге, бір сендердің арасынан мені сатады, менімен бірге тамақтанып отырған. Олар қайғыра бастады және оған біртіндеп айта бастады: Мен емеспін ғой? және басқасы: Мен емеспін ғой? Бірақ жауап беріп, оларға айтты: Он екінің ішінен бірі, менімен бірге тостағанға батырып жатқан. Адамның Ұлы шынында кетеді, оның туралы жазылғандай, бірақ зай сол адамға, кімнің арқылы Адамның Ұлы сатылады; оған жақсы болар еді, егер сол адам тумаған болса. Және олар жеп отырғанда, Иса нан алып, бата берді, сындырды және оларға берді, және айтты: алыңдар, жеңдер, бұл менің денем. Және аяқты алып, ризашылық білдіргеннен кейін оларға берді, және олардың барлығы одан ішті. Және Ол оларға айтты: Бұл Менің қаным, жаңа келісімнің қаны, көптер үшін төгілетін. Әмин, айтамын сіздерге: бұдан былай жүзімнің өнімінен ішпеймін сол күнге дейін, қашан оны жаңадан Құдайдың патшалығында ішемін.

Және әнұран айтып болғаннан кейін, олар Зәйтүн тауына шықты. Және Иса оларға айтады: Барлық сендер осы түнде менде құлайсыңдар, себебі жазылған: Бақташыны ұрамын және қойлар шашырайды, Бірақ мен тірілгеннен кейін сіздерді Галилеяға бастап барамын. Бірақ Петір оған айтты:

Егер барлығы құлап кетсе де, мен емес. Иисус оған былай деді: Шынымен саған айтамын, сен бүгін осы түнде әтеш екі рет қанат қағар алдында мені үш рет танымайсың. Бірақ Петр одан да көбірек айтты: Егер маған сенімен бірге өлу керек болса да, сені жоққа шығармаймын. Сол сияқты барлығы да айтты.

Және олар Гефсимания деп аталатын жерге келеді, және ол өз шәкірттеріне айтады: мен дұға ететінше мұнда отырыңыздар. Және ол Петрді, Иаковты және Иоаннды өзімен бірге алды, және аса қатты мазасызданып, мазасызданды бастады. Және оларға айтты: Жаным өлімге дейін өте қайғылы. Мұнда қалып, сақ болыңдар. Және алға аздап шыққаннан кейін, жердің үстіне бетімен түсті, және дұға етті, егер мүмкін болса, сағат одан өтіп кетсін деп Және ол айтты: Абба, Әке, саған бәрі мүмкін, бұл кесені менен алып кет, бірақ мен не қаласам емес, керісінше сен не қаласаң. Және келеді де, оларды ұйықтап жатқанын табады, және Петірге айтады: Симон, ұйықтап жатырсың ба? Бір сағат күзетте тұруға шамаларың жетпеді ме? Сақ болыңыздар және дұға етіңіздер, сондықтан азғыруға түспеңіздер, рухани ынталы, бірақ дене әлсіз. Және тағы кетіп, сол сөзді айтып дұға етті. Және қайтып келгенде, оларды қайтадан ұйықтап жатқанын тапты, өйткені олардың көздері ауырлап жатты, және олар оған не жауап берерін білмеді. Және үшінші рет келеді және оларға айтады: ұйықтап жатырсыздар ма әлі де, демалып жатырсыздар ма? Жеткілікті, сағат келді, міне, адам ұлы

күнәкарлардың қолдарына сатылады. Тұрыңдар, барайық, міне, мені сатып жатқан жақындады.

Және ол әлі сөйлеп тұрғанда, дереу он екеудің бірі Искариот Яһуда келді, ал онымен бірге бас діни қызметкерлер мен жазушылар және ақсақалдар жіберген қылыштар мен таяқтармен қаруланған үлкен топ болды. Оны сатқан адам оларға белгі берген еді, былай деп: Мен кімді сүйсем, сол өзі болады, оны ұстап, қауіпсіз алып кетіңдер. Және ол бірден келіп, оған жақындап: Сәлем, раббай! - деді де, оны сүйді. Олар оның үстіне қолдарын салды және оны ұстады. Бірақ жанында тұрғандардың біреуі семсерін суырып алып, бас діни қызметшінің құлын ұрды және оның құлағын кесіп алды. Және жауап берген Иса оларға айтты: Қарақшыға қарсы сияқты семсерлер мен таяқтармен мені ұстауға шықтыңдар ма? Күн сайын сіздердің арларыңызда ғибадатханада үйрете отырып болдым, және мені ұстамадыңыздар. Бірақ жазбалар орындалсын деп. Және оны тастап кетіп, олардың барлығы қашып кетті. Және бір жас жігіт оған ілесті, жалаңаш денесінің үстіне зығыр мата киіп, және жас жігіттер оны ұстады. Бірақ ол зығыр матаны тастап, жалаңаш олардан қашып кетті.

Және олар Иисусты бас діни қызметкерге жетелеп апарды, және оған барлық бас діни қызметкерлер, ақсақалдар және дін мұғалімдері жиналды. Ал Петр алыстан оған бас діни қызметкердің ауласының ішіне дейін ерді, және

көмекшілермен бірге отырып, жарыққа қарай жылынып жатты. Бірақ бас діни қызметкерлер мен бүкіл кеңес Исаға қарсы куәлік іздеді, оны өлімге кесу үшін, және таба алмады. Көптеген адамдар оның қарсы жалған куәлік берді, және куәліктер бірдей емес еді. Және кейбіреулер тұрып, оның үстінен жалған куәлік беріп, былай деді Біз оның Мен осы қолмен жасалған ғибадатхананы бұзамын және үш күннің ішінде қолмен жасалмаған басқасын саламын дегенін естідік. Және олардың куәліктері осылай да бірдей болған жоқ. Және бас діни қызметкер тұрып, ортаға шығып, Исадан сұрады: Сен ештеңеге жауап бермейсің бе? Бұлар сенің қарсыңа не куәлік береді? Ол үнсіз болды және ештеңе жауап берген жоқ. Бас діни қызметкер оны қайтадан сұрады және оған айтты: Сен жарылқағанның ұлы Мәсіх бе? Ал Иса айтты: Мен сол адаммын, және сіздер адам ұлының күштің оң жағында отырғанын және аспанның бұлттары үстінде келе жатқанын көресіздер. Бас діни қызметкер өзінің тұнықтарын жыртып айтады: Неге әлі куәгерлерге мұқтажбыз? Сіздер құдайға тіл тигізуді толығымен естідіңіздер, бұл сіздерге қалай көрінеді? Ал олардың барлығы оны өлімге лайық деп айыптады. Және кейбіреулер оған түкіре бастады және оның бетін жауып, оны ұра бастады және оған айтты: бізге болжа, сені соққан кім? Және көмекшілер оны соққылармен ұрды.

Және Петр төменде, аулада болғанда, бас діни қызметкердің жас әйелдерінің бірі келеді, Және Петрдің

жылынып жатқанын көріп, оған қарап айтады: Сен де Назареялық Исамен бірге болдың. Бірақ ол жоққа шығарып, былай деді: Білмеймін және түсінбеймін не туралы айтып жатырсың. Содан ол сыртқа, алдыңғы аулаға шықты, және әтеш қақылдады. Және қыз оны көріп, қайтадан жанында тұрғандарға: Бұл олардың бірі деп айта бастады. Ол бірақ қайтадан жоққа шығарды. Және аздан кейін қайтадан жанында тұрғандар Петірге айтты: Шынымен сен олардан бірісің, өйткені сен Галилеялықсың және сенің сөйлеуің ұқсайды. Бірақ ол қарғай бастады және ант етті: Мен сендер айтып отырған осы адамды білмеймін. Және екінші рет әтеш қақылдады. Және Петр Исаның оған айтқан сөзін еске түсірді: Әтеш екі рет айқайлағанға дейін мені үш рет бас тартасың, және лақтырып жылады.

15

Және таң атысымен бас діни қызметкерлер ақсақалдармен, хатшылармен және бүкіл кеңеспен бірге дереу кеңес жасап, Исаны байлап алып кетті және Пилатқа тапсырды. Және Пилат оны сұрады: Сен яһудилердің патшасы ма? Ол жауап беріп оған айтты: Сен айтасың. Және бас діни қызметкерлер оны көп нәрсеге айыптады, бірақ ол ештеңе жауап бермеді. Бірақ Пилат оған қайтадан сұрақ қойды: Ештеңеге жауап бермейсің бе? Көр, саған қарсы қанша куәлік беріп жатыр. Бірақ Иса артық ештеңе жауап бермеді, сондықтан Пилат таңғалды. Мереке кезінде ол оларға олар

сұраған бір тұтқынды босатып жіберетін болатын. Бараббас деп аталатын адам бірге көтерілушілермен байланған болды, олар көтеріліс кезінде өлтіру жасаған еді. Және айқайлап жіберген топ оларға әрқашан жасағандай сұрауға бастады. Бірақ Пилат оларға жауап берді: Сіздер қалайсыздар ма, мен сіздерге еврейлердің патшасын босатайын? Ол білді, себебі бас діни қызметкерлер оны қызғаныштан тапсырған еді. Бірақ бас діни қызметкерлер көпшілікті қоздырды, сондықтан ол оларға одан да көбірек Барабасты босатсын деп. Бірақ Пилат жауап беріп, оларға қайтадан айтты: Сонда сіздер не істегімді қалайсыздар, сіздер яһудилердің патшасы деп айтатын кісімен? Бірақ олар қайтадан айқайлады: Оны қармаққа керіп өлтіріңдер! Ал Пилат оларға айтты: Ол не жамандық жасады? Олар одан да қатты айқайлады: Оны қармаққа керіп өлтір! Ал Пилат топқа жеткілікті істеуді тілеп, оларға Варавваны босатты, және Исаны қамшылап, ол айқышталсын деп берді.

Ал сарбаздар оны сот ішіне, яғни преторийге апарып кетті және бүкіл когортты шақырды. Және олар оны қызғылт-күлгін киімге киіздіреді және оған өріп жасаған тікенді тәж кигізеді. Және олар оны құшақтай бастады. Сәлем, еврейлердің патшасы, Және олар оның басын қамыспен ұрып, оған түкіріп жатты, тізе бүгіп, оған табынып жатты. Және олар оған мазақ еткенде, олар оның күлгін киімін шешіп, оның жеке киімдерін киіндірді және оны крестке керу үшін шығарды.

Және олар егістіктен келе жатқан Александр мен Руфтың әкесі Киренаиялық Симон деген бір адамды өтіп бара жатқанда оның крестін көтеріп алуға мәжбүрледі.

Және олар оны Голгоөа деген жерге алып келеді, ол аударғанда бас сүйек орны деген мағынаны білдіреді. Және олар оған мурмен араластырылған шарап ішуге берді, бірақ ол алмады. Және оны крестке керіп, олар оның киімдерін бөледі, оларға жребий тастап, кім не алатынын білу үшін. Сағат үшінші болды және олар оны крестке керді. Және оның айыптауының жазуы жазылған болды: Еврейлердің патшасы.

Және онымен бірге олар екі қарақшыны крестке керіп өлтіреді: біреуін оң жақтан, екіншісін сол жақтан. Және Ол заңсыздармен бірге саналды деген жазба орындалды. Және өтіп бара жатқандар оны қарғап, бастарын қимылдатып, былай деді: Ха, ғибадатхананы бұзып, үш күнде салатын! Өзіңді құтқар және крестен түс. Сол сияқты бас діни қызметкерлер де дін мұғалімдерімен бірге бір-біріне мазақтап айтты: Басқаларды құтқарды, өзін құтқара алмайды. Мәсіх, Исраилдің патшасы, қазір крестен түссін, сонда біз көріп, оған сенейік. Онымен бірге крестке қадалғандар да оны масқаралады.

Алтыншы сағат болғанда, қараңғылық бүкіл жер бетіне тоғызыншы сағатқа дейін орнады Және тоғызыншы сағатта Иса үлкен дауыспен айқайлап айтты: Элои, Элои, лима

сабахтани; бұл аударылғанда: Құдайым, Құдайым, неге мені тастадың?

Және жанында тұрған кейбір адамдар естіп: Қараңыз, ол Ілияны шақырып жатыр - деді. Бірақ бір адам жүгіріп барып, сүңгіні сірке суына толтырып, оны қамысқа қойып, оған ішкізді, айтып: Қойыңыздар, көрейік, Ілияс оны түсіруге келе ме. Ал Иса үлкен дауыс шығарып, соңғы тынысын берді. Және ғибадатхананың пердесі жоғарыдан төменге дейін екіге жыртылды. Оның қарсысында тұрған центурион Оның осылай айқайлап соңғы тынысын бергенін көріп, айтты: Шынымен, бұл адам Құдайдың Ұлы болды. Алыстан бақылап тұрған әйелдер де болды, олардың ішінде Магдалиналық Мария және кіші Иаковтың мен Иосенің анасы Мария, және Саломе болды. Олар Галилеяда болған кезде оған ерді және оған қызмет етті, және оған Иерусалимге бірге келген басқа да көптеген әйелдер.

Және қазірдің өзінде кеш түскен соң, себебі дайындық күні болды, яғни сенбіден бұрынғы күн, Ариматеялық беделді кеңес мүшесі Жүсіп келді, ол өзі де Құдайдың патшалығын күтіп тұрған еді, батылдап Пилатқа кіріп, Исаның денесін сұрады. Ал Пилат таңқалды, егер ол әлдеқашан өлген болса, және центурионды шақырып алып, одан көптен бұрын өлді ме деп сұрады. Центурионнан білгеннен кейін, денені Иосифке сыйлады. Және зығыр мата сатып алып, оны түсіріп, зығыр матаға орап, тастан қашалған қабірге қойды және қабірдің есігіне тас домалатты. Ал Магдалиналық

Мария және Иосенің Мариясы Оның қайда қойылғанын көріп тұрды.

16

Демалыс күні өткеннен кейін Магдалалық Мария, Иаковтың Мариясы және Саломе келіп оны майлау үшін хош иісті заттарды сатып алды. Және бір сенбінің өте таңертең, күн көтерілгенде, олар қабірге келеді. Және олар өздеріне қарай айтты еді: Кім бізге қабір есігінен тасты домалатып алады? Және көз көтеріп қарағанда, олар тастың домалатылып кеткенін байқайды, өйткені ол өте үлкен болатын. Қабірге кіргендер оң жақта отырған, ақ киім киген жас адамды көріп таңғалды. Бірақ ол оларға айтады: Қорқпаңыздар, сіздер айқышталған Назареялық Исаны іздейсіздер, ол тірілді, ол мұнда жоқ, міне, оны қойған орын. Бірақ барыңдар, оның шәкірттері мен Петірге айтыңдар, себебі ол сендерден бұрын Ғалилеяға барады, сонда оны көресіңдер, сендерге айтқанындай. Және олар қабірден шыққан соң қашып кетті, өйткені оларды дірілдеу мен үрей ұстады, және олар ешкімге ештеңе айтпады, өйткені қорқып жатты.

Тірілгеннен кейін таңертең демалыс күнінің бірінші күні ол алғаш рет Магдалалық Мариямға пайда болды, одан ол жеті жынды шығарып тастаған еді. Сол барып, онымен бірге болғандарға, жоқтап және жылап жатқандарға

хабарлады. Олар да оның тірі екенін және оған көрінгенін естігеннен кейін сенбеді. Осыдан кейін олардың екеуіне, егістікке бара жатқанда, басқа түрде пайда болды. Және олар кеткеннен кейін қалғандарға хабарлады, бірақ оларға да сенбеді. Кейінірек Ол он бір шәкіртке, олар дастарқан басында отырғанда, көрінді және олардың сенбеушілігі мен қатты жүректілігі үшін ұрыстады, себебі олар Оны тірілген күйінде көргендерге сенбеді. Және оларға айтты: барып, бүкіл дүниеге жақсы хабарды барлық жаратылысқа жарияландар. Сенген және шоқындырылған құтқарылады, ал сенбеген айыпталады. Ал сенген адамдарға мынадай белгілер ерте жүреді: менің атымда олар жындарды шығарады, жаңа тілдермен сөйлейді. Олар жыландарды көтереді, және егер өлтіретін бірдеңе ішсе, оларды зақымдамайды, науқас адамдарға қолдарын салады, және олар жазылады.

Сөйтіп, Иеміз оларға сөйлегеннен кейін аспанға алынды және Құдайдың оң жағында отырды. Олар шыққаннан кейін барлық жерде жариялады, Иеміз ынтымақтастық жасап және сөзді ілесіп келетін белгілер арқылы растады. Әмин.

Сандар

1

Және Жаратқан Ие Мұсаға Синай шөлінде, куәлік шатырында, екінші жылдың екінші айының бірінде, олардың Мысыр жерінен шыққаннан кейін, айтты: Исраилдің барлық жиналысының бастауын туыстығына сәйкес, олардың аталарының үйлеріне сәйкес, олардың атынан санына сәйкес, олардың басына сәйкес алыңдар. Жиырма жастан бастап және одан жоғары барлық еркектерді, Исраилдің әскери күшіне шығатын барлық адамдарды, оларды өз әскери бөлімдерімен бірге санаңдар, сен және Һарон оларды санаңдар. Және сіздермен бірге әрқайсысы өз руы бойынша билеушілер болады, олар әр аталар үйі бойынша болады.

Және бұлар сіздермен бірге тұратын ерлердің атаулары: Рубеннен Седиур ұлы Елисур, Симеоннан Саламиел, Сурисадайдың ұлы. Жұдадан Наассон – Аминадабтың ұлы. Иссахардан Натанаэль, Согардың ұлы, Зебулуннан –

Хелонның ұлы Элиаб, Жүсіптің ұлдарынан Ефремнен – Аммихудтың ұлы Елишама, Манассаның Гамалиел Фадасурдың ұлы. Бенжаминнің Абидан, Гадеонидің ұлы. Дан-ның Ахиезері, Амисадай-дың ұлы. Ашер руынан Эхранның ұлы Фагаиел. Гадтың Рагуэль ұлы Елисаф. Нефталимнен Ахире, Айнанның ұлы. Бұлар жиналыстың шақырылған адамдары, өз әулеттері бойынша рулардың басшылары, Исраилдің мыңбасылары болып табылады.

Және Мұса мен Һарон аты аталып шақырылған осы ерлерді алды. Олар екінші жылдың екінші айының бірінші күнінде бүкіл жамағатты жинады, және оларды ұрпақтары бойынша, әулеттері бойынша, есімдерінің саны бойынша тіркеді, жиырма жастан және одан жоғары әрбір еркекті басы бойынша. Жаратқан Ие Мұсаға қалай бұйырған болса, солай олар Синай айдалаларында саналды.

Және Исраилдің тұңғыш ұлы Рубеннің ұлдары туыстығына, рулары мен аталық үйлеріне, есімдерінің санына, бас санына қарай, жиырма жастан жоғары барлық еркектер, әскерге шығатын барлық адамдар болды. Рубен руынан олардың санағы қырық алты мың бес жүз. Симеонның ұлдарына олардың туыстығына сәйкес, олардың рулары бойынша, олардың аталарының үйлері бойынша, олардың есімдерінің саны бойынша, олардың басы бойынша, барлық еркектер жиырма жастан және одан жоғары, әскерге шығатын барлық адамдар. Олардың Симеон руынан санағы – елу тоғыз мың үш жүз.

Яһуданың ұлдарына олардың туыстығына қарай, олардың руларына қарай, олардың аталарының үйлеріне қарай, олардың есімдерінің санына қарай, басқа санау бойынша, барлық еркектер жиырма жастан және одан жоғары, әскерге шығатын барлық адамдар. Яһуда руынан олардың санағы жетпіс төрт мың алты жүз.

Иссахардың ұлдарына олардың туыстарына сәйкес, олардың руларына сәйкес, олардың аталарының үйлеріне сәйкес, олардың есімдерінің санына сәйкес, олардың басына сәйкес, барлық еркектер жиырма жастан және одан жоғары, әскерге шығатын барлық адамдар. Иссахар әулетінен олардың санағы елу төрт мың төрт жүз. Зебұлонның ұлдарына олардың туыстығына қарай, олардың рулары бойынша, олардың аталарының үйлері бойынша, олардың есімдерінің саны бойынша, олардың басы бойынша, барлық еркектер жиырма жастан және одан жоғары, әскерге шығатын барлық адамдар. Забулон руынан олардың санағы елу жеті мың төрт жүз.

Жүсіптің ұлдарына, Ефремнің ұлдарына, олардың туыстығына сәйкес, олардың рулары бойынша, олардың аталарының үйлері бойынша, олардың есімдерінің саны бойынша, олардың басы бойынша, барлық еркектер жиырма жастан және одан жоғары, әскерге шығатын барлық адамдар. Олардың Ефрем руынан санағы қырық мың бес жүз. Манассаның ұлдарына олардың туыстығына қарай, олардың рулары бойынша, олардың аталық үйлері

бойынша, олардың есімдерінің саны бойынша, олардың басы бойынша, барлық еркектер, жиырма жастан және одан жоғары, әскерге шығатын барлық адамдар. Манасса руынан олардың санағы отыз екі мың екі жүз. Бенжамин ұлдарына олардың туыстығына сәйкес, олардың рулары бойынша, олардың аталық үйлері бойынша, олардың есімдерінің саны бойынша, олардың басы бойынша, барлық еркектер жиырма жастан және одан жоғары, әскерге шығуға қабілетті барлық адамдар. Олардың Бенджамин руынан санағы, отыз бес мың төрт жүз. Гадтың ұлдарына олардың туыстығына қарай, олардың рулары бойынша, олардың аталарының үйлері бойынша, олардың есімдерінің саны бойынша, олардың басы бойынша, барлық еркектер жиырма жастан және одан жоғары, әскерге шығатын барлық адамдар. Олардың санағы Гад руынан қырық бес мың алты жүз елу.

Дан ұлдарына олардың туыстығына сәйкес, олардың рулары бойынша, олардың аталық үйлері бойынша, олардың есімдерінің саны бойынша, олардың басы бойынша, барлық еркектер жиырма жастан және одан жоғары, әскерге шығуға қабілетті барлық адамдар. Дан руынан олардың санағы алпыс екі мың жеті жүз. Ашердің ұлдарына олардың туыстығына сәйкес, олардың рулары бойынша, олардың ата үйлері бойынша, олардың есімдерінің саны бойынша, олардың басы бойынша, барлық еркектер жиырма жастан және одан жоғары, барлық әскерге шығушылар. Ашер тайпасынан олардың

санағы қырық бір мың бес жүз.

Нафталимнің ұлдарына олардың туыстығына сәйкес, олардың рулары бойынша, олардың аталық үйлері бойынша, олардың есімдерінің саны бойынша, олардың басы бойынша, барлық еркектер жиырма жастан және одан жоғары, әскерге шығатын барлық адамдар. Олардың Нефталим руынан санағы елу үш мың төрт жүз.

Бұл санақ болды, оны тексерді Мұса және Ҳарон және Исраилдің билеушілері он екі ер, әр ру бойынша бір ер, әулелер үйлерінің руы бойынша. Және Исраил ұлдарының барлық санағы олардың күшімен бірге жиырма жастан бастап және одан жоғары, Исраилде шайқасқа шығушылардың барлығы болды Алты жүз үш мың бес жүз елу.

Бірақ леуіліктер өз әулеттерінің рулары арасынан Исраил ұлдарының арасында саналмады. Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Көр, Леуі руын санамайсың және олардың санын Исраил ұлдарының арасында алмайсың. Және сен левиттерді куәлік шатырының үстіне, оның барлық ыдыстарының үстіне және онда бар барлық заттардың үстіне тағайындайсың. Олар шатырды және оның барлық ыдыстарын көтереді, және олар онда қызмет етеді, және шатырдың айналасында орналасады. Шатырды көтеру кезінде Леуіліктер оны бұзады, және шатырды орнату кезінде тұрғызады, ал жақындаған бөтен адам

өлсін. Исраил ұлдары өз тәртібінде орналасады, әрбір адам өз басшылығы бойынша, өздерінің күшімен бірге. Ал Леуіліктер куәлік шатырының айналасында қарама-қарсы қойылсын, және Исраил ұлдарында күнә болмайды. Және Леуіліктер өздері куәлік шатырының күзетін сақтайды. Және Израиль ұлдары Иеміз Мұса мен Һарұнға бұйырған барлық нәрсені солай жасады.

2

Иеміз Мұса мен Һаронға сөйледі және айтты: Әрбір адам өз тәртібіне, туларына, аталарының үйлеріне сәйкес ұстап тұрсын; Исраил ұлдары қарама-қарсы орналассын, куәлік шатырының айналасында Исраил ұлдары орналасады. Және шығыста бірінші орналасқандар - Яһуда лагерінің тәртібі олардың күшімен бірге, және Яһуда ұлдарының басшысы - Аминадабтың ұлы Наассон. Оның күшінің тексерілгендері, жетпіс төрт мың алты жүз. Және Иссахар тайпасының жанында орналасушылар, және Иссахар ұлдарының басшысы Натанаэл, Согардың ұлы. Оның тексерілген күші елу төрт мың төрт жүз. Және Забулон руына жанаша орда тігушілер, және Забулон ұлдарының басшысы Хайлонның ұлы Елиаб. Оның тексерілген күші елу жеті мың төрт жүз. Иуда лагерінен тексерілген барлық адамдар, жүз сексен алты мың төрт жүз, өздерінің әскерімен бірінші болып жолға шығады. Рубеннің лагерінің легиондары оңтүстікке қарай, олардың күші,

және Рубен ұлдарының басшысы – Седиурдың ұлы Елисур. Оның тексерілген күші - қырық алты мың бес жүз. Және оның жанында лагерь құрған Симеон руы, және Симеон ұлдарының басшысы Суришадайдың ұлы Саламиел. Оның тексерілген күші елу тоғыз мың үш жүз. Және оның жанында лагерь құрған Гад руы, ал Гад ұлдарының басшысы – Рагуилдің ұлы Елисаф. Оның тексерілген күші қырық бес мың алты жүз елу. Рубен лагерінің барлық тексерілгендері, жүз елу бір мың төрт жүз елу, өз әскерлерімен бірге екінші болып жолға шығады.

Және куәлік шатыры мен Леуіліктердің лагері лагерлердің ортасында алынып кетіледі, олар қалай лагерге тұрса, солай шығады, әрқайсысы өз басшылығына сәйкес ұстанып. Ефремнің лагерінің тәртібі теңіз жанында олардың күшімен бірге, және Ефрем ұлдарының басшысы Елисама, Аммихудтың ұлы. Оның тексерілген күші қырық мың бес жүз.

Және Манасса тайпасының жанында орналасушылар, және Манасса ұлдарының басшысы Фадассур ұлы Гамалиел. Оның тексерілген күші отыз екі мың екі жүз. Және Бенямин руының жанында лагерь құрушылар, және Бенямин ұлдарының басшысы Абидан, Гадеонидің ұлы. Оның тексерілген күші: отыз бес мың төрт жүз. Ефрем лагерінің барлық тексерілгендері, жүз мың және сегіз мың және жүз, өз күштерімен бірге үшінші болып шығады.

Дан тәртібінің лагері солтүстікке қарай олардың күшімен, және Дан ұлдарының басшысы Ахиезер, Амисадай ұлы. Оның күшінің тексерілгендері – алпыс екі мың жеті жүз. Және оның жанында орда тігушілер Ашер руы, және Ашер ұлдарының басшысы Фагеел, Эхранның ұлы. Оның тексерілген күші қырық бір мың бес жүз. Және Нефтали руының жанында лагерь құрушылар, және Нефтали ұлдарының басшысы Аинанның ұлы Ахире. Оның тексерілген күші елу үш мың төрт жүз. Дан лагерінің барлық тексерілгендері, жүз елу жеті мың алты жүз, соңғылар болып өз тәртібі бойынша шығады.

Бұл Исраил ұлдарының аталық үйлері бойынша санағы, олардың күштерімен бірге лагерьлердің барлық санағы, алты жүз мың және үш мың бес жүз елу. Бірақ леуіліктер олардың арасында саналмаған еді, Жаратқан Ие Мұсаға бұйырғандай. Және Исраилдің ұлдары Жаратқан Мұсаға бұйырған барлық нәрсені жасады, осылай олар өз тәртібі бойынша қоныстанды, және осылай әрқайсысы өз рулары мен аталар үйлері бойынша ұстанып шықты.

3

Және бұлар Һарон мен Мұсаның ұрпақтары, Жаратқан Ие Мұсамен Синай тауында сөйлескен күні. Және бұлар Ааронның ұлдарының атаулары: тұңғышы Надаб, және Абиуд, Елеазар, және Итамар. Бұлар Һаронның ұлдарының

атаулары, майланған діни қызметкерлер, оларды діни қызметкер болып қызмет етуге арнап қасиеттеген. Және Надаб пен Абиуд Иеміздің алдында өлді, олар Иеміздің алдында Синай шөлінде бөтен от ұсынғанда, және оларда балалар болмады, және Елеазар мен Итамар олардың атасы Һаронмен бірге діни қызмет атқарды.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Леуі руын ал және оларды діни қызметкер Һаронның алдына қой, олар оған қызмет етсін. Және олар оның күзетшілерін және Исраил ұлдарының күзетшілерін куәлік шатырының алдында сақтайды, шатырдың жұмыстарын атқару үшін. Және олар куәлік шатырының барлық ыдыстарын және Исраил ұлдарының күзетін шатырдың барлық жұмыстары бойынша сақтайды. Және сен Леуіліктерді Һаронға және оның ұлдарына, діни қызметкерлерге бересің, бұлар маған Исраил ұлдарынан сыйлық ретінде берілген. Және Аарон мен оның ұлдарын куәлік шатырына тағайындайсың, және олар өздерінің діни қызметін сақтайды, және құрбандық орынға қатысты барлығын, және перденің ішіндегіні, ал жат адам тиіп кетсе өледі. Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Және міне, мен Исраил ұлдарының арасынан левиттерді алдым, жатырды ашатын барлық тұңғыштың орнына. Олар өтемақы болады, және левиттер маған тиесілі болады. Маған барлық тұңғыш туған тиесілі, себебі мен Мысыр жерінде барлық тұңғыш туғанды ұрған күні, Исраилдегі барлық тұңғыш туғанды өзіме қасиеттедім, адамнан бастап малға дейін олар маған

тиесілі болады, мен Жаратушымын.

Және Жаратқан Ие Синай айдалаында Мұсаға сөйледі, айта отырып, Леуінің ұлдарын олардың әкелерінің үйлері бойынша қарап шық, олардың рулары бойынша, барлық еркектерді бір айлықтан және одан жоғары санап шық. Мұса мен Ҳарон оларды Иеміздің дауысы арқылы тексерді, Иеміз оларға бұйырған тәсілмен.

Және бұлар Леуінің ұлдары олардың аттары бойынша: Гедсон, Каат және Мерари. Және бұлар Гедсонның ұлдарының атаулары олардың рулары бойынша: Лобени және Семеи. Және Қахаттың ұлдары олардың рулары бойынша: Амрам және Иссаар, Хеброн және Озиел. Және Мерари ұлдары олардың рулары бойынша, Моли және Муси, бұлар Левиттердің рулары олардың әкелер үйлері бойынша. Гершонға Лобенидің халқы және Шимейдің халқы тиесілі болды, бұлар Гершонның халықтары. Олардың санағы барлық еркектердің санына сәйкес бір айлықтан жоғары – жеті мың бес жүз. Және Гершонның ұлдары шатырдың артында теңіз жағында орналасады. Және Гедсон халқы әулеттерінің үй билеушісі Даелдің ұлы Елисаф. Және Гедсон ұлдарының күзеті куәлік шатырында: шатыр және жабын, және куәлік шатырының есігінің жабыны, және ауланың пардалары, және шатырдың үстіндегі ауланың қақпасының пердесі, және оның барлық істерінің қалдықтары.

Қаатқа Амрам халқы бір, Иссаар халқы бір, Хеброн халқы бір және Озиел халқы бір – бұлар Қааттың халықтары, санға сәйкес. Бір айлық және одан жоғары барлық еркектер, сегіз мың алты жүз адам, киелі заттарды күзетті. Кахат ұлдарының халықтары шатырдың оңтүстік жағында орналасады. Және Каат халықтарының аталар үйінің билеушісі Озиелдің ұлы Елисафан болды.

Және олардың күзеті: ковчег, үстел, шамдан, құрбандық үстелдер, қасиетті ыдыстар, олар осылармен қызмет етеді, жабын және олардың барлық жұмыстары. Және Леуіліктер басшыларының үстіндегі басшы, діни қызметкер Аарон ұлы Елеазар, қасиетті заттардың күзетін сақтауға тағайындалды. Мерариге Моолидің халқы және Мусидің халқы – бұлар Мераридің халықтары. Олардың саны бойынша санағы, бір айлық және одан жоғары барлық еркектер, алты мың елу. Және Мерари халқының аталар үйінің билеушісі, Абихаилдың ұлы Суриел, шатырдың жақтарынан солтүстікке қарай лагерь салады. Мерари ұлдарының күзетінің санағы: шатырдың бастықтары, оның сырықтары, оның бағаналары, оның табандары, олардың барлық ыдыстары және олардың жұмыстары. және ауланың айналасындағы бағаналарды, және олардың негіздерін, және қазықтарды, және олардың арқандарын.

Куәлік шатырының шығыс жағына бет алып орналасатындар - Мұса және Ҳарон және оның ұлдары, Исраил ұлдарының күзеті үшін қасиеттінің күзетін

сақтаушылар, ал жанасқан бөтен адам өледі. Леуіліктердің барлық санағы, оларды Мұса мен Һарон Жаратқанның бұйрығы бойынша олардың рулары бойынша санады, бір айдан жоғары барлық еркектер, жиырма екі мың.

Жаратқан Ие Мұсаға былай деді: Исраил ұлдарының бір айдан асқан барлық тұңғыш туған ұл балаларын санап шық және олардың атын тізімге ал. Және сен леуіліктерді маған аласың, мен Жаратқан Иемін, Исраил ұлдарының барлық тұңғыш туғандарының орнына, және леуіліктердің малын Исраил ұлдарының малындағы барлық тұңғыш туғандардың орнына. Және Мұса Жаратқанның бұйырғаны бойынша Исраил ұлдарының барлық тұңғыш туғандарын барып көрді. Және барлық тұңғыш туған еркек балалар бір айлық және одан жоғары жастағылардың аттары бойынша санағанда, олардың саны жиырма екі мың екі жүз жетпіс үш болды. Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Леуіталарды Исраилдің барлық тұңғыш туған ұлдарының орнына ал, және Леуіталардың малын олардың малының орнына ал, және Леуіталар Маған тиесілі болады, Мен Жаратқан Иемін. Және Исраил ұлдарының тұңғыш туғандарынан Леуіліктерден асып кеткен үш жүз жетпіс үштің арқасы, Және әр бас үшін бес сикл аласың, киелі дидрахма бойынша аласың, сиклде жиырма обол. Және сен күмісті Аарон мен оның ұлдарына берерсің, олардың арасындағы артық адамдардың өтемақысы ретінде. Және Мұса Леуіліктердің санынан артық болғандардың босату ақысы ретінде күмісті алды. Израил ұлдарының

тұңғыштарынан күмісті алды, мың үш жүз алпыс бес сикл, киелі сикл бойынша. Және Мұса артық болғандардың өтемақысын Һарұнға және оның ұлдарына Иеміздің бұйрығы бойынша берді, Ие Мұсаға бұйырғандай.

4

Және Жаратқан Ие Мұса мен Һаронға сөйледі, айтып: Қаһат ұлдарының жалпы санын Леуі ұлдарының ішінен ал, олардың рулары бойынша, олардың әкелер үйлері бойынша Жиырма бес жастан бастап елу жасқа дейін, куәлік шатырындағы барлық жұмыстарды атқару үшін қызметке кіретін әрбір адам.

Және бұлар Қахат ұлдарының куәлік шатырындағы жұмыстары, қасиеттілердің қасиеттісі. Және Һарон мен оның ұлдары лагерь көшкенде кіреді, және жабатын пердені түсіреді, және онымен куәлік сандығын жабады. Және олар оның үстіне көгілдір тері жабынды салады, және оның үстіне жоғарыдан толық көгілдір киімді жабады, және сырықтарды кіргізеді.

Және алдыңғы қойылған үстелдің үстіне олар толығымен күлгін киім салады, және тостағандарды, және түтетін ыдыстарды, және кесе-аяқтарды, және құйылым ыдыстарын, олардың ішінде құяды, және нан-тоқаштар үнемі оның үстінде болады. Және олар оның үстіне қызыл

киім салады, және оны көгілдір терілік жабынмен жабады, және оның арқылы ұстағыштарды өткізеді. Және олар көк киімді алады және жарық беретін шырақшаны, оның шамдарын, оның қысқыштарын, оның құюға арналған ыдыстарын және олар қызмет ететін майдың барлық ыдыстарын жабады. Және олар оны және оның барлық ыдыстарын көк теріден жасалған жабынға салады, және оны көтергіш сырықтардың үстіне қояды. Және алтын құрбандық үстіне олар көк киім жабады, және оны көк теріден жасалған жабынмен жабады, және оның сырықтарын салады.

Және олар қасиетті орындарда қызмет ету үшін пайдаланылатын барлық қызметтік ыдыстарды алады, оларды көк киімге салады, көк терілік жабынмен жабады және сырықтарға қояды. Және ол жабынды құрбандық орнының үстіне қояды, және олар оның үстіне толық қызғылт күлгін киім жабады. Және олар оның үстіне барлық ыдыстарды қояды, олармен оған қызмет ететін қанша болса, және шоқтарды, және ет ілгектерді, және тостағандарды, және жабынды, және құрбандық үстелінің барлық ыдыстарын, және оның үстіне көк терілі жабынды салады, және оның сырықтарын кіргізеді, және күлгін киімді алады, және шұңғымашыны және оның табанын жабады, және оны көк терілі жабынға салады, және сырықтарға қояды. Һарон және оның ұлдары қасиетті заттарды және барлық қасиетті ыдыстарды жабуды аяқтайды, лагерді көтеру кезінде, және осыдан кейін Қахат

ұлдары көтеру үшін кіреді, бірақ олар қасиетті заттарға ұстамайды, өлмеу үшін. Осыларды Қахат ұлдары куәлік шатырында көтереді.

Қадағалаушы Елеазар, діни қызметкер Аарон ұлы: жарық майы, құрамдық хош иіс, күнделікті құрбандық, жағу майы, бүкіл шатырды қадағалау және онда қасиеттіде не бар болса, барлық істерде.

Иеміз Мұса мен Һаронға былай деп сөйледі: Қаһат халқын, Леуілік руының ішінен жоймаңдар. Мұны оларға жасаңдар, сонда олар өмір сүреді және өлмейді, олар ең қасиетті заттарға жақындағанда. Һарон мен оның ұлдары жақындасын және оларды әрқайсысын өз міндеті бойынша тағайындасын. Және олар кенеттен қасиетті заттарды көру үшін кірмесін, әйтпесе өледі.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Гедсон ұлдарының бастауын ал, және оларды өздерінің аталық үйлері бойынша, өздерінің рулары бойынша, Жиырма бес жастан бастап елу жасқа дейін оларды санап шық, куәлік шатырында өз жұмысын орындау үшін қызмет етуге кіретін әрбір адамды. Бұл Гершон халқының қызметі: қызмет ету және көтеру. Және ол шатырдың терілерін, куәлік шатырын, оның жабындысын, оның үстінде жоғарыдан болған көк жабындыны және куәлік шатырының есігінің жабындысын көтереді, және ауланың перделерін, куәлік шатырының үстіндегілерді,

қалғандарын және барлық қызметтік ыдыстарды, олардағы қызмет ететіндердің бәрін жасайды. Аарон мен оның ұлдарының ауызы бойынша Гедсон ұлдарының қызметі олардың барлық қызметтеріне сәйкес және олардың барлық жұмыстарына сәйкес болады, және сен оларды олардың дайындайтын барлығын ат бойынша бақылайсың. Бұл Гедсон ұлдарының куәлік шатырындағы қызметі, және олардың күзеті діни қызметкер Ааронның ұлы Итамардың қолында.

Мерари ұлдарын олардың рулары бойынша, олардың аталық үйлері бойынша санаңдар. Жиырма бес жастан бастап елу жасқа дейін оларды тексеріңдер, куәлік шатырында қызмет ету жұмыстарына кіретін әркімді. Және бұлар куәлік шатырындағы олардың барлық жұмыстары бойынша олар арқылы көтерілетіндердің ережелері: шатырдың бастықтары, және сырықтар, және оның бағаналары, және оның табандары, және жабын, және олардың табандары, және олардың бағаналары, және шатырдың есігінің жабыны, және аула бағаналарын айналасында, және олардың негіздерін, және аула қақпасының перде бағаналарын, және олардың негіздерін, және олардың қазықтарын, және олардың арқандарын, және олардың барлық ыдыстарын, және олардың барлық қызмет заттарын, аттары бойынша оларды тексеріңіздер, және олар көтеретін күзеттің барлық ыдыстарын. Бұл Мерари ұлдарының халқының қызметі олардың барлық істерінде куәлік шатырында діни қызметкер Һаронның

ұлы Итамардың қолымен.

Және Мұса мен Һарон және Исраилдің билеушілері Қахаттың ұлдарын олардың рулары бойынша, олардың аталық үйлері бойынша тексерді, Жиырма бес жастан бастап елу жасқа дейін, куәлік шатырында қызмет ету және жұмыс істеу үшін кіретін әрбір адам. Және олардың рулары бойынша санақ екі мың жеті жүз елу болды. Бұл Қахат халқының санағы, куәлік шатырында қызмет ететін барлық адамдар, Жаратқанның дауысы арқылы Мұса мен Һарон санағандай, Мұсаның қолы арқылы.

Және Гершон ұлдары олардың рулары бойынша, олардың әкелер үйлері бойынша саналды, Жиырма бес жастан бастап елу жасқа дейін куәлік шатырында қызмет етуге және жұмыстарды орындауға кіретін әрбір адам. Және олардың санағы олардың рулары бойынша, олардың әулеттік үйлері бойынша екі мың алты жүз отыз болды. Бұл Гершон ұлдарының халқын санау, куәлік шатырында қызмет ететін барлық адамдар, оларды Мұса мен Аарон Жаратқанның дауысы арқылы, Мұсаның қолы арқылы санады.

Мерари ұлдарының халқы да олардың рулары бойынша, олардың әкелер үйлері бойынша саналды, Жиырма бес жастан бастап елу жасқа дейін куәлік шатырының жұмыстарына қызмет етуге кіретін әрбір адам. Және олардың санағы олардың рулары бойынша, олардың

аталық үйлері бойынша үш мың екі жүз болды. Бұл Мерари ұлдарының халқын санау болды, оларды Мұса мен Һарон Иеміздің дауысы арқылы Мұсаның қолы арқылы санады. Барлық тексерілгендер, кімдерді Мұса және Һарон және Исраилдің билеушілері Леуіліктерді олардың рулары мен аталық үйлері бойынша тексерді. Жиырма бес жастан бастап елу жасқа дейін, куәлік шатырындағы жұмыстарға және көтеріп тасымалданатын жұмыстарға кіретін әрбір адам. Санақтан өткендер сегіз мың бес жүз сексен болды. Жаратқанның дауысы арқылы Ол оларды Мұсаның қолы арқылы санады, әрбір адамды олардың істеріне сәйкес және олар өздері көтеретін нәрселеріне сәйкес, және олар саналды, Жаратқан Мұсаға бұйырған жол бойынша.

5

Және Иеміз Мұсаға сөйледі: Израил ұлдарына бұйрық бер, және олар лагерден барлық алапестілерді, барлық ағынды аурулыларды және барлық жан үстінде арамдарды жіберіп шығарсын. Еркектен бастап әйелге дейін, лагерден сыртқа жіберіңдер, және олар өз лагерлерін арамдамасын, олардың ішінде Мен тұрамын. Және Исраил ұлдары осылай істеді, және оларды лагердің сыртына жіберді, Жаратқан Иеміз Мұсаға айтқандай, Исраил ұлдары осылай істеді.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Исраил

ұлдарына сөйле, айта отырып: ер немесе әйел, кім болса да барлық адамдық күнәлардан біреуін жасайды, және елемей, елемейді және кінә жасайды, сол жан Ол жасаған күнәсін мойындайды және бұзушылықты қайтарады: негізгі сомасын және оның бесінші бөлігін оған қосады, және кімге бұзды, соған қайтарады. Егер адамға қылмысты қайтару үшін туыс өкіл болмаса, онда Иеге қайтарылатын қылмыс діни қызметшіге тиесілі болады, ішінара тазарту қошынан басқа, ол арқылы оның туралы тазарту жасалады.

Және Исраил ұлдарының арасындағы барлық қасиетті заттар бойынша барлық алғашқы жемістер, олар Иеге қанша ұсынса, діни қызметкерге тиесілі болады. Және әрқайсысының киелі заттары өзінікі болады, ал кім діни қызметкерге берсе, соған тиесілі болады.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Исраил ұлдарына сөйле және оларға айтасың: егер біреудің әйелі жолынан тайып, оны менсінбей елемесе, Және біреу онымен ұрық төсегінде жатса, және бұл оның күйеуінің көздерінен жасырын болса, және ол жасырса, өзі арам болса, және онымен куә болмаса, және ол ұсталмаса, және оған күмән рухы келіп, өз әйеліне күмәнданса, ал ол арамдалған болса, немесе оған күмән рухы келіп, өз әйеліне күмәнданса, ал ол арамдалмаған болса Және адам өз әйелін діни қызметкерге әкелетін болады, және оның туралы сыйлықты әкелетін болады, ефаның оныншысын арпалы ұнды, оның үстіне май құймайтын болады, және

оның үстіне күннің түтетін шайырын қоймайтын болады, өйткені бұл күмәнданудың құрбандығы болады, еске алудың құрбандығы, күнәні еске түсіретін.

Және діни қызметкер оны әкеледі, және оны Иеміздің алдында тұрғызады. Және діни қызметкер саз ыдыстың ішіндегі таза тірі суды алады, және куәлік шатырының еденінің үстінде болатын топырақты алып, діни қызметкер суға салады. Және діни қызметкер әйелді Жаратқанның алдына қояды, әйелдің басын ашады, және оның қолдарына еске алу құрбандығын, қызғанышты құрбандықты береді, ал діни қызметкердің қолында осы қарғаулы ащы су болады. Және діни қызметші оны ант етуге мәжбүр етеді және әйелге айтады: Егер ешкім сенімен бірге ұйықтамаса, егер сен өз еріннің астында ластану арқылы бұзбаған болсаң, осы қарғанған айыптау суынан кінәсіз бол. Егер сен күйеулі болып тұрып заң бұзған болсаң, немесе арамдалған болсаң, және біреу өз төсегін саған берген болса, күйеуіңнен басқа, Және діни қызметкер әйелді осы қарғыстың антымен ант етуге мәжбүр етеді, және діни қызметкер әйелге айтады: Жаратушы сені халқыңның ортасында қарғыс пен ант ретінде берсін, Жаратушы сенің санңды құлатып, іштіңді ісіндіргенде. Және осы қарғыс су сенің ішіңе кіріп, ішіңді ісіндіріп, жамбасыңды құртады, және әйел айтады: болсын, болсын.

Және діни қызметкер осы қарғыстарды кітапқа жазады, және оларды қарғаудың ащы суына сүртіп тастайды. Және

ол әйелге қарғаулы ескерту суын ішіреді, және қарғаулы ескерту суы оның ішіне кіреді.

Және діни қызметкер әйелдің қолынан күмәншілік құрбандығын алады, және құрбандықты Жаратқанның алдына қояды, және оны құрбандық үстеліне әкеледі. Және діни қызметкер оның құрбандығынан естелікті алады, және оны құрбандық орнына ұсынады, және осыдан кейін әйелге суды ішіреді. Және егер ол арамдалған болса және оның еріне ұмытылып қалса, және қарғалған айыптау суы оның ішіне кірсе, онда қарны ісініп, жамбасы құлайды және әйел өз халқына қарғыс болады. Егер әйел арамдалмаса, және таза болса, онда кінәсіз болады және ұрпақ береді. Бұл қызғаныш заңы, егер әйел күйеулі болып жүріп бұзса және арамдалса. Немесе адам, егер оған қызғаныш рухы келсе және өз әйеліне қызғанса, және өз әйелін Иеміздің алдында тұрғызса, онда діни қызметкер оған осы заңның барлығын орындайды, Және адам күнәдан кінәсіз болады, ал сол әйел өзінің күнәсін алады.

6

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Исраил ұлдарына сөйле, Және сен оларға айтасың: ер немесе әйел, кім болса да Иеге тазалық антын беру үшін ұлы антпен антпенсе, Ол шараптан және күшті сусыннан тазарады, және шараптан жасалған сірке мен күшті сусыннан

жасалған сіркені ішпейді, және жүзімнен өндірілген нәрселерді ішпейді, және жаңа жүзім мен кепкен жүзімді жемейді, өзінің антын берген барлық күндері бойы. Жүзім бұтасынан шығатын барлық нәрселерден, шараптан бастап жүзім қабығы мен жүзім дәніне дейін тазару күндерінің барлығында ештеңе жемейді. Ұстара оның басына келмейді, Жаратқанға антталған күндер орындалғанша; қасиетті болады, Жаратқанға антының барлық күндерінде басының шашын өсіреді. Барлық өлген жанға қатысты ол әкесі мен анасына кірмейді. Және ағасы мен әпкесі үстінде ол ластанбайды, олар өлген кезде, себебі Құдайдың антты оның басында.

Оның антын берген барлық күндері ол Жаратқанға қасиетті болады. Егер бірақ кімде-бір оның үстінде кенеттен өлсе, бірден оның антының басы арамдалады, және ол өзінің басын тазартылған күні қырады, жетінші күні қырылады. Және сегізінші күні ол екі кептерді немесе екі көгершін балаларын діни қызметкерге, куәлік шатырының есіктеріне әкеледі.

Және діни қызметкер күнәлар туралы бір құрбандық және түгелдей өртелетін құрбандыққа бір құрбандық жасайды, және діни қызметкер оның жан туралы жасаған күнәлары үшін күнәларын өтейді, және сол күні оның басын киелі етеді, ол Жаратқан Иеге киелі етілген антының күндерінде. Және ол жылдық қозыны қылмысқа әкеледі, және бұрынғы күндер ақылсыз болады, себебі оның антының басы

ластанды.

Және бұл дуа еткен адамның заңы: қай күні өзінің дуа күндерін толтырса, өзі куәлік шатырының есіктеріне әкеледі. Және ол өз сыйлығын Иеге әкеледі: түгелдей өртеуге бір жылдық мінсіз бір қозы, және күнәға бір жылдық мінсіз бір қозы, және құтқаруға бір мінсіз қошқар, және ашытқысыз нәзік ұннан майда араластырылған нан себеті, және ашытқысыз майда жағылған жұқа нан, және олардың құрбандығы, және олардың сұйық тартуы. Және діни қызметкер оны Жаратқанның алдына әкеледі, оның күнәсі туралы жасайды және оның түтін құрбандығын ұсынады. Және қошқарды Жаратқанға құтқару құрбандығы ретінде ашытқысыз нандардың себетінің үстінде шалады, және діни қызметкер оның құрбандығын және оның сұйық құрбандығын жасайды. Және антқа берілген адам куәлік шатырының есіктерінің жанында өзінің антының басын қырады, және шаштарды құтқару құрбандығының астындағы оттың үстіне қояды.

Және діни қызметкер қошқардан пісірілген иықты, себеттен бір ашытқысыз нанды және бір ашытқысыз жұқа нанды алады және оны қырғаннан кейін ант берген адамның қолдарына қояды. Және діни қызметкер оларды Иеміздің алдында жабу ретінде әкеледі, бұл діни қызметкерге қасиетті болады толқын ұсынысының кеудесінен және көтеру ұсынысының иығынан, және осыдан кейін ант берген адам шарап ішеді. Бұл сенім

берген адамның заңы: кім Жаратқанға өз сыйлығын сенім туралы берсе, оның қолы табатынынан бөлек, өз сенімінің күші бойынша, тазалық заңы бойынша сенім берсе.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Ҳаронға және оның ұлдарына сөйле, айта отырып: осылай Исраилдің ұлдарын батасыңдар, оларға айта отырып Жаратқан Ие сені батасын беріп, сақтасын. Жаратқан Өзінің бетін саған жарқыратсын және саған мейірім жасасын. Жаратқан ие өз бетін саған көтеріп, саған бейбітшілік берсін. Және олар менің атымды Исраил ұлдарының үстіне қояды, және мен Жаратқан Ие оларды батаймын.

7

Мұса шатырды орнатып болған күні, ол оны, оның барлық ыдыстарын, құрбандық үстелін және оның барлық ыдыстарын майлап, қасиеттеді. Және Исраилдің билеушілері әкелді, олардың аталық үйлерінің он екі билеушісі, бұлар рулардың билеушілері, бұлар тексеру ісінде тұрғандар. Және олар өздерінің сыйлықтарын Иеміздің алдына әкелді: алты жабық арбаны және он екі өгізді, екі басшыдан бір арбадан, және әрқайсысынан бір бұзаудан, және оларды шатырдың алдына әкелді. Және Иеміз Мұсаға былай деп айтты: Олардан ал, және олар куәлік шатырының қызметтік жұмыстарына арналады, және оларды леуіліктерге бер, әрқайсысына өз қызметіне

сәйкес. Және Мұса арбаларды және өгіздерді алып, оларды Леуіліктерге берді. Және екі арбаны және төрт өгізді Гедсон ұлдарына олардың қызметтеріне сәйкес берді. Және төрт арбаны және сегіз өгізді Мерари ұлдарына олардың қызметіне сәйкес діни қызметкер Аарон ұлы Итамар арқылы берді. Және Каат ұлдарына бермеді, себебі олар киелі қызмет заттарын иықтарында көтереді.

Және билеушілер құрбандық үстелін майлаған күні оның арналуына сыйлықтар әкелді, және билеушілер өз сыйлықтарын құрбандық үстелінің алдына әкелді. Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: басшы күн сайын, басшы күн сайын олар өздерінің сыйлықтарын құрбандық үстелін бағыштауға ұсынсын.

Бірінші күні өз сыйлығын ұсынушы Иуда руының басшысы Аминадаб ұлы Наассон болды. Және ол өз сыйлығын әкелді: бір күміс табақ, оның салмағы жүз отыз, бір күміс тостаған, жетпіс сикль киелі сикльге сәйкес, екеуі де майда ұнға толы, майға араластырылған, құрбандыққа арналған. Бір түтетқіш он алтыннан жасалған, түтетінге толы. Сыйырлардан бір бұзау, бір қошқар, бір жылдық қозы түгелдей өртелетін құрбандыққа, және ешкілерден күнә үшін бір теке. Және құтқару құрбандығына екі сиыр, бес қошқар, бес теке, бес бір жасар қозы – бұл Аминадаб ұлы Наассонның сыйлығы.

Екінші күні Иссахар руының басшысы, Согардың ұлы

Натанаил ұсынды. Және ол өз сыйлығын әкелді: бір күміс табақ, оның салмағы жүз отыз, бір күміс тостаған, жетпіс сикль киелі сикльге сәйкес, екеуі де майда ұнға толы, майға араластырылған, құрбандыққа арналған. Бір түтетқіш он алтыннан жасалған, түтетінге толы. Сыйырлардан бір бұзау, бір қошқар, бір жылдық қозы түтін құрбандыққа, және ешкілерден күнә үшін бір теке. Және құтқару құрбандығына екі сиыр, бес қошқар, бес теке, бес жылдық қозы – бұл Согардың ұлы Натанаилдің сыйлығы.

Үшінші күні Забулон ұлдарының билеушісі Хелон ұлы Елиаб. Оның сыйлығы: бір күміс табақ, оның салмағы жүз отыз, бір күміс табақша, жетпіс сикль қасиетті сикль бойынша, екеуі де майда ұн майға араластырылған, құрбандыққа арналған, толы. Бір түтетқіш он алтыннан, түтетінге толы. Сыйырлардан бір бұзау, бір қошқар, бір жылдық қозы түгелдей өртелетін құрбандыққа, және ешкілерден күнә үшін бір теке. Және құтқару құрбандығына екі бұзау, бес қошқар, бес теке, бес бір жасар қозы – бұл Хелонның ұлы Елиабтың сыйлығы.

Төртінші күні Рубен ұлдарының басшысы, Шедеурдың ұлы Елисур. Оның сыйлығы: бір күміс табақ, оның салмағы жүз отыз, бір күміс табақ, жетпіс сикл киелі сикл бойынша, екеуі де майда ұнмен толтырылған, майға араластырылған, құрбандыққа арналған. Бір түтетқіш он алтыннан жасалған, түтетінге толы. Сыйырлардан бір бұзау, бір қошқар, бір жылдық қозы түгелдей өртелетін

құрбандыққа, және ешкілерден күнә үшін бір теке. Және құтқару құрбандығына екі сиыр, бес қошқар, бес теке, бес жылдық қозы – бұл Седиурдың ұлы Елисурдың сыйлығы.

Бесінші күні Симеон ұлдарының басшысы Суришадайдың ұлы Саламиел. Оның сыйлығы: бір күміс табақ, оның салмағы жүз отыз, бір күміс табақ, жетпіс сикл қасиетті сикл бойынша, екеуі де майға ілінген майда ұннан толы, құрбандыққа. Он алтын түтетқіш бір, түтетіден толы. Сыйырлардан бір бұзау, бір қошқар, бір жылдық қозы түгелдей өртелетін құрбандыққа, және ешкілерден күнә үшін бір теке. Және құтқару құрбандығына екі сиыр, бес қошқар, бес теке, бес бір жасар қозы, бұл Сурисадай ұлы Саламиелдің сыйлығы.

Алтыншы күні Гад ұлдарының билеушісі Рагуэлдің ұлы Элиасаф болды. Оның сыйлығы: бір күміс табақ, оның салмағы жүз отыз, бір күміс табақ, жетпіс сикл қасиетті сикл бойынша, екеуі де майда ұнға май араластырылып толтырылған, құрбандыққа арналған. Бір түтетқіш он алтыннан жасалған, түтетінге толы. Сыйырлардан бір бұзау, бір қошқар, бір жылдық қозы түгелдей өртелетін құрбандыққа, және күнә туралы ешкілерден бір текені. Және құтқару құрбандығына екі сиыр, бес қошқар, бес теке, бес бір жасар қозы, бұл Рагуил ұлы Елисафтың сыйлығы.

Жетінші күні Ефрайым ұлдарының билеушісі,

Аммихудтың ұлы Елишама. Оның сыйлығы: бір күміс табақ, оның салмағы жүз отыз, бір күміс табақ, жетпіс сикл киелі сикл бойынша, екеуі де майда ұнға май араластырылып толтырылған, құрбандыққа. Бір түтетқіш он алтыннан жасалған, түтетінге толы. Сыйырлардан бір бұзау, бір қошқар, бір жылдық қозы түгелдей өртелетін құрбандыққа, және ешкілерден күнә үшін бір теке. Және құтқару құрбандығына екі сиыр, бес қошқар, бес теке, бес бір жасар қозы, бұл Еммиуд ұлы Елисаманың сыйлығы.

Сегізінші күні Манасса ұлдарының билеушісі Фадассурдың ұлы Гамалиел. Оның сыйлығы: бір күміс табақ, оның салмағы жүз отыз, бір күміс табақша, жетпіс сикль қасиетті сикльге сәйкес, екеуі де майда ұнға толы, майға араластырылған, құрбандыққа арналған. Бір түтетқіш он алтыннан жасалған, түтетінге толы. Мүйізділерден бір бұзау, бір қошқар, бір жылдық қозы түгелдей күйдіру ұсынысына. және ешкілерден күнә үшін бір текені, Және құтқару құрбандығына екі сиыр, бес қошқар, бес теке, бес жылдық қозы – бұл Фадассур ұлы Гамалиэлдің сыйлығы.

Тоғызыншы күні Бенямин ұлдарының басшысы, Гидеонидің ұлы Абидан. Оның сыйлығы: бір күміс табақ, оның салмағы жүз отыз, бір күміс табақ, жетпіс сикл киелі сикл бойынша, екеуі де майда ұнмен толтырылған, майға араластырылған, құрбандыққа арналған. Бір түтетқіш он алтын, түтетінге толы. Мүйізділерден бір бұзау, бір қошқар, бір жылдық қозы түгелдей өртелетін ұсыныс үшін. және

ешкілерден күнə үшін бір теке. Жəне құтқару құрбандығына екі сиыр, бес қошқар, бес теке, бес жылдық қозы – бұл Гадеони ұлы Абиданның сыйлығы.

Оныншы күні Дан ұлдарының билеушісі Амисадайдың ұлы Ахиезер. Оның сыйлығы: бір күміс табақ, оның салмағы жүз отыз, бір күміс табақ, жетпіс сикл қасиетті сикл бойынша, екеуі де майда ұнға май араластырылып толтырылған, құрбандыққа арналған. Бір түтетқіш он алтыннан жасалған, түтетінге толы. Сыйырлардан бір бұзау, бір қошқар, бір жылдық қозы түгелдей өртелетін құрбандыққа, жəне ешкілерден күнə үшін бір теке. Жəне құтқару құрбандығына екі тайыншалар, бес қошқар, бес теке, бес жылдық қозы, бұл Амисадай ұлы Ахиезердің сыйлығы.

Он бірінші күні Ашер ұлдарының билеушісі Эхранның ұлы Фагиел. Оның сыйлығы: бір күміс табақ, оның салмағы жүз отыз, бір күміс табақ, жетпіс сикл қасиетті сикл бойынша, екеуі де майда ұнмен толтырылған, майға араластырылған, құрбандыққа арналған. Бір алтын түтетқіш он, түтетінге толы. Сиырлардан бір бұзау, бір қошқар, бір жылдық қозы түгелдей өртелетін құрбандыққа, жəне ешкілерден күнə үшін бір теке. Жəне құтқару құрбандығына екі сиыр, бес қошқар, бес теке, бес жылдық қозы – бұл Эхран ұлы Фагеелдің сыйлығы.

Он екінші күні Нефталим ұлдарының басшысы Айнан ұлы

Ахире. Оның сыйлығы: бір күміс табақ, оның салмағы жүз отыз, бір күміс табақ, жетпіс сикл қасиетті сикл бойынша, екеуі де майда ұнмен толтырылған, майға араластырылған, құрбандыққа арналған. Бір түтетқіш он алтыннан жасалған, түтетінге толы. Бодандардан бір бұқа, бір қошқар, бір жылдық қозы түгелдей өртелетін ұсыныс ретінде, және ешкілерден күнә үшін бір теке. Және құтқару құрбандығына екі сиыр, бес қошқар, бес теке, бес жылдық қозы – бұл Айнанның ұлы Ахиренің сыйлығы.

Бұл құрбандық орнының арнауы, оны майлаған күні, Исраил ұлдарының билеушілерінен: он екі күміс табақ, он екі күміс тостаған, он екі алтын хош иісті зат ыдысы. Бір табақ жүз отыз сикл, бір ыдыс жетпіс сикл, барлық күміс ыдыстар екі мың төрт жүз сикл, қасиетті сиклге сәйкес. Он екі алтын түтетқыш түтетіге толы, түтетқыштардың барлық алтыны жүз жиырма алтын. Барлық сиырлар түгелдей жандырылатын ұсынысқа арналған: бұзаулар он екі, қошқарлар он екі, бір жасар қозылар он екі, және олардың құрбандықтары, және олардың сусын ұсыныстары, және ешкілерден он екі теке күнә үшін. Барлық сиырлар құтқару құрбандығына: жиырма төрт бұзау, алпыс қошқар, алпыс жылдық текелер, алпыс жылдық мінсіз қозылар. Бұл құрбандық үстелінің арнауы оның қолдарын толтырғаннан кейін және оны майлағаннан кейін болды.

Мұса куәлік шатырына оған сөйлеу үшін кірген кезде, ол

Жараткан дауысын естіді, ол оған куәлік сандығының үстіндегі, екі керуб арасындағы мейірім орнынан жоғарыдан сөйлеп жатты, және Ол оған сөйлеп жатты.

8

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Һаронға сөйле. Және оған айтасың: Қашан шамдарды орнатасың, шамшырақтың бетіне қарай жеті шам жарық берсін. Және Аарон осылай жасады: шамдалдың бір бөлігінен оның бетіне қарай шамдарын бекітті, Жаратқан Ие Мұсаға бұйырғандай. Және бұл шырақтың құрылысы қатты алтын болды: оның бағанасы және оның лилиялары бүкіл қатты болды, Жаратқан Ие Мұсаға көрсеткен түріне сәйкес, осылай ол шырақты жасады.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Леуіттерді Исраил ұлдарының ортасынан ал және оларды тазарт. Және осылай оларды тазарту рәсімін жасайсың: оларды тазару суымен бүркесің, және ұстара олардың бүкіл денесіне келеді, және олар киімдерін жуады, және таза болады.

Және олар мүйізді малдан бір бұзау алады, және осының құрбандығы майға араластырылған майда ұн, және мүйізді малдан бір жастағы бұзауды күнә туралы аласың. Және сен леуіліктерді куәлік шатырының алдына әкелесің, және

Исраил ұлдарының бүкіл жамағатын жинайсың, Және сен леуіліктерді Жаратқанның алдына әкелесің, және Исраил ұлдары өз қолдарын леуіліктердің үстіне қояды. Және Аарон Леуіліктерді Исраил ұлдарының арасынан Жаратқанның алдында сыйлық ретінде бөліп қояды, және олар Жаратқанның істерін атқару үшін болады. Ал Леуіліктер қолдарын бұзаулардың бастарына қояды, және сен бірін күнә үшін, ал бірін түгелдей өртелетін құрбандық ретінде Иеге ұсынасың, олар үшін өтеу жасау үшін.

Және сен Леуіліктерді Иеміздің алдында, Ҳаронның алдында және оның ұлдарының алдында орнатасың, және оларды Иеміздің алдында сыйлық ретінде қайтарасың. Сен Леуіліктерді Исраил ұлдарының арасынан бөлесің, және олар маған тиесілі болады. Және осыдан кейін Леуіліктер куәлік шатырының жұмыстарын атқару үшін кіреді, және сен оларды тазартасың, және оларды Жаратқанның алдында ұсынасың. өйткені бұлар маған Исраил ұлдарының арасынан сыйлық ретінде берілген, Исраил ұлдарының барлық жатырды ашатын тұңғыштардың орнына оларды өзіме алдым. Өйткені маған барлық тұңғыш туған Исраил ұлдарында, адамдардан малға дейін, қай күні мен барлық тұңғыш туғанды Мысыр жерінде ұрдым, сол күні оларды өзіме қасиеттедім. Және мен Исраил ұлдарының барлық тұңғыштарының орнына леуіліктерді алдым. Және мен леуіліктерді Ҳаронға және оның ұлдарына Исраил ұлдарының арасынан сыйлық ретінде берілген етіп қайтардым, Исраил ұлдарының

жұмыстарын куәлік шатырында атқару үшін және Исраил ұлдары туралы күнәнен тазарту үшін, және Исраил ұлдарының арасында қасиетті нәрселерге жақындаушы болмайды.

Және Мұса мен Һарон, және Исраил ұлдарының бүкіл жиналысы Леуіліктерге Жаратқанның Мұсаға Леуіліктер туралы бұйырғанындай жасады, Исраил ұлдары оларға осылай жасады. Және Леуіліктер өздерін тазартты, және киімдерін жуды, және Һарон оларды Иеміздің алдында ұсыныс ретінде берді, және Һарон олар үшін күнәнен тазарту жасады оларды тазарту үшін. Осыдан кейін леуіліктер куәлік шатырында өз қызметтерін атқару үшін Һаронның және оның ұлдарының алдында кірді, Жаратқан Мұсаға леуіліктер туралы бұйырғандай, олар оларға осылай жасады.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Бұл Леуіліктер туралы: жиырма бес жастан бастап және одан жоғары олар куәлік шатырында қызмет ету үшін кіреді. Және елу жастан бастап қызметтен кетеді, және ол енді жұмыс істемейді. Және оның ағасы куәлік шатырында күзетшілерді сақтау үшін қызмет етеді, бірақ жұмыс істемейді, осылай Леуіліктерге олардың күзеттерінде жасайсың.

9

Және Жаратқан Ие Мұсаға Синай шөлінде сөйледі, олар Мысыр жерінен шыққаннан кейінгі екінші жылда, бірінші айда, айта отырып: Мен айттым: Исраилдың ұлдары өтінішті оның уақытына сәйкес өткізсін. Бірінші айдың он төртінші күнінде кешке қарай оны істейсің: уақыттарға сәйкес, оның заңына сәйкес және оның түсіндіруіне сәйкес оны істейсің. Және Мұса Исраил ұлдарына айдың он төртінші күні Синай шөлінде өту мейрамын өткізуді айтты. Жаратқан Ие Мұсаға қалай бұйырған болса, Исраил ұлдары солай жасады.

Және адам жанына байланысты арам болған ерлер келді, және олар сол күні пасха жасауға қабілетті болмады, және сол күні Мұса мен Һаронның алдына келді. Және сол ерлер оған айтты: біз адам жанына байланысты арамыз, сондықтан Иеге оның уақытында Исраил ұлдарының арасында сыйлық ұсынудан кемшілік етпейік. Және Мұса оларға айтты: Осы жерде тұрыңыздар, мен Жаратқанның сендер туралы не бұйыратынын естімін. Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Исраил ұлдарына сөйле: егер қандай да бір адам адам жанына байланысты арам болса, немесе сендерден алыс жолда болса, немесе сендердің ұрпақтарыңда болса, ол Жаратқан Иеге пасханы екінші айдың он төртінші күнінде жасасын. Кешке қарай олар оны жасайды, ашытқысыз нан және ащы шөптермен оны жейді. Олар оның ештеңесін таңға қалдырмайды және оның сүйегін сындырмайды, пасха заңына сәйкес оны орындайды. Егер адам таза болса және алыс жолда емес

болса, бірақ пасха жасауды кешіктірсе, сол жан өз халқынан жойылады, себебі ол Жаратқанға сыйлықты белгіленген уақытында ұсынбады, сондықтан сол адам өз күнәсін алады. Егер бірақ сіздердің жеріңізде жат жүрген адам сіздерге келіп жақындаса және Жараушыға Өту мерекесін Өту мерекесінің заңына сәйкес және оның реттеуіне сәйкес істесе, оны істейді, бір заң сіздерге де, жат жүрген адамға да және жердің тумасына да болады.

Және шатыр орнатылған күні бұлт куәлік үйі болған шатырды жапты, және кешке шатырдың үстінде от түрі сияқты таңға дейін болды. Осылай үнемі болды: бұлт оны күндіз жауып тұрды, ал түнде от түрінде болды. Және бұлт шатырдан көтерілген кезде, содан кейін Исраил ұлдары кетті, және бұлт тұрған жерде Исраил ұлдары сонда тұрақ етті. Жаратқанның бұйрығы бойынша Исраил ұлдары лагерге орналасады, және Жаратқанның бұйрығы бойынша жолға шығады. Бұлт шатырдың үстінде көлеңке салатын барлық күндерде Исраил ұлдары лагерге орналасады. Және бұлт шатыр үстінде көп күндер тұрғанда, Исраил ұлдары Құдайдың күзетін сақтайды және кетпейді. Және бұлт шатырдың үстінде бірнеше күн тұрғанда, олар Жаратқанның дауысы бойынша тоқтайды және Жаратқанның бұйрығы бойынша жүреді. Және бұлт кештен таңға дейін болғанда және бұлт таңда көтерілсе, олар күндіз немесе түнде жүріп кетеді. Айдың күндері көбейген кезде, бұлт оның үстінде көлеңке түсіргенде, Израиль ұлдары лагерге тұрады және кетпейді. Себебі олар

Жараудың бұйрығы арқылы жолға шығады, олар Жараудың күзетін сақтады Жараудың бұйрығы арқылы Мұсаның қолында.

10

Иеміз Мұсаға сөйледі: өзіңе екі күміс керней жаса. Соғылғанды жасайсың, және олар саған жиналысты шақыру үшін және лагерьлерді көтеру үшін болады. Және сен соларда тартасың, және барлық жиналыс куәлік шатырының есігіне жиналады. Егер олар бір керней тартса, саған Исраилдің барлық билеушілері мен басшылары келеді. Және сіздер керней тартып белгі берсеңіздер, шығыста орналасқандар жүріп шығады. Және сіздер екінші сигнал шертесіздер, және Оңтүстікте орналасқан лагерьлер шығады, және сіздер үшінші сигнал шертесіздер, және теңіз жанында орналасқан лагерьлер шығады, және сіздер төртінші сигнал шертесіздер, және Солтүстікке қарай орналасқан лагерьлер шығады, олар өздерінің шығуында сигналмен шертеді. Және қашан сіздер жиналысты жинайсыздар, керней тартасыздар, бірақ ерекше белгімен емес. Және Аарон ұлдары, діни қызметкерлер, кернейлерді үрлейді, және бұл сендерге мәңгілік заң болады сендердің ұрпақтарыңа. Егер сіздер өз жеріңізде сіздерге қарсы тұрған душпандарға қарсы соғысқа шықсаңыздар, және кернейлерді тартсаңыздар, онда сіздер Иеміздің алдында еске алынасыздар, және өз жауларыңыздан

құтқарыласыздар. Және сіздердің қуаныш күндеріңізде, және сіздердің мерекелеріңізде, және сіздердің жаңа айларыңызда, сіздер кернейлермен күйдірілген құрбандықтар мен құтқару құрбандықтары үстінде керней тартасыздар, және бұл сіздерге сіздердің Құдайыңыздың алдында еске түсіру болады, мен Жаратқан сіздердің Құдайыңызбын.

Екінші жылдың екінші айының жиырмасында бұлт куәлік шатырынан көтерілді. Және Исраил ұлдары өздерінің азық-түліктерімен бірге Синай шөлінде жолға шықты, және бұлт Паран шөлінде тұрды. Және олар алғаш рет Жаратқанның даусы арқылы Мұсаның қолы арқылы көтерілді.

Және Яһуда ұлдарының лагері тәртібі бірінші болып өз күштерімен көтерілді, және олардың күштерінің үстінде Аминадаб ұлы Нахшон болды. және Иссахар ұлдарының руының күшінің үстінде Согар ұлы Натанаэль. және Зебулун ұлдарының тайпасының күшінің үстінде Хелонның ұлы Елиаб. Және олар шатырды бұзады, және Гедсон ұлдары мен Мерари ұлдары, шатырды көтеретіндер, шығады.

Және олар Рубен лагерінің тәртібін өз күштерімен бірге көтерді, және олардың күшінің үстінде Седиур ұлы Елисур, Және Симеон ұлдарының тайпасының күші үстінде Сурисадайдың ұлы Саламиел. Және Гад ұлдарының

тайпасының күші үстінде Рагуелдің ұлы Елисаф. Және Қахаттың ұлдары қасиетті заттарды көтеріп шығады, және олар жеткенше шатырды орнатады. Және олар Ефремнің лагерінің тәртібін өз күштерімен бірге шығарады, және олардың күшінің үстінде Аммихуд ұлы Елисама.

Және Манасса ұлдарының тайпасы күшінің үстінде Фадассурдың ұлы Гамалиел. Және Бенямин ұлдарының тайпасының күші үстінде Гадеони ұлы Абидан. Және Дан ұлдарының лагерінің тәртібі барлық лагерьлердің соңғысы болып, өз күштерімен бірге шығады, және олардың күшінің үстінде Амисадайдың ұлы Ахиезер. Және Ашер ұлдарының тайпасының күшінің үстінде Эхранның ұлы Фагиел. Нефталим ұлдарының тайпасының әскері үстінде Айнан ұлы Ахире болды. Бұлар Исраил ұлдарының әскерлері, және олар өз күштерімен бірге шықты.

Және Мұса Обабқа, Рагуелдің ұлына, Мадианитке, Мұсаның қайын атасына айтты: Біз Жаратқан Ие айтқан орынға кетіп жатырмыз, осыны сендерге беремін, бізбен кел, және біз сені жақсы қабылдаймыз, себебі Жаратқан Ие Исраил туралы жақсы сөйледі. Және оған айтты: Жоқ, бармаймын, бірақ менің жеріме және менің ұрпағыма барамын. Және ол айтты: Бізді тастап кетпе, өйткені сен бізбен бірге шөлде болдың, және сен біздің арамызда ақсақал боласың. Және егер сен бізбен бірге барсаң, Жаратқан бізге қандай жақсылық жасаса, сол жақсы нәрселер болады, және біз де саған жақсылық жасаймыз.

Және олар Жаратқанның тауынан үш күндік жолға шықты, және Жаратқанның Келісім сандығы олардың алдында үш күндік жолды жүріп, оларға демалыс орнын іздеді. Және сандықты көтергенде Мұса айтты: Оян, Иеміз, және Сенің жауларың шашырасын, Сені жек көретіндердің барлығы қашсын. Және тоқтауда ол айтты: Қайтар, Иеміз, мыңдаған он мыңдарды Исраилға. Және бұлт олардың үстінде көлеңке салып тұрды күндіз, оларды лагерьден алып шығу кезінде.

11

Халық Жараткан алдында жаман шағымданып жатты, Жараткан естіді және ашуланды, олардың арасында Жараткан жанынан от тұтатылды және лагердің бір бөлігін жұтып жіберді. Халық Мұсаға айқайлады, Мұса Иеміздің алдында дұға етті, және от тоқтады. Және сол орынның атауы Өрт деп аталды, себебі олардың арасында Жаратқаннан от жағылды. Олардың ішіндегі аралас халық қатты тілек тіледі, және отырып жылады, сондай-ақ Исраил ұлдары да, және айттылар: кім бізге ет береді? Біз Мысырда тегін жеген балықтарды еске алдық, сондай-ақ қиярларды, қауындарды, пиязшаларды, пияздарды және сарымсақтарды. Қазір біздің жанымыз құрғап кеткен, біздің көздеріміз маннадан басқа ештеңе көрмейді. Ал манна кориандр тұқымындай болды, және оның түрі мұз түрінде болды. Және халық өтіп жатты, және жинады, және

оны диірменде ұнтақтады, және ступада үгітті, және оны қазанда қайнатты, және одан нандар жасады, және оның дәмі майдан жасалған нанның дәмі сияқты болды. Және түнде лагерьге шық түскенде, оның үстіне манна да түсіп жатты.

Және Мұса олардың жылағандарын естіді, олардың рулары бойынша, әрқайсысы өз есігінің үстінде, және Жаратқан Ие өте қатты ашуланды, және Мұсаның алдында жаман болды. Және Мұса Иеге айтты: Неге сен өз қызметшіңді қинадың, және неге мен сенің алдыңда қайырымдылық таппадым, осы халықтың күшін менің үстіме қою үшін? Мен осы халықтың барлығын жатырда алған жоқпын ба, немесе мен оларды туған жоқпын ба? Себебі сен маған айтасың: оны кеудеңе ал, бағушы ана емізетін нәрестені көтергендей, олардың аталарына ант берген жеріңе? Маған қайдан ет табу керек, осы бүкіл халыққа беру үшін? Өйткені олар маған жылап жатыр, айтып: Бізге ет бер, жейік. Мен жалғыз бұл халықты көтере алмаймын, себебі бұл сөз маған тым ауыр. Егер сен маған осылай істесең, мені өлтір, егер мен сенің алдыңда мейірім тапқан болсам, менің зиянымды көрмеуім үшін.

Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Маған Исраилдің ақсақалдарынан жетпіс ер адамды жина, сен өзің білетін, олар халықтың ақсақалдары және хатшылары болып табылатындарды, және оларды куәлік шатырына әкел, олар сонда сенімен бірге тұрады. Және Мен түсемін, және

сөйлеймін сонда сенімен, және аламын рухтан, ол сенің үстінде, және қоямын оларға, және олар көмектеседі саған халықтың ауыртпалығын көтеруде, және көтермейсің оны өзің сен жалғыз. Және халыққа айтасың: Ертеңге дайындалып тазарыңдар, және ет жейсіңдер, себебі сіздер Жараданның алдында жылап, Кім бізге ет тамақтандырады? Бізге Мысырда жақсы болды деп айттыңдар, және Жаратқан сіздерге жеуге ет береді, және сіздер ет жейсіңдер. Сіздер бір күн жемейсіздер, екі де емес, бес күн де емес, он күн де емес, жиырма күн де емес, Бір ай күндері бойы жейсіздер, мұрындарыңыздан шығып кеткенше, және бұл сіздерге жексұрыныш болады, себебі араларыңызда болған Иеге бағынбадыңыздар, және оның алдында жылап, Неге бізге Мысырдан шығуымыз керек еді? дедіңіздер. Және Мұса айтты: Халық алты жүз мың жаяу жауынгер, мен олардың ішінде болам, ал сен айттың: ет беремін оларға жеуге, және олар бір ай бойы жейді. Қой мен өгіздер оларға сойылса да, оларға жеткілікті бола ма; немесе теңіздің барлық балығы оларға жиналса да, оларға жеткілікті бола ма? Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Жаратқан Иенің қолы жеткіліксіз бола ма? Менің сөзім сені жетіп алады ма, әлде жоқ па, қазір білесің.

Мұса шықты да, халыққа Иеміздің сөздерін айтты, халықтың ақсақалдарынан жетпіс ерлерді жинады және оларды шатырдың айналасына өзі орналастырды. Иеміз бұлттың ішінде түсіп, оған сөйледі және оның үстіндегі рухтан алып, жетпіс ақсақал ерлердің үстіне қойды. Рух

олардың үстіне тыныштағанда, олар пайғамбарлық етті, бірақ одан әрі жалғастырмады. Және екі ер адам лагерьде қалды, біріншісінің аты Елдад, ал екіншісінің аты Модад болатын, және олардың үстіне рух тұрақтады, және олар тізімге алынғандардың арасында болды, бірақ шатырға келмеді, және лагерьде пайғамбарлық етті. Және жас адам жүгіріп келіп, Мұсаға хабарлады және айтты: Елдад пен Модад лагерьде пайғамбарлық етіп жатыр. Және Наудың ұлы Ешуа, Мұсаның жанында тұрған таңдалған, жауап беріп айтты: иесі Мұса, оларды тоқтат. Мұса оған: Сен менің үшін қызғанып тұрсың ба? Жаратқан Өз Рухын оларға берген кезде, Оның бүкіл халқы пайғамбар болса екен! – деді. Және Мұса өзі және Исраилдің ақсақалдары лагерьге кетті.

Және рух Иеден шықты, және теңізден бөдене әкелді, және лагерьге тастады бір күн жолы осы жерден және бір күн жолы осы жерден лагерьдің айналасында, жерден екі шынтақтай. Және халық тұрып, бүкіл күнді, бүкіл түнді және келесі күннің бүкіл күнін бөдене жинады, ең аз жинаған он өлшем жинады, және өздеріне лагердің айналасында салқындатулар жасады. Ет әлі олардың тістерінде болды, жоғалып кетпей тұрғанда, және Жаратушы халыққа ашуланды, және Жаратушы халықты өте үлкен соққымен ұрды. Және сол орынның атауы Құмарлық қабірлері деп аталды, себебі сонда құмарлық білдірген халықты жерледі. Құмарлық ескерткіштерінен халық Асеротқа көшті, және халық Асеротта болды.

12

Және Мариам мен Аарон Мұсаға қарсы сөйледі, эфиоптық әйелдің себебінен, оны Мұса алды, өйткені ол эфиоптық әйелді алды. Олар: Жаратқан Ие тек Мұсаға ғана сөйлеген жоқ па? Бізге де сөйлеген жоқ па? – деді. Жаратқан Ие мұны естіді. Және Мұса адамы жер бетінде болған барлық адамдардан өте кішіпейіл еді. Және Жаратқан Ие дереу Мұсаға, Ааронға және Мариамға айтты: Сіздер үшеуіңіз куәлік шатырына шығыңыздар. Және үшеуі куәлік шатырына шықты, және Жаратқан бұлт бағанасында түсіп, куәлік шатырының есігінде тұрды, және Һарон мен Мариам шақырылды, және екеуі де шықты. Және Ол оларға айтты: Менің сөздерімді тыңдаңдар, егер сіздердің пайғамбарларың Жаратқанға болса, Мен оған көрініс арқылы танылатын боламын және оған ұйқыда сөйлеймін. Менің қызметшім Мұса осылай емес, ол менің бүкіл үйімде сенімді болып табылады. Мен онымен ауыздан ауызға сөйлеймін, айқын пішінде, жұмбақтар арқылы емес, және ол Жаратқанның ұлылығын көрді, сондықтан неге сіздер менің қызметшім Мұсаға қарсы сөйлеуден қорықпадыңыздар? Және Иеміздің ашу-ыза қаһары олардың үстіне түсті, және Ол кетіп қалды. Және бұлт шатырдан кетті, және міне, Мариам қардай алапес болды, және Һарон Мариамға қарады, және міне, ол алапес болды. Және Аарон Мұсаға айтты: Өтінемін, иеміз, бізге күнәні жүктемеңіз, себебі біз білмей істедік, сол себепті күнә

жасадық. Өлімге тең түсіктей болмасын, ана жатырынан шығып, оның етінің жартысын жұтатын. Және Мұса Жаратқанға айқайлап жалбарынды: Уа Құдай, Сенен өтінемін, оны жазғыр! Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Егер оның әкесі оның бетіне түкіріп түкірсе, ол жеті күн ұяламай ма? Ол жеті күн лагерден сыртта бөлінсін, және осыдан кейін кіреді.

Және Мариам лагерден сыртқа жеті күнге бөлініп қойылды, және халық жолға шықпады, Мариам тазартылғанша.

Және осыдан кейін халық Асероттан көшіп шықты, және олар Паран шөлінде қоныстанды.

13

Және Иеміз Мұсаға сөйледі: Өзіңе ерлер жібер, Және олар Қанахандықтардың жерін барлап көрсін, қай жерді мен Исраил ұлдарына иелікке беремін. Әр руға бір ер адамнан, олардың аталық әулеттері бойынша сен оларды жіберсің, барлығы олардан басшы.

Және Мұса оларды Фаран шөлінен Иеміздің дауысы арқылы жіберді, бұлар барлығы Исраил ұлдарының басшылары болған ерлер. Және бұлар олардың аттары Рубен руынан: Самуил, Заккур ұлы. Симеон тайпасынан

Суридің ұлы Сафат. Иуда руынан Калеб, Иефонниенің ұлы. Иссахар руынан Иосифтің ұлы Игал. Эфраим руынан Наудың ұлы Аусе. Бенямин руынан Рафудың ұлы Фалти. Зебулон руынан Гудиел, Судидің ұлы. Жүсіптің ұлдарынан Манасса руынан Гадди, Сусидің ұлы. Дан тайпасынан Аммиел, Гемаллидің ұлы. Асир руынан Сатур, Михаилдың ұлы. Нефталим руынан Наби, Сабидің ұлы. Гад тайпасынан Макхидің ұлы Гудиел. Бұлар Мұса жерді тыңшылауға жіберген ерлердің атаулары, және Мұса Наудың ұлы Аусаны Ешуа деп атады.

Және Мұса оларды Қанаан жерін тыңшылап шығуға жіберді, және оларға айтты: осы бос далада жоғары барыңыздар, және таудың ішіне барасыздар. Және сіздер жерді қандай екенін көресіздер, және сол жерде тұратын халықты, олар күшті ме әлде әлсіз бе, аз ба әлде көп пе. Және олар отырған жер қандай, ол жақсы ма әлде жаман ба, және олар тұратын қалалар қандай, олар қамалды жерлерде ме әлде қамалсыз жерлерде ме. Және жер қандай, майлы ма әлде шөлейт ме, онда ағаштар бар ма әлде жоқ па, және табандылық танытып, жердің жемістерінен аласыңдар. Ал күндер көктем күндері, жүзімнің алғашқылары.

Және олар жоғары барып, Син шөлінен бастап Роб дейінгі жерді, Аймат кіретін жерге дейін зерттеді. Және олар шөл бойынша жоғары көтерілді және Хеброн дейін кетті, ал сонда Ахиман, Шешай және Талмай, Енахтың ұрпақтары

болды, ал Хеброн Мысырдың Танисінен жеті жыл бұрын салынған. Олар жүзім шоғырының аңғарына дейін келді, оны барлады, сол жерден бір жүзім шоғыры бар бұтақты кесіп алды, оны сырықтарда көтеріп алып жүрді, сондай-ақ анар мен інжірден де алды. Және сол орынды Жүзім шоғырының шатқалы деп атады, өйткені Исраил ұлдары сол жерден жүзім шоғырын кесіп алды. Және олар қырық күннен кейін сол жерді барлап шыққаннан соң қайтып келді.

Олар барып, Мұсаға, Һаронға және Исраил ұлдарының бүкіл жамағатына Паран шөлінің Кадеш деген жеріне келді, және оларға да, бүкіл жамағатқа да жауап берді, және жердің жемісін көрсетті. Және олар оған айтып берді және айтты: Біз сен бізді жіберген жерге келдік, сүт пен бал ағатын жерге, және бұл оның жемісі. Бірақ сол жерде тұратын ұлт батыл, қалалар бекіністі, қоршалған, өте үлкен, және біз сонда Енах ұрпағын көрдік. Және Амалек оңтүстік жердегі жерде тұрады, ал хеттей, хивей, ебусей және аморрей таулы жерде тұрады, ал ханааны теңіз жанында және Иордан өзені жанында тұрады. Және Халеб халықты Мұсаға қарай үнсіз етті және оған айтты: жоқ, бірақ көтеріліп, көтерілеміз және оны мұралаймыз, себебі біз оларға қарсы күшті боламыз. Және онымен бірге көтерілген адамдар айтты: Біз көтерілмейміз, себебі біз ұлтқа қарай көтеріле алмаймыз, өйткені ол біздің одан да күштірек. Және олар барлап шыққан жер туралы таңғалысты Исраил ұлдарына жеткізді, айта отырып: біз

барлау үшін өткен жер тұрғандарын жұтатын жер болып табылады, және біз онда көрген барлық халық өте ұзын ерлер еді. Және онда біз алыптарды көрдік, және біз олардың алдында шегірткелер сияқты болдық, бірақ осылай да біз олардың алдында болдық.

14

Бүкіл жиналыс дауыс көтеріп, сол түн бойы халық жылады. Және Исраилдің барлық ұлдары Мұса мен Һаронға күңкілдеді, және бүкіл жиналыс оларға айтты, Болғанда біз Мысыр жерінде өлген едік, немесе осы шөлде өлген едік, және неге Жаратушы бізді осы жерге соғыста құлау үшін енгізеді? Біздің әйелдеріміз және балаларымыз талан-таражға айналады, енді сондықтан Мысырға қайтып оралған жақсы. Және олар бір-біріне айтты: басшы тағайындайық және Мысырға қайтайық. Және Мұса мен Һарон Исраил ұлдарының бүкіл жиналысының алдында бетімен жерге құлады.

Бірақ Нунның ұлы Ешуа және Ефунненің ұлы Халеб, жерді барлап келгендердің арасынан, киімдерін жыртты. Және олар Исраил ұлдарының бүкіл жиналысына айтты: Біз барлап шыққан жер өте-өте жақсы. Егер Жаратушы бізді таңдаса, бізді осы жерге әкеледі және оны бізге береді, бұл сүт пен бал ағатын жер. Бірақ Иеге қарсы көтерілушілер болмаңыз, сіздер болса жер халқынан қорқпаңыз, себебі

олар сіздерге тамақ болып табылады, өйткені олардың уақыты кетіп қалды, ал Ие бізбен бірге, оларды қорқпаңыз.

Және бүкіл жиналыс оларды тастармен атып өлтіруді айтты, және Иеміздің ұлылығы куәлік шатырының үстіндегі бұлытта Исраилдің барлық ұлдарына көрінді. Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: қашанға дейін бұл халық мені ашуландырады; және қашанға дейін олар маған сенбейді барлық белгілерге, қайсыларды мен олардың арасында жасадым? Мен оларды өлім жазасымен ұрып жояймын, және сені мен сенің әкеңнің үй-ішін ұлы ұлтқа айналдырамын, тіпті осыдан да артық қыламын. Және Мұса Жаратқан Иеге айтты: Мысыр естіді, себебі сен осы халықты олардан өз күшіңмен шығардың. Бірақ осы жердің барлық тұрғындары естіген, себебі сен, Жаратқан, осы халықтың ішіндесің, кім көзбе-көз көрінесің, Жаратқан, және сенің бұлтың олардың үстінде тұрған, және сен бұлт бағанасында олардың алдында күндіз барасың, және от бағанасында түнде. Және сен осы халықты бір адам сияқты жояды, және сенің атыңды естіген барлық ұлттар мынаны айта отырып айтады, Жаратқан Ие осы халықты оларға ант еткен жерге енгізе алмағандықтан, оларды айдалада құлатты. Және қазір жоғарылатылсын Сенің күшің, Иеміз, Сен айтқандай, былай деп: Жаратқан Ие шыдамды, мейірімге мол және шынайы, заңсыздықтарды, әділетсіздіктерді және күнәларды алып тастайтын, бірақ кінәлі адамды тазартумен тазартпайтын, әкелердің күнәларын балаларға үшінші және төртінші ұрпаққа дейін

қайтарып беретін. Осы халықтың күнәсін ұлы мейіріміңе сәйкес кешір, Мысырдан бастап қазіргі уақытқа дейін оларға мейірімді болғаның сияқты.

Және Иеміз Мұсаға айтты: Мен оларға сенің сөзің бойынша мейірімдімін. Бірақ мен тірімін және менің атым тірі, және Иеміздің ұлылығы бүкіл жерді толтырады. Өйткені менің ұлылығымды көрген барлық ер адамдар, және мен Мысырда жасаған белгілерді, және далада, және мені осы оныншы рет сынаған, және менің дауысымды тыңдамаған, Шынында, олар көрмейді жерді, мен ант еттім олардың аталарына, бірақ олардың балалары, қай мұнда менімен бірге, қанша білмейді жақсы не жаман, барлық жас тәжірибесіз, осыларға мен жерді берем, ал мені ашуландырғандардың барлығы оны көрмейді. Бірақ менің қызметшім Халеб, себебі онда басқа рух бар және ол маған еріп жүрді, мен оны сол жерге әкелемін, ол кірген жерге, және оның ұрпағы оны мұра етеді. Бірақ Амалек пен Қанаандық аңғарда тұрып жатыр, ертең бұрылып, шөлге кетіңдер, Қызыл теңіз жолымен.

Және Жаратқан Ие Мұса мен Һаронға айтты: Қашанға дейін осы жаман жамағат? Олар менің алдымда мырылдайды, Исраил ұлдарының сендер туралы мырылдауын мен естідім. Мен оларға айттым: Мен тірімін, - дейді Жаратқан Ие, - шынында да, сендер менің құлағыма қалай сөйледіңдер, сендерге солай жасаймын. Осы шөлейтте сіздердің денелеріңіз құлайды, жиырма жастан

және одан жоғары санақтан өткен, маған қарсы күңкілдегендердің бәрі. Егер сіздер мен қолымды созып, сіздерді тұрғызуға ниет еткен жерге кіресіздер дегенде, тек Иефонне ұлы Халеб және Нау ұлы Ешуа ғана кіреді. Және сіздер олжа болады деп айтқан балаларды мен сол жерге кіргіземін, олар сіздер бас тартқан жерді мұраға алады. Және сіздердің мүшелеріңіз осы далада құлап қалады. Ал сіздердің ұлдарыңыз қырық жыл бойы шөлде кезіп жүреді және сіздердің жезөкпеліктеріңізді көтереді, сіздердің мүшелеріңіз шөлде жойылғанша. Сіздер жерді барлаған күндердің санына сәйкес, қырық күн, жылдың бір күні үшін, сіздер өз күнәларыңызды қырық жыл көтересіңдер, және менің ашуымның қаһарын білесіңдер. Мен Жаратушы сөйледім, шынында осылай істеймін осы жаман жиналысқа, маған қарсы жиналғанға: осы шөлде олар жойылады және сонда өледі.

Және Мұса жерді тексеріп шығуға жіберген адамдар келіп, жиналысқа жер туралы жаман сөздер айтып мырңылдады, Және жер туралы жаман сөз айтқан адамдар Иеміздің алдында ауру соққысынан өлді. Және Науһтың ұлы Ешуа мен Иефоннаның ұлы Халеб сол жерді тыңшауға барған адамдардан тірі қалды. Және Мұса осы сөздерді Исраилдің барлық ұлдарына айтты, және халық өте қатты жоқтады.

Және олар таңертең ерте тұрып, тау шыңына шықты, айтып: Міне, біз Жаратқан Ие айтқан орынға шығамыз, себебі біз күнә жасадық. Және Мұса айтты: неге сіздер

Жаратқанның сөзін бұзасыздар? Бұл сіздерге табысты болмайды. Жоғары бармаңыздар, өйткені Жаратқан Ие сіздермен бірге емес, және сіздер өз дұшпандарыңыздың алдында құлайсыздар. Өйткені Амалек пен Қанаандық сонда сіздердің алдыңызда, және сіздер қылышпен құлайсыздар, себебі сіздер Иеге бағынбай бұрылдыңыздар, және Ие сіздермен бірге болмайды. Және олар мәжбүрлеп, таудың шыңына шықты, ал Жаратқанның келісім сандығы және Мұса лагерьден қозғалмады. Және Амалек пен сол таудағы тұрған Ханаандық түсіп келді, және оларды қайтарды, және оларды Хормаға дейін қырды, және лагерьге қайта оралды.

15

Және Иеміз Мұсаға айтты: Исраил ұлдарына сөйле. Және оларға айтасың: қашан сендер мен сендерге беретін тұратын жеріңе кірсеңдер, Және сен Жаратқанға күйдірме құрбандықтар жасайсың, толық күйдірме құрбандық немесе құрбандық, антты ұлғайту үшін, немесе ерікті түрде, немесе сендердің мейрамдарыңда Жаратқанға хош иісті иіс жасау үшін, егер сиырлардан немесе қойлардан болса. Және өз сыйлығын Жаратқанға ұсынушы эфаның оннан бір бөлігі мөлшеріндегі, майға араластырылған ақ ұннан құрбандық әкеледі, іннің төрттен бір бөлігінде. Және шарапты құйма ұсыныс үшін иннің төрттен бірін жасайсыз тұтас күйдіру ұсынысына немесе құрбандыққа, бір қозыға

сонша жасайсың, хош иісті ұсыныс Иеге. Және қойға, қашан сіздер оны түгелдей өртелетін құрбандыққа немесе құрбандыққа ұсынсаңыздар, майда араластырылған нәзік ұнның екі оныншысын, инның үштен бірін құрбандыққа ұсынасыздар. Және шарапты құйма ұсыныс ретінде үштен бір бөлігін ұсынасыздар хош иісті иіс ретінде Жаратқанға.

Егер сіздер мүйізді ірі қарадан түгелдей өртелетін құрбандық немесе құрбандық ұсынсаңыздар, уәдені орындау үшін немесе Жаратушыға арналған құтқару құрбандығы үшін, Және ол бұзаудың үстіне майға араластырылған үш оныншы бөлік ұн құрбандығын әкеледі, жарты хин. Және шарапты сұйық ұсыныс ретінде жартысын ин өлшемінде, хош иісті ұсыныс ретінде Жаратқанға.

Осылай бір бұзауға, немесе бір қошқарға, немесе қойлардан не ешкілерден алынған бір қозыға жасайсың. Егер жасасаңдар олардың санына сәйкес, осылай жасайсыңдар әрбіреуіне олардың санына сәйкес.

Барлық жергілікті туған адам осылайша мұндай ұсыныстарды Жаратқанға хош иісті иіс ретінде ұсынады. Егер бірақ жат жұрттық сендердің жеріңде қосылса, немесе кім болса да сендердің ұрпақтарыңда болады, және Жаратқанға хош иісті ұсыныс жасаса, сендер қалай жасайсыңдар, сол тәсілмен қауым да Жаратқанға жасайды.

Заң бір болады сіздерге және сіздерде тұратын келімсектерге, мәңгілік заң ұрпақтарыңызға дейін, сіздер сияқты, келімсек те Иеміздің алдында бол Заң бір болады және құқық бір болады сіздер үшін және сіздердің арасында тұратын жат адам үшін.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Израилдің ұлдарына сөйле және оларға айт: сендер мен сендерді сонда енгізетін жерге кірген кезде, Және қашан сіздер жердің наулардан жейсіз, Жаратқанға ұсыныс үлес бөлесіңдер, сіздердің қамырыңыздан алғашқы жемістер. Нанды сыйлық ретінде бөліп аласыңдар, қырманнан алынған сыйлық сияқты, осылай оны бөліп аласыңдар. Қамырларыңның бірінші жемістерін Жаратқанға ұрпақтарыңа ұсыныс ретінде бересіздер.

Егер сіздер бұзып, Жаратқан Ие Мұсаға айтқан осы бұйрықтардың барлығын орындамасаңыздар, Жаратқан Ие Мұса арқылы сендерге қалай бұйырған болса, сол күннен бастап Жаратқан Ие сендерге бұйырған және одан әрі сендердің ұрпақтарыңызға дейін. Және егер жиналыстың көзінен байқаусызда болса, онда бүкіл жиналыс өгіздерден бір мінсіз бұзауды Жаратқанға хош иісті түгелдей өртелетін құрбандыққа, оның құрбандығын және сұйық құрбандығын реттелімге сәйкес, және ешкілерден бір лақты күнә туралы ұсынады. Және діни қызметкер Исраил ұлдарының бүкіл жамағаты үшін құтқарады, және оларға кешіріледі, себебі бұл ерікті емес

болып табылады, және өздері олардың сыйлығын, Жаратқанға ұсынысты, олардың күнәсі үшін Жаратқанның алдында, олардың ерікті емес іс-әрекеттері үшін әкелді. Және Исраил ұлдарының бүкіл жиналысына кешірілетін болады, және сіздердің арасында тұрып жатқан келімсекке де, себебі бұл бүкіл халық үшін ерікссіз болды.

Егер бір жан білмей күнә жасаса, ол күнә үшін бір жылдық ешкі әкеледі. Және діни қызметші Жаратқан Иенің алдында білмей күнә жасаған және білмей қателік жасаған жан үшін оның туралы күнәнен тазарту үшін күнәнен тазартады. Исраил ұлдарының арасындағы жергілікті туғанға және олардың арасында тұрып жатқан жат адамға бір заң болады, кім байқамай істесе.

Және қолда тәкаббірлікпен іс жасаған жан, жерлілерден болсын немесе келгендерден болсын, Құдайды ашуландырады, сол жан өз халқынан жойылады, Өйткені Жараушының сөзін менсінбеді және оның бұйрықтарын бұзды, сол жан толығымен жойылады, оның күнәсі өзінде.

Және Израиль ұлдары иен далада болды, және олар демалыс күні ағаш жинап жүрген адамды тапты. Және оны сенбі күні отын жинап жүрген адамды тапқандар Мұсаға, Ҳаронға және Исраил ұлдарының бүкіл жиналысына әкелді. Және олар оны түрмеге қамады, өйткені олар оған не істеу керектігін шешпеген еді. Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі: Адам өлтірілсін өлім жазасымен, бүкіл

жиналыс оны тастармен атсын. Және барлық жиналыс оны лагердің сыртына шығарды, және барлық жиналыс оны лагердің сыртында тастармен атқылады, Жаратқан Ие Мұсаға бұйырғандай.

Және Иеміз Мұсаға айтты, былай деп: Исраил ұлдарына сөйле және оларға айт, олар өздеріне киімдерінің қанаттарына шашақтар жасасын ұрпақтарына, және бұрыштардың шашақтарына көк жіпті қоясыңдар. Бұл сіздердің шеттеріңізде болады, оларды көресіздер және Жараткандікінің барлық бұйрықтарын есіңізде боласыздар, оларды орындайсыздар және сіздердің ойларыңыздың артынан бұрылып кетпейсіздер, сондай-ақ көздердің артынан, қайсылардың артынан сіздер азғынасыздар, осылай менің барлық бұйрықтарымды есіңізде болсын және орындайсыздар. Және сендер өз Құдайларыңа қасиетті боласыңдар. Мен Жаратқан, сендердің Құдайларың, сендерді Мысыр жерінен шығарған, сендердің Құдайларың болу үшін, мен Жаратқан, сендердің Құдайларың.

16

Және Қорах, Ысқар ұлы, Қахат ұлының, Леуі ұлының сөйледі, және Датан мен Абирон, Елиаб ұлдары, және Он, Фалет ұлы, Рубен ұлының сөйледі. Олар Мұсаның алдында көтерілді, және Исраил ұлдарының ерлері елу және екі жүз,

жиналыстың басшылары, кеңеске шақырылғандар және атақты ерлер. Олар Мұса мен Һаронға қарсы шықты және айтты: Жеткілікті сендерге, себебі бүкіл жиналыс, олардың барлығы қасиетті, және олардың арасында Жаратқан Ие бар, сонда неге сендер Жаратқан Иенің жиналысынан жоғары қоясыңдар өздеріңді? Және Мұса естігенде, бетімен жерге құлады. Және ол Қорахқа және оның бүкіл жиналысына сөйледі, айтып: Құдай бақылап келді және Өзінікілерді және қасиеттілерді білді, және оларды Өзіне жақындатты, және кімдерді Өзіне таңдады, оларды Өзіне жақындатты. Мынаны істеңіздер, өздеріңізге түтетқыштар алыңыздар, Қорах және оның бүкіл жиналысы, Және олардың үстіне от қойыңыздар, және олардың үстіне хош иіс қойыңыздар Жаратқанның алдында ертең, және Жаратқан таңдаған адам болады, бұл қасиетті, сендерге жеткілікті болсын, Леуі ұлдары. Және Мұса Қорахқа айтты: Тыңдаңыздар мені, Леуі ұлдары. Бұл сендер үшін кіші емес пе, себебі Исраилдің Құдайы сендерді Исраил жамағатынан бөліп, сендерді Өзіне жақындатып, Иеміздің шатырының қызметтерін атқару үшін және шатыр алдында тұрып оларға қызмет ету үшін? және ол сені және барлық ағаларыңды, Леуі ұлдарын өзіңмен бірге жақындатты, ал сендер діни қызмет етуді де іздейсіңдер ме? Осылай сен және Құдайға жиналған бүкіл қауымың, ал Аарон кім, себебі сендер оған қарсы наразылық білдіресіңдер?

Және Мұса Елиабтың ұлдары Датан мен Абиронды шақыру үшін жіберді, және олар айтты: Біз шықпаймыз. Бұл аз емес

пе, сен бізді сүт пен бал ағатын жерге әкелдің, бізді шөлде өлтіру үшін, сонымен қатар бізге билік жүргізесің бе? Билеуші егер, сен бізді сүт пен бал ағатын жерге енгіздің бе, және бізге егістік пен жүзімдіктердің үлесін бердің бе? Сол адамдардың көздерін ойып аласың ба? Біз шықпаймыз. Және Мұса өте қайғырды және Жаратқанға айтты: олардың құрбандығына назар аударма, мен олардың ешкімнен қалаулы нәрсе алған жоқпын және олардың ешкімге зиян келтірген жоқпын. Және Мұса Қорахқа айтты: өз жиналысыңды қасиеттендір және сен, Һарон және олар ертең Иеміздің алдында дайын болыңдар. Және әрқайсысы өз хош иісті зат шашатын ыдысын алыңыздар, және олардың үстіне хош иісті заттарды қойыңыздар, және Жаратқан Иенің алдында әрқайсысы өз хош иісті зат шашатын ыдысын ұсыныңыздар, елу және екі жүз хош иісті зат шашатын ыдыстар, және сен және Һарон әрқайсысы өз хош иісті зат шашатын ыдысын.

Және әрқайсысы өзінің күлдан ыдысын алды, және олардың үстіне от қойды, және олардың үстіне хош иісті зат салды, және куәлік шатырының есіктерінің жанында Мұса және Һарон тұрды. Және Қорах өзінің бүкіл жиналысын куәлік шатырының есігінің жанында олардың үстіне жинады, және Жараушының ұлылығы бүкіл жиналысқа көрінді. Иеміз Мұса мен Һаронға сөйледі және айтты: Осы жиналыстың ортасынан бөлініңдер, және мен оларды бірден жояйын. Және олар беттерімен жерге құлап, айттылар: Құдай, рухтардың және барлық еттің Құдайы,

егер бір адам күнә жасаса, Жараткандың ашуы барлық жиналысқа түсе ме? Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Жамағатқа сөйле, айта: Қорахтың жамағатынан айналасынан шегініңдер.

Және Мұса тұрды да, Датан мен Абиронға барды, және онымен бірге Исраилдің барлық ақсақалдары барды. Және ол жиналысқа айтты: Осы қатал адамдардың шатырларынан бөлініңдер және оларға тиесілі барлық нәрсеге қол тигізбеңдер, олардың барлық күнәсінде бірге өлмеңдер. Және олар Қораның шатырының айналасынан кетті, ал Датан мен Абирам шықты және өз шатырларының есіктерінің жанында тұрды, сондай-ақ олардың әйелдері, балалары және жүк-байлағы.

Және Мұса айтты: Осыдан сіздер білесіздер, Жаратқан мені осы барлық істерді жасауға жіберді, өйткені өзімнен емес. Егер бұлар барлық адамдардың өліміне сәйкес өлсе, және егер олардың тексерісі барлық адамдардың тексерісіне сәйкес болса, онда Жаратушы мені жібермеген. Бірақ Жаратқан Ие көрініс те көрсетеді, және жер аузын ашып оларды жұтады, және олардың үйлерін, және олардың шатырларын, және оларға тиесілі барлық нәрсені жұтады, және олар тірідей адқа түседі, және сіздер білесіздер, себебі осы адамдар Жаратқан Иені ашуландырды.

Ол осы барлық сөздерді сөйлеп тоқтағанда, олардың астындағы жер жарылды. Және жер ашылды, және оларды

жұтты, және олардың үйлерін, және Қорахпен бірге болған барлық адамдарды, және олардың малын. Және олар өздері де, олардың барлық тірі жандары да аидқа түсті, және жер оларды жапты, және олар жиналыстың ортасынан жойылды. Олардың айналасындағы бүкіл Израиль олардың дауысынан қашып кетті, себебі: Жер бізді де жұтып жібермесін деп айтты. Және от Жараушыдан шықты және түтету ұсынған екі жүз елу ерді жалмады.

17

Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты, Және Елеазарға, Ааронның ұлына, діни қызметкерге: өртенгендердің ортасынан қола түтатқыштарды алыңыздар, ал бөтен отты сонда себіңіздер, себебі олар қасиетті етті түтатқыштарды осы күнәкарлардың өз жандарымен. Және оларды құрбандық үстеліне жабын ретінде соғылған тақталар жаса, себебі олар Жаратқанның алдында ұсынылды және қасиетті болды, және олар Исраил ұлдарына белгі болды. Және Аарон діни қызметкердің ұлы Елеазар өртенгендер әкелген қола түтатқыштарды алды және оларды құрбандық үстеліне жабын етіп қосты. Израил ұлдарына ескерткіш, сондықтан Һаронның тұқымынан емес ешбір бөтен адам Жараткан Иенің алдында түтетін қоюға келмес және Қорах сияқты болмас, және оның жиналысы, Жараткан Ие Мұсаның қолы арқылы оған айтқандай.

Және Израиль ұлдары келесі күні Мұсаға және Һаронға күңкілдеді, айта: сіздер Иеміздің халқын өлтірдіңіздер. Жиналыс Мұса мен Һаронға қарсы жиналғанда, олар куәлік шатырына шабуылдады, бұлт оны жапты және Иеміздің даңқы көрінді. Және Мұса мен Һарон куәлік шатырының алдына кірді. Иеміз Мұса мен Һаронға сөйледі және айтты: Осы жиналыстың ортасынан кетіңіздер, және мен оларды бірден жояйын, және олар беттерімен жерге құлады. Мұса Һаронға айтты: түтетқышты ал да, оның үстіне құрбандық үстелінен от қой, оның үстіне хош иісті зат тастай, тез лагерге апар және олар үшін күнә өтеу жаса, өйткені Иеміздің бетінен ашу шықты, халықты бұзу басталды. Және Аарон Мұса оған айтқандай алды, және жиналысқа жүгіріп барды, және халықтың арасында ауру әлдеқашан басталған еді, және түтетін затты салды және халық үшін өтеді жасады. Және ол өлгендер мен тірілердің арасында тұрды, және ауру тоқтады. Және жарада өлгендер он төрт мың жеті жүз болды, Қорах себебінен өлгендерден бөлек. Және Һарон Мұсаға куәлік шатырының есігіне қайтып келді, және ауру тоқтады.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Израил ұлдарына сөйле және олардан таяқ ал, әр әкелер үйі бойынша олардың барлық билеушілерінен таяқ ал, олардың әкелер үйлері бойынша он екі таяқ, және әрқайсысының атын оның таяғына жаз. Және Аарон атын Леуі таяғының үстіне жаз, өйткені олардың әкелер үйінің руы бойынша бір таяқ беріледі. Және сен оларды куәлік

шатырына, куәліктің қарсысына орналастырасың, сонда Мен сол жерде саған танылатын боламын. Және мен кімді таңдасам, сол адамның таяғы өсіп шығады, және мен өзімнен Исраил ұлдарының сендерге қарсы мырс мырсын аламын.

Және Мұса Исраил ұлдарына сөйледі, және олардың барлық билеушілері оған таяқ берді, әр билеушіге бір таяқтан, олардың аталық үйлері бойынша, он екі таяқ, және Һаронның таяғы олардың таяқтарының арасында. Және Мұса таяқтарды Иеміздің алдында куәлік шатырының ішінде қойды. Келесі күні Мұса мен Һарон куәлік шатырына кірді, міне, Һаронның таяғы Леуі үйіне арналып өніп шықты, өнім шығарды, гүлдер гүлдеді және жаңғақтар өндірді. Мұса Жаратқанның алдынан барлық таяқтарды Исраилдың барлық ұлдарына шығарып әкелді, олар көрді және әрқайсысы өз таяғын алды.

Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Һарұнның таяқшасын куәліктердің алдына қой, оны сақтау үшін, бағынбайтындардың ұлдарына белгі болсын, олардың наразылығы менен тоқтасын және олар өлмесін. Және Мұса мен Һарон Жаратушы Мұсаға бұйырғандай жасады. Және Исраил ұлдары Мұсаға айтты: міне, біз жойылдық, біз өлдік, біз құрттық. Жараткан шатырына жанасқан әрбір адам өледі, біз толығымен өлгенше ме?

18

Және Жаратқан Ие Һаронға айтты: Сен және сенің ұлдарың, және сенің әкеңнің үйі қасиетті заттардың күнәларын аласыңдар, және сен және сенің ұлдарың сендердің діни қызметтің күнәларын аласыңдар. Және сенің ағаларыңды, Леуі руын, әкеңнің халқын өзіңе жақындат, және олар саған қосылсын, және олар саған қызмет етсін, және сен және сенің ұлдарың куәлік шатырының алдында болсын. Олар сенің күзетшілеріңді және шатырдың күзетшілерін сақтайды. Тек қасиетті ыдыстарға және құрбандық үстеліне жақындамасын, сонда олар да, сіздер де өлмейсіздер. Және олар саған қосылады және куәлік шатырының күзетін сақтайды, шатырдың барлық қызметтері бойынша, ал шетелдік саған жақындамайды. Және сендер киелі заттардың қорғаушыларын және құрбандық үстелінің қорғаушыларын сақтайсыңдар, сонда Исраил ұлдарына ашу болмайды. Және мен сіздердің ағаларыңыз Леуіліктерді Исраил ұлдарының ішінен алдым, олар Жаратқанға берілген сыйлық болып, куәлік шатырының қызметтерін атқару үшін. Және сен мен сенің ұлдарың өздеріңмен бірге сіздердің діни қызметтеріңді сақтайсыңдар, құрбандық үстелінің барлық тәсілдері бойынша және перденің ішінен, және қызмет етесіңдер қызметтерді сіздердің діни қызметтеріңнің сыйлығы ретінде, ал жақындаушы бөтен жұртты өледі.

Және Жаратқан Ие Һаронға айтты, және міне, мен сендерге барлық маған киелендірілген нәрселердің алғашқы жемістерін сақтауды Исраил ұлдарынан бердім, саған оларды сыйлыққа бердім, және сенің ұлдарыңа сенімен бірге мәңгілік заң ретінде. Және бұл сендерге киелі қасиетті заттардың ұсыныстарынан, олардың барлық сыйлықтарынан, олардың барлық құрбандықтарынан, олардың барлық айыптарынан және олардың барлық күнәларынан болсын, олар маған барлық қасиетті заттардан қанша қайтарса, саған және сенің ұлдарыңа тиесілі болады. Ең қасиетті жерде оларды жейсіздер, барлық еркек оларды жейді, сен және сенің ұлдарың, олар саған қасиетті болады.

Және бұл сендерге Исраил ұлдарының барлық ұсыныстарынан олардың сыйлықтарының алғашқы жемістері болады, оларды саған және сенің ұлдарыңа және сенің қыздарыңа бірге сенімен бердім, мәңгілік заң, сенің үйіндегі барлық таза адам оларды жейді.

Майдың барлық алғашқы жемістерін, шараптың барлық алғашқы жемістерін, олардың ұнның алғашқы жемістерін, олар Жаратқанға қанша берсе де, оларды саған бердім. Олардың жеріндегі барлық бірінші жемістер, олар Жаратқанға әкелетін барлығы сенікі болады, сенің үйіндегі әрбір таза адам оларды жейді.

Исраил ұлдарының арасында арналған барлық нәрсе саған

тиесілі болады. Және барлық етті ашатын әрбір жатыр, олар Иеге ұсынатын адамнан бастап малға дейін, саған тиесілі болады, бірақ адамдардың тұңғыш туғандары құнмен құтқарылады және арам малдың тұңғыш туғандарын сен құтқарасың. Және оның құтқарылуы бір айлықтан бастап бес сикл бағаланады, қасиетті сикл бойынша жиырма обол болып табылады. Тек бұзаулардың тұңғыштарын, қойлардың тұңғыштарын және ешкілердің тұңғыштарын өтемейсің, олар қасиетті, олардың қанын құрбандыққа төгесің, ал майын хош иісті ұсыныс ретінде Жаратқанға ұсынасың.

Және ет саған тиесілі болады, кеуде арнау ұсынысы мен оң иық сияқты, саған тиесілі болады. Исраил ұлдары Жаратқан Иеге бөліп берген киелі заттардың барлық тартуларын саған және сенімен бірге ұлдарыңа мен қыздарыңа бердім, бұл мәңгілік заң, бұл Жаратқан Иенің алдында саған және сенімен бірге ұрпағыңа арналған мәңгілік тұз келісімі болып табылады.

Және Жаратқан Ие Һаронға сөйледі: олардың жерінде мұраламайсың, және үлес саған олардың арасында болмайды, себебі мен сенің үлесің және сенің мұраң Исраил ұлдарының арасында.

Және міне, мен Леуінің ұлдарына Исраилдегі барлық оннан бір бөлігін мұра ретінде бердім, олардың қызметтерінің орнына, олар куәлік шатырында қызмет

ететін қызметтерінің орнына. Және Исраил ұлдары өлімді күнә алмас үшін куәлік шатырына енді жақындамайды. Және Левит өзі куәлік шатырының қызметін атқарады, және олар өздерінің күнәларын алады, бұл олардың ұрпақтарына мәңгілік заң, және Исраил ұлдарының арасында олар мұра алмайды. Себебі Исраил ұлдарының ондық үлестерін, олар қанша бөліп берсе де Иеміне, ұсыныс ретінде Леуіліктерге мұра етіп бердім, осы себепті оларға айттым: Исраил ұлдарының арасында олар мұра алмайды.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі: Және леуіліктерге сөйлейсің, және оларға айтасың: егер сендер Исраил ұлдарынан оныншы бөлікті аласыңдар, мен оны сендерге олардан мұра ретінде бердім, және сендер одан Жаратқанға ұсыныс бөлесіңдер, оныншы бөліктен оныншы бөлік. Және сендердің алымдарыңыз сендерге қырманнан алынған дән сияқты есептелінеді және сусло сығатын орыннан алынған алым сияқты. Осылай сіздер оларды бөлесіздер және сіздер де Жаратқанның барлық ұсыныстарынан, сіздердің барлық ондықтарыңыздан, қанша аласыздар Исраил ұлдарынан, және олардан ұсынысты діни қызметкер Һаронға Жаратқанға бересіздер. Сіздердің барлық сыйлықтарыңыздан Жаратқанға ұсыныс бөліп аласыздар, немесе барлық алғашқы жемістерден одан киелі нәрсені бөліп аласыздар. Және сен оларға айтасың: қашан сіздер оның алғашқы жемістерін алып тастайсыңдар, онда бұл Леуіліктерге бидай қырманынан

шыққан өнім сияқты және шарап сығатын орыннан шыққан өнім сияқты есептелінеді. Және сіздер оны кез келген жерде жей аласыздар, сіздер де, сіздердің үйлеріңіз де, өйткені бұл сіздерге куәлік шатырындағы қызметтеріңіздің орнына берілген сыйақы болып табылады. Және сіздер оның арқылы күнә алмайсыздар, егер сіздер оның бірінші жемістерін алып тастасаңыздар, және Исраил ұлдарының киелі заттарын арамдамайсыңдар, сонда өлмейсіңдер.

19

Иеміз Мұса мен Ħаронға сөйледі және айтты: Бұл заңның ережесі, Жаратқан Ие бұйырғандай, айтып: Исраил ұлдарына сөйле, және олар сенің жаныңа қызыл, мінсіз тана алсын, қайсысында ақау жоқ, және қайсысының үстіне бойынтұрық салынбаған. Және сен оны діни қызметкер Елеазарға бересің, олар оны лагерьден тысқары таза жерге шығарады және оның алдында сояды. Және Елеазар оның қанынан алады, және куәлік шатырының алдында оның қанынан жеті рет бүркіді. Және олар оны оның алдында өртеп жібереді, және оның терісі мен еті, және оның қаны балшығымен бірге өртеледі. Және діни қызметкер кедр ағашын, иссопты және қызылды алады, және олар оларды бұзаудың өртенуінің ортасына лақтырады.

Және діни қызметкер өзінің киімдерін жуады, және өзінің денесін сумен шомылады, және осыдан кейін лагерге кіреді, және діни қызметкер кешке дейін арам болады. Және оны өртеген адам өз киімдерін жуып, өз денесін шаюы керек, және кешке дейін арам болады. Және таза адам дамалистің күлін жинайды және оны лагерден сыртқа таза орынға қояды, және бұл Исраил ұлдарының жиналысына сақтауға арналады, бүрку суы – тазарту болып табылады. Және сиырдың күлін жинаушы өз киімдерін жуып, кешке дейін арам болады, және бұл Исраил ұлдарына және олармен бірге тұратын келімсектерге мәңгілік заң болады.

Өлген адамның кез келген жанына тиген адам жеті күн арам болады. Бұл адам үшінші күні және жетінші күні тазарады, сонда таза болады, бірақ егер үшінші күні және жетінші күні тазартылмаса, таза болмайды. Барлық өлген адам жанына тиген, егер өледі және тазартылмаса, Жаратқан Иенің шатырын арамдады, сол жан Израильден жойылады, себебі бүрку суы оның үстіне бүркілмеді, ол арам болып табылады, әлі де оның арамдығы онда болып табылады. Және бұл заң: егер адам үйде өлсе, үйге кіретін барлық адам және үйде бар барлық нәрсе жеті күн арам болады. Үстінде байланыс байланбаған барлық ашық ыдыс арам болып табылады. Және дала бетінде өлтірілгенге немесе өлікке немесе адам сүйегіне немесе қабірге тиген әркім жеті күн арам болады.

Және олар арам адамға тазарту үшін күйдірілген күлден алады және оның үстіне ыдысқа тірі су құяды. Таза адам зуфаны алып, суға батырып, үйге, ыдыстарға, сонда болған адамдарға, адам сүйегіне тиген адамға, өлтірілгенге, өлгенге немесе қабірге бүркеді. Және таза адам ластанғанның үстіне үшінші күні және жетінші күні бүркеді, және жетінші күні тазартылады, және өз киімдерін жуады, және сумен шомылады, және кешке дейін ластанған болады. Және егер адам ластанса, бірақ тазартылмаса, сол жан жиналыс ортасынан жойылады, себебі Жайбарластың киелі заттарын ластады, өйткені оның үстіне тазарту суы бүркілмеді, ол арам. Және бұл сіздерге мәңгілік заң болады, және тазарту суын бүркуші өз киімдерін жуады, және тазарту суына тиюші арам болады кешке дейін. Және арам адам тиген барлық зат арам болады, және оған тиетін жан кешке дейін арам болады.

20

Исраилдің ұлдары, бүкіл қауым, бірінші айда Син шөліне келді, және халық Кадешта тұрды, сонда Мариам өлді және сонда жерленді. Және жиналысқа су болмады, және олар Мұса мен Һаронға қарсы жиналды. Және халық Мұсаға наразылық білдіріп, былай деді: Біздің ағаларымыз Жаратқанның алдында қырылғанда, біз де өлсек екен! Және неге сіздер Иеміздің жиналысын осы шөлге бізді және біздің малымызды өлтіру үшін әкелдіңіздер? Және неге

осылай? Сіздер бізді Мысырдан шығарып, осы жаман жерге келдіңіздер, мұнда дән егілмейді, інжір ағаштары жоқ, жүзім бұталары жоқ, анар ағаштары да жоқ, ішетін су да жоқ.

Мұса мен Һарон жамағаттың алдынан куәлік шатырының есігіне келді және беттерімен жерге құлады, содан Иеміздің даңқы оларға көрінді. Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Таяғыңды ал және жамағатты жина, сен және ағаң Һарон, және олардың алдында жартасқа сөйлеңдер, сонда ол өзінің суларын береді, және сендер оларға жартастан су шығарасыңдар, және жамағатты және олардың малын суғарасыңдар. Және Мұса Жаратқанның алдындағы таяқты алды, Жаратқан бұйырғандай. Және Мұса мен Һарон жамағатты тастың алдына жинады және оларға айтты: Тыңдаңдар мені, бағынбайтындар, осы тастан сендерге су шығарамыз ба? Және Мұса қолын көтеріп, жартасты таяқпен екі рет соққан, және көп су шықты, және жамағат ішті, және олардың малы. Және Жаратқан Ие Мұса мен Һаронға айтты: Сендер маған Исраил ұлдарының алдында қасиет бермегендіктен, осы жиналысты мен оларға берген жерге сендер енгізбейсіңдер. Бұл Қарсылық суы, себебі Исраил ұлдары Иеміздің алдында қорланды және Ол олардың арасында киелі етілді.

Және Мұса Кадештен Едом патшасына елшілер жіберді, айта: мынаны айтады сенің ағаң Исраил, сен бізді тапқан барлық қиыншылықты білесің. Және біздің аталарымыз

Мысырға түсті, және біз Мысырда көп күндер тұрдық, және мысырлықтар бізді және біздің аталарымызды қинады. Біз Жаратқан Иеге жалбарындық, Жаратқан Ие біздің дауысымызды естіді, және елші жіберіп, бізді Мысырдан шығарды, және қазір біз сенің шекараларыңның бір бөлігінде, Кадеш қалада тұрмыз. Біз сенің жеріңнен өтеміз, егістіктерден өтпейміз, жүзімдіктерден де өтпейміз, сенің шұңқырыңнан су да ішпейміз, патшалық жолмен жүреміз, оңға да, солға да бұрылмаймыз, сенің шекараларыңнан өткенше. Және Едом оған айтты: Сен менің арқылы өтпейсің, егер болмаса, мен соғыспен саған қарсы шығамын. Және Исраилдің ұлдары оған айтады: Таудан өтеміз, егер сенің суыңнан ішсек, мен және менің малым, саған құрметті беремін, бірақ бұл ештеңе емес, таудан өтеміз. Бірақ ол айтты: Жоқ, сен менің арқылы өтпейсің, және Едом оған қарсы ауыр топпен және күшті қолмен шықты. Және Едом Исраилге өз шекараларынан өтуге рұқсат беруді қаламады, және Исраил одан бас тартты. Және олар Кадештен кетті, және Исраил ұлдарының бүкіл жамағаты Хор тауына келді.

Және Жаратқан Ие Мұса мен Һаронға Едом жерінің шекарасындағы Хор тауында айтты: Һарон өз халқына қосылсын, себебі сендер Исраил ұлдарына берген жеріме кірмейсіңдер, өйткені сендер мені қорлау суының үстінде ашуландырдыңдар. Һаронды және оның ұлы Елеазарды ал да, оларды бүкіл жиналыстың алдында Һор тауына шығар. Және Һаронның киімін шеш және оның ұлы Елеазарға

кигіз, ал Һарон сонда қосылып өлсін. Және Мұса Жаратқан оған бұйырғандай жасады, және оны бүкіл жамағаттың алдында Хор тауына шығарды. Және Ааронды киімдерінен шешті, және оларды оның ұлы Елеазарға киіндірді, және Аарон таудың шыңында өлді, және Мұса мен Елеазар таудан түсті. Және бүкіл жиналыс Һаронның қайтыс болғанын көрді, және бүкіл Исраил үйі Һарон үшін отыз күн жылады.

21

Және қанаандық патша Арад, шөлде тұратын, Исраилдің Атареин жолымен келгенін естіді, және Исраилмен соғысты, және олардан тұтқындарды олжалады. Исраил Жаратқанға дұға етіп, айтты: Егер сен маған осы халықты қол астына берсең, мен оны және оның қалаларын толық жоямын. Және Жаратқан Ие Исраилдің дауысын естіді және Қанандықты оның бақылауына берді, және оны арнады және оның қалаларын, және сол орынның атын Қарғыс деп атады.

Және Хор тауынан шығып, Қызыл теңізге апаратын жолмен Едом жерін айналып өтті, және халық жолда көңілсізденді. Және халық Құдайға және Мұсаға қарсы сөйледі, айтып: Неге бұл? Бізді Мысырдан шығарып, шөлде өлтіру үшін бе? Себебі нан да жоқ, су да жоқ, ал біздің жанымыз осы құрғақ нанға жиіркенді. Және Жаратқан халыққа өлтіретін

жыландарды жіберді, және олар халықты шағып алды, және Исраил ұлдарының көп халқы өлді. Халық Мұсаға келіп, былай деді: Біз күнә жасадық, себебі біз Иеміздің және сенің қарсы сөйледік. Сондықтан Иеге дұға ет, Ол біздің арамыздан жыланды алып тастасын. Және Мұса халық туралы Жаратқанға дұға етті, және Жаратқан Мұсаға айтты: өзің үшін жылан жаса және оны белгінің үстіне қой, және егер жылан адамды шағатын болса, шағылған әрбір адам оны көргенде тірі болады. Және Мұса қола жыланды жасады, және оны белгінің үстіне орнатты, және қашан жылан адамды шағып алса, ол қола жыланға қарады және өмір сүрді.

Исраил ұлдары кетіп, Оботта орналасты. Және Оботтан көтеріп алып, олар Ахалгайда, одан тыс жақтағы шөлде орналасты, ол Моабтың бетіне қарай, күн шығысында. Және сол жерден олар кетті және Заред шатқалына қоныстанды. Және сол жерден жол тартып, олар Арнонның арғы жағына, шөлге қоныстанды, ол Аморлықтардың шекараларынан шығып тұрған жер, өйткені Арнон Моабтың шекарасы болып табылады, Моаб пен Аморлықтың арасында. Осы себепті кітапта айтылады: Иеміздің соғысы Зообты өртеді және Арнонның селдерін. Және Ол сел өзендерін Ерді қоныстандыру үшін тағайындады, және ол Моабтың шекараларына қосылады.

Және сол жерден құдық, бұл құдық туралы Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Халықты жина, және Мен оларға ішетін су

берем. Сонда Израиль құдық үстінде осы әнді айтты, бастаңыздар оған құдық, Оны билеушілер қазды, оны ұлттардың патшалары өз патшалығында қашады, өздерінің билігінде. Және құдықтан Мантанаеинге, және Мантанаеиннен Наалиелге, және Наалиелден Бамотқа, және Бамоттан Ианинге, ол Моаб даласында орналасқан, қашалған шыңнан, шөлге қарап тұрған.

Және Мұса ақсақалдарды Аморлықтардың патшасы Сихонға бейбіт сөздермен жіберді, айта отырып, Біз сенің жеріңнен өтеміз, жолмен жүреміз, егістікке де, жүзімдікке де бұрылмаймыз, Біз сенің құдығыңнан су ішпейміз, патшалық жолмен жүреміз, сенің шекараларыңнан өткенше. Және Сихон Исраилге өз шекараларынан өтуге рұқсат бермеді, және Сихон өзінің бүкіл халқын жинады, және Исраилмен соғысу үшін шөлге шықты, және Яхазға келді, және Исраилге қарсы соғысқа тізілді. Және Исраел оны семсермен өлтіріп ұрды, және оның жерін Арноннан Жабокқа дейін, Аммон ұлдарына дейін иеленді, себебі Жазер Аммон ұлдарының шекарасы болып табылады. Және Исраил осы барлық қалаларды алды, және Исраил Аморрейлердің барлық қалаларында, Хешбонда және оған шектес барлық жерлерде тұрды. Есебон – бұл аморейлер патшасы Сихонның қаласы болып табылады, және ол бұрын Моаб патшасымен соғысты, және олар оның барлық жерін Ароерден Арнонға дейін алды. Осы себепті жұмбақ айтушылар айтады: Келіңдер Хешбонға, сонда Сихон қаласы салынып, құрылсын, Өйткені от шықты Хесебоннан,

жалын Сихон қаласынан, және Моабқа дейін жұтты, және Арнонның бағаналарын жұтып жіберді. Қасірет саған, Моаб! Жойылдың, Хамош халқы! Олардың ұлдары сақталуға берілді, және олардың қыздары Аморлықтардың патшасы Сихонға тұтқын болды. Және олардың ұрығы жойылады, Хесбоннан Дайбонға дейін, ал әйелдер Моабтың үстінде одан әрі от тұтатты.

Исраил Аморлықтардың барлық қалаларында орналасты. Және Мұса Язерді барлау үшін жіберді, және олар оны басып алды, және оның ауылдарын, және сонда тұратын аморейді қуып шығарды. Және олар қайтып келіп, Башанға апаратын жолмен жоғары шықты, және Башан патшасы Ог оларды қарсы алуға шықты, және оның бүкіл халқы соғысқа Едрейге шықты. Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Оны қорқпа, себебі мен оны сенің қолыңа бердім, және оның барлық халқын, және оның барлық жерін, және сен оған Хешбонда тұрған Аморлықтардың патшасы Сихонға жасағаныңдай жасайсың. Және оны, оның ұлдарын және оның бүкіл халқын ұрды, ешкімді тірі қалдырмай, және олар оның жерін мұра етті.

22

Және Исраил ұлдары жолға шыққаннан кейін Моабтың батысында, Иордан өзенінің бойында, Иерихонға қарама-қарсы қоныстанды. Және Сеппордың ұлы Балак Исраилдің

Аморлыққа жасаған барлық істерін көріп, Моаб халықтан өте қатты қорқты, себебі олар көп болды, және Моаб Исраил ұлдарының бетінен жиіркенді. Және Моаб Мадиам ақсақалдар кеңесіне айтты: Енді бұл жамағат біздің айналамыздағылардың барлығын жалап алады, сол сияқты бұзау далалардан жасыл нәрселерді жалап алады. Ал Балақ, Сепфордың ұлы, сол уақытта Моабтың патшасы болды. Және ол елшілерді Балаамға, Беор ұлына, Фатурадағы өзен жағасындағы өз халқының ұлдарының жеріне жіберді, оны шақыру үшін, айтып: Міне, бір халық Мысырдан шықты, және міне, олар жердің бетін жапты, және олар менің жанымда отырған. Және қазір мұнда келіп, маған осы халықты қарға, себебі осы күшті немесе біз, егер біз оларды соғуға қабілетті болсақ, және мен оларды жерден қуып шығарамын, себебі мен білемін: кімдерді сен батасаң, олар батталған, және кімдерді сен қарғасаң, олар қарғалған. Моабтың ақсақалдар кеңесі және Мадиамның ақсақалдар кеңесі қолдарында болжамдармен Балаамға барды және оған Балақтың сөздерін айтты. Және ол оларға айтты: Мұнда түнді өткізіңіздер, және мен сендерге Жаратқан маған не айтса, соны жауап беремін, және Моабтың билеушілері Балаамның жанында қалды.

Және Құдай Балаамға келіп, оған айтты: Бұл адамдар сенің жанында не? Және Балаам Құдайға айтты: Балак, Сепфордың ұлы, Моаб патшасы оларды маған жіберді, айта отырып, Міне, халық Мысырдан шыққан және жер бетін жапқан, және бұл менің жанымда отырған, және енді кел

маған оны қарға, егер сонда мен оны соғуға қабілетті боламын және оны жерден қуып шығарамын. Және Құдай Балаамға айтты: олармен бірге бармайсың, халыққа қарғыс айтпайсың, өйткені ол батталған. Және Балаам таңертең тұрып, Балақтың билеушілеріне айтты: Иелеріңе қайта кетіңдер, Құдай мені сендермен бірге жүруге жібермейді. Моабтың басшылары тұрып, Балаққа келді және айтты: Балағам бізбен бірге баруды қаламайды.

Және Балақ әлі де көбірек және осылардан құрметтірек билеушілерді жіберуге қосты. Олар Балаамға келіп, оған былай деді: Сепфордың ұлы Балақ мынаны айтады: Маған келуден тартынбауыңды өтінемін. Құрметпен құрметтеймін сені, және не айтсаң да, соны жасаймын саған, және кел, маған осы халықты қарға. Балаам жауап беріп, Балақтың билеушілеріне айтты: Егер Балақ маған үйін күміс пен алтынға толтырып берсе де, мен Иеміз Құдайдың сөзін өтіп, оны өз ойымда кішкентай немесе үлкен етіп жасай алмаймын. Және енді сіздер де осы түнді осында күтіңіздер, және мен Жаратқанның маған тағы не айтатынын білемін. Құдай түнде Балаамға келіп, оған айтты: Егер сені шақыруға осы адамдар келген болса, тұрып, олармен бірге бар, бірақ мен саған айтатын сөзді ғана орындайсың.

Және Балаам таңертең тұрып, өзінің есегін ерттеді және Моабтың басшыларымен бірге кетті. Және Құдай ашумен ашуланды, себебі ол барды, және Құдайдың елшісі оған

жала жабу үшін тұрды, және ол өзінің есегіне мінген еді, және оның екі қызметшісі онымен бірге еді. Есек Құдайдың періштесінің жолда қарсы тұрғанын және қолында семсер суырғанын көріп, жолдан бұрылып жазыққа қарай кетті, сонда ол есекті таяғымен ұрып, оны жолға қайтарды.

Және Құдайдың періштесі жүзім бағының жырықтарында тұрды, бір жағында қоршау және екінші жағында қоршау. Есек Құдайдың періштесін көріп, өзін қабырғаға қысты және Балаамның аяғын қабырғаға қысып езді, ал ол оны тағы да соғуды жалғастырды.

Және Құдайдың періштесі қайтадан келіп, тар жерде тұрды, онда оңға да, солға да бұрылуға болмайтын. Есек Құдайдың періштесін көріп, Балаамның астында отырып қалды, Балаам ашуланып, есекті таяқпен ұрды. Және Құдай есектің аузын ашты, және ол Балаамға айтады: Мен саған не істедім, сен мені осы үшінші рет ұрдың? Балаам есекке былай деді: Сен маған мазақ еттің, егер қолымда қылыш болса, мен сені әлдеқашан тесіп өлтірер едім. Және есек Балаамға айтады: Мен сенің есегің емеспін бе, оған сен жастығыңнан бастап бүгінгі күнге дейін мінген болдың? Мен саған ешқашан осылай менсінбеумен қарап жасаған бамын? Ал ол айтты: Жоқ. Бірақ Құдай Балаамның көздерін ашты, және ол Иеміздің хабаршысын жолда қарсы тұрғанын көреді, және оның қолында суырылған семсерді көреді, және иіліп оның бетіне табынды. Құдайдың періштесі оған айтты: Неге есегіңді осы үшінші рет ұрдың?

Міне, мен сенің жолыңды тосу үшін шықтым, себебі сенің жолың менің алдымда дұрыс емес, ал есек мені көріп, менен үшінші рет бұрылды. Және егер ол бұрылмаған болса, енді мен сені өлтірер едім, ал соны сақтап қалар едім. Балаам Иеміздің періштесіне айтты: Күнә қылдым, өйткені сен маған жолда кездесуге қарсы тұрғаныңды білмедім, және қазір егер саған жарамаса, қайтып кетемін. Және Құдайдың елшісі Балаамға айтты: адамдармен бірге жүр, тек мен саған айтатын сөзді ғана сақтап сөйле. Және Балаам Балақтың басшыларымен бірге жүрді.

Және Балақ Балаам келгенін естігенде, оған қарсы алуға Моаб қаласына шықты, ол Арнон шекарасында орналасқан, ол шекараның бір бөлігінде. Және Балақ Балаамға айтты: Мен саған адам жіберіп, сені шақырмадым ба? Неге маған келмедің? Шынымен мен сені құрметтей алмаймын ба? Және Балаам Балаққа айтты: Міне, мен саған қазір келдім, мен бірдеңе сөйлеуге қабілетті боламын ба? Құдай менің аузыма қандай сөз салса, мен осыны сөйлеймін. Және Балаам Балакпен бірге кетті, және олар ауылдардың қалаларына келді. Балақ қойлар мен бұзауларды құрбандыққа шалды және Балаамға және онымен бірге болған басшыларға жіберді. Және таң болды, және Балақ Балаамды алып, оны Баал бағанасының үстіне шығарды, және сол жерден оған халықтың бір бөлігін көрсетті.

23

Балаам Балакқа былай деді: Маған мұнда жеті жертөле салып бер және маған мұнда жеті бұзау мен жеті қошқар дайындап бер. Және Балақ Балаам оған айтқан жолмен жасады, және бұзауды және қошқарды алтарьға ұсынды. Және Балаам Балакқа айтты: Сенің құрбандықтарыңның үстінде тұр, мен барамын, егер Құдай маған кездесуде көрінсе, және Ол маған қандай сөз көрсетсе, саған хабарлаймын, және Балак өзінің құрбандықтарының үстінде тұрды. Және Балаам Құдайдан сұрауға барды, және тура жолмен барды, және Құдай Балаамға пайда болды, және Балаам оған айтты: жеті құрбандық орынды дайындадым, және бұзауды және қошқарды құрбандық орынға шығардым. Және Құдай Балаамның аузына сөз салды, және ол Балаққа бұрылып айтты: осылай сөйлейсің. Және ол оған қарай бұрылды, ал ол өзінің күйдірілген құрбандықтарының үстінде тұрды, және барлық Моаб билеушілері онымен бірге болды, және Құдайдың рухы оның үстіне түсті. Және ол өз мәселін алып, айтты: Месопотамиядан мені шақырды Моаб патшасы Балақ шығыстағы таулардан, айтып: Мұнда кел, маған Жақыпты қарға, және мұнда кел, маған Исраилді қарға. Мен кімді қарғайын, егер Жаратқан Ие оны қарғамаса? Немесе мен кімді қарғайын, егер Құдай оны қарғамаса? Өйткені таулардың шыңынан мен оны көремін, және төбелерден мен оны бақылаймын, міне халық жалғыз тұрады және

ұлттар арасында есептелмейді. Жақыптың тұқымын кім жетілдірді және Исраилдің руларын кім санайды? Менің жаным әділдердің жандары арасында өлсін және менің тұқымым осылардың тұқымы сияқты болсын.

Және Балақ Балаамға айтты: Маған не істедің? Менің жауларымды қарғау үшін сені шақырдым, ал міне, сен батасын бердің. Және Балаам Балакқа айтты: Құдай менің аузыма не салса, мен соны сөйлеймін ғой. Және Балақ оған айтты: Кел әлі менімен бірге басқа орынға, сол жерден оны көрмейсің, бірақ оның бір бөлігін ғана көресің, барлығын көрмейсің, және сол жерден маған оны қарғай.

Және оны ойылған шыңның үстіндегі өрістегі бақылау мұнарасына алып барды, және сонда жеті құрбандық орын салды, және құрбандық орынға бұзау мен қошқар шығарды. Балаам Балаққа айтты: сенің құрбандықтарыңның үстінде тұр, ал мен Құдайдан сұрауға барамын. Және Құдай Балаамға кездесті, және оның аузына сөз салды, және айтты: Балакқа қайтып бұрыл және осыларды сөйлейсің. Және ол оған қарай бұрылды, ал ол өзінің түгел күйдірілген ұсынысының үстінде тұрды, және барлық Моаб билеушілері онымен бірге болды, және Балақ оған айтты: Жаратушы не сөйледі? Және ол өз мәселін алып, айтты: Тұр, Балақ, және есіт, құлақ сал, куә, Сепфордың ұлы! Құдай адам сияқты өтірік айтпайды, не адам ұлы сияқты қорқытылмайды; өзі айтқанын жасамай ма қалады? сөйлейді де, орындамай ма қалады? Міне,

батамен беруді қабылдадым, батамен беремін және мүлдем кері қайтармаймын. Жақыпта еңбек болмайды, Исраилда азап көрінбейді. Жаратқан Иесі Құдайы онымен бірге, билеушілердің даңқы онда. Құдай оны Мысырдан шығарған, оған бір мүйізді жануардың даңқы сияқты. Жоқ, себебі Жақыпта болжам жоқ, және Исраилда да болжам жоқ. Уақыты келгенде Жақыпқа және Исраилға айтылады: не орындайды Құдай? Міне, халық жас арыстандай тұрады және арыстандай мақтан етеді, ұйықтамайды, аңды жеп, жараланғандардың қанын ішкенше.

Балак Балаамға айтты: Маған оны не қарғайсың, не батасын бересің. Және Балаам жауап беріп, Балакқа айтты: Мен саған айтпадым ба, Құдай не сөйлесе, мен соны жасаймын деп? Және Балақ Балаамға айтты: кел, сені басқа орынға апарайын, егер Құдайға ұнаса, және оны сол жерден маған қарғайсың. Және Балақ Балаамды шөлге қарай созылып жатқан Пеор шыңына алып шықты. Және Балаам Балаққа айтты: маған мұнда жеті құрбандық орнын салып бер және маған мұнда жеті бұзау мен жеті қошқар дайындап бер. Және Балақ Балағам оған айтқандай жасады, және құрбандыққа бұзау мен қошқар ұсынды.

24

Балаам Жаратқанның алдында Исраилге бата беру жақсы екенін көріп, әдеттегідей белгілерді іздеуге бармады және

бетін далаға қарай бұрды. Және Балаам көздерін көтеріп, рулар бойынша қоныстанған Исраилді көреді, және оның үстіне Құдайдың рухы түсті. Және өзінің мақалын алып, айтты: Беор ұлы Балаам дейді, шынайы көретін адам дейді Ол күштінің сөздерін естіп айтады, кім Құдайдың көруін ұйқыда көрді, оның көздері ашылған. Жақып, үйлерің қандай жақсы, Исраил, шатырларың! Көлеңкелейтін аңғарлар сияқты, және өзен бойындағы бақтар сияқты, және Жаратқан Ие тіккен шатырлар сияқты, және сулар жанындағы самырсындар сияқты. Оның ұрығынан адам шығады, және көп ұлттарға билік етеді, және Гог патшалығы биіктетіледі, және оның патшалығы өседі. Құдай оны Мысырдан бағыттады, оған бір мүйізді жануардың дәулеті сияқты, ол өз жауларының халықтарын жейді, және олардың семіз бөліктерінің кемік майын сорып алады, және өз жебелерімен жауды атып өтеді. Жатып алып, ол арыстандай демалды, балапандай да, кім оны тұрғызады? Сені батасын беретіндер батасын алсын, ал сені қарғайтындар қарғалды.

Және Балақ Балаамға ашуланды, және қолдарын соқты, және Балақ Балаамға айтты: Жауымды қарғау үшін сені шақырдым, және міне, батасын бердің үшінші рет бұл. Енді сондықтан өз жеріңе қаш, мен саған құрмет көрсетемін деп айттым, бірақ енді Жаратқан сені даңқтан айырды. Балаам Балаққа былай деді: Мен сенің маған жіберген елшілеріңе айтпадым ба, Егер маған Балақ өзінің үйін күміс пен алтынға толтырып берсе де, мен Иеміздің сөзін бұзып, өз

бетіммен жақсы не жаман іс жасай алмаймын; Құдай не айтса, соны айтамын. Және енді міне, мен өз орныма кетемін; кел, саған кеңес беремін, бұл халық сенің халқыңа соңғы күндерде не істейтінін.

Және ол өз мәселін алып, айтты:

Балаам, Беор ұлы айтады, шынайы көретін адам айтады, Құдайдың сөздерін естіп, Жоғарғыдан білімді біле отырып, және Құдайдың көрінісін ұйқыда көрген, оның көздері ашылған. Мен оған көрсетемін, бірақ қазір емес, мен батамын, бірақ жақындамайды. Жұлдыз шығады Жақыптан, адам тұрады Исраилден, және ол Моабтың басшыларын сындырады, және ол Сеттің барлық ұлдарын олжалайды. Және Едом мұра болады, және Есаудың дұшпаны оның мұрасы болады, ал Исраил күшпен іс жасады. Және Жақыптан оянады және қаладан сақталғанды жояды. Және Амалекті көріп, өзінің мәселін алып, айтты: Ұлттардың бастауы Амалек, және олардың ұрығы жойылады. Және кенеяны көріп, оның мысалын алып, айтты: Күшті сенің мекенің, және егер сен жартаста ұяңды қойсаң, Және егер Беорға айлакерліктің ұясы болса, Ассириялықтар сені тұтқынға алады. Және Огты көріп, оның мәселін алып, айтты: О, о, кім өмір сүреді, Құдай мұны орнатқанда? Және Киттимдердің қолынан шығады, және олар Ассурияны қинайды, және олар Еврейлерді қинайды, және өздері бір ауыздан жойылады. Және Балаам тұрып кетті, өз орнына бұрылып, және Балак өзіне қарай

кетті.

25

Және Исраил Саттеинде тұрды, және халық Моабтың қыздарымен жезөкшелік жасап арамталды. Олар оларды өз пұттарының құрбандықтарына шақырды, халық сол құрбандықтардан жеді және олардың пұттарына табынды. Және Исраил Баал-Пеорға бағынды, және Жаратқан Ие Исраилге қатты ашуланды. Және Жаратқан Мұсаға айтты: халықтың барлық басшыларын ал және оларды Жаратқанға күннің алдында жаза, сонда Жаратқанның қаһар ашуы Исраилден кетеді. Және Мұса Исраил тайпаларына айтты: әрқайсысы өзінің Беелфегорға бағышталған туысын өлтіріңдер. Және міне, Израил ұлдарының бір адамы келіп, өз ағасын мадиандық әйелге Мұса алдында және Израил ұлдарының бүкіл жамағаты алдында әкелді, ал олар өздері куәлік шатырының есігінің жанында жылады. Діни қызметкер Һаронның ұлы Елеазардың ұлы Пінехас көріп, жамағаттың ортасынан тұрды да, қолына найза алды. Ол исраилдік адамның артынан пешке кірді және екеуін де тесіп өткізді: исраилдік адамды да, әйелді де оның жатыры арқылы, сонда Исраил ұлдарынан ауру тоқтады. Және ауруда өлгендер төрт жиырма мың болды.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Діни қызметкер

Аарон ұлы Елеазардың ұлы Пинехас менің ашуымды Исраил ұлдарынан тоқтатты, өйткені ол олардың арасында менің ревнивостімді көрсетті, және мен өз ревнивостімде Исраил ұлдарын жоймадым. Осылай айттым, міне, мен оған бейбітшілік келісімін беремін. Және оған және оның дәніне онымен бірге діни қызметтің мәңгілік келісімі болады, өйткені ол өзінің Құдайына қызғанды және Исраил ұлдары үшін өтеді жасады. Ал соғылған исраилдік адамның аты, кім мадиандық әйелмен бірге соғылды, Замбри еді, Салмонның ұлы, Симеон әулетінің үй басшысы. Өлтірілген мадиандық әйелдің есімі Хасби болды, ол Сурдың қызы, Оммот ұлтының билеушісі, Мадиам әулеттерінің үйінен.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі: Исраил ұлдарына айт:, Мадиһандықтарға жау болыңыздар және оларды ұрыңыздар. себебі олар өздері сендерге жаулық етеді алдаушылықпен, қаншама сендерді алдайды Пеор арқылы және Мадиам билеушісінің қызы Хасби арқылы, олардың әпкесі, Пеор үшін соққы күнінде соққы жеген.

26

Және соққыдан кейін Жаратқан Ие Мұсаға және діни қызметкер Елеазарға сөйледі: Исраил ұлдарының бүкіл жиналысының басын ал, жиырма жастан бастап және одан жоғары, олардың әкелерінің үйлері бойынша, Исраилде шайқасқа шығатын барлығын.

Және Мұса мен діни қызметкер Елеазар Моабтың Аработ жерінде, Иорданның бойында, Иерихонға қарама-қарсы сөйледі, айта отырып жиырма жастан бастап және одан жоғары, Жаратқан Мұсаға бұйырғандай, және Мысырдан шыққан Исраил ұлдары Рубен – Израилдің тұңғыш ұлы, ал Рубеннің ұлдары: Енох және Енохтың халқы, Фаллу және Фаллудың халқы. Асронға – Асронейдің халқы, Хармиге – Хармидің халқы. Бұлар Рубен халықтары, және олардың санағы қырық үш мың жеті жүз отыз болды.

Және Паллудың ұлдары: Элиаб. Және Елиабтың ұлдары: Намуел, Датан және Абейрон. Бұлар жиналыстың шақырылғандары еді, бұлар Коре жиналысында Мұса мен Ааронға қарсы көтерілгендер болды Иеміздің көтерілісінде. Және жер аузын ашып, оларды және Кореді жұтты, оның жиналысының өлімінде, от елу және екі жүзді жалмаған кезде, және олар белгіге айналды. Бірақ Кореның ұлдары өлмеді.

Және Симеонның ұлдары, Симеон ұлдарының халқы: Намуелге – Намуелиті халқы, Ямінге – Ямініті халқы, Яхінге – Яхініті халқы, Зараға Зарай халқы, Саулға Саули халқы. Бұлар Симеонның рулары олардың санағынан, жиырма екі мың екі жүз.

Иуданың ұлдары Ер және Онан, және Ер мен Онан Ханаан жерінде өлді. Иуданың ұлдары өз рулары бойынша болды: Шилохқа – Шелонит халқы, Фаресқа – Фаресит халқы,

Зараға – Зараит халқы. Және Фарестің ұлдары болды: Асроннан Асронит халқы, Иамуннан Иамунит халқы. Бұлар Иуданың халықтары олардың тексеруіне сәйкес, жетпіс алты мың бес жүз.

Және Иссахардың ұлдары өз рулары бойынша: Толаға – Толаит халқы, Фуаға – Пунит халқы, Иасубқа – Иасуби халқы, Самрамға – Самрами халқы. Бұлар Иссахардың халықтары олардың санағынан, алпыс төрт мың төрт жүз.

Забулонның ұлдары олардың рулары бойынша: Саредке – Саредилік руы, Аллонға – Аллонилік руы, Аллелге – Аллелилік руы. Бұлар Забулон халықтары, олардың санағынан алпыс мың бес жүз.

Гадтың ұлдары олардың рулары бойынша: Сафонға – Сафонилік руы, Аггиге – Аггилік руы, Сунига – Сунилік руы, Азенге, Азен халқы, Аддиге, Адди халқы, Ародқа – Ароади халқы, Ариелге – Ариели халқы. Бұлар Гад ұлдарының рулары, олардың санағы бойынша қырық төрт мың бес жүз.

Ашердің ұлдары өз руларына сәйкес: Жаминге – Жаминилік руы, Жесуға – Жесуилік руы, Барияға – Бариялық руы. Қоберге – Қобери халқы, Мелхиелге – Мелхиели халқы. Және Ашердің қызының аты Сара. Бұлар Ашер руларының санағы бойынша – қырық үш мың төрт жүз.

Жусіптің ұлдары олардың рулары бойынша: Манасса және Ефрем.

Манассаның ұлдары. Махирге Махирлік халқы, және Махир Галаадты туғызды, Галаадқа Галаадтық халқы. Және осылар Галаадтың ұлдары: Ахиезер – Ахиезерилік халық, Хелег – Хелегилік халық. Эсриелге халық Эсриели, Сихемге халық Сихеми, Сымаерге – Сымаери халқы, және Оферге – Офери халқы. Және Офердің ұлы Салпаадқа ұлдар болмады, тек қыздары болды, және Салпаадтың қыздарының есімдері мыналар: Мала, және Ноуа, және Егла, және Мелха, және Терса. Бұлар Манассаның халықтары олардың санағынан, елу екі мың және жеті жүз.

Және бұлар Ефремнің ұлдары: Суталаға – Суталан халқы, Танахқа – Танахи халқы. Бұлар Суталаның ұлдары, Еденге, Еден халқы. Бұлар Ефремнің рулары, олардың санағы бойынша отыз екі мың бес жүз, бұлар Жүсіптің ұлдарының рулары, олардың рулары бойынша.

Бенямин ұлдары өз рулары бойынша: Баледен Бали руы, Асуберден Асубери руы, Иахирандан Иахирани руы.

Софанға, халық Софандікі. Және Баленің ұлдары Адар мен Ноеман болды, Адардан Адари халқы, ал Ноемандан Ноемани халқы шықты. Бұлар Бениаминнің ұлдары олардың рулары бойынша, олардың санағынан отыз бес мың бес жүз.

Және Данның ұлдары олардың рулары бойынша: Самеге – Самеилер руы; бұлар Данның рулары олардың рулары бойынша. Самей халқының барлық адамдары олардың санағы бойынша, алпыс төрт мың төрт жүз.

Нефталидің ұлдары олардың рулары бойынша: Асиелге – Асиели руы, Гаунига – Гауни руы. Иесерге – Иесери халқы, Селлемге – Селлеми халқы. Бұлар Нафталидің халықтары олардың санағынан, қырық мың және үш жүз.

Бұл Исраил ұлдарының санағы: алты жүз мың бір мың жеті жүз отыз.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Жер осыларға есімдердің санына қарай мұралау үшін бөлінеді. Көпшілікке мұраны көбейтесің, ал азшылыққа олардың мұрасын азайтасың; әрқайсысына олардың мұрасы саналғандай берілетін болады. Жер ұлыстар арқылы атауларға бөлінетін болады, олардың әкелерінің руларына сәйкес мұраланатын болады. Жеребе арқылы сіз олардың мұрасын көп пен аз санды арасында бөлесіз.

Және Леуидің ұлдары олардың рулары бойынша: Гедсонға – Гедсони халқы, Каатқа – Каати халқы, Мерариге – Мерари халқы. Бұлар Леуі ұлдарының халықтары: Лобені халқы, Хеброні халқы, Коре халқы және Мусі халқы, ал Каат Амрамды туды. Ал оның әйелінің аты Иохабед, Леуінің қызы, ол осыларды Леуіге Мысырда туды, және Амрамға

Аронды және Мұсаны, және олардың апасы Мариамды туды. Және Аронға Надаб, Абиуд, Елеазар және Итамар туды. Және Надаб пен Абиуд Иеміздің алдында бөтен от ұсынғанда Синай шөлінде өлді. Олардың санағынан жиырма үш мың еркек адам болды, бір айлық және одан жоғары, өйткені олар Исраил ұлдарының арасында саналмады, себебі оларға Исраил ұлдарының арасында үлес берілмейді.

Және бұл Мұса мен діни қызметкер Елеазардың санағы, олар Моабтың Аработ жерінде, Иерихонға қарама-қарсы Иордан өзенінің бойында Исраил ұлдарын санады. Және осылардың арасында Мұса мен Ҳарон арқылы тіркелгендердің ішінде бірде-бір адам болған жоқ, олар Исраил ұлдарын Синай шөлінде тексерген еді. Себебі Жаратқан Ие оларға айтты: Өлім-ақпен өлетін боласыңдар шөлде, және олардан ешкім қалмады, тек Ефонния ұлы Халеб пен Нау ұлы Ешуа.

27

Және Иосифтің ұлдарынан Манассе халқының Махир ұлының Галаад ұлының Офер ұлы Салпаадтың қыздары келіп, олардың есімдері мыналар: Маала, Ноуа, Егла, Мелха және Терса. Және Мұсаның алдында, діни қызметкер Елеазардың алдында, билеушілердің алдында және бүкіл жиналыстың алдында куәлік шатырының есігінде тұрып,

олар айтады, Біздің әкеміз шөлде өлді, және өзі Иеміздің алдында жиналған Қораның жиналысында болған жоқ, себебі өз күнәсі арқылы өлді, және оған ұлдар болған жоқ. Әкеміздің аты өз халқының арасынан өшірілмесін, себебі оған ұл жоқ. Бізге әкеміздің ағайындарының арасында иемденуді беріңдер. Және Мұса олардың сотын Иеміздің алдына әкелді.

Және Иеміз Мұсаға сөйледі. Айт: Салпаадтың қыздары дұрыс сөйледі, оларға олардың әкесінің ағаларының арасында мұра иелігін сыйлық ретінде бер, және олардың әкесінің үлесін оларға бер. Және сен Исраилдің ұлдарына сөйлейсің, айта отырып, егер адам өлсе және оның ұлы болмаса, сіздер оның мұрасын оның қызына берсіздер. Егер оған қызы болмаса, онда мұраны оның ағасына беріңдер. Егер оған ағалары болмаса, онда мұраны оның әкесінің ағасына бересіздер. Егер оның әкесінің ағалары болмаса, онда мұраны оның руынан оның ең жақын туысына бересіңдер, оның мұрасына ие болу үшін, және бұл Исраил ұлдарына үкім заңы болады, Жаратқан Мұсаға бұйырғандай.

Және Иеміз Мұсаға айтты: Иорданнан тысқары жердегі тауға, Набау тауына көтеріл де, мен Исраил ұлдарына иелік етуге беретін Қанаан жерін көр. Және сен оны көресің, және сен де өз халқыңа қосыласың, сол сияқты сенің ағаң Аарон Хор тауында қосылғандай. Өйткені сіздер менің сөзімді Син шөлінде бұрдыңыздар, жиналыс қарсы тұрғанда мені

қасиетті ету үшін, сіздер мені олардың көз алдында су басында қасиетті етпедіңіздер, бұл Кадештегі Син шөліндегі қарсылық суы болып табылады. Және Мойсей Иеміске айтты, Рухтар мен барлық еттің Жаратқан иесі Құдай осы жиналысқа адам тағайындасын. Кім олардың алдында шығады, және кім олардың алдында кіреді, және кім оларды шығарады, және кім оларды кіргізеді, және Жаратқанның жиналысы бақташысы жоқ қойлар сияқты болмайды. Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айта: Өзіңе ал Нұн ұлы Ешуаны, ішінде рухы бар адамды, және өз қолдарыңды оның үстіне қой. Және сен оны Елеазар діни қызметкердің алдында орнатасың, және оған бүкіл жиналыстың алдында бұйырасың, және олардың алдында оның туралы бұйырасың. Және сен өз салтанатыңды оның үстіне бересің, осылайша Исраил ұлдары оған бағынсын. Және ол Елеазар діни қызметкердің алдында тұрады, және олар Жаратқан Иенің алдында көрсетудің шешімін одан сұрайды, оның ауызы бойынша олар шығады, және оның ауызы бойынша олар кіреді — өзі және Исраилдің ұлдары бір ауыздан, және барлық жамағат.

Және Мұса Жаратқан Ие оған бұйырғандай жасады, және Ешуаны алып, оны Елеазар діни қызметкердің және бүкіл жамағаттың алдында тұрғызды. Және оның қолдарын оны үстіне қойды, және оны тағайындады, дәл Жаратқан Иеміз Мұсаға бұйырғандай.

28

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Исраил ұлдарына бұйрық бер және оларға айт: менің сыйлықтарымды, менің сыйлықтарымды, менің ұсыныстарымды хош иісті ииске сақтап, маған менің мерекелерімде ұсынуларыңды қадағалаңдар. Және сен оларға айтасың: бұлар сіздер Жаратқанға ұсынатын ұсыныстар – бір жасар мінсіз екі қозы күніне өртелген ұсыныс ретінде үздіксіз. Бір қозыны таңертең шаласың, ал екінші қозыны кешке қарай шаласың.

Және сен эфаның оннан бір бөлігін майда ұнды құрбандыққа майда араластырып, іннің төрттен бір бөлігінде жасайсың. Үздіксіз күйдірілген ұсыныс, Синай тауында болған, хош иісті иіс Жаратқанға. Және оның сұйық сыйынуы бір қозыға төрттен бір ин болсын, қасиетті жерде Иеге күшті сусыннан сұйық сыйыну құй. Екінші қозыны кешке қарай оның құрбандығы мен сұйық тартуына сәйкес шалып, Жаратқан Иеге хош иісті хош иіс ретінде ұсынасыңдар. Және демалыс күндерінің күнінде екі жылдық мінсіз қозыларды әкелесіздер, және майда араластырылған екі оныншы бөлік ұнды құрбандыққа және сусын ұсынысқа. Демалыс күндерінің күйдірілген ұсынысы демалыс күндерінде үнемі күйдірілген ұсыныстың үстінде, және оның ішімдік ұсынысы.

Және жаңа айларда Иеге күйдірме құрбандық әкелесіздер: екі бұзау сиырлардан, бір қошқар, жеті жылдық мінсіз қозылар. Бір бұзауға майда майға араластырылған үш ондық ұн, және бір қошқарға майда майға араластырылған екі ондық ұн Бір қозыға майға араластырылған майда ұнның оныншы бөлігі – Жаратқанға хош иісті құрбандық ұсыныс. Олардың сусын тарту ұсынысы бір бұқаға жарты ин болады, және бір қошқарға үштен бір ин болады. Ал бір қозыға төрттен бір ин шарап болады, бұл жылдың айларында ай сайын түгел өртелетін ұсыныс.

Және ешкілерден бір ұлақты күнә үшін Жаратқанға үнемі түгелдей өртелетін құрбандықтың үстінде ұсынылады, және оның ішімдік құрбандығы да.

Және бірінші айдың он төртінші күнінде Жаратқанға арналған өтім. Және осы айдың он бесінші күні мереке, жеті күн ашытқысыз нан жейсіңдер. Және бірінші күн сендер үшін қасиетті деп аталады, ешқандай құлдық жұмыс жасамайсыңдар. Және сіздер Жаратқанға түгелдей өртелетін құрбандықтарды ұсыныс ретінде әкелесіздер: малдан екі бұқа, бір қошқар, бір жастағы жеті қозы – олар сіздер үшін мінсіз болады. Және олардың құрбандығы майда араластырылған майда ұн, үш оныншы бір бұзауға, және екі оныншы бір қошқарға. Әр бір қойға ондық бөлікті жасайсың, жеті қойға. Және ешкілерден бір текені күнә үшін, сіздерді күнәдан тазарту үшін, Үнемі таңғы түгелдей өртелетін құрбандықтан басқа, ол үздіксіз түгелдей

өртелетін құрбандық болып табылады. Осыларды осылай істейсіз: күн сайын жеті күн бойы Жаратқанға хош иісті ұсыныс ретінде сыйлық әкелесіздер, үнемі өртелетін құрбандықпен бірге оның сұйық құрбандығын да шашасыздар. Және жетінші күн сендер үшін қасиетті деп аталады, сендер осы күні ешқандай құлдық жұмыс жасамайсыңдар.

Және жас күні, қашан сіздер Иеге апталар құрбандығын жаңа ұсынасыздар, қасиетті шақырылған сіздерге болады, ешбір құлдық жұмысты жасамайсыздар. Және сіздер Жаратқанға хош иісті түгелдей өртелетін құрбандықтар әкелесіздер: сиырлардан екі бұзау, бір қошқар, жеті жылдық мінсіз қозы. Олардың құрбандығы майға араластырылған майда ұн, үш оныншы бір бұзауға және екі оныншы бір қошқарға. Әр қойға оныштан, жеті қойға, және ешкілерден бір текені күнә туралы, сіздер туралы күнә ортасын жою үшін, үнемі түгел өртелген ұсыныстан басқа. Және олардың құрбандығын маған шалыңдар, олар сіздер үшін мінсіз болсын, және олардың құйылымдарын.

29

Және жетінші айда, айдың бірінде, шақырылған қасиетті күн сендер үшін болады, ешбір құлдық жұмыс жасамайсыңдар, бұл белгі күні сендер үшін болады. Және сіздер Иеге хош иісті түгелдей өртелетін құрбандықтар

жасайсыздар: сиырлардан бір бұзауды, бір қошқарды, бір жастағы жеті мінсіз қозыларды. Олардың құрбандығы майда араластырылған ұн, үш оныншы бір бұзауға, және екі оныншы бір қошқарға, Әр қойға оныштан, жеті қойға, Және ешкілерден бір текені күнә үшін, сендер үшін күнәдан тазарту үшін, Жаңа айдың түгелдей өртелетін құрбандықтарынан басқа, олардың құрбандықтары мен сусын тартулары, және үнемі түгелдей өртелетін құрбандық, және олардың құрбандықтары мен сусын тартулары олардың түсіндірмесіне сәйкес Жаратқан Иеге хош иісті иіс болсын.

Және осы айдың оныншы күні сендер үшін қасиетті шақырылған болады, және өз жандарыңды қинайсыңдар, және ешқандай жұмыс жасамайсыңдар. Және сіздер Жараушыға хош иісті түгелдей өртелетін құрбандықтарды, Жараушыға ұсыныстарды әкелесіздер: сиырлардан бір бұзауды, бір қошқарды, жеті жылдық қозыларды; олар сіздерге мінсіз болады. Олардың құрбандығы майда араластырылған майда ұн, бір бұзауға үш оныншы бөлік, және бір қошқарға екі оныншы бөлік, Бір қозыға оныштан онышы, жеті қозыға, Және ешкілерден бір лақты күнә үшін алыңдар, сіздер үшін өтеу жасау үшін, өтеу күнәсынан басқа, және үнемі түгел өртелетін құрбандық, оның астық құрбандығы және оның сұйық құрбандығы ережеге сәйкес, Жаратқанға хош иісті ұсыныс ретінде.

Және осы жетінші айдың он бесінші күні сендер үшін

қасиетті шақырылған күн болады, ешқандай құлдық жұмыс жасамайсыңдар, және Жаратқанға арналған мерекені жеті күн бойы тойлаңдар. Және сіздер бірінші күні Жаратқанға хош иісті құрбандық ретінде түгелдей өртелетін құрбандықтар әкелесіздер: сиырлардан он үш бұзау, екі қошқар, он төрт бір жылдық қозы, олар мінсіз болады. Олардың құрбандықтары май ішінде араластырылған ұн: үш оннан бір бұзауға, он үш бұзауларға, және екі оннан бір қошқарға, екі қошқарларға. Он төрт қойдың әрқайсысына оныншыдан, Және күнә үшін ешкілерден бір ұлақ, үнемі түгел өртелетін құрбандықтан басқа, олардың құрбандықтары мен сусын тартулары.

Екінші күні он екі бұзау, екі қошқар, он төрт жылдық мінсіз қозы. Олардың құрбандығы және олардың сусын ұсынысы бұқаларға, қошқарларға және қозыларға олардың санына сәйкес, олардың ережесіне сәйкес. және ешкілерден күнә үшін бір ұлақ, үздіксіз түгел өртелген ұсыныстан басқа, олардың құрбандықтары және олардың сусын ұсыныстары.

Үшінші күні он бір бұзау, екі қошқар, он төрт бір жасар мінсіз қозы. Олардың құрбандығы мен сұйық тартуы бұзауларға, қошқарларға және қозыларға олардың санына сәйкес, олардың ережесіне сәйкес. Және күнә үшін ешкілерден бір ұлақ, тұрақты түгел өртелетін құрбандықтан басқа, олардың құрбандықтары мен сусын тартулары.

Төртінші күні он бұзау, екі қошқар, он төрт жыл көшті мінсіз қозы. Олардың құрбандықтары мен сұйық ұсыныстары бұқаларға, қошқарларға және қозыларға олардың санына сәйкес, олардың салыстыруына сәйкес. Және күнә үшін ешкілерден бір ұлақ, тұрақты түгел өртелетін құрбандықтан басқа, олардың құрбандықтары мен сусын тартулары.

Бесінші күні тоғыз бұзау, екі қошқар, он төрт бір жасар мінсіз қозы. Олардың құрбандықтары мен олардың сұйық ұсыныстары бұқаларға, қошқарларға және қозыларға олардың санына сәйкес, олардың салыстыруына сәйкес. Және күнә үшін ешкілерден бір ұлақ, үнемі түгелімен өртелетін құрбандықтан басқа, олардың құрбандықтары және олардың сусын тартулары.

Алтыншы күні бұзаулар сегіз, қошқарлар екі, жылдық қозылар он төрт мінсіз. Олардың құрбандықтары мен сұйық ұсыныстары бұқаларға, қошқарларға және қозыларға олардың санына сәйкес, олардың салыстыруына сәйкес. Және күнә үшін ешкілерден бір ұлақ, үнемі өртелетін құрбандықтан басқа, олардың құрбандықтары мен сусын тартулары.

Жетінші күні жеті бұзау, екі қошқар, он төрт жылдық мінсіз қозы. Олардың құрбандықтары мен олардың сұйық ұсыныстары бұқаларға, қошқарларға және қозыларға олардың санына сәйкес, олардың салыстыруына сәйкес.

Және күнә үшін ешкілерден бір ұлақ, тұрақты түгел өртелетін құрбандықтан басқа, олардың құрбандықтары мен сусын тартулары. Және сегізінші күні сендерге жиналыс болады, ешқандай құлдық жұмысты осында істемейсіңдер. Және сіздер Иеге хош иісті түгелдей өртелетін құрбандықтарды ұсынасыздер: бір бұзау, бір қошқар, жеті бір жасар мінсіз қозы. Олардың құрбандықтары мен сұйық ұсыныстары бұқаға, қошқарға және қозыларға олардың санына сәйкес, олардың орналасуына сәйкес. Және күнә үшін ешкілерден бір ұлақ, тұрақты түгел өртелетін құрбандықтан басқа, олардың құрбандықтары мен сусын тартулары.

Осы нәрселерді сіздер Иеге өз мерекелеріңізде істейсіздер, өз молдаларыңыздан бөлек, және өз ерікті құрбандықтарыңыз, және өз түгелдей өртелген құрбандықтарыңыз, және өз құрбандықтарыңыз, және өз құйылымдарыңыз, және өз құтқарулықтарыңыз.

30

Және Мұса Исраил ұлдарына Жаратқан Иеміз оған бұйырған барлық нәрселерді айтты. Және Мұса Исраил ұлдарының руларының басшыларына сөйледі, айта: бұл Жаратқан Ие бұйырған сөз. Адам, кім болса да Жаратқан Иеге ант берсе, немесе ант етсе, немесе өз жанына қатысты міндеттеме алса, өз сөзін арамдамайды, оның аузынан

шыққанның бәрін орындайды. Егер әйел әкесінің үйінде жастығында Жаратқанға ант берсе немесе келісім байласа, Және оның әкесі оның дұғаларын және оның міндеттемелерін, оның жанына қарсы байлағандарын естіп, оның әкесі үнсіз қалса, онда оның барлық дұғалары және оның жанына қарсы байлаған барлық міндеттемелері күшінде қалады. Егер оның әкесі бас тартса, қай күні болса да оның барлық дұғалары мен міндеттемелерін естісе, қайсыларды ол өз жанына қарсы белгіледі, олар орындалмайды, және Жаратқан оны тазартады, себебі оның әкесі бас тартты.

Егер ол еркекке тиесілі болса, және оның намаздары оның үстінде болса оның ерінділарінің ажыратуы бойынша, оларды оның жанына қарсы белгіледі Және егер оның күйеуі естісе, және оған естіген күні үндемей қалса, онда оның барлық дұғалары және оның жанына қарсы белгілеген міндеттемелері орындалады. Егер оның ері естіген күні бас шайқап қарсы болса, онда оның барлық дұғалары және өз жанына қарсы белгілеген міндеттемелері күшінде қалмайды, себебі ері оған қарсы болды, және Жаратқан оны тазартады.

Жесірдің және лақтырылған әйелдің антты дұғасы, егер ол өз жанына қарсы қанша ант етсе, оған қалады. Егер оның еркегінің үйінде оның антсөзі немесе оның жанына қарсы анықтамасы антпен болса, Және егер оның ері естісе, және осыған үндемесе, және осыдан бас тартпаса, онда оның

барлық дұғалары және оның жанына сәйкес белгілеген барлық міндеттемелері оған сәйкес тұрады. Егер оның ері естіген күні оның тілектерін жойып тастаса, онда оның ерніндерінен шыққан барлық нәрсе, оның тілектері мен жанына қатысты міндеттемелері күшінде қалмайды, оның ері оларды жойды, және Жаратқан оны тазартады. Барлық дұға және барлық ант, жанға зиян келтіретін байланыстың, оның ері оған орнатады, және оның ері алып тастайды. Егер бірақ үнсіз болып күннен күнге үнсіз қалса, онда ол оның барлық антын орнатады және оның үстіндегі міндеттемелерді орнатады, себебі ол естіген күні үнсіз болды. Егер оның ері естіген күннен кейін оны жойса, онда ол өз күнәсін алады. Бұлар Жаратқан Мұсаға бұйырған ережелер: ер мен оның әйелінің арасында, және әке мен қыздың арасында, қыз жастықта әкесінің үйінде тұрғанда.

31

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Исраил ұлдарының өшін Мадианиттерден ал, және соңында сенің халқыңа қосыласың. Және Мұса халыққа сөйледі: Өздеріңнен ерлерді қаруландырыңыздар және Иеміздің алдында Мадиянға қарсы тізіліңіздер, Иеміздің кегін Мадиянға қайтару үшін. Исраил ұлдарының барлық рулардан әр рудан мың адамнан, әр рудан мың адамнан жіберіңдер шайқасуға. Және олар Израилдің мыңдарынан әр рудан мыңнан санады, он екі мың қаруланған соғыс

қатарына. Және Мұса оларды жіберді: әр рудан мыңнан, мыңнан әр рудан өз әскерлерімен бірге, және діни қызметкер Һаронның ұлы Елеазардың ұлы Пінехасты, және қасиетті ыдыстарды, және белгі беру кернейлері олардың қолдарында болды.

Және олар Мадианға қарсы соғысқа шықты, Жаратқан Мұсаға бұйырғандай, және барлық еркектерді өлтірді. Және олар Мадиан патшаларын олардың жараланғандарымен бірге өлтірді, және Евинді, және Роконды, және Сурды, және Урды, және Робокты, Мадианның бес патшасын, және Беордың ұлы Балаамды семсермен олардың жараланғандарымен бірге өлтірді. Және олар Мадиан әйелдерін, олардың жүк-байлақтарын, олардың малдарын, олардың барлық мүліктерін және олардың күшін талан-тараж етті. Олар олардың қоныстарындағы барлық қалаларын және шаруа үйлерін отпен өртеп жіберді. Және олар олардың барлық олақайын және олардың барлық олжасын адамнан малға дейін алды. Және олар тұтқындарды, олжаларды және тонауды Мұсаға, діни қызметкер Елеазарға және Исраилдың барлық ұлдарына лагерьге әкелді, Моабтың Аработ жеріне, ол Иорданның бойында, Иерихонға қарама-қарсы орналасқан. Және Мұса, діни қызметкер Елеазар және қауымның барлық билеушілері олармен кездесуге лагерден тысқа шықты. Және Мұса күш қадағалаушыларына, соғыс шайқас желісінен келген мыңбасылар мен жүзбасыларға ашуланды. Және Мұса

оларға айтты: Неге барлық әйелді аман қалдырдыңдар? Бұлар Исраил ұлдарына Балаамның сөзі бойынша Жаратқанның сөзінен бас тарту және оны елемеу үшін Пеғордың себебінен болды, және Жаратқанның жамағатында ауру пайда болды. Және енді барлық олжадағы барлық еркекті өлтіріңдер, еркекпен бірге болған барлық әйелді өлтіріңдер. Және еркекпен бірге болмаған барлық әйелдерді өздеріңе тірі қалдырыңыздар. Және сендер жеті күн бойы лагерден тыс жерде орналасыңдар, өлтірген әрбір адам және өлтірілгенге тиген адам үшінші күні және жетінші күні тазартылады, сендер және сендердің тұтқындарыңыз. Және барлық жабынды және барлық теріден жасалған ыдысты, және ешкі терісінен жасалған барлық бұйымды, және барлық ағаш ыдысты тазартасыңдар.

Және діни қызметкер Елеазар соғыстан оралып келе жатқан әскер ерлеріне айтты: Бұл Жаратқан Ие Мұсаға бұйырған заң ережесі. Алтыннан, күмістен, қоладан, темірден, қорғасыннан және қалайыдан басқа, Барлық зат от арқылы өтеді және тазартылады, бірақ тазарту суымен тазартылады, ал от арқылы өтпейтін барлық нәрсе су арқылы өтеді. Және жетінші күні киімдеріңізді жуыңыздар, сонда тазартыласыздар, және осыдан кейін лагерьге кіресіздер.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Сен және діни қызметкер Елеазар және жиналыстың әкелердің

басшылары тұтқындықтың олжасының жалпы санын адамнан малға дейін ал. Және олжаны соғысқа шыққан жауынгерлер мен бүкіл жамағат арасында бөлесіңдер. Және сіздер Иеге үлес бөлетін боласыздар шайқасқа шыққан соғысшы адамдардан: бес жүзден бір жан, адамдардан, малдан, өгіздерден, қойлардан және есектерден. Және олардың жартысынан аласыңдар. Және Елеазарға, діни қызметкерге, Иеміздің алғашқы жемістерін бересіңдер. Және Исраил ұлдарының жартысынан елу адамнан бірді, өгіздерден, қойлардан, есектерден және барлық малдан аласың, және оларды Жараушының шатырында күзетті сақтайтын Леуіліктерге бересің.

Мұса мен діни қызметкер Елеазар Жаратқан Ие Мұсаға бұйырғандай жасады. Және соғысшы ерлер олжалаған олжаның артығы қойлардан алты жүз жетпіс бес мың болды. Және өгіздер, жетпіс екі мың, Және есектер, алпыс бір мың, Және адамдардың жандары әйелдерден, кімдер еркектің төсегін білмеген, барлық жандар – отыз екі мың. Және соғысқа шыққандардың үлесінің жартысы қойлардың санынан үш жүз отыз жеті мың бес жүз болды. Және Иеге қойлардан алты жүз жетпіс бес болды. Және сиырлар отыз алты мың, ал Жаратқан Иеге соңы жетпіс екі, Және есектер отыз мың бес жүз, ал Жаратқанға берілген үлесі алпыс бір, Және адамдардың жандары он алты мың, ал олардың соңы Иеге отыз екі жан.

Және Мұса Жаратқанға Құдайдың сыйлығының соңын

Елеазар діни қызметкерге берді, Жаратқан Мұсаға бұйырғандай, Исраил ұлдарының жартысынан, оларды Мұса соғысшы ерлерден бөлді. Және жамағаттың қойларының жартысы үш жүз отыз мың жеті жүз бес жүз болды. Және сиырлар, отыз алты мың, Есектер, отыз мың бес жүз, Және адамдардың жандары, он алты мың. Және Мұса Исраил ұлдарының жарты бөлігінен елуден бірін, адамдардан және малдан алды, және оларды Жаратқан Иенің шатырының күзетін сақтайтын Леуіліктерге берді, Жаратқан Ие Мұсаға бұйырған тәсілмен.

Және Мұсаға әскердің мыңдық бөлімдеріне тағайындалған барлық адамдар келді: мыңбасылар және жүзбасылар. Және олар Мұсаға айтты: Сенің қызметшілерің біздің соғысшы ерлердің жалпы санын алды, және олардан тіпті бір адам жоғалған жоқ. Біз Жаратқанға сыйлық ұсындық: әр адам тапқан алтын бұйымдарын - білезіктерді, аяқ білезіктерін, сақиналарды, қол білезіктерін және алқаларды - Жаратқанның алдында өзіміз үшін өтеу жасау үшін. Мұса мен діни қызметкер Елеазар олардан барлық жасалған алтын ыдыстарды алды. Жаратқанға ұсынылған барлық алтын сыйлық он алты мың жеті жүз елу сикль болды, мыңбасылар мен жүзбасылардан. Және әрбір жауынгер өзі үшін олжалады. Мұса мен діни қызметкер Елеазар мыңбасылар мен жүзбасылардан алтынды алып, оларды куәлік шатырына әкелді, бұл Жаратқанның алдында Исраил ұлдарының еске алуы болды.

32

Рубен ұлдары мен Гад ұлдарының малы өте көп болды, және олар Язер жерін және Галаад жерін көрді, ал бұл орын малға арналған орын еді. Және Рубеннің ұлдары мен Гадтың ұлдары жақындап келіп, Мұсаға, діни қызметкер Елеазарға және жамағаттың билеушілеріне айтты: Атарот, және Дайбон, және Иазер, және Намра, және Есебон, және Елеале, және Себама, және Набау, және Байан, жер, оны Жаратқан Ие Исраил ұлдарының алдында берді, жер малшылыққа арналған болып табылады, және сенің қызметшілеріңде мал бар. Және олар айтты: Егер біз сенің алдыңда жақсылық тапсақ, бұл жер сенің қызметшілеріңе иелік ретінде берілсін, және бізді Иордан арқылы өткізбе.

Және Мұса Ғад ұлдарына және Рубен ұлдарына айтты: сендердің ағаларыңдар соғысқа барады, ал сендер мұнда отырасыңдар ма? Және неге сендер Исраил ұлдарының ойларын бұрмалайсыңдар, Жаратқан Ие оларға беретін жерге өтпеу үшін? Сіздердің әкелерің осылай жасаған жоқ па, мен оларды Кадеш Барнеадан жерді түсіну үшін жіберген кезде? Және олар жүзім шоғыры аңғарына шықты, және жерді байқады, және Исраил ұлдарының жүрегін бұрды, осылай олар Жаратқан Ие оларға берген жерге кірмес үшін. Және Жаратқан Ие сол күні ашумен ашуланды және ант етіп айтты: Егер Мысырдан шыққан жиырма жастан жоғары, жақсы мен жаманды білетін бұл

адамдар Ыбырайымға, Ысқаққа және Жақыпқа ант еткен жерімді көре ме, жоқ, өйткені олар менің артымнан ермеді

Тек бөлінген Иефонненің ұлы Халеб және Наудың ұлы Ешуа ғана, себебі олар Жаратқанның артынан ерді. Және Жаратқан Ие Исраилға ашуланып, қаһарланды, және оларды шөлде қырық жыл бойы шашыратты, Жаратқан Иенің алдында жамандық істеген бүкіл ұрпақ жойылғанша. Міне, сіздер әкелеріңіздің орнына тұрдыңыздар, күнәкар адамдардың қирауы, Жараткандың ашуын Исраилге әлі де қосу үшін. Өйткені сіздер одан кері бұрыласыздар, оны иен далада қалдыруды әлі де жалғастырып, және осы бүкіл жиналысқа қарсы заңсыздық жасайсыздар.

Олар оған келіп, айтты: Біз осында өз малымызға қой қораларын және өз жүгімізге қалалар саламыз. Және біз қаруланып, Израил ұлдарынан бұрын алдыңғы сақты құрамыз, оларды өз орындарына жеткізгенімізге дейін, ал біздің жүгіміз жерде тұратындар себебінен қамалды қалаларда тұрады. Біз өз үйлеріміізге қайтпаймыз, Исраил ұлдарының әрқайсысы өз мұрасына бөлінгенше. Және біз енді олармен бірге Иорданның арғы жағынан және одан тысқары жерден мұра алмаймыз, себебі біз өз үлестерімізді Иорданның арғы жағында, шығыста алдық.

Және Мұса оларға айтты, егер осы сөз бойынша жасасаңдар, егер Иеміздің алдында соғысқа

қаруландырсаңдар, Және сіздердің барлық қарулы адамдарыңыз Иорданнан Жаратқанның алдында өтеді, оның жауы оның бетінен жойылғанша. Және жер Иеміздің алдында бағындырылғаннан кейін, осыдан соң сіздер қайтып келесіздер және Иеміздің алдында да, Исраилдің алдында да кінәсіз боласыздар, және осы жер Иеміздің алдында сіздерге иелік болады. Егер сіздер осылай істемесеңіздер, онда сіздер Жаратқанның алдында күнә жасайсыз, және қашан зұлымдықтар сіздерді басып алса, сіздер өз күнәларыңызды білесіздер. Және сендер өздеріңе өз жүк-тақтарыңа қалалар саласыңдар, және малдарыңа қоралар саласыңдар, және ауыздарыңнан шыққанды орындайсыңдар.

Және Рубен ұлдары мен Гад ұлдары Мұсаға айтты: Сенің құлдарың біздің Жаратушымыз бұйырғандай істейді. Біздің жүк-тақтамыз, біздің әйелдеріміз және біздің барлық малымыз Галаад қалаларында болады. Бірақ сенің қызметшілерің барлығы қаруланған және тізілген күйде Жаратқан Иенің алдында соғысқа өтеді, Иеміз айтқан тәсілмен.

Және Мұса оларға діни қызметкер Елеазарды, Наугі ұлы Ешуаны және Исраил рулары аталарының билеушілерін тағайындады. Және Мұса оларға айтты: егер Рубен ұлдары мен Гад ұлдары сіздермен бірге Иорданды өтсе, барлығы Иеміздің алдында соғысқа қарулы болып, және сіздердің алдарыңыздағы жерді бағындырсаңыздар, онда оларға

Галаад жерін иелік етуге бересіздер. Егер олар сіздермен бірге Иеміздің алдында соғысқа қарулы болып өтпесе, онда сіздер олардың жүгін, әйелдерін және малын сіздерден бұрын Ханаан жеріне өткізесіздер, және олар сіздермен бірге Ханаан жерінде мұралайды. Және Рубен ұлдары мен Гад ұлдары жауап беріп айтты: Жаратқан Ие қызметшілерге не айтса, біз солай істейміз. Біз Жаратқан Иенің алдында қарулы болып Қанаан жеріне өтеміз, және сіздер бізге Иорданның арғы жағында иелікті бересіздер.

Және Мұса оларға, Гад ұлдарына, Рубен ұлдарына және Жүсіптің ұлдары Манасса руының жартысына Аморрейлер патшасы Сихонның патшалығын және Башан патшасы Огтың патшалығын, жерді және оның шекаралары бар қалаларын, айналадағы жердің қалаларын берді. Гадтың ұлдары Дайбонды, Атаротты және Ароерді салды. және Софарды, және Язерді, және оларды көтерді, және Намрамды, және Байтаранды, бекіністі қалаларды және қой фермаларын. Және Рубеннің ұлдары Есебонды, Елеалені және Кариафамды салды. және Беелмеонды, қоршалғандарды, және Себаманы, және олар өздерінің атауларына сәйкес қалалардың атауларын атады, қайсыларды олар салды. Және Манассенің ұлы Махирдің ұлы Галаадқа барды және оны алды, және онда тұрған аморрейлерді жойды. Және Мұса Ғилеадты Манассаның ұлы Махирге берді, және ол сонда тұрды. Және Манассаның Жаиры барып, олардың қыстақтарын алды және оларды Жаир қыстақтары деп атады. Және Набау барып, Каатты

және оның ауылдарын алды, және оларды өз атынан Набот деп атады.

33

Және бұлар Исраил ұлдарының тоқтау орындары, олар Мұса мен Һаронның қолымен өздерінің күшімен Мысыр жерінен шыққан кезде. Және Мұса олардың кетулерін және олардың тоқтауларын Иеміздің сөзі арқылы жазды, және бұлар олардың саяхатының тоқтаулары. Олар Рамесседен бірінші айдың он бесінші күні, өту мерекесінің келесі күні кетті, Исраил ұлдары барлық мысырлықтардың алдында жоғары көтерілген қолмен шықты. Және мысырлықтар олардың арасынан барлық өлгендерді жерлеп жатты, кімдерді Жаратқан ұрды – Мысыр жерінде барлық тұңғышты, және олардың құдайларына Жаратқан кек алды. Исраил ұлдары Рамеседен шыққаннан кейін Соккотқа қоныстанды. Және Соккоттан шыққаннан кейін, олар Бутанға қоныс тепті, ол далалық жердің бір бөлігі болып табылады. Және олар Бутаннан кетті, және Ейроттың аузында қоныстанды, ол Беелсеффонның қарсысында орналасқан, және олар Магдолудың қарсысында қоныстанды. Және олар Еироф қарсысынан кетті, және теңіздің ортасынан өтіп шөлге өтті, және өздері шөл арқылы үш күн жол жүрді, және Пикрияда қоныстанды. Олар Ашшы сулардан кетіп, Елімге келді. Елімде он екі су бұлағы және жетпіс пальма ағашының діңгегі болды, және

олар сонда судың жанында қоніс тікті. Және олар Елімнен кетті және Қызыл теңіз жағалауында қоныстанды. Және олар қызыл теңізден кетті және Сін шөліне қоныстанды.

Және олар Син шөлінен кетіп, Рафакаға қоныстанды. Және олар Рафакадан кетті және Айлуста лагерь құрды. Және олар Айлустан кетті, және Рафидинде қоныстанды, және онда халыққа ішетін су болмады. Және олар Рафидиннен кетті және Синай шөлінде қоныстанды. Және олар Синай шөлінен кетіп, құмарлық қабірлерінде қоныстанды. Және олар құмарлық қабірлерінен кетіп, Асеротта қоныстанды. Және олар Асероттан кетті және Ратамада қоныстанды.

Және олар Ратамадан кетті және Реммон Фаресте қоныстанды. Және олар Реммон Фаресден кетті және Лебонаға қоныстанды. Және олар Лебонадан кетті және Рессанға лагерь құрды. Және олар Рессаннан кетті және Макеллатта лагерь құрды. Және олар Макеллаттан кетіп, Сафарға қоныстанды. Және олар Сафардан кетті және Харадатқа лагерь құрды. Және олар Харадаттан кетіп, Макелотқа қоныстанды. Және олар Макелоттан кетті және Катаатқа лагерь құрды. Және олар Катааттан кетіп, Таратқа қоныстанды. Және олар Тараттан кетті және Матеккада лагерь құрды. Және олар Матеккадан кетіп, Селмонаға қоныстанды. Және олар Селмонадан кетті және Масуруфқа қоныстанды. Және олар Масуруттан кетті және Банаияда лагерь құрды. Және олар Банаиядан кетті және Гадгад тауына қоныстанды.

Және олар Гадгад тауынан кетті және Етебатаға қоныстанды. Және олар Етебатадан шығып, Ебронаға қоныстанды. Және олар Ебронадан кетіп, Гесион Габерге қоныстанды. Және олар Гесион Габерден кетті, және Син шөлінде қоныстанды, және Син шөлінен кетті, және Фаран шөліне қоныстанды, бұл Кадеш болып табылады. Және олар Кадештен кетті және Едом жерінің жанындағы Хор тауына қоныстанды.

Және Аарон діни қызметкер Жаратқан Иенің бұйрығы бойынша жоғары шықты және сонда өлді, Исраил ұлдарының Мысыр жерінен шығуының қырқыншы жылында, бесінші айдың бірінде. Аарон Хор тауында өлген кезде үш жиырма және жүз жаста болды. Және Ханани патшасы Арад естіген, және ол Ханаан жерінде тұрды, Исраил ұлдары кіріп жатқанда, және олар Хор тауынан кетті, және Селмонаға қоныстанды. Және олар Селмонадан кетті және Финоға қоныстанды. Және олар Фионнан кетті және Оботта лагерь құрды.

Және олар Обот қаласынан кетті, және Моаб шекараларының арғы жағындағы Ай қаласында қоныстанды. Және олар Гаидан кетіп, Дайбон Гадқа қоныстанды. Және олар Дайбон Гадтан кетті және Гелмон Деблатаймда қоныстанды. Және олар Гелмон Деблатаимнан кетті және Абарим таулары үстінде, Набаудың қарсысында қоныстанды. Және олар Абарим тауларынан кетті, және Моабтың батысында, Иерихонға

қарама-қарсы Иордан өзенінде қоныстанды. Және олар Иорданның бойында, Аисимот пен Белса арасында, Моабтың батысында қоныстанды.

Және Жаратқан Ие Мұсаға Моабтың батысында, Иерихонға қарама-қарсы Иордан жанында сөйледі, айтып: Исраил ұлдарына сөйле және оларға айт: Сіздер Иорданды Қанаан жеріне өтесіздер. Және сіздер өз бетіңіздің алдында жерде тұратын барлық тұрғындарды жою боласыздар, және олардың бақылау нүктелерін аласыздар, және олардың барлық құйма жалған тәңірлерін жою боласыздар, және олардың барлық бағаналарын аласыздар. Және сіздер жер тұрғандардың барлығын жою боласыздар, және сіздер осы жерде тұру боласыздар, өйткені мен сіздерге олардың жерін үлес ретінде бердім. Және сіздер олардың жерін ұлыс бойынша өз рулдарыңызға сәйкес мұра етесіздер, көпшілікке олардың иелігін көбейтесіздер, ал азшылыққа олардың иелігін азайтасыздар, қайда оның аты шықса, сонда оның болады, өз аталарыңыздың рулдарына сәйкес мұра етесіздер. Егер сіздер жердің бетінен тұрғандарды жоймасаңыздар, онда олардан қалдырғандарыңыз сіздердің көздеріңізде тікендер және жақтарыңызда оқтар болады, және олар сіздер тұратын жерде сіздерге жау болады. Және олар туралы қалай шешкен болсам жасауды, сендер туралы да солай жасаймын.

34

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Исраил ұлдарына бұйрық бер, және оларға айтасың: сіздер Қанаан жеріне кіресіздер, бұл сіздерге мұра болады, Қанаан жері өз шекараларымен бірге. Және сіздерге оңтүстік жақ Син шөлінен Едомға дейін созылатын болады, және сіздерге шекаралар оңтүстікке қарай тұзды теңіздің шығыс бөлігінен басталатын болады. Шекаралар сіздерді оңтүстіктен Ақрабин көтерілуіне қарай айналдырады, Еннак арқылы өтеді, оның шығуы оңтүстік Кадеш Барнеге қарай болады, Арад қонысына шығады және Асемона арқылы өтеді. Және шекаралар Асемонадан Мысырдың селіне дейін айналады, және шығысы теңіз болады. Және теңіздің шекаралары сендер үшін ұлы теңіз болады, ол шектейді, бұл сендер үшін теңіздің шекаралары болады.

Және бұл сендерге солтүстік шекаралар болады: ұлы теңізден бастап, сендер өздеріңе тау жанында өлшейсіңдер. Және сол таудан тауды өлшеп бересіңдер оларға, Хаматқа кірушілерге, және оның шығуы Сарадақ шекаралары болады. Және шекаралар Дефронадан шығады, оның өтетін жері Арсенаин болады, бұл сендерге солтүстіктен шекара болады. Және шекаралар Сепефамардан Белаға дейін шығыстан бұлақтарға түсіп келеді, және шекаралар Беладан Хенерет теңізінің арқасына шығыстан түсіп келеді. Және шекаралар Сепфамардан Белаға дейін шығыстан бұлақтарға түсіп келеді, және шекаралар Беладан Хенерет теңізінің арқасына шығыстан түсіп келеді. Және шекаралар Иорданға түсіп келеді, және шығысы Тұзды

теңіз болады, бұл сендерге жер және оның шекаралары айналасында болады.

Және Мұса Исраил ұлдарына бұйырды, айта: бұл жер, қайсысын сіздер ұлыс арқылы мұра аласыздар, сол тәсілмен Иеміз бұйырды оны тоғыз руларға және жарты Манассе руына беруді. Өйткені Рубен ұлдарының руы және Гад ұлдарының руы өз аталық үйлері бойынша, және Манаса руының жартысы өз үлестерін алып қойды. Екі ру және жарты ру өздерінің үлестерін Иордан өзенінің арғы жағынан, Иерихонның оңтүстік-шығыс бөлігінен алды.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі: Бұлар ерлердің атаулары, олар сендерге жерді мұралайды: діни қызметкер Елеазар және Наудың ұлы Ешуа. Және әр рудан бір басшыны аласыздар, сендерге жерді мұралау үшін.

Және бұлар Иуда туысының ерлерінің атаулары: Иефонне ұлы Халеб. Симеон руынан Саламиел, Семиудтың ұлы. Бенямин руынан Элдад, Хаслонның ұлы, Дан тайпасының билеушісі Бакхир, Эглидің ұлы. Жүсіптің ұлдарынан Манасса ұлдарының рулынан басшы Аниел, Суфидің ұлы. Ефрем ұлдарының тайпасынан басшы Камуел, Сабатан ұлы. Забулон тайпасының басшысы Фарнахтың ұлы Елисафан. Иссахар ұлдарының тайпасынан басшы Оза ұлы Фалтиел. Ашер ұлдарының тайпасынан басшы Ахиор, Селемінің ұлы. Нефталим тайпасының басшысы Иамиудтың ұлы Фадаел.

Жаратқан Ие бұларға Қанаан жерінде Исраил ұлдарына бөлуге бұйырды.

35

Және Жаратқан Ие Мұсаға Моабтың батысында, Иерихонға қарама-қарсы Иордан жанында айтты: Исраил ұлдарына бұйрық бер, және олар өздерінің меншік иелігінің үлестерінен Леуіліктерге тұруға арналған қалалар береді, және сол қалалардың айналасындағы жайылымдарды да Леуіліктерге береді. Және оларға тұруға қалалар беріледі, ал олардың қоршаулары олардың малдарына және олардың барлық төрт аяқты жануарларына арналады. Және сіздер Леуіліктерге беретін қалалардың іргелес жерлері қала қабырғасынан сыртқа қарай айналдыра екі мың шынтақ болсын. Және сен қаланың сыртында шығысқа қарай жақты екі мың шынтақ өлшейсің, және оңтүстікке қарай жақты екі мың шынтақ, және теңізге қарай жақты екі мың шынтақ, және солтүстікке қарай жақты екі мың шынтақ, және қала осының ортасында сендерге болады, және қалалардың шекаралары. Және сендер Леуіліктерге қалаларды бересіңдер: бас пана қалаларының алтысын, қайсыларды өлтірген адамның сонда қашуы үшін бересіңдер, және осыларға қоса қырық екі қаланы. Барлық қалаларды Леуіліктерге берсіңдер – қырық сегіз қалаларды, осыларды және олардың сыртқы аймақтарын. Және сіздер Исраил ұлдарының иелігінен

беретін қалаларды көп иеленушілерден көп, ал азырақ иеленушілерден азырақ, әрқайсысы өзінің мұралайтын мұрасына сәйкес Леуіліктерге қалалардан беретін болады.

Және Жаратқан Ие Мұсаға сөйледі, айтып: Исраил ұлдарына сөйле және оларға айт: Сіздер Иорданды Қанаан жеріне өтесіздер. Және сендер өздеріңе қалаларды бөліп аласыңдар, олар сендер үшін пана орындары болады, сонда өлтіруші қашып барады, жанды абайсызда соққан кез келген адам. Және қалалар сіздерге қан өкілінен пана орындары болады, және кісі өлтіруші жамағат алдында сотқа тұрмайынша өлмейді. Және сіздер беретін алты қала сіздерге пана орындары болады. Үш қаланы Иордан өзенінің арғы жағында бересіздер, және үш қаланы Ханаан жерінде бересіздер.

Баспана болады Исраилдің ұлдарына, және жат жұртты адамға, және сендерде тұрып жатқан адамға. Осы қалалар баспанаға болады, сонда қашу үшін барлық жанды ерікссіз ұрған адамға.

Егер бірақ темір құралмен оны ұрса және өлсе, ол қасқұнық болып табылады, қасқұнық өлім жазасына кесілсін. Егер бірақ қолындағы таспен, онымен өлуі мүмкін таспен оны ұрса және ол өлсе, қасқұнық болып табылады, өліммен өлтірілсін қасқұнық. Егер бірақ ағаш ыдыспен қолынан, одан өлетін, оны ұрса және өлсе, ол кісі өлтіруші болып табылады, өлім арқылы өлімге қойылсын өлтіруші.

Қан өшірушісі өлтірген адамды өлтіреді; қашан оған кездессе, бұл оны өлтіреді. Егер жаулық арқылы оны итеріп жіберсе және оның үстіне тұзақтан қандай да бір зат лақтырса, және ол өлсе, Немесе ашу арқылы оны қолымен ұрып, ол өлсе, ұрған адам өлтірілсін – ол қасқыр. Өлтіруші өлтірілсін, қанның кек алушысы өлтірген адамды оған кездескенде өлтіреді.

Егер бірақ кенеттен, жаулық арқылы емес, оны итерсе, немесе оның үстіне қандай да бір зат лақтырса, тұзақтан емес, немесе кез келген тасқа, онда ол өледі, білмей, және ол оның үстіне түседі, және өледі, бірақ ол оның жауы болмаған, және де оған зиян келтіруді іздемеген, Және жамағат соққан адам мен қан өкілінің арасында осы үкімдер бойынша үкім шығарады. Және жамағат өлтірген адамды қан қорғаушысынан құтқарады, және жамағат оны өзінің баспана қаласына, қайда ол қашты, қайтарады, және ол сонда ұлы діни қызметкер өлгенше тұрады, оны киелі маймен жағды.

Егер бірақ қаза жасаушы ол қашып барған қаланың шекараларынан шығып кетсе, Және егер қан кек алушы оны оның баспана қаласының шекараларынан тыс тапса, және қан кек алушы өлтірген адамды өлтірсе, ол кінәлі емес. Өйткені пана қаласында тұрсын, ұлы діни қызметкер өлгенше, және ұлы діни қызметкер өлгеннен кейін, кісі өлтірген өзінің иелік жеріне қайтып оралады.

Және бұлар сендерге сот шешімінің ережесі болып, сендердің барлық мекендеріңде ұрпақтарыңа дейін болады. Жанды ұрған әрбір адамды куәгерлер арқылы өлтіресің, ал бір ғана куә жанның өлуіне куәлік бере алмайды. Және сіздер өлтіруші адамның жаны үшін өтемақы алмайсыздар, ол кінәлі болып өлтірілуге тиіс, өйткені ол өлім жазасына кесіледі. Ұлы діни қызметкер өлгенше, жер бетінде қайтадан тұру үшін бас сауғалау қалаларына қашу үшін өтемақы алмайсыңдар. Және сіздер тұратын жеріңізді өлтірмеңіздер, өйткені бұл қан жерді өлтіреді, және жер оның үстіне төгілген қаннан тазартылмайды, тек төгушінің қанымен ғана. Және сендер арамдамайсыңдар жерді, қайсысында тұрасыңдар, қайсысында мен сендердің арасында тұрамын, өйткені мен Жаратқанмын, Исраил ұлдарының ортасында тұратын.

36

Және Галаад ұлдарының руының басшылары келді, Махир ұлы, Манассе ұлы, Иосиф ұлдарының руынан, және олар Мұсаның алдында сөйледі, және Елеазар діни қызметкердің алдында, және Исраил ұлдарының әкелер үйлерінің басшыларының алдында. Олар айтты: Біздің иеміз арқылы Жаратқан Ие Исраил ұлдарына мұра жерді үлес бойынша беруді бұйырды, және біздің иеміз арқылы Жаратқан Ие ағамыз Салпаадтың мұрасын оның

қыздарына беруді бұйырды. Және олар Исраил ұлдарының рулардың біріне әйелдер болады, және олардың үлесі біздің аталарымыздың иелігінен алынып тасталады, және қайсыларға әйелдер болса, сол рудың мұрасына қосылады, және біздің мұрамыздың үлесінен алынып тасталады. Егер Исраил ұлдарының босатылуы болса, онда олардың мұрасы сол рудың мұрасына қосылады, кімдерге олар әйелдер болады, және біздің әулетіміздің руының мұрасынан олардың мұрасы алынып тасталады.

Және Мұса Исраил ұлдарына Иеміздің бұйрығы арқылы бұйырды: осылай Жүсіп ұлдарының руы айтады. Бұл сөз, ол бұйырды Жаратқан Ие Салпаадтың қыздарына, айта: қайсысы ұнайды олардың алдында, болсын әйелдер, тек қана олардың әкелерінің халқынан болсын әйелдер. Және Израиль ұлдарының мұрасы бір руынан екінші руына ауыстырылмайды, себебі Израиль ұлдарының әрқайсысы өз отбасының руының мұрасын ұстанады. Және Исраил ұлдарының руларынан мұра алатын барлық қыз өз әкесінің халқынан біреуге әйел болады, осылайша Исраил ұлдары әрқайсысы өзінің аталық мұрасын мұралайды. Және үлес бір руынан екінші руына ауыстырылмайды, бірақ Исраил ұлдары әрқайсысы өз мұрасында ұстанады.

Жаратқан Мұсаға қалай бұйырған болса, Салпаадтың қыздары солай жасады. Және Терса, Егла, Мелха, Ноуа және Малаа, Салпаадтың қыздары, олардың туыстарына болды. Манассе халқынан, Иосифтің ұлдарынан әйелдер болды,

және олардың мұрасы өз әкелерінің халқының руына тиесілі болды. Бұлар бұйрықтар, заңдар және үкімдер, қайсыларды Жаратқан Ие Мұсаның қолы арқылы Моабтың батысында, Иорданның үстінде, Иерихонға қарама-қарсы бұйырды.

Жұханнан Ізгі хабар

1

Бастауда Сөз болды, және Сөз Құдайға қарай болды, және Сөз Құдай болды. Бұл бастауда Құдайдың жанында болды. Барлығы оның арқылы болды, және онсыз болған нәрсенің ештеңесі болған жоқ. Онда өмір болды, және өмір адамдардың жарығы болды. Және жарық қараңғылықта жарқырайды, және қараңғылық оны жеңе алмады.

Құдайдан жіберілген адам болды, оның есімі Жохан, Бұл куәлік беру үшін келді, жарық туралы куәлік берсін деп, барлығы оның арқылы сенсін деп. Ол жарық болған жоқ, бірақ жарық туралы куәлік беру үшін болды. Бұл дүниеге келетін барлық адамды жарықтандыратын шынайы жарық болды. Ол дүниеде болды, және дүние оның арқылы жаратылды, және дүние оны танымады. Ол өзінікіне келді, және өзініктері оны қабылдамады. Бірақ қанша көп оны қабылдаса, оларға Құдайдың балалары болу билігін берді, оның атына сенетіндерге. олар қаннан емес, еттің еркінен

де емес, ер адамның еркінен де емес, бірақ Құдайдан туылды. Және Сөз дене болды және бізде тұрды, және біз Оның даңқын көрдік, Әкеден жалғыз туған ретіндегі даңқ, рақымет пен шындыққа толы. Жохан оның туралы куәлік береді және айқайлап айтады: Бұл мен айтқан адам болды. Менің артымнан келе жатқан менің алдымда болды, себебі ол меннен бұрын болды. Және оның толықтығынан біз барлығымыз алдық, және рақым орнына рақым, Себебі заң Мұса арқылы берілді, ал рақымшылық пен ақиқат Иса Мәсіх арқылы болды. Құдайды ешкім ешқашан көрген емес, Әкенің бауырында болған жалғыз туған Ұл сол түсіндірді.

Және бұл Жақияның куәлігі болып табылады, қашан яһудилер Иерусалимнен діни қызметкерлер мен леуіліктерді жіберді, олар одан сұрасын деп: Сен кімсің? Және ол мойындады, жоққа шығармады және мойындады: Мен Мәсіх емеспін. Және олар оны сұрады: Не онда? Сен Ілияс па? Ол айтады: Емеспін. Сен сол пайғамбар ба? Ол жауап берді: Жоқ. Сонда біз оған айттық: Сен кімсің? Бізді жіберген адамдарға жауап берейік, өзің туралы не айтасың? Ол айтты: Мен шөлейттегі айқайлаушының дауысымын, Иеміздің жолын түзу жасаңыздар, Ешая пайғамбар айтқандай.

Және жіберілгендер Фарисейлерден болды. Және олар оны сұрады және оған айтты: Не үшін сонда шоқындырасың, егер сен Мәсіх те емессің, не Ілияс, не пайғамбар? Жохан

оларға жауап берді: Мен суда шоқындырамын, бірақ сіздердің арасыңызда сіздер білмейтін біреу тұр. Ол менің артымнан келетін адам, ол менің алдымда болды, мен оның сандалының бауын шешуге лайық емеспін. Бұл Бетанияда болды, Иорданның арғы жағында, Жохан шоқындырып жатқан жерде.

Келесі күні Жохан Исаның өзіне қарай келе жатқанын көреді және айтады: Міне, Құдайдың қозысы, дүниенің күнәсін көтеретін. Бұл мен айтқан адам туралы: менің артымнан адам келеді, ол менің алдымда болды, себебі ол меннен бұрын болған. Мен оны білмедім, бірақ ол Исраилге ашылсын деп, осы себепті мен суда шоқындырып келдім. Және Жохан куәландырды, айтып: Мен Рухтың аспаннан кептердей түсіп, оның үстінде қалғанын көрдім. Мен оны білмедім, бірақ мені суда шоқындыруға жіберген сол маған айтты: Кімнің үстіне Рухтың түсіп, қалып жатқанын көрсең, сол Қасиетті Рухпен шоқындырушы болып табылады. Мен көрдім және бұл Құдайдың Ұлы екеніне куәлік бердім.

Келесі күні Жохан қайтадан тұрды және оның екі шәкірті, Және жүрген Иисусқа қарап, айтады: Міне, Құдайдың Қозысы. Екі шәкірт оның сөйлеп жатқанын есітті және Исаның артынан ерді. Бірақ Иса бұрылып, оларды ереп келе жатқанын көріп, оларға айтады. Не іздейсіңдер? Бірақ олар оған айтты: Раббі (аударғанда мұғалім дегенді білдіреді), қайда тұрасыз? Ол оларға: Келіңдер де көріңдер

деді. Олар келіп, оның қайда тұратынын көрді және сол күні оның жанында қалды. Сағат шамамен оныншы болатын. Андреас Симон Петрдің ағасы болды, Иоаннан естіп, оның соңынан ерген екеудің бірі. Бұл бірінші өз ағасы Симонды тауып, оған айтады: Біз Мессияны таптық, ол аударылғанда Христос дегенді білдіреді. Және оны Исаға әкелді. Иса оған қарап: Сен Симонсың, Ионаның ұлы, сен Кифа аталатын боласың, – деді, ол Петр деп аударылады.

Келесі күні Иса Галилеяға шығуды қалады және Филиппосты тауып, оған айтады: маған ере жүр. Бірақ Филипп Бетсаидадан, Андреу мен Петрдің қаласынан болды. Филипп Натанаэльді тауып, оған айтады: Мұса заңда және пайғамбарлар жазған кімді біз таптық – Назареттен шыққан Жүсіптің ұлы Исаны. Және Натанаил оған айтты: Назареттен не жақсы нәрсе шыға алады? Филипп оған айтады: Кел де көр. Иса Натанаилдің өзіне қарай келе жатқанын көрді және оның туралы айтады: Міне, шынымен Исраилит, онда алдау жоқ. Натанаэль оған айтады: Мені қайдан білесің? Иса жауап беріп, оған айтты: Филипп сені шақырмас бұрын, инжір ағашының астында болғаныңда сені көрдім. Натанаил жауап берді және оған айтады: Раббай, сен Құдайдың Ұлысың, сен Исраилдің патшасысың. Иса жауап берді және оған айтты: Саған сені інжір ағашының астында көрдім деп айтқаным үшін сенесің бе? Осылардан да үлкенін көресің. Және оған айтады: Шынымен, шынымен айтамын сендерге, осы кезден бастап аспанның ашылғанын және Құдайдың

періштелерінің Адам Ұлының үстіне көтеріліп, түсіп жатқанын көресіңдер.

2

Үшінші күні Галилеяның Қана қаласында той болды, және Исаның анасы сонда болды. Иса және оның шәкірттері де үйлену тойына шақырылды. Және шарап таусылғанда, Исаның анасы оған: Олардың шарабы жоқ деп айтады. Иса оған айтады: Маған және саған не, әйел? Менің сағатым әлі келген жоқ. Оның анасы қызметшілерге айтады: Ол сендерге не айтса да, соны жасаңдар. Онда Яһудилердің тазару рәсімі үшін алты тас су ыдысы тұрды, әрқайсысы екі немесе үш өлшем сыйдыратын. Иса оларға айтады: су ыдыстарын сумен толтырыңыздар. Және олар оларды жоғарыға дейін толтырды. Және ол оларға айтады: Қазір алып, дәмханашыға апарыңыздар. Олар апарды. Ал той басқарушысы шарапқа айналған судың дәмін татты және қайдан екенін білмеді, бірақ суды алған қызметшілер білді, той басқарушысы күйеуді шақырады Және оған айтады: Барлық адам алдымен жақсы шарапты қояды, ал олар мас болғанда, содан кейін нашарын қояды, бірақ сен жақсы шарапты осы уақытқа дейін сақтадың. Иса осы белгілердің басталуын Ғалилеяның Қанасында жасады және өзінің даңқын аян етті, және оның шәкірттері оған сенді.

Осыдан кейін ол өзі және оның анасы және оның

бауырлары және оның шәкірттері Капернаумға түсті, және олар онда көп күн қалмады.

Және яһудилердің пасхасы жақын болды, және Иса Иерусалимге барды. Және ол ғибадатханада өгіздер, қойлар және кептерлер сатушыларды, сондай-ақ отырған ақша алмастырушыларды тапты. Және бауларынан қамшы жасап, барлығын ғибадатханадан қуып шығарды, қойларды да, өгіздерді де, ал ақша алмастырушылардың тиындарын төкті және үстелдерін аударды. Және көгершіндерді сататындарға айтты: Алып кетіңіздер бұларды осыдан, менің Әкемнің үйін сауда үйіне айналдырмаңыздар. Бірақ оның шәкірттері Сенің үйіңе деген ынталылық мені жұтып кетеді деп жазылғанын есте сақтады. Сонымен яһудилер жауап беріп, оған айтты: Осыларды істейтініңе қандай белгі көрсетесің бізге? Иса жауап берді және оларға айтты: Осы ғибадатхананы бұзыңдар, және үш күнде оны көтермін. Сонда яһудилер айтты: Бұл ғибадатхана қырық алты жылда салынды, ал сен оны үш күнде тұрғызасың ба? Бірақ ол өз денесінің ғибадатханасы туралы айтты. Сонымен, Ол өлілерден тірілгенде, Оның шәкірттері мұны айтқанын еске түсірді және жазуға және Исаның айтқан сөзіне сенді.

Ал ол Иерусалимде пасха мейрамында болған кезде, көптеген адамдар оның атына сенді, өйткені олар оның жасаған белгілерін көрді. Бірақ Иса өзін оларға сенбеді, өйткені ол барлығын білді. Және оның адам туралы кімнің

куәлік беруіне қажеттілігі болмады, өйткені өзі адамның ішінде не бар екенін білді.

3

Фарисейлерден бір адам болды, оның есімі Никодим, яһудилердің басшысы. Бұл адам түнде оның қасына келді және оған айтты: Раббин, біз білеміз, сен Құдайдан келген ұстазсың, өйткені ешкім осы белгілерді істей алмайды, сен істейтін белгілерді, егер Құдай онымен бірге болмаса. Иса жауап берді және оған айтты: Шынында, шынында саған айтамын, егер біреу жоғарыдан туылмаса, Құдайдың патшалығын көре алмайды. Никодим оған айтады: Қарт адам қалай туыла алады? Ол анасының құрсағына екінші рет кіріп, туыла ала ма? Иса жауап берді: Шынымен, шынымен саған айтамын, егер кімде-кім судан және Рухтан туылмаса, Құдайдың патшалығына кіре алмайды. Денеден туылған дене болып табылады, және Рухтан туылған рух болып табылады. Таңқалма, себебі мен саған айттым: сендер жоғарыдан туылуларың қажет. Рух қайда қаласа, соны үрлейді, және оның дауысын сен естисің, бірақ қайдан келетінін және қайда баратынын білмейсің, осылай болады Рухтан туылған әрбір адам. жауап берді Никодем және ай Иса жауап берді және оған айтты: Сен Исраилдің ұстазысың және осы нәрселерді білмейсің бе? Шынында, шынында саған айтамын: біз не білсек, соны айтамыз және не көрсек, соған куәлік береміз, бірақ сіздер

біздің куәлігімізді қабылдамайсыздар. Егер мен сіздерге жердегі нәрселерді айттым және сенбейсіздер, онда аспандағы нәрселерді айтсам, қалай сенесіздер? Және ешкім аспанға көтерілген жоқ, тек аспаннан түскен адам ұлы ғана, ол аспанда болатын. Және Мұса далада жыланды көтергендей, Адам Ұлы да сол сияқты көтерілуі керек. сондықтан оған сенген әрбір адам жоғалмасын, керісінше мәңгілік өмірге ие болсын. Құдай дүниені осылай сүйді, сондықтан өзінің жалғыз туған ұлын берді, сонда оған сенетін әркім жоғалмасын, керісінше мәңгілік өмірге ие болсын. Өйткені Құдай өз Ұлын әлемге соттау үшін емес, керісінше әлем Оның арқылы құтқарылу үшін жіберді. Оған сенуші сотталмайды, ал сенбеуші әлдеқашан сотталған, себебі Құдайдың жалғыз туған Ұлының атына сенбеген. Міне, сот осындай: жарық әлемге келді, бірақ адамдар жарықтан гөрі қараңғылықты көбірек сүйді, себебі олардың істері жаман болды. Барлық арзан іс істеуші жарықты жек көреді және жарыққа келмейді, сонда оның істері айыпталмас үшін. Бірақ шындықты істейтін жарыққа келеді, оның істері ашылсын деп, себебі олар Құдайда жасалған.

Осыдан кейін Иса және оның шәкірттері Иудея жеріне келді, сонда олармен бірге болып, шоқындырды. Жақия Айнон деген жерде, Салимге жақын, шоқындырып жатты, себебі сонда сулар көп болды, және адамдар келіп шоқындырылды. Жақия әлі түрмеге лақтырылмаған еді. Сондықтан Жақияның шәкірттері бір яһудимен тазару

туралы талас-тартысқа түсті. Олар Жұһанаға келіп, оған айтты: Раббай, сен Иорданның арғы жағында бірге болған және оған куәлік берген адам, міне, ол шоқындырып жатыр және барлығы оның жанына келеді. Жохан жауап берді және айтты: Адам ештеңе ала алмайды, егер оған көктен берілмесе. Өздерің сіздер маған куәлік етесіздер, мен Мен Мәсіх емеспін, бірақ Оның алдынан жіберілгенмін деп айтқанымды. Қалыңдықты иеленген күйеу болып табылады, ал күйеудің досы, тұрып оның дауысын естіген, қуанышпен қуанады күйеудің дауысы арқылы. Сондықтан менің қуанышым толтырылды. Сол өсуі керек, ал мен кемуім керек. Жоғарыдан келетін барлығынан жоғары тұрады. Жерден шыққан жерге тиесілі және жер туралы сөйлейді, ал аспаннан келетін барлығынан жоғары тұрады. Және ол не көрген және не естіген болса, соған куәлік береді, бірақ оның куәлігін ешкім қабылдамайды. Оның куәлігін қабылдаған адам Құдайдың шынайы екенін мөрлеп растады. Өйткені Құдай кімді жіберсе, ол Құдайдың сөздерін сөйлейді, себебі Құдай Рухты өлшеусіз береді. Әке ұлын сүйеді және барлығын оның қолына берді. Ұлға сенетін адам мәңгілік өмірге ие болады, бірақ Ұлға бағынбайтын адам өмірді көрмейді, керісінше Құдайдың ашуы оның үстінде қалады.

4

Иеміз фарисейлердің Исаның Жақиядан гөрі көбірек

шәкірттер тауып, оларды шоқындыратынын естігенін білгенде Бірақ шынында Иисус өзі шоқындырмады, тек оның шәкірттері шоқындырды. Ол Иудеяны тастап, Галилеяға кетті. Бірақ оған Самария арқылы өту қажет болды. Сондықтан ол Самария қаласына, Сихар деп аталатын, Жақып өзінің ұлы Жүсіпке берген жердің жанына келеді, Ал сонда Жақыптың бұлағы болды. Сондықтан Иса жолдан шаршап, бұлақтың басында отырды, сағат шамамен алтыншы болды. Самариядан бір әйел су алуға келеді. Иса оған айтады: маған ішуге бер. Өйткені оның шәкірттері азық-түлік сатып алу үшін қалаға кетіп қалған еді. Сонымен самариялық әйел оған айтады: Қалай сен яһуди болып, самариялық әйелден болған менен ішуге сұрайсың? Өйткені яһудилер самариялықтармен араласпайды. Иса жауап берді және оған айтты: егер сен Құдайдың сыйлығын білсең және саған маған ішуге бер деп айтып тұрған кім екенін білсең, сен одан сұраған болар едің, және ол саған тірі су берер еді. Әйел оған айтады: Иеміз, сізде шелек те жоқ, және құдық терең, онда қайдан сізде тірі су бар? Сен біздің әкеміз Жақыптан үлкен емессің бе, ол бізге құдықты берді, және өзі одан ішті, және оның ұлдары, және оның малдары? Иса жауап берді және оған айтты: Осы судан ішетін әркім қайтадан шөлдейді, Кім менің оған беретін судан ішсе, ол мәңгіге шөлдемейді, бірақ менің оған беретін су оның ішінде мәңгілік өмірге атып шығатын су бұлағы болады. Әйел оған айтады: Иеміз, маған осы суды беріңіз, сонда мен шөлдемеймін және мұнда су алуға келмеймін. Иса оған айтады: Бар, еріңді

шақыр және мұнда кел. Әйел жауап берді және айтты: Менің ерім жоқ. Иса оған айтады: Менің ерім жоқ деп жақсы айттың, Бес ер сенікі болды, ал қазір сенде бар адам сенің күйеуің емес, мұны шын айттың. Әйел оған айтады: Иеміз, мен сенің пайғамбар екеніңді көріп тұрмын. Біздің аталарымыз осы тауда табынды, ал сіздер Иерусалимде табыну керек орын бар деп айтасыздар. Иса оған айтады: Әйел, маған сен, өйткені сағат келеді, қашан не осы тауда, не Иерусалимде сіздер Әкеге табынасыздар. Сіздер білмейтін нәрсеге табынасыздар, біз білетін нәрсеге табынамыз, себебі құтқару еврейлерден шығады. Бірақ сағат келеді, және қазір сол кез, қашан шынайы табынушылар Әкеге рухта және шындықта табынады, өйткені Әке өзіне табынушылардың арасынан осындайларды іздейді. Құдай рух болып табылады, және оған табынушылар рухта және шындықта табынуы қажет. Әйел оған айтады: Мен білемін, Христос деп аталатын Мессия келеді. Ол келгенде, бізге бәрін жариялайды. Иса оған айтады: Саған сөйлеп тұрған Мен өзіммін. Осы кезде оның шәкірттері келді және ол әйелмен сөйлесіп тұрғанына таңқалды, алайда ешкім не іздейсің немесе онымен не сөйлесіп тұрсың? деп сұраған жоқ. Сонымен әйел су ыдысын қалдырып, қалаға кетті және адамдарға айтады Келіңіздер, мен не істегенімнің бәрін маған айтқан адамды көріңіздер, бұл Мәсіх емес пе? Олар қаладан шықты және оған қарай келе жатты.

Ал осы арасында шәкірттер оны сұрап жатты: Раббин, же.

Бірақ ол оларға айтты: Менің жейтін тамағым бар, оны сендер білмейсіз. Сонымен шәкірттер бір-біріне: Оған кімде-кім жейтін нәрсе әкелді ме? - деді. Иса оларға айтады: Менің тамағым – мені жіберген Құдайдың еркін орындау және Оның ісін аяқтау. Сіздер әлі төрт ай бар және орақ жинау келеді деп айтпайсыздар ма? Міне, мен сіздерге айтамын: көздеріңді көтеріңдер және жерлерге қараңдар, себебі олар орақ жинауға қазірдің өзінде ақ болып тұр. Және орып жатқан сыйақы алады және жемісті мәңгілік өмірге жинайды, осылай егіп жатқан да, орып жатқан да бірге қуансын. Өйткені осында шынайы сөз бар: себетін адам басқа, ал орып жинайтын адам басқа. Мен сендерді сендер еңбек етпеген егінді орып алуға жібердім, басқалар еңбек етті, ал сендер олардың еңбегіне кірдіңдер. Бірақ сол қаладан самариялықтардың көпшілігі оған сенді әйелдің сөзі арқылы, ол куәлік берді: Маған менің істеген барлық нәрсемді айтты. Сонымен самариялықтар оған келгенде, олар оны өздерінің жанында қалуға өтінді, және ол сонда екі күн қалды. және одан да көп адам оның сөзі арқылы сенді Сол әйелге былай дейтін: Енді сенің сөзің арқылы сенбейміз, өйткені өзіміз естідік және білеміз, бұл шынында дүниенің Құтқарушысы Мәсіх екенін.

Бірақ екі күннен кейін ол сол жерден шығып, Галилеяға кетті. Өзі Иса куәлік берді, що пайғамбар өз отанында құрметке ие болмайды. Сондықтан ол Галилеяға келгенде, Галилеялықтар оны қабылдады, өйткені олар оның Иерусалимде мейрам кезінде жасаған барлық нәрсесін

көрген болатын, және өздері де сол мейрамға келген еді.

Сонымен Иса қайтадан Галилеяның Қана қаласына келді, онда суды шарапқа айналдырған. Ал патшалық шенеунік бар еді, оның ұлы Капернаумда ауырып жатты. Бұл адам Исаның Иудеядан Галилеяға келгенін естіп, оның қасына барып, түсіп келіп өз ұлын емдеуін сұрады, өйткені ол өлуге жақын болды. Сонымен Иса оған айтты: егер белгілер мен ғажайыптарды көрмесеңдер, сенбейсіңдер. Патша қызметшісі оған айтады: Иеміз, менің балам өлмей тұрып, түсіңіз. Иса оған айтады: Бар, сенің ұлың тірі. Адам Исаның оған айтқан сөзіне сенді және кетті. Әлдеқашан оның түсіп жатқанда, оның құлдары оған кездесті және хабарлады, айта отырып: себебі сенің қызметшің тірі. Сонда ол олардан баласының жақсырақ болған сағатын сұрады. Олар оған: Кеше жетінші сағатта қызба оны тастады деп айтты. Әке сол сағатта Иса оған ұлың тірі деп айтқанын білді, және ол да, оның бүкіл үй-ішісі де сенді. Бұл екінші белгіні Иса Иудеядан Галилеяға келгенде қайтадан жасады.

5

Осыдан кейін Яһудилердің мейрамы болды, және Иса Иерусалимге барды. Иерусалимде қой бассейнінің жанында бес аркалы галереясы бар, еврейше Бетесда деп аталатын бассейн бар. Осыларда көп ауырғандар, соқырлар, ақсақтар, кепкендер жатыр еді, судың

қозғалысын күтіп. Жарияланушы белгілі бір уақытта бассейнге түсіп жатты және су толқытылды, сондықтан судың толқуынан кейін бірінші болып кірген адам қандай ауруда болса да сау болып кетті. Сонда отыз сегіз жыл бойы өзінің әлсіздігінде жатқан бір адам болды. Иса оны жатқанын көріп, және оның көп уақыт бойы осылай жатқанын білген соң, оған айтады: сау болғың келе ме? Ауру адам оған жауап берді: Иеміз, менде адам жоқ, су бұзылғанда мені бассейнге салатын, бірақ мен келе жатқанда басқа біреу меннен бұрын түседі. Иса оған айтады: Тұр, төсекшеңді көтер де жүр. Және адам дереу сау болды, өз төсегін көтерді және жүрді. Бірақ сол күн демалыс күні болды. Сондықтан яһудилер сауықтырылған адамға: Бүгін демалыс күні, сенге төсекті көтеруге болмайды, – деді. Оларға жауап берді: Мені сау еткен сол адам маған: Төсегіңді көтеріп, жүр деп айтты. Олар сонымен оған сұрады: Саған Төсегіңді көтеріп, жүр деген адам кім? Бірақ сауығып кеткен адам оның кім екенін білмеді, өйткені Иса сол жерде топ болғанда жасырынып кетті. Осыдан кейін Иса оны ғибадатханада тауып, оған айтты: Көр, сау болдың, енді күнә жасама, саған одан да жаман бірдеңе болмас үшін. Адам кетіп, яһудилерге Исаның оны сау еткенін хабарлады.

Және осы себепті яһудилер Иисусты қуғындады және оны өлтіруге тырысты, себебі ол мұны демалыс күнінде жасады. Бірақ Иса оларға жауап берді: Менің Әкем осы уақытқа дейін жұмыс істейді, мен де жұмыс істеймін. Осы себепті

яһудилер оны өлтіруді одан да көбірек іздеді, өйткені ол тек демалыс күнін бұзып қана қоймай, сонымен қатар Құдайды өз әкесі деп айтып, өзін Құдайға тең етті.

Сондықтан Иса жауап берді және оларға айтты: Шынымен, шынымен айтамын сендерге, ұл өзінен ештеңе істей алмайды, егер әкенің істеп жатқанын көрмесе; өйткені сол бір не істесе, осыларды ұл да ұқсас істейді. Өйткені әке ұлды сүйеді және өзі жасайтын барлық нәрсені оған көрсетеді, және осылардан да үлкен істерді оған көрсетеді, сондықтан сіздер таңқаласыңдар. Әке өлілерді қалай тірілтіп, оларға өмір беретін болса, сол сияқты Ұл да кімді қаласа, соларға өмір береді. Өйткені Әке ешкімді соттамайды, бірақ барлық сотты Ұлға берді. Барлық адамдар Ұлды Әкені құрметтегендей құрметтеуі үшін. Ұлды құрметтемейтін адам Оны жіберген Әкені де құрметтемейді. Шынымен, шынымен айтамын сендерге: менің сөзімді естіген және мені жіберген Оған сенген адам мәңгілік өмірге ие болады, және сотқа түспейді, бірақ өлімнен өмірге өткен. Шынымен, шынымен айтамын сендерге, келеді сағат, және қазір бар, қашан өлілер естиді Құдай Ұлының дауысын, және естігендер өмір сүреді. Дәл сияқты Әке өзінде өмірге ие, осылай Ұл да өзінде өмірге ие болуға берді. Және оған билік берді және сот жасауға, себебі ол Адам Ұлы болып табылады. Мұған таңғалмаңдар, себебі сағат келеді, онда барлық қабірлердегілер оның дауысын естиді, Және жақсы істер жасағандар өмір тірілуіне шығады, ал жаман істер жасағандар сот тірілуіне шығады.

Мен өзімнен ештеңе істеуге қабілетті емеспін. Естігенімдей соттаймын, және менің сотым әділ болып табылады, себебі мен өз еркімді іздемеймін, бірақ мені жіберген Әкенің еркін іздеймін. Егер мен өзім туралы куәлік берсем, менің куәлігім шын емес. Басқа біреу мен туралы куәлік береді, және мен оның мен туралы берген куәлігінің шын екенін білемін. Сіздер Жақияға жібердіңіздер, және ол ақиқатқа куәлік берді. Мен адамнан куәлік аламын деп айтпаймын, бірақ мұны сендер құтқарылуларың үшін айтамын. Сол жанып, жарқырап тұрған шам болды, ал сіздер оның жарығында бір сағат қуануды қаладыңыздар. Бірақ менің Жұһанныкінен үлкен куәлігім бар, өйткені Әке маған аяқтауым үшін берген істер, мен істеп жүрген сол істер мені Әке жіберді деп куәлік береді. Және мені жіберген Әке Өзі Менің туралы куәлік берді. Сендер не Оның дауысын ешқашан естідіңдер, не Оның пішінін көрдіңдер, Және оның сөзі сіздерде қалмайды, себебі ол жіберген соған сіздер сенбейсіздер. Сендер жазбаларды зерттейсіңдер, себебі сендер олардағы мәңгілік өмірге ие боламын деп ойлайсыңдар, ал олар менің туралы куәлік беретіндер болып табылады, және сіздер маған келуді қаламайсыз, өмірге ие болу үшін. Адамдардан дәріптеме алмаймын. Бірақ мен сіздерді білемін, себебі сіздерде Құдайдың сүйіспеншілігі жоқ. Мен өз Әкемнің атынан келдім, бірақ сіздер мені қабылдамайсыздар; егер басқа біреу өз атынан келсе, сол кісіні қабылдайсыздар. Қалай сіздер сене аласыздар, бір-біріңнен мақтау алып жүріп, ал жалғыз Құдайдан келетін мақтауды іздемейсіздер? Сендер мен

сендерді Әкеге айыптаймын деп ойламаңдар, сендерді айыптаушы Мұса бар, оған сендер үміттендіңдер. Егер сендер Мұсаға сенген болсаңдар, маған да сенер едіңдер, өйткені ол мен туралы жазған. Егер сол адамның жазбаларына сенбесеңіз, менің сөздеріме қалай сенесіз?

6

Осыдан кейін Иса Галилея теңізінің, Тибериаданың арғы жағына кетті. Және оған көп топ ілесіп жүрді, себебі олар оның науқастарға жасаған белгілерін көрді. Иса тауға шықты және сонда өз шәкірттерімен бірге отырды. Бірақ яһудилердің мейрамы – пасха жақын болды. Сондықтан Иса көздерін көтеріп, оған қарай ұлы халық келе жатқанын көргенде, Филиппке айтады: Бұлар жесін деп нандарды қайдан сатып алайық? Бұл дегенді ол оны сынап айтты, өйткені өзі не істемек болғанын білді. Филипп оған жауап берді: Екі жүз динарийге сатып алынған нан олар үшін жеткіліксіз, әрқайсысы аздап алуы үшін. Оған оның шәкірттерінің бірі, Симон Петрдің ағасы Андреас айтады, Мұнда бір бала бар, оның бес арпа наны және екі балығы бар, бірақ бұлар осынша көп адамға не болады? Иса айтты: Адамдарды отырғызыңдар. Сол жерде шөп көп болды. Сондықтан ерлер отырды, олардың саны шамамен бес мың еді. Иса нандарды алып, алғыс айтып, шәкірттерге үлестірді, ал шәкірттер жатқандарға берді, сол сияқты балықтардан да қанша қаласа. Олар тойғаннан кейін, ол өз

шәкірттеріне айтады: артық қалған бөлшектерді жинаңыздар, ештеңе жоғалмас үшін. Сондықтан олар жинады және он екі себетті үгінділермен толтырды, бес арпа нанынан жеген адамдарға артып қалған үгінділерді. Сондықтан адамдар Исаның жасаған белгісін көріп: Бұл шынымен әлемге келе жатқан пайғамбар деп айтты. Иса сондықтан олардың келіп, оны патша етіп жариялау үшін ұстамақшы болғандарын білгендіктен, қайтадан тауға жалғыз кетті.

Кеш болғанда, оның шәкірттері теңізге түсті. Және кемеге мініп, теңіздің арғы жағына, Капернаумға қарай келе жатты. Қараңғылық әлдеқашан түскен еді, ал Иса әлі олардың қасына келмеген еді. Үлкен жел соққан кезде теңіз толқыды. Жиырма бес немесе отыз стадий айдап барғаннан кейін, олар Иисусты теңіз үстінде жүріп жатқанын және кемеге жақындап келе жатқанын көрді, және олар қорқты. Бірақ ол оларға айтады: Мен боламын, қорқпаңыздар. Олар оны кемеге алғысы келді, және кеме бірден олар бара жатқан жерге жетті.

Келесі күні теңіздің арғы жағында тұрған топ көрді, себебі онда басқа қайық болмады, тек бір ғана сол қайық болды, оған оның шәкірттері кірді, және себебі Иса өз шәкірттерімен бірге қайыққа кірмеді, бірақ оның шәкірттері жалғыз кетті. Бірақ Тибериададан қайықтар келді, олар нан жеген жерге жақын, Иеміз ризашылық білдіргеннен кейін. Сондықтан топ Исаның да, оның

шәкірттерінің де сонда жоқ екенін көргенде, өздері кемелерге отырып, Исаны іздеп Капернаумға келді. Және оны теңіздің арғы жағынан тауып, оған айтты: Rabbi, қашан осында болдың? Иса оларға жауап берді және айтты: Шынымен, шынымен айтамын сендерге, мені іздейсіңдер, белгілерді көргендіктен емес, бірақ нандардан жеп, тойғандықтан. Жұмыс істеңдер жойылып жатқан тамақ үшін емес, бірақ мәңгілік өмірге дейін қалатын тамақ үшін, қайсысын адам ұлы сендерге береді, себебі оны Әке Құдай мөрлеген. Сондықтан біз оған айттық: Құдайдың жұмыстарын істеу үшін не жасайық? Иса жауап берді және оларға айтты: бұл Құдайдың жұмысы, сондықтан сендер Ол жіберген кісіге сенесіңдер.

Сонда мен оған айттым: Сен қандай белгі жасайсың, біз көріп, саған сенім артайық? Сен не істеп жатырсың? Біздің аталарымыз шөлде манна жеді, жазылғандай, аспаннан нан берді оларға жеуге. Сонда Иса оларға айтты: Шынымен, шынымен айтамын сендерге, Мұса сендерге аспаннан нан берген жоқ, бірақ менің Әкем сендерге аспаннан шынайы нанды береді. Өйткені Құдайдың наны деген аспаннан түсіп, әлемге өмір беретін нан. Сонда олар оған айтты: Иеміз, бізге осы нанды әрқашан бер. Иса оларға айтты: Мен өмір нанымын, маған келуші ешқашан аштанбайды, және маған сенуші ешқашан шөлдемейді.

Бірақ мен сіздерге айттым, сіздер мені көрдіңіздер және сенбейсіздер. Әкем маған берген барлығы маған келеді,

және маған келгенді мен ешқашан сыртқа қуып шығармаймын. Себебі мен аспаннан түскенім менің ерікімді орындау үшін емес, бірақ мені жіберген Оның ерігін орындау үшін. Бұл мені жіберген Әкенің ерігі, сондықтан маған берген барлығын одан жоғалтпаймын, бірақ оны соңғы күні тірілтемін. Бұл мені жіберген Заттың еркі, сондықтан Ұлды көріп және оған сенетін әрбір адам мәңгілік өмірге ие болсын, және мен оны соңғы күні тірілтемін. Сондықтан яһудилер оның туралы күңкілдеді, өйткені ол: Мен аспаннан түсіп келген нанмын деп айтты. Және олар айтты: Бұл Жүсіптің ұлы Иса емес пе, біз оның әкесін және анасын білеміз? Онда бұл қалай Мен аспаннан түсіп келдім дейді? Сондықтан Иса жауап берді және оларға айтты: Бір-біріңізбен мыңғырламаңыздар. Ешкім маған келе алмайды, егер мені жіберген Әке оны тартпаса, және мен оны соңғы күні тірілтемін. Пайғамбарларда жазылған: Барлығы Құдайдан оқытылған болады. Әкеден естіген және үйренген әрбір адам маған келеді, Әкені ешкім көрген емес, тек Құдайдан болған, осы Әкені көрген. Расын, расын айтамын сендерге, маған сенім артушы мәңгілік өмірге ие. Мен өмір нанымын. Сіздердің аталарыңыз шөлде манна жеді және өлді. Бұл көктен түсіп жатқан нан, сондықтан кім одан жесе өлмейді. Мен көктен түскен тірі нан боламын, егер кімде-кім осы наннан жесе, мәңгілік өмір сүреді. Ал мен беретін нан менің денем болады, оны мен дүниенің өмірі үшін беремін. Яһудилер сондықтан бір-біріне айтысты: Қалай бұл бізге өз етін жеуге бере алады? Сондықтан Иса оларға айтты: Шынымен,

шынымен айтамын сендерге, егер сендер Адам Ұлының етін жемесеңдер және оның қанын ішпесеңдер, сендерде өмір жоқ. Менің етімді жеп және менің қанымды ішетін адам мәңгілік өмірге ие болады, және мен оны соңғы күнде тірілтемін. Өйткені менің етім шынымен тамақ болып табылады, және менің қаным шынымен ішімдік болып табылады. Менің етімді жеп және менің қанымді ішетін адам менде қалады, мен де онда. Тірі Әке мені жібергендей, мен де Әке арқылы тіремін, және мені жеп жатқан да менің арқамнан тіреді. Бұл аспаннан түскен нан, сіздердің аталарыңыз манна жеп өлгендей емес, осы нанды жеген адам мәңгілікке өмір сүреді. Осыны жиналыста үйрету кезінде Капернаумда айтты.

Көптеген шәкірттері естігеннен кейін айтты: Бұл сөз қатты, оны кім тыңдай алады? Бірақ Иса өз ішінде шәкірттері осы туралы мырмырлайтынын білгендіктен, оларға айтты: осы сендерді ренжітеді ме? Егер сондықтан сіздер адам ұлының бұрын болған жеріне көтеріліп бара жатқанын көрсеңіздер ше? Рух тірі ететін болып табылады, дене ештеңеге пайда әкелмейді, мен сендерге айтатын сөздер рух және өмір болып табылады. Бірақ сіздердің ішіңізде сенбейтін кейбіреулер бар. Өйткені Иса бастан-ақ сенбейтіндер кімдер екенін және оны сатып беретін кім екенін білді. Және ол айтты: Осы себепті мен сіздерге айттым, ешкім маған келе алмайды, егер оған менің Әкемнен берілмесе. Осыдан кейін оның шәкірттерінің көбі артқа кетті және енді онымен бірге жүрмеді. Сондықтан Иса он екіге айтты:

Сіздер де кеткіңіз келе ме? Симон Петр оған жауап берді: Иеміз, біз кімге кетеміз? Сенде мәңгілік өмірдің сөздері бар, Және біз сенген болдық және білген болдық, себебі сен тірі Құдайдың ұлы Мәсіхсің. Иса оларға жауап берді: Мен сендерді он екіні таңдаған жоқ па? Ал сендердің біреулерің шайтан. Ол Симонның ұлы Искариот Иуда туралы айтты, өйткені осы он екеудің бірі болса да, оны сатпақ болды.

7

Және осыдан кейін Иса Галилеяда жүрді, өйткені Иудеяда жүргісі келмеді, себебі яһудилер оны өлтіргісі келді. Яһудилердің шатырлар тігу мейрамы жақындады. Сондықтан оның ағалары оған айтты: осы жерден кет және Яһудияға бар, сонда сенің шәкірттерің де сенің істейтін істеріңді көрсін Ешкім жасырында бір нәрсе жасап, өзі ашықтықта болуды іздемейді. Егер осыларды жасайсың, өзіңді әлемге көрсет. Өйткені оның ағалары да оған сенген жоқ еді. Иса оларға былай дейді: Менің уақытым әлі келген жоқ, ал сіздердің уақытыңыз әрқашан дайын. Әлем сендерді жек көре алмайды, бірақ мені жек көреді, себебі мен оның іс-әрекеттері жаман екенін куәландырамын. Сіздер осы мерекеге барыңыздар, мен әлі осы мерекеге бармаймын, себебі менің уақытым әлі толмаған. Бірақ оларға осыны айтқаннан кейін, ол Галилеяда қалды. Оның ағалары жоғары шыққан соң, содан кейін өзі де тойға жоғары шықты, ашық емес, бірақ жасырын түрде.

Сондықтан яһудилер оны той кезінде іздеді және айтты: Сол қайда? Және оның туралы топтар ішінде көп сыбырлау болды. Кейбіреулер: Ол жақсы адам деп айтты, басқалар: Жоқ, бірақ ол топты адастырады деп айтты. Дегенмен ешкім оның туралы ашықтықпен сөйлемеді, еврейлерден қорқып.

Мереке ортасында болып жатқанда, Иса ғибадатханаға барды және үйретіп жатты. Және яһудилер таңғалып: Бұл қалай әріптерді біледі, үйренбеген? - деп айтты. Иса оларға жауап беріп айтты: Менің ілімім менікі емес, бірақ мені жіберген Оныкі. Егер біреу оның еркін орындағысы келсе, бұл оқыту Құдайдан ба, әлде мен өзімнен сөйлеп тұрмын ба деп білетін болады. Өзінен сөйлейтін өз даңқын іздейді, бірақ оны жібергеннің даңқын іздейтін шынайы болып табылады, және онда әділетсіздік жоқ. Мұса сіздерге заңды бермеген бе? Және сіздердің ешкіміңіз заңды орындамайды. Неге мені өлтіргіңіз келеді? Топ жауап беріп айтты: Саған жын кірген, кім сені өлтіргісі келеді? Иса жауап берді және оларға айтты: бір жұмыс жасадым, және барлығыңдар осы себепті таңғаласыңдар. Мұса сендерге сүндетті берді, бірақ ол Мұсадан емес, аталардан болып табылады, және сендер демалыс күнінде адамды сүндеттейсіңдер. Егер адам демалыс күнінде сүндет алса, Мұса заңы бұзылмас үшін, онда маған неге ашуланасыңдар, өйткені мен бүтін адамды демалыс күнінде сау еттім? Көрініс бойынша соттамаңдар, бірақ әділ сот шығарыңдар. Демек, Иерусалимдіктердің

кейбіреулері айтты: Бұл олардың өлтіруге іздеп жүргені емес пе? Және қараңыз, ол ашықтықпен сөйлейді, және оған ештеңе айтпайды. Болмаса басшылар шынымен бұл Мәсіх екенін білді ме? Бірақ біз мұның қайдан екенін білеміз, ал Христос келгенде, ешкім оның қайдан екенін білмейді. Сонымен Иса ғибадатханада үйрете отырып айқайлады және айтты: Мені де білесіңдер, және қайдан екенімді білесіңдер, және өз бетіммен келген жоқпын, бірақ мені жіберген шынайы, оны сіздер білмейсіңдер. Мен оны білемін, өйткені мен одан шыққанмын және ол мені жіберді. Сондықтан олар оны ұстауға тырысты, бірақ ешкім оған қол салмады, өйткені оның сағаты әлі келмеген еді. Топтан көптеген адамдар оған сенді және айтты: Мәсіх келгенде, бұл адам істеген белгілерден көбірек белгілер істей ме екен? Парисайлар топтың оның туралы мыңғырлағанын естіді, және парисайлар мен бас діни қызметкерлер оны ұстау үшін көмекшілерді жіберді. Сондықтан Иса айтты: Әлі аз уақыт сендермен бірге боламын және мені жіберген Оған қайта барамын. Сіздер мені іздейсіз және таба алмайсыздар, және мен қайда болсам, сіздер сонда келе алмайсыздар. Сондықтан яһудилер өздеріне айтты: Бұл қайда баруды ниеттеп отыр, себебі біз оны таба алмаймыз? Гректердің шашырауына баруды және гректерді үйретуді ниеттеп отыр ма? Бұл қандай сөз, ол айтқан: Сіздер мені іздейсіз, бірақ таба алмайсыздар, және мен қайда болсам, сіздер келе алмайсыздар?

Ал мерекенің соңғы ұлы күнінде Иса тұрып, айқайлап айтты: егер кімде-кім шөлдесе, маған келіп ішсін. Маған сенген адам, жазбада айтылғандай, оның ішінен тірі судың өзендері ағып шығады. Бірақ ол мұны Рух туралы айтты, оны сенушілер алатын болды, өйткені Қасиетті Рух әлі болған жоқ, себебі Иса әлі ұлықталмаған еді. Көптеген адамдар толпадан сөзді естіп, айтып еді: Бұл шынымен сол пайғамбар. Басқалар айтты: Бұл Мәсіх, басқалар айтты: Мәсіх Галилеядан келе ме? Жазба Мәсіх Дәуіттің ұрығынан және Дәуіт тұрған Бетлехем ауылынан келеді деп айтқан жоқ па? Сондықтан оның арқылы топта бөліну болды. Кейбіреулер оны ұстағысы келді, бірақ ешкім оған қол салмады. Сонда көмекшілер бас діни қызметкерлер мен фарисейлерге келді, ал олар оларға айтты: Неге оны әкелмедіңдер? Көмекшілер жауап берді: Ешқашан ешбір адам осы адам сияқты сөйлеген емес. Сондықтан фарисейлер оларға жауап берді: сіздер де адастырылдыңдар ма? Бастықтардан немесе Фарисейлерден оған сенген кім болса да жоқ па? бірақ бұл халық заңды білмейтін қарғысқа ұшыраған Никодем оларға айтады, түнде оған келген, олардың бірі болып: Біздің заңымыз адамды сотқа тартады ма, егер бұрын одан естімей және ол не істейтінін білмей тұрса? Олар жауап беріп, оған айттылар: Сен де Галилеядан емес пе? Зерттеп көр, Галилеядан пайғамбар шықпағанын көресің. Және әрқайсысы өз үйіне кетті.

8

Ал Иисус зәйтүн тауына барды. Таң атқанда ол қайтадан киелі орынға келді, және барлық халық оның жанына жиналды, ал ол отырып, оларды үйретті. Жазушылар мен парызшылар зинақорлықта ұсталған әйелді жетелейді де, оны ортаға қояды. Олар оған айтады: Ұстаз, бұл әйел зина жасап жатқанда қолүстінде ұсталды. Біздің заңымызда Мұса осындайларды таспен атуды бұйырды. Сен сонымен не айтасың? Бұл дегенді олар оны сынап айттылар, осылай олар оның бойынша айыптау иесі болсын. Ал Иса төмен иіліп, саусағымен жерге жазды. Бірақ олар оны сурауда тұрақты болғанда, ол тік тұрып, оларға айтты: Сіздердің арасыңыздағы күнәсіз адам алғаш болып оған тас лақтырсын. Және қайтадан төмен иіліп, жерге жазды. Бірақ олар естіп, бір-бірлеп шығып кетті, ақсақалдардан бастап, және Иса мен ортада тұрған әйел ғана қалды. Иса көтеріліп қарап, оған айтты: Әйел, олар қайда? Ешкім сені айыптаған жоқ па? Ол: Ешкім жоқ, Иеміз, – деді. Иса болса: Мен де сені айыптамаймын. Бар және осы уақыттан бастап енді күнә жасама, – деді.

Тағы да сондықтан Иса оларға сөйледі: Мен дүниенің жарығымын, маған еріп жүрген қараңғылықта жүрмейді, бірақ өмірдің жарығына ие болады. Сонда Фарисейлер оған айтты: сен өзің туралы куәлік етесің, сенің куәлігің шынайы емес. Иса жауап берді және оларға айтты: Тіпті

мен өзім туралы куәлік берсем де, менің куәлігім шын, өйткені мен қайдан келгенімді және қайда баратынымды білемін, ал сіздер мен қайдан келетінімді немесе қайда баратынымды білмейсіздер. Сіздер дене бойынша соттайсыздар, мен ешкімді соттамаймын. Және егер мен сотқа тартсам да, менің сотым шынайы болып табылады, себебі мен жалғыз емеспін, бірақ мен және мені жіберген Әке. Сонымен қатар сіздердің заңыңызда екі адамның куәлігі шын болып табылады деп жазылған. Мен өзім туралы куәландырамын, және мені жіберген Әке мен туралы куәландырады. Сонымен олар оған айтты: Қайда сенің әкең? Иса жауап берді: Сендер не мені білесіңдер, не менің әкемді. Егер мені білсеңдер, менің әкемді де білер едіңдер. Бұл сөздерді Иса қазынада айтты, ғибадатханада үйретіп жүргенде, және ешкім оны ұстаған жоқ, себебі оның сағаты әлі келмеген еді.

Иса оларға тағы да айтты: Мен кетемін, және сіздер мені іздейсіңдер, және өз күнәларыңда өлесіңдер. Мен қайда кетсем, сіздер бара алмайсыңдар. Сонымен яһудилер: Ол өзін-өзі өлтіреді ме, себебі ол: Мен қайда барсам, сіздер келе алмайсыздар дейді? - деді. Және Ол оларға айтты: Сіздер төменгіден боласыздар, Мен жоғарыдан боламын; сіздер осы дүниеден боласыздар, Мен осы дүниеден емеспін. Мен сондықтан сендерге айттым, себебі сендер өз күнәларыңда өлесіңдер; өйткені егер сендер менің мен екеніме сенбесеңдер, сендер өз күнәларыңда өлесіңдер. Сонда олар оған айтты: Сен кімсің? Иса оларға жауап берді:

Бастауды, нені сендерге сөйлеп жатырмын. Сіздер туралы сөйлеуге және соттауға көп нәрсем бар, бірақ мені жіберген шынайы, және мен одан естіген нәрселерді әлемге айтамын. Олар Оның өздеріне Әке туралы айтып жатқанын түсінген жоқ. Сонымен Иса оларға айтты: Қашан сендер Адам Ұлын көтересіңдер, онда мен Ол екенімді білесіңдер, және мен өз бетіммен ештеңе істемеймін, бірақ Әкем мені қалай үйреткен болса, осыларды сөйлеймін. Мені жіберген Әке менімен бірге, Ол мені жалғыз қалдырмады, себебі мен Оған ұнайтын нәрселерді әрқашан істеймін. Ол осыларды айтып тұрғанда, көптеген адамдар оған сенді.

Сондықтан Иса оған сенген яһудилерге айтты: егер сіздер менің сөзімде қалсаңыздар, шынымен менің шәкірттерім болып табыласыздар, Және сіздер ақиқатты білесіздер, және ақиқат сіздерді бостандыққа шығарады. Олар оған жауап берді: Біз Ыбырайымның тұқымымыз және ешқашан ешкімге құл болғанбыз, сен қалай еркін боласыңдар деп айтасың? Иса оларға жауап берді: Шынында, шынында сендерге айтамын, себебі әрбір күнә жасаушы күнәнің құлы болып табылады. Бірақ құл үйде мәңгілікке қалмайды, ұл мәңгілікке қалады. Егер сондықтан Ұл сендерді бостандыққа шығарса, шынымен бос боласыңдар. Мен білемін, сіздер Ыбырайымның тұқымысыз, бірақ сіздер мені өлтіруді іздейсіз, себебі менің сөзім сіздерде орын алмайды. Мен өз әкемнен көрген нәрсені айтамын, ал сендер де өз әкелеріңнен көрген нәрсені істейсіңдер. Олар жауап беріп, оған айтты: Біздің

әкеміз Ыбырайым. Иса оларға айтады: Егер сендер Ыбырайымның балалары болсаңдар, Ыбырайымның істерін жасар едіңдер. Енді сендер мені өлтіруге тырысып жатырсыңдар, Құдайдан естіген шындықты сендерге айтқан адамды. Мұны Ыбырайым жасамаған еді. Сіздер өз әкелеріңнің істерін жасайсыздар. Сонда біз оған айттық: біз бұзақылықтан туылған жоқпыз, бізде бір ғана әке бар – Құдай. Иса оларға былай деді: егер Құдай сіздердің Әкелерің болса, онда сіздер мені сүйер едіңіздер, өйткені мен Құдайдан шықтым және келдім, сондай-ақ мен өз бетіммен келген жоқпын, бірақ сол мені жіберді. Неліктен менің сөзімді түсінбейсіз? Себебі сіздер менің сөзімді есту қабілетті емессіздер. Сіздер шайтанның әкесінен шыққансыздар, және сіздердің әкелеріңнің құмарлықтарын орындағыларыңыз келеді. Ол бастан-ақ кісі өлтіруші болды және шындықта тұрмайды, себебі онда шындық жоқ. Ол өтірік айтқанда, өзінің ішкісінен сөйлейді, себебі ол өтірікші және оның әкесі де. Бірақ мен шындықты айтқаным үшін, сіздер маған сенбейсіздер. Кім сіздердің ішіңізден мені күнә туралы айыптайды? Егер шындықты айтсам, неге сіздер маған сенбейсіздер? Құдайдан болған адам Құдайдың сөздерін естиді, сондықтан сіздер естімейсіздер, өйткені сіздер Құдайдан емессіздер. Сонда яһудилер жауап беріп, оған айттылар: Біз сені самариялықсың және сенде жын бар деп айтуымыз дұрыс емес пе? Иса жауап берді: менде жын жоқ, бірақ мен Әкемді құрметтеймін, ал сіздер мені қорлайсыздар. Мен өз ұлылығымды іздемеймін, бірақ іздейтін және сот қылатын

бар. Шынымен, шынымен айтамын сендерге: егер кімде-кім менің сөзімді сақтаса, өлімді мәңгіге көрмейді. Сондықтан яһудилер оған айтты: Енді біз білдік, сенде жын бар. Ыбырайым өлді және пайғамбарлар да өлді, ал сен айтасың: Егер кімде-кім менің сөзімді сақтаса, мәңгі өлімді татпайды. Сен біздің әкеміз Ыбырайымнан, кім өлді, үлкенсің бе? Пайғамбарлар да өлді, сен өзіңді кім етесің? Иса жауап берді: егер мен өзімді даңқтасам, менің даңқым ештеңе емес, менің Әкем мені даңқтаушы, кімді сіздер өздеріңіздің Құдайларың деп айтасыздар, Және сіздер оны білмедіңіздер, бірақ мен оны білемін. Егер мен оны білмеймін десем, сіздер сияқты өтірікші боламын, бірақ мен оны білемін және оның сөзін сақтаймын. Сіздердің әкелерің Абрахам менің күнімді көру үшін қуанды, және көрді де қуанды. Сонда яһудилер оған айтты: Сенде әлі елу жыл жоқ, ал сен Ыбырайымды көрдің бе? Иса оларға айтты: Шынымен, шынымен айтамын сендерге, Ыбырайым болғанға дейін Мен бармын. Олар сондықтан тастарды көтерді, оларды оның үстіне лақтыру үшін. Бірақ Иса жасырынды және ғибадатханадан шықты, олардың ортасынан өтіп, осылай өтіп кетті.

9

Және өтіп бара жатқанда, туғаннан соқыр адамды көрді. Және оның шәкірттері одан сұрады: Раббин, кім күнә жасады, бұл адам ба немесе оның ата-анасы ма, сондықтан

ол соқыр болып туылды? Иса жауап берді: не бұл адам күнә жасады, не оның ата-аналары, бірақ Құдайдың істері оған ашылсын деп. Маған жіберген Заттың істерін атқару қажет, күн бар кезінде; түн келеді, сонда ешкім жұмыс істей алмайды. Қашан дүниеде болсам, дүниенің жарығы боламын. Осы сөздерді айтқаннан кейін, ол жерге түкірді және түкіріктен балшық жасады, және балшықты соқырдың көздеріне жағды. Және оған айтты: Бар, Силоам бассейніне жуын, ол жіберілген деп аударылады. Сондықтан ол кетті және жуынды, және көре отырып келді.

Сондықтан көршілер және оны бұрын соқыр болғанын көргендер: Бұл отырып жалынған адам емес пе? – деп айтты. Басқалар бұл осы деп айтты, ал басқалары оған ұқсас деп айтты. Сол адам мен өзіммін деп айтты. Сонымен оған айтты: Сенің көздерің қалай ашылды? Сол адам жауап беріп айтты: Иса деп аталатын адам балшық жасап, менің көздеріме жағды және маған: Силоам бассейніне барып жуын деді, мен барып жуынғаннан кейін көре бастадым. Мен оған айттым: Ол қайда? Ол айтады: Білмеймін.

Олар оны Парисайларға апарады, бұрын соқыр болған адамды. Иса балшық жасап, оның көздерін ашқан кезде демалыс күні болды. Сондықтан фарисейлер оны қайтадан қалай көру алғанын сұрап жатты. Ол оларға айтты: балшықты менің көздеріме қойды, мен жуындым және көремін. Сонымен фарисейлердің кейбіреулері айтты: Бұл адам Құдайдан емес, себебі сенбіні сақтамайды. Басқалар

айтты: Күнәкар адам қалай осындай белгілерді жасай алады? Және олардың арасында бөліну болды. Олар соқырға қайтадан айтады: Сен оның туралы не айтасың, себебі ол сенің көздеріңді ашты? Ол айтты: Ол пайғамбар. Сонымен яһудилер оның соқыр болғанына және көру алғанына сенбеді, көру алған адамның ата-аналарын шақырғанға дейін. Және олардан сұрады: Бұл сіздердің ұлыңыз ба, сіздер соқыр болып туды деп айтатын? Онда ол қазір қалай көреді? Оның ата-анасы оларға жауап беріп айтты: Біз білеміз, бұл біздің ұлымыз және ол соқыр болып туылды, Қалай қазір көретінін білмейміз, немесе кім оның көздерін ашқанын біз білмейміз, өзі жасы жеткен, оны сұраңыз, өзі өзі туралы сөйлейді. Мұны оның ата-анасы айтты, себебі олар яһудилерден қорқады, өйткені яһудилер әлдеқашан келісіп қойған еді, егер кімде-кім оны Мәсіх деп мойындаса, синагогадан қуылсын деп. Осы себепті оның ата-анасы: Оның жасы жеткен, оның өзінен сұраңыз деп айтты. Олар екінші рет соқыр болған адамды шақырды және оған айтты: Құдайға ұлылық бер, біз бұл адамның күнәкар екенін білеміз. Сонда ол жауап беріп айтты: ол күнәкар ма, білмеймін; бір нәрсені білемін, соқыр болып жүріп, қазір көріп тұрмын. Мен оған қайтадан сұрадым: ол саған не істеді? Ол сенің көздеріңді қалай ашты? Ол оларға жауап берді: Мен сендерге әлдеқашан айттым, және сендер естімедіңдер, не үшін тағы есткілерің келеді? Сендер де оның шәкірттері болғыларың келе ме? Олар оны қорлады және айтты: Сен сол адамның шәкіртісің, ал біз Мұсаның шәкірттеріміз. Біз білеміз, Құдай Мұсаға сөйлеген, бірақ

бұл адам қайдан екенін білмейміз. Адам жауап берді және оларға айтты: Бұл таңғажайып, өйткені сіздер оның қайдан екенін білмейсіздер, ал ол менің көздерімді ашты. Біз білеміз, бірақ Құдай күнәкарларды естімейді, тек егер біреу құдайдан қорқатын болса және оның еркін орындаса, осыны естиді. Ғасырлар бойы туғаннан соқырдың көздерін біреу ашты деп естілген емес. Егер бұл Құдайдан болмаса, ештеңе істей алмас еді. Олар жауап беріп, оған айтты: Күнәларда сен толық туылдың, және сен бізді үйретесің бе? Содан кейін олар оны сыртқа қуып шығарды. Иса олардың оны сыртқа қуып шығарғанын естіді, және оны тауып, оған айтты: сен Құдайдың Ұлына сенесің бе? Ол жауап беріп айтты: Ал кім Ол, Иеміз, мен Оған сенуім үшін? Иса оған былай деді: Сен оны көрдің, және сенімен сөйлесіп тұрған сол адам. Ол: Сенемін, Иеміз, – деп айтты да, Оған табынды. Және Иса айтты: Мен осы дүниеге сот үшін келдім, көрмейтіндер көру үшін және көретіндер соқыр болу үшін. Және Фарисейлерден бұларды естіген олар, оның бірге болғандар, оған айтты: біз де соқырмыз ба? Иса оларға айтты: егер соқыр болсаңдар, күнәлі болмас едіңдер, бірақ қазір көреміз деп айтасыңдар, сондықтан сіздердің күнәларыңыз қалады.

10

Шынымен, шынымен айтамын сендерге: қой ауласына есіктен кірмей, басқа жерден көтеріліп өтетін адам ұры

және қарақшы болып табылады. Ал есік арқылы кіретін қойлардың бақташысы болып табылады. Осыған есік күзетші ашады, және қойлар оның дауысын естиді, және өз қойларын аттарымен шақырады және оларды сыртқа шығарады. Және қашан өз қойларын шығарса, олардың алдында барады, және қойлар оған ереді, себебі олар оның дауысын біледі Бөтен адамға олар ермейді, бірақ одан қашады, себебі олар бөтендердің дауысын білмейді. Осы мәселді Иса оларға айтты, бірақ олар Оның оларға не туралы айтып жатқанын білмеді. Сондықтан Иса оларға қайтадан айтты: Шынымен, шынымен сендерге айтамын, мен қойлардың есігімін. Менен бұрын келген барлық адамдар ұрылар мен қарақшылар болды, бірақ қойлар оларды тыңдамады. Мен есікпін; мен арқылы егер кімде-бірі кірсе, құтқарылады және кіріп-шығып, жайылым табады. Ұры тек ұрлау, өлтіру және жою үшін ғана келеді, ал мен олардың өмірге ие болуы және оны молынан иеленуі үшін келдім. Мен жақсы қойшымын. Жақсы қойшы өз жанын қойлар үшін қояды. Жалдамалы жұмысшы бағушы болмағандықтан, қойлары жеке меншігі емес, қасқырдың келе жатқанын көріп, қойларды тастап қашады, ал қасқыр оларды тартып алып шашыратады. Бірақ жалдамалы жұмысшы қашып кетеді, өйткені ол жалдамалы жұмысшы және оған қойлар туралы маңызды емес. Мен жақсы бағушымын, және менікілерді білемін және менікілер мені танйды, Әке мені қалай білсе, мен де Әкені солай bilemін, және мен өз жанымды қойлар үшін қояды. Және басқа қойларым бар, олар осы ауладан емес,

оларды да мен әкелуім керек, және олар менің дауысымды тыңдайды, және бір отара, бір бақташы болады. Осы себепті Әке мені жақсы көреді, өйткені мен өз жанымды қоямын, оны қайтадан алу үшін. Ешкім оны меннен алмайды, бірақ мен оны өзімнен қоямын, маған оны қоюға билік бар, және маған оны қайтадан алуға билік бар, осы бұйрықты Әкемнен алдым. Сондықтан осы сөздер арқылы еврейлердің арасында тағы бөліну болды. Бірақ олардың көптері: Оның жыны бар және есінен танған, неге оны тыңдайсыңдар? – деді. Басқалар: Бұл сөздер жын соққан адамның сөздері емес. Жын соқырлардың көздерін аша ала ма? – деді.

Иерусалимде арнау болды, және қыс болды, Және Иса Сүлейменнің баған аркалы галереясында ғибадатханада жүрді. Сондықтан яһудилер оны қоршады және оған айтты: қашанға дейін жанымызды алып жүрсің? Егер сен Мәсіх болсаң, бізге ашық айт. Иса оларға жауап берді: Мен сендерге айттым, бірақ сенбейсіңдер. Мен өз Әкемнің атымен істейтін істерім менің туралы куәлік етеді. Бірақ сіздер сенбейсіздер, өйткені сіздер менің қойларымнан емессіздер, мен сіздерге айтқанымдай. Менің қойларым менің дауысымды еститін, мен оларды білемін, және олар маған ереді. Мен оларға мәңгілік өмір беремін, және олар мәңгілікке жоғалмайды, және ешкім оларды менің қолымнан жұлып алмайды. Маған берген менің Әкем барлығынан ұлы, және ешкім менің Әкемнің қолынан тартып ала алмайды. Мен және Әке бірміз. Сондықтан

яһудилер оны тастамақ үшін тағы тастарды көтерді. Иса оларға жауап берді: Көп жақсы істерді менің Әкемнен сендерге көрсеттім, олардың қай ісі үшін мені тастайсыңдар? Яһудилер оған жауап берді: Жақсы іс үшін емес тастаймыз біз сені, бірақ күпірлік үшін, және сен адам болып, өзіңді Құдай етесің. Иса оларға жауап берді: Сіздердің заңдарыңызда Мен айттым, сіздер құдайларсыздар деп жазылмаған ба? Егер ол сол адамдарды құдайлар деп атаса, олар кімге Құдайдың сөзі келсе, және жазба бұзыла алмайды, Әкенің киелі етіп дүниеге жіберген адамына сіздер Құдайға тіл тигізесің дейсіздер ме, өйткені мен Құдайдың Ұлымын деп айттым? Егер мен әкемнің істерін істемесем, маған сенбеңдер. Егер мен істесем де, маған сенбесеңіздер, онда істерге сеніңіздер, сонда білесіздер және сенесіздер, себебі Әке менде және мен Онда. Олар сондықтан оны қайтадан ұстауға тырысты, және ол олардың қолынан шығып кетті.

Және ол тағы Иорданның арғы жағына, Иоанн бұрын шоқындырып жүрген жерге кетті және сонда қалды. Көптеген адамдар оның жанына келіп, былай деді: Жохан ешқандай белгі жасаған жоқ, бірақ Жохан осы туралы айтқанның бәрі шын болды. және сонда көптеген оған сенді.

11

Бетаниядан, Марияның және оның әпкесі Мартаның ауылынан шыққан Лазарус есімді бір ауру адам болды. Мария Иені майлау майымен майлаған және оның аяқтарын өз шаштарымен сүрткен еді, оның ағасы Лазар ауырып жатты. Сонымен әпкелер оған хабар жіберіп айтты: Иеміз, міне, сенің сүйетінің ауырып жатыр. Иса естіп, былай деді: Бұл ауру өлімге апармайды, керісінше Құдайдың ұлылығы үшін, сонда Құдайдың Ұлы осы арқылы ұлықталсын. Иса Мартаны, оның қарындасын және Лазарды сүйді. Сондықтан ол ауырып жатқанын естігенде, шынында өзі болған жерінде екі күн қалды, Содан кейін осыдан кейін Ол шәкірттерге айтады: Яһудияға қайта барайық. Шәкірттер оған айтады: Раббий, яһудилер қазір сені тастамақшы болды, сен тағы да сонда барасың ба? Иса жауап берді: Күннің он екі сағаты бар емес пе? Егер кімде-кім күндіз жүрсе, бүдірмейді, себебі осы дүниянің жарығын көреді. Бірақ егер кімде-бір түнде жүрсе, ол бүдіреді, себебі оның ішінде жарық жоқ. Осыны айтты, және осыдан кейін оларға айтады: Біздің досымыз Лазарь ұйықтап қалды, бірақ мен оны оятуға барамын. Сонда оның шәкірттері айтты: Иеміз, егер ол ұйықтап қалған болса, құтқарылады. Иса оның өлімі туралы айтқан еді, бірақ олар ұйқының ұйқысы туралы айтады деп ойлады. Содан кейін Иса оларға ашық айтты: Лазар өлді. Және мен сіздер үшін қуанамын, осылай сіздер сенесіздер, себебі мен онда болмадым, бірақ оған барайық. Сондықтан Егіз деп аталатын Томас шәкірттерге айтты: Барайық біз де, онымен бірге өлу үшін.

Иса келгенде оны қабірде әлдеқашан төрт күн жатқанын тапты. Бетания Иерусалимге жақын болды, шамамен он бес стадия қашықтықта. Яһудилердің көптеген адамдары Марфа мен Марияның жанына келген болатын, оларды ағалары туралы жұбату үшін. Марта Иса келе жатыр деп естігенде, оған қарсы шықты, ал Мария үйде отырды. Сондықтан Марфа Иесусқа айтты: Иеміз, егер сен осында болсаң, менің ағам өлмес еді. Бірақ мен қазір да білемін, сен Құдайдан не сұрасаң да, Құдай саған береді. Иса оған айтады: сенің ағаң тіріледі. Марфа оған айтады: Білемін, ол соңғы күні тірілуде тіріледі. Иса оған айтты: Мен тірілу және өмірмін. Маған сенетін адам, тіпті өлсе де, өмір сүреді, және тірі болып, маған сенетін әрбір адам мәңгілікке өлмейді. Осыған сенесің бе? Оған айтады: Иә, Иеміз, мен сенімдімін, себебі Сіз Құдайдың Ұлы Мәсіхсіз, дүниеге келе жатқан. Және осыларды айтқаннан кейін кетіп қалды және Мариямды, оның әпкесін, жасырын шақырып, айтты: Ұстаз келді және сені шақырады. Ол естігенде, тез тұрып, оның қасына келеді. Әлі Иса ауылға келмеген еді, бірақ ол Марфа оны кездескен жерде болды. Сондықтан үйде онымен бірге болған және оны жұбатқан яһудилер Мариямның тез тұрып шыққанын көріп, оған ерді, себебі ол сонда жылау үшін қабірге барады деп айтты. Сонымен Мария Иисус болған жерге келді, оны көріп, оның аяқтарына құлап, оған: Иеміз, егер сен осында болсаң, менің ағам өлмес еді деді. Иса сондықтан оны жылап жатқанын және онымен бірге жиналған яһудилердің жылап жатқанын көргенде, рухта ашуланды және өзін

мазалады. Және ол айтты: Оны қайда қойдыңыздар? Олар оған: Иеміз, келіңіз де көріңіз деді. Иса жылады. Сондықтан яһудилер айтты: Қара, оны қалай сүйді! Бірақ олардың кейбіреулері айтты: Соқырдың көздерін ашқан бұл адам осы да өлмеуі үшін істей алмады ма? Иса, қайтадан өзінде терең қозғалып, қабірге келеді, ол үңгір болды, және тас оның үстінде жатты. Иса айтады: Тасты көтеріңдер. Оған өлгеннің әпкесі Марта айтады: Иеміз, әлдеқашан сасиды, өйткені төртінші күн болып тұр. Иса оған айтады: Мен саған егер сенсең, Құдайдың ұлылығын көретініңді айтпадым ба? Олар сонда өлген адам жатқан жердегі тасты көтерді. Ал Иисус көздерін жоғары көтеріп айтты: Әке, саған рахмет айтамын, себебі сен мені естідің. Мен білетінмін, сен менің сөзімді әрқашан естисің, бірақ айналада тұрған халық үшін айттым, олар сенің мені жібергеніңе сенсін деп. Және осыларды айтып, үлкен дауыспен айқайлады: Лазарь, сыртқа шық! Және өлі адам шықты, аяқтары мен қолдары матамен байланған, және оның беті матамен оралған болды. Иса оларға айтады: оны шешіңдер және кетуіне рұқсат етіңдер.

Сондықтан Яһудилерден көптеген адамдар, Мариямға келген және Исаның не істегенін көрген олар, оған сенді. Бірақ олардың кейбіреулері фарисейлерге барып, Исаның не істегенін айтты. Сондықтан бас діни қызметкерлер мен Фарисейлер кеңес жинады және айтты: Не жасаймыз, себебі бұл адам көп белгілер жасайды? Егер біз оны осылай жіберсек, барлығы оған сенеді, және римдіктер келеді

және біздің орнымызды да, ұлтымызды да алады. Бірақ олардың ішінен кімдір бірі Қаяфа, сол жылдың бас діни қызметкері болып, оларға айтты: сіздер ештеңе білмейсіздер, Сондай-ақ сіздер ойланбайсыздар, себебі бізге пайдалы бір адам халық үшін өлсін және бүкіл ұлт жойылмасын. Бұл сөзді ол өзінен айтпады, бірақ сол жылдың бас діни қызметкері болғандықтан пайғамбарлық айтты, себебі Иса ұлт үшін өлуге тиіс болды. және тек ұлт үшін ғана емес, бірақ Құдайдың шашыраңқы балаларын да біріктіру үшін. Сол күннен бастап олар оны өлтіру үшін кеңес жасады. Иса сондықтан бұдан былай яһудилер арасында ашық жүрмеді, бірақ сол жерден шөлге жақын жерге, Ефраим деп аталатын қалаға кетті және сол жерде өзінің шәкірттерімен бірге болды. Яһудилердің пасхасы жақын болды, және көптеген адамдар пасхадан бұрын өздерін тазарту үшін елден Иерусалимге көтерілді. Сондықтан олар Иисусты іздеді және ғибадатханада тұрып бір-бірімен айтысты: Сендерге қалай көрінеді, ол мерекеге келмейді ме? Бас діни қызметкерлер мен парисейлер бұйрық берген еді: егер кімде-кім оның қайда екенін білсе, хабарласын, осылайша олар оны ұстай алсын деп.

12

Сондықтан Иса өтуге дейін алты күн бұрын Бетанияға келді, онда өлген Лазар болды, оны өлілерден тірілтті. Олар сондықтан оған онда кешкі ас жасады, және Марта қызмет

етті, ал Лазар онымен бірге жатқандардың бірі болды. Сонда Мария таза, қымбат нард майының бір фунтын алып, Исаның аяқтарын жағды және өзінің шаштарымен оның аяқтарын сүртті, ал үй майдың иісінен толды. Сондықтан оның шәкірттерінің бірі, Симонның ұлы Искариот Яһуда, оны табыс беруге ниеттенген адам айтады, Неге бұл хош иісті май үш жүз динарийге сатылмады және кедейлерге берілмеді? Ол мұны айтты, бірақ кедейлер туралы оған маңызды болғандықтан емес, керісінше ұры болғандықтан және сандықты ұстап, салынып жатқан нәрселерді алып кететін болғандықтан. Иса сондықтан айтты: Оны қойыңдар, ол менің жерлеу күнім үшін мұны сақтады. Өйткені кедейлерді әрқашан өздеріңізбен бірге иесіздер, ал мені әрқашан иесіздер емес. Сонымен яһудилердің арасынан көп халық Оның сонда екенін білді, және олар тек Иса үшін ғана емес, сонымен қатар Оның өлілерден тірілткен Лазарды көру үшін де келді. Бірақ бас діни қызметкерлер Лазарды да өлтіру үшін жоспар құрды. себебі яһудилердің көптеген адамдары оның арқасында кетіп, Исаға сенді.

Келесі күні мерекеге келген көп көпшілік Исаның Иерусалимге келетінін естіп, Олар пальма ағаштарының бұтақтарын алды және оған кездесуге шықты, және айқайлап жатты: Осанна, Жараткан Иенің атында келе жатқан жарылқанған, Израильдің патшасы. Иса жас есекті тауып, оның үстіне отырды, жазылғандай, Қорықпа, Сион қызы, міне, сенің патшаң есек құлынына мініп келеді.

Бірақ оның шәкірттері бұл нәрселерді алғашында білмеді, бірақ Иса ұлықталған кезде, сонда олар бұл нәрселердің оған туралы жазылғанын еске түсірді және олар бұл нәрселерді оған жасады. Сондықтан онымен бірге болған топ куәлік берді: қашан ол Лазарды қабірден шақырып, оны өлілерден көтерген еді. Осы себепті топ оған кездесті, өйткені олар оның осы белгіні жасағанын естіген. Сонда фарисейлер өздеріне айтты: Сіздер көріп тұрсыздар ма, ештеңеге пайда жоқ? Міне, бүкіл әлем оның артынан кетті.

Бірақ мерекеде табыну үшін жоғары көтеріліп бара жатқандардың арасында кейбір гректер болды. Сондықтан бұлар Галилеяның Бетсаидасынан шыққан Филиппке келді және оған сұрап айтты: Иеміз, біз Исаны көргіміз келеді. Филипп келіп Андреяға айтады, және тағы Андрея мен Филипп Иисусқа айтады, Бірақ Иисус оларға жауап беріп айтты: Адам Ұлының ұлықталуы үшін сағат келді. Шынымен, шынымен айтамын сендерге: егер бидай данасы жерге құлап өлмесе, ол жалғыз қалады, ал егер өлсе, көп жеміс береді. Өз жанын сүйетін оны жоғалтады, ал өз жанын осы әлемде жек көретін оны мәңгілік өмірге сақтайды. Егер кімде-кім маған қызмет етсе, ол маған ерсін, және мен қайда болсам, сонда менің қызметшім де болады, және егер кімде-кім маған қызмет етсе, оны Әке құрметтейді. Қазір менің жаным мазасызданды, және не айтайын? Әке, мені осы сағаттан құтқар. Бірақ осы үшін мен осы сағатқа келдім. Әке, сенің атыңды ұлықта. Сонда аспаннан дауыс келді: ұлықтадым және тағы ұлықтаймын.

Сондықтан тұрған және естіген топ күн күркіреуі болды деп айтты, ал басқалар хабаршы оған сөйледі деп айтты. Иса жауап берді және айтты: Бұл дауыс мен үшін емес, сіздер үшін болды. Қазір осы әлемнің соты болып табылады, қазір осы әлемнің билеушісі сыртқа лақтырылады. Және мен егер жерден көтерілсем, барлығын өзіме қарай тартамын. Бірақ ол мұны қандай өліммен өлетінін білдіре отырып айтты. Топ оған жауап берді: біз заңнан естідік, Мәсіх мәңгілікке қалады деп, ал сен қалай айтасың, адам ұлы көтерілуі керек деп? Бұл адам ұлы кім? Сонда Иса оларға айтты: Жарық әлі аз уақыт сендермен бірге. Жарық сендерде болғанша жүріңдер, сонда қараңғылық сендерді басып алмайды. Қараңғылықта жүретін адам қайда баратынын білмейді. Жарық сіздерде болғанша, жарыққа сеніңіздер, сонда жарық ұлдары боласыздар. Мұны Иса сөйледі, және кетіп, олардан жасырынды.

Сонша белгілер жасағанына қарамастан, олардың алдында олар оған сенбеді. осы үшін Ешая пророктың сөзі орындалсын, ол айтқан: Иеміз, кім біздің естуімізге сенді? және Иеміздің қолы кімге ашылды? Осы себепті олар сене алмады, себебі Ешаяһ тағы айтқан еді. Ол олардың көздерін соқырландырды және олардың жүрегін қатайтты, олар көздерімен көрмес үшін және жүрегімен түсінбес үшін және бұрылмас үшін, сонда мен оларды емдеймін.

Мұны Ешаяһ айтты, қашан оның ұлылығын көрді және оның туралы сөйледі. Дегенмен, билеушілердің көптері

оған сенді, бірақ парысайлар себебінен олар мойындамады, жамағаттан шығарылмау үшін. Олар адамдардың мәртебесін Құдайдың мәртебесінен артық көріп сүйді.

Иса айқайлап айтты: Маған сенуші мені емес, мені жіберген Оған сенеді, Және мені көрген адам мені жіберген жанды көреді. Мен жарық ретінде әлемге келдім, сонда маған сенетін әрбір адам қараңғылықта қалмас үшін. Және егер біреу менің сөздерімді естіп, сенбесе, мен оны соттамаймын, өйткені мен дүниені соттау үшін емес, дүниені құтқару үшін келдім. Мені қабылдамайтын және менің сөздерімді алмайтын адам оны соттайтынға ие болады, мен сөйлеген сөз ол оны соңғы күнде соттайды. өйткені мен өзімнен сөйлемедім, бірақ мені жіберген Әке Өзі маған не айтуым және не сөйлеуім керектігі туралы бұйрық берді, Және мен білемін, бұл оның өсиеті мәңгілік өмір болып табылады. Сондықтан мен не айтсам, Әке маған айтқандай, солай айтамын.

13

Пасха мерекесінен бұрын Иса өзінің сағаты келгенін біліп, осы дүниеден Әкеге кету үшін, дүниедегі өзінікілерін сүйген болатын, оларды аяғына дейін сүйді. Және кешкі ас болғанда, шайтан әлдеқашан Симон Искариоттың ұлы Яһуданың жүрегіне оны сатып берсін деп салған еді. Иса

Әкенің бәрін оның қолдарына бергенін біле отырып, және Құдайдан шыққанын және Құдайға баратынын біле отырып, Кешкі астан тұрады және киімдерін қояды, сүлгі алып, өзін белдеді. Содан кейін табаққа су құйып, шәкірттердің аяқтарын жууға бастады және белінде байланған орамалмен сүрте бастады. Сонымен ол Симон Петрге келеді, және ол оған айтады: Иеміз, сен менің аяқтарымды жуасың ба? Иса жауап берді және оған айтты: Мен не істеп жатырымды сен қазір білмейсін, бірақ кейін білесің. Петр оған айтады: Менің аяқтарымды мәңгіге жумайсың. Иса оған жауап берді: Егер сені жумасам, менімен бөлігің жоқ. Симон Петр оған айтады: Иеміз, тек менің аяқтарымды ғана емес, сонымен қатар қолдарымды да және басымды да. Иса оған айтады: жуынған адамның аяқтарын жууға ғана қажеті бар, бірақ ол толығымен таза, және сіздер де тазасыздар, бірақ барлықтарыңыз емес. Ол оны сатып беретін адамды білді, сондықтан Сіздердің бәріңіз таза емессіздер деп айтты.

Сондықтан ол олардың аяқтарын жуып, киімдерін алып, қайтадан артқа жатқанда, оларға айтты: білесіңдер ме, мен сендерге не істедім? Сіздер мені Ұстаз және Иеміз деп атайсыздар, және дұрыс айтасыздар, өйткені солаймын. Егер сондықтан мен, Иеміз және Ұстазымыз, сіздердің аяқтарыңызды жусам, сіздер де бір-біріңіздің аяқтарын жууға тиістісіздер. Өйткені мен сендерге үлгі бердім, мен сендерге қалай істесем, сендер де солай істеулерің үшін. Шынында, шынында мен сендерге айтамын: құл өз иесінен

үлкен болмайды, және елші өзін жіберген адамнан үлкен болмайды. Егер осыны білсеңіздер, бақыттысыздар, егер оны орындасаңыздар. Мен сіздердің барлықтарыңыз туралы айтпаймын, мен кімдерді таңдағанымды білемін, бірақ жазба орындалсын деп: менімен бірге нан жеген адам маған қарсы өз өкшесін көтерді. Қазірден бастап сіздерге айтамын болудан бұрын, сондықтан ол болған кезде мен осымын деп сенесіздер. Шынымен, шынымен айтамын сендерге: егер мен біреуді жіберсем, оны қабылдаған мені қабылдайды, ал мені қабылдаған мені жіберген Оны қабылдайды.

Осыны айтқан соң, Иса рухында мазасызданды және куәлік беріп айтты: Расында, расында сіздерге айтамын, сіздердің біреулерің мені сатады. Сондықтан шәкірттер бір-біріне қарап тұрды, ол кім туралы айтып жатқанын білмей таң қалып. Бірақ Исаның шәкірттерінің бірі, оны Иса сүйетін, Исаның құшағында жатыр еді. Сондықтан Симон Петр оған иіледі, ол кім туралы айтып жатқанын білу үшін. Сол кісі Исаның кеудесіне еңкейіп, оған айтады: Иеміз, кім ол? Иса жауап береді: Ол – мен нан кесегін батырып беретін адам. Және нан кесегін батырып, Симонның ұлы Искариот Яһудаға береді. Және кесек наннан кейін шайтан сол адамға кірді. Сондықтан Иса оған: Не істесең, тезірек іст деді. Бірақ дастарқанда отырғандардың ешкімі оған не үшін мұны айтқанын білмеді. Кейбіреулер ойлады, өйткені Яһуда ақша қорабын ұстаған болатын, Иса оған мейрамға қажетті нәрселерді сатып алуды немесе кедейлерге бірдеңе

беруді айтады деп ойлады. Сол нан кесегін алып, бірден шығып кетті, ал түн болды.

Сондықтан ол шыққан кезде, Иса айтады: Енді Адам Ұлы дәріптелді, және Құдай онда дәріптелді. Егер Құдай оған дәріптелсе, Құдай да оны өзінде дәріптейді, және бірден оны дәріптейді. Балалар, әлі аз уақыт сендермен бірге боламын. Мені іздейсіңдер, және яһудилерге айтқанымдай, мен қайда кетемін, сендер келе алмайсыңдар, және сендерге қазір айтамын. Жаңа бұйрық беремін сендерге, сондықтан бір-біріңді сүйесіңдер, мен сендерді сүйгенімдей, сондықтан сендер де бір-біріңді сүйесіңдер. Осы арқылы барлық адамдар сендердің менің шәкірттерім екендеріңді білетін болады, егер бір-біріңе сүйіспеншілік көрсетсеңдер. Симон Петр оған айтады: Иеміз, қайда барасың? Иса оған жауап берді: Мен қайда барамын, сен маған қазір ере алмайсың, бірақ кейінірек ертесің. Петр оған айтады: Иеміз, неге мен саған қазір ере алмаймын? Мен өз жанымды сенің үшін қоямын. Иса оған жауап берді: Жаныңды мен үшін қоясың ба? Шынында, шынында саған айтамын, әтеш айқайламайды, сен мені үш рет жоққа шығарғанша.

14

Жүрегіңіз мазасызданбасын, Құдайға сеніңіздер және маған да сеніңіздер. Менің Әкемнің үйінде тұрақтар көп.

Егер олай болмаса, сендерге айтқан болар едім. Мен сендерге орын дайындауға барамын. Және егер барып, сендерге орын дайындасам, қайтадан келемін және сендерді өзіме аламын, сондықтан мен қайда болсам, сендер де сонда боласыңдар. Және мен қайда баратынымды білесіздер, және жолды да білесіздер. Томас оған айтады: Иеміз, біз сенің қайда баратыныңды білмейміз, және біз жолды қалай біле аламыз? Иса оған айтады: Мен жол, ақиқат және өмір боламын, ешкім Әкеге келе алмайды, тек менің арқылы ғана. Егер сендер мені білген болсаңдар, менің Әкемді де білген болар едіңдер. Енді сендер Оны білесіңдер және Оны көрдіңдер. Филипп оған айтады: Иеміз, бізге Әкені көрсет, сонда бізге жеткілікті болады. Иса оған айтады: Осынша уақыт сендермен бірге болып жүрмін, бірақ мені танымадың ба, Філіп? Мені көрген Әкені көрді, сонда қалайша сен бізге Әкені көрсет деп айтасың? Сен мен Әкеде екеніме және Әке менде екеніне сенбейсің бе? Мен сендерге айтатын сөздерді өзімнен айтпаймын, бірақ менде қалатын Әке өзі жұмыстарды жасайды. Маған сеніңдер, себебі мен Әкенің ішіндемін және Әке менің ішімде. Егер сенбесеңдер, сол істердің өзі үшін маған сеніңдер. Шынымен, шынымен айтамын сендерге: менге сенетін адам мен жасайтын жұмыстарды сол да жасайды, және осылардан да үлкенірек жұмыстарды жасайды, себебі мен Әкеме барамын. Және менің атыммен не нәрсе сұрасаңыздар да, мұны істеймін, сонда Әке Ұлда ұлықталсын. Егер менің атыммен бір нәрсе сұрасаңыздар, мен оны орындаймын.

Егер мені сүйсеңіздер, менің бұйрықтарымды сақтаңыздар. Және мен Әкеден сұраймын, және Ол сендерге басқа Жақтаушыны береді, осылай Ол сендермен мәңгілікке қалсын. Шындық Рухы, оны әлем қабылдай алмайды, себебі оны көрмейді және оны танымайды, бірақ сіздер оны танисыздар, себебі ол сіздердің арасында тұрады және сіздерде болады. Мен сендерді жетім қалдырмаймын, сендерге келемін. Әлі аз уақыт, және әлем мені бұдан былай көрмейді, бірақ сіздер мені көресіздер, себебі мен өмір сүремін және сіздер де өмір сүресіздер. Сол күні сіздер білесіздер, себебі мен менің Әкемдемін, және сіздер мендесіздер, және мен сіздердемін. Менің өсиеттерімді иеленген және оларды сақтаушы – сол мені сүюші болып табылады, ал мені сүюші менің Әкем тарапынан сүйілетін болады, және мен оны сүйемін және оған өзімді көрсетемін. Иуда, Искариот емес, оған айтады: Иеміз, не болды, неге сен өзіңді бізге ашпақшысың, ал дүниеге емес? Иса жауап берді және оған айтты: Егер кімдекім мені сүйсе, менің сөзімді сақтайды, және менің Әкем оны сүйеді, және біз оның жанына келеміз және оның жанында тұрақ жасаймыз. Мені сүймейтін адам менің сөздерімді сақтамайды, және сіздер естіп жатқан сөз менікі емес, бірақ мені жіберген Әкенің сөзі.

Осы нәрселерді сендермен бірге қалып тұрып, сендерге айттым. Бірақ Жәрдемші, Қасиетті Рух, оны Әке менің атыммен жібереді, ол сендерге барлығын үйретеді және мен сендерге айтқан барлығын еске салады. Бейбітшілікті

сіздерге қалдырамын, өзімнің бейбітшілігімді сіздерге беремін, әлем беретіндей емес, мен сіздерге беремін. Сіздердің жүрегіңіз мазасыз болмасын және қорқынышты болмасын. Сіздер естідіңдер, мен сіздерге айттым: мен кетемін және сіздерге келемін. Егер сіздер мені сүйген болсаңыздар, мен Әкеге баратынымды айтқаныма қуанған болар едіңдер, өйткені менің Әкем меннен үлкен. Және қазір мен сіздерге бұл болмай тұрып айтып қойдым, сондықтан ол болған кезде сенесіздер. Енді сендермен көп сөйлеспеймін, өйткені дүниенің билеушісі келеді, және оның менде ештеңесі жоқ, Бірақ әлем мені Атаны сүйетінімді білуі үшін, және Ата маған бұйырғандай, мен солай істеймін. Тұрыңыздар, осыдан кетейік.

15

Мен шынайы жүзім өсімдігімін, ал менің Әкем бағбан болып табылады. Менде жеміс бермейтін әрбір бұтақты ол алып тастайды, және жеміс беретін әрбір бұтақты тазалайды, осылай көбірек жеміс берсін. Сіздер менің сіздерге айтқан сөзім арқылы әлдеқашан тазасыздар. Менде қалыңдар, мен де сендерде қаламын. Бұтақ жүзімде қалмаса, өзінен жеміс бере алмайтыны сияқты, сендер де менде қалмасаңдар, жеміс бере алмайсыңдар. Мен жүзім өсімдігімін, сіздер бұтақтарсыздар. Менде қалатын және мен онда қалатын адам көп жеміс әкеледі, себебі менсіз сіздер ештеңе істей алмайсыздар. Егер кімде-бір менде

қалмаса, бұтақ сияқты сыртқа тасталады және кебеді, оларды жинайды және отқа тастайды, және ол күйеді. Егер сендер менде қаласаңдар және менің сөздерім сендерде қаласа, не қаласаңдар соны сұраңдар, және ол сендерге болады. Осында Әкем дәріптелді, сондықтан сендер көп жеміс әкелесіңдер және маған шәкірттер боласыңдар. Әке мені қалай сүйген болса, мен де сіздерді солай сүйдім, менің махаббатымда қалыңыздар. Егер сіздер менің бұйрықтарымды сақтасаңыздар, менің сүйіспеншілігімде қаласыздар, сол сияқты мен өз Әкемнің бұйрықтарын сақтадым және Оның сүйіспеншілігінде қаламын. Мен мұны сіздерге сондықтан айттым, менің қуанышым сіздерде қалсын және сіздердің қуанышыңыз толық болсын. Бұл менің бұйрығым: бір-біріңізді сүйіңіздер, мен сіздерді сүйгенімдей. Осы махаббаттан үлкенірек ешкімде жоқ, сондықтан біреу өз жанын өз достары үшін қойсын. Сіздер менің достарымсыздар, егер мен сіздерге бұйырған нәрселердің барлығын орындасаңыздар. Мен сендерді енді құлдар деп айтпаймын, себебі құл өзінің иесі не істейтінін білмейді, бірақ мен сендерді достар деп айттым, себебі Әкемнен естіген барлық нәрсені сендерге білдірдім. Сіздер мені таңдамадыңыздар, бірақ мен сіздерді таңдадым, және сіздерді осы үшін қойдым, сіздер барып жеміс әкелуіңіз керек, және сіздердің жемісіңіз қалуы үшін, осылайша не нәрсе болса да менің атыммен Әкеден сұрасаңыздар, Ол сіздерге береді. Мен мұны сендерге бұйырамын: бір-біріңді сүйіңдер.

Егер дүние сіздерді жек көрсе, біліңіздер, ол мені сіздерден бұрын жек көрген. Егер сіздер әлемнен болсаңыздар, әлем өзінікін сүйер еді, бірақ сіздер әлемнен емессіздер, керісінше мен сіздерді әлемнен таңдадым, осы себепті әлем сіздерді жек көреді. Мен сіздерге айтқан сөзімді есте сақтаңыздар: құл өз иесінен үлкен емес. Егер мені қудаласа, сіздерді де қудалайды, егер менің сөзімді сақтаса, сіздердікін де сақтайды. Бірақ бұлардың барлығын сендерге менің атым үшін істейді, себебі олар мені жіберген Оны танымайды. Егер мен келмесем және оларға сөйлемесем, олардың күнәсі болмас еді, бірақ қазір олардың күнәсі туралы ақтауы жоқ. Мені жек көретін менің әкемді де жек көреді. Егер мен олардың арасында ешкім басқа жасамаған істерді жасамаған болсам, олар күнәға ие болмас еді, бірақ қазір олар көрді де, жек көрді де мені де, менің Әкемді де. Бірақ олардың заңында жазылған сөз орындалсын деп, себебі олар мені себепсіз жек көрді. Бірақ қашан Жәрдемші келсе, кімді мен сендерге Әкеден жіберемін, яғни Ақиқат Рухы, кім Әкеден шығады, сол менің туралы куәлік береді. Және сіздер де куәлік етесіздер, өйткені бастан бері менімен бірге болдыңыздар.

16

Мен мұны сіздерге айттым, сіздер ренжімеуіңіз үшін. Олар сендерді шығарылғандар етеді, бірақ сағат келеді, сондықтан сендерді өлтірген әрбір адам Құдайға қызмет

ететінін ойлайды. Және олар мұны істейді, себебі олар Әкені де, мені де білмеді. Бірақ мен мұны сендерге айттым, сондықтан сол сағат келгенде, оларды есіңде ұстайсыңдар, өйткені мен сендерге айттым. Ал мұны сендерге бастан айтпадым, өйткені мен сендермен бірге болдым. Енді мен мені жіберген Оған қарай барамын, бірақ сіздердің ешқайсыларың менен Қайда барасың? деп сұрамайды. Бірақ мен мұны сіздерге айтқандықтан, қайғы сіздердің жүрегіңізді толтырды. Бірақ мен сендерге ақиқатты айтамын, сендерге пайдалы менің кетуім. Өйткені егер мен кетпесем, Жәрдемші сендерге келмейді, ал егер барсам, Оны сендерге жіберемін. Және келген соң, ол әлемді күнә туралы, әділдік туралы және сот туралы айыптайды. күнә туралы шынында, өйткені олар маған сенбейді, Әділдік туралы болса, себебі мен Әкеме барамын және мені бұдан былай көрмейсіңдер, Ал сот туралы, себебі осы әлемнің билеушісі сотталған. Әлі сендерге айтатын көп нәрсем бар, бірақ қазір оны көтере алмайсыңдар. Бірақ қашан ол келсе, Шындық Рухы, сендерді барлық шындыққа жетелейді, өйткені ол өзінен сөйлемейді, бірақ не естісе, соны сөйлейді, және келе жатқандарды сендерге жариялайды. Сол мені ұлықтайды, өйткені меніңкінен алып, сіздерге жариялайды. Әкенің бар болғанының барлығы менікі, сондықтан мен айттым, ол меніңкіден алады және сендерге жариялайды. Аздан кейін мені көрмейсіңдер, және тағы аздан кейін мені көресіңдер, себебі мен Әкеге барамын. Сондықтан оның шәкірттерінің кейбіреулері бір-біріне айтты: Ол бізге не айтып жатыр: аз уақыттан кейін

мені көрмейсіңдер, және тағы аз уақыттан кейін мені көресіңдер, және мен Әкеге барамын? Сондықтан олар айтып еді: Ол айтып жатқан кішкентай дегені не? Ол не туралы сөйлеп жатқанын білмейміз. Иса олардың өзінен сұрағысы келетінін білді, сондықтан оларға айтты: Мен аздап уақыттан кейін мені көрмейсіңдер, қайтадан аздап уақыттан кейін мені көресіңдер деп айтқаным туралы бір-біріңмен іздестіріп жатырсыңдар ма? Шынымен, шынымен айтамын сендерге: сендер жылайсыңдар және қайғырасыңдар, ал әлем қуанады; сендер қайғырасыңдар, бірақ сендердің қайғыларың қуанышқа айналады. Әйел босанған кезде ауырсынады, өйткені оның сағаты келді, бірақ бала туғаннан кейін енді қиналуды есіне алмайды, себебі адам дүниеге келді деген қуаныштан. Және сіздер сондықтан қазір қайғы-қасіретте болсаңыздар да, мен сіздерді қайтадан көремін және сіздердің жүрегіңіз қуанады, және сіздердің қуанышыңызды ешкім сіздерден алып кетпейді. Және сол күнде сіздер менен ештеңе сұрамайсыздар. Шынымен, шынымен айтамын сіздерге: қанша нәрсені Әкеден менің атыммен сұрасаңыздар, Ол сіздерге береді. Осы уақытқа дейін менің атыммен ештеңе сұраған жоқсыңдар, сұраңыздар және аласыздар, сонда қуанышыңыз толық болсын. Осы нәрселерді сендерге мақал-мәтелдер арқылы сөйледім, бірақ сағат келеді, қашан сендерге енді мақал-мәтелдер арқылы сөйлемеймін, керісінше Әке туралы сендерге ашық хабарлаймын. Сол күнде сіздер менің атыммен сұрайсыздар, және мен сіздерге айтпаймын, себебі мен Әкеден сіздер туралы

сұраймын. Өзі үшін Әке сендерді сүйеді, себебі сендер мені сүйдіңдер және мен Құдайдан шыққаныма сендіңдер. Мен Әкенің жанынан шықтым және дүниеге келдім, қайтадан дүниені қалдырамын және Әкеге барамын. Оның шәкірттері оған айтады: Міне, қазір сен ашықтықпен сөйлеп тұрсың және ешбір мақал айтпайсың. Қазір біз білеміз, сен бәрін білетініңді, және сенде ешкімнің сені сұрауына қажеттілік жоқ. Осыған біз сенеміз, сен Құдайдан шықтың. Иса оларға жауап берді: Қазір сенесіңдер ме? Міне, сағат келеді, және қазір келді, сонда сіздер әрқайсысыңыз өз жеріңізге шашырасыздар және мені жалғыз қалдырасыздар, бірақ мен жалғыз емеспін, себебі Әке менімен бірге. Мен бұл сөздерді сендерге айттым, сендер менде бейбітшілік табуларың үшін. Әлемде қиыншылыққа ұшырайсыңдар, бірақ батыл болыңдар, мен әлемді жеңдім.

17

Мұны Иса айтты, және көздерін аспанға көтеріп, мынаны айтты: Әке, сағат келді, Өз Ұлыңды ұлықта, сонда Ұлың да сені ұлықтасын, Сен оған барлық еттің үстінен билік бергеніңдей, сондықтан сен оған берген барлығына ол мәңгілік өмір берсін. Бұл болса мәңгілік өмір: олар сені, жалғыз шынайы Құдайды және сенің жіберген Иса Мәсіхіңді білсін. Мен сені жер бетінде ұлықтадым, сен маған істеуге берген жұмысты аяқтадым. Және қазір мені

ұлықта, сен, Әке, өз жаныңда сол ұлықпен, қай маған болды дүние болудан бұрын сенің жаныңда. Мен сенің атыңды дүниядан маған берген адамдарға айқындадым. Олар сенікі болды және сен оларды маған бердің, және олар сенің сөзіңді сақтады. Қазір олар сенен маған берген барлық нәрсенің сенен екенін білді. Өйткені сен маған берген сөздерді мен оларға бердім, және олар қабылдады, және шынында сенің жаныңнан шыққанымды білді, және сенің мені жібергеніңе сенді. Мен олар туралы сұраймын, әлем туралы сұрамаймын, бірақ маған берген адамдарың туралы сұраймын, себебі олар сенікі, Және менің барлығым сенікі, ал сенікі – менікі, және Мен олар арқылы ұлықталдым. Мен енді дүниеде емеспін, ал бұлар дүниеде, және мен саған келемін. Қасиетті Әке, оларды Сенің маған берген атыңда сақта, олар біз сияқты бір болсын деп. Мен олармен бірге дүниеде болған кезде, оларды сенің атыңмен сақтап тұрдым, маған бергендеріңді қорғадым, және олардан ешкім жоғалмады, тек жойылу ұлы ғана, жазба орындалсын деп. Қазір мен саған қарай келемін, және мұны дүниеде сөйлеймін, олар менің қуанышымды өздерінде толық иеленсін деп. Мен оларға сенің сөзіңді бердім, және дүние оларды жек көрді, себебі олар дүниеден емес, мен дүниеден емес сияқты. Мен оларды дүниядан алып кетуіңді сұрамаймын, бірақ оларды жамандықтан сақтауыңды сұраймын. Олар әлемнен емес, сол сияқты мен де әлемнен емеспін. Оларды өз ақиқатыңда қасиетте қыл; сенің сөзің ақиқат болып табылады. Сен мені дүниеге жібергеніңдей, мен де оларды дүниеге жібердім. Және олар

үшін мен өзімді қасиеттеймін, осылай олар да шындықта қасиетті болсын. Мен тек осылар туралы ғана сұрамаймын, сонымен қатар олардың сөзі арқылы маған сенушілер туралы да сұраймын, Барлығы бір болулары үшін, сен, Әке, менде және мен сенде болғандай, сондай-ақ олар да бізде бір болулары үшін, әлем сенің мені жіберген екеніңе сенуі үшін. Және мен сен маған берген даңқты оларға бердім, олар біз бір болғанымыздай бір болсын деп, Мен оларда және сен менде, олар бірге жетілдірілген болу үшін, және әлем сенің мені жібергеніңді және оларды мені сүйгеніңдей сүйгеніңді білу үшін. Әке, сен маған бергендерді мен қалаймын, мен қайда болсам, олар да менімен бірге болсын, сондықтан олар менің ұлылығымды көрсін, оны сен маған бердің, себебі сен мені әлем негізі қаланғанға дейін сүйдің. Әділ Әке, әлем сені танымады, бірақ мен сені таныдым, және бұлар сенің мені жібергеніңді білді. Және мен оларға Сенің атыңды білдірдім және білдіремін, сонда Сен мені сүйген сүйіспеншілік оларда болсын және мен де оларда болайын.

18

Мұны айтқаннан кейін Иса өз шәкірттерімен бірге Кедрон сел ағысының арғы жағына шықты, онда бақ болды, оған өзі және оның шәкірттері кірді. Яһуда, оны саты беруші, сол орынды білді, себебі Иса жиі сонда өз шәкірттерімен бірге жиналды. Сондықтан Яһуда когортты және бас діни

қызметшілер мен парызшылардың көмекшілерін алып, шамдар мен шырақтар және қарулармен сол жерге келді. Иса сондықтан оның үстіне келе жатқан барлық нәрселерді біле тұра, шығып оларға айтты: кімді іздейсіңдер? Олар оған жауап берді: Назарайлық Исаны. Иса оларға айтады: Мен сол адаммын. Ал оны сатып беруші Яһуда да олармен бірге тұрды. Сондықтан ол оларға Мен болам деп айтқанда, олар артқа шегініп, жерге құлады. Қайтадан сондықтан оларды сұрады: Кімді іздейсіңдер? Олар болса айтты: Назареялық Исаны. Иса жауап берді: Мен сендерге айттым, мен Омын. Егер сонымен мені іздесеңдер, осыларды кетуге рұқсат етіңдер. Ол айтқан сөз орындалсын деп, себебі сен маған бергендердің ешқайсысын мен жоғалтпадым. Симон Петрдің семсері бар еді, оны суырып алды және бас діни қызметкердің құлын ұрып, оның оң жақ құлағын кесіп тастады, ал құлдың аты Малхус болатын. Иса сондықтан Петірге айтты: Семсерді қынға сал, Әкем маған берген кесені мен ішпеймін бе?

Сондықтан когорт, командир және яһудилердің көмекшілері Исаны ұстап, оны байлады. Және олар оны алдымен Аннаға жетелеп апарды, өйткені ол сол жылдың бас діни қызметкері Қаяфаның қайын атасы болатын. Бірақ Қаяпа яһудилерге бір адамның халық үшін өлуі пайдалы екенін кеңес берген еді. Симон Петр және басқа шәкірт Иісаға еріп жүрді. Сол шәкірт бас діни қызметкерге танымал болды және Иісамен бірге бас діни қызметкердің ауласына кірді. Бірақ Петр есіктің сыртында тұрды.

Сондықтан бас діни қызметкерге танымал болған басқа шәкірт шықты және есік күзетшісіне айтты, және Петрді кіргізді. Сонда есік күзетуші қызметші қыз Петірге айтады: Сен де осы адамның шәкірттерінен емессің бе? Ол айтады: Емеспін. Құлдар мен көмекшілер көмір отын жасап тұрған еді, себебі ауа суық еді, және олар жылынып жатты, ал Петр олармен бірге тұрып жылынып жатты. Сондықтан бас діни қызметкер Исадан оның шәкірттері туралы және оның ілімі туралы сұрады. Иса оған жауап берді: Мен дүниеге ашықтықпен сөйледім, мен әрқашан жиналыста және ғибадатханада үйреттім, қайда яһудилер әрқашан жиналады, және жасырында ештеңе сөйлемедім. Не үшін маған сұрайсың? Естігендерден сұра, мен оларға не сөйледім. Міне, бұлар менің не айтқанымды біледі. Ол мұны айтқаннан кейін, жанында тұрған қызметшілердің бірі Иисусқа соққы берді және мынаны айтты: Бас діни қызметкерге осылай жауап бересің бе? Иса оған жауап берді: егер жаман сөйледім болсам, жамандық туралы куәлік бер, ал егер жақсы болса, не үшін мені ұрасың? Аннас оны байланған күйінде бас діни қызметкер Қаяфаға жіберді. Симон Петр тұрып, жылынып жатқан болатын. Сондықтан оған айтты: Сен де оның шәкірттерінің бірі емессің бе? Сонда ол жоққа шығарды және айтты: Емеспін. Бас діни қызметшінің құлдарының бірі, Петр құлағын кесіп тастаған адамның туысы болып: Мен сені бақшада онымен бірге көрген жоқпын ба? - деді. Сондықтан Петр тағы да жоққа шығарды, және әтеш бірден қақылдады.

Сондықтан олар Иисусты Кайафадан преторийге апарды, таң болды, бірақ олар өздері преторийге кірмеді, арамдалмау үшін, пасханы жеу үшін. Сондықтан Пилат оларға қарай шықты және айтты: Осы адамға қарсы қандай айыптау әкелесіңдер? Олар жауап беріп, оған айтты: егер бұл зұлымдық жасаушы болмаса, біз оны саған тапсырмас едік. Сонда Пилат оларға айтты: Оны өздерің алып, өз заңдарың бойынша соттаңдар. Яһудилер оған жауап берді: Бізге ешкімді өлтіруге рұқсат етілмеген. Исаның айтқан сөзі орындалу үшін, ол қандай өліммен өлетінін білдіре отырып айтқан еді. Сондықтан Пилат преторияға қайтадан кірді және Иисусты шақырды және оған айтты: Сен яһудилердің патшасы ма? Иса оған жауап берді: Сен мұны өзіңнен айтып тұрсың ба, әлде басқалар саған мен туралы айтты ма? Пилат жауап берді: мен Яһуди емеспін ғой? Сенің ұлтың және бас діни қызметкерлер сені маған тапсырды, сен не істедің? Иса жауап берді: Менің патшалығым осы әлемнен емес. Егер менің патшалығым осы әлемнен болса, менің көмекшілерім маған яһудилерге тапсырылмауым үшін күресер еді. Бірақ енді менің патшалығым осы жерден емес. Сонымен Пилат оған айтты: Сонымен сен патшасың ба? Иса жауап берді: Сен айтасың, мен патшамын. Мен осы үшін туылдым және осы үшін дүниеге келдім, ақиқатқа куәлік беру үшін. Ақиқаттан болған әрбір адам менің дауысымды естиді. Пилат оған айтады: Ақиқат дегеніміз не? Және осыны айтып, қайтадан яһудилерге қарай шықты және оларға айтады: Мен онда ешқандай кінә таппаймын. Бірақ сендерде әдет бар, Пасха

кезінде сендерге бір адамды босатамын. Сонымен сендер қалайсыңдар ма, сендерге еврейлердің патшасын босатамын? Сондықтан барлығы тағы айқайлады: Бұл емес, бірақ Бараббаны! Ал Бараббас қарақшы болды.

19

Сонда Пилат Исаны алып, қамшылады. Және солдаттар тікеннен корона өріп, оның басына қойды және оған қызғылт сары киім кигізді. Және олар айтты: Сәлем, яһудилердің патшасы!, және оған соққылар берді. Пилат сондықтан тағы сыртқа шықты және оларға айтады: Міне, мен оны сендерге сыртқа әкеледі, сонда сендер білесіңдер, себебі мен онда ешқандай себеп таппаймын. Сондықтан Иса сыртқа шықты, тікенді тәжін және күлгін киімді киіп, Және ол оларға айтады: Міне, адам. Сондықтан бас діни қызметкерлер мен көмекшілер оны көргенде, айқайлап: Айқышқа шеге, айқышқа шеге оны! деді. Пилат оларға айтады: Өздерің алып, айқышқа шегіңдер, өйткені мен онда ешқандай кінә таппаймын. Яһудилер оған жауап берді: біздің заңымыз бар, және біздің заңымызға сәйкес ол өлуге тиіс, өйткені ол өзін Құдайдың ұлы деп жасады. Пилат осы сөзді естігенде, одан да қатты қорқты, Және ол преторийге қайтадан кірді және Исаға айтады: Сен қайдансың? Бірақ Иса оған жауап бермеді. Сонымен Пилат оған айтады: маған сөйлемейсің бе? Сені қармаққа керуге де, сені босатуға да менің билігім бар екенін білмейсің бе?

Иса жауап берді: сенің маған қарсы ешқандай билігің болмас еді, егер ол саған жоғарыдан берілмесе, сондықтан мені саған тапсырушының күнәсі үлкенірек. Осыдан кейін Пилат оны босатуға тырысты, бірақ яһудилер айқайлап айтты: Егер осыны босатсаң, сен Кесардың досы емессің. Өзін патша деп жариялаған әркім Кесарға қарсы шығады. Сонда Пилат осы сөзді естіп, Иисусты сыртқа әкелді және Тас төселген деп аталатын, еврей тілінде Габбата деп аталатын жерде алаңға отырды. Құтқарылу мерекесінің дайындығы болды, сағат алтыға жуық еді, және ол еврейлерге айтады: міне, сіздердің патшаларың. Олар айқайлады: Алып кет, алып кет, оны қармаға тоқта! Пилат оларға айтады: Сіздердің патшаларыңды қармаға тоқтаймын ба? Бас діни қызметкерлер жауап берді: Бізде Кесардан басқа патшамыз жоқ. Сонда оны оларға айқышталуы үшін тапсырды.

Олар Исаны алды және әкелді, ал ол өз крестін көтеріп, бас сүйегі деп аталатын орынға шықты, ол еврей тілінде Голгофа деп аталады. Оны қайда айқышқа шегелеген, және онымен бірге екі басқаларды осы жақтан және осы жақтан, ал ортасында Исаны. Пилат тақтайшаны жазды және оны крестің үстіне қойды, ал онда жазылған болды: Иса Назареялық, иудейлердің патшасы. Сондықтан бұл жазуды яһудилердің көпшілігі оқыды, себебі Иса айқышқа шегілген орын қалаға жақын болды және ол еврей тілінде, грек тілінде, латын тілінде жазылған болатын. Сондықтан яһудилердің бас діни қызметкерлері Пилатқа айтты:

Яһудилердің патшасы деп жазба, бірақ Ол: Мен яһудилердің патшасымын деп айтты деп жаз. Пилат жауап берді: Не жаздым, соны жаздым.

Сондықтан солдаттар Исаны айқышқа шегелгенде, оның кийімдерін алып, төрт бөлікке бөлді, әрбір солдатқа бір бөліктен, және тонды да алды. Ал тон тігіссіз, жоғарыдан бастап бүкіл бойына тоқылған болатын. Сонда олар бір-біріне айтты: Оны жыртпайық, керісінше оның кімге тиетінін жребий тастап шешейік, осылайша жазба орындалсын, ол былай дейді: Менің киімдерімді өздеріне бөлді және менің киімім үшін жребий тастады.

Сол сарбаздар шынында осы нәрселерді істеді. Ал Исаның крестінің жанында оның анасы және оның анасының сіңлісі, Клопаның Мариясы және Магдалиналық Мария тұрды. Иса, сонымен, анасын және жанында тұрған сүйікті шәкіртін көріп, анасына айтады: Әйел, міне, сенің ұлың. Содан кейін шәкіртке айтады: Міне, сенің анаң. Және сол сағаттан бастап шәкірт оны өз үйіне алды. Осыдан кейін Иса барлығы әлдеқашан аяқталғанын біліп, жазба толықтырылуы үшін: Шөлдеймін деп айтады. Сондықтан сірке суы толы ыдыс жатты, ал олар губканы сірке суына малып, иссопқа орап, оның ауызына ұсынды. Иса сірке суын алғанда, Аяқталды деп айтты және басын иіп, рухын тапсырды.

Сондықтан яһудилер денелер крестте сенбіде қалмауы

үшін, өйткені дайындық күні болды, өйткені сол сенбінің күні ұлы болды, Пилаттан олардың аяқтары сындырылып, алынып кетуін сұрады. Сондықтан жауынгерлер келді және бірінші адамның аяқтарын сындырды, сонымен қатар онымен бірге айқышталған екінші адамның аяқтарын да сындырды. Бірақ Исаға келгенде, олар оны әлдеқашан өлген көргендіктен, оның аяқтарын сындырмады. Бірақ сарбаздардың бірі найзамен оның бүйірін тесті, және дереу қан мен су шықты. Және көрген куәлік берді, және оның куәлігі шын болып табылады, және ол шын айтатынын біледі, осылайша сіздер де сенесіздер. Бұл осылай болды, жазба орындалсын деп: Оның бір сүйегі де сынбайды. Және тағы бір жазба былай дейді: олар кімді сұғып өлтіргенін көреді.

Осыдан кейін Аримафеялық Жүсіп Пилаттан сұрады, ол Исаның шәкірті болды, бірақ яһудилерден қорқып жасырынған еді, Исаның денесін алып кетуге рұқсат сұрады, және Пилат рұқсат етті. Сондықтан ол келіп, Исаның денесін алып кетті. Никодим де келді, бұрын Исаға түнде келген сол адам, мурра мен алоэдің қоспасын жүз литрадай әкеліп. Олар Исаның денесін алды және оны зығыр матаға хош иістермен бірге орады, яһудилердің жерлеу әдетіне сәйкес. Бірақ айқышталған жерде бақ болды, және бақта жаңа қабір болды, онда әлі ешкім қойылмаған еді. Сонда онда, яһудилердің дайындығына байланысты, қаб

20

Бірақ демалыс күндерінің бірінде Магдалиналық Мария таңертең, қараңғылық әлі болып жатқанда, мазарға келеді, және тастың мазардан алынып тасталғанын көреді. Сонымен жүгіріп, Симон Петірге және Иса сүйген басқа шәкіртке келеді де, оларға айтады: Иемізді қабірден алып кетті, және біз оны қайда қойғанын білмейміз. Сондықтан Петр және басқа шәкірт шықты және қабірге келе жатты. Екеуі бірге жүгірді, бірақ басқа шәкірт Петрден тезірек озып, қабірге бірінші болып келді. Және еңкейіп қарап, жатқан зығыр маталарды көреді, алайда ол ішке кірмеді. Сонымен Симон Петр оған ерген келеді және қабірге кірді, және жатқан кенделерді көреді. және оның басында болған бет орамал зығыр матамен бірге жатқан жоқ, бірақ бөлек бір жерге оралған. Содан кейін бірінші келген екінші шәкірт те қабірге кірді, көрді және сенді. Олар әлі жазуды білмеді, себебі оның өлілерден тірілуі керек еді. Сондықтан шәкірттер қайтадан өздеріне қарай кетті. Мария зіраттың сыртында жылап тұрды. Сондықтан жылағанда, қабірге иіліп қарады және ақ киімді екі періштенің отырғанын көрді, біреуі бас жағында және біреуі аяқ жағында, Исаның денесі жатқан жерде. Және олар оған айтады: Әйел, не үшін жылайсың? Ол оларға айтады: Себебі олар менің Иемді алып кетті, және мен оны қайда қойғанын білмеймін. Және осыларды айтқаннан кейін артқа бұрылды, және тұрған Иісаны көреді, және оның Иісус екенін білмеді. Иисус оған

айтады: Әйел, не үшін жылайсың? Кімді іздеп жүрсің? Ол бағбан деп ойлап, оған айтады: Қожайын, егер сен оны алып кеткен болсаң, маған қайда қойғаныңды айт, мен оны алып кетемін. Иса оған: Мария, - дейді. Сол бұрылып оған: Раббони, - дейді, бұл ұстаз деген сөз. Иса оған айтады: Маған ұстама, өйткені мен әлі Әкеме көтерілген жоқпын. Бірақ менің ағаларыма бар және оларға айт: мен менің Әкеме және сендердің Әкелеріңе, менің Құдайыма және сендердің Құдайларыңа көтерілемін. Магдалиналық Мария шәкірттерге Иені көргенін хабарлап келеді, және Ол оған мұны айтты.

Сол сенбінің бірінші күні кеш болғанда, шәкірттер яһудилерден қорыққандықтан жиналған жерде есіктер жабық тұрғанда, Иса келіп ортада тұрды және оларға: Сіздерге бейбітшілік деді. Және осыны айтқаннан кейін, Ол оларға Өзінің қолдары мен жағын көрсетті. Сондықтан шәкірттер Иені көргеннен кейін қуанды. Сонымен Иса оларға қайтадан айтты: Сендерге бейбітшілік болсын. Әке мені қалай жіберсе, мен де сендерді солай жіберемін. Және осыны айтып, оларға үрлеп берді де, оларға айтады: Қасиетті Рухты алыңыздар. Егер кейбіреулердің күнәларын кешірсеңдер, олар оларға кешіріледі; егер кейбіреулердікін ұстасаңдар, олар ұсталған.

Томас, он екінің бірі, Егіз деп аталатын, Иса келген кезде олармен бірге болмады. Сонымен басқа шәкірттер оған айтты: Біз Иеміз көрдік. Ол бірақ оларға айтты: Егер мен

оның қолдарындағы тырнақтардың ізін көрмесем, және саусағымды тырнақтардың ізіне салмасам, және қолымды оның жанына салмасам, ешқашан сенбеймін. Және сегіз күннен кейін оның шәкірттері қайта ішінде болды және Фома олармен бірге. Есіктер жабық тұрғанда Иса келді, ортаға тұрды және айтты: сендерге бейбітшілік. Содан кейін Томасқа айтады: Саусағыңды осы жерге әкел және менің қолдарымды көр, және қолыңды әкел де менің бүйіріме сал, және сенімсіз болма, бірақ сенімді бол. Және Томас жауап беріп, оған айтты: Иеміз менің және Құдайым менің. Иисус оған айтады: Мені көргендіктен сендің. Бақытты көрмей-ақ сенгендер.

Иса өзінің шәкірттерінің алдында көптеген басқа да белгілер жасады, олар осы кітапта жазылмаған, Бұл нәрселер жазылған, сондықтан сендер Исаның Құдайдың ұлы Христос екеніне сенесіңдер, және сенуші болып, оның атында өмір иеленесіңдер.

21

Осы оқиғалардан кейін Иса өзін тағы да шәкірттерге Тибериада теңізінің жағалауында көрсетті, ал көрсетті осылай. Симон Петр, Дидимус деп аталатын Томас, Галилеядағы Қанадан келген Натанаил, Зебедейдің ұлдары және оның шәкірттерінен тағы екеуі бірге болды. Симон Петр оларға айтады: Мен балық аулауға барамын. Олар

оған айтады: Біз де сенімен бірге барамыз. Олар шықты және дереу кемеге мінді, және сол түнде олар ештеңе ұстамады. Таң әлдеқашан болғанда, Иса жағалауда тұрды, бірақ шәкірттер оның Иса екенін білмеді. Сонымен Иса оларға айтады: Балалар, сендерде балық жоқ па? Олар оған жауап берді: Жоқ. Ол оларға айтты: Кеменің оң жағына торды тастаңдар, сонда табасыңдар. Сондықтан олар тастады, бірақ балықтардың молдығынан оны тарту қабілетті болмады. Сондықтан Исаның сүйген сол шәкірті Петірге: Иеміз ғой, - деді. Симон Петір Иемізді екенін естігеннен кейін сыртқы киімді белге байлады, өйткені жалаңаш болатын, және өзін теңізге тастады. Ал басқа шәкірттер қайықпен келді, өйткені олар жерден алыс емес еді, тек екі жүз шынтақтай қашықтықта, балық торын сүйрей отырып. Сондықтан олар жерге түскенде, жатқан көмір отын және оның үстіне қойылған балықты және нанды көреді. Иса оларға айтады: Қазір ұстаған балықтарыңыздан әкеліңдер. Симон Петр шықты және торды жерге тартты, ол үлкен балықтардың жүз елу үшімен толы еді, және осынша көп болса да тор жыртылмады. Иса оларға айтады: Келіңіздер, тамақтаныңыздар. Бірақ шәкірттердің ешқайсысы оған Сен кімсің? деп сұрауға батылған жоқ, себебі олар Оның Иеміз екенін білетін. Сондықтан Иса келеді және нанды алады да, оларға береді, және балықты да сол сияқты береді. Бұл енді үшінші рет Иса өзінің шәкірттеріне өлілерден тірілгеннен кейін пайда болды.

Олар таңғы ас ішкеннен кейін, Иса Симон Петрге айтады: Симон Иона, сен мені осылардан артық сүйесің бе? Ол оған айтады: Иә, Иеміз, сен менің сені сүйетінімді білесің. Иса оған айтады: Менің қозыларымды баққын. Оған қайтадан екінші рет айтады: Симон Иона, мені сүйесің бе? Оған айтады: Иә, Иеміз, сен білесің, мен сені сүйемін. Оған айтады: Менің қойларымды баққын. Оған үшінші рет айтады: Симон, Иона ұлы, мені сүйесің бе? Петр қайғырды, себебі оған үшінші рет мені сүйесің бе? деп айтты, және оған айтты: Иеміз, сен бәрін білесің, сен менің сені сүйетінімді білесің. Иса оған айтады: Менің қойларымды баққын. Шынында, шынында айтамын саған: қашан жас болдың, өзіңді белдедің және қалаған жеріңе жүрдің; бірақ қартайғанда, қолдарыңды созасың, және басқа біреу сені белдейді және қаламайтын жеріңе әкеледі. Бұл сөзді ол қандай өліммен Құдайды ұлықтайтынын білдіру үшін айтты. Осыны айтқаннан кейін оған: Маған ере жүр деді. Бұрылып, Петр Исаның сүйген шәкіртінің ерген келе жатқанын көреді, ол кешкі ас кезінде оның кеудесіне еңкейіп: Иеміз, сені сатып беретін кім? деп сұраған еді. Мұны көріп, Петр Исаға айтады: Иеміз, ал бұл не? Иисус оған айтады: Егер мен оның қалуын қаласам мен келгенше, саған не? Сен маған ере жүр. Сондықтан бұл сөз бауырлар арасына шықты: бұл шәкірт өлмейді деп. Бірақ Иса оған өлмейді деп айтқан жоқ, керісінше: Егер мен оны мен келгенше қалуын қаласам, саған не?

Бұл осы нәрселер туралы куәлік беретін және мұны жазған

шәкірт, және біз оның куәлігі шын екенін білеміз. Бар болып табылады және де басқа көп нәрселер, қаншама жасады Иса, қайсылар егер бір-бірлеп жазылса, өзін де ойлаймын дүниені сыйдыра алмас жазылатын кітаптарды. Аминь.

Қанон

1

Бұл сөздер Мұса бүкіл Исраилға Иорданның арғы жағында, шөлде, батысқа қарай, қызыл теңіздің жанында, Паран, Тофол, Лобон, Аулон және алтынмен безендірілген жер арасында айтқан сөздер. Хоребтен Сеир тауы арқылы Кадеш-Барнеге дейінгі жол он бір күн. Және қырқыншы жылдың он бірінші айының бірінші күні Мұса Исраил ұлдарының барлығына Жаратқан оған олар туралы бұйырған барлық нәрселерге сәйкес сөйледі, соғудан кейін Сихон патшасы Аморриттердің Есебонда тұрғаны, және Ог патшасы Басанның Астаротта және Едрайында тұрғаны, Иорданның арғы жағында, Моаб жерінде, Мұса осы заңды түсіндіруге бастады, айта отырып, Жаратқан Иеміз Құдайымыз бізге Хоребте сөйледі: Сіздерге осы таудағы тұрғандарың жеткілікті болсын. Артқа бұрылып, жолға шығыңыздар және Аморлықтар тауына кіріңіздер, Араба маңындағы барлық көршілерге, тауға және жазыққа, Оңтүстікке, Қанахандықтардың жағалау жеріне және Анти-

Ливанға дейін, ұлы өзенге, Евфрат өзеніне дейін. Көріңдер, Ол сендердің алдарыңда жерді тапсырды, кіріп, сол жерді иелікке алыңдар, мен сендердің әкелеріңе – Ыбырайымға, Ысқаққа және Жақыпқа – оларға және олардың ұрпақтарына олармен бірге беруге ант еткен едім.

Және мен сол уақытта сіздерге айттым: Мен жалғыз өзім сіздерді көтере алмаймын. Жаратқан Иесі, сенің Құдайың, сендерді көбейтті, және міне, сендер бүгін аспан жұлдыздарындай көп болдыңдар. Жаратқан Ие, аталарыңыздың Құдайы, сіздерді қазіргідей мың есе көбейтсін және сіздерге айтқанындай батасын берсін. Мен жалғыз өзім қалай көтере аламын сіздердің еңбектеріңізді және сіздердің негіздеріңізді және сіздердің дауларыңызды? Өздеріңе дана, білгір және ақылды ерлерді өз руларыңыздан беріңдер, және мен оларды сендердің үстілеріңе басшылар етіп тағайындаймын. Сіздер маған жауап беріп айттыңдар: Сен айтқан сөзді орындау жақсы. Және мен сіздердің арангыздан дана, білімді және ақылды ерлерді алдым, және оларды сіздерге басшы етіп тағайындадым: мыңбасылар, жүзбасылар, елубасылар, онбасылар және сотшыларыңызға қызмет ететін хатшылар. Және мен сол уақытта сіздердің сотшыларыңызға бұйырдым: сіздердің бауырластарыңыздың арасында тыңдаңыздар және адамның, бауырдың және оның жатжұрттың арасында әділ түрде сотыңыздар. Сотта бетті танымайсың, кішіге де, ұлыға да бірдей сотайсың, адамның бетін жасырмайсың, себебі сот Құдайдікі болады, және егер

сөз сендерге қатты болса, оны маған көтересіңдер, және мен оны тыңдаймын. Және мен сол уақытта сендерге барлық сөздерді бұйырдым, оларды орындауларың керек.

Және Хоребтен кеткеннен кейін, біз сол ұлы және қорқынышты шөлдің бәрін жүріп өттік, сендер көрген Аморлықтардың тауына апаратын жолмен, Жаратқан Құдайымыз бізге бұйырғандай, және Кадеш-Барнеге дейін келдік. Және мен сіздерге айттым: сіздер Аморрей тауына жеттіңіздер, оны Жаратқан Ие, біздің Құдайымыз сіздерге береді. Көріңіздер, Жаратқан Ие сендердің Құдайларың сендердің алдарыңызда жерді сендерге тапсырды, көтеріліп, мұралаңыздар, сендердің аталарыңыздың Жаратқан Иесі Құдайы сендерге айтқан тәсілмен, қорықпаңыздар және үрейленбеңіздер. Және сіздердің барлығыңыз маған келіп, айттыңдар: Біздің алдымыздан адамдарды жіберейік, олар бізге жерді барлап көрсін және бізге жауап берсін, қай жолмен көтерілеміз, және қай қалаларға кіреміз. Және бұл сөз маған ұнады, және мен сіздерден он екі ер адамды, әр рудан бір адамнан алдым. Және артқа бұрылып, олар тауға көтерілді және жүзім шоғырының аңғарына дейін келді, және оны тыңшылады. Және олар қолдарына жердің жемісінен алып, сендерге әкелді және айтты: Жақсы жер, оны Жаратқан Құдайымыз бізге береді.

Және сіздер жоғары көтерілуді қаламадыңыздар, бірақ біздің Құдайымыз Иеміздің сөзіне бағынбадыңыздар. Және

сендер өз шатырларыңда маңғырдыңдар, және айттыңдар: Жаратқан бізді жек көргендіктен, бізді Мысыр жерінен шығарды, бізді аморейлердің қолына беру үшін, бізді жою үшін. Біз қайда көтерілеміз? Бірақ сіздердің бауырларыңыз сіздердің жүрегіңізді бұрды, айта отырып: ұлт ұлы және көп, және біздің күштірек, және қалалар ұлы және аспанға дейін қамалды, бірақ сонымен қатар алыптардың ұлдарын сонда көрдік. Және мен сіздерге айттым: қорқпаңыздар және олардан қорықпаңыздар. Сіздердің алдарыңыздан жүретін Жаратқан Құдайларың өзі олармен бірге сіздермен соғысады, Мысыр жерінде сіздерге істеген барлық істеріне сәйкес, және сіздер көрген осы шөлде, Аморлық тауының жолында, Жаратқан сені асырағандай. Құдайың сенің адам өз ұлын асырағандай асырады, барлық жол бойынша, сендер осы орынға келгенше жүрген жолда.

Және осы сөзге сендер біздің Иеміз Құдайға сенбедіңдер, Кім сендердің алдарында жолда бірінші жүреді, сендерге орын таңдап, сендерді түнде отпен жетелеп, сендерге жүретін жолды көрсетіп, және күндіз бұлтпен.

Жаратқан Ие сіздердің сөздеріңіздің дауысын есітті және ашуланып ант етті, айтып: Егер осы ерлердің біреуі мен олардың аталарына ант еткен осы жақсы жерді көрсе, тек Халеб, Иефонненің ұлы, осы оны көреді, және осыған мен жерді беремін, оның үстіне ол басты, және оның ұлдарына, себебі ол Иемізге берілген. Және Жаратушы маған сіздердің арқаларыңыздан ашуланды, айта отырып: сен де

сонда кірмейсің. Жошуа, Нұнның ұлы, саған қасында тұрған, сол кіреді сонда, оны нығайт, себебі өзі оны Исраилге мұралайды. Және бүгін жақсы мен жаманды білмейтін әрбір жас бала онда кіреді, және мен оны осыларға берем, және олар оны мұралайды. Және сіздер артқа бұрылып, Қызыл теңіз жолымен шөлге қарай лагерь құрдыңыздар.

Және сіздер жауап бердіңдер және айттыңдар: Біз Иеміз Құдайымыздың алдында күнә жасадық, біз көтеріліп, Иеміз Құдайымыз бізге бұйырған барлық нәрсе бойынша соғысамыз, және әрқайсысы өзінің әскери қаруларын алып, жиналып, тауға көтерілесіңдер. Және Жаратқан Ие маған айтты: Оларға айттым, сіздер шықпайсыңдар және соғыспайсыңдар, өйткені мен сіздермен бірге емеспін, және сіздер өз жауларыңыздың алдында сындырыласыңдар. Және мен сендерге айттым, бірақ сендер менің сөзімді тыңдамадыңдар, және Жараткан Иенің сөзін бұрдыңдар, және бұзып тауға шықтыңдар. Және сол таудағы тұратын аморлық сіздерді қарсы алуға шықты, және аралар істегендей сіздерді қуды, және сіздерді Сеирден Хормаға дейін жаралады. Және отырып, Иеміз Құдайымыздың алдында жылап жібердіңдер, бірақ Ие сендердің дауыстарыңды естімеді және сендерге назар аудармады.

Және сендер Кадешта көп күн отырдыңдар, қанша күн отырған болсаңдар сонша.

2

Және артқа бұрылып, біз шөлге кеттік, Қызыл теңіз жолымен, Жаратқан Ие маған айтқан тәсілмен, және біз Сеир тауын көп күндер айналдық. Және Иеміз маған айтты, Сендерге осы тауды айналу жеткілікті болсын, сондықтан солтүстікке бұрылыңдар. Және халыққа бұйрық бер, былай деп: сіздер өз бауырларыңыз Есаудың ұлдарының шекараларынан өтесіздер, олар Сеирде тұрады, және олар сіздерден қорқады, және олар сіздерден өте сақтанады. Олармен соғысқа түспеңдер, өйткені мен сендерге олардың жерінен аяқ табанын да бермеймін, себебі мен мұра ретінде Есаудың ұлдарына Сеир тауын бердім. Күміспен тамақ сатып алыңыздар олардан және жеңіздер, және суды өлшеммен аласыздар олардан күміспен және ішесіздер. Өйткені Жаратқан Иеміз Құдай сені қолдарыңның барлық ісінде батасын берді, біл қалай сен сол ұлы және қорқынышты шөлден өттің, міне қырық жыл Жаратқан Ие Құдайың сенімен бірге болды, сен ештеңеге мұқтаж болмадың.

Және біз Сеирде тұратын ағаларымыз Есау ұлдарының жанынан, Араба жолынан, Айлоннан және Гесион-Габерден өттік, содан соң қайтып, Моаб шөлінің жолымен өттік. Және Жаратқан Ие маған айтты: моабтықтарға жаулық етпеңдер және олармен соғысқа түспеңдер, өйткені олардың жерінен сендерге мұралық үлес бермеймін, себебі

Лұттың ұлдарына Ароерді мұралауға бердім. Омминдер бұрын оның үстінде отырған болатын, ұлы, көп және күшті ұлт, дәл Енакимдер сияқты. Рефаим есептелінеді, және бұлар да Анаким сияқты, ал Моабиттер оларды Оммейн деп атайды. Және Сеирде бұрын Хоррай тұрды, ал Есаудың ұлдары оларды жойды және оларды өздерінің алдынан қуып шығарды. Олар олардың орнына орналасты, Исраил өзінің мұра жеріне қалай жасаса, оны Жаратқан оларға берген еді. Енді сондықтан тұрыңыздар және кетіңіздер, Зарет шатқалынан өтіңіздер.

Біз Кадеш Барнеадан Зарет шатқалынан өткенше саяхаттаған күндер отыз сегіз жыл болды, лагерьден барлық жауынгер ерлердің ұрпағы өліп құлағанша, себебі Жаратқан Ие ант еткен болатын. Құдай оларды. Және Құдайдың қолы оларды лагердің ортасынан жою үшін олардың үстінде болды, олар қырылғанша.

Және барлық соғысшы ерлер халықтың арасынан өліп құлағанда, сөйледі Жаратқан Ие маған былай деді: Сен бүгін шекаралардан өтесің Моаб Ароерді, Және сіздер Аммон ұлдарына жақындайсыздар, оларға жаулық етпеңдер және оларға соғысқа кіріспеңдер, өйткені Аммон ұлдарының жерінен саған үлес бермеймін, себебі оны Лот ұлдарына үлес етіп бердім. Жер Рефаим жері деп есептелінеді, өйткені оның үстінде бұрын Рефаимдер тұрған, ал Аммонитер оларды Зохоммин деп атайды. Ұлы, көп және сіздерден күштірек ұлт, дәл Энакеймдер сияқты,

және Жаратқан оларды олардың алдында жойды, және олар мұралап алды және олардың орнына осы күнге дейін орналасты. Дәл сияқты олар Сеирде тұратын Есаудың ұлдарына жасады, қандай тәсілмен олар хорейліктерді өздерінің алдынан жойды, оларды мұралады және осы күнге дейін олардың орнына орналасты. Және Аседотта тұрған Еуайларды Газаға дейін, және Каппадокиядан шыққан Каппадокиялықтар оларды жойды және олардың орнына орналасты.

Енді сондықтан тұрыңдар және кетіңдер, және сендер Арнон шатқалынан өтіңдер. Міне, мен сенің қолдарыңа Хешбонның патшасы Сихонды, Аморлықты және оның жерін бердім. Мұралауды бастаңдар, оған қарсы соғысқа кірісіңдер осы күні. Аспанның астындағы барлық ұлттардың бетіне сенің дірілдеуіңді және сенің қорқынышыңды салуды бастау, олар сенің атыңды естігенде алаңдайды және сенің бетіңнен азаптарға ұшырайды.

Және мен Кедамот шөлінен Есебон патшасы Сихонға бейбіт сөздермен елшілер жібердім, айтып: Мен сенің жеріңнен өтемін, жолмен барамын, оңға да, солға да бұрылмаймын. Тамақты күміске сатасың маған, және жеймін, және суды күміске сатасың маған, және ішемін, тек аяқпен өтіп кетемін. Есаудың Сеирде тұратын ұлдары мен Ароерде тұратын моабтықтар маған қалай істесе, мен де Иорданнан өтіп, Жаратқан Құдайымыз бізге беретін жерге барғанша

солай болсын. Және Хешбон патшасы Сихон бізді өз жерінен өткізуге қаламады, себебі Жаратқан Иеміз Құдай оның рухын қатайтып, оның жүрегін нығайтты, осы күндегідей оны сенің қолыңа табыс етілсін деп.

Және Жаратқан Ие маған айтты: Міне, мен сенің алдыңда Хешбонның патшасы Сихонды, Аморлықты және оның жерін беруге бастадым, және оның жерін мұралауға бастау. Және Хешбон патшасы Сихон бізбен кездесуге шықты, өзі және оның бүкіл халқы, Яhазда соғысқа. Және біздің Жаратқан Құдайымыз оны біздің алдымызға тапсырды, және біз оны, оның ұлдарын және оның бүкіл халқын ұрдық. Және біз сол уақытта оның барлық қалаларын алдық, әрбір қаланы кезекпен толығымен жойдық, олардың әйелдері мен балаларын да, ешкімді тірі қалдырмадық. Тек малды ұрладық және қалалардың олжасын алдық. Арнон селдіресінің жағасында орналасқан Ароердан, аңғарда болған қаланы және Галаад тауына дейін бізден қашып құтылған қала болмады. Барлығын Жаратқан Ие, біздің Құдайымыз біздің қолымызға берді. Тек Аммон ұлдарына жақын жерге біз жақындамадық, Иабок селінің барлық жанындағы жерлерге және тау жеріндегі қалаларға, өйткені біздің Жаратқан Құдайымыз бізге бұйырды.

3

Және артқа бұрылып, біз Башанға қарай жол жүрдік, және Башан патшасы Ог бізге қарсы шықты, өзі және оның бүкіл халқы Едраимде соғысқа. Және Жаратқан Ие маған айтты: Оны қорықпа, себебі мен оны сенің қолыңа бердім, және оның барлық халқын, және оның барлық жерін, және сен оған дәл сол сияқты істейсің, Хешбонда тұрған Аморлықтардың патшасы Сихонға істегеніңдей. Және біздің Жаратқан Құдайымыз оны біздің қолымызға тапсырды, және Башан патшасы Огты, және оның бүкіл халқын, және біз оны ұрдық, оның ұрпағын қалдырмай.

Және біз сол уақытта оның барлық қалаларын басып алдық, олардан алмаған қаламыз болған жоқ, алпыс қала, Башандағы Ог патшаның Аргоб аймағының бәрі, Барлық қалалар бекіністі болды, қабырғалары биік, қақпалары мен бекіткіштері бар еді, тек өте көп Перезей қалаларынан басқа. Біз толығымен жойдық, дәл сол сияқты біз Хешбонның патшасы Сихонға істедік, және біз барлық қаланы кезекпен толығымен жойдық, сондай-ақ әйелдерді және балаларды. Және барлық малды және қалалардың олжасын біз өздеріміз үшін олжаладық.

Және біз сол уақытта Иордан өзенінің арғы жағында, Арнон сайынан бастап Хермонға дейін болған Аморлықтардың екі патшасының қолынан жерді алдық. Пальма ағаштары Хермонды Саниор деп атайды, ал Аморрей оны Санир деп атады. Мисордың барлық қалалары, бүкіл Галаад, Елха мен Едраимге дейінгі бүкіл Басан, Басандағы Ог патшалығының

қалалары, Өйткені тек Башан патшасы Ог рафаимдерден қалдырылды, міне, оның төсегі темір төсек, міне, бұл Аммон ұлдарының ұштарында, оның ұзындығы тоғыз шынтақ, және оның ені төрт шынтақ адам шынтағымен. Және сол жерді біз сол уақытта мұраға алдық Ароерден бастап, ол Арнон селінің жиегінде орналасқан, және Галаад тауының жартысын және оның қалаларын Рубенге және Гадқа бердім. Және мен Галаадтың қалған бөлігін және Огтың бүкіл Башан патшалығын Манассе руының жартысына бердім, және Аргобтың бүкіл айналасындағы аймағын, сол бүкіл Башанды, Рафаим жері деп есептелінеді. Және Манасса ұлы Жаир Аргобтың бүкіл аймағын Гаргаси мен Махати шекараларына дейін алды, оларды өз атымен Башан Тауот Жаеир деп атады осы күнге дейін. Және мен Махирге Галаадты бердім. Және Рубен мен Гадқа Галаадтан бастап Арнон селіне дейін бердім, селдің ортасы шекара болып, және Иаббокқа дейін, сел Аммон ұлдарының шекарасы болды. Және Арабах пен Иорданның шекарасы Маханарет және Арабах теңізіне дейін, Аседот астындағы тұзды теңіз, Фасганың шығысында.

Және мен сендерге сол уақытта бұйырдым: Жаратқан Ие, сендердің Құдайларың, сендерге осы жерді мұра ретінде берді. Қаруланып, сендердің ағайындарыңның, Исраил ұлдарының алдында жүріңдер, әрбір қабілетті адам. Тек сіздердің әйелдеріңіз, балаларыңыз және малдарыңыз, білемін себебі сіздерде көп малдар бар, сіздердің қалаларыңызда тұрсын, қайсыларды сіздерге бердім,

Жаратқан Ие тыныштандырғанша. Құдай сендердің ағаларыңды сендер сияқты демалдырады, және олар да сол жерді мұралайды, оны Жаратушы біздің Құдайымыз оларға Иорданның арғы жағында береді, содан кейін сендер әрқайсысыңдар өз мұрасына қайтасыңдар, мен сендерге берген мұраға.

Және мен сол уақытта Ешуаға бұйырдым: Сіздердің көздерің біздің Жаратқан Құдайымыз осы екі патшаларға не істегенін көрді, біздің Жаратқан Құдайымыз сен онда өтетін барлық патшалықтарға да осылай істейді. Сіздер олардан қорықпайсыздар, өйткені Жаратқан Иеміз Құдай Өзі сіздер үшін соғысады.

Және мен сол уақытта Иеге жалбарындым: Иеміз Құдай, сен өз қызметшіңе өз күшіңді, қуатыңды, күшті қолыңды және биік білегіңді көрсете бастадың, өйткені аспанда немесе жер үстінде сенің істегеніңдей және сенің күшіңдей істейтін Құдай кім бар? Өткеннен кейін мен Иорданның арғы жағындағы осы жақсы жерді, осы жақсы тауды және Антиливанды көремін.

Және Жаратқан Ие мені сіздердің себебіңізден елемеді және менің сөзімді тыңдамады, және Жаратқан Ие маған айтты: саған жеткілікті болсын, осы сөзді тағы сөйлеуге қоспа. Ойылған жартастың шыңына көтеріл және көздеріңді теңізге, солтүстікке, оңтүстікке және шығысқа қарай көтер, және көздеріңмен көр, себебі сен осы

Иорданнан өтпейсің. Және Ешуаға бұйрық бер және оны нығайт және оны жігерлендір, себебі ол осы халықтың алдында өтеді, және ол оларға сен көрген барлық жерді мұра етеді. Және біз Пеор үйінің жанындағы аңғарда отырдық.

4

Және енді, Исраил, тыңда ережелерді және үкімдерді, қаншасын мен сендерге бүгін орындауға үйретемін, сонда тіршілік етесіңдер, және көбейесіңдер, және кіріп, аталарыңның Жаратқан Иесі Құдай сендерге беретін жерді мұралайсыңдар. Мен сендерге бұйырған сөзге ештеңе қоспаңыздар, және одан ештеңе алып тастамаңыздар, біздің Иеміз Құдайымыздың міндеттерін сақтаңыздар, қаншасын мен сендерге бүгін бұйырамын. Сіздердің көздеріңіз біздің Жаратқан Құдайымыздың Баал-Пеорға істеген барлық істерін көрді, себебі Баал-Пеордың артынан жүрген барлық адамды сіздердің Жаратқан Құдайларың сіздердің арасыңыздан жойды. Ал сіздер, сіздердің Иеге Құдайға жабысқандар, барлығыңыз бүгінге дейін тірісіңдер.

Көріңіздер, мен сендерге ережелер мен үкімдерді көрсеттім, Жаратқан маған бұйырғандай, сол жерде осылай істеу үшін, сендер сонда оны мұралау үшін кіресіңдер. Және сақтайсыңдар және орындайсыңдар, өйткені бұл

сіздердің даналығыңыз және түсінігіңіз барлық ұлттардың алдында болады, олар осы барлық заңдарды естігенде айтады: Міне, дана және білімді халық, ұлы ұлт осы. Өйткені қандай ұлы ұлт бар, оған Құдай жақындайтын, сол сияқты Жаратушы Құдай біздің барлық жағдайда, егер біз Оны шақырсақ? Және қандай ұлы ұлтта осы заңның бәрі бойынша ережелер мен әділ үкімдер бар, мен бүгін сіздердің алдарыңызда беріп отырғанмын?

Өзіңе назар аудар және жаныңды өте күзет, көздерің көрген барлық сөздерді ұмытпа, және олар өміріңнің барлық күндерінде жүрегіңнен кетпесін, және ұлдарыңа және ұлдарыңның ұлдарына үйретесің, Хоребте жиналыс күні Жаратқан Құдайымыздың алдында тұрған күніңді, қашан айтты Иеміз маған айтты: жина маған халықты, және олар менің сөздерімді естісін, осылай олар мені қорқуға үйренсін барлық күндерде, олар жер бетінде тіршілік етеді, және олар өз ұлдарын үйретеді. Және сіздер жақындап, таудың жанында тұрдыңыздар, ал тау аспанға дейін отпен жанып жатты: қараңғылық, қараңғылық, дауыл. Және Жаратқан Ие сендерге от ішінен сөздердің дауысын айтты, оны сендер естідіңдер, және ұқсастықты көрмедіңдер, тек дауысты ғана, Және Ол сендерге Өзінің Келісімін хабарлады, оны сендерге орындауды бұйырды, он сөзді, және оларды екі тас тақтайшаға жазды.

Және сол уақытта Жаратқан Ие маған бұйырды сендерге ережелер мен үкімдерді үйретуді, сендер сонда кіріп, оны

мұралау үшін, сол жердің үстінде оларды орындауларың үшін. Және өз жандарыңды өте мұқият сақтайсыңдар, себебі сендер ешқандай бейнені көрген жоқсыңдар сол күні, Жаратқан Ие сендерге Хореб тауында от ортасынан сөйлеген кезде. Заңсыздық жасамаңдар және өздеріңе ойылған ұқсастық жасамаңдар, барлық бейне ұқсастық еркектің немесе әйелдің, Жердің үстінде болатын барлық малдың ұқсастығы, аспанның астында ұшатын барлық қанатты құстың ұқсастығы, жер бетінде жорғалайтын барлық бауырымен жорғалаушылардың ұқсастығы, жердің астындағы суларда болатын барлық балықтардың ұқсастығы. Және аспанға қарап, күнді, айды, жұлдыздарды және аспанның бүкіл әлемін көріп, адасып, оларға табынбасың және оларға қызмет етпесің, қайсыларды сенің Жаратқан Құдайың аспанның астындағы барлық ұлттарға бөлді. Бірақ сіздерді Құдай алды және сіздерді Мысыр жерінен, темір пештен, Мысырдан шығарды, оған меншік халық болу үшін, осы күндегідей.

Және Жаратқан Ие Құдай маған сіздердің айтқан сөздеріңіз туралы ашуланды және ант етті, мен осы Иорданнан өтпеуім үшін және Жаратқан Ие Құдайың саған мұра ретінде беретін жерге кірмеуім үшін. Мен осы жерде өліп жатырмын және осы Иорданды кеспеймін, ал сіздер кесіп өтесіздер және осы жақсы жерді мұра аласыздар. Назар аударыңыздар, біздің Иеміз Құдайымыздың сіздермен жасаған келісімін ұмытпаңыздар, және заңсыздық жасап, Иең Құдайың саған бұйырған барлық

нәрселердің ойылған бейнесін өздеріңізге жасамаңыздар. Өйткені Жаратқан ие Құдайың жалмағыш от болып табылады, Ол қызғаншақ Құдай.

Егер ұлдар мен ұлдарыңның ұлдарын туғызсаң, және жер бетінде ұзақ тұрсаңдар, және заңсыздық жасасаңдар, және кез келген нәрсенің ойылған бейнесін жасайсыңдар, және Иеміздің алдында жаман іс жасасаңдар Құдайларыңды ашуландырып, оны қаһарландырсаңдар, мен бүгін аспан мен жерді куә етемін, сендер Иорданнан өтіп, сол жақта мұралық алатын жерден толық жойыласыңдар. Сол жерде ұзақ өмір сүре алмайсыңдар, керісінше толығымен жойыласыңдар. Жаратқан Ие сендерді барлық ұлттар арасына шашыратады, және сендер аз санмен барлық ұлттар арасында қалдырыласыңдар, Жаратқан Ие сендерді сол жерге әкелетін ұлттарда. Және сонда сендер адамдардың қолдарының жұмыстары болып табылатын басқа құдайларға, ағаштарға және тастарға қызмет етесіңдер, олар көрмейді, естімейді, жемейді және иіс сезбейді. Және сонда сіздер Иеңіз Құдайыңызды іздейсіз, және оны табасыз, қашан оны бүкіл жүрегіңнен және бүкіл жаныңнан іздесеңіз, қиыншылығыңда. Және осы барлық сөздер сені соңғы күндерде табады, және сен өз Иеңе Құдайыңа қайтасың, және оның дауысын есітесің, Өйткені Жаратқан Иең сенің Құдайың мейірімді Құдай, Ол сені тастап кетпейді, сені жоймайды, сенің аталарыңа Жаратқан ант берген келісімді ұмытпайды.

Сенен бұрын болған бұрынғы күндер туралы сұра, Құдай адамды жер бетінде жараткан күннен бастап, және аспанның бір ұшынан аспанның екінші ұшына дейін, егер осы ұлы сөз бойынша болса, егер осындай нәрсе естілсе, егер халық дауысты естісе. Құдайдың тірі сөйлеп тұрғанын оттың ортасынан, қалай есітіп алдың сен және тірі қалдың. Егер Құдай сынады, кіріп өзіне ұлтты ұлттың ортасынан алуға сынақпен, және белгілермен, және ғажайыптармен, және соғыспен, және күшті қолмен, және биік иықпен, және ұлы көріністермен, біздің Жаратушы Құдайымыз Мысырда сенің көзіңнің алдында істеген барлық нәрселеріне сәйкес. сондықтан сен Жаратқан иесі Құдайың осы Құдай екенін білесің, және одан басқа ешкім жоқ. Аспаннан Оның дауысы естілді сені тәрбиелеу үшін, және жер үстінде Ол саған Өзінің ұлы отын көрсетті, және сен Оның сөздерін от ортасынан естідің.

Оның сенің аталарыңды сүюі себебінен, және олардан кейін олардың ұрпағын таңдады - сендерді, және өзі сені өзінің ұлы күшімен Мысырдан шығарды, Сенің алдыңда өзіңнен ұлы және күшті ұлттарды жою үшін, сені кіргізіп, олардың жерін саған мұра ретінде беру үшін, бүгін иеленіп отырғаныңдай.

Және сен бүгін білесің және ақыл-ойыңа қайтасың, себебі Жаратқан сенің Құдайың осы Құдай жоғарыдағы аспанда және төмендегі жер бетінде, және одан басқа ешкім жоқ. Және оның бұйрықтарын, оның ережелерін сақтаңыз,

қаншасын мен саған бүгін бұйырамын, осы үшін саған және сенің ұлдарыңа сенен кейін жақсы болсын, осы үшін сендер жер бетінде ұзақ өмір сүресіңдер, қайсысын Жаратқан сенің Құдайың саған барлық күндерде береді. Сонда Мұса Иорданның арғы жағында, күн шығыстан үш қала бөлді, сонда қашып баруға өлтіруші, кім көршісін білмей өлтірсе, және ол оны кешеден және үшінші күннен бұрын жек көрмеген болса, және ол осы қалалардың біріне қашып баруға болады, және өмір сүреді Босорды шөлдегі жазық жердегі Рубенге, және Рамотты Галаадтағы Гадқа, және Гаулонды Башандағы Манассаға.

Бұл заң, оны Мұса Исраил ұлдарының алдына қойған. Бұлар куәліктер, ережелер және үкімдер, Мұса Исраил ұлдарына айтқан, олар Мысыр жерінен шыққаннан кейін. Иорданның арғы жағында, шатқалда, Фогор үйінің жанында, Есебонда тұрған Аморрейлердің патшасы Сихонның жерінде, оны Мұса және Исраилдің ұлдары Мысыр жерінен шыққаннан кейін ұрды. Және олар оның жерін мұраға алды, және Башан патшасы Огтың жерін, Аморейлердің екі патшасының жерін, олар Иордан өзенінің арғы жағында, күн шығыс тарапында болды. Ароердан, ол Арнон селінің жағасында орналасқан, және Сихон тауында, ол Хермон болып табылады, барлық Арабаны Иорданның арғы жағында, күн шығыс бағытында, қашалған Аседоттың астында.

5

Және Мұса барлық Исраилді шақырды және оларға айтты: Тыңда, Исраил, ережелер мен үкімдерді, қаншасын мен сіздердің құлақтарыңызда бүгінгі күні сөйлеймін, және оларды үйренесіздер, және оларды орындауды сақтайсыздар. Жаратқан Иесі, сіздердің Құдайларың, сіздермен Хоребте келісім жасады. Жаратушы осы келісімді сіздердің әкелеріңізбен емес, бірақ сіздермен жасады, сіздер бүгін мұнда барлығыңыз тірісіңдер. Жаратқан Ие сіздермен бетпе-бет сөйлесті таудағы оттың ортасынан. Мен сол уақытта Иеміздің және сіздердің арасында тұрдым, Иеміздің сөздерін сіздерге жариялау үшін, себебі сіздер оттың бетінен қорқып, тауға көтерілмедіңіздер, айта отырып Мен сенің Жаратқан Иеміңмін, сені Мысыр жерінен, құлдық үйінен шығарған.

Менің бетімнің алдында саған басқа құдайлар болмайды.

Өзіңе бейне жасамайсың, әрі жоғарыда аспанда, төменде жерде және жердің астындағы суларда не бар болса, соның бәрінің ұқсастығын жасамайсың. Оларға табынбайсың және оларға қызмет етпейсің, себебі мен сенің Жаратқан Иең Құдайыңмын, қызғанышты Құдаймын, әкелердің күнәларын балаларға үшінші және төртінші ұрпаққа дейін, мені жек көретіндерге қайтарамын. Және мыңдарға мейірім көрсетуші, маған сүйетіндерге және менің

бұйрықтарымды сақтайтындарға. Сен өз Құдайың Иеміздің атын бекер алмайсың, өйткені сенің Құдайың Иеміз оның атын бекер алушыны ақтамайды.

Демалыс күнін қасиетті ету үшін сақта, сенің Құдайың Жаратқан Ие саған бұйырғандай. Алты күн жұмыс істеп, барлық жұмыстарыңды орындайсың, Бірақ жетінші күні Иеңе Құдайыңа демалыс күндері, сен осында ешқандай жұмыс жасамайсың: сен және ұлың, және қызың, қызметшің және қызметшісің, өгізің және жүк тасушы малың, және барлық малың, және сенде тұрып жатқан жат жүрген, осылай демалсын қызметшің, және қызметшісің, және жүк тасушы малың, дәл сияқты сен. Және есіңе түсіресің, өйткені сен Мысыр жерінде қызметші болдың, және сені Жаратқан иесің сол жерден күшті қолмен және биік білекпен шығарды, осы себепті саған Жаратқан иесің демалыс күнін сақтауды және оны қасиетті етуді бұйырды. Сенің әкеңді және анаңды құрметте, Жаратқан ие Құдайың саған бұйырғандай, осылай саған жақсы болсын және Жаратқан ие Құдайың саған беретін жер үстінде ұзақ өмір сүресің. Өлтірмейсің. Сен зина жасамайсың. Сен ұрламайсың. Сен өз көршіңе қарсы жалған куәлік бермейсің. Сенің көршіңнің әйеліне құмар болма, сенің көршіңнің үйіне құмар болма, не оның даласына, не оның қызметшісіне, не оның қызметшісіне, не оның өгізіне, не оның жүк тасушы малына, не оның барлық малына, не сенің көршіңе тиесілі барлық нәрсеге.

Осы сөздерді Жаратқан сіздердің бүкіл жиналысыңызға таудың үстінде оттың ортасынан айтты: қараңғылық, түнек, дауыл, ұлы дауыс, және одан артық қоспады, және оларды екі тас тақтайға жазды және маған берді. Және сіздер отының ортасынан дауысты естігенде, және тау отпен жанып жатқанда, сіздердің рулардың барлық басшылары және сіздердің ақсақалдар кеңесі маған жақындадыңдар, Және сіздер айтып едіңіздер: Міне, Жаратқан Құдай біздің Оның ұлылығын бізге көрсетті, және Оның дауысын от ішінен естідік. Осы күні біз көрдік, себебі Құдай адамға сөйлейді, және ол өмір сүреді. Енді біз өлмейік, себебі бізді осы ұлы от жұтып жібереді, егер біз Иеміз Құдайымыздың дауысын тағы естуді жалғастырсақ, және өлеміз. Өйткені қандай ет тірі Құдайдың дауысын от ортасынан сөйлегенін естіді, біз сияқты, және өмір сүреді? Сен жақындап кел және біздің Жаратқан Иеміз Құдай айтатын барлық сөздерді тыңда, содан кейін сен бізге біздің Жаратқан Иеміз Құдай саған айтатын барлық сөздерді жеткіз, біз тыңдаймыз және орындаймыз.

Және Жаратқан Ие маған сөйлеген сіздердің сөздеріңіздің дауысын естіді, және Жаратқан Ие маған айтты: Мен осы халықтың саған сөйлеген сөздерінің дауысын естідім, олар сөйлеген барлық сөздері дұрыс. Кім береді оларға осындай жүректі өздерінде, сондықтан олар мені қорқып, менің бұйрықтарымды барлық күндерде сақтасын, сондықтан оларға және олардың ұлдарына мәңгілік жақсы болсын? Барыңыз, мен оларға айттым, сіздер өз үйлеріңізге

қайтыңыз, Сен бірақ оның жанында менімен бірге тұр, және мен саған бұйрықтарды, заңдарды және үкімдерді айтамын, оларды қаншасын үйретсең, және олар солай жасасын сол жерде, мен оларға мұра ретінде беретін жерде. Және сіздер сақтап, орындауға тиіссіздер сол жолды, қалай бұйырды саған Жаратушы, сенің Құдайың. Бұрылмайсыңдар оңға да, солға да. Сенің Құдайың Жаратқан Ие саған бұйырған барлық жол бойынша жүру үшін, Ол сені тыныштандырсын және саған жақсы болсын, және мұра алатын жеріңде ұзақ өмір сүресіңдер.

6

Және осылар міндеттемелер мен ережелер және үкімдер, қаншасын біздің Жаратқан Иеміз Құдай бұйырды сіздерге үйрету, осылай істеу үшін сол жерде, қайда сіздер кіріп жатырсыздар оны мұралау үшін. Сондықтан сен Жаратқан Құдайыңнан қорқасың, оның барлық заңдарын және бұйрықтарын сақтайсың, қайсыларды мен саған бүгін бұйырамын, сен және сенің ұлдарың, және сенің ұлдарыңның ұлдары сенің өміріңнің барлық күндерінде, сондықтан ұзақ өмір сүресіңдер.

Және тыңда, Исраил, және сақтап орындағын, саған жақсы болу үшін және өте көбейесіңдер деп, дәл сияқты сөйледі Жаратқан Ие, сенің аталарыңның Құдайы, саған сүт пен бал ағатын жерді беру туралы. Және осы заңдар мен

үкімдер, қаншасын Жаратқан Ие Исраил ұлдарына шөлде бұйырды, олар Мысыр жерінен шыққаннан кейін. Тыңда, Исраил, Жаратқан Ие біздің Құдайымыз, Жаратқан Ие біреу болып табылады. Және сен Иең Құдайыңды бүкіл ақыл-ойыңнан, бүкіл жаныңнан және бүкіл күшіңнен сүйетін боласың. Және осы сөздер, қаншасын мен саған бүгін бұйырамын, сенің жүрегіңде және сенің жаныңда болады. Және сен оларды өз ұлдарыңа үйретесің, және олар туралы сөйлейсің үйде отырғанда, жолда жүргенде, жатқанда және тұрғанда. Және оларды белгі ретінде қолыңа байлайсың, және олар көздеріңнің алдында мызғымас болады. Және оларды өз үйлеріңнің есік бағаналарына және өз қақпаларыңа жазасыңдар.

Және болады, қашан Жаратқан Ие, сенің Құдайың, сені әкеледі сол жерге, қай туралы Ол ант етті сенің аталарыңа – Ыбырайымға, Ысқаққа және Жақыпқа – саған беруге ұлы және жақсы қалаларды, қайларды сен салмадың Барлық жақсы заттарға толы үйлер, қайсыларды сен толтырмадың, қашалған құдықтар, қайсыларды сен қашамадың, жүзімдіктер және зәйтүн бақтары, қайсыларды сен отырғызбадың, және жеп-ішіп тойып болғаннан кейін, өзіңе назар аудар, ұмытпа. Сені Мысыр жерінен, құлдық үйінен шығарған Иеміздің, Құдайыңның. Жаратқан сенің Құдайыңнан қорқасың және тек оған ғана қызмет етесің, оған жабысасың және оның атымен ант етесің.

Сендердің айналасындағы ұлттардың құдайларынан басқа

құдайлардың артынан жүрмеңдер, Себебі Құдай қызғаншақ, Жаратушы Құдайың сенің ішіңде. Жаратушы Құдайың ашуланып, қаһарымен саған қарсы болып, сені жер бетінен жоймасын.

Иеміз Құдайыңды сынамайсың, сынақта сынағандай. Сақтай отырып, сақтайсың Жараушы Құдайыңның бұйрықтарын, куәліктерді және жарлықтарды, қанша Ол саған бұйырған. Және сен өз Құдайың Иеміздің алдында ұнамды және жақсы нәрсені жасайсың, осылай саған жақсы болады, және сен кіріп, Иеміз сіздердің әкелеріңе ант еткен жақсы жерді мұра аласың. Жаратқан Ие айтқандай, сенің барлық жауларыңды сенің алдыңнан қуып шығару.

Және ертең сенің ұлың сені сұраған кезде: Жаратқан Құдайымыз бізге бұйырған куәліктер, ережелер және үкімдер не? деп айтса, солай болады. Және сен ұлыңа айтасың: Біз Мысыр жерінде Фараонның қызметшілері болдық, және Жаратқан бізді одан күшті қолмен және жоғары көтерілген қолмен шығарды. Және Жаратқан Ие Мысырда Перғауынға және оның үйіне ұлы және жаман белгілер мен ғажайыптарды біздің алдымызда берді. Және Ол бізді сол жерден шығарды, бізге осы жерді беру үшін, оны біздің аталарымызға беруге ант еткен болатын. Және Жаратқан бізге осы барлық заңдарды орындауды, біздің Құдайымыз Жаратқаннан қорқуды бұйырды, барлық күндер бізге жақсы болу үшін, бүгінгідей өмір сүру үшін. Және бізге мейірімділік болады, егер біз осы барлық

бұйрықтарды Иеміз Құдайымыздың алдында орындауды сақтасақ, Ол бізге бұйырғандай.

7

Егер Жаратқан Иесің сені сол жерге әкелсе, сен мұралау үшін кіретін жерге, және сенің алдыңнан ұлы халықтарды қуып шығарса: Хеттейлерді, Гергесейлерді, Аморрейлерді, Хананейлерді, Перезейлерді, Евейлерді және Иебусейлерді, сендерден көп және күшті жеті халықты, Және Иеміз сенің Құдайың оларды сенің қолдарыңа табыс етеді, және сен оларды соғасың, оларды толық жойып жібересің, сен олармен келісім жасамайсың, және де оларға мейірім көрсетпейсіңдер. Әрі сіз оларға некелеспейсіз, қызыңды оның ұлына бермейсіз, және оның қызын сіздің ұлыңызға алмайсыз. Өйткені ол сенің ұлыңды менен бұрады, және ол басқа құдайларға қызмет етеді, және Жаратқан сендерге ашумен ашуланады және сені тез жояды. Бірақ сіздер оларға осылай істейсіз: олардың құрбандық орындарын бұзасыздар, олардың бағаналарын сындырасыздар, олардың тоғайларын кесіп тастайсыздар және олардың құдайларының ойылған бейнелерін отпен күйдіресіздер. Себебі сен Жаратқан Құдайыңа қасиетті халықсың, және Жаратқан Құдайың сені жер бетіндегі барлық ұлттар арасынан Өзіне ерекше халық болу үшін таңдады.

Жаратқан Ие сіздерді барлық ұлттардан таңдап алғаны

сіздер көп болғандықтан емес, керісінше сіздер барлық ұлттардан аз едіңдер. Бірақ Жаратқан Ие сендерді сүйгендіктен және сендердің әкелеріңе берген антын сақтағандықтан, Жаратқан Ие сендерді күшті қолмен шығарды және Жаратқан Ие сені құлдық үйінен, Мысыр патшасы Перғауынның қолынан құтқарды. Және сен білесің, өйткені Жаратқан Иең сенің Құдайың, бұл Құдай, адал Құдай, Өзін сүйетіндерге және Оның бұйрықтарын сақтайтындарға келісімді және мейірімді мың ұрпаққа дейін сақтайтын. және жек көрушілерге бетіне қарай қайтарып береді, оларды жою үшін, және жек көрушілерге кешіктірмейді, бетіне қарай оларға қайтарып береді.

Және сен бүгін мен саған бұйырып отырған осы бұйрықтарды, заңдарды және үкімдерді сақтап, орындайсың. Осы ережелерді естіп, оларды сақтап орындағанда, Жаратқан Ие Құдайың аталарыңа ант еткен келісімді және мейірімді саған сақтайды. Және Ол сені сүйетін болады, және сені батасын беретін болады, және сені көбейтетін болады, және сенің құрсағыңның ұрпақтарына батасын беретін болады, және сенің жеріңнің жемісіне, сенің астығыңа, және сенің шарабыңа, және сенің майыңа, сенің өгіздеріңнің малдарына, және сенің қойларыңның отарларына сол жердің үстінде, қай жерді Жаратқан сенің әкелеріңе саған беруге ант етті. Сен барлық ұлттар арасында бата алған боласың, сендерде бедеу болмайды, не бедеу әйел болмайды, және сенің малдарыңда да болмайды. Және Жаратқан Ие Құдайың

сенен барлық ауруды алып тастайды, және Мысырдың барлық жаман аурулары, қайсыларды көрдің және қаншалықты білдің, сенің үстіңе салмайды, және оларды сені жек көретіндердің барлығының үстіне салады.

Және сен Жаратқан Иесі Құдайың саған беретін барлық ұлттардың олжасын жейсің, көзің оларды аямайды, және олардың құдайларына құлшылық етпейсің, себебі бұл саған тосқауыл болып табылады.

Егер сен ойында: Бұл ұлт меннен көп, мен оларды қалай жоя аламын? – деп айтсаң; Оларды қорқпайсың, Жаратушы Құдайың Перғауынға және барлық мысырлықтарға не істегенін есте ұстайсың, Сенің көздерің көрген ұлы сынақтарды, сол ұлы белгілер мен ғажайыптарды, күшті қолды және жоғары көтерілген білекті, Жаратқан Құдайың сені қалай шығарды, сол сияқты сіздердің Жаратқан Құдайларың сен қорқатын барлық ұлттарға олардың алдында жасайды. Және Жаратқан Құдайың сарышұнақтарды олардың үстіне жібереді, сенен қалғандар мен жасырынғандар жойылғанша. Сен олардың бетінен жараланбайсың, себебі Жаратқан Құдайың сенің ішінде, ұлы және күшті Құдай. Және Жаратқан Ие Құдайың осы ұлттарды сенің алдыңнан біртіндеп жояды, сен оларды тез жоя алмайсың, сонда жер елсіз болмайды және жабайы аңдар сенің үстіңе көбеймейді. Және Иеміз сенің Құдайың оларды сенің қолдарыңа табыс етеді, және сен оларды ұлы жоюмен жою боласың, сен оларды толық жою еткенше

дейін. Және ол олардың патшаларын сіздердің қолдарыңызға табыс етеді, және сіздер олардың атын сол орыннан жойсыздар, ешкім сенің бетіңе қарсы тұрмайды, сен оларды толық жойғанша.

Олардың Құдайларының ойылған бейнелерін отпен өртейсіңдер, күміске құмарланбайсың және олардың алтынын өзіңе алмайсың, оның арқылы сүрінбе, себебі ол сенің Иең Құдайыңа жиіркеніш болып табылады. Және сен жиіркенішті өз үйіңе енгізбейсің, және осы сияқты қарғыс боласың, жиіркенішпен жиіркенесің, және жиіркенішпен жиіркенесің, себебі ол қарғыс болып табылады.

8

Барлық бұйрықтарды, қайсыларды мен бүгін сендерге бұйырамын, орындау үшін сақтайсыңдар, сонда өмір сүресіңдер және көбейесіңдер, және кіресіңдер және мұралайсыңдар жерді, қайсысына Жаратқан Ие, сендердің Құдайларың, сендердің әкелеріңе ант етті. Және сен барлық жолды есіңе түсіресің, Жаратқан Ие Құдайың сені шөлде қалай жетелегенін, сені қиындату және сынау үшін, және сенің жүрегіңдегілерді білу үшін, оның өсиеттерін сақтайсың ба әлде жоқ па. Және Ол сені азаптады, және сені аштыққа ұшыратты, және сені манна тамақтандырды, оны сенің аталарың білмеді, сондықтан саған хабарласын, себебі адам тек нанмен ғана өмір сүрмейді, бірақ

Құдайдың аузынан шығатын барлық сөзбен адам өмір сүреді. Киімдерің тозбады, аяқ киімдерің тозбады, аяқтарың қатпады, міне қырық жыл.

Және сен өз жүрегіңмен білесің, себебі адам өз ұлын қалай тәрбиелесе, сол сияқты Жаратушы Құдайың сені тәрбиелейді. Және сен Иеміздің Құдайыңның бұйрықтарын сақтап, оның жолдарымен жүресің және одан қорқасың.

Өйткені Жаратқан Ие сенің Құдайың сені жақсы және кең жерге әкеледі, онда сулардың селдері бар, және тереңдіктердің бұлақтары жазықтар мен таулар арқылы шығады, Бидай мен арпаның, жүзім талдарының, інжір ағаштарының, анарлардың, зәйтүн майы мен балдың жері, Жер, оның үстінде кедейшіліксіз нанды жейсің, және онда ештеңеге мұқтаж болмайсың, жер, оның тастары темір, және оның таулардан қола өндіресің.

Және жейсің және тоярсың, және Иеге, Құдайыңа батасын берерсің саған берген жақсы жердің үстінде. Өзіңізге назар аударыңыз, Иеміз Құдайыңызды ұмытпаңыз, оның бұйрықтарын, үкімдерін және жарлықтарын сақтамай қоймаңыз, мен сізге бүгін бұйырған барлығын. Жеп-ішіп тойынғаннан кейін, жақсы үйлер салып, оларда тұрғаннан кейін, және сенің сиырларың мен қойларың саған көбейгенде, күміс пен алтын саған көбейгенде, және саған болатын барлық нәрсе саған көбейгенде сен жүрегіңде

көтерілесің және сені Мысыр жерінен, құлдық үйінен шығарған Иеміз Құдайыңды ұмытасың Сені ұлы және қорқынышты шөл арқылы ерткеннің, онда шағатын жылан, шаян және шөлдеу болды, онда су болмады, саған тік жартастан су бұлағын шығарғанның Сені шөлде манна бағыттағанның, оны сен білмедің және сенің әкелерің білмеді, сені кем қылу үшін, сені сынау үшін және сенің соңғы күндерінде саған жақсылық жасау үшін. Жүрегіңде: Менің күшім және қолымның билігі маған осы ұлы күшті берді деп айтпа. Және сен Иеміз Құдайыңды есіңе түсіресің, өйткені Өзі саған күш береді қуат жасау үшін, және Иеміз сенің әкелеріңе ант еткен Өзінің келісімін орнату үшін, бүгінгідей.

Және егер сен Иеміз Құдайыңды ұмытып, басқа құдайлардың артынан жүріп, оларға қызмет етіп, оларға табынсаң, мен бүгін сендерге аспан мен жерді куә етемін, себебі сендер жойылып кетесіңдер. Жаратқан Ие Құдай сіздердің алдарыңыздан қанша қалған ұлттарды жойып жатса, сол сияқты сіздер де жойыласыздар, себебі сіздер Жаратқан Ие Құдайларыңның дауысын естімедіңдер.

9

Тыңда, Исраил, сен бүгін Иорданды өтіп, ұлы және сендерден күштірек ұлттарды мұралау үшін кіресің, аспанға дейін жететін ұлы және қамалды қалаларды, Ұлы,

көп және биік халық, Енақтың ұлдары, оларды сен білесің, және сен естідің: кім Енақтың ұлдарына қарсы тұра алады? Және сен бүгін білесің, себебі Жаратқан Құдайың сенің алдыңнан жүреді, жалмаушы от болып табылады, ол оларды жояды, және ол оларды сенің алдыңнан бұрады, және оларды тез арада жояды, дәл Жаратқан саған айтқандай. Жүрегіңде Жаратқан Құдайым осы ұлттарды менің алдымда жойған кезде, менің әділдігім арқасында Жаратқан мені осы жақсы жерді мұралауға енгізді деп айтпа. Сенің әділдігің арқылы емес, және сенің жүрегіңнің қасиеттілігі арқылы да емес сен олардың жерін мұраға алуға кіресің, бірақ осы ұлттардың құдайсыздығы арқылы Жаратқан Ие оларды сенің алдыңнан жояды, және Жаратқан Ие біздің аталарымызға Ыбырайымға, Ысқаққа және Жақыпқа ант еткен келісімді орнату үшін.

Және сен бүгін білесің, өйткені Жаратқан Ие Құдайың сенің адалдықтарың арқылы емес саған осы жақсы жерді мұралауға береді, өйткені сен қатты мойынды халықсың. Есте сақта, ұмытпа, Мысырдан шыққан күннен бастап осы жерге келгенше шөлде Иең Құдайыңды қаншама ашуландырғаныңды, Иеге бағынбай келдіңдер.

Және Хоребте сіздер Иені ашуландырдыңыздар, және Ие сіздерге ашуланып, сіздерді жою үшін қаһарланды. Менің тауға көтеріліп, тас тақталарды, Жаратқанның сіздермен жасаған келісім тақталарын алу үшін барғанымда, мен таудағы қырық күн және қырық түн қалдым, нан жемедім

және су ішпедім. Және Жаратқан маған Құдайдың саусағымен жазылған екі тас тақташаларды берді, және олардың үстінде Жаратқан жиналыс күнінде тауда сендерге айтқан барлық сөздер жазылған болды Қырық күн мен қырық түн өткеннен кейін Жаратқан маған екі тас тақташаны, келісім тақташаларын берді. Және Жаратқан Ие маған айтты: Тұр, осы жерден тез түс, себебі сенің халқың, кімдерді Мысыр жерінен шығардың, заңсыздық жасады. Олар Мен оларға бұйырған жолдан тез ауытқыды және өздеріне құйма мүсін жасады.

Және Жаратқан Ие маған айтты: Мен саған бір рет және екі рет сөйледім, айта: мен осы халықты көрдім, және міне, бұл қатты мойынды халық, Енді маған оларды жоюға рұқсат ет, олардың атын аспанның астынан өшіремін және сені ұлы, күшті ұлтқа айналдырамын, бұдан да көп. Және артқа бұрылып, мен таудан түстім, тау аспанға дейін отпен жанып жатты, ал куәліктердің екі тақташасы менің екі қолымда болды. Және мен көрдім, өйткені сендер өз Иеміздің Құдайларыңның алдында күнә жасадыңдар, және өздеріңе құйма мүсін жасадыңдар, және Ие сендерге жасауға бұйырған жолдан таныдыңдар. Екі тақташаны қолыма алып, оларды екі қолымнан лақтырып, сендердің алдарыңда сындырдым. Және мен Иеміздің алдында екінші рет жалбарындым, дәл бұрынғы сияқты, қырық күн және қырық түн нан жемедім және су ішпедім, сендердің барлық күнәларыңыз туралы, қайсыларды жасап, Иеміз Құдайдың алдында жаманды істеп, оны

ашуландырдыңыздар. Және мен ашу мен қаһар арқылы қорқынышты болдым, себебі Жаратқан Ие сіздерді жою үшін сіздерге ашуланды, және Жаратқан Ие мені осы уақытта тыңдады. Және Аарон үшін ашуланып, оны жою үшін ниет етілді, мен сол уақытта Аарон үшін де дұға еттім. Және сіздердің жасаған күнәларыңызды, бұқаны алдым да, оны отта күйдірдім, оны өте ұсақ болғанша ұнтақтап ұсақтадым, ол шаң сияқты болды, содан кейін шаңды таудан түсіп жатқан селге лақтырдым.

Және өртенуде, сынақта және құмарлықты еске алуда сіздер Иені ашуландырдыңдар. Және Жаратқан Ие сендерді Кадеш Барнеден жіберген кезде, айтып: Көтеріліңдер және мен сендерге беретін жерді иемденіңдер, сендер Жаратқан Ие Құдайларыңның сөзіне бағынбадыңдар, және оған сенбедіңдер, және оның дауысына құлақ аспадыңдар. Сіздер Жаратқан Иеге бағынбай келдіңдер сол күннен бастап, қашан Ол сіздерге белгілі болды. Мен Жараушының алдында қырық күн және қырық түн жалбарындым, қанша жалбарындым, өйткені Жараушы сендерді жою деп айтты. Және мен Құдайға дұға еттім және айттым: Иеміз, құдайлардың патшасы, Өз халқыңызды және Өз үлесіңізді жоймаңыз, оларды Сіз құтқардыңыз, оларды Сіз Мысыр жерінен Өзіңіздің ұлы күшіңізбен, Өзіңіздің күшті қолыңызбен және Өзіңіздің жоғары білегіңізбен шығардыңыз. Есіңе ал Ыбырайымды, Ысқақты және Жақыпты, сенің қызметшілеріңді, оларға өзің атыңмен ант берген едің, осы халықтың қаттылығына

қарама, олардың құдайсыздықтары мен күнәларына да қарама. Сен бізді сол жерден шығарған жердің тұрғындары: Жаратқан оларға уәде еткен жерге оларды енгізуге қабілетті болмағандықтан, және оларды жек көргендіктен, оларды шөлде өлтіру үшін шығарды деп айтпасын. Және осылар сенің халқың және сенің үлесің, оларды сен Мысыр жерінен ұлы күшіңмен, күшті қолыңмен және жоғары иығыңмен шығардың.

10

Сол уақытта Жаратқан Ие маған айтты: Өзіңе бірінші тақтайлар сияқты тастан екі тақтай ойып шығар және таудың үстіне маған көтеріл, және өзіңе ағаштан сандық жаса. Және сен бірінші тақтайларға жазылған сөздерді, оларды сындырғаның, жаңа тақтайларға жазасың және оларды сандыққа саласың. Және мен шірімейтін ағаштардан сандық жасадым, және бірінші тақталар сияқты тас тақталарды қашадым, және тауға шықтым, ал екі тақта менің қолдарымда болды. Және Жаратқан бірінші жазуға сәйкес он сөзді тақтайшаларға жазды, оларды Жаратқан тауда от ортасынан сіздерге айтқан болатын, және Жаратқан оларды маған берді. Және артқа бұрылып, мен таудан түстім және тақташаларды мен жасаған сандыққа салдым, және олар сонда болды, Жаратқан маған бұйырғандай. Исраил ұлдары Жакан ұлдарының Беероты мен Мосерадан кетті, сонда Һарон өлді

және сонда жерленді, ал оның орнына оның ұлы Елеазар діни қызмет атқарды. Сол жерден олар Гадгадқа кетті, және Гадгадтан Етебатаға — сулы селдер жері.

Сол уақытта Жаратқан Ие Леуі руын бөліп қойды, Жаратқан Иенің келісім сандығын көтеру үшін, Жаратқан Иенің алдында тұру үшін, қызмет ету және Оның атына дұға ету үшін осы күнге дейін. Осы себепті Леуіліктерге олардың ағалары арасында үлес және мұра жоқ, Жаратқан Ие өзі оның мұрасы болып табылады, сол сияқты Ол оған айтқан болатын. Мен таудағы қырық күн және қырық түн тұрдым. Жаратқан менің тілегімді осы уақытта тыңдады, және Жаратқан сендерді жоюды қаламады. Жаратқан Ие маған былай деді: Жүр, осы халықтың алдында жол тарт, олар кіріп, Мен олардың аталарына беруге ант еткен жерді иемденсін.

Және қазір, Исраил, Жаратқан Ие сенің Құдайың сеннен не сұрайды, тек Жаратқан Ие сенің Құдайыңнан қорқуды, және оның барлық жолдарымен жүруді, және оны сүюді, және Жаратқан Ие сенің Құдайыңа бүкіл жүрегіңмен және бүкіл жаныңмен қызмет етуді? Сенің Иеміз Құдайыңның бұйрықтарын және оның ережелерін сақта, қаншама мен саған бүгін бұйырамын, осылай саған жақсы болсын. Міне, Жараушы Құдайыңның аспаны және аспанның аспаны, жер және онда бар барлық нәрсе. Тек сендердің аталарыңды Жаратқан Ие сүюге таңдады, және олардан кейін олардың ұрпағын, яғни сендерді, барлық ұлттардың

арасынан таңдады осы күнге дейін. Және сендер жүрегіңнің қаттылығын сүндеттейсіңдер, ал мойындарыңды қатайтпайсыңдар. Сол үшін Жаратқан Құдай сіздердің, бұл құдайлардың Құдайы және жаратқандардың Жаратқаны, ұ Жат адамға, жетімге және жесірге әділ сот жасайды, және келімсекті сүйіп, оған нан мен киім береді. Және жат жерлікті сүйесіздер, өйткені сіздер Мысыр жерінде жат жерліктер болдыңдар.

Жаратқан сенің Құдайыңнан қорқасың, және оған қызмет етесің, және оған жабысасың, және оның атымен ант етесің. Бұл сенің мақтаныш, және бұл сенің Құдайың, кім сенде осы ұлы және ұлылы нәрселерді жасады, қайсыларды сенің көздерің көрді. Жетпіс жанмен аталарың Мысырға түсті, ал енді Жаратқан Құдайың сені аспан жұлдыздарындай көп санды етіп жасады.

11

Және сен Иеміз Құдайыңды сүйесің және оның қорғаныстарын, оның заңдарын, оның бұйрықтарын және оның барлық үкімдерін барлық күндерде сақтайсың. Және сіздер бүгін білесіздер, өйткені сіздердің балаларыңыз емес, олар қанша білмейді және көрмеді сенің Құдайың Иеміздің тәрбиесін, оның ұлы істерін, күшті қолды және жоғары білекті, және оның белгілерін, және оның ғажайыптарын, қаншасын ол жасады Мысырдың

ортасында Перғауынға, Мысыр патшасына, және оның бүкіл жеріне, Және ол мысырлықтардың күшіне, олардың арбаларына, олардың аттарына және олардың әскеріне не істегенін – Қызыл теңіздің суы сіздерді артынан қуып келген олардың бетіне қалай басылып кеткенін, және Жаратқан оларды бүгінгі күнге дейін қалай жойғанын, және шөлейтте бізге не істегенін осы жерге келгенше, Және Ол Дафанға мен Абейронға, Рубен ұлы Елиабтың ұлдарына не істегенін, жер аузын ашып, оларды, олардың үйлерін, олардың шатырларын және олармен бірге болған барлық мүлкін бүкіл Исраилдің ортасында жұтып жіберді. Себебі сіздердің көздерің Жаратқанның барлық ұлы істерін көрді, қаншасын Ол бүгін сіздерге жасаған.

Және мен саған бүгін бұйыратын оның барлық бұйрықтарын сақтайсыңдар, осылай тіршілік етесіңдер, көбейесіңдер және кіріп, сіздер Иорданды өтіп, оны мұралау үшін жерді мұралайсыңдар. Сондықтан сіздер ұзақ өмір сүресіздер сол жер үстінде, қайсысын Жаратқан сіздердің әкелеріңізге ант етті, оларға және олардың ұрпағына беруге, сүт пен бал ағатын жерді. Өйткені сен сонда оны мұралау үшін кіретін жер Мысыр жері сияқты емес, сендер сонда шыққан жерден, олар тұқым еккенде және өз аяқтарымен суғарғанда, көкөніс бағы сияқты. Ол жер, оны мұралау үшін сен сонда кіретін жер, таулы және жазықты жер, аспанның жаңбырынан су ішеді. Жер, оны сенің Құдайың Жаратқан иесі үнемі бақылайды, сенің Құдайың Жаратқан иесінің көздері жыл басынан жыл

аяғына дейін оның үстінде.

Егер бүгін мен саған бұйырып отырған барлық міндеттемелерді есту арқылы есітсеңіз, Иеңіз Құдайыңызды сүюге және оған бүкіл жүрегіңізден және бүкіл жаныңыздан қызмет етуге, Ол сенің жеріңе мезгілінде ерте және кеш жаңбыр береді, және сен астығыңды, шарабыңды және майыңды жинайсың. және сенің өрістеріңде сенің малыңа жем береді, және жеп, және тойып, Өзіңізге назар аударыңыз, жүрегіңіз семірмесін, бұрылып кетпеңіздер, басқа құдайларға құлшылық етпеңіздер және оларға табынбаңыздар. Және Иеміз сендерге ашумен ашуланып, аспанды жабады, және жаңбыр болмайды, және жер өз жемісін бермейді, және сендер Иеміз сендерге берген жақсы жерден тез өлесіңдер.

Және осы сөздерді сіздердің жүрегіңізге және сіздердің жандарыңызға саласыңдар, және оларды сіздердің қолдарыңыздың үстіне белгі ретінде байлайсыңдар, және ол сіздердің көздеріңіздің алдында мызғымас болады. Және сендер өз балаларыңызға оларды үйретесіздер, олар туралы сөйлеуге: үйде отырғанда, жолда жүргенде, ұйықтағанда және тұрғанда. Және оларды сендердің үйлеріңнің есік бағаналарына және сендердің қақпаларыңа жазасыңдар. сондықтан ұзақ өмір сүресіздер, және сіздердің ұлдарыңыздың күндері жер бетінде ұзақ болсын, қайсысын Жаратқан сіздердің әкелеріңізге оларға беруге ант етті, аспан күндері жер үстінде тұрғандай. Және

егер сіздер бүгін мен сіздерге бұйырған осы барлық бұйрықтарды есітіп, орындасаңдар, біздің Иеміз Құдайды сүйіп, оның барлық жолдарымен жүріп, оған жабысып жүрсеңдер, онда болады, Жаратқан Иесі сіздердің бетіңізден осы барлық ұлттарды шығарып тастайды, және сіздер өздеріңізден ұлы және күшті ұлттарды мұра аласыздар. Барлық орын, қайда сіздердің аяғыңыздың ізі басып өтсе, сіздерге тиесілі болады, шөлден және Антиливанудан бастап, және мелал өзенінен, Евфрат өзенінен бастап, батыстағы теңізге дейін сенің шекараларың болады. Ешкім сіздердің бетіңізге қарсы тұра алмайды, және Жаратқан Құдайларың сіздерден болатын қорқыныш пен дірілді сіздер басатын бүкіл жердің бетіне салады, Ол сіздерге айтқандай.

Міне, мен бүгін сендердің алдарыңда батаны және қарғысты беремін Батаны, егер сіздер Жаратқан Құдайларыңның бұйрықтарын естісеңдер, қаншасын мен сіздерге бүгін бұйырамын. және қарғысты, егер Жаратқан Ие Құдайларыңның бұйрықтарын тыңдамасаңдар, қаншасын мен сіздерге бүгін бұйырамын, және мен сіздерге бұйырған жолдан адасып кетсеңдер, сіздер білмейтін басқа құдайларға қызмет ету үшін кеткендеріңде. Және болады, қашан Жаратқан Иеміз сенің сені сол жерге кіргізсе, сен сонда өтіп, оны мұралау үшін барасың, онда батаны Гаризин тауына, ал қарғысты Ебал тауына береді. Міне, бұлар Иорданның арғы жағында, күн батысының жолынан кейін, Қанаан жерінде, батыста

тұратын, Голголға жалғасқан, биік еменнің жанында емес пе? Сіздер Иордан өзенінен өтесіздер, кіріп, Иеміз Құдайымыз сіздерге мұра ретінде беретін жерді мұралау үшін, барлық күндерде, және сол жерде тұрасыздар.

Және сіздер оның барлық бұйрықтарын және осы сот шешімдерін, мен бүгін сіздердің алдарыңызда беретін барлығын орындауды сақтайсыздар.

12

Және бұлар сол бұйрықтар мен үкімдер, оларды сақтап, орындауларың керек сол жерде, оны аталарыңның Жаратқан Құдайы сендерге мұра ретінде береді, барлық күндерде, сендер жер бетінде өмір сүретін кезде. Жойылумен барлық орындарды жойып жібересіңдер, онда олар өз құдайларына қызмет етті, қайсыларды сіздер мұра аласыңдар, биік таулар үстінде, және төбелер үстінде, және қалың ағаш астында, Және сіздер олардың құрбандық орындарын қиратасыздар, олардың бағаналарын сындырасыздар, олардың тоғайларын кесіп тастайсыздар, олардың құдайларының ойылған бейнелерін отпен күйдіріп жібересіздер, және олардың атын сол орыннан жойып жібересіздер. Сіздер Жаратқан Иеңіз Құдайға осылай жасамайсыздар. Бірақ Жаратқан Ие Құдайың сендердің қалаларыңның бірінде Өз атын орналастыру және шақырылу үшін таңдайтын орынға іздеп барып, сол

жерге келесіңдер. Және сіздер сонда өздеріңіздің күйдірілген құрбандықтарыңызды, құрбандықтарыңызды, алғашқы жемістеріңізді, дұғаларыңызды, ерікті тартуларыңызды, келісімдеріңізді, өгіздеріңіздің тұңғыш туғандарын және қойларыңыздың тұңғыш туғандарын әкелесіздер. Және сонда Иеміздің Құдайларыңның алдында жейсіздер, және сіздер қол салған барлығыңа қуанасыздер, сіздер және сіздердің үй-ішілеріңіз, себебі Ие Құдайың сені жарылқады.

Сіздер мұнда бүгін біз істейтін барлық нәрсені істемейсіздер, әрқайсысы өз алдында ұнамды нәрсені істейді. Жоқ, өйткені сіздер әлі қазірге дейін тыныштыққа және мұраға келген жоқсыздар, оны Жаратқан Иесі біздің Құдайымыз сіздерге береді. Және сіздер Иорданды өтесіздер, және сіздер Иеміз Құдайымыз сіздерге мұра ретінде беретін жерде тұрасыздер, және Ол сіздерді айналадағы барлық жауларыңыздан тыныштандырады, және сіздер қауіпсіздікпен тұрасыздер. Және сол орын болады, оны Жаратқан Ие Құдайың өз атын шақыру үшін таңдайды, сонда сендер бүгін мен сендерге бұйырған барлық нәрселерді әкелесіңдер: күйдірілген құрбандықтарыңды, құрбандықтарыңды, ондық үлестеріңді, қолдарыңның алғашқы жемістерін және Жаратқан Ие Құдайыңа уәде еткен барлық таңдалған сыйлықтарыңды. Және сендер Иеміздің Құдайларыңның алдында қуанасыңдар, сендер және сендердің ұлдарың, және сендердің қыздарың, және сендердің қызметшілерің,

және сендердің қызметшілері жас әйелдерің, және сендердің қақпаларыңдағы Леуілік, себебі оған үлес жоқ және үлес сендермен. Өзіңізге назар аударыңыз, түтін құрбандықтарыңызды көрген кез келген жеріңізде ұсынбаңыз. Бірақ Жаратқан Иеміз Құдайың таңдайтын орынға, сенің руларыңның біреуінде, сонда өртеу құрбандықтарыңды апарасыңдар, және сонда мен саған бүгін бұйыратын барлығын жасайсың. Бірақ барлық қалауың бойынша сен құрбандық шалып, ет жейсің Иеміздің Құдайыңның саған берген берекесі бойынша барлық қалада, арам да, таза да бірдей оны жейді, бұғыдай немесе маралдай. Тек қанды жемейсіздер, оны жерге су сияқты төгесіздер.

Сен өз қалаларыңда астығыңның оныншы бөлігін, шарабыңның, майыңның, өгіздеріңнің тұңғыштарын, қойларыңның, барлық тілектеріңді, қанша тілесең де, келісімдеріңді және қолдарыңның алғашқы жемістерін жеуге қабілетті болмайсың. Бірақ Иеміз Құдайыңның алдында оны сол орында жейсің, қай жерді Иеміз Құдайың Өзіне таңдайды, сен және ұлың, және қызың, қызметшің, және қызметшісің, және сіздердің қалаларыңдағы жат жүрген, және Иеміз Құдайыңның алдында қолыңды қойған барлық нәрсеңе қуанасың.

Өзіңе назар аудар, Леуітті тастама жер бетінде өмір сүретін барлық уақытыңда.

Егер Жаратқан Ие сенің Құдайың сенің шекараларыңды кеңейтсе, дәл сөйлегеніндей саған, және сен: Мен ет жеймін десең, егер жаның ет жегісі келсе, онда жаныңның барлық тілегімен ет же. Егер бірақ сенің орның алыс болса, қайсысын Жаратқан Ие Құдайың сонда Өз атауын шақыруға таңдайды, онда сен сиырларыңнан және қойларыңнан, қайсыларын Құдай саған береді, мен саған бұйырған тәсіл бойынша шалшы, және өз қалаларыңда жаныңның құмарлығы бойынша жейсің. Газель мен бұғы қалай желеді, солай сен де оны же, сендегі арам адам да, таза адам да сол сияқты жейді. Қанды жемеуге қатты назар аудар, себебі қан оның жаны болып табылады, жан еттермен бірге жеуге болмайды. Жемейсіздер, оны жерге су сияқты төгесіздер. Оны жемейсің, осылай саған және сенен кейін сенің ұлдарыңа жақсы болады, егер сенің Құдайың Иеміздің алдында жақсы және ұнамды нәрсені істесең. Тек қасиетті нәрселерің егер саған болса, және дұғаларыңды алып, сол орынға келесің, қайсысын Жаратқан Құдайың өз атын сонда шақыру үшін таңдайды. Және сен өз түгелдей өртелетін құрбандықтарыңды жасайсың, етті Иеміз Құдайыңның құрбандық үстеліне шығарасың, ал құрбандықтарыңның қанын Иеміз Құдайыңның құрбандық үстелінің табанына төгесің, ал етті жейсің. Сақта және тыңда, сен барлық сөздерді орындайсың, мен саған бұйырамын, осылай саған және сенің ұлдарыңа мәңгілік жақсы болады, егер сен ұнамды және жақсыны Иеміз Құдайыңның алдында жасасаң.

Егер Жаратқан Ие Құдайың сенің ұлттарды жойса, кімдердің жеріне сен сонда мұралау үшін кіресің, сенің бетіңнен, және сен оны иемденсең, және олардың жерінде тұрсаң, Өзіңе назар аудар, олар сенің бетіңнен жойылғаннан кейін оларға ізін қуу үшін іздестірме, айта: Осы ұлттар өз құдайларына қалай жасайды? Мен де солай жасаймын. Сенің Құдайыңа осылай жасамайсың, өйткені Иеміз жек көрген жиіркенішті нәрселерді олар өз құдайларына жасады, себебі олар өз ұлдары мен қыздарын отта өз құдайларына күйдіреді.

13

Барлық сөзді, қайсысын мен сендерге бүгін бұйырамын, осыны сақтап орындауың керек, оған ештеңе қоспайсың және одан ештеңе аламайсың.

Егер сенде пайғамбар немесе түс көруші пайда болса және саған белгі немесе ғажайып нышан берсе, және егер сол белгі немесе ғажайып белгі келсе, ол саған айтып сөйледі, айтып: барайық және басқа құдайларға қызмет етейік, оларды сендер білмейсіңдер, Сіздер сол пайғамбардың немесе сол түс көрушінің сөздерін тыңдамайсыздар, себебі сіздердің Жаратқан Құдайларың сіздерді сынайды, сіздер Құдайларыңды бүкіл жүрегіңізден және бүкіл жаныңыздан сүйетініңізді білу үшін. Сендердің Құдайларың Иеміздің артынан жүріңдер, және осыдан қорқыңдар, және оның

дауысын тыңдаңдар, және оған жабысыңдар. Және сол пайғамбар немесе сол түс көруші өлетін болады, өйткені ол сені Иеміз сенің Құдайыңнан адастыру үшін сөйледі, сені Мысыр жерінен шығарған, сені құлдықтан құтқарған, сені Иеміз сенің Құдайың саған жүруге бұйырған жолдан қуу үшін, және сендер зұлымды өздеріңнен жоятын боласыңдар.

Егер сені аға әкеңнен немесе анаңнан, немесе ұлың, немесе қызың, немесе құшағыңдағы әйеліңе, немесе жаныңдай тең досың жасырын шақырып: Барайық және басқа құдайларға қызмет етейік, кімдерді сен де, әкелерің де білмеген деп айтса, сендердің айналасындағы ұлттардың құдайларынан, саған жақын немесе сенен алыс, жердің бір ұшынан жердің екінші ұшына дейін, Сен оған келіспейсің және оның сөзін тыңдамайсың, сенің көзің оған аямайды, сен оған құмартпайсың және оны жасырмайсың. Жариялай отырып, оның туралы жариялайсың, және оны өлтіру үшін алдымен сенің қолдарың оның үстінде болады, ал халықтың барлық қолдары соңында болады. Және олар оны тастармен атып өлтіреді, және ол өледі, себебі ол сені Жаратқан Құдайыңнан бұруға тырысты, сені Мысыр жерінен, құлдық үйінен шығарған Құдайыңнан. Және бүкіл Израиль естіп, қорқады, және сендердің арандарыңда осы зұлым сөзге сәйкес тағы істеуге қоспайды.

Егер сен өз қалаларыңның бірінде, Жаратушы Құдайың

саған сонда тұруға беретін қалаларыңның бірінде айтушыларды есітсең, Сіздердің арасыңыздан заңсыз адамдар шықты және олар өз жерлерінің барлық тұрғындарын адастырды, айта: Барайық және сіздер білмеген басқа құдайларға қызмет етейік. және керілістер мен сұрақтар, және өте мұқият іздейсіз, және міне, сөз анық шын болды, бұл жиркеніш сізде болды, Жою арқылы сен жояды барлық тұрғындарды сол жерде қылышпен өлтіру арқылы, қарғыспен сендер қарғайсыңдар оны және онда бар барлық нәрсені. Және оның барлық олжасын оның көшелеріне жинайсың, және қаланы отпен өртейсің, және оның барлық олжасын бүкіл халықпен бірге сенің Жаратқан Иең Құдайдың алдында, және ол мәңгілікке тұрғынсыз болады, ол тағы қайта салынбайды. Және сенің қолыңда арналған заттан ештеңе жабыспасын, осылай Жаратқан өзінің қаһарынан қайтсын, және саған мейірім берсін, және саған мейірім көрсетсін, және сені көбейтсін, сенің әкелеріңе ант еткендей. Егер сен Жаратқан Құдайыңның дауысын есітсең, оның бұйрықтарын сақтасаң, қаншасын мен саған бүгін бұйырамын, Жаратқан Құдайыңның алдында жақсы және ұнамды нәрсені істесең.

14

Сіздер Иеміздің Құдайыңыздың ұлдарысыздар, өлікке байланысты көздеріңіздің арасына таздық салмайсыздар. Өйткені сен Жаратқан Құдайыңа қасиетті халықсың, және

Жаратқан Құдайың сені таңдады, сен Оған жер бетіндегі барлық ұлттардың арасынан қымбат меншік халық болу үшін. Сіздер ешбір жиіркенішті нәрсені жемеуіңіз керек. Бұлар мал, оларды сендер жейсіңдер: бұзауды сиырлардан, қозыды қойлардан және лақты ешкілерден. Бұғы, газель, пығарг, орикс және керік. Барлық малдың ішінде тұяғы жарық, екі тұяқты тырнақтары бар және кейіс қайтаратын жануарларды жейсіңдер. Және мыналарды жемейсіңдер: кеміруді кері қайтаратын, тұяқтары жарылған және тырнақтары бар жануарлардан – түйені, қоянды және тасбақаны, себебі олар кеміруді кері қайтарады, бірақ тұяқтары жарылмаған, бұлар сендер үшін арам болып табылады. Және шошқаны, себебі бұл тұяқты бөледі және тұяқтың жарықтарын жарады, бірақ бұл кеміруді кеміремейді, арам бұл сендерге. Олардың еттерінен жемейсіңдер, олардың өлектеріне ұстамайсыңдар.

Және мыналарды жейсіздер судағы барлық жануарлардан: барлығын, қанша болса оларда жүзбеқанаттары мен қабыршақтары бар, жейсіздер. Және оларда қанаттары мен қабықтары жоқ барлығын жемеңдер, олар сендер үшін арам болып табылады. Барлық таза құстарды жеуге болады. Және осыларды жемейсіздер олардан: қыранды, және грифонды, және балық қыранды, және қыранды, және қыршығаны, және оған ұқсастарды, және торғайды, және үкіні, және шағаланы, және қаңқылды, және аққуды, және ибисті, және қарақұстанды, және қыранды, және оған ұқсастарды, және өпөпөні, және түнгі қарғаны, және

пеликанды, және шағаланы, және оған ұқсастарды, және қызғылт су тауығын, және жарқанатты. Құстардың барлық жорғалаушылары сендер үшін арам болып табылады, оларды жемеуіңдер керек. Барлық таза құсты жеуге болады. Барлық өлексені жемейсіңдер, сенің қалаларыңда тұратын жатақшыға берілетін болады және ол жейді, немесе бөтенге сатасың, себебі сен Иең Құдайыңа қасиетті халықсың. Қозыны анасының сүтінде қайнатпайсың.

Тұқымыңның барлық өнімінің оныншы бөлігін аласың, егістігіңнің өнімін жыл сайын. Және сен оны сол жерде жейсің, қай жерде Жаратқан Ие сенің Құдайың өз атын шақыруды таңдаса, сонда сендер астығыңның, шарабыңның және майыңның оннан бір бөлігін, өгіздеріңнің және қойларыңның тұңғыш туғандарын әкелесіңдер, сонда сен Жаратқан Иені, сенің Құдайыңды барлық күндерде қорқуды үйренесің. Егер жол сенен алыс болса және оларды ұсынуға қабілетті болмасаң, себебі сенен алыс орын, қайсысын Жаратқан Иеміз Құдайың өз атын сонда шақыруға таңдаса, себебі Жаратқан Иеміз Құдайың сені батасын берер, Және оларды күміске сатасың, және күмісті қолыңа аласың, және Жаратқан Ие Құдайың таңдайтын орынға барасың. Және сен күмісті жаның тілеген барлық нәрсеге жұмсайсың: сиырларға немесе қойларға, немесе шарапқа немесе қатты сусынға, немесе жаның тілеген кез келген нәрсеге, және сонда Иеміз Құдайыңның алдында жейсің, және сен мен үй-ішің қуанасыңдар. және сенің қалаларыңдағы Леуіт, себебі оған

сенімен бірге үлесі де, мұрасы да жоқ.

Үш жылдан кейін сен өнімдеріңнің барлық оннан бір бөлігін шығарасың, сол жылы оны өз қалаларыңа қоясың. Және леуіт келеді, себебі оның сенімен бірге үлесі де, мұрасы да жоқ, және жат жүрген адам, және жетім, және сенің қалаларыңдағы жесір келеді, және олар жеп тояды, осы үшін Жаратқан Құдайың сені барлық істеріңде, қайсысын істесең де, жарылқасын.

15

Жеті жыл сайын босату жасайсың. Және осылай босату туралы бұйрық: сен өзіңе тиісті барлық қарызды босатасың, қай көршің саған қарыз, және ағаңнан талап етпейсің, себебі Иең Құдайыңа босату жарияланған. Бөтен адамнан қанша болса да талап ете аласың, бірақ туысыңның қарызын кешіресің. Өйткені сенде жетіспейтін болмайды, себебі Жаратқан Ие Құдайың сені батасын бере отырып батасын береді сол жерде, ол жерді Жаратқан Ие Құдайың саған үлес арқылы мұралау үшін береді.

Егер сіздер Жараушы Құдайларыңның дауысын тыңдап, мен бүгін саған бұйырған осы барлық бұйрықтарды сақтап, орындасаңыз, себебі Жаратқан Ие сенің Құдайың саған батасын берді, сол тәсілмен айтқандай саған, және сен көптеген ұлттарға қарыз бересің, бірақ сен қарыз

алмайсың, және сен көптеген ұлттарға билік етесің, бірақ олар саған билік етпейді.

Егер сенде сенің ағайындарыңның бірінен жетіспейтін адам пайда болса, сенің қалаларыңның бірінде, Жаратқан Иеміз Құдайың саған беретін жерде, сенің жүрегіңді қатайтпайсың және мұқтаж ағайыныңнан қолыңды жаппайсың. Қолдарыңды оған ашасың, және оған қарыз бересің, қанша қажет етсе, сол қажеттілігіне қарай. Өзіңе назар аудар, жүрегіңде жасырын заңсыздық сөз болмасын, айтушы: Жетінші жыл, босату жылы жақындайды, және көзің ағаң мұқтажға жаман болады, және оған бермейсің, және ол сенің туралы Жаратқанға айқайлайды, және сенде үлкен күнә болады. Оған беріп, сен береді, және оған қанша қажет болса, сол қаншама қарыз береді, өйткені ол мұқтаж, және оған берген кезде жүрегің қайғырмайды, себебі осы сөз үшін сені Жаратқан Құдайың барлық істеріңде және қолыңды қойған барлық жерде жарылқайды. Өйткені сенің жеріңнен мұқтаж адам ешқашан жоғалмайды, сондықтан мен саған осы сөзді орындауды бұйырамын, айта отырып: сенің жеріңде тұратын кедей ағаңа және мұқтаж адамға қолыңды ашасың.

Егер саған ағаң еврей немесе еврей әйелі сатылса, ол саған алты жыл қызмет етеді, ал жетінші жылы оны өзіңнен еркін жібересің. Оны өзіңнен еркін жіберген кезде, оны бос қолмен жібермейсің. Азық-түлікпен азықтандырасың оны өз қойларыңнан, және өз ұныңнан, және өз шарабыңнан,

Жаратқан иесі Құдайың сені батасын берген сияқты, оған берерсің.

Және есіңе түсіреді сен, өйткені қызметші болдың Мысыр жерінде, және құтқарды сені Жаратқан Құдай сенің сол жерден, осы себепті мен саған бұйырамын осы сөзді орындауды. Егер ол саған: Мен сенен кетпеймін деп айтса, себебі ол сені және сенің үйіңді сүйген, өйткені оған сенің жаныңда жақсы. Және сен бізеуді алып, оның құлағын есікке тесесің, сонда ол саған мәңгілік қызметші болады, ал сенің қызметшіңе де сол сияқты істейсің. Сенің алдыңда олардың еркін болып жіберілуі қатал болмайды, себебі ол саған алты жыл жалдамалы жұмысшының жылдық жалақысын қызмет етті, және Жаратқан Иең Құдайың сені барлық істейтін ісіңде батасын береді.

Сенің сиырларыңда және қойларыңда туылған барлық тұңғыш туған еркектерді Жаратқан Ие Құдайыңа қасиетті етесің, сенің тұңғыш туған бұзауыңмен жұмыс істемейсің және сенің қойларыңның тұңғыш туғандарын қырқпайсың. Жараткан алдында оны жыл сайын жейсің сенің Құдайың Жараткан таңдайтын жерде, сен және сенің үйің. Егер онда ақау болса, ақсақ немесе соқыр, жаман ақау болса, оны Жаратқан Құдайыңа құрбандыққа шалмайсың.

Сенің қалаларыңда оны жейсің, сенде арам адам және таза адам сол сияқты жейді газель немесе бұғы сияқты. Тек қанды жемейсіңдер, оны жерге су сияқты төгесіңдер.

16

Жастар айын сақта және Иеге, сенің Құдайыңа өту мейрамын жаса, себебі жастар айында Мысырдан түнде шықтың. Және сен Жаратқан Ие Құдайыңа пасха құрбандығын шаласың – қойлар мен өгіздерді сол орында, егер Жаратқан Ие Құдайың оны таңдаса, өз атын сонда аталуға. Оның үстінде ашытқы жемейсің, жеті күн оның үстінде ашытқысыз нан, қасірет нанын жейсің, себебі Мысырдан ұмтылыста шықтыңдар, Мысыр жерінен шығу күніңді өміріңнің барлық күндерінде есте сақтау үшін. Жеті күн бойы сенің барлық шекараларыңда ашытқы көрінбейді, және бірінші күні кешке құрбандық шалған еттеріңнен таңға дейін ештеңе қалмайды. Сен өз қалаларыңның ешқайсысында, Жаратқан Иең Құдайың саған беретін қалаларда, пасханы құрбандыққа шала алмайсың. Бірақ сол орынға, қайсысын таңдайды Жаратушы Құдай сенің, атын оның шақырылуға сонда, құтқарылуды шалшың кешке, күн батысқа қарай, сол уақытта шықтың Мысырдан. Және сен пісіресің және қуырасың және жейсің сол орында, егер Жаратқан ие Құдайың оны таңдаса, және таңертең қайтасың және үйлеріңе келесің. Алты күн ашытқысыз нан жейсің, ал жетінші күні сенің Жаратқан Иеңе Құдайыңа арналған шығу мерекесі болады, сол күні ешқандай жұмыс істемейсің, тек жанға қажетті нәрсе ғана істелінеді.

Жеті апта санайсың өзің үшін, орағыңды егінге қойғаннан бастап жеті апта санай бастайсың. Және сен Жаратқан Құдайыңа апталар мейрамын жасайсың, қолың қаншалықты күшті болса, Жаратқан Құдайың қанша берсе, сонша.

Және сен Иеміз Құдайыңның алдында қуанасың, сен және сенің ұлың, және сенің қызың, сенің қызметшің, және сенің қызметшісі, және Леуілік, және жат жұрттық, және жетім, және сіздің арасыңдағы жесір, сол орында, егер Иеміз Құдайың оны таңдаса, сонда өзінің атын шақыру үшін.

Және сен Мысыр жерінде қызметші болғаныңды есіңе түсіресің, және осы бұйрықтарды сақтап, орындайсың. Шатырлар мейрамын жеті күн бойы өзің үшін жасайсың, астық қырманыңнан және теңбіліңнен жинағанда. Және сен өз мерекеңде қуанасың, сен және сенің ұлың, және сенің қызың, сенің құлың, және сенің қызметшің, және леуілік, және жат жүрген, және жетім, және сенің қалаларыңда тұрған жесір. Жеті күн мейрам өткізесің сенің Құдайың Жаратқанға сол орында, қайсысын таңдаса сенің Құдайың Жаратқан өзіне, егер сені сенің Құдайың Жаратқан бата берсе барлық өніміңде және қолдарыңның барлық ісінде, онда қуанышты боласың.

Жылына үш рет сенің барлық еркектерің Жаратқан Құдайыңның алдында көрінеді сол орында, оны Жаратқан таңдаса, ашытқысыз нан мерекесінде, және апталар

мерекесінде, және шатырлар мерекесінде; Жаратқан Құдайыңның алдында бос қолмен көрінбейсің. Әрқайсысы өз қолдарыңның күші бойынша, Иеміз Құдайың саған берген батасы бойынша.

Судьялар мен хатшыларды өз қалаларыңда тағайындайсың, қайсыларды Жаратқан Ие Құдайың саған рулар бойынша береді, және олар халықты әділ сотпен сотқа тартады. Олар сотты бұрмаламайды және сыйлық алмайды, өйткені сыйлықтар даналардың көздерін соқырландырады және әділдердің сөздерін жояды. Әділ түрде әділді қуалайсың, сонда өмір сүресіңдер және кіріп, Жаратқан Ие Құдайың саған беретін жерді мұралайсыңдар.

Өз Құдайыңның құрбандық үстелінің жанында өзіңе арай отырғызбайсың, өзіңе ешқандай ағаш орнатпайсың. Сенің Құдайың Жаратушы жек көрген бағананы өзіңе орнатпайсың.

17

Сенің Жаратқан Иең Құдайыңа ақауы бар, кез келген жаман белгісі бар бұзауды немесе қойды құрбандыққа шалмайсың, өйткені бұл сенің Жаратқан Иең Құдайыңа жиіркенішті.

Егер сенің қалаларыңның бірінде, қайсысын Жаратқан Иең

Құдайың саған береді, Жаратқан Иең Құдайыңның алдында жаман іс жасайтын, оның келісімін бұзатын адам немесе әйел табылса, және келіп, басқа құдайларға қызмет етсін, және оларға табынсын, күнге, немесе айға, немесе аспан әлемінен барлығына, қайсысын саған бұйырмады, және саған хабарланса және өте мұқият іздестіресің, және міне, шынымен сөз болды, бұл жиіркеніш Исраилда болды, Және сол адамды немесе сол әйелді шығарып, оларды тастармен атқылайсыңдар, сонда олар өледі. Екі куәгердің немесе үш куәгердің айғағы бойынша өледі, өлетін адам бір куәгердің айғағы бойынша өлмейді. Және куәгерлердің қолы оған бірінші болып өлім жазасын орындау үшін үстінде болады, және халықтың қолы соңғы болып, және сіздер зұлымды өздеріннің арасыннан аластатасыңдар.

Егер бірақ сенен сөз сотта әлсіреп қалса: қан мен қан арасында, сот пен сот арасында, жұқпа мен жұқпа арасында, дау мен дау арасында – сіздердің қалаларыңыздағы сот сөздері, онда тұрып, сенің Жаратқан Ие Құдайың сонда таңдайтын орынға шығасың. Және сен діни қызметкерлер Леуіліктерге және сол күндерде болатын сот төрешісіне барасың, және олар іздеп тапқаннан кейін саған сот шешімін жариялайды. Және сен олар саған хабарлайтын іс бойынша істейсің сол орыннан, егер Жаратқан Құдайың таңдаса, және саған белгіленген барлығын орындауды сақтайсың. Заң бойынша және олар саған айтатын үкім бойынша жасайсың, олар саған хабарлайтын сөзден оңға да, солға да ауытқымайсың.

Және егер адам тәкаббырлықпен жасап, сенің Құдайың Иеміздің атына қызмет етуге тұрған діни қызметкерге немесе сол күндерде болатын сотшыға бағынбаса, сол адам өледі, және сен жаманды Исраилден аластайсың. Және барлық халық естігеннен кейін қорқады және бұдан былай құдайсыздық жасамайды.

Егер сен Жаратқан Ие Құдайың саған беретін жерге кіріп, оны мұралап, онда тұрып, Менің айналамдағы қалған ұлттар сияқты өзіме билеуші тағайындаймын десең, Тағайындай отырып, өзіңе билеуші қоясың, кімді Жаратқан Ие Құдай таңдаса, туыстарыңнан өзіңе билеуші қоясың, өзіңе бөтен адамды қоюға мүмкін болмайсың, себебі ол сенің туысың емес. Себебі ол өзіне жылқы көбейтпейді және халықты Мысырға қайтармайды, сондықтан ол өзіне жылқы көбейтпес үшін, ал Жаратқан Ие айтты: сендер осы жолмен тағы қайтпайсыңдар. Және ол өзіне әйелдерді көбейтпейді, оның жүрегі ауыспас үшін, және күміс пен алтынды өзіне өте көбейтпейді.

Және ол өз билігінің тағына отырғанда, Леуілік діни қызметкерлерден осы заңның екінші нұсқасын өзіне кітапқа жазады, және ол онымен бірге болады, және ол оны өмірінің барлық күндерінде оқиды, осы арқылы ол сенің Иеің Құдайыңнан қорқуды үйренеді, және осы барлық бұйрықтарды сақтауды, және осы ережелерді орындауды үйренеді, сондықтан оның жүрегі өз бауырларынан көтерілмес үшін, сондықтан бұйрықтардан оңға немесе

солға бұзбас үшін, сондықтан өз билігінде ұзақ өмір сүрер үшін, өзі және оның ұлдары Исраил ұлдарының арасында

18

Діни қызметшілер Леуілілерге, бүкіл Леуі тайпасына Исраилмен бірге үлес және үлес болмайды. Иеміздің ұсыныстары олардың үлесі, оларды жейді. Үлес болмайды оларға олардың ағалары арасында, Жаратқан Ие өзі оның үлесі, сол сияқты Ол оған айтты. Және бұл діни қызметкерлердің үкімі халықтан, құрбандық шалушылардан алынатын құрбандықтар туралы: егер бұзау болса да, егер қой болса да, сен иықты діни қызметкерге беруің керек, және жақтарды, және асқазанды. Және сенің бидайыңның бірінші жемістерін, және сенің шарабыңның, және сенің майыңның, және сенің қойларыңның қырқымдарының бірінші жемісін оған бересің. Себебі оны Жаратқан Ие сенің бүкіл рулардан таңдады, Жаратқан Ие Құдайдың алдында тұру үшін, қызмет ету және оның атына батасын беру үшін, өзі және оның ұлдары Исраил ұлдарының ішінде.

Егер леуіт Исраилдың барлық ұлдарының қалаларының бірінен, қайда өзі тұрады, келіп жетсе, оның жаны қалағандықтан, ол таңдайтын орынға, Ол өзінің Құдайы Жараушының атына қызмет етеді, дәл сол сияқты оның барлық ағалары Леуіліктер, сенің Құдайың Жараушының

алдында сонда тұрғандар. Ол бөлінген үлесті жейді, отбасылық сатудан басқа. Егер сен Жаратқан ие Құдайың саған беретін жерге кірсең, сол ұлттардың жиіркенішті нәрселерін жасауды үйренбейсің.

Сенде табылмайды өз ұлын және өз қызын отта тазартушы, болжам айтушы, белгілерді түсіндіруші және құс ұшуын бақылаушы, сиқырмен айналысушы. Сиқырлы ән айтып, сиқырлы сөз айтатын, медиум және белгілерді түсіндіруші, өлілерге сұрау салушы. Өйткені сенің Құдайың Жаратқанға жиіркенішті нәрсе болып табылады осыларды істейтін барлық адам, себебі осы жиіркенішті нәрселердің салдарынан Жаратқан оларды сенің алдыңнан жояды. Сен өз Жаратқан Иең Құдайдың алдында мінсіз боласың. Өйткені бұл ұлттар, оларды сен иеліктен шығарасың, олар ырымдарды және болжамдарды тыңдайды, ал саған Жаратқан ие Құдайың осылай бермеді.

Пайғамбарды сенің ағайындарыңнан, мен сияқты, саған Жаратқан Ие Құдайың көтереді, оны тыңдайсыңдар. Сенің Құдайың Иеміздің қасынан Хоребте жиналыс күнінде сұраған барлық нәрселеріңе сәйкес, айта отырып: Біз сенің Құдайың Иеміздің дауысын тағы естуге қоспаймыз, және осы ұлы отты тағы көрмейміз, әйтпесе өлеміз. Және Иеміз маған айтты: олар саған айтқандарының барлығы дұрыс. Мен оларға олардың ағайындарынан сен сияқты пайғамбар көтеремін, және оның аузына сөздерімді саламын, және мен оған не бұйырсам, сол бойынша ол

оларға сөйлейді. Және егер адам сол пайғамбардың менің атым үстінде айтатын барлық сөздерін тыңдамаса, мен оны жазалаймын. Тек пайғамбар, кім менің атымнан сөйлеуге бұйырмаған сөзімді құдайсыздық жасап айтса, және кім басқа құдайлардың атынан сөйлесе, сол пайғамбар өледі. Егер сен жүрегіңде: Біз Жаратқан Ие сөйлемеген сөзді қалай білеміз? десең; Егер сол пайғамбар Жаратқанның атымен не айтса да, ол болмаса және орындалмаса, бұл сөзді Жаратқан айтпаған, сол пайғамбар құдайсыздықпен сөйлеген, оны қорықпаңдар.

19

Егер Жаратқан Иеміз сенің Құдайың ұлттарды жояды, қайсы Құдай саған жерді береді, және сендер оларды мұралайсыңдар, және олардың қалаларында және олардың үйлерінде тұрасыңдар, Үш қаланы өзіңе бөлесің сенің жеріңнің ортасында, қайсысын Жаратқан иесі Құдайың саған береді. Саған жолды қарастыр және сенің жеріңнің шекараларын үш бөлікке бөлесің, қайсысын саған Жаратқан Құдайың бөледі, және ол барлық өлтірушіге баспана болады. Бұл кісі өлтірушінің бұйрығы болады, кім сонда қашып барып өмір сүреді: кім өзінің көршісін білмей ұрады, және бұл оны кеше мен бұрын жек көрмеген. Және егер кім көршісімен бірге орманға ағаш жинауға кірсе, және ағашты кесіп жатқанда оның қолы балтамен сырғанап кетсе, және темір ағаштан түсіп көршісіне тисе,

және ол өлсе, бұл адам осы қалалардың біріне қашып барып, өмір сүреді. Сондықтан қан кек алушы қызған жүрекпен өлтірген адамның артынан қумасын, және егер жол ұзағырақ болса, оны жетіп алып, оның жанын ұрмасын, ал осыған өлім үкімі жоқ, себебі ол оны кеше де, үшінші күні де бұрын жақсы көрмейтін болған жоқ. Осы себепті мен саған мынаны бұйырамын: үш қаланы өзіңе бөліп ал.

Егер Жаратқан Иеміз сенің Құдайың сенің шекараларыңды кеңейтсе, сенің аталарыңа ант еткен әдісімен, және Жаратқан Иеміз саған сенің аталарыңа беруге айтқан барлық жерді берсе, Егер сен бүгін мен саған бұйырып отырған осы барлық бұйрықтарды орындауды естісең, Жаратқан Құдайыңды сүюді, оның барлық жолдарымен барлық күндер жүруді орындасаң, өзіңе осы үш қалаға қарай тағы үш қала қосасың. Және кінәсіз қан төгілмейді сенің Құдайың Жаратқан Ие саған мұра ретінде беретін жерде, және сен қанға кінәлі болмайсың.

Егер сенде көршісін жек көретін адам болса, және оған тұзақ құрса, және оның үстіне шабуыл жасаса, және оның жанын ұрса, және ол өлсе, және осы қалалардың біреуіне қашса, Және оның қаласының ақсақалдар кеңесі жібереді, және олар оны сол жерден алады, және олар оны қан туыстарының қолдарына береді, және ол өледі. Көзің оған аямайды, және күнәсіз қанды Исраилден тазалайсың, және саған жақсы болады.

Көршіңнің шекараларын жылжытпайсың, оларды аталарың қойған мұрада, сен мұраға алған жерде, Жаратушы Құдайың саған үлеспен беретін. Бір куә адамға қарсы барлық әділетсіздік бойынша, барлық күнә бойынша және барлық күнә бойынша, егер ол күнә жасаса, куәлік беру үшін қалмайды. Екі куәнің айтуы бойынша және үш куәнің айтуы бойынша барлық сөз бекітіледі. Егер әділетсіз куәгер адамға қарсы тұрып, оның құдайсыздығын айтса, Және екі адам, олардың арасында дау бар, Иеміздің алдында, діни қызметкерлердің алдында және сол күндерде болатын судьялардың алдында тұрады. Және судьялар дәл тексеруі керек, және міне, әділетсіз куә әділетсіз куәлік берді, оның ағасына қарсы тұрды. Және сіздер оған сол тәсілмен істейсіздер, қалай ол өз туысына қарсы зұлымдық жасауды ойластырды, және сіздер зұлымдықты өздеріңнен аластайсыздар. Және қалғандар естіп қорқады, және олар бұдан былай сендердің арандарыңда осы зұлым іске сәйкес істеуді қайталамайды. Сенің көзің оған аямайды: жан орнына жан, көз орнына көз, тіс орнына тіс, қол орнына қол, аяқ орнына аяқ.

20

Егер сен жауларыңа қарсы соғысқа шықсаң және жылқы мен мінуші және өзіңнен көп халық көрсең, олардан қорықпа, себебі сенің Құдайың Жаратқан Ие сенімен бірге, Ол сені Мысыр жерінен шығарған. Және соғысқа

жақындасқанда, діни қызметкер жақындап, халыққа сөйлейді. Және ол оларға айтады: Тыңда, Исраил! Сіздер бүгін өз жауларыңызға қарсы соғысқа барасыздар, жүректеріңіз әлсіремесін, қорқпаңыздар, сынбаңыздар және олардың бетінен бұрылмаңыздар. Өйткені Жаратушы сіздердің Құдайларыңыз сіздермен бірге алдыңнан жүреді, сіздердің жауларыңызбен соғысып, сіздерді құтқару үшін.

Және жазушылар халыққа сөйлейді, айта отырып: Кім сол адам жаңа үй салған, бірақ оны арнамаған? Ол жүріп кетсін және өз үйіне қайтсын, соғыста өлмесін, әйтпесе басқа адам оны арнайды. Және кім адам жүзім бағын отырғызып, одан қуанбаған? Ол жүріп, өз үйіне қайтсын, соғыста өлмесін, және басқа адам одан қуанады. Қандай адам әйелмен ұйықталған, бірақ оны алмаған? Ол барып өз үйіне қайтсын, соғыста өлмесін, әйтпесе басқа адам оны алады. Және жазушылар халыққа сөйлеуді жалғастырады және айтады: Кім адам қорқатын және жүрегі қорқақ? Жүрсін және өз үйіне қайтсын, сондықтан ол өз туысқанының жүрегін өзінікі сияқты қорқақ етпесін. Және жазушылар халыққа сөйлеуді тоқтатқан кезде, олар халықты бастап жүретін әскер басшыларын тағайындайды.

Егер сен қаланы шабуылдау үшін жақындасаң, онда алдымен оларды бейбітшілікпен шақыр. Егер олар саған бейбіт жауап берсе және саған ашса, онда табылған барлық халық саған салық төушілер және сенің бағынышты болады. Егер олар саған бағынбаса және саған қарсы соғыс

жасаса, оны қоршайсың. дейін Жаратқан Ие Құдайың оны саған қолдарыңа берсін, және оның барлық еркектерін семсермен өлтіресің. Тек әйелдер мен жүк-мүліктен басқа, барлық малды, қалада бар болған барлық нәрсені және барлық олжаны өзіңе тонайсың, және Жаратқан Ие Құдайың саған берген жауларыңның барлық олжасын жейсің. Осылай саған өте алыс жатқан барлық қалаларға жасайсың, бұл ұлттардың қалаларына емес. Олардың жерін мұралауға сенің Құдайың Иеміз саған береді. Барлық тыныс алатынды сақтап қалмайсыңдар. Бірақ оларды қарғысқа арнайсыңдар: Хеттілікті, Аморлықты, Қанахандықты, Перезілікті, Хивілікті, Ебустықты және Гергесілікті, Жаратқан Ие Құдайың саған бұйырған тәсілмен. Олар өз құдайларына жасаған барлық жиіркенішті істерін сендерге үйретіп, сендерді Иеміз Құдайларыңның алдында күнәға батырмас үшін.

Егер бір қаланы көп күндер қоршап, оны басып алу үшін соғыс жүргізсең, оның ағаштарын жоймайсың, олардың үстіне темір салып; бірақ одан жейсің, оны кеспейсің. Дала ішіндегі ағаш адам ба, сенің алдыңнан қоршауға кіру үшін? Бірақ сен білетін ағашты, өйткені ол жеміс бермейтін болып табылады, осыны сен жою боласың және кесіп тастайсың, және қамал жұмыстарын саласың сенге қарсы соғыс жасайтын қаланың үстіне, ол берілгенге дейін.

21

Егер жерде жараланған адам табылса, ол жерде Жаратқан Ие Құдайың саған мұралауға береді, жазықта құлаған, және олар соққан адамды білмесе, Сенің кеңесің және сенің судьяларың шығады және өлтірілген адамның айналасындағы қалаларға дейін өлшейді. Және жаралы адамға жақын орналасқан қала болады, және сол қаланың ақсақалдар кеңесі мал арасынан бұзауды алады, қай жұмыс істемеген және бойынша тартпаған. Және сол қаланың ақсақалдар кеңесі бұзауды өрескел ойпатқа әкеледі, қай жерде жұмыс жасалмаған және егіс егілмейді, және олар бұзаудың мойнын сол ойпатта сындырады. Және леуілік діни қызметкерлер жақындайды, себебі оларды Жаратқан Ие Құдай Өзінің алдында тұру үшін және Оның атымен батасын беру үшін таңдады, және олардың ауызы бойынша барлық дау және барлық жұқпа шешіледі. Және сол қаланың барлық ақсақалдар кеңесі, жараланған адамға жақындаушылар, аңғарда мойны сынған бұзаудың басына қолдарын жуады. Және жауап берген олар айтады: Біздің қолдарымыз бұл қанды төкпеді, және біздің көздеріміз көрмеді. Мейірімді бол сенің халқыңа Исраилға, кімдерді құтқардың, Иеміз, осылай кінәсіз қан сенің халқыңда Исраилда болмасын, және оларға қан кешірілсін. Сен кінәсіз қанды өздеріңнен аласың, егер Құдайың Иеміздің алдында жақсы және ұнамды нәрсені істесең.

Егер сен жауларыңа қарсы соғысқа шығып, Жаратушы Құдайың оларды қолыңа берсе және олардың олжасын олжаласаң, және олжада әдемі пішінді әйелді көріп, оған

құмартып, оны өзіңе әйелге алсаң, және оны өз үйіңнің ішіне енгізесің, және оның басын қырасың, және оның тырнақтарын кесесің, Және сен оның тұтқындық киімдерін алып тастайсың, ол сенің үйіңде отырады және әкесі мен анасы үшін бір ай күндер жылайды, содан кейін сен оған кіресің және онымен бірге тұрасың, ол сенің әйелің болады.

Егер оны қаламасаң, оны еркін жіберіп саласың, ол күміске сатылмайды, оны қор санамайсың, себебі оны қорлаған едің.

Егер бірақ адамға екі әйел болса, олардың бірі сүйікті, ал бірі жек көрілген, және оған сүйікті де, жек көрілген де бала туса, және жек көрілгеннің тұңғыш ұлы болса, Және ол өз ұлдарына өз меншіктерін мұра ретінде бөлетін күні, сүйіктісінің ұлына тұңғыш құқықтарын беруге қабілетті болмайды, жек көрілгеннің тұңғыш ұлын елемей. Бірақ ол жек көрілген әйелдің тұңғыш туған ұлын мойындап, оған табылған барлық мүлкінен қос үлес беруі керек, себебі бұл оның балаларының бастауы болып табылады, және осыған тұңғыш туудың құқықтары тиесілі. Егер бірақ кейбіреуде ұл бағынбайтын және бүлдіруші болса, әкесінің дауысына және шешесінің дауысына бағынбайтын, және олар оны тәрбиелесе, және ол оларды тыңдамаса, Және оны әкесі мен анасы ұстап алып, оны өз қаласының ақсақалдар кеңесіне және сол жердің қақпасына шығарып әкелуі керек, Және олар өз қаласының ерлеріне айтады: Біздің бұл ұлымыз бағынбайды және қоздырады, біздің дауысымызға құлақ

аспайды, жалған ақша жасаушы, шарапты шамадан тыс ішеді. Және оның қаласының ерлері оны тастармен атып өлтіреді, және ол өледі, және сен зұлымды өздеріңнен аласың, және қалғандар естіп қорқады.

Егер біреуде өлім үкіміне лайық күнә болса және ол өлсе, және сіздер оны ағашқа іласаңдар, Оның денесі ағаш үстінде ұйықтамайды, бірақ сол күні оны жерлеумен жерлейсіңдер, себебі ағаш үстінде ілінген барлық адам Құдай арқылы қарғанған, және Иеміз Құдайың саған мұра ретінде беретін жерді арамдамаңдар.

22

Сенің ағаңның бұзауын немесе оның қойын жолда адасып жүргенін көріп, оларды елемей өтпе, оларды ағаңа қайтарып апар және оған қайтар. Егер сенің ағаң саған жақындамаса және оны білмесең, оны өз үйіңе жинайсың, және ол сенің ағаң оларды іздегенше сенде болады, және оған қайтарасың. Осылай оның есегіне жасайсың, және осылай оның киіміне жасайсың, және осылай ағаңның барлық жоғалған затына жасайсың, егер оның жанынан жоғалып, сен тапсаң, елемеуге болмайды. Сенің ағаңның есегі немесе оның бұзауы жолда құлап жатқанын көріп, оларды елемей өтпе, оларды онымен бірге көтеріп тұрғыз.

Әйел еркек киімін кимесін, еркек те әйел киімін кимесін,

өйткені мұны істейтіндердің бәрі сенің Иең Құдайыңа жиіркенішті. Егер сен жолда немесе кез келген ағаш үстінде не жер үстінде құстардың ұясын, балапандарын немесе жұмыртқаларын кездестірсең, ал ана балапандардың немесе жұмыртқалардың үстінде жатса, онда ананы балаларымен бірге алмайсың. Ананы жіберіп жібересің, ал балаларды өзіңе аласың, осылай саған жақсы болсын және ұзақ өмір сүресің.

Егер сен жаңа үй салсаң және сенің төбеңе қоршау жасасаң, сенің үйіңде өлтіру болмайды, егер біреу одан құлап түссе. Жүзімдігіңе әртүрлі тұқым себуге болмайды, сондықтан өнім және сен егетін тұқым жүзімдігіңнің өнімімен бірге киелі болмасын. Бұзау мен есекті бірге қосып жер жыртпа. Сен жүн мен зығырдан жасалған аралас киім киіп жүрмейсің. Бұралған жасайсың өзіңе төрт шеттерінің үстінде киімдеріңнің, егер оларды киінсең.

Егер біреу әйелді алып, онымен бірге тұрса, және оны жек көрсе және оған жалған сөздер қойып, оның атын жаманға шығарып, айтса: Мен осы әйелді алдым, және оған жақындағанда оның пәктігін таппадым, Және қыздың әкесі мен анасы алып, қыздың қыздық белгісін ақсақалдар кеңесіне қақпада шығарады. Және қыздың атасы ақсақалдар кеңесіне айтады: осы қызымды осы адамға әйелдікке бердім, және ол оны жек көріп. Қазір осы адам оған желеулік сөздер айтады, мынаны айтады: Мен сенің қызыңда құздықты таппадым, ал міне менің қызымның

құздығының дәлелдері. Олар киімді қала ақсақалдар кеңесінің алдында жайып көрсетеді. Және сол қаланың ақсақалдар кеңесі сол адамды алады және оған нұсқау береді. және оларға жүз сикл айыппұл салады, және жас әйелдің әкесіне береді, себебі ол Исраилдік пәк қыздың үстіне жаман ат шығарды, және ол оның әйелі болады, ол оны барлық уақытта жіберіп жібере алмайды.

Егер бірақ бұл сөз шындыққа негізделсе, және жас әйелдің қыздығы табылмаса, Және олар жас әйелді оның әкесінің үйінің есігіне шығарады, және оны тастармен таспен атады, және ол өледі, себебі Исраил ұлдарының арасында ақымақтық жасады, өз әкесінің үйінде жезөкшелік жасап, және сен жаманды олардың арасынан аластатасың.

Егер адам басқа еркекке үйленген әйелмен бірге ұйықтап жатқан табылса, екеуін де өлтіресіңдер: әйелмен бірге ұйықтап жатқан адамды және әйелді, және жаманды Исраилден аластатасың. Егер бірақ қызметші қыз адамға құда түскен болса, және адам оны қалада тауып онымен бірге жатса Сіздер екеуін де олардың қаласының қақпасына шығарасыздар, және олар тастармен атылып өледі, жас әйелді, себебі ол қалада айқайламады, және адамды, себебі ол көршісінің әйелін қорлады, және сіздер жаманды өздеріңнен аласыздар. Егер бірақ далада адам атастырылған қызметшіді тапса, және зорлап онымен жатса, онымен жатқанды ғана өлтіресіңдер. Және жас әйелге өлім күнәсі жоқ, сияқты егер адам көршісінің үстіне

көтеріліп тұрып, оның жанын өлтірсе, осылай бұл іс, себебі оны далада табылды, атастырылған жас әйел айқайлады, бірақ оған көмектесуші болмады.

Егер бірақ кімде-кім табады қызды, қай айттырылмаған, және зорлап жатады онымен, және табылды, Онымен бірге ұйықтаған адам жас әйелдің әкесіне елу екі драхма күміс береді, және ол оның әйелі болады, оны қорлағаны үшін оны барлық уақытта жіберуге қабілетті болмайды.

23

Адам өз әкесінің әйелін алмайды және өз әкесінің жабынын ашпайды.

Ұрылған немесе кесілген адам Иеміздің жиналысына кірмейді. Жезөкшеден туған адам Жаратқанның жиналысына кірмейді.

Аммонит және моабит Жаратқанның жиналысына кірмейді, және оныншы ұрпаққа дейін Жаратқанның жиналысына кірмейді, және мәңгілікке дейін, Олар сіздерді нан мен сумен жолда қарсы алмағандықтан, сіздер Мысырдан шыққан кезде, және олар сені қарғау үшін Месопотамиядан Беор ұлы Балаамды жалдағандықтан. Және сенің Құдайың Жаратқан Ие Балаамды тыңдағысы келмеді, және сенің Құдайың Жаратқан Ие қарғыстарды

батаға айналдырды, себебі сенің Құдайың Жаратқан Ие сені сүйді. Сен оларға бейбіт және пайдалы сөздерді ешқашан айтпайсың, барлық күндерің бойы мәңгілікке. Идумеялықты жек көрме, себебі ол сенің туысқаның, мысырлықты жек көрме, себебі сен оның жерінде қонақ болдың. Егер оларға ұлдар туылса, үшінші ұрпақта Иеміздің жиналысына кіреді.

Егер сен жауларыңа қарсы шығып, қоныстанатын болсаң, онда барлық жаман сөзден сақтан. Егер сенде түнде өзінің ағынынан таза болмайтын адам болса, ол лагерден сыртқа шығады және лагерге кірмейді. Және кешке қарай ол өз денесін сумен жуынады, және күн батқаннан кейін лагерьге кіреді. Және лагерьден тыс жерде саған орын болады, және сен сонда сыртқа шығасың. Және қазық белдігіңде болады, және сыртқа отырғанда онымен қазасың, әрі әкеліп ұятыңды жабасың. Өйткені Жаратқан Ие сенің Құдайың сенің лагеріңде жүреді, сені құтқару үшін және сенің жауыңды сенің алдыңа беру үшін, және сенің лагеріің қасиетті болады, және сенде ешқандай ұятсыз нәрсе көрінбейді, және Ол сенен бұрылып кетеді.

Жоқ берісің құлды иесіне оның, кім саған тіркелген иесінен оның. Ол сенімен бірге тұрады, сендердің арада өзіне ұнаған жерде тұрады, оны қысымдамайсың. Исраил қыздарының арасында жезөкше болмайды, және Исраил ұлдарының арасында жезөкшелік ететін болмайды, Исраил қыздарының арасында бастамашы болмайды, және Исраил

ұлдарының арасында бастама алатын болмайды. Сен жезөкшенің жалақысын және иттің айырбасын Иеміз Құдайыңның үйіне ешбір антқа әкелмейсің, себебі екеуі де Иеміз Құдайыңа жиіркеніш болып табылады.

Сен ағаңнан күміс өсімін, тамақ өсімін және қарыз берген кез келген нәрсенің өсімін алмайсың. Шетелдікке пайызбен қарыз бересің, бірақ өз ағаңа пайызбен қарыз бермейсің, сонда Жаратқан Ие, сенің Құдайың, сені барлық істеріңде жарылқасын сол жер үстінде, қайда сен кіріп, оны мұралайсың.

Егер сен Иеге, сенің Құдайыңа ант берсең, оны қайтаруды кешіктірмейсің, себебі Ие, сенің Құдайың, оны сенен іздеп іздейді, және бұл саған күнә болады. Егер сиынғың келмесе, онда сенде күнә жоқ. Ерініңнен шығатын нәрселерді сақтайсың және Жаратқан Құдайға антқа берген сыйлығыңды аузыңмен айтқандай істейсің.

Егер сен көршіңнің егініне кірсең және қолдарыңмен масақтарды жинасаң, бірақ орақты көршіңнің егініне салмайсың. Егер көршіңнің жүзімдігіне кірсең, жаның тоюға қанша жүзім жесең де жейсің, бірақ ыдысқа салмайсың.

24

Егер біреу әйелді алып, онымен бірге өмір сүрсе, және егер ол оның алдында қолдау таппаса, себебі онда ұятсыз нәрсе тапты, және оған ажырасу кітабын жазып, оның қолдарына береді, және оны өз үйінен жіберіп шығарады, және кетіп барып, басқа адамға тиесілі болса, Және соңғы ер оны жек көрсе, және оған ажырасу кітабын жазып, оның қолдарына берсе, және оны өз үйінен жіберіп жіберсе, және оны өзіне әйел етіп алған соңғы ер өлсе, Бұрынғы оны жіберген ерлі адам қайтып оны өзіне әйел етіп алуға қабілетті болмайды, ол ластанғаннан кейін, себебі бұл сенің Иеміздің Құдайыңның алдында жиіркенішті болып табылады, және сендер Иемін Құдайың саған мұра ретінде беретін жерді ластамайсыңдар.

Егер біреу жақында әйел алса, ол соғысқа шықпайды, және оған ешқандай іс салынбайды, ол өз үйінде кінәсіз болады, бір жыл өзі алған әйелін қуантады.

Тасты кепілге алмайсың, үсті тасты да алмайсың, себебі бұл жанды кепілге алады. Егер адам өзінің ағайындарының, Исраил ұлдарының арасынан жан ұрлап, оны езіп сатса ұсталса, сол ұры өледі, және сіздер жаманды өздеріңнен шығарасыңдар. Алпыс жұғымынан өзіңді сақта, Леуілік діни қызметкерлер сіздерге хабарлайтын барлық заңды орындауға өте мұқият бол, мен сіздерге бұйырған тәсілмен сақтаңыздар орындауға. Есте сақта, Жаратушы Құдайың Мариамға не істегенін жол кезінде, сендер Мысырдан шыққанда.

Егер сенің көршіңде қандай да бір қарыз болса, оның кепілдігін алу үшін сен оның үйіне кірмейсің. Сыртта тұрасың, ал қарызың бар адам саған кепілді сыртқа шығарып береді. Егер адам кедей болса, сен оның кепілдігінде жатпайсың. Төлеммен оның кепілін күн батысына қарай қайтарасың, және ол өз киімінде ұйықтайды, және ол сені жарылқайды, және бұл саған Иеміздің Құдайыңның алдында мейірімділік болады. Кедей және мұқтаж адамның жалақысын апармайсың, сенің бауырларыңнан немесе сенің қалаларыңда тұратын жатақтардан. Сол күні оның жалақысын қайтарасың, күн оның үстінде батпайды, себебі ол кедей және үмітті онда ұстайды, және ол сенің бойынша Иеге айқайлайды, және саған күнә болады. Әкелер балалары үшін өлмейді, және ұлдар әкелері үшін өлмейді, әрқайсысы өзінің күнәсінде өледі. Сен жат келгеннің, жетімнің және жесірдің сотын бұрмалауға жол бермейсің. Жесірдің киімін кепілге алмайсың, және есіңе түсіресің, себебі Мысыр жерінде қызметші болдың, және сені Жаратқан Ие Құдайың сол жерден құтқарды, сондықтан мен саған осы сөзді орындауды бұйырамын.

Егер сен өз өрісіңде орақ орып жатып, өрісіңде бір бауды ұмытып кетсең, оны алу үшін қайтып бармайсың, ол жатқа, жетімге және жесірге тиесілі болады, осы үшін Жаратқан Иең Құдайың сені қолдарыңның барлық істерінде бата берсін. Егер зәйтүн жинасаң, артыңда қалғанын жинау үшін қайта оралмайсың, ол бөтенге, жетімге және жесірге

тиесілі болады, және есіңе түсіресің, себебі сен Мысыр жерінде қызметші болдың, сондықтан мен саған осы сөзді орындауды бұйырамын. Егер сен жүзімдігіңді жинасаң, оны қайтадан жинамайсың, артында қалғаны бөтенге және жетімге және жесірге болады. Және есіңе түсіреді, сен Мысыр жерінде қызметші болдың, сондықтан мен саған бұл сөзді орындауды бұйырамын.

25

Егер адамдар арасында дау туындаса, және олар сотқа келсе, және олар соттаса, және әділді ақтаса, және құдайсызды айыптаса, Және егер құдайсыз соққыларға лайықты болса, оны сот берушілердің алдына түсіресің, және олар оны өз алдарында оның құдайсыздығына сәйкес қамшылайды. Және оны қырық соққымен соғады, артық қоспайды, егер осы соққылардан көбірек соғуға қосасың, ағаң сенің алдыңда масқараланады. Бидай сабан басып жатқан өгіздің аузын байламайсың.

Егер ағалар бірге тұрса, және олардың бірі өліп қалса, бірақ оған ұрпақ болмаса, қайтыс болғанның әйелі туыс емес еркекке тиесілі болмайды, оның күйеуінің ағасы оған кіріп, оны өзіне әйелдікке алады және онымен бірге тұрады. Және ол туатын бала қайтыс болғанның атынан тағайындалады, және оның аты Исраилден өшірілмейді.

Егер адам ағасының әйелін алуды қаламаса, онда әйел қақпаға, ақсақалдар кеңесіне барады және айтады: менің күйеуімнің ағасы өз ағасының атын Исраилде көтеруді қаламайды, менің күйеуімнің ағасы қаламады. Және оның қаласының ақсақалдар кеңесі оны шақырады, және оған айтады, және ол тұрып айтса: Мен оны алғым келмейді, Және оның ағасының әйелі ақсақалдар кеңесінің алдында жақындап келіп, оның бір аяғынан аяқ киімін шешеді, және оның бетіне түкіреді, және жауап беріп айтады: осылай жасайды адамға, кім өз ағасының үйін Исраилде салмайды. Және оның аты Израильде былай аталады: сандалын шешкеннің үйі.

Егер адамдар бір-бірімен ұрысса, адам өз ағасымен, және олардың біреуінің әйелі өз ерін ұрып жатқанның қолынан құтқару үшін жақындап, қолын созып оның ұялы мүшелерін ұстаса, Сен қолды кесіп тастайсың, көзің оған аяушылық етпейді.

Сенің сөмкеңде үлкен немесе кіші екі түрлі салмақ болмайды. Сенің үйіңде үлкен немесе кіші екі түрлі өлшем болмайды. Салмағың шынайы және әділ болсын саған, және өлшеміің шынайы және әділ болсын саған, сонда ұзақ өмір сүресің жер бетінде, қайсысын Жаратқан Иесі Құдайың саған мұра ретінде береді. Өйткені сенің Иең Құдайыңа осылардың бәрін істейтін, әділетсіздік жасайтын әрбір адам жиіркенішті.

Есте сақта, Амалек саған жолда не істегенін, сен Мысыр жерінен шығып бара жатқанда. қалай ол саған жолда қарсы тұрды және сенің артқы күзетіңді кесіп тастады, сенің артыңдағы шаршағандарды, сен аш және шаршаған едің, ал ол Құдайдан қорықпады. Және болады, қашан егер Жаратқан Ие Құдайың сені барлық жауларыңнан, айналаңдағылардан тыныштандырса, сол жерде, Жаратқан Ие Құдайың саған мұралауға беретін жерде, Амалектің атын аспан астынан өшіресің, және ұмытпа.

26

Және егер сен Жаратушы Құдайың саған мұралауға беретін жерге кірсең, және оны мұраласаң, және онда тұрсаң, болады, Және сен өз жеріңнің жемістерінің алғашқы өнімінен аласың, оны Жаратқан Иесі Құдайың саған береді, және себетке саласың, және сол орынға барасың, қайсысын Жаратқан Иесі Құдайың Өз атын сонда шақырылуға таңдайды. Және сен сол күндерде болатын діни қызметкерге келесің, және оған айтасың: Мен бүгін менің Жаратқан Құдайыма жариялаймын, себебі мен Жаратқан біздің аталарымызға бізге беруге ант берген жерге кірдім. Және діни қызметкер сенің қолыңнан себетті алады және оны сенің Құдайың Иеміздің жертабанының алдына қояды. Және жауап беріп, сенің Иеміздің Құдайдың алдында айтады: Менің әкем Сирияны тастады және Мысырға түсті, онда аз санда қонақтады және онда ұлы

ұлтқа және көп халыққа айналды. Және мысырлықтар бізді қорлады, бізді қорлады және бізге ауыр жұмыстар жүктеді. Және біз Иеміз Құдайымызға айқайладық, және Иеміз біздің дауысымызды тыңдады, және біздің қорлануымызды көрді, және біздің еңбегімізді, және біздің қысымымызды. Және Жаратқан Ие бізді Мысырдан Өзі Өзінің ұлы күшімен, күшті қолымен, биік иығымен, ұлы көріністермен, белгілермен және ғажайыптармен шығарды. Және Ол бізді осы жерге енгізді және бізге осы жерді берді, сүт пен бал ағатын жерді. Және енді міне, мен әкелдім жердің өнімдерінің бірінші жемістерін, сен маған берген жерді, Иеміз, сүт және бал ағатын жерді, және сен оны өз Құдайың Иеміздің алдына қоясың, және өз Құдайың Иеміздің алдында табынасың, Және сен Жаратқан Ие Құдайың саған берген барлық жақсылықтарға қуанасың, сондай-ақ сенің үйің де, леуілік те, сенің арандағы жат жұрттық та.

Егер сен үшінші жылда өнімдеріннің барлық ондығын беруді аяқтасаң, екінші ондықты Леуітке және жатқа және жетімге және жесірге берерсің, және олар сенің қалаларыңда жейді, және олар қуанады.

Және сен Иеміздің Құдайыңның алдында айтасың: мен үйімнен қасиетті заттарды тазаладым және оларды Леуілікке, жатжұртшыға, жетімге және жесірге бердім, маған бұйырған барлық бұйрықтарыңа сәйкес, сенің бұйрығыңды бұзған жоқпын және ұмытқан жоқпын. Және

мен оларды өз қайғымда жемедім, оларды арам нәрсеге пайдаланбадым, олардан өлгенге бермедім, біздің Құдайымыз Жаратқан Иенің дауысына бағындым, маған бұйырғандай істедім. Қасиетті үйіңнен, аспаннан қарап тұр және халқың Исраилді батала, сондай-ақ оларға берген жеріңді батала, аталарымызға ант еткеніңдей, бізге сүт пен бал ағатын жер беру үшін.

Осы күні сенің Жаратқан Ие Құдайың саған барлық ережелер мен үкімдерді орындауды бұйырды, және сендер оларды бүкіл жүрегіңнен және бүкіл жаныңнан сақтап, орындайсыңдар. Сен бүгін Құдайды өзіңнің Құдайың болуға таңдадың және оның барлық жолдарымен жүруге, ережелер мен үкімдерді сақтауға және оның дауысына бағынуға таңдадың. Және Иеміз сені бүгін таңдады, сені өзіне ерекше меншік халық ету үшін, дәл айтқандай, оның бұйрықтарын сақтау үшін. Және сені барлық ұлттардың үстінде болуға, қалай Ол сені атақты және мақтаныш және даңқты жасады, сені қасиетті халық болуға Жаратқан Құдайыңа, қалай Ол сөйледі.

27

Және Мұса мен Исраилдің ақсақалдар кеңесі бұйырды: Мен бүгін сендерге бұйырған осы барлық бұйрықтарды сақтаңыздар. Және қай күні Иорданды өтіп, Жаратқан Құдайың саған беретін жерге кірсең, өзіңе үлкен тастар

орнатасың және оларды сылақпен сылайсың. Және сен Иордан өзенінен өткенде, Жаратқан Иеміз Құдай аталарыңның саған беретін жерге, сүт пен бал ағатын жерге кіргенде, осы тастардың үстіне осы заңның барлық сөздерін жазасың, Жаратқан Иеміз Құдай аталарыңның саған айтқан тәсілімен. Және Иорданнан өткен кезде, мен саған бүгін бұйырып отырған осы тастарды Гаибал тауында орнатасыңдар және оларды сылақпен сылайсың. Және сен сонда Иеге, сенің Құдайыңа, құрбандық орнын саласың, тастардан құрбандық орнын, оның үстіне темір қолданбайсың. Толық тастардан Иеге, сенің Құдайыңа құрбандық орын саласың, және оның үстінде Иеге, сенің Құдайыңа түтін құрбандықтар шығарасың. Және сен сонда құтқару құрбандығын шаласың, және жейсің, және тоясың, және Иеміз Құдайыңның алдында қуанасың. Және сен осы заңның барлығын тастардың үстіне өте айқын жазасың.

Және Мұса мен леуілік діни қызметкерлер бүкіл Исраилге сөйледі: Үнсіз бол және тыңда, Исраил! Осы күні сен өз Иең Құдайыңның халқы болдың. Және сенің Құдайың Иеміздің дауысын естісең және оның барлық бұйрықтарын, оның заңдарын, қаншасын мен саған бүгін бұйырамын, орындасаң.

Және Мұса сол күні халыққа бұйырды: Бұлар Иорданнан өткеннен кейін Гаризин тауында халыққа бата беру үшін тұрады: Симеон, Леуи, Иуда, Иссахар, Иосиф және Вениамин. Және осылар Ғайбал тауында қарғыс үшін

тұрады: Рубен, Ғад, Ашер, Забулон, Дан және Нафтали.

Және Леуілер жауап беріп, барлық Исраилге үлкен дауыспен айтады, Қарғысқа ұшыраған адам, кім ойылған және құйылған бейнені жасайды, Жаратқанға жиіркеніш, шеберлердің қолдарының жұмысы, және оны жасырын жерде қояды, және барлық халық жауап беріп айтады: болсын. Қарғыс оның әкесін немесе анасын қорлаушыға, және бүкіл халық айтады: болсын. Көршінің шекараларын ауыстыратын қарғанған болсын, және бүкіл халық айтады: Солай болсын. Соқырды жолдан адастырған қарғысқа қалсын, және бүкіл халық: Болсын дейді. Қарғыс кімге бұрылса әділдікті жат адамның және жетімнің және жесірдің, және барлық халық айтады: болсын. Қарғыс оның әкесінің әйелімен бірге ұйықтап жатқанға, өйткені ол өз әкесінің жабынын ашты, және бүкіл халық айтады: Болсын. Қарғыс барлық малмен бірге ұйықтаушыға, және бүкіл халық айтады: болсын. Қарғысқа ұшыраған әкесінен немесе анасынан туған әпкесімен бірге ұйықтаған адам. Және бүкіл халық айтады: болсын. Қарғыс оның келіншегімен ұйықтаушыға, және бүкіл халық айтады: Болсын! Қарғыс оның әйелінің қарындасымен ұйықтаушыға, және бүкіл халық айтады: Болсын! Көршісін алдаумен ұрған адам қарғысқа қалсын, және бүкіл халық: Болсын деп айтады. Қарғысқа ұшырасын, кім кінәсіз қанның жанын соғу үшін сыйлықтар алса, және бүкіл халық айтады: болсын. Қарғысқа ұшырасын осы заңның барлық сөздерінде қалып, оларды орындамайтын әрбір

адам, және бүкіл халық айтады: Болсын.

28

Және егер сен Иеміз Құдайыңның дауысын мұқият тыңдап, мен саған бүгін бұйырып отырған осы барлық бұйрықтарды сақтап, орындасаң, онда Иеміз Құдайың сені жер бетіндегі барлық ұлттардан жоғары қояды, Және осы барлық батасы саған келеді, және олар сені табады, егер сен Иеміздің Құдайыңның дауысын есту арқылы есітсең. Сен қалада да, егістікте де бататалғансың. Сенің құрсағыңның ұрпақтары бата алған, және сенің жеріңнің өнімдері, және сенің өгіздеріңнің сүрүлері, және сенің қойларыңның отарлары. Сенің қоймаларың бататалған және сенің қалдықтарың. Сен кіргенде де, шыққанда да бата алған боласың.

Жаратқан Ие, сенің Құдайың, сенің жауларыңды, саған қарсы тұрғандарды, сенің бетің алдында сынған күйде табыс етеді. Олар бір жолмен саған қарай шығады, бірақ жеті жолмен сенің бетіңнен қашады. Жаратқан сенің қоймаларыңа баталарын жібереді және қолыңды салатын барлық ісіңе, Жаратқан Құдайың саған беретін жер үстінде. Жаратқан Иесі сені өзіне қасиетті халық етіп көтереді, қалай ол сенің әкелеріңе ант еткен болса, егер сен Жаратқан Иең Құдайыңның дауысын есітсең және оның барлық жолдарымен жүрсең. Және жер бетіндегі барлық

ұлттар сені көреді, себебі Иеміздің атауы саған шақырылған, және олар сенен қорқады. Және Жаратқан Ие Құдайың сені жақсылыққа көбейтеді: сенің ұрпақтарыңда, сенің малыңның ұрпақтарында және сенің жеріңнің өнімінде, сол жерде, қай жерді Жаратқан Ие сенің аталарыңа саған беруге ант еткен.

Жаратқан саған өзінің жақсы қазынасын, аспанды ашып, сенің жеріңе өз уақытында жаңбыр беріп, қолдарыңның барлық жұмыстарын жарылқап, сен көп ұлттарға қарыз бересің, бірақ өзің қарыз алмайсың. Және сен көп ұлттарды билейсің, бірақ олар сені билемейді. Жаратқан Ие Құдайың сені бас етіп орнатады, құйрық етіп емес, және сонда жоғарыда боласың, астында емес боласың, егер Жаратқан Ие Құдайыңның дауысын тыңдасаң, мен саған бүгін бұйырған барлығын сақтасаң. Мен саған бүгін бұйырып отырған барлық бұйрықтардан оңға да, солға да бұзбайсың, басқа құдайлардың артынан жүріп оларға құлшылық етпейсің.

Және егер сен Жаратқан Ие Құдайыңның дауысын тыңдамасаң, оның барлық бұйрықтарын сақтамасаң, қаншасын мен саған бүгін бұйырамын, онда барлық осы қарғыстар саған келеді және сені ұстайды. Сен қалада да қарғыссың, далада да қарғыссың. Сенің қоймаларың қарғыс қаралған, және сенің қалдықтарың да. Қарғыс сенің құрсағыңның ұрпақтары және сенің жеріңнің өнімдері, сенің өгіздеріңнің табындары және сенің қойларыңның

отарлары. Сен кіргенде қарғыссың, және сен шыққанда қарғыссың.

Жаратқан сенің үстіңе жетіспеушілікті, сарқылуды және жұтылуды жібереді, қолыңды салған барлық ісіңе, сені жоюға дейін және сені тез арада жоғалтуға дейін, сенің зұлым іс-әрекеттерің арқылы, себебі сен мені тастадың. Жаратқан сенге өлімді жабыстырып, сені сол жерден толық жойып жібереді, сен сол жерге кіріп, оны мұралауға тиіссің. Жаратушы сені дертсіздікпен, қызбамен, қалтырауықпен, қабынумен, зақымдаумен және ұяттылықпен ұрып-соғады, және олар сені жойып жіберетінше қуып жетеді. Және сенің басыңның үстіндегі аспан қола болады, ал аяғыңның астындағы жер темір болады. Жаратқан ие сенің Құдайың сенің жеріңе жаңбырдың орнына шаң берсін, және аспаннан топырақ түсіп келеді, ол сені жойып жіберетінше, және ол сені тез арада жоғалтатынша. Жаратқан Ие сені жауларыңның алдында соққыға ұшыратсын, бір жолмен оларға қарай шығасың, және жеті жолмен олардың бетінен қашасың, және жер бетіндегі барлық патшалықтарда шашырау боласың. Және сіздердің өлілеріңіз аспан құстарына және жер аңдарына тамақ болады, және қорқытатын ешкім болмайды. Жаратқан Ие сені мысырлық жарамен, жабайы қотырмен және қышынумен орынға ұрады, сондықтан сен емделе алмайсың. Жаратқан Ие сені ақылсыздықпен, соқырлықпен және ойдың естен тануымен ұрады. Және сен түс ортасында қол сілтеп жүретін боласың, қалайда соқыр қараңғыда қол сілтейді,

және сенің жолдарың өркендемейді, және сонда сен әділетсіздік көретін боласың, және барлық күндер тоналатын боласың, және көмектесетін болмайды.

Әйел аласың, бірақ басқа ер адам оны иеленеді, үй саласың, бірақ онда тұрмайсың, жүзім бағы егесің, бірақ оны жинамайсың. Сенің бұзауың сенің алдыңда сойылған, бірақ сен одан жемейсің, сенің есегің сеннен тартып алынған, бірақ саған қайтарылмайды, сенің қойларың сенің жауларыңа берілген, және саған көмектесуші болмайды. Сенің ұлдарың мен қыздарың басқа ұлтқа берілген, және сенің көздерің оларға қарап әлсірейді, сенің қолың қабілетсіз болады. Сенің жеріңнің өнімдерін және барлық еңбектеріңді сен білмейтін ұлт жейді, және сен барлық күндер қысымға ұшыраған және сынған боласың. Және сен өз көздеріңнің көретін көріністерінен есінен танатын боласың.

Жаратқан Ие сені зұлым жарамен тізелеріңе және аяқтарыңа ұрады, сондықтан сен аяқтарыңның табанынан бастап шыңыңа дейін емделе алмайсың.

Жаратқан Ие сені және сенің билеушілеріңді, оларды сен өзіңе тағайындайсың, ұлтқа апарып кетуі мүмкін, оны сен де, сенің аталарың да білмейді, және сен сонда басқа құдайларға – ағаштарға және тастарға құлшылық етесің. Және сен сонда жұмбақта, мысалда және әңгімеде боласың барлық ұлттар арасында, Жаратқан сені сонда қайда алып

кетсе де.

Далаға көп тұқым шығарасың, бірақ аз жинайсың, өйткені оларды шегіртке жеп қояды. Жүзімдік отырғызасың және өңдейсің, бірақ шарап ішпейсің және одан қуанбайсың, себебі оларды құрт жұтып кетеді. Зәйтүн ағаштары болады сенің барлық шекараларыңда, және майды жағасың емес, себебі сенің зәйтүн ағашың ағып кетеді. Ұлдар мен қыздар туғызасың, бірақ олар сенде болмайды, өйткені олар жер аударылуға кетеді. Барлық ағаштарыңды және жеріңнің өнімдерін зарарлы жәндік жұтып қояды. Сенде тұрған жат адам барған сайын жоғары көтеріледі, ал сен барған сайын төмен түсесің. Бұл саған қарыз береді, ал сен бұған қарыз бермейсің; бұл бас болады, ал сен құйрық боласың.

Және осы барлық қарғыстар сенің үстіңе түседі, және сені қуады, және сені жетеді, ол сені жоя салғанша, және ол сені жоғалтқанша, себебі сен Иеміздің Құдайыңның дауысын тыңдамадың, оның бұйрықтарын және саған бұйырған барлық заңдарын сақтау үшін. Және сенде белгілер болады, және сенің ұрпағыңда ғажайыптар мәңгіге дейін болады. Сен Иеге, өз Құдайыңа барлық молшылық үшін қуаныш пен жақсы ойда қызмет етпегенің орнына.

Және сенің жауларыңа қызмет етесің, кімдерді Жаратқан Ие сенің үстіңе жіберіп салады, ашаршылықта, шөлдікте, жалаңаштықта және барлығының жетіспеушілігінде, және темір шынжырды мойныңа киесің, ол сені жоятын

болғанша. Жаратқан Ие сенің үстіңе алыстан, жердің соңынан бүркіттің шабуылындай ұлт әкеледі, сен оның дауысын естімейтін ұлт. Бетсіз ұлт, ол қарттың бетін құрметтемейді және жасты аямайды. Және ол сенің малыңның төлдерін және жеріңнің өнімдерін жұтады, сондықтан саған астық, шарап, май, өгіздеріңнің табындары және қойларыңның отарлары қалмайды, сені жоққа шығарғанша. Және ол сені қалаларыңда жояды, сенің сенген биік және берік қабырғаларың бүкіл жеріңде құлатылғанша, және ол саған берген қалаларыңда сені қысымға салады. Және сен өз ішіңнің ұрпақтарын жейсің, өз ұлдарың мен қыздарыңның етін, қанша саған берді, өз тарлығыңда және өз қысымыңда, жауың сені қысым салғанда.

Сенде жұмсақ және өте нәзік адам өз көзімен өз ағасына қызғанышпен қарайды, және өз құшағындағы әйеліне, және қалған балаларына, егер олар қалдырылса. оған, сондықтан өз балаларының етінен біреуіне беру үшін, қайсысын жесе, себебі оған ештеңе қалдырылмайды сенің қысылуыңда және сенің қиыншылығыңда, немесе жаулар сені барлық қалаларыңда қиыншылық келтіргенде.

Және сендердегі нәзік әйел және әсем әйел, оның аяғы жер бетінде жүруге тырыспаған нәзіктігі мен жұмсақтығы үшін, өз көзімен қызғанышпен қарайды өз еріне, өз құшағындағы еріне, және өз ұлына және өз қызына, және оның кіндігі, оның жамбастарынан шыққан, және оның

баласы, егер ол туса, оларды жұтады барлығының жетіспеушілігі себебінен жасырын сенің қысылуыңда және сенің қиыншылығыңда, не жауың сенің қалаларыңда сені қиыншылыққа салады, Егер сен осы заңның барлық сөздерін, осы кітапта жазылғандарды орындау үшін тыңдамасаң, осы құрметті, керемет атты, сенің ЖАРАТҚАНЫҢ ҚҰДАЙЫҢДЫ қорқу үшін тыңдамасаң. Және Жаратқан Иеміз сенің соққыларыңды және сенің туысыңның соққыларын ерекше етеді, ұлы және ғажайып соққылар, және жаман әрі адал аурулар. Және Мысырдың барлық зұлым ауырсынуын, олардың бетінен қорқып аулақ болғаныңды қайтарады, және олар саған жабысады. Және барлық ауруды, және барлық жазылмаған соққыны, және осы заң кітабында жазылған барлығын Жаратқан сенің үстіңе әкеледі, сені жоюға дейін. Және сендер аз санда қалдырыласыңдар, өйткені сендер аспан жұлдыздарындай көп едіңдер, бірақ сендер Иеміз Құдайыңның дауысын тыңдамадыңдар.

Және Жаратқан Ие сендерге жақсылық жасап, сендерді көбейтуге қалай қуанған болса, сол сияқты Жаратқан Ие сендерді жоюға қуанады, және сендер сол жерден жылдам алынып кетесіңдер, қай жерге кіріп, оны мұралауға барасыңдар. Және сені Жаратқан Ие Құдайың барлық ұлттарға, жердің бір ұшынан жердің екінші ұшына дейін шашыратады, және сонда сен де, аталарың да сенбеген басқа құдайларға – ағаштарға және тастарға құлдық етесің. Бірақ сол ұлттарда да сені тыныштандырмайды, аяғыңның

табанына тұрақ болмайды, және Жаратқан саған сонда бағынбайтын басқа жүрек, сөніп жатқан көздер және еріп жатқан жан береді. Және сенің өміріңің сенің көздеріңнің алдында ілулі болады, және күндіз де, түнде де қорқасың, және сенің өміріңе сенбейсің. Таңертең сен қалай кеш болар еді деп айтасың, ал кеште сен қалай таңертең болар еді деп айтасың, жүрегіңнің қорқынышынан, сен қорқатын нәрселерден, және көздеріңнің көріністерінен, сен көретін нәрселерден. Және Жаратқан сені Мысырға кемелермен қайтарып әкелетін, мен айтқан жол арқылы, сен оны енді көруге қоспайсың, және сонда сіздер дұшпандарыңызға құлдар мен құл қыздарға сатыласыңдар, және сатып алушы болмайтын.

Бұлар Жаратқанның Мұсаға Моаб жерінде Исраил ұлдарымен орнатуға бұйырған келісімнің сөздері, Хоребте олармен жасаған келісімнен басқа.

29

Және Мұса Исраилдің барлық ұлдарын шақырды және оларға айтты: сіздер Жаратқан Иенің Мысыр жерінде сіздердің алдарыңызда Перғауынға, оның қызметшілеріне және оның бүкіл жеріне қанша істегенін көрдіңіздер, Сенің көздерің көрген ұлы сынақтарды, сол ұлы белгілер мен ғажайыптарды. Және Жаратқан Ие Құдай сендерге осы күнге дейін білетін жүрек, көретін көздер және еститін

құлақтар бермеді. Және Ол сендерді қырық жыл шөлде жетелеген, киімдеріңдер ескірмеген, және сандалдарыңдар аяқтарыңнан тозбаған. Нан жемедіңдер, шарап және күшті сусын ішпедіңдер, осылай білесіңдер, себебі Жаратқан Ие Құдай сіздердің – мен. Және сіздер осы жерге дейін келдіңіздер, және Хешбон патшасы Сихон мен Башан патшасы Ог бізбен соғысу үшін шықты. Біз оларды соқтық және олардың жерін алдық, және мен оны Рубенге, Гадқа және Манасса руының жартысына үлес ретінде бердім. Және осы келісімнің барлық сөздерін орындауды сақтайсыңдар, сонда не істесеңдер де, бәрін түсінесіңдер.

Сіздер барлығыңыз бүгін Иеміздің Құдайыңыздың алдында тұрсыздар, тайпаларыңыздың бас адамдары, және ақсақалдар кеңесіңіз, және судьяларыңыз, және хатшыларыңыз, Исраилдің барлық адамы, Сіздердің әйелдеріңіз, сіздердің ұрпақтарыңыз және сіздердің лагеріңіздің ортасындағы жат жұрттық, сіздердің отын шабушыңыздан бастап сіздердің су тасушыңызға дейін, Сенің Құдайың Жаратқанның Иеміздің келісімінен өту үшін және оның қарғыстарынан, Жаратқан Ие сенің Құдайың бүгін сенімен жасайтын барлық нәрселерден, сонда Ол сені Өзіне халық етіп орнатсын, және Өзі сенің Құдайың болады, қалай саған айтқан болса және қалай сенің аталарыңа Ыбырайымға, Ысқаққа және Жақыпқа ант еткен болса. Мен осы келісімді және осы қарғысты тек сіздерге ғана емес орнатамын. Бірақ бүгін осында сендермен бірге Жаратқан Құдайларыңның алдында

тұрғандарға да, және бүгін осында сендермен бірге болмағандарға да.

Себебі сіздер білесіздер, біз Мысыр жерінде қалай тұрғанымызды, сіздер өткен ұлттардың ортасынан біз қалай өткенімізді. Және олардың жиіркеніштерін көріңдер, және олардың бейнелерін: ағаш және тас, күміс және алтын, қай олардың арасында бар. Сіздердің арасында ер адам, немесе әйел, немесе ата-баба әдеті, немесе тайпа бар ма, кімнің-бір ойы сіздердің Иеңіз Құдайдан бұрылып, сол ұлттардың құдайларына қызмет етуге барған, сіздердің арасында өтте және ащылықта жоғары өсіп жатқан тамыр бар ма, Және егер ол осы қарғыстың сөздерін естісе және өз жүрегінде өзіне: Маған қасиетті болсын, себебі мен өз жүрегімнің адасуымен жүремін деп айтса, күнәкар күнәсізді құртпасын деп Құдай оған мейірімді болуды тілемейді, керісінше содан кейін Иеміздің ашуы мен оның қызғанышы сол адамда тұтанады, және осы келісімнің осы кітапта жазылған барлық қарғыстары оған жабысады, және Иеміз оның атын аспан астынан өшіреді. Және Жаратқан Ие оны барлық Исраил ұлдарынан жамандыққа бөлектейді, осы заң кітабында жазылған келісімнің барлық қарғыстарына сәйкес.

Және басқа ұрпақ, сіздердің ұлдарыңыз, олар сіздерден кейін тұрады, және бөтен адам, кім алыс жерден келеді, олар сол жердің соққыларын және оның ауруларын көреді, қайсыларды Жаратқан оның үстіне жіберді. Күкірт пен тұз

күйдірілген, оның бүкіл жері егілмейді, өспейді де, оның үстінде ешқандай жасыл нәрсе шықпайды. Дәл Содом мен Гоморра, Адама мен Себоим сияқты, оларды Жаратқан Ие ашу мен қаһарында құлатты, Және барлық ұлттар айтады: Неге Иеміз осы жерге осылай жасады? Бұл ұлы ашу қаһары қайдан? Және олар айтады, өйткені олар өз аталарының Иеміз Құдайының келісімін тастады, оны Ол олардың аталарымен жасаған еді, қашан Ол оларды Мысыр жерінен шығарды. Және олар барып, басқа құдайларға қызмет етті, оларды олар білмеген және оларға бөлінбеген құдайларға. Және Жаратқан Ие ашумен сол жерге ашуланды, оның үстіне осы заң кітабында жазылған барлық қарғыстарды әкелу үшін. Және Жаратқан Ие оларды өз жерлерінен ашумен, қаһармен және өте ұлы ызғармен шығарды, және оларды басқа жерге қуып шығарды, міне қазір сияқты.

Жасырын нәрселер Жараушы Құдайымызға тиесілі, ал ашық нәрселер бізге және балаларымызға мәңгілікке тиесілі, осы заңның барлық сөздерін орындау үшін. Жасырын нәрселер Жараушы Құдайымызға тиесілі, ал ашық нәрселер бізге және балаларымызға мәңгілікке тиесілі, осы заңның барлық сөздерін орындау үшін.

30

Және барлық осы сөздер сенің үстіңе келгенде, мен сенің алдыңда берген бата мен қарғыс болады; және сен оларды

жүрегіңе қабылдайсың барлық ұлттарда, Жаратқан Ие сені онда шашқан жерде, және сен Иеміз Құдайыңа қайтасың, және оның дауысын естісің, мен саған бүгін бұйырған барлығына сәйкес, бүкіл жүрегіңнен және бүкіл жаныңнан Және Жаратқан Ие сенің күнәларыңды емдейді, және саған мейірім жасайды, және сені қайтадан барлық ұлттардан жинайды, Жаратқан Ие сені сонда қай жерлерге шашыратқан болса. Егер сенің шашырауың аспанның бір шетінен аспанның екінші шетіне дейін болса да, сол жерден Жаратқан Құдайың сені жинайды, және сол жерден Жаратқан Құдайың сені алады. Және сенің Құдайың сені сол жерден аталарың мұраға алған жерге әкеледі, және сен оны мұраға аласың, және сені жақсы етеді, және сені аталарыңнан да көп етеді. Және Жаратқан Ие сенің жүрегіңді және сенің ұрпағыңның жүрегін толық тазалайды, сенің Жаратқан Ие Құдайыңды бүкіл жүрегіңнен және бүкіл жаныңнан сүю үшін, сонда сен тіршілік етесің.

Және Жаратқан Ие Құдайың осы қарғыстарды сенің жауларыңның үстіне береді, және сені жек көретіндердің үстіне, олар сені қуғындаған. Және сен қайта оралып, Иеміз Құдайыңның дауысын естисің және Оның бұйрықтарын орындайсың, қаншасын мен саған бүгін бұйырамын. Және Жаратқан Ие Құдайың сені батасын берер: қолдарыңның барлық ісінде, құрсағыңның ұрпақтарында, малдарыңның ұрпақтарында және жеріңнің өнімдерінде, себебі Жаратқан Ие Құдайың сені жақсылыққа қуантуға қайтар,

сол сияқты аталарыңа қуанғандай. Егер сен Иеміз Құдайыңның дауысын тыңдасаң, оның бұйрықтарын, заңдарын және осы заң кітабында жазылған үкімдерін сақтасаң, егер сен бүкіл жүрегіңмен және бүкіл жаныңмен Иеміз Құдайыңа қайтсаң. Өйткені бұл бұйрық, мен саған бүгін бұйырып отырғаным, тым қиын емес және сенен алыс емес. Ол жоғарыдағы аспанда емес, кім біз үшін аспанға көтеріліп, оны бізге алып келеді, және біз оны естіп, орындаймыз? деп айтатын. Не теңіздің арғы жағында да емес, кім бізге теңіздің арғы жағына өтіп, оны бізге алып келіп, оны бізге естілетін етеді де, біз орындаймыз? деп айтушы. Сөз сенің аузыңда, жүрегіңде және қолдарыңда оны істеу үшін өте жақын.

Міне, мен бүгін сенің алдыңа өмір мен өлімді, жақсы мен жаманды бердім. Егер сен Иеміз Құдайыңның бұйрықтарын тыңдасаң, қайсыларды мен саған бүгін бұйырамын, Иеміз Құдайыңды сүюді, оның барлық жолдарымен жүруді, және оның заңдарын, және оның үкімдерін сақтауды, онда сендер өмір сүресіңдер, және көп боласыңдар, және Иеміз Құдайың сені барлық жерде батасын береді, қайсыға сен сонда мұралауға кіресің. Және егер жүрегің бұрылса, тыңдамасаң, адасып басқа құдайларға табынып, оларға қызмет етсең, Мен саған бүгін жариялаймын, себебі сендер құртылып өлесіңдер және жер бетінде ұзақ өмір сүрмейсіңдер, қайсысына сендер Иорданды өтіп, оны мұралау үшін барасыңдар.

Мен бүгін сендерге аспан мен жерді куә етемін, өмір мен өлімді сендердің алдарыңа қойдым, бата мен қарғысты. Өмірді таңда сен, сонда өмір сүресің сен және сенің ұрпағың. Сенің Құдайың Жаратқанды сүю, оның дауысын тыңдау және оған ұстану, өйткені бұл сенің өміріңнің және сенің күндеріңнің ұзақтығы, сол жерде тұру, қай жерді Жаратқан сенің әкелеріңе Ыбырайымға, Ысқаққа және Жақыпқа беруге ант етті.

31

Және Мұса осы барлық сөздерді Исраилдің барлық ұлдарына сөйлеуді аяқтады. Және ол оларға айтты: мен бүгін жүз жиырма жастамын, енді кіріп-шығуға қабілетті бола алмаймын, бірақ Жаратқан Ие маған айтты: сен осы Иорданды өтпейсің. Сенің бет алдыңда жүретін Жаратқан Ие Құдайың осы ұлттарды сенің алдыңнан жойып жібереді, және сен оларды мұра етіп аласың, және Ешуа сенің алдыңда жүреді, Жаратқан Ие сөйлегендей. Және сенің Жаратқан Құдайың оларға солай жасайды, қалай Ол Иорданның арғы жағында болған Аморлықтардың екі патшасы Сихон мен Огқа және олардың жеріне жасағандай, себебі Ол оларды толық жойды. Және Жаратқан Ие оларды сендерге берді, және сендер оларға солай жасайсыңдар, мен сендерге бұйырғандай. Батыл бол және күшті бол, қорықпа, қорқақтық көрсетпе және олардың бетінен үрейленбе, себебі сенің Құдайың Жаратқан Ие сендермен

бірге жүріп, сендердің ішінде, сені тастамайды және сені қалдырмайды. Және Мұса Ешуаны шақырды және оған бүкіл Исраилдің алдында айтты: батыл бол және күшті бол, өйткені сен осы халықтың алдында Жаратқан сендердің әкелеріңе оларға беруге антпен берген жерге кіресің, және сен оларға мұра етіп бересің. Және сенімен бірге жүретін Иеміз сені қоймайды және сені тастамайды, қорықпа және қорқақтық жасама.

Және Мұса осы заңның сөздерін кітапқа жазды және оны Иеміздің Келісім сандығын көтеріп жүретін Леуи ұлдарының діни қызметшілеріне және Исраил ұлдарының ақсақалдарына берді.

Және Мұса оларға сол күні бұйырды, айта: жеті жылдан кейін босату жылының уақытында, шатырлар мейрамында, Бүкіл Исраил Жаратқан сенің Құдайыңның алдында көрінуге бірге жиналғанда, Жаратқан таңдайтын орында, осы заңды бүкіл Исраилдың алдында олардың құлақтарына оқитын боласыңдар. Халықты, ерлерді, әйелдерді, ұрпақтарды және қалаларыңыздағы жатжұрттарды жиналысқа шақырып, олар естісін және Иеңіз Құдайыңыздан қорқуды үйренсін деп, олар осы заңның барлық сөздерін естіп орындайды. Және олардың білмейтін ұлдары естиді және сенің Жаратқан Иеңді қорқуды үйренеді, олар жер бетінде өмір сүретін барлық күндерде, сіздер Иорданды өтіп, оны мұралау үшін барып жатқан жерде.

Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Міне, сенің өлім күндерің жақындады, Ешуаны шақыр, және куәлік шатырының есіктерінің қасында тұрыңдар, және мен оған бұйырамын. Және Мұса мен Ешуа куәлік шатырына барды, және куәлік шатырының есіктерінің қасында тұрды. Және Жаратқан Ие бұлт ішінде түсіп, куәлік шатырының есігінің жанында тұрды, және бұлт бағанасы куәлік шатырының есігінің жанында тұрды. Және Жаратқан Ие Мұсаға айтты: Міне, сен өз аталарыңмен бірге ұйықтайсың, ал бұл халық тұрып, өздері кіретін жердің бөтен құдайларының артынан азғындайды, және мені тастайды, және мен олармен жасаған келісімімді бұзады. Және мен сол күні оларға ашумен ашуланамын, оларды қалдырамын және менің бетімді олардан бұрамын, ол жегіш болады, оны көп жамандықтар мен қиыншылықтар табады, және сол күні айтады: Жаратушы Құдайым менде жоқ болғандықтан, осы жамандықтар мені тапты. Мен сол күні олардан бетімді толық бұрамын, олардың жасаған барлық жамандықтары үшін, себебі олар бөтен құдайларға бұрылды.

Және енді осы әннің сөздерін жазыңыздар және оны Исраил ұлдарына үйретіңіздер, және оны олардың аузына саласыңыздар, осылай маған осы ән Исраил ұлдарының арасында куәлік беруші болып тұрсын. Мен оларды аталарына беруге ант еткен жақсы жерге, сүт пен бал ағатын жерге әкеледі, және олар жейді, және тойып қанағаттанады, және олар бөтен құдайларға бұрылады, және оларға қызмет етеді, және олар мені ашуландырады,

және олар менің келісімімді бұзады. Және бұл ән куәлік беруші ретінде алмастырылады, өйткені ол олардың аузынан және олардың ұрпағының аузынан ұмытылмайды, мен олардың зұлымдығын білемін, олар бүгін мұнда не істейді, мен оларды әкелеріне ант еткен жақсы жерге әкелгенге дейін.

Және Мұса сол күні осы әнді жазды және оны Исраилдің ұлдарына үйретті. Және Ешуаға бұйырды және айтты: Батыл бол және күшті бол, өйткені сен Исраил ұлдарын Жаратқан Ие оларға антпен берген жерге кіргізесің, және Өзі сенімен бірге болады.

Мұса осы заңның барлық сөздерін кітапқа соңына дейін жазып аяқтағанда, Және Ол Леуіліктерге, Иеміздің Келісім сандығын көтеретіндерге бұйырып айтты Осы заң кітабын алып, оны сендердің Құдайларың Иеміздің Келісім сандығының жанына қойыңдар, және ол сонда сенде куәлік болып тұрады. Себебі мен сенің провокацияңды білемін және сенің қатты мойныңды, өйткені мен әлі де сіздермен бірге тірі кезімде бүгін сіздер Құдайға қарсы бүлік шығарушы едіңдер, менің өлімімнен кейін қалай болмайсыңдар? Маған сіздердің рубасыларыңызды, ақсақалдарыңызды, судьяларыңызды және хатшыларыңызды жинаңыздар, осы барлық сөздерді олардың құлақтарына айтайын деп, және оларға аспан мен жерді куә етемін. Мен білемін, себебі менің өлімімнен кейін сендер заңсыздықпен заңсыз әрекет етесіңдер және

мен сендерге бұйырған жолдан бұрыласыңдар, және сендерге соңғы күндерде жамандықтар кездеседі, себебі сендер Жаратқанның алдында жаманды істейсіңдер, оны өз қолдарыңның істерімен ашуландырасыңдар.

Және Мұса осы әннің сөздерін барлық жиналыстың құлағына соңына дейін сөйледі.

32

Назар аудар, аспан, мен сөйлеймін, және жер естісін менің аузымнан шыққан сөздерді. Менің сөзім жаңбыр сияқты күтілсін, және менің сөздерім шық сияқты түссін, шөп үстіне жаңбыр сияқты, және шөп үстіне қар сияқты. Өйткені мен Иеміздің атын шақырдым, Құдайымызға ұлылық беріңдер. Құдай, оның істері шын, және оның барлық жолдары үкімдер, Құдай адал, және әділетсіздік жоқ, Жаратушы әділ және қасиетті. Олар күнә жасады, оған балалар емес – кінәлі, қисық және бұрмаланған ұрпақ. Осыларды Жаратқанға қайтарасыңдар ма? Осылай ақымақ және дана емес халық? Өзі осы сенің әкең сені иеленді және сені жасады және сені қалыптастырды емес пе? Ғасырлардың күндерін есте сақтаңыз, ұрпақтан ұрпаққа жылдарды түсініңіз. Әкеңнен сұраңыз және ол саған жариялайды, ақсақалдарыңнан сұраңыз және олар саған айтады.

Ең Жоғары ұлттарды бөлгенде, Адамның ұлдарын шашыраткан кезде, Құдайдың періштелерінің санына сәйкес ұлттардың шекараларын белгіледі. Және Иеміздің бөлігі оның халқы Жақып болды, оның мұрасының өлшенген үлесі – Исраил. Ол оны шөлде, күйдіргіш ыстықтың шөлінде, сусыз жерде асырады, оны қоршады және оны тәрбиеледі, және оны көздің қарашығындай сақтады. Бүркіт өз ұясын жауып, өз балапандарына аңсағандай, қанаттарын жайып, оларды қабылдады және оларды өз арқасына көтерді. Жаратқан Ие жалғыз оларды жетелеп отырды, олардың арасында бөтен құдай болған жоқ. Оларды жердің күшіне көтерді, оларды егістіктердің өнімімен асыратты, жартастан бал емізді және қатты жартастан май. Өгіздердің майы және қойлардың сүті, қозылардың және қошқарлардың майымен бірге, бұқалардың ұлдары және теке-ешкілер, бидайдың бүйректерінің майымен бірге, ал жүзімнің қанын ішті – шарап. Және Жақып жеді де, тойды, сүйікті теуіп тастады, семірді, жуандады, кеңейді, және өзін жасаған Құдайды тастады, және өзінің құтқарушысы Құдайдан кетті.

Олар мені бөтен нәрселермен ашуландырды, олардың жиркенішті іс-әрекеттерімен мені ашуландырды. Олар жындарға құрбандық шалды, Құдайға емес, олар білмеген құдайларға, жаңа, жақында келген құдайларға, оларды олардың аталары білмеген. Сені туғызған Құдайды тастадың және сені асырайтын Құдайды ұмыттың.

Және Жаратушы көрді, және қызғанды, және оның ұлдары мен қыздарының ашуынан ашуланды. Және айтты: Бұрамын бетімді олардан және көрсетемін оларға не болатынын соңғы күндерде, себебі бұл бұрылған ұрпақ, олардың ішінде сенім жоқ ұлдар.

Олар мені Құдай емес нәрсеге табыну арқылы қызғанышқа тудырды, өз бұт мүсіндерімен мені ашуландырды, ал мен де оларды ұлт емес нәрсе арқылы қызғанышқа тудырамын, ақымақ ұлт арқылы оларды ашуландырамын. Өйткені менің ашуымнан от жағылды, ол төмендегі аламанға дейін күйдіріледі, жерді және оның өнімдерін жұтады, таулардың іргетастарын өртейді. Мен олардың үстіне жамандықтар жинаймын, және менің оқтарымды оларға қарсы соғыста жұмсаймын. Аштықтан және құстардың жеуінен ерітіліп, емделмейтін тетанус, жыртқыш аңдардың тістерін оларға жіберемін, жер бойымен сүйрейтіндердің ашуымен бірге. Сыртта қылыш оларды балаларсыз қалдырады, ал қоймалардан қорқыныш шығады: жігіт қызбен бірге, емізетін бала қарт адаммен бірге. Мен айттым: Оларды шашыратамын, адамдар арасынан олардың естелігін жоямын. Егер жаулардың ашуы арқылы болмаса, олар ұзақ өмір сүрмесін деп, қарсыластар бірге шабуылдамасын деп, олар біздің қолымыз жоғары, және Жаратушы емес, осының барлығын жасады демесін деп.

Ұлт кеңесін жоғалтқан, және оларда білім жоқ. Олар

түсінуді ойламады, келе жатқан уақытта бұларды қабылдасын. Қалай бір адам мыңды қуып жетеді, және екеуі он мыңды жылжытады, егер Құдай оларды сатпаса және Жаратқан оларды тапсырмаса? Себебі олардың құдайлары біздің Құдайымыз сияқты емес, ал біздің жауларымыз ақымақ. Өйткені олардың жүзімі Содомның жүзімінен, және олардың бұтағы Гоморрадан, олардың жүзімі өт жүзімі, оларға ащылық шоғыры. Олардың шарабы айдаһарлардың ашуы, және кобралардың емделмейтін ашуы. Міне, осы нәрселер менде жиналған және менің қазыналарымда мөрленген емес пе? Кек алу күнінде мен өтемақы беремін, олардың аяғы сүрінген кезде, себебі олардың жойылу күні жақын, және сендерге дайын тұрған нәрселер қолда. Өйткені Жаратқан Ие өз халқын сот етеді, және өз құлдарына жанашырлық танытады, өйткені Ол оларды әлсіреген, әкелу кезінде сарқылған және әлсіреген деп көрді. Және Жаратқан Ие айтты: Қайда олардың құдайлары, қайсыларға олар сенген болды? Олардың құрбандықтарының майын сендер жеп жүрдіңдер және олардың құйылымдарының шарабын ішіп жүрдіңдер; олар тұрсын және сендерге көмектессін, сендерге қорғаушылар болсын. Көріңдер, көріңдер, себебі мен бармын, және менен басқа Құдай жоқ, мен өлтіремін және тірі қыламын, ұрамын және мен емдеймін, және менің қолдарымнан құтқаратын ешкім жоқ. Өйткені мен қолымды аспанға көтеремін және оң қолыммен ант етемін, және айтамын: мен мәңгі өмір сүремін, Өйткені мен семсерімді найзағайдай өткірлейтін боламын, және қолым

сотты ұстайтын болады, және жауларға жазаны төлейтін боламын, және мені жек көретіндерге өтейтін боламын. Мен жебелерімді қанмен масқұрт етемін, және менің семсерім жаралылардың қанынан және жау басшыларының бастарынан алынған тұтқындардан ет жейді.

Қуаныңдар, аспандар, онымен бірге, және оған табынсын Құдайдың барлық хабаршылары, қуаныңдар, ұлттар, оның халқымен бірге, және оған күшейсін Құдайдың барлық ұлдары, өйткені оның ұлдарының қаны кек алынады, және кек алады, және жауларға жаза өтейді, және жек көретіндерге өтейді, және Жаратқан оның халқының жерін тазалайды.

Және Мұса сол күні осы әнді жазды және оны Исраил ұлдарына үйретті, және Мұса кірді және осы заңның барлық сөздерін халықтың құлағына сөйледі, өзі және Нұнның ұлы Ешуа. Және Мұса барлық Исраилге сөйлеуді аяқтады. Және ол оларға айтты: назар аударыңыздар жүректеріңмен осы барлық сөздерге, қайсыларды мен сендерге бүгін куәландырамын, қайсыларды сендер өз ұлдарыңа бұйырасыңдар, осы заңның барлық сөздерін сақтау және орындау үшін. Өйткені бұл сендерге бос сөз емес, өйткені бұл сендердің өміріңдер, және осы сөз үшін сендер жер бетінде ұзақ өмір сүресіңдер, сол жерге сендер Иорданды өтіп, оны мұралау үшін барасыңдар. Және Жаратқан Ие Мұсаға осы күні сөйледі: Абарим тауына,

Моаб жеріндегі Иерихоның қарсы алдындағы Набау тауына көтеріл, және мен Исраил ұлдарына беретін Ханаан жерін көр, Және сен көтерілетін сол таудың үстінде өл, және өз халқыңа қосыл, сол тәсілмен Аарон ағаң Хор тауында өлді және өз халқына қосылды. Өйткені сендер менің сөзіме бағынбадыңдар Исраил ұлдарының алдында Кадештегі дау суының басында, Син шөлінде, себебі сендер мені Исраил ұлдарының алдында киелі етпедіңдер. Қарама-қарсыда жерді көресің, бірақ сонда кірмейсің.

33

Және бұл бата болды, Мұса, Құдайдың адамы, Исраил ұлдарын өлімінен бұрын батаған. Және айтты: Жаратқан Ие Синайдан келді, Сеирден бізге көрінді, Фаран тауынан асықты, Кадештің он мыңдарымен бірге, оның оң жағында періштелер онымен бірге. Және Ол өз халқын аяды, және сенің қолдарың арқылы киеленгендердің барлығы сенің астыңда, және олар оның сөздерін қабылдады Заң, қайсысын бізге Мұса бұйырды, Жақып жиналыстарына мұра болды. Және сүйіктіде билеуші болады, халықтардың билеушілері Исраил pularымен бірге жиналғанда. Рубен өмір сүрсін және өлмесін, және саны көп болсын.

Және бұл Иуда туралы: тыңда, Иеміз, Иуданың дауысын, және оның халқына келесің, оның қолдары оған ажыратады, және сен жаулардан көмекші боласың.

Және Леуіге айтты: Леуіге оның анық белгілерін және оның шындығын беріңдер қасиетті адамға, кімді олар сынақта сынадылар, кімді олар дауласу суының үстінде қорладылар. Ол әкесіне және анасына мен сені көрген жоқпын деген, өз ағаларын танымаған, өз ұлдарынан бас тартқан, сенің сөздеріңді сақтаған және сенің келісіміңді сақтаған. Олар сенің ережелеріңді Жақыпқа жариялайды және сенің заңыңды Исраилге, олар хош иісті түтінді сенің ашуыңда үнемі сенің құрбандық орныңның үстіне қояды. Жаратқан Ие, оның күшін жарылқа және оның қолдарының жұмыстарын қабылда, оған қарсы көтерілген жаулардың белін сындыр, және оны жек көрушілер көтерілмесін. Және Бенжаминге айтты: Иеден сүйікті сенімді тұрады, және Құдай оған барлық күндері көлеңке салады, және оның иықтарының арасында тыныштық берді.

Және Иосифке айтты: Иеміздің батасынан оның жері, аспанның маусымдарынан және шықтан, және астынан шығатын тереңдіктердің бұлақтарынан, және өнімнің мезгіліне сәйкес, күннің айналуларына және айлардың қосылуларынан, таулардың шыңынан бастап, және мәңгілік төбелердің шыңынан бастап, және жердің толықтыру уақытына сәйкес, және бұтада көрінгенге қолайлы нәрселер Иосифтің басына келсін, және ағалары арасында даңқталған оның шыңына. Тұңғыш туған бұқаның сұлулығы оның, бір мүйізділің мүйіздері оның мүйіздері, олармен ұлттарды шаншылайды бірге, жер

шетінен бастап, бұлар Ефраимнің он мыңдары, және бұлар Манассенің мыңдары. Және Зебулунға айтты: Қуан, Зебулун, шығуыңда, және Иссахар өз шатырларында. Ұлттар жойылады, және сіздер сонда шақырасыздар, және сонда әділдік құрбандығын шаласыздар, себебі теңіз байлығы сені емізеді, және жағалауда тұратындардың саудасы.

Және Гадқа айтты: Жарылқанған Гадты кеңейтуші! Арыстандай демалды, иық пен билеушіні сындырған. Және ол өзінің бірінші жемісін көрді, өйткені сонда билеушілердің жері бөлінді, халықтардың басшыларымен бірге жиналғандар, Жаратқан Ие әділдікті жасады және өзінің сотын Исраилмен бірге.

Және Данға айтты: Дан арыстан балапаны, және ол Башаннан секіріп шығады. Және Нафталиға айтты: Нафтали қабылданғандардың толықтығы, Жараданнан бата толтырылсын, теңізді және Оңтүстікті мұралайды. Және Асырға айтты: Балалардан бата берілген Асыр, және ол өз ағаларына қабылданады, өз аяғын майға батырады. Оның сандалы темір мен қола болады, күндерің сияқты күшің болады.

Сүйіктінің Құдайы сияқты ешкім жоқ, сенің көмекшің аспанға басып келеді және аспан әлемінің ұлысы. Және Құдайдың бастауы сені жабады, және мәңгілік иықтардың күші астында болады, және сенің бетіңнен жауды

шығарады, айтып: Жойылғайсың. Және Исраил сенімді түрде жалғыз қоныстанады Жақып жерінде, дән мен шарап үстінде, және аспан саған бұлтты шықпен болады. Бақытты сен, Исраил! Кім саған ұқсас, Иеміз арқылы құтқарылатын халық? Көмекшің сені қорғайды, және семсер – сенің мақтаныш. Жауларың саған өтірік айтады, және сен олардың мойнына басасың.

34

Және Мұса Моабтың Аработ жерінен Набау тауына, Иерихоның алдындағы Фасга шыңына көтерілді, және Жаратушы оған Галаадтан Данға дейінгі барлық жерді көрсетті. және Нефталимнің барлық жерін, және Ефраимнің барлық жерін, және Манассияны, және Иуданың барлық жерін ең алыс теңізге дейін және шөлді, және Иерихонның айналасындағы аймақтарды, пальма ағаштарының қаласын Сигорға дейін. Және Иеміз Мұсаға айтты: бұл жер мен Ыбырайымға, Ысқаққа және Жақыпқа ант еткен едім, айта отырып: сенің тұқымыңа оны беремін, және мен оны сенің көздеріңе көрсеттім, бірақ сонда сен кірмейсің.

Және Мұса, Иеміздің қызметшісі, Моаб жерінде Иеміздің сөзі арқылы өлді. Және олар оны Гайда, Пеор үйінің жанында жерледі, және ешкім оның жерленуін осы күнге дейін көрген жоқ. Мұса өлген кезде жүз жиырма жаста

болды, оның көздері күңгірттелмеді және оның тасбақалары да бұзылмады.

Және Исраил ұлдары Мұсаны Моабтың Аработ жерінде, Иерихоға қарсы Иордан өзенінің жанында отыз күн жылады, және Мұсаға жоқтау жылаудың күндері аяқталды. Және Нұн ұлы Ешуа түсіну рухымен толды, өйткені Мұса оның үстіне қолдарын қойды, және Исраил ұлдары оны тыңдады, және Жаратушы Мұсаға бұйырғандай жасады.

Және Исраилда Мұса сияқты пайғамбар әлі тұрған жоқ, кімді Жаратушы бетпе-бет білді. барлық белгілерде және ғажайыптарда, оны Жаратушы Мысыр жеріне Перғауынға, оның қызметшілеріне және оның бүкіл жеріне істеу үшін жіберді. ол ұлы ғажайыптарды және ол күшті қолды, қайсын Мұса бүкіл Исраилдің алдында жасады.

Жохананың хаты

1

Бастаудан болған, біз естіген, біз өз көздерімізбен көрген, біз бақылаған және қолдарымызбен ұстаған нәрсе туралы, өмір сөзі жайлы, Және өмір пайда болды, және біз көрдік және куәлік береміз, және сіздерге мәңгілік өмірді жариялаймыз, қай Әкеге қарай болды және бізге пайда болды. Біз көргенімізді және естігенімізді сендерге жариялаймыз, сендер де бізбен қарым-қатынаста болуларың үшін, ал біздің қарым-қатынасымыз Әкемен және Оның Ұлы Иса Мәсіхпен. Және осы нәрселерді сендерге жазамыз, біздің қуанышымыз толық болуы үшін.

Және бұл біз одан естіген және сендерге жариялайтын хабар: Құдай жарық болып табылады, және оның ішінде ешқандай қараңғылық жоқ. Егер біз онымен қатынасымыз бар деп айтсақ және қараңғылықта жүрсек, өтірік айтамыз және ақиқатты істемейміз. Егер біз жарықта жүрсек, өзі жарықта болғандай, бір-бірімізбен қарым-қатынасымыз

бар, және оның ұлы Иса Мәсіхтің қаны бізді барлық күнәдан тазартады. Егер біз күнәміз жоқ деп айтсақ, өздерімізді алдаймыз және ақиқат бізде жоқ. Егер біз өз күнәларымызды мойындасақ, Ол адал және әділ болады, бізге күнәларымызды кешіріп, бізді барлық әділетсіздіктен тазартады. Егер біз күнә жасамадық деп айтсақ, біз оны өтірікші етеміз, және оның сөзі бізде жоқ.

2

Балаларым, мен мұны сендерге күнә жасамауларың үшін жазып отырмын, және егер біреу күнә жасаса, бізде Әкеге қарай қорғаушы бар, әділ Иса Мәсіх, Және өзі біздің күнәларымыз туралы құтқару болып табылады, тек біздікі туралы ғана емес, сонымен қатар бүкіл дүние туралы да. Және осы арқылы біз білеміз, себебі біз оны білдік, егер біз оның заповедьлерін сақтасақ. Мен оны білемін деп айтып, оның өсиеттерін сақтамайтын адам өтірікші болып табылады, және осы адамда ақиқат жоқ. Бірақ кім оның сөзін сақтаса, шынымен осында Құдайдың махаббаты жетілдірілген. Осыдан біз онда екенімізді білеміз. Онда қалуға тиіс деп айтушы, сол жүргендей, өзі де осылай жүруге тиіс.

Бауырлар, мен сендерге жаңа бұйрық жазып отырған жоқпын, бірақ ескі бұйрықты жазамын, оны сендер бастан бері иеленген едіңдер. Ескі бұйрық – бұл сендер бастан бері

естіген сөз. Қайтадан жаңа бұйрықты сендерге жазамын, ол оған да, сендерде де шын болып табылады, себебі қараңғылық өтіп жатыр және шын жарық әлдеқашан жарқырайды. Жарықта жүрмін деп айтып, ал өз ағасын жек көретін адам әлі күнге дейін қараңғылықта жүр. Өз ағасын сүйетін адам жарықта қалады, және онда кедергі жоқ. Бірақ өз ағасын жек көретін қараңғылықта болып тұр және қараңғылықта жүреді, және қайда баратынын білмейді, себебі қараңғылық оның көздерін соқыр етті.

Жазамын сендерге, балалар, себебі сендердің күнәларың оның аты арқылы кешірілген. Мен сендерге жазамын, әкелер, себебі сендер Оны бастан бері білдіңдер. Мен сендерге жазамын, жас жігіттер, себебі сендер жаманды жеңдіңдер. Мен сендерге жаздым, балалар, себебі сендер Әкені білдіңдер. Мен сендерге жаздым, әкелер, себебі сендер бастауынан бері білдіңдер. Мен сендерге жаздым, жас жігіттер, себебі сендер күштісіңдер және Құдайдың сөзі сендерде қалады және сендер жаманды жеңдіңдер.

Дүниені де, дүниедегі нәрселерді де сүймеңіздер. Егер кімде-бірі дүниені сүйсе, Әкенің сүйіспеншілігі онда жоқ, өйткені дүниедегі бар нәрсе, еттің құмарлығы және көздердің құмарлығы және өмірдің мақтаншақтығы, Әкеден емес, бірақ дүниеден болып табылады. Әлем де, оның құмарлығы да өтіп жатыр, бірақ Құдайдың еркін орындаушы мәңгілікке дейін қалады.

Балалар, соңғы сағат болып табылады, және сіздер естігендей, антихрист келеді, ал қазір көптеген антихристтер пайда болды, осыдан біз соңғы сағат екенін білеміз. Олар біздің ішімізден шықты, бірақ олар біздікі болған жоқ, өйткені егер олар біздікі болса, бізбен бірге қалар еді, бірақ бұл олардың барлығы біздікі емес екені ашылсын деп болды. Және сіздер қасиеттіден майлауға ие болдыңдар, және бәрін білесіздер. Мен сендерге шындықты білмейсіңдер деп жазған жоқпын, керісінше, оны білетіндіктеріңді айту үшін жаздым, және барлық өтірік шындықтан емес екенін білесіңдер. Өтірікші кім, егер Исаның Мәсіх еместігін жоққа шығарушы болмаса? Бұл антихрист, Әкені және Ұлды жоққа шығарушы. Ұлды жоққа шығаратынның бәрінде әке де жоқ. Сіздер сондықтан бастан естіген нәрселеріңді өздеріңде сақтаңдар. Егер сіздерде бастан естіген нәрселеріңіз қалса, онда сіздер де Ұлда және Әкеде қаласыздар. Және осы – Ол Өзі бізге уәде еткен уәде, яғни мәңгілік өмір. Мен мұны сіздерге сіздерді алдаушылар жөнінде жаздым. Және сіздер, сіздер одан алған майлау сіздерде қалады, және сіздерді біреу оқытсын деп сіздердің қажеттіліктерің жоқ, бірақ сол майлаудың өзі сіздерді барлығы туралы оқытады, және ол шын және өтірік емес, және ол сіздерді оқытқандай, сіздер онда қаласыздар. Және енді, балаларым, оған қалыңыздар, осылай болсын, қашан ол аян етілсе, біз батылдыққа ие болайық және оның келуінде одан ұяламайық. Егер сіздер Оның әділ екенін білсеңіздер, онда әділдікті жасайтын әрбір адам Одан туылғанын білесіздер.

3

Көріңіздер, Әке бізге қандай сүйіспеншілік берді, сондықтан біз Құдайдың балалары деп аталамыз. Осы себепті әлем сіздерді білмейді, өйткені ол Оны білмеді. Сүйіктілер, қазір біз Құдайдың балаларымыз, және біз не болатынымыз әлі аян болған жоқ, бірақ біз білеміз, егер Ол аян болса, біз Оған ұқсас боламыз, себебі біз Оны қандай болса, солай көреміз. Және оған осы үмітті артқан әрбір адам өзін тазартады, сол таза болғандай.

Күнә жасаушының бәрі заңсыздық жасайды, және күнә заңсыздық болып табылады. Және сіздер білесіздер, ол біздің күнәларымызды алып кету үшін көрінді, және онда күнә жоқ. Оның ішінде қалатын әрбір адам күнә жасамайды, күнә жасайтын әрбір адам оны көрмеген және оны білмеген. Балалар, ешкім сендерді алдамасын: әділдікті істеуші әділ болып табылады, сол сияқты ол әділ болып табылады. Күнә жасаушы шайтаннан болып табылады, себебі шайтан бастаудан бері күнә жасайды. Құдайдың Ұлы осы үшін пайда болды, шайтанның істерін бұзу үшін. Құдайдан туылған әрбір адам күнә жасамайды, себебі Оның тұқымы онда қалады, және ол күнә жасай алмайды, себебі Құдайдан туылған. Осы арқылы Құдайдың балалары мен шайтанның балалары айқын болып табылады. Әділдік жасамайтын әркім Құдайдан емес, және өз аға-інісін сүймейтін де. Себебі бұл сіздер бастан бері

естіген хабар, сондықтан біз бір-бірімізді сүюіміз керек. Қайын сияқты болмаңдар, ол жаманнан шыққан және өз ағасын сойған, және не үшін оны сойды? Себебі оның істері жаман болды, ал оның ағасының істері әділ болды. Менің бауырларым, егер дүние сендерді жек көрсе, таңғалмаңыз. Біз білеміз, өйткені біз өлімнен өмірге өткенбіз, себебі біз бауырларды сүйеміз. Бауырды сүймейтін адам өлімде қалады. Өз ағасын жек көретін әрбір адам адам өлтіруші болып табылады, және сіздер білесіздер, барлық адам өлтірушінің өзінде қалатын мәңгілік өмірі жоқ. Осы арқылы біз сүйіспеншілікті танып білдік, өйткені ол біздің үшін өзінің жанын қойды, және біз де бауырлар үшін жандарымызды қоюға тиіспіз. Кім дүниенің өмірін иеленсе де, өзінің ағасының қажеттілікте екенін көріп, одан өзінің жүрегін жапса, Құдайдың сүйіспеншілігі қалайша оған қалады? Балаларым, сөзбен де, тілмен де емес, іс-әрекетте және шындықта сүйейік. Және осы арқылы біз ақиқаттан екенімізді білеміз және Оның алдында біздің жүректерімізді сендіреміз. Егер біздің жүрегіміз бізді айыптаса, себебі Құдай біздің жүрегімізден ұлы және Ол бәрін біледі. Сүйіктілер, егер жүрегіміз бізді айыптамаса, Құдайға қарай батылдығымыз бар. Және егер не сұрасақ, одан аламыз, себебі оның бұйрықтарын сақтаймыз және оның алдында ұнамды нәрселерді істейміз. Және бұл оның міндеттемесі: біз оның ұлы Иса Мәсіхтің атына сенуіміз керек және бір-бірімізді сүйеміз, сол сияқты ол міндеттеме берді. Және оның міндеттемелерін ұстап тұрған оның ішінде қалады, және өзі оның ішінде. Және осы арқылы біз

білеміз, себебі Ол бізде қалады, Рухтан, оны бізге берді.

4

Сүйіктілер, барлық рухқа сенбеңіздер, бірақ рухтарды сынаңыздар, олар Құдайдан ба деп, себебі көп жалған пайғамбарлар дүниеге шыққан. Осы арқылы сіздер Құдайдың рухын білесіздер: барлық рух Иисус Мәсіхтің етпен келгенін мойындайтын Құдайдан болып табылады. Және денеде келген Иисус Христосты мойындамайтын әрбір рух Құдайдан емес, және бұл сіздер естіген антихристтің рухы болып табылады, ол келеді деп, және қазір дүниеде әлдеқашан бар. Сіздер Құдайдан шыққан балалар сіздер, және оларды жеңіп алдыңыздар, себебі сіздердегі Ол дүниедегіден ұлы. Олар дүниеден шыққан, сондықтан дүниеден сөйлейді және дүние оларды тыңдайды. Біз Құдайдан боламыз, Құдайды білетін біздің сөзімізді тыңдайды. Кім Құдайдан емес болса, біздің сөзімізді тыңдамайды. Осыдан біз шындық рухын және адасу рухын білеміз.

Сүйіктілер, біз бір-бірімізді сүюіміз керек, себебі сүйіспеншілік Құдайдан болып табылады, және сүйетін әрбір адам Құдайдан туған және Құдайды біледі. Сүймейтін адам Құдайды танымады, себебі Құдай сүйіспеншілік. Осы арқылы Құдайдың сүйіспеншілігі бізге пайда болды, себебі Құдай Өзінің жалғыз туған Ұлын әлемге жіберді, сондықтан

біз Оның арқылы өмір сүреміз. Осында махаббат бар: біз Құдайды сүйгеніміз үшін емес, керісінше Ол бізді сүйіп, өз Ұлын біздің күнәларымыз үшін құтқарушы етіп жібергені үшін. Сүйіктілер, егер Құдай бізді осылай сүйсе, біз де бір-бірімізді сүюге тиіспіз. Құдайды ешкім ешқашан көрген емес, егер біз бір-бірімізді сүйсек, Құдай бізде қалады және оның сүйіспеншілігі бізде жетілдірілген. Осы арқылы біз білеміз, себебі біз онда қаламыз және ол бізде қалады, себебі ол өзінің Рухынан бізге берді. Және біз көрдік және куәлік береміз, Әке Ұлды дүниенің Құтқарушысы етіп жіберді. Кім Исаның Құдайдың Ұлы екенін мойындаса, Құдай онда қалады және ол Құдайда қалады. Және біз Құдайдың бізге деген сүйіспеншілігін білдік және сендік. Құдай сүйіспеншілік болып табылады, және сүйіспеншілікте қалатын Құдайда қалады және Құдай онда қалады. Осы арқылы біздегі сүйіспеншілік жетілдірілді, сондықтан сот күнінде батылдыққа ие боламыз, себебі Ол қандай болса, біз де осы әлемде сондаймыз. Қорқыныш жоқ сүйіспеншілікте, бірақ толық сүйіспеншілік қорқынышты сыртқа лақтырады, себебі қорқыныш жазаны ұстайды, ал қорқатын адам сүйіспеншілікте жетілдірілмеген. Біз сүйеміз оны, себебі ол өзі бірін Егер біреу Мен Құдайды сүйемін деп айтса, бірақ өз ағасын жек көрсе, ол өтірікші болып табылады, өйткені көрген ағасын сүймейтін адам көрмеген Құдайды қалай сүйе алады? Біз оның осы бұйрығын аламыз: Құдайды сүйетін адам өз ағасын да сүйсін.

5

Иса Мәсіх екеніне сенетін әрбір адам Құдайдан туылған, және туғызғанды сүйетін әрбір адам одан туылғанды да сүйеді. Осы арқылы біз Құдайдың балаларын сүйетінімізді білеміз, қашан Құдайды сүйеміз және оның өсиеттерін сақтаймыз. Бұл Құдайдың сүйіспеншілігі – біз оның өсиеттерін сақтауымыз, және оның өсиеттері ауыр емес. себебі Құдайдан туылған барлық дүниені жеңеді, және дүниені жеңген жеңіс осы – біздің сенім. Дүниені жеңуші кім, егер Исаның Құдайдың Ұлы екеніне сенбейтін болса? Бұл су мен қан арқылы келген Иса Мәсіх, тек су арқылы емес, су мен қан арқылы келген, ал Рух куәлік береді, себебі Рух шындық болып табылады. себебі аспанда куәландыратын үш бар: Әке, Сөз және Қасиетті Рух, және бұл үшеуі бір болып табылады, және жерде куәландыратын үш бар, Рух, су және қан, және бұл үшеуі бір болып табылады. Егер біз адамдардың куәлігін қабылдасақ, Құдайдың куәлігі одан да үлкен, себебі бұл Құдайдың Өз Ұлы туралы берген куәлігі. Құдайдың Ұлына сенетін адам өзінде куәлікке ие, Құдайға сенбейтін адам Оны өтірікші етіп жасаған, себебі ол Құдай Өз Ұлы туралы берген куәлікке сенбеген. Және бұл куәлік, өйткені Құдай бізге мәңгілік өмір берді, және бұл өмір Оның Ұлында. Ұлды иеленген өмірді иеленеді; Құдайдың Ұлын иеленбеген өмірді иеленбейді.

Мен осы нәрселерді сендерге жаздым, Құдайдың Ұлының атына сенетіндерге, сендердің мәңгілік өмірге ие екендеріңді білулерің үшін, және Құдайдың Ұлының атына сенулерің үшін. Және бұл біз оған қарай ие болатын ашықтық, себебі егер біз оның еркі бойынша бірдеңе сұрасақ, ол бізді естиді. Және егер біз Оның бізді естігенін білсек, біз не сұрасақ та, онда біз Одан сұраған сұрауларымызға ие екенімізді білеміз. Егер біреу оның ағасын өлімге апармайтын күнә жасап жатқанын көрсе, сұрайды және оған өмір береді, өлімге апармайтын күнә жасап жатқандарға. Өлімге апаратын күнә бар, сол туралы сұрасын деп айтпаймын. Барлық әділетсіздік күнә болып табылады, және өлімге апармайтын күнә де бар. Біз білеміз, себебі Құдайдан туылған әркім күнә жасамайды, бірақ Құдайдан туылған өзін сақтайды және зұлым оған тимейді. Біз Құдайдан екенімізді білеміз, және бүкіл әлем зұлымдықта жатыр. Біз білеміз, бірақ Құдайдың Ұлы келді және бізге ақыл-ой берді, осы арқылы біз шынайыны білейік, және біз шынайыда боламыз, Оның Ұлы Иса Мәсіхте. Бұл шынайы Құдай және мәңгілік өмір болып табылады.

Балалар, өздеріңізді мүсіндерден қорғаңыздар, аумин.

Ешуа

1

ЖӘНЕ Мұсаның өлімінен кейін Жаратқан Нұн ұлы Ешуаға, Мұсаның көмекшісіне айтты: Менің көмекшім Мұса қайтыс болды. Енді тұрып, Иорданды өт, сен және осы барлық халық, мен оларға беретін жерге. Барлық орын, қай жерге де сендер аяқтарыңның табанымен басасыңдар, сендерге берем оны, Мұсаға айтқанымдай. Шөлді және Антиливанды, ұлы өзенге дейін, Евфрат өзеніне дейін, және соңғы теңізге дейін, күннің батысынан бастап, сіздердің шекараларыңыз болады. Сенің өміріңнің барлық күндерінде ешбір адам сенің алдыңда тұра алмайды, және мен Мұсамен бірге болғандай, сенімен де бірге боламын, және мен сені тастамаймын және сені қараусыз қалдырмаймын. Күшті бол және батыл бол, өйткені сен осы халыққа жерді бөліп берерсің, мен сіздердің аталарыңызға оларға беруге ант еткен жерді. Күшті бол сондықтан және батыл бол, сақтау және істеу, сияқты бұйырды саған Мұса, менің қызметшім, және олардан оңға немесе солға

ауытқымайсың, осылай табысты боласың барлығында, қайсыларда егер істесең. Және осы заң кітабы сенің аузыңнан кетіп қалмайды, және сен оны күні-түні ойланасың, барлық жазылғандарды істеуді білу үшін, содан гүлденесің, және жолдарыңды гүлдендіресің, және содан түсінесің. Міне, мен саған бұйырдым: күшті және батыл бол, қорықпа және үрейленбе, себебі сенімен бірге Жаратқан Ие, сенің Құдайың, қайда барсаң да. Және Ешуа халықтың жазушыларына бұйырды, айта: Халықтың лагерінің ортасына кіріңіздер және халыққа бұйырыңыздар, айта отырып: азық-түлік дайындаңыздар, себебі әлі үш күн бар және сіздер осы Иорданды өтесіздер, кіріп, Жаратқан Ие, сіздердің әкелеріңіздің Құдайы сіздерге беретін жерді ұстау үшін.

Ешуа Рубенге, Гадқа және Манасса руының жартысына айтты. Есте сақтаңыздар сөзді, бұйырды сендерге Мұса, қызметшісі Жаратқанның, айта: Жаратқан, Құдайларың, тыныштандырды сендерді және берді сендерге жерді осы. Сіздердің әйелдеріңіз бен балаларыңыз және малдарыңыз сол жерде тұрсын, ол сіздерге берді, ал сіздер қарулы болып туыстарыңыздан бұрын өтесіздер, барлық күшті адамдар, және оларға көмектесесіздер. Біздің Құдайымыз Жаратқан сіздердің ағаларыңызға тыныштық бергенше, дәл сіздерге сияқты, және бұлар да сол жерді мұралық алғанша, қай жерді біздің Құдайымыз Жаратқан оларға береді, содан кейін әрқайсысыңыз өз мұрасына кетесіздер, қай мұраны Мұса сіздерге Иорданның арғы жағында күн шығыс жақта

берді. Және Ешуаға жауап беріп айтты: Бізге не бұйырсаң, бәрін орындаймыз, және бізді қайда жіберсең, сол жерге барамыз. Мұсадан естіген барлық нәрселерге сәйкес, біз сені тыңдаймыз, тек Жаратқан Ие Құдайымыз сенімен бірге болсын, Мұсамен бірге болған сияқты. Ал саған бағынбайтын адам және сен оған не бұйырсаң да, сенің сөздеріңді естімейтін кім болса да өлсін, бірақ күшті және батыл бол.

2

Және Наун ұлы Ешуа Шиттимнен екі жас адамды тыңшылауға жіберді, айтып: Көтеріліп, жерді және Иерихонды көріңдер. Екі жас адам кетіп, Иерихонға кірді және Рахаб есімді жезөкше әйелдің үйіне кірді. Олар сонда тұрды.

Және Иерихон патшасына хабарланды: Исраил ұлдарынан адамдар жерді тыңшылау үшін осы жерге кірді. Иерихон патшасы Рahабқа адам жіберіп, былай деді: Түнде үйіңе кірген адамдарды шығар, өйткені олар жерді тыңшылауға келген. Әйел екі ерді алып, оларды жасырды және оларға: Ерлер маған келді, - деді. Қақпа қараңғыда жабылып жатқанда ерлер шықты, олар қайда кеткенін білмеймін, олардың артынан қуып жетсеңіздер болады. Бірақ ол оларды шатырға шығарды және оларды шатырда үйілген зығыр сабанының ішіне жасырды. Және ер адамдар

олардың артынан Иордан өзенінің өткелдеріне апаратын жолмен қуып жетті, және қақпа жабылды.

Және қуғындаушылар олардың артынан шыққан кезде болды, ал олар өздері ұйықтаудан бұрын, бұл әйел оларға шатырға көтерілді. Және ол оларға айтты: Мен білемін, Жаратқан Ие сендерге бұл жерді бергенін, себебі сендерден болатын қорқыныш бізге түсті. Біз естідік, себебі Жаратқан Ие Құдай сіздердің алдыңыздан қызыл теңізді құрғатты, қашан сіздер Мысыр жерінен шығып келдіңдер, және не істегенін Аморлықтардың екі патшасына, олар Иордан арғы жағында болды, Сихон мен Огқа, оларды сіздер жойдыңдар. Және біз естігенде жүрегіміз таңғалды, және сіздердің бетіңізден біздің ешқайсымызда рух қалмады, себебі сіздердің Иеміз Құдайларың аспанда жоғарыда және жерде төменде Құдай. Және қазір маған Иеміз Құдай атымен ант ішіңіздер, себебі мен сіздерге мейірім көрсетемін, және сіздер де менің әкемнің үйінде мейірім көрсетіңіздер, және әкемнің үйін тірі қалдырыңыздар, анамды және бауырларымды, және бүкіл үйімді, және оларға тиесілі барлығын, және жанымды өлімнен құтқарасыздар.

Және ерлер оған айтты: Біздің жанымыз сіздердің орнынызға өлімге, және ол айтты: Иеміз сіздерге қаланы берген кезде, маған мейірім және шындық жасайсыздар. Және оларды терезе арқылы түсірді, Және ол оларға айтты: тау жеріне кетіңдер, қуғындаушылар сендермен кездеспес

үшін, және сонда үш күн жасырынып тұрыңдар, қуғындаушылар сендердің артыңнан қайтып кеткенше, және содан кейін өз жолдарыңмен кетесіңдер.

Және ол ерлер оған айтты: Біз сенің осы антыңнан кінәсізбіз. Міне, біз қаланың бір бөлігіне кіріп жатырмыз, және сен белгіні қоясың, осы қызыл арқанды бізді түсірген терезеңе ілесің, ал әкеңді, анаңды, ағаларыңды және әкеңнің бүкіл үйін өз үйіңе жинайсың. Және кім сенің үйіңнің есігінен сыртқа шықса, өзіне кінәлі болады, ал біз сенің осы антыңа кінәсіз боламыз, және қаншалары сенің үйіңде сенімен бірге болса, біз кінәлі боламыз. Егер кімде-бір бізге зиян тигізсе немесе біздің осы сөздерімізді ашса, біз сенің осы антыңа кінәсіз боламыз. Ол оларға: Сіздердің сөздеріңізше болсын, - деді де, оларды жіберді, олар да кетті. Және олар таулы жерге келді, және сонда үш күн қалды, және қуғындаушылар барлық жолдарды іздеді, және таппады.

Екі жас адам қайтып келді және таудан түсті, және Нұхтың ұлы Ешуаға қарай өтіп барды, және оған өздеріне болған барлық оқиғаларды айтып берді. Және олар Ешуаға айтты: Жаратқан барлық жерді біздің қолымызға берді, және сол жерде тұратындардың барлығы біздің алдымызда еріді.

3

Ешуа таңертең ерте тұрды және Шиттимнен кетті, олар Иорданға дейін келді және өтпес бұрын сонда тоқтады. Және үш күннен кейін жазушылар лагерь арқылы өтті Және олар халыққа бұйырды: Қашан Иеміз Құдайымыздың Келісім сандығын және оны көтеріп жүрген діни қызметшілерімізді мен Леуіліктерді көресіздер, өз орындарыңнан шығып, оның артынан жүріңдер. Бірақ сіздер мен сол арасында алыс болсын, екі мың шынтақтай тұрасыздар, оған жақындамаңыздар, осылай сіздер жүретін жолды білесіздер, өйткені сіздер бұл жолмен кеше де, үшінші күні де жүрген жоқсыздар.

Және Ешуа халыққа айтты: Ертеңге дайындалып тазарыңдар, себебі ертең Жаратқан сендердің арасында таңғажайып нәрселер жасайды. Ешуа діни қызметшілерге: Жаратқан Иенің келісім сандығын көтеріп, халықтың алдында жүріңдер, - деді. Діни қызметшілер Жаратқан Иенің келісім сандығын көтеріп, халықтың алдында жүрді. Және Жаратқан Ие Ешуаға айтты: Осы күні мен сені Исраилдің барлық ұлдарының алдында жоғарылатуды бастаймын, сондықтан олар білсін, себебі мен Мұсамен бірге болғандай, сенімен де солай боламын. Және қазір діни қызметшілерге, келісім сандығын көтеретіндерге бұйрық бер, айта отырып: Иорданның суының бөлігіне кірген кезде, Иорданда тұрыңдар.

Және Ешуа Израиль ұлдарына айтты: жақындаңыздар мұнда және біздің Құдайымыз Иеміздің сөзін

тыңдаңыздар. Осы арқылы сіздер білесіздер, себебі Құдай сіздердің арасыңызда тірі, және Ол біздің алдымыздан қананиялықты, хеттілікті, перезілікті, хивілікті, аморлықты, гергесілікті және иебусілікті жойып-жоққа шығарады. Міне, бүкіл жердің Жаратқанының келісім сандығы Иорданнан өтіп барады. Израил ұлдарынан әрбір рудан бір адамнан он екі ер адамды өздеріңізге таңдаңыздар. Және солай болады: діни қызметкерлердің аяқтары тыныштаған кезде, олар Иеміздің, барлық жердің Иеміздің келісім сандығын көтеріп, Иорданның суына енгенде, Иорданның суы жоғалады, ал түсіп жатқан су тоқтайды.

Және халық өздерінің шатырларынан Иорданды өту үшін кетті, ал діни қызметкерлер Жаратқанның келісім сандығын халықтан бұрын көтерді. Діни қызметкерлер Жаратқан Иенің келісім сандығын көтеріп, Иорданға кіріп жатқанда, және келісім сандығын көтеріп жатқан діни қызметкерлердің аяқтары Иордан суының бір бөлігіне батырылғанда, Иордан бидай орағы күндеріндегідей бүкіл жағалауы бойынша толып жатты. Және жоғарыдан түсіп жатқан сулар тұрды, Кариаθиарім бөлігіне дейін өте-өте алыс, қатты күшпен алшақ тұрған бір үйінді болып тұрды, ал төмен түсіп жатқан су Араба теңізіне, тұз теңізіне түсіп, аяғына дейін таусылды, және халық Иерихоның қарсысында тұрды. Және Жаратқан Иенің келісім кіреуін көтеретін діни қызметкерлер Иорданның ортасында құрғақ жерде тұрды, ал Исраилдің барлық ұлдары құрғақ

жерден өтті, барлық халық Иорданнан өтіп болғанша.

4

Және барлық халық Иорданнан өтіп болғаннан кейін, Жаратқан Ие Ешуаға айтты: Халықтан әрбір рудан бір адамнан алып, Оларға бұйрық бер, және Иорданның ортасынан дайын он екі тасты алыңдар, және осыларды өздеріңмен бірге тасымалдап, оларды өздеріннің лагеріңде қойыңдар, қайда сол түнде орналассаңдар.

Және Ешуа Исраил ұлдарының беделділерінен он екі ерді шақырып алды, әрбір рудан біреуден, Ол оларға айтты: Менің алдыма, Иеміздің бетінің алдына, Иорданның ортасына жақындатыңыздар, және әрқайсысы сол жерден тас алып, оны өз иықтарының үстінде Исраилдің он екі руларының санына сәйкес көтерсін. сондықтан бұлар сіздерге үнемі жатқан белгі болып табылсын, сондықтан қашан сенің ұлың сені ертең сұрайды: бұл тастар бізге не? деп айтып. Және сен өз ұлыңа айқындайсың, айта отырып: Иордан өзені барлық жердің Иеміздің келісім сандығының алдынан тоқтады, ол одан кесіп өткенде, және осы тастар сендерге Исраил ұлдарына мәңгілік ескерткіш болады.

Және Израиль ұлдары осылай жасады, Иеміз Иешуаға бұйырғандай, және он екі тасты Иорданның ортасынан алды, Иеміз Иешуаға Израиль ұлдарының өтуі аяқталғанда

бұйырғандай, және оларды өздерімен бірге лагерьге тасып, сонда қойды. Ешуа Иорданның өзінде тағы он екі тасты орнатты, діни қызметкерлердің Жаратқан Иенің Келісім сандығын көтеріп тұрған аяқтарының астындағы орында, және олар бүгінгі күнге дейін сонда тұр.

Діни қызметшілер келісім сандығын көтеріп Иорданда тұрды, Ешуа Жаратқанның халыққа хабарлауға бұйырған барлық нәрсені аяқтағанша, ал халық асықты және өтті. Және барлық халық өтуді аяқтағанда, Жаратқанның Келісім сандығы және тастар олардың алдында өтті. Және Рубен ұлдары, және Гад ұлдары, және Манасса руының жартысы Исраил ұлдарының алдында дайындалып өтті, дәл Мұса оларға бұйырғандай. Қырық мың жауынгер Иеміздің алдында Иерихон қаласына қарсы соғысқа өтті. Сол күні Жаратқан Ие Ешуаны бүкіл Исраил тайпасының алдында ұлғайтты, және олар оны Мұса сияқты қорқады, ол өмір сүрген барлық уақыт бойы.

Және Жаратқан Ие Ешуаға айтты: Діни қызметшілерге, Иеміздің куәлік келісімінің сандығын көтеретіндерге, Иорданнан шығуды бұйыр. Және Ешуа діни қызметшілерге бұйырды: Иорданнан шығыңыздар. Және діни қызметкерлер Жаратқан Иенің Келісім сандығын көтеріп, Иорданнан шыққан кезде, олар аяқтарын жерге қойған кезде, Иорданның суы өз жеріне жүгіріп оралды және кеше мен үшінші күндегідей бүкіл жағалау бойымен ағып жатты.

Халық Иорданнан бірінші айдың оныншы күні шықты, және Исраил ұлдары Иерихоннан шығысқа қарай Галгалда орналасты. Және осы он екі тасты, оларды Иорданнан алған, Ешуа Гилгалда орнатты. айтып: Қашан сендердің ұлдарың сендерден: Бұл тастар не? деп сұрайды Сіздердің ұлдарыңызға жариялаңыздар, себебі Исраил осы Иорданды құрғақ жер үстінен өтті. Иеміз Құдайымыз Иордан суын олардың алдынан құрғатып тастағаннан кейін, олар өткенше дейін, дәл сол сияқты Иеміз Құдайымыз қызыл теңізді біздің алдымыздан құрғатып тастады, біз өткенше дейін. Сондықтан жер бетіндегі барлық ұлттар Иенің күші қуатты екенін білсін, және сіздер біздің Иеміз Құдайды барлық істеріңізде құрметтесіңдер.

5

Және олай болды, аморлықтардың Иордан өзенінің арғы жағында тұрған патшалары мен теңіз жағасындағы Финикияның патшалары Жаратқан Ие Құдайдың Исраил ұлдары өткенде олардың алдында Иордан өзенін кептіргенін естігенде, олардың ойлары еріді, олар қорқыныштан соққыға ұшырады, және оларда Исраил ұлдарының алдында ешқандай даналық қалмады.

Осы уақытта Жаратқан Иешуаға айтты: Өзіңе өткір жиекті жартастан тас семсерлер жаса, және отырып, Исраил ұлдарын екінші рет сүндеттеп ал. Және Ешуа өткір тас

семсерлер жасады және Исраил ұлдарын Сүндеттер үйіндісі деп аталатын орында сүндеттеді. Ешуа Исраил ұлдарын қандай тәсілмен тазартты: жолда болғандар және Мысырдан шыққандардың арасында сүндетсіз болғандар. Барлық осыларды Ешуа сүндеттеді, өйткені Исраил қырық екі жыл Мабдаритидт шөлінде кезіп жүрді. Сондықтан Мысыр жерінен шыққан жауынгерлердің көпшілігі сүндетсіз болды, олар Құдайдың бұйрықтарына бағынбағандар, оларға Жаратқан олардың әкелеріне сүт пен бал ағатын жерді беруге ант еткен жерді көрмеуге белгіледі. Осылардың орнына олардың ұлдарын қойды, оларды Ешуа сүндеттеді, себебі олар жол бойында сүндетсіз туылған еді. Сүндеттелгеннен кейін олар сол жерде лагерьде отырып, сауығып кеткенше тыныштықта болды. Және Жаратқан Ие Наугенің ұлы Ешуаға айтты: Бүгінгі күні Мен сіздерден Мысырдың ұятын алып тастадым, және сол орынды Гилгал деп атады.

Және Исраил ұлдары өтуді айдың он төртінші күні кешке, батыс Иерихонда, Иорданның арғы жағында, жазықта өткізді. Және олар жердің дәнінен ашытқысыз нан және жаңа нан жеді. Осы күні манна тоқтады, олар жердің астығын жегеннен кейін, және Исраил ұлдарына енді манна болмады, бірақ олар сол жылы пальмалар жерінің өнімін жинады.

Ешуа Иерихонда болғанда, көздерін көтеріп қарап, алдында қолында семсер суырып ұстап тұрған адамды

көрді. Ешуа жақындап, оған: Сен біздікісің бе, әлде жаулардікісің бе? деп сұрады. Ол оған: Мен Иеміздің әскерінің бас қолбасшысымын, қазір келдім деді. Ешуа жерге бетімен құлап, оған: Қожайын, өз қызметшіңе не бұйырасыз? деді. Және Иеміздің бас қолбасшысы Ешуаға айтады: Аяғыңнан сандалыңды шешіп тастаңыз, өйткені сіз қазір тұрған орын қасиетті.

6

Иерихон жабылып, бекітілген болатын, және ешкім одан шықпады, әрі ешкім кірмеді. Және Жаратқан Ие Ешуаға айтты: Көрдім мен, сенің қолыңа Иерихонды табыс етемін, және оның патшасын, осы ішінде болған күшті адамдарды. Сен осы жауынгерлерді айналдыра қоршап қой. Және сіздер кернеймен тартқан кезде, барлық халық бірге айқайласын, және олар айқайлағанда қала қабырғалары өздігінен құлайды, және барлық халық әрқайсысы өз алдына қалаға кіреді.

Және Нұн ұлы Ешуа діни қызметкерлерге кірді, Және ол оларға айтты: Халыққа бұйырыңыздар қаланы айналып өтіп, қоршауға, ал соғысшылар Жараткан Иенің алдында қарулы болып өтсін. Және жеті діни қызметкер жеті киелі кернейді ұстап, дәл сол сияқты Иеміздің алдында өтсін және қатты үрлесін, ал Иеміздің Келісім сандығы соңынан ілессін. Ал жауынгерлер алдында жүріп өтсін, және діни

қызметкерлер Иеміздің Келісім сандығының артынан кернейлерді тартып келсін. Бірақ Ешуа халыққа бұйырды, айтып: Айқайламаңыздар, және ешкім сіздердің дауыстарыңызды естімесін, ол өзі айқайлау күнін жариялағанға дейін, содан кейін айқайлайсыздар. Құдайдың келісім сандығы айналып өткеннен кейін дереу лагерьге кетті және сонда ұйықтады.

Екінші күні Ешуа таңертең ерте тұрды, және діни қызметкерлер Жаратқан Иенің келісім сандығын көтерді. Және жеті керней ұстаған жеті діни қызметшілер Жараушының алдында жүрді, ал содан кейін жауынгерлер кірді, қалған топ болса Жараушының Келісім сандығының артында жүрді. Және діни қызметшілер кернейлерді үрлеген, және қалған халықтың барлығы қаланы алты рет жақыннан айналдырды, және тағы лагерьге кетті, осылай алты күн бойы жасады.

Және жетінші күні таң атқанда тұрды, және сол күні қаланы жеті рет айналып өтті. Және жетінші айналымда діни қызметкерлер үрлеп қалды, және Ешуа Исраил ұлдарына айтты: айқайлаңдар, өйткені Жаратқан сендерге қаланы берді. Және бұл қала қарғыс болады, ол және онда бар барлық нәрсе Жаратқан Ие Сабаофқа арналады, тек жезөкше Раһабты аман қалдырыңдар, оны және оның үйінде бар барлық нәрсені. Бірақ сіздер арналған заттан өте қатты сақтаныңыздар, болмаса сіздер өздерің ойлап, арналған заттан аласыздар да, Исраил ұлдарының лагерін

қарғысқа айналдырасыздар және бізді жойсыздар. Және барлық күміс немесе алтын, немесе қола немесе темір Жаратқан Иеге қасиетті болады, Жаратқан Иенің қазынасына енгізілетін болады.

Және діни қызметшілер кернейлерді үрледі, ал халық кернейлердің дыбысын естігенде, барлық халық бірге ұлы және күшті соғыс айқайымен айқайлады, және барлық қабырға айналасында құлады, және барлық халық қалаға көтерілді. Және Ешуа оны арнады, және қалада ерден әйелге дейін, жас жігіттен қартқа дейін, бұзауға және жүкті малға дейін болғанның бәрін семсер аузымен құрбан етті.

Және Ешуа барлау жасаған екі жас адамға айтты: Әйелдің үйіне кіріңіздер және оны сол жерден шығарыңыздар, және оның бар нәрселерін. Және қаланы тыңшыған екі жас адам әйелдің үйіне кірді, және жезөкше Рахабты, оның әкесін, оның анасын, оның ағаларын, оның туыстарын және оның бар иеліктерін шығарды, және оларды Исраил лагерінің сыртына орналастырды. Және қала отта өртелді, онда болған барлық нәрселермен бірге, тек күміс, алтын, қола және темірді Жаратқанның қазынасына енгізу үшін берді.

Және Ешуа жезөкше Рахабты және оның барлық әкелік үйін тірі қалдырды, және оны Исраилде бүгінгі күнге дейін орналастырды, себебі ол Ешуа Иерихонды тыңшылауға жіберген тыңшыларды жасырды. Және Ешуа сол күні Жаратқан Иенің алдында ант берді, айтып: Қарғысқа

ұшырасын сол қаланы салатын адам, өзінің тұңғышында оның іргетасын қалайды және өзінің кішісінде оның қақпаларын орнатады. Және осылай Бетелден шыққан Озан жасады: Абирон тұңғышта оның іргетасын қалады және аман қалған кішісінде оның қақпаларын орнатты.

Жаратушы Ешуамен бірге болды, және оның атағы бүкіл жерде таралды.

7

Исраил ұлдары үлкен қылмыс жасады және арналған заттардан өздеріне алды, Иуда руынан Зара ұлының Замбри ұлының Харми ұлы Ахар арналған заттардан алды, және Жаратқан Ие Исраил ұлдарына қатты ашуланды.

Және Ешуа Бетел маңындағы Ғайға ерлерді жіберіп, оларға: Ғайды тыңшылап шығыңыздар деп айтты Адамдар жоғары барып, Гайды тыңшылап шықты. Олар Ешуаға қайтып келіп, оған айтты: Бүкіл халық жоғары бармасын, тек екі мың немесе үш мың адам жоғары барып, қаланы қоршасын. Бүкіл халықты сонда алып бармаңыз, өйткені олар аз. Үш мыңдай ер адам шықты, бірақ олар Ғай ерлерінің алдынан қашып кетті. Және Гай ерлері олардан отыз алты ерді өлтірді, және оларды қақпадан қуып, түсуден бастап талқандады, және халықтың жүрегі қорқып кетті, және су сияқты болды.

Және Ешуа киімдерін жыртты, және Ешуа жерге бетімен Иеміздің алдында кешке дейін құлады, өзі және Исраилдің ақсақалдары, және олар бастарына шаң салды. Және Ешуа айтты: Өтінемін, Иеміз, неге Сенің құлың осы халықты Иордан арқылы өткізді, оны аморейлерге беру үшін, бізді жою үшін? Егер біз Иорданның жанында қалып, қоныстанған болсақ. Және мен не айтамын, өйткені Исраил өз дұшпанының алдында мойын бұрды? Қананиялық естіп, жерде тұратын барлық адамдар бізді қоршап алады және бізді жер бетінен жояды, сонда сенің ұлы атыңмен не істейсің?

Және Жаратқан Ие Ешуаға айтты: Тұр, неге сен бетіңе құлап түсіп жатырсың? Халық күнә жасады және олармен жасасқан келісімді бұзды, арналған заттардан ұрлап, өз ыдыстарына салды. Және Исраил ұлдары өз жауларының алдында төтеп бере алмайды, олар өз жауларының алдында мойын қайтарады, себебі олар қарғысқа ұшырады. Мен енді сіздермен бірге болмаймын, егер сіздер өздеріңнен қарғысты алып тастамасаңыздар. Тұрып, халықты қасиетте, және ертең қасиетті болуға айттым, осыларды Исраилдің Жаратқан Иесі Құдайы айтады: қарғыс нәрсе сендерде бар, сендер жауларыңның алдында қарсы тұра алмайсыңдар, қарғыс нәрсені өздеріңнен алып тастағанша. Және сіздер барлығыңыз таңертең рулар бойынша жиналасыздар, және Жаратқан Ие қай руды көрсетсе, сол руды тайпалар бойынша әкеласыздар, және Жаратқан Ие қай тайпаны көрсетсе, сол тайпаны үй

бойынша әкеласыздар, және Жаратқан Ие қай үйді қабылдаса, сол үйді адам бойынша әкеласыздар. Және кім көрсетілсе, ол отта өртеледі және оған тиесілі барлық нәрсе, себебі ол Жараданның Келісімін бұзды және Исраилда заңсыздық жасады.

Ешуа таңертең ерте тұрып, халықты рулар бойынша әкелді, және Яһуда руы көрсетілді. Және ол рулар бойынша алға әкелінді, және Зарай руы көрсетілді. Және ол адам бойынша алға әкелінді, Және Ахар, Замбридің ұлы, Зараның немересі көрсетілді.

Ешуа Ахарға былай деді: Бүгін Исраилдың Жаратқан Иесі Құдайға ұлылық бер, мойындау іс жаса және маған не істегеніңді айт, менен жасырма. Ахар Ешуаға жауап беріп, айтты: Шынымен, мен Исраилдің Жаратқаны Құдайдың алдында күнә жасадым, осылай және осылай істедім. Олжада кестелі жұқа мата, екі жүз күміс дидрахма, елу дидрахмалық бір алтын тіл көрдім, оларды қалап алдым, және міне, олар менің шатырымда жасырылған, ал күміс олардың астында жасырылған. Ешуа елшілер жіберді, олар лагерьдегі шатырға жүгіріп барды, бұлар оның шатырында жасырылған болды, ал күміс олардың астында еді. Және олар оларды шатырдан шығарды, және Ешуаға және Исраилдің ақсақалдарына әкелді, және оларды Жаратқанның алдына қойды.

Ешуа Зара ұлы Ахарды алып, оны Ахор шатқалына апарды,

сондай-ақ оның ұлдарын, қыздарын, бұзауларын, жүкті жануарларын, барлық қойларын, шатырын және барлық мүлкін алып, ал барлық халық онымен бірге болды, және оларды Емекахорға апарды. Ешуа Ахарға былай деді: Сен бізді неге жойдың? Жаратқан Ие сені де осылай бүгін жояды. Және бүкіл Исраил оны тастармен атқылады, және оған үлкен тас үйіндісін тұрғызды, және Жаратқан Иенің қаhары мен ашуы тоқтады. Осы себепті оны осы күнге дейін Емекахор деп атады.

8

Жаратқан Ие Ешуаға былай деді: Қорықпа және үрейленбе, барлық жауынгерлерді өзіңмен бірге ал да, тұрып Гайға көтеріл. Міне, Мен Гай патшасын және оның жерін сенің қолыңа бердім. Және сен Айды Иерихонды жасағандай етесің, оның патшасын да, ал малдардың олжасын өзіңе алып қаласың, бірақ қаланың артқы жағына өзің үшін тұзақ құр.

Ешуа мен барлық соғысшы халық Ғайға шығу үшін тұрды. Ал Ешуа отыз мың күшті адамды таңдап, оларды түнде жіберді. Және ол оларға бұйырды, айтып: Сіздер қаланың артында тұзақ құрыңыздар, қаладан алыс болмаңыздар, және барлықтарыңыз дайын боласыздар. Мен және менімен бірге барлық адамдар қалаға жақындаймыз, және Ғайда тұратындар бізбен кездесуге шыққанда,

бұрынғыдай, біз олардан қашамыз. Және олар біздің артымыздан шыққан кезде, біз оларды қаладан тартып аламыз, және олар айтады: бұлар біздің бетімізден қашады, бұрынғыдай. Сіздер болса тұзақтан тұрып шығып, қалаға барасыздар. Осы сөзге сәйкес істейсіздер, міне, мен сіздерге бұйырдым. Ешуа оларды жіберді, және олар тұзаққа барып, Бетел мен Ғай арасында, Ғайдың теңіз жағынан отырды.

Ешуа таңертең ерте тұрып, халықты тексерді, және өзі мен ақсақалдар халықтың алдында Гайға қарай жоғары шықты. Және барлық халық жауынгерлер онымен бірге көтерілді, және жүріп келіп, қаланың шығыс жағынан қарама-қарсы тұрды. Және қаланың теңізден тұзағы, Ай патшасы көргенде асығып, оларды қарсы алуға тура соғысқа шықты, өзі де, онымен бірге барлық халық та. Ол қала артында оған тұзақ бар екенін білмеді. Және көрді, сонда Ешуа мен Исраил олардың алдынан шегінді. Және олар Исраил ұлдарының артынан қуып жетті, және өздері қаладан кетті. Гайда ешкім қалмады, Исраилдің артынан қумаған адам жоқ еді, олар қаланы ашық қалдырды және Исраилдің артынан қуды.

Және Жаратқан Ие Ешуаға айтты: Қолыңдағы найзаңызды қалаға қарай созыңыз, өйткені мен оны сенің қолыңызға тапсырдым, және тұтқындар өз орындарынан тез көтеріледі. Және Ешуа өз қолын найзасымен қалаға қарай созды. Және бұрын жасырын орналасқан әскерлер олардың орнынан тез тұрды, және ол қолын созғанда шықты, және

қалаға кірді, және оны басып алды, және асығып қаланы отпен жағды. Гай тұрғындары артқа қарап көргенде, қаладан аспанға көтеріліп жатқан түтінді көрді, және енді мұнда не мұнда қашатын жері қалмады. Ешуа мен бүкіл Исраил тұтқындардың қаланы алғанын көрді, және қала түтінінің аспанға көтерілгенін көрді, содан кейін бет бұрып, Гай ерлерін ұрды. Және осылар қаладан кездесуге шықты, және олар лагердің арасында болды, осылар осы жақтан және осылар осы жақтан, және олар оларды соқты, олардың аман қалғаны мен қашып кеткені қалмағанша дейін. Және олар Гай патшасын тірі ұстап алды және оны Ешуаға әкелді.

Исраил ұлдары Гайдағы, далалардағы және таудың түсуіндегі барлық адамдарды өлтіруді тоқтатқанда, олар оларды соңына дейін қуып жеткен жерден, Ешуа Гайға қайтып оралды және оны қылыш жүзімен қырды. Сол күні ерден бастап әйелге дейін құлағандар он екі мың адам болды – Гайдың барлық тұрғындары. Қаланың ішіндегі олжалардан басқа, Исраил ұлдары өздері үшін тонаған барлық нәрсені Жаратқанның бұйрығы бойынша алды, Жаратқан Ешуаға қалай бұйырған болса, сол тәсілмен.

Және Ешуа қаланы отпен өртеді, оны осы күнге дейін мәңгілікке адамсыз үйінді етіп қойды. Және Гай патшасын екі бұтақты ағашқа іліп тастады, ол кешке дейін ағашта болды. Күн батқанда Ешуа бұйрық берді, олар оның денесін ағаштан түсіріп алды және оны шұңқырға

лақтырды. Оған тас үйіндісін тұрғызды, ол осы күнге дейін тұр.

9

Аморлықтардың патшалары, Иордан өзенінің арғы жағындағылар, таулы жердегілер, жазықтағылар, ұлы теңіздің барлық жағалауындағылар, Антиливанға қарайдағылар, сондай-ақ Хеттіктер, Қанахандықтар, Перездіктер, Евейліктер, Аморлықтар, Гергесейліктер және Ебустіктер естігенде,

Олар барлығы бірге Ешуаға және Исраилге қарсы соғыс жүргізу үшін жиналды.

Гибеонда тұратындар Жаратқанның Иерихон мен Айға жасаған барлық істерін естіді. Және олар айлакерлікпен өздері істеді, келіп азық-түлік жинады және дайындалды, өз иықтарына ескі қаптарды алды, сондай-ақ ескі, жыртылған және байланған шарап тұлықтарды алды. Олардың аяқ киімдерінің ойық жерлері және аяқтарындағы сандалдары ескі әрі ямалған болатын, киімдері үстілеріне тозған болатын, ал азық-түлік нандары құрғақ, зеңделген және ұсақталған болатын.

Олар Исраилдің Гилгалдағы лагеріне Ешуаға келді және Ешуаға мен Исраилға айтты: Біз алыс жерден келдік, енді

бізбен келісім жасаңыздар. Және Исраил ұлдары Хорейге айтты: Көр, сен біздің арамызда тұрмайсың ба, және қалайша сенімен келісім жасаймын? Олар Ешуаға: Біз сенің қызметшілеріңміз деді, ал Ешуа оларға: Сіздер қайдансыздар және қайдан келдіңіздер? деді. Және олар айтты: Сіздің қызметшілеріңіз өте алыс жерден келді сіздің Құдайыңыз Иеміздің атымен, себебі біз оның атын естідік және ол Мысырда жасаған барлық нәрсені. және ол Иордан арғы жағындағы аморрейлердің патшаларына, аморрейлердің патшасы Сихонға және Башанның патшасы Огқа не істегенін, ол Аштаротта және Едрейде тұрды. Біздің ақсақалдарымыз және біздің жерімізде тұратын барлық адамдар естіп, бізге былай деді: Жолға өздеріңізге азық-түлік алыңыздар және олармен кездесуге барыңыздар, оларға былай деңіздер: біз сенің қызметшілеріңміз, енді бізбен келісім жасаңыздар. Бұл нан жылы болатын, біз оларды сол күні қамтамасыз еттік, сіздерге келу үшін шыққанда, бірақ қазір олар кепті және жеген болып қалды. Және осы шарап салатын терілерді біз жаңа кезінде толтырдық, ал осылар жыртылып кетті, және біздің киімдеріміз бен сандалдарымыз өте ұзақ жолдан ескірді.

Және олардың билеушілері азық-түлікті алды, және Иеден сұрамады. Және Ешуа олармен бейбітшілік жасады, және олармен оларды сақтап қалу туралы келісім-шарт орнатты, және жамағаттың билеушілері оларға ант берді.

Және үш күннен кейін олармен келісім жасағаннан соң,

олар жақын жерде екенін және олардың арасында тұратынын естіді. Исраил ұлдары кетіп, олардың қалаларына келді, ал олардың қалалары Габаон, Кефира, Беерот және Иарин қалалары болды. Және Исраил ұлдары оларға қарсы соғыспады, себебі барлық басшылар Исраилдің Құдайы Жаратқан Иеміздің атымен оларға ант берген еді, ал бүкіл жамағат басшыларға наразылық білдірді.

Және билеушілер барлық жиналысқа айтты: біз оларға Исраилдің Жаратқан Иесі Құдайға ант еттік, және қазір біз оларға тиюге қабілетті болмаймыз. Біз мұны жасаймыз, оларды тірідей тұтқындаймыз, және оларды сақтаймыз, және біздің ашуымыз болмайды оларға берген антымыз үшін. Олар өмір сүреді және барлық жиналысқа отын шабушылар мен су тасушылар болады, дәл билеушілер оларға айтқандай.

Және Ешуа оларды бірге шақырды және оларға айтты: неліктен мені алдадыңдар, біз сенен өте алыспыз деп айта отырып, ал сендер бізде тұратындардың жергіліктілері болып жатырсыңдар? Және қазір сіздер қарғыс алғандарсыздар, сіздерден құл, ағаш кесуші де, су тасушы да маған және менің Құдайыма тоқтамайды. Және олар Ешуаға жауап берді, айта отырып: бізге хабарланды, сенің Құдайың Жаратқан өзінің қызметшісі Мұсаға қанша бұйырды, сендерге осы жерді беру және бізді және оның үстінде тұрғандардың барлығын сендердің бетіңнен жою,

және біз сендердің бетіңнен жандарымыз туралы қатты қорқамыз, және осы істі істедік. Және қазір міне, біз сіздерге бағынамыз, сіздерге қалай ұнаса және сіздерге қалай дұрыс көрінсе, бізге солай жасаңыздар.

Және олар оларға осылай жасады, және Ешуа оларды сол күні Исраил ұлдарының қолдарынан құтқарды, және олар оларды өлтірмеді. Және сол күні Ешуа оларды барлық жиналысқа және Құдайдың құрбандық үстеліне отын шабушылар мен су тасушылар етіп тағайындады, осы себепті Гибеонда тұратындар Құдайдың құрбандық үстеліне отын шабушылар мен су тасушылар болды бүгінгі күнге дейін, және Жаратқан Ие таңдайтын орынға.

10

Иерусалим патшасы Адонибезек естігенде, Ешуа Гайды алып, оны жойғанын, Иерихонға және оның патшасына қалай жасаған болса, Гайға және оның патшасына да солай жасағанын, сондай-ақ Гибеонда тұратындар Ешуа мен Исраилға қашып келгенін, Және олар қатты қорқты, өйткені Гибеон үлкен қала екенін білді, патшалық қалалардың біріндей, және оның барлық ерлері күшті болды. Және Иерусалим патшасы Адонибезек Хеброн патшасы Еламға, және Иеримouth патшасы Фидонға, және Лахис патшасы Иефтаға, және Одоллам патшасы Дабеинге жіберді, айта отырып: Келіңіздер, маған қарай

шығыңыздар және маған көмектесіңіздер, Гибеонмен соғысайық, өйткені олар Иешуа мен Израил ұлдарына қашып кетті. Және Иебусайлықтардың бес патшасы шықты: Иерусалим патшасы, Хеброн патшасы, Иеримут патшасы, Лахиш патшасы және Одоллам патшасы, өздері және олардың бүкіл халқы. Олар Габаонды қоршап, оны қоршауда ұстады.

Және Гибеонда тұратындар Ешуаға Исраилдің Гилгалдағы лагеріне жіберді, айта: Құлдарыңнан қолдарыңды алма, бізге тез көтеріл және бізге көмектес және бізді құтқар, себебі Аморлықтардың таулы жерде тұратын барлық патшалары бізге қарсы жиналды. Және Ешуа Гилгалдан жоғары барды, өзі және онымен бірге барлық соғысшы халық, күшінде қабілетті барлық адамдар.

Және Жаратқан Ие Ешуаға айтты: оларды қорқпа, өйткені оларды сенің қолдарыңа бердім, олардан ешкім сіздердің алдыңызда қалмайды.

Және Ешуа олардың үстіне кенет келді, өйткені бүкіл түнді Гилгалдан жүріп келді. Және Жаратқан Ие оларды Исраил ұлдарының бетінен шатастырды, және Жаратқан Ие оларды Гаваонда ұлы талқандаумен талқандады, және олар оларды Хоронимнің көтерілу жолымен қуды, және олар оларды Азекаға дейін және Македаға дейін кесіп тастады. Олар Исраил ұлдарының бетінен Хороним түсуінде қашып бара жатқанда, Жаратқан Ие оларға

аспаннан Азекаға дейін бұршақ тастарын тастады, және бұршақ тастарынан өлгендер Исраил ұлдары соғыста семсермен өлтіргендерден көбірек болды.

Сонда Ешуа Жаратқан Иеге сөйледі, сол күні Құдай аморлықтарды Исраилдің қолына берді, ол оларды Гибеонда ұсақтаған кезде, және олар Исраил ұлдарының алдынан ұсақталды, және Ешуа айтты: күн Гибеон үстінде тұрсын, және ай Айлон шатқалы үстінде тұрсын. Және күн мен ай тоқтап тұрды, Құдай олардың жауларын қорғағанша, және күн аспанның ортасында тұрды, батысқа қарай бір күннің соңына дейін жүрмеді. Және осындай күн болған емес, бұрын да емес, соңғы да емес, сондықтан Құдай адамның сөзін тыңдады, себебі Жаратқан Ие Исраилмен бірге соғысты.

Және бұл бес патша қашып кетті, және олар Маккедадағы үңгірге жасырынды. Және Ешуаға хабарланды: Бес патша Маккедадағы үңгірде жасырынып жатқан күйде табылды. Және Ешуа айтты: үңгірдің аузына тастарды домалатыңдар және оларды күзету үшін адамдар тағайындаңдар. Сіздер тұрмай, жауларыңыздың артынан қуып жүріп, олардың арт жағын ұстаңыздар, және олардың қалаларына кіруге рұқсат етпеңіздер, өйткені оларды біздің Жаратқан Ие Құдайымыз біздің қолымызға тапсырды. Ешуа мен бүкіл Исраил ұлдары оларды өте ұлы қырғынмен соңына дейін қырып болғанда, аман қалғандар бекіністі қалаларға қашып құтылды.

Және барлық халық Ешуаға Македаға аман-есен қайтарылды, және Израиль ұлдарының ешкімі өз тілімен мырылдамады.

Және Ешуа айтты: үңгірді ашыңыздар және осы бес патшаны үңгірден шығарыңыздар. Және олар бес патшаны үңгірден шығарды: Иерусалим патшасын, Хеброн патшасын, Иеримут патшасын, Лахис патшасын және Одоллам патшасын. Және олар оларды Ешуаға шығарғаннан кейін, Ешуа бүкіл Исраилді және соғыстың бастаушыларын, өзімен бірге жүргендерді шақырып, оларға айтты: Алға жүріңдер және аяқтарыңызды олардың мойындарына қойыңдар, және олар жақындап, аяқтарын олардың мойындарына қойды. Ешуа оларға айтты: Олардан қорықпаңыздар және үрейленбеңіздер, батыл болыңыздар және күшті болыңыздар, себебі Жаратқан сіздердің барлық дұшпандарыңызға, кімдермен сіздер соғысасыздар, осылай істейді. Және Ешуа оларды өлтірді, және оларды бес ағаштың үстіне ілді, және олар ағаштардың үстінде кешке дейін ілінген болды. Күн батысқа қарай болғанда, Ешуа бұйырды, олар оларды ағаштардан түсірді және оларды үңгірге лақтырды, олар сонда жасырынған үңгірге, және үңгірдің үстіне тастарды домалатты бүгінгі күнге дейін.

Және олар сол күні Македаны алды, және оны семсер ауызымен өлтірді, және онда болған барлық тыныс алатын нәрселерді толығымен жойды, және онда ешкім сақталған

немесе қашып кеткен қалмады, және Македа патшасына Иерихон патшасына жасағандай жасады.

Және Ешуа және бүкіл Исраил онымен бірге Македадан Либнаға кетті, және Либнаны қоршады. Және Жаратқан оны Исраилдің қолына тапсырды, және олар оны алды, және оның патшасын, және оны семсермен өлтірді, және осында тыныс алатын барлық жанды, және осында сақталған және қашқан ешкім қалмады, және оның патшасына Иерихон патшасына жасағандай жасады.

Және Ешуа мен бүкіл Исраил онымен бірге Лебнадан Лахишке кетті, оны қоршады және оны қамалды. Және Жаратқан Ие Лахишті Исраилдің қолдарына берді. Және оны екінші күні алды, және оны семсер ауызымен өлтірді, және оны толық жойды, Либнаға жасағандай тәсілмен. Сонда Газер патшасы Елам Лахишке көмектесуге барды, және Ешуа оны қылышпен ұрды, сондай-ақ оның халқын да, олардан аман қалған не қашып құтылған ешкім қалмағанша.

Және Ешуа мен бүкіл Исраил онымен бірге Лахиштен Одолламға кетті, оны қоршады және басып алды. Және Жаратқан Ие оны Исраилдің қолына тапсырды, және сол күні оны алды, және оны семсер жүзімен өлтірді, және барлық тыныс алатынды құртып өлтірді, Лахишқа жасағандай.

Ешуа және бүкіл Исраил онымен бірге Хебронға кетті және оны қоршады. Және оны қылышпен ұрды, онда болған барлық тыныс алатын жандар қалмады, Одолламға жасағандай, оны толық жойды және онда болған бәрін.

Және Ешуа мен бүкіл Исраил Дабирге қайтып, оны қоршап алды. Олар оны, оның патшасын және оның ауылдарын алды, және оны семсер жүзімен ұрды, және оны толық жойды, және осының ішіндегі барлық тыныс алатынды, және осыда ешкімді аман қалдырмады, Хебронға және оның патшасына қалай жасаған болса, Дабирге және оның патшасына да солай жасады.

Және Ешуа таулы жердің барлығын, Негевті, жазықты, Аседотты және оның патшаларын ұрды, олардан аман қалғанды қалдырмады және өмір тыныс алатынның барлығын толық жойды, Исраилдің Жаратқан Құдайы бұйырған түрде. Кадеш-Барнеа-дан бастап Газа-ға дейін барлық Госем жері мен Гибеон-ға дейін. Ешуа олардың барлық патшаларын және олардың жерін бірден ұрды, себебі Исраилдің Жаратқан Құдайы Исраилмен бірге соғысты.

11

Асор патшасы Иабіс естігенде, ол Марон патшасы Иобабқа, Сүмоон патшасына және Азіф патшасына жіберді. және Ұлы

Сидон бойындағы патшаларға қарай, таулы жерге және Кенерот қарсысындағы Арабаға, және жазыққа, және Фенаеддорға, және шығыстан жағалаулық Ханананалықтарға, және жағалаулық Аморлықтарға, және Хеттіктерге, және Перизіттерге, және таудағы Иебусіттерге, және Хивіттерге, және Хермон астындағыларға Массима жеріне дейін. Және олар мен олардың патшалары бірге шықты, теңіз құмындай сансыз көп, және жылқылар мен арбалар өте көп болды. Және барлық патшалар өздері жиналып бірге келді және Марон суының жанында Исраилмен соғысу үшін орда тікті.

Және Жаратқан Ие Ешуаға айтты: олардың бетінен қорықпа, себебі ертең осы сағатта мен оларды Исраилдің алдында жеңілген күйде табыс беремін, олардың аттарының шеңберін кесесің және олардың арбаларын отта өртеп жібересің. Және Ешуа мен барлық соғысшы халық Марон суының жанында олардың үстіне кенет келді, және таулы жерде олардың үстіне шабуыл жасады. Және Жаратқан оларды Исраилдің қол астына берді, және оларды кесіп ұлы Сидонға дейін, Масеронға дейін және шығыстағы Массох жазықтарына дейін қуды, және оларды олардың аман қалғаны қалмайынша кесіп тастады. Және Ешуа оларға Жаратқан Ие оған бұйырған тәсілмен жасады: олардың жылқыларының шымшықтарын кесті және олардың арбаларын отпен өртеді.

Және сол уақытта Ешуа қайтып оралды, және Асорды

басып алды, және оның патшасын, ал Асор бұрын осы барлық патшалықтардың билеушісі болды. Және олар семсермен осында тыныс алатын барлық нәрсені өлтірді, және барлығын толығымен жойды, және осында тыныс алатын ештеңе қалдырылмады, және Асорды отпен өртеді. Және Ешуа патшалықтардың барлық қалаларын және олардың патшаларын алды, және оларды семсер ауызымен өлтірді, және оларды толық жойды, Иеміздің қызметшісі Мұса бұйырған жол бойынша. Бірақ Исраил бекітілген барлық қалаларды өртемеді, тек Асорды ғана өртеді. Және Израил ұлдары барлық олжаларын өздеріне тонады, бірақ оларды семсер аузымен толық жойды, оларды жойғанша, олардан тыныс алатын ештеңе қалдырмады. Жаратқан Иеміз өз құлы Мұсаға қалай бұйырған болса, Мұса да сол сияқты Ешуаға бұйырды, және Ешуа солай жасады, Мұса оған бұйырған барлық нәрселердің ештеңесін бұзған жоқ.

Ешуа тауды жерді, Нагеб жерін, Госом жерін, жазықты, батыс жаққа қарай жерді, Исраил тауын және ойпаттарды алды. Тау жанындағы жерлерді Хелха тауынан бастап, Сеирге көтерілетін жерге дейін, Балагадқа дейін және Аермон тауының астындағы Ливан жазықтарын алды, олардың барлық патшаларын жаулап алды, жойды және өлтірді. Және Ешуа осы патшаларға қарсы көп күндер соғыс жүргізді.

Және Исраил алмаған қала болмады, барлығын олар соғыста алды. Себебі Жараудың арқылы олардың жүрегі

нығайтылды, Исраилге қарсы соғысқа шығу үшін, олар жойылсын деп, оларға мейірім көрсетілмесін деп, бірақ олар жойылсын деп, Жарау Мұсаға айтқандай.

Сол уақытта Ешуа келді және таулы жердегі Енакімдерді жойды: Хебронан, Дабірден, Анаботтан және бүкіл Яһудадан олардың қалаларымен бірге, Ешуа оларды толық жойды. Ысраел ұлдарынан Енакімдер қалдырылмады, бірақ тек Газада, Гатта және Ашдодта қалдырылды.

Және Ешуа барлық жерді алды, Жаратқан Мұсаға бұйырғандай, және Ешуа оларды Исраилге мұра етіп олардың рулары бойынша бөліп берді, және жер соғыстан тынды.

12

Және осылар Исраил ұлдары өлтірген жер патшалары, олар Иордан өзенінің арғы жағында, күн шығыстан, Арнон шатқалынан бастап Хермон тауына дейін және бүкіл Араба жерін шығыстан мұралады. Аморлықтардың патшасы Сихон, ол Хешбонда тұрды, Арноннан бастап билік етті, ол алқаптың бір бөлігінде орналасқан, және Галаадтың жартысын Жаббокқа дейін, Аммон ұлдарының шекарасына дейін билеп отырды. Және Араб Хенерет теңізіне дейін шығыс бойынша, және Араба теңізіне дейін, тұз теңізі шығыстан Асеимот бойынша жол, Таиманнан Асидот Фасга

астында. Және Башан патшасы Ог алыптардан қалды, ол Аштарот пен Едрейде тұрған, Аермон тауынан және Секхаіден билеуші, және бүкіл Басанды Гергесі шекараларына дейін, және Махіні, және Есебон патшасы Сихонның шекараларының жарты Галадын. Мұса Жаратқанның қызметшісі және Исраилдің ұлдары оларды соқты, және Мұса оны Рубенге, Гадқа және Манасса руының жартысына мұра етіп берді.

Және осылар аморрейлердің патшалары, кімдерді Ешуа және Исраил ұлдары Иордан өзенінің арғы жағында, Балагад теңізінің жанында, Ливан жазығында өлтірді, және Сеирге көтерілушілердің Хелха тауына дейін, және Ешуа оны Исраил рулары олардың үлесі бойынша мұралауға берді, таудағы, және жазықтықтағы, және Арабтағы, және Аседоттағы, және шөлдегі, және Негебтегі, хеттілікті, және аморлықты, және қанахандықты, және перезілікті, және хивтілікті, және ебустілікті.

Иерихон патшасын және Бетелге жақын орналасқан Гай патшасын, Иерусалим патшасы, Хеброн патшасы, Иеримуттың патшасы, Лахистің патшасы, Айлам патшасы, Газер патшасы, Дабир патшасын, Гадер патшасын, патша Ермат, патша Адер, Лебна патшасы, Одоллам патшасы, Патша барды. патша Тафут, патша Офер, Арок патшасы Офек, Асом патшасын, патша Сүмеонды, патша Мамбротты, патша Азифты, Кадеш патшасы, Заххак патшасы, Маредот патшасы, Кермелдің Иеком патшасы, Одолламның

патшасы Феннеадордың, Галилеяның Гейінің патшасы. Тирза патшасы, осылардың барлығы жиырма тоғыз патша.

13

Ешуа ақсақал болып, күндері ұзарған еді, және Жаратқан Ешуаға айтты: сен күндері ұзардың, және мұраға алуға көп жер қалды. Және бұл тасталған жер, Філістімдіктердің шекаралары, Гесирлік және Қанахандық, Мысырға қарайтын адамсыз жерден бастап Аккарон шекараларына дейін, Қанахандықтардың сол жағынан, Філістімдіктердің бес сатрапиясына есептеледі: Газалыққа, Азоттыққа, Ашкелондыққа, Геттіктерге, Аккарондыққа және Еуайға. Тайманнан және барлық Ханаан жерінен Газаның алдында, және сидондықтар Афекке дейін, аморлықтардың шекараларына дейін, және Филистиеимнің Галиаф жерінің барлығы, және Галгалдан бастап Аермон тауының астынан Емафтың кіреберісіне дейінгі күн шығыстағы бүкіл Ливан, Барлық таулы жерде тұрғындарды Ливаннан Масереф Мемфомаимға дейін. Барлық Сидондықтарды мен Израильдің алдынан жою, бірақ оны мұра ретінде Израильға бөліп бер, саған бұйырған тәсілмен.

Және енді осы жерді тоғыз руға және Манассе руының жартысына мұра ретінде бөл. Иорданнан бастап ұлы теңізге дейін күн батысы бойынша оны бересің, ұлы теңіз шекара белгілейді. Екі руларға және Манассаның жарты

руына, Рубенге және Гадқа Мұса Иорданның арғы жағында, күн шығысына қарай берді. Оған Жаратқанның құлы Мұса берген. Ароердан, ол Арнон селінің жағасында орналасқан, және аңғардың ортасындағы қалаға, және Маидабаннан бастап барлық Мисорға. Хешбонда билік еткен аморрейлер патшасы Сихонның барлық қалалары Аммон ұлдарының шекараларына дейін, Және Галаадитисті, және Гесири шекараларын, және Махатиларды, бүкіл Аермон тауын, және бүкіл Басанитисті Ахаға дейін, Башандағы Огтың бүкіл патшалығы, ол Аштарот пен Едрейде билік етті, бұл алыптардан қалған еді, және Мұса оны ұрды және жойды. Және Исраилдің ұлдары Гесириді, Махатиді және Хананды толығымен жоймады, және Гесиридің патшасы мен Махатиді Исраилдің ұлдарының арасында бүгінгі күнге дейін тұрды.

Леуі руынан басқа мұра берілмеді, Жаратқан Ие Исраилдың Құдайы – бұл олардың мұрасы, Жаратқан Ие оларға айтқандай, және бұл бөлу болды, оны Мұса Исраил ұлдарына Моабтың Аработ жерінде, Иорданның арғы жағында, Иерихоға қарама-қарсы бөлді.

Және Мұса Рубен руына олардың рулары бойынша берді. Және олардың шекаралары Ароерден басталды, ол Арнон шатқалының алдында орналасқан, және Арнон шатқалындағы қала, және бүкіл Мисор, Есебонға дейін, және Мисорда болған барлық қалаларды, және Дайбонды, және Баймон Баалды, және Меелбот үйін. және Башан, және

Бамот, және Мефаат, және Кириатаим, және Себама, және Серада, және Сион Енаб тауында, және Бет-Пеор, және Аседот Фасга, және Байттасейнот, Және Мисордың барлық қалаларын, және аморрейлердің патшасы Сихонның бүкіл патшалығын; оны Мұса ұрды, оны және Мадиамның көшбасшыларын, және Евиді, және Робокты, және Сурды, және Хурды, және Робені – Сионның өлтірілген басшысын, және Сионда тұрғандарды.

Және олар Беор ұлы Балағам баққұшты шайқаста өлтірді.

Рубеннің шекаралары Иордан шекарасы болды, бұл Рубен ұлдарының олардың рулары бойынша мұрасы, олардың қалалары және олардың қыстақтары.

Мұса Гад ұлдарына олардың рулары бойынша берді. Және олардың шекаралары Иазер, Галаадтың барлық қалалары және Аммон ұлдарының жерінің жартысы Арабаға дейін болды, ол Арадтың алдында орналасқан. Және Есебоннан Арабоқа дейін Массефаға сәйкес, және Ботаним, және Маан Дайбонның шекараларына дейін. және Енадом, және Отаргаи, және Баинтанабра, және Сокхота, және Сафан, және Хешбон патшасы Сихонның қалған патшалығы, және Иордан шекара белгілейді Хиннерет теңізінің бөлігіне дейін, Иорданның арғы жағында, шығыстан. Бұл Гад ұлдарының мұрасы олардың рулары бойынша және олардың қалалары бойынша; олардың рулары бойынша олар өз жаулары алдында мойын қайтарады, себебі

олардың қалалары мен шаруа үйлері олардың рулары бойынша болды.

Және Мұса Манасса руының жартысына олардың руларына сәйкес берді. Және олардың шекаралары Маан-нан басталды, және барлық Басан патшалығы, және Басан патшасы Ог-тың барлық патшалығы, және Басанитида-да орналасқан Жаирдің барлық ауылдары, алпыс қала. Және Галаадтың жартысы, және Астарот пен Едрайдағы Огтың патшалығының қалалары Басанітідіде Махірдің ұлдарына, Манассаның ұлдарына, және Махірдің ұлдарының жартысына, Манассаның ұлдарына, олардың рулары бойынша. Бұлар Мұса Иорданның арғы жағында, Моабтың Аработ жерінде, Иерихонға қарама-қарсы Иорданның арғы жағында, шығыс жақтан мұралаған жерлер.

14

Және осылар Исраил ұлдарына Ханаан жерінде мұра бөліп бергендер, оларға Елеазар діни қызметкер, Наугә ұлы Ешуа және Исраил ұлдары тайпаларының ата-бабалар билеушілері мұра бөліп берді. Ұлық бойынша олар мұралады, Жаратқан Ешуаның қолы арқылы тоғыз руларға және жарты руға қалай бұйырған болса, сол тәсілмен Иорданның арғы жағынан. Және леуіліктерге олардың арасында үлес бермеді, Себебі Жүсіптің ұлдары екі рулар болды – Манассе және Ефрем, ал Леуіліктерге жерде үлес

берілмеді, тек тұруға арналған қалалар және олардың малына бөлінген жерлер. Жаратқан Ие Мұсаға қалай бұйырған болса, Исраил ұлдары солай жасады және жерді бөлді.

Және Иуда ұлдары Гилгалда Ешуаға келді, және Ефон ұлы Кенездік Халеб оған айтты: сен Жаратқан Иенің Құдайдың адамы Мұсаға Кадеш-Барнада мен туралы және сен туралы айтқан сөзін білесің. Мен қырық жаста едім, қашан Құдайдың қызметшісі Мұса мені Кадеш Барнеадан жерді тыңшылау үшін жіберді, және мен оған оның ойы бойынша сөз жауап бердім. Менімен бірге жоғары көтерілген ағаларым халықтың жүрегін ауыстырды, бірақ мен өз Иемнің Құдайымның ізін қууға толық берілдім. Және Мұса сол күні ант етіп айтты: Сен басып тұрған жер саған және балаларыңа мәңгілік мұра болады, себебі сен Иеміз Құдайымыздың артынан ізін қуып жүруге берілдің. Және енді Жаратқан мені асырады, қалай айтса, сол етіп. Бұл қырық бесінші жыл, Жаратқан Мұсаға осы сөзді айтқаннан бері, және Исраил шөлде жүрді. Және енді міне, мен бүгін сексен бес жастамын. Әлі мен бүгін күштімін, Мұса мені жіберген кездегідей, сол сияқты енді де соғысқа шығуға және кіруге күштімін. Және қазір мен сенен осы тауды сұраймын, Жаратқан сол күні айтқандай, себебі сен сол күні осы сөзді естідің. Қазір бірақ Анаким сонда бар, бекіністі және ұлы қалалар бар. Егер сондықтан Жаратқан менімен болса, мен оларды Жаратқан маған айтқан тәсілмен жою аймын.

Ешуа оған батасын берді және Хебронды Кеназ ұлы Ефоннаның ұлы Халебке мұра етіп берді. Осы себепті Хеброн Кенеззілік Иефонненің ұлы Халебке мұра болып берілді осы күнге дейін, себебі ол Исраилдің Құдайы Жаратқан Иенің бұйрығын орындады. Бірақ Хеброн қаласының аты бұрын Аргоб болды, бұл Енакимнің метрополиясы еді, және жер соғыстан тыныштық тапты.

15

Және Яhуда руының шекаралары олардың рулары бойынша Идумея шекараларынан, Син шөлінен бастап Кадешке дейін оңтүстікке қарай болды.

Және олардың шекаралары оңтүстіктен бастап тұзды теңіздің бір бөлігіне дейін, оңтүстікке қарай созылған жотадан басталды. Және Ақрабін көтерілуінің қарсысынан өтеді, және Сенаны айналып өтеді, және оңтүстіктен Кадеш-Барнеге көтеріледі, және Хезроннан шығады, және Аддарға көтеріледі, және батыстағы Кадештен шығады. Және Селмонанға шығады, және Мысыр аңғарына дейін өтеді, және оның шекараларының шығысы теңізге болады, бұл олардың оңтүстіктен шекаралары болып табылады.

Және шығыстағы шекаралар – бүкіл тұзды теңіз Иорданға дейін. Ал олардың солтүстіктегі шекаралары теңіздің жоталарынан және Иорданның бөлігінен басталады.

Шекара Бетаглаамға шығады, солтүстіктен Бетарабаға өтеді және Рубен ұлы Баионның тасына көтеріледі. Шекара Ахор шатқалының төрттен бір бөлігіне дейін көтеріледі, содан кейін Галгалға түседі, ол Адаммин көтерілуінің қарсысында орналасқан, ол шатқалдың оңтүстік жағында, және Күн бұлағының суына өтеді, оның шығысы Рогел бұлағы болады. Шекара Еннөм шатқалына көтеріледі, Иебуистің оңтүстіктен арқасының үстінде, бұл Иерусалим болып табылады, және шекара тау шыңына өтеді, ол Еннөм шатқалының бетіне қарай теңізге қарай орналасқан, ол Рафаин жерінің солтүстік бөлігінен болып табылады. Және шекара тау шыңынан Нафто су бұлағына өтеді, және Ефрон тауына өтеді, және шекараны Баалға апарады, бұл Иарим қаласы болып табылады. Және шекара Баалдан теңізге қарай айналып өтеді, және Ассар тауына, Иарин қаласының артқы жағына, солтүстіктен өтеді, бұл Хаслон болып табылады, және күн қаласына түсіп келеді, және оңтүстікке өтеді, Және шекара Аккаронның артқы жағы бойынша солтүстікке өтеді, және шекаралар Соккотқа шығады, және шекаралар оңтүстікке өтеді, және Лебнаға шығады, және шекаралардың шығу жолы теңізде болады. Және олардың шекаралары теңізден басталады, ұлы теңіз шектейді. Бұлар Яһуда ұлдарының шекаралары айналасында, олардың рулары бойынша.

Және Құдайдың бұйрығы бойынша Иефоннаның ұлы Халебке Иуда ұлдарының арасында үлес берілді, және Ешуа оған Енактың астанасы Арбок қаласын берді, бұл Хеброн

болып табылады. Және Иефоненің ұлы Халеб сол жерден Енактың үш ұлын жойды: Сусіді, Толаміні және Ахиманы. Және Халеб сол жерден Дабирдің тұрғындарына қарай көтерілді, ал Дабирдің атауы бұрын Жазулар қаласы болды.

Халеб айтты: Кім Жазулар қаласын алып, оны жаулап алса және иемденсе, соған Ахса қызымды әйелге беремін. Және оны Халебтің інісі Хенездің ұлы Готониел алды, және оған өзінің қызы Асханды әйелге берді. Және ол шығып бара жатқанда, ол оған кеңес берді, айтып: Әкемнен егіс сұраймын, және ол есектен айқайлады, және Халеб оған айтты: Саған не болды? Және ол оған айтты: Маған бата бер, себебі сен мені Негеб жеріне бердің, маған Ботханісті бер. Және ол оған жоғарғы Гонатланды және төменгі Гонатланды берді.

Бұл Яһуда ұлдарының тайпасының мұрасы. Олардың қалалары Иуда ұлдарының руына қарай, Едом шекараларында, айдала бойында болды, және Баиселеел, және Ара, және Асор. және Икам, және Регма, және Аруел. және Кадеш, және Асорионаин, және Майнам, және Балмаана, және олардың ауылдары, және Ашерон қалалары, бұл Хазор, және Сің, және Салмаа, және Моладаа, және Сери, және Баифалат, және Холасеола, және Беершеба, және олардың ауылдары, және олардың фермалары, Бала, және Бакок, және Асом, және Элбоуыдад, және Бәйтел, және Ерма. және Секелак, және Махарим, және Сетеннак, және Лабос, және Сале, және Еромот, жиырма тоғыз қала, және

олардың ауылдары.

Жазықта Аштаол, және Зора, және Ештаол. Және Тігілген, және Созылған, және Илутот, және Маманың, және Ермұт, және Одоллам, және Мембра, және Саохо, және Иазека, және Сакарим, және Гадера, және оның фермалары, он төрт қала, және олардың ауылдары. Сенна, Адасан және Магадалгад, және Далад, және Масфа, және Иахареел, және Баседот, және Идеадалеа, және Хабра, және Махес, және Маахос, және Геддор, және Багадиел, және Номан, және Махедан, он алты қала, және олардың ауылдары, Лебна, Итак және Енох, және Иана̀, және Насиб, және Кейлам, және Акиези, және Кезиб, және Батесар, және Айлом, он қала, және олардың ауылдары, Екрон және оның ауылдары, және олардың қыстақтары, Еккроннан Гемнаға дейін, және Аседоттың маңындағы барлық жерлер, және олардың ауылдары, Асиедот және оның ауылдары мен фермалары, Газа және оның ауылдары мен фермалары Мысыр селіне дейін, ал ұлы теңіз шекара болып бөледі.

Және тау елінде Самір, және Иетер, және Соха, Және Ағынды, және Жазулар қаласы, бұл Дебир, және Анон, және Іске, және Манна, және Айсам, және Госем, және Халу, және Ханна, және Гилом – он бір қала, және олардың ауылдары, Airem, және Remna, және Soma, және Жемайын, және Баетахұ, және Факуа, және Еума, және Арбок қаласы, бұл Хеброн, және Сорайт, тоғыз қала және олардың шаруа қожалықтары, Маон, және Кармел, және Зиф, және Ютта,

және Жариел, және Арикам, және Заканаим, және Гибеа, және Тимна, тоғыз қала, және олардың ауылдары, Айлоуа, Бетсұр және Геддон, және Магарот, және Бетанам, және Текоум, алты қала, және олардың ауылдары, Кириат баал, бұл Жарим қаласы және Сотеба – екі қала және олардың фермалары. Және Баддаргеис, және Тарабаам, және Айнон. және Аиохиоза, және Нафлазон, және Садон қалалары, және Аркадес, жеті қала, және олардың ауылдары.

Және ебустық Иерусалимде тұрды, және Иуда ұлдары оларды жоя алмады, және ебустықтар Иерусалимде осы күнге дейін тұрды.

16

Және Жүсіп ұлдарының шекаралары Иорданнан Иерихонға қарай шығыстан басталды, және Иерихоннан таулы бос далаға, Бетел Лузаға көтеріледі. Және Бетелге шығып, Ахатартхидің шекараларынан өтеді. Және теңіз үстінен Апталим шекараларына, Бетхорон төменгі шекараларына дейін өтеді, және олардың шығысы теңізде болады. Және Жүсіптің ұлдары Ефрем мен Манасия мұраға алды.

Ефрем ұлдарының шекаралары олардың рулары бойынша белгіленді, және олардың мұрасының шекаралары шығыстан Атарот пен Ероктан жоғарғы Бетхоронға дейін

және Газараға дейін болды. Және шекаралар теңізге Икасмонға келеді, Солтүстіктен Жылы, шығысқа Тенасаға айналып өтеді және Селлеске, және шығыстан Ианокаға өтеді. және Махоға, және Атаротқа, және олардың ауылдары, және Иерихоға келеді, және Иорданға шығады. Және шекаралар қабірден теңізге, Хелкана үстіне жүреді, және олардың шығуы теңізге болады, бұл Ефраим руының мұрасы олардың руларына сәйкес.

Және Ефрем ұлдарына бөлінген қалалар Манассе ұлдарының мұрасы арасында, барлық қалалар және олардың ауылдары. Және Ефрайым Газерде тұратын ханаандықты жоймады, және ханаандық Ефрайымда осы күнге дейін тұрды, Мысыр патшасы Фараон көтеріліп келгенше. Ол оны алды және оны отпен өртеді, және ханаандықтарды, ферезейліктерді және Газерде тұратындарды өлтірді, және Фараон оны өз қызына жасау ретінде берді.

17

Және Манасса ұлдары руының шекаралары болды, себебі бұл Иосыфтың тұңғышы, Манассаның тұңғышы Махирге, Галаадтың әкесіне, өйткені ол жауынгер адам болды, Галаадитте және Башанитте. Манассаның қалған ұлдарына олардың рулары бойынша берілді: Иезидің ұлдарына, Келездің ұлдарына, Иезиилдің ұлдарына, Сухемнің

ұлдарына, Сумаримнің ұлдарына және Оферді ұлдарына. Бұлар еркектер болды, олардың рулары бойынша.

Және Офердің ұлы Салпаадқа ұлдары болмады, тек қыздары болды, және Салпаадтың қыздарының есімдері мыналар: Маала, және Ноуа, және Эгла, және Мелха, және Терса. Және олар Елеазар діни қызметкердің, Ешуаның және билеушілердің алдында тұрып, айтты: Құдай Мұса арқылы бізге біздің бауырластарымыздың арасында мұра беруді бұйырды, және Жаратқанның бұйрығы арқылы оларға өз әкелерінің бауырластары арасында үлес берілді. Және олардың арқаны Анасса мен Лабек жазығынан, Иорданның арғы бетіндегі Галаад жерінен құлады, Себебі Манассаның ұлдарының қыздары олардың туыстарының арасында үлес мұралады, ал Галаад жері Манассаның қалған ұлдарына тиесілі болды.

Және Манассе ұлдарының шекаралары Делханат болды, ол Анат ұлдарының алдында орналасқан, және шекаралар Ямин мен Яссибке қарай, Тафтот бұлағына дейін барады. Манассаға болады, және Тафет Манассаның шекараларында Ефраимнің ұлдарына тиесілі. Және шекаралар Қаран шатқалына түсіп келеді, Жариел шатқалы бойынша оңтүстікке, Ефраимге арналған теребинт Манассе қаласының арасында, және Манассе шекаралары солтүстікке қарай селге дейін, және оның шығысы теңіз болады. Оңтүстіктен Ефремге, және солтүстікте Манассеге, және теңіз болады оларға шекара,

және Ашерге қосылады солтүстікте, және Иссахарға шығыстан. Және Манассаға Иссахар мен Ашер ішінде Байтоан және олардың ауылдары болады, және Дорда тұратындар мен оның ауылдары, және Мегиддода тұратындар мен оның ауылдары, және Мафетаның үшінші бөлігі мен оның ауылдары.

Және Манассаның ұлдары осы қалаларды жоя алмады, және Ханаандық осы жерде тұруға бастады. Исраил ұлдары күшейгеннен кейін қанахандықтарды бағынышты етті, бірақ оларды толық жоймады.

Иосифтің ұлдары Ешуаға жауап беріп, айтты: Неге бізге бір үлес және бір өлшем сызығын мұралық етіп бердің? Мен көп халықпын, және Құдай мені жарылқады. Және Ешуа оларға айтты: егер сен көп халық болсаң, орманға көтеріл және өзіңе жер тазала, егер Ефрем тауы сені тарылтса. Олар: Бізге Ефрайым тауы ұнамайды, ал Бетшеанда және оның ауылдарында, Изреел аңғарында тұратын ханаандықтарда таңдаулы жылқылар мен темір бар деді. Және Ешуа Жүсіптің ұлдарына айтты: егер сен көп халық болсаң және сенде ұлы күш бар болса, саған бір үлес болмайды. Орман саған тиесілі болады, өйткені ол орман және сен оны тазалайсың, сонда ол саған тиесілі болады, және Қанахандықты жойып жіберген кезде, өйткені оның таңдаулы аттары бар, сен одан басым боласың.

18

Және Исраил ұлдарының барлық жамағаты Шилоға жиналды, және олар сонда куәлік шатырын тікті, және жер олар тарапынан бағындырылды.

Және Израильдің жеті тайпасы қалдырылды, олар мұраға ие болмаған. Және Ешуа Израиль ұлдарына айтты: Қашанға дейін сендер біздің Иеміз Құдай берген жерді мұралауға шаршайсыңдар? Әр руден үш адамнан беріңдер, олар тұрып, жерді аралап өтсін және оны менің алдымда сипаттасын, оны бөлу үшін қалай қажет болса. Олар оның жанына барды, Және ол оларға жеті үлеске бөлді, Иуда оларға оңтүстіктен шекара қояды, ал Иосифтің ұлдары оларға солтүстіктен шекара қояды. Сіздер жерді жеті бөлікке бөліңдер және оны маған осы жерге әкеліңдер, мен сіздерге Иеміз Құдайымыздың алдында жребий шығарамын. Жоқ, өйткені Леуі ұлдарына сендер арасында үлес жоқ, діни қызмет Жаратқанның үлесі оның. Ал Гад және Рубен және Манасса тайпасының жартысы алды олардың мұрасын Иордан өзенінің арғы жағында, шығыста, оны оларға берді Мұса, Жаратқанның қызметшісі.

Және адамдар тұрып, жолға шықты, ал Ешуа жерді өлшеуге баратын адамдарға бұйырды: Барыңдар және жерді өлшеңдер, содан кейін маған келіңдер, мен сендерге

Шилода Жаратқанның алдында үлесті шығарамын деп айтты. Олар барып, жерді кезіп шықты, оны көріп, қалалар бойынша жеті бөлімге бөліп кітапқа жазды және Ешуаға әкелді. Және Ешуа оларға Жаратқанның алдында Шилода жребий салды.

Және Бенжамин руының лоты олардың рулары бойынша бірінші болып шықты, және олардың лотының шекаралары Яһуда ұлдарының және Жүсіп ұлдарының арасында шықты.

Олардың шекаралары солтүстіктен басталды, Иорданнан шекаралар Иерихонның артымен солтүстік жағынан өтіп, таудан теңізге қарай көтеріледі, және оның шығысы Мабдаритис Бетон болады. Және шекара сол жерден Лузаға өтеді, Лузаның оңтүстік жағындағы арқасы бойымен, бұл Бетел болып табылады, және шекара Маатароб Орехке түседі, таулы жерге, ол оңтүстікке қарай орналасқан төменгі Бет-Хорон.

Және шекаралар өтеді және теңіз жағындағы Оңтүстіктен қарайтын бөлікке, таудан Бетхорон Оңтүстік бетіне өтеді, және оның шығысы Кириат Баалға болады, бұл Кириатиарим, Яһуда ұлдарының қаласы, бұл теңізге қарайтын бөлік.

Және Кириат Баалдың бөлігінен оңтүстікке қарай бөлік, және шекаралар Гасинге өтеді, Нафтоның су бұлағына

дейін. Және шекаралар бөлікке түсіп келеді, бұл Соннам аңғарының бетіне сәйкес, ол Емек Рафаиннің солтүстік бөлігінен, және Гаиенна Иебусаидың оңтүстік арқасына түсіп келеді, Рогел бұлағына түсіп келеді, Және Бетшемеш бұлағының үстінен өтеді, және Галилоттың үстінен өтеді, ол Етамның көтерілуінің қарсысында, және Рубен ұлдарының Баион тасына түседі. Және Бетарабаның артынан солтүстіктен өтіп, солтүстіктен теңіздің артына қарай шекараларға түседі. Және шекаралардың шығысы тұз теңізінің жоталарында солтүстікке қарай, Иорданның оңтүстік бөлігіне қарай болады, бұлар оңтүстіктен бастап шекаралар болып табылады.

Және Иордан шығыс бөліктен шекара белгілейді, бұл Бенжамин ұлдарының мұрасы, оның шекаралары айналасында рулар бойынша.

Және Бенямин ұлдарының қалалары олардың рулары бойынша Иерихо, және Бетегай, және Амекасис болды, және Байтабара, және Сарай, және Бесана, және Аиен, және Фара, және Ефрафа, және Карафа, және Кефира, және Мони, және Габаа, он екі қала және олардың ауылдары, Гибеон, және Рама, және Беероха, және Массема, және Мирон, және Амоке, және Фира, және Қафан, және Нақан, және Зелекан, және Тареела. және Иебус, бұл Иерусалим болып табылады, және Габаоф, Иарим, он үш қала, және олардың ауылдары, бұл Бениамин ұлдарының олардың руларына сәйкес мұрасы.

19

Және Симеон ұлдарына екінші жребий шықты, және олардың мұрасы Яһуда ұлдарының үлестері арасында болды. Және олардың жребиі Беершеба, Самаа және Каладам болды, және Арсола, және Бола, және Иасон, және Эртоула, және Жоспарлар, және Хорма, және Сикелак, және Баитмахереб, және Сарсусин, және Батарот, олардың егістіктері, он үш қала және олардың ауылдары. Еремон, Тальха, Иетер және Асан – төрт қала және олардың ауылдары, олардың қалаларының айналасында Балекке дейін баратындардың Баметх Оңтүстік бойынша, бұл Симеон ұлдары руының мұрасы олардың рулары бойынша. Симон ұлдарының руының мұрасы Яһуда үлесінен алынды, себебі Яһуда ұлдарының үлесі олардікінен үлкенірек болды, және Симон ұлдары олардың үлесінің ортасында мұраға алды.

Және үшінші ұлық Зебулунға олардың рулары бойынша шықты, олардың мұрасының шекаралары Эседекгола болады, олардың шекаралары, теңіз және Магелда, және Бетарабада, Иекманның алдындағы шатқалда қосылады. Және Седдуктан қарама-қарсы жағынан, шығыстан Бетшемештен Хаселотайттың шекараларына қайтып оралды, және Дабироттың үстінен өтеді, және Фаггайға көтеріледі. Және сол жерден қарама-қарсы жақтан шығыс бағытта Геберегe қарай айналып өтеді, Катасем қаласына

қарай, және Реммонаа Матараозаға өтеді. Және шекаралар солтүстікте Хамат үстінен айналып өтеді, және олардың шығысы Зифронда болады. және Катанат, және Набаал, және Сүмоон, және Иерихо, және Баитман. Бұл Забулон ұлдары руының мұрасы олардың рулары бойынша, қалалар және олардың ауылдары.

Және Иссахарға төртінші жребий шықты. Және олардың шекаралары Иазиел, Хасалот және Сунам болды, және Агин, және Сиона, және Реерот, және Анахерет, және Дабирон, және Кисон, және Ребес, және Реммас, және Иеон, және Томман, және Аймарек, және Берсафес. Шекаралар Гайтбор мен Салимде теңіз бойынша қосылады, және Байтсамис, ал оның шекараларының шығуы Иордан болады. Бұл Иссахар ұлдарының тайпасының мұрасы олардың рулары бойынша, олардың қалалары және олардың ауылдары.

Бесінші жребий Асирге олардың рулары бойынша шықты. Олардың шекаралары Экселекет, Алеф, Байток және Кеаф болды. және Елімелех, және Аміел, және Маасá, және теңіз бойындағы Кармелге қосылады, және Сионға, және Лабанатқа. Және күн шығыстан және Байтегенеттен қайтып оралады, және Забулонға және Екгайға қосылады, және Фтайел солтүстікке қарай, және Сафтайбайтме шекараларына кіреді, және Инаел, және Хобамасомелге өтеді. және Елбон, және Рахаб, және Емемаон, және Кантан ұлы Сидонға дейін. Және шекаралар Рамаға қайтарылады, және Масфассат бұлағына дейін, және Тирліктердің, және

шекаралар Ясифке қайтарылады, және оның шығысы теңіз болады, және Аполеб, және Ехозоб, және Архоб, және Афек, және Рхаау. Бұл Ашер ұлдарының руының мұрасы олардың рулары бойынша, олардың қалалары және аулалары.

Және Нефталимге алтыншы жребий шықты. Және олардың шекаралары Моолам, Мола, Бесемиин, Арме, Набок, Иефтамай болды, Додамға дейін, және оның өтулері Иордан болды. Және шекаралар Aththaборда теңізге қайтарылады, және сонда Иаканадан өтеді, және оңтүстіктен Забулонмен қосылады, және Ашер теңіз бойынша қосылады, және Иордан күн шығыстан қосылады.

Және Тирліктердің қамалы қалалары: Тир, және Оматадакет, және Кенерет, және Армайт, және Араел, және Асор, және Құмыралар, және Ассарион, және Асор бұлағы, Және Керое, және Мегалаарим, және Байтθаме, және Θессамыс. Бұл Нафтали ұлдары руының мұрасы.

Және Данға жетінші жеребе шықты. Және олардың шекаралары Сарат, Аса және Саммаус қалалары болды. және Саламиннің, және Аммонның, және Силатханың, және Алып, және Тимна, және Екрон, және Алкатха, және Бегетон, және Гебелан, және Азор, және Банаибакат, және Гетреммон, және теңізден Ҳиеракон шекарасы Иоппаға жақын. Бұл Дан ұлдарының тайпасының мұрасы олардың рулары бойынша, олардың қалалары және олардың ауылдары.

Және Данның ұлдары жүріп барып, Лахишпен соғысты, және оны басып алды, және оны семсердің аузымен ұрды, және онда тұрақтады, және оның атын Ласендан деп атады.

Және олар өз шекаралары бойынша жерді иеленуге жүрді, және Исраил ұлдары Нұн ұлы Ешуаға олардың арасында үлес берді. Құдайдың бұйрығы арқылы олар оған сұраған қаласын берді – Тамнасарахты, ол Ефрем тауында орналасқан, және ол қаланы салды және онда тұрды.

Бұлар Елеазар діни қызметкер, Наудың Ешуасы және Исраил руларындағы ата-бабалар басшылары Шилода Жаратқанның алдында, куәлік шатырының есіктері жанында жеребе бойынша мұраға бөліп берген бөлімдер, және олар жерді иемденуге барды.

20

Және Жаратқан Ие Ешуаға сөйледі, айтып: Исраил ұлдарына сөйле, айта: Мұса арқылы сендерге айтқан паналау қалаларын беріңдер. Баспана қасқырға, жанды абайсызда ұрып өлтіргенге, және сендерге қалалар баспана болады, және қасқыр өлмейді қанның өшін алушының қолынан, ол жамағаттың алдында сотқа тұрғанша.

Және ол Кадешті Галилеядағы Нафталим тауында, Сихемді Ефрем тауында, және Арбок қаласын, бұл Хеброн, Иуда

тауында бөлді.

Және Иорданның арғы жағында Рубен руынан шөлдегі жазықтағы Босорды, Гад руынан Галаадтағы Аремотты және Манассе руынан Башанитидадағы Гаулонды берді.

Бұлар Исраил ұлдарына және олардың арасында тұрып жатқан жатқа белгіленген қалалар, сонда барлық жанды білмей ұрған адам қашып баруға, сондықтан қан алушының қолында өлмесін, жамағат алдында сотқа тұрғанша.

21

Және Леуи ұлдарының бас әкелері Елеазар діни қызметкерге, және Науи ұлы Ешуаға, және Исраил рулары арасындағы әкелердің бас басшыларына келді, Және біз оларға Ханаан жеріндегі Шилода былай дедік: Жаратқан Мұса арқылы бізге тұруға қалалар мен біздің малға арналған жайылымдық жерлерді беруді бұйырды. Және Исраил ұлдары Леуіліктерге Иеміздің бұйрығы арқылы мұраға бөлуде қалаларды және олардың жайылымдық жерлерін берді.

Ұлық Қахат халқына тиді, және Һарон ұлдарына, діни қызметкерлерге, Леуіліктерге Яһуда руынан, Шимон руынан және Бунямин руынан ұлық арқылы он үш қала

берілді.

Және Каат ұлдарының қалғандарына Ефрайым руынан және Дан руынан және Манассе руының жартысынан жребиімен он қала.

Және Гедсон ұлдарына Иссахар руынан, Асир руынан, Нефтали руынан және Манассе жарты руынан Басанда он үш қала берілді.

Және Мерари ұлдарына олардың рулары бойынша Рубен руынан және Гад руынан және Забулон руынан жребиімен он екі қала.

Исраил ұлдары Леуіліктерге қалалар мен олардың жайылымдық жерлерін Жаратқан Ие Мұсаға бұйырған тәсілмен, жеребе арқылы берді.

Және Яһуда ұлдарының руы мен Шимон ұлдарының руы және Бунямин ұлдарының рудан осы қалаларды берді, және олар аталды Аарон ұлдарына Қахат халқынан, Леуи ұлдарынан, себебі осыларға жребий түсті. Және оларға Енактың ана қаласы Кариатарбокты берді, бұл Иуда тауындағы Хеброн, ал оның айналасындағы жайылымдық жерлер, Және қаланың далаларын және оның ауылдарын Ешуа Ефоннихан ұлы Халебтің ұлдарына иемдену үшін берді.

Және Аронның ұлдарына өлтірген адамға пана қаласы Хебронды оның айналасындағы бөлінген жерлерімен бірге берді, сондай-ақ Лемнаны оған жақын бөлінген жерлерімен бірге берді. Және Айломды, және оған бөлінгендерді, және Теманы, және оған бөлінгендерді, Және Күлкіні, және оған бөлінгенді, және Дәбірді, және оған бөлінгенді, Және Аса оған бөлінгенімен, және Тану оған бөлінгенімен, және Бәйтшәмүс оған бөлінгенімен, тоғыз қала осы екі рудан. Және Бениамин руынан Габаон және оған бөлінген жерлер, Гатет және оған бөлінген жерлер, Және Анатот оған бөлінген жерлерімен, және Гамала оған бөлінген жерлерімен, төрт қала. Барлық қалалар Аарон ұлдарының, діни қызметкерлердің, он үш.

Және Қахат ұлдарының халықтарына, Леуіліктерге, Қахат ұлдарынан қалғандарға, және олардың діни қызметкерлерінің қаласы Ефрем руынан болды, Және олар оларға бас паналау қаласын, өлтірген адамның қаласы Сихемді және оған бөлінген жерлерді, және Газараны және оған қарай жерлерді, және оған бөлінген жерлерді берді. Және Бет-Хорон, және осыған бөлінген қалалар, төрт қала. Және Дан руынан Елкотаимді және оған бөлінгенді, және Гетеданды және оған бөлінгенді, Және Айялон, оған бөлінген жерлерімен, және Гетереммон, оған бөлінген жерлерімен, төрт қала. Және Манассе руының жартысынан Танах және оған бөлінген жерлер, және Иебата және оған бөлінген жерлер, екі қала. Барлық қалалар он, және олардың жанында бөлінген жерлер Қахат ұлдарының

қалған халықтарына берілді.

Және Гедсонның ұлдарына, Левиттерге, Манассе руының жартысынан өлтіргендерге бөлінген қалаларды: Басанитидідегі Гаулонды және оған бөлінгендерді, және Босоранды, және оған бөлінгендерді, екі қаланы. Және Иссахар руынан Кишонды және оған бөлінген жерлерді, және Деббаны және оған бөлінген жерлерді, Және Рамотты, және оған бөлінген жерлерді, және Хаттарлар бұлағын, және оған бөлінген жерлерді, төрт қала. Және Ашер руынан Баселланды және оған бөлінген жерлерді, және Даббонды және оған бөлінген жерлерді, Және Хелкат оған бөлінген жерлерімен, және Рааб оған бөлінген жерлерімен, төрт қала. Және Нефталим руынан өлтірген адамға бөлінген қаланы, Галилеядағы Кадешті және оған бөлінгендерді, және Неммафты және оған бөлінгендерді, және Феммонды және оған бөлінгендерді, үш қала. Гедсонның барлық қалалары олардың рулары бойынша, он үш қала.

Және Мерари ұлдарының халқына, қалған Леуіліктерге, Забулон руынан Маан және оның жайылымдары, және Кадеш және оның жайылымдары, Және Селла, оның жайылымдық жерлері, үш қала. Және Иорданның арғы жағында, Иерихонға қарай, Рубен руынан өлтірген адамның баспана қаласы – шөлдегі Босорды, Мисоны және оның жайылымдарын, және Иазерді және оның жайылымдарын. және Декмонды, және оның жайылымдық жерлерін, және Мафаны, және оның жайылымдық

жерлерін, төрт қала. Және Гад руынан қасқырға арналған пана қаласын, Галаадтағы Рамотты және оның жайылымдық жерлерін, Камінді және оның жайылымдық жерлерін, және Есбонды, оның жайылымдарымен, және Иазерді, оның жайылымдарымен, барлығы төрт қала. Леуі тайпасынан қалған Мерари ұлдарының барлық қалалары олардың рулары бойынша он екі қала болды.

Исраил ұлдарының иеленуі ішіндегі Леуіліктердің барлық қалалары қырық сегіз қала және олардың жайылымдық жерлері. осы қалалардың айналасында қала және қаланың айналасындағы жайылымдық жерлер осы барлық қалаларға тиесілі болды.

Және Жаратқан Ие Исраилге барлық жерді берді, ол олардың аталарына беруге ант еткен болатын, және олар оны мұраға алды, және олар сол жерде тұрақтады. Және Жаратқан Ие оларды айналдырып тыныктырды, себебі олардың аталарына ант еткендей, олардың барлық жауларынан ешкім олардың алдында тұрған жоқ, Жаратқан Ие олардың барлық жауларын олардың қолдарына берді. Жаратқан Иенің Исраил ұлдарына айтқан барлық жақсы сөздерінің ешқайсысы сәтсіз болмады, барлығы орындалды.

22

Содан кейін Ешуа Рубен ұлдарын, Гад ұлдарын және Манасса руының жартысын бірге шақырды. Және оларға айтты: сіздер естідіңіздер барлық нәрсені, қанша Иеміздің қызметшісі Мұса сіздерге бұйырды, және менің дауысыма бағындыңыздар барлық нәрсе бойынша, қанша сіздерге бұйырды. Сіздер осы көп күндер бойы бүгінгі күнге дейін өз бауырларыңызды тастамадыңыздар, Иеміз Құдайыңыздың бұйрығын сақтадыңыздар. Енді Жаратқан Ие, біздің Құдайымыз, біздің бауырларымызға тыныштық берді, оларға айтқанындай. Сондықтан енді бұрылып, сіздердің үйлеріңізге және сіздердің иелігіңіздің жеріне кетіңдер, оны сіздерге Мұса Иорданның арғы жағында берді. Бірақ өте сақтаңыздар бұйрықтарды және заңды орындауға, қайсысын бізге орындауға Жараткан Иенің қызметшісі Мұса бұйырды, Жараткан Иені біздің Құдайымызды сүюге, оның барлық жолдарымен жүруге, оның бұйрықтарын сақтауға, және оған жабысуға, және оған сіздердің бүкіл ақыл-ойларыңыздан және сіздердің бүкіл жандарыңыздан қызмет етуге. Ешуа оларға батасын берді және оларды жіберді, содан олар өз үйлеріне кетті.

Және Манассе тайпасының жартысына Мұса Башанда берді, ал жартысына Ешуа өз туыстарымен бірге Иорданның арғы жағында, теңіз жанында берді, және Ешуа оларды үйлеріне жіберген кезде оларға батасын берді. Және олар көп байлықпен өз үйлеріне кетті, және өте көп малмен, және күміспен, және алтынмен, және темірмен, және көп киіммен, жаулардың олжасын өз бауырларымен

бөлісті.

Және Рубен ұлдары, Гад ұлдары және Манассе руының жартысы Исраил ұлдарынан Ханаан жеріндегі Шилодан Галаадқа, олардың иелік жеріне кетті, олар оны Жаратқанның Мұса арқылы берген бұйрығы бойынша мұраға алған еді.

Және олар Иорданның Галаадына келді, ол Ханаан жерінде орналасқан, және Рубен ұлдары, Гад ұлдары және Манасса руының жартысы сонда Иордан үстінде құрбандық орын салды, көрінетін ұлы құрбандық орын.

Исраил ұлдары есітті: Міне, Рубен ұлдары, Гад ұлдары және Манассе тайпасының жартысы Ханаан жерінің шекараларында, Иордан өзенінің Галаад жағында, Исраил ұлдарының арғы жағында құрбандық орнын салған. Және Исраилдің барлық ұлдары Шилоға жиналды, сондықтан олар көтеріліп, оларға қарсы соғыс жасау үшін.

Исраил ұлдары Рубен ұлдарына, Гад ұлдарына және Манассе тайпасының жартысының ұлдарына Галаад жеріне бас діни қызметкер Ааронның ұлы Елеазардың ұлы Финеесті жіберді. және он билеуші онымен бірге, Израильдің барлық тайпаларынан әр отбасы үйінен бір билеуші, олар ата-бабалар үйлерінің билеушілері, Израильдің мыңбасылары. Және олар Рубеннің ұлдарына, Гадтың ұлдарына және Манасса тайпасының жартысына

Галаад жеріне келді, және оларға сөйледі, айта отырып, Жараудың бүкіл жиналысы мынаны айтады: Исраилдің Құдайының алдында сіздер жасаған бұл қандай қылмыс, бүгін Жараудан бет бұру үшін өздеріңе құрбандық орнын салып, Жараудан отступниктер болу үшін? Бізге Пеордың күнәсі аз емес пе, себебі біз одан осы күнге дейін тазартылмадық? және Жаратқанның жамағатында жара болды. Және сіздер бүгін Иеден бас тарттыңыздар, және егер бүгін Иеден кетсеңіздер, онда ертең барлық Исраилдың үстіне қаһар түседі. Егер қазір сіздердің иелігіңіздегі жер кішкентай болса, Иеміздің шатыры тұратын Иеміздің иелігіндегі жерге өтіңіздер және бізге қосыла мұралық иеленіңіздер, бірақ Құдайдан көтерілушілер болмаңыздар, және біздің Құдайымыз Иеміздің құрбандық орнынан тыс құрбандық орын салу арқылы Иемізден кетпеңіздер. Міне, Зара ұлы Ахар арналған заттан бұзушылық жасамады ма, және бүкіл Исраил жамағатына ашу түсті ме? Ал ол бір өзі өз күнәсінен өлді.

Және Рубен ұлдары, Гад ұлдары және Манасса тайпасының жартысы жауап беріп, Исраилдің мыңбасыларына былай деп сөйледі: Құдай Құдай Жаратушы болып табылады, және Құдай Құдай өзі біледі, және Исраил өзі білетін болады: егер бүлікшілікте біз Жаратушының алдында қылмыс жасадық болсақ, бізді осы күні құтқармасын. Және егер біз өзіміз үшін құрбандық орнын салдық, Иеміз Құдайымыздан кету үшін, оның үстіне күйдірілген

құрбандықтарды шығару үшін, оның үстінде құтқару құрбандығын жасау үшін, Ие іздейді.

Бірақ біз мұны сақтық сөзінің үшін істедік, айта отырып: ертең сіздердің балаларыңыз біздің балаларымызға айтпасын деп, сіздерге не Исраилдің Құдайы Жаратқанмен? Және Жаратқан Ие біздің мен сіздердің арамызға Иорданды шекара қойды, және сіздерге Жаратқан Иеден үлес жоқ, және сіздердің ұлдарыңыз біздің ұлдарымызды бөтенсітеді, олар Жаратқан Иеге табынбасын деп. Және біз осылай істеуді айттық, осы құрбандық үстелін салу ұсыныстар үшін емес және құрбандықтар үшін де емес, Бірақ бұл біздің және сіздердің арасында, және біздің кейінгі ұрпақтарымыздың арасында куәлік болсын, Иеміздің алдында оның қызметін атқару үшін біздің ұсыныстарымызда, біздің құрбандықтарымызда және біздің құтқару құрбандықтарымызда, және сіздердің балаларыңыз біздің балаларымызға ертең айтпасын: сіздерге Иеміздің үлесі жоқ. Біз айттық: Егер ешқашан олар бізге немесе біздің ұрпақтарымызға ертең сөйлеп айтса: Көріңіздер, біздің аталарымыз жасаған Иеміздің құрбандық үстелінің ұқсастығын – ол ұсыныстар үшін де, құрбандықтар үшін де емес, бірақ сіздердің, біздің және біздің ұлдарымыздың арасында куәлік болып табылады. Сондықтан бізге бүгінгі күні Жаратқан Иеден бас тартып, Жаратқан Иеден кетуге болмайды, осылайша біз жеміс ұсыныстары мен Саламин құрбандықтары үшін және құтқару құрбандығы үшін

құрбандық орнын саламыз, тек Жаратқан Иенің оның шатыры алдында тұрған құрбандық орнынан басқа.

Және діни қызметкер Финеес пен Исраил жиналысының барлық билеушілері, олар онымен бірге болды, Рубен ұлдары мен Гад ұлдары және Манасса руының жартысы сөйлеген сөздерді естіді, және бұл оларға ұнады. Діни қызметкер Финеес Рубен ұлдарына, Гад ұлдарына және Манассия руының жартысына былай деді: Бүгін біз Жаратқан Ие бізбен бірге екенін білдік, себебі сіздер Жаратқан Иенің алдында бұзушылық жасамадыңыздар, және Исраил ұлдарын Жаратқан Иенің қолынан құтқардыңыздар. Және Финеес діни қызметкер мен билеушілер Рубен ұлдарынан, Гад ұлдарынан және Манассия руының жартысынан Галаадтан Ханаан жеріне Исраил ұлдарына қарай қайтты, және олар оларға сөздермен жауап берді. Және бұл Исраил ұлдарына ұнады, және олар Исраил ұлдарымен сөйлесті, және Исраил ұлдарының Құдайына батасын берді, және олар енді оларға қарсы соғысқа шығып, Рубен ұлдарының, Гад ұлдарының және Манасса руының жартысының жерін жоюға бармауды айтты, және олар сол жерде тұрды.

Және Ешуа Рубен мен Гад және Манассенің жарты руының құрбандық орнын атады және айтты: Бұл олардың арасында куәлік болып табылады, өйткені Жаратқан Ие олардың Құдайы.

23

Көп күндер өткеннен кейін Жаратқан Ие Исраилді оның айналасындағы барлық жауларынан тыныштандырғаннан кейін болды, және Ешуа ақсақал болып, жасқа толған еді. Және Ешуа Исраилдің барлық ұлдарын және олардың ақсақалдар кеңесін және олардың билеушілерін және олардың судьяларын және олардың хатшыларын бірге шақырды, және оларға айтты: мен қартайдым және күндерге алға жылжыдым. Сіздер көрдіңіздер, Жаратқан ие біздің Құдайымыз осы барлық ұлттарға біздің алдымызда не істегенін, себебі Жаратқан ие сіздердің Құдайыңыз сіздер үшін соғысты. Көріңдер, мен сендерге осы қалдырылған ұлттарды сендердің рулларыңа мұра ретінде лақтырдым, Иорданнан бастап барлық ұлттарды жойдым, және ұлы теңізден күн батысына дейін шекаралайды.

Бірақ Жаратқан Құдай біздің оларды біздің бетімізден жояды, олар жойылғанша, және оларға жабайы аңдарды жібереді, ол оларды және олардың патшаларын сіздердің бетіңізден жойғанша, және сіздер олардың жерін мұралайсыздар, Жаратқан Құдай біздің сіздерге сөйлегендей. Сондықтан өте күшті болыңыздар, Мұса заңының кітабында жазылған барлығын сақтау және орындау үшін, оңға немесе солға бұрылмас үшін. сондықтан сіздер осы қалдырылған ұлттарға кірмеңіздер, және олардың құдайларының атаулары сіздерде

аталмасын, не сіздер қызмет етпеңіздер, не оларға табынбаңыздар, бірақ Иеміз Құдайға жабысасыздар, дәл осы күнге дейін істеп келгендей. Және Жаратқан сіздердің алдыңыздан ұлы және күшті ұлттарды жою етеді, және осы күнге дейін біздің алдымызда ешкім тұра алмады. Сіздердің біреуіңіз мыңды қуды, өйткені Жаратқан Ие біздің Құдайымыз сіздер үшін соғысты, дәл Ол бізге айтқандай.

Және біздің Иеміз Құдайымызды сүюді өте мұқият сақтаңыздар. Егер сіздер бет бұрып, сіздермен бірге қалған осы ұлттарға қосылсаңыздар, олармен некелессеңіздер және олармен аралассаңыздар, ал олар сіздермен араласса, Сіздер білесіздер, өйткені Жаратқан иесі бұл ұлттарды сіздердің бетіңізден жою үшін енді қоспайды, және олар сіздерге тұзақтарға, кедергілерге, өкшелеріңіздегі шегелерге және көздеріңіздегі оқтарға айналады, осы Жаратқан иесі Құдайларың сіздерге берген жақсы жерден жойылғанша.

Мен де барлық жер бетіндегілер сияқты өз жолыммен кетемін, және сіздер өз жүрегіңізбен және жаныңызбен білесіздер, себебі біздің Иеміз Құдай бізге тиесілі барлық нәрселер туралы айтқан барлық сөздерінің бірде-біреуі орындалмай қалған жоқ, олардың ешқайсысы сәйкес келмеді. Және қалай бізге барлық жақсы сөздер келді, қайсын Жаратқан сіздерге сөйледі, солай Жаратқан Құдай сіздердің үстіңізге барлық жаман сөздерді әкеледі, сіздерді

осы жақсы жерден жояды дейін, қайсын Жаратқан сіздерге берді. Сіздер біздің Иеміз Құдайымыздың бізге бұйырған келісімін бұзып, барып басқа құдайларға қызмет етіп, оларға табынасыздар.

24

Ешуа Исраилдің барлық рулары Шилоға жинады және олардың ақсақалдарын, жазушыларын және судьяларын шақырып, оларды Құдайдың алдына орнатты.

Және Ешуа барлық халыққа айтты: Исраилдің Жаратқан Құдайы мынаны айтады: өзеннің арғы жағында сіздердің әкелеріңіз бастапқыда тұрды, Ыбырайымның әкесі Тера және Нахордың әкесі, және олар басқа құдайларға қызмет етті. Және Мен сендердің аталарың Ыбырайымды өзеннің арғы жағынан алдым, оны барлық жерде жетелеп бардым, оның ұрпағын көбейттім және оған Ысқақты бердім, Және Ысаққа Жақыпты және Есауды бердім, және Есауға Сеир тауын мұралауға бердім, ал Жақып және оның ұлдары Мысырға түстілер, және олар сонда ұлы, көп және күшті ұлтқа айналды, және Мысырлықтар оларды қинады. Және мен Мысырды белгілермен ұрдым, қайсыларды олардың ішінде жасадым. Және осыдан кейін Ол біздің аталарымызды Мысырдан шығарды, және сіздер Қызыл теңізге кірдіңіздер, және мысырлықтар біздің аталарымыздың артынан арбалармен және жылқылармен

Қызыл теңізге қуды. Біз Жаратқан Иеге айқайладық, және Ол біздің мен мысырлықтардың арасына бұлт пен қараңғылық берді, және олардың үстіне теңізді әкелді, және оларды жапты. Сіздердің көздерің Жаратқан Иенің Мысыр жерінде не істегенін көрді, және сіздер шөлде көп күн болдыңдар.

Және Ол бізді Иордан өзенінің арғы жағында тұратын Аморрейлердің жеріне әкелді, және Жаратқан оларды біздің қолымызға берді, және сендер олардың жерін мұра алдыңдар, және оларды өз бетіңнен жойдыңдар.

Моабтың патшасы Сепфордың ұлы Балақ тұрды және Израильге қарсы шайқасқа тұрды, және адам жіберіп, Балаамды бізді қарғау үшін шақырды. Және сенің Жаратқан Иең Құдайың сені жоюды қаламады, және бізді бататалармен батады, және бізді олардың қолдарынан құтқарды, және оларды тапсырды. Және сендер Иорданды кештіңдер және Иерихонға келдіңдер, және бізге қарсы соғысты Иерихонда тұратындар: аморрейлер, ханаандықтар, перезейлер, хивейлер, иебусейлер, хеттейлер және гергесейлер, және Жаратқан оларды біздің қолымызға берді. Мен сіздердің алдарыңнан ара жібердім, ол біздің алдымыздан он екі Аморлық патшаны қуып жіберді, бұл сенің семсеріңмен де, садағыңмен де болған жоқ.

Және Ол сендерге жер берді, оның үстінде сендер еңбек

етпедіңдер, және қалалар берді, оларды сендер салмадыңдар, және сендер оларда қоныстандыңдар, және жүзімдіктер мен зәйтүн бақтарын берді, оларды сендер отырғызбадыңдар, сендер жейсіңдер.

Енді Иеден қорқыңыздар және оған тікелікпен әрі әділдікпен қызмет етіңіздер, біздің аталарымыз өзеннің арғы жағында және Мысырда қызмет еткен бөтен құдайларды алып тастаңыздар және Иеге қызмет етіңіздер. Егер бірақ сендерге Жаратқанға қызмет ету ұнамаса, өздеріңе бүгін таңдаңдар кімге қызмет етесіңдер, не өзеннің арғы жағындағы әкелеріңнің құдайларына, не сендер тұратын олардың жерінде аморлықтардың құдайларына, ал мен және менің үйім Жаратқанға қызмет етеміз, себебі Ол қасиетті.

Және халық жауап беріп айтты: Иені тастап, басқа құдайларға қызмет етуге болмайды. Жаратқан біздің Құдайымыз, Өзі Құдай болып табылады. Өзі бізді және біздің әкелерімізді Мысырдан шығарды және бізді барлық жолда сақтады, біз сол жолмен жүрдік және біз өткен барлық ұлттарда, олардың арасынан өттік. Және Жәуапкер аморлықты және жерде тұрған барлық ұлттарды біздің алдымыздан қуып шығарды, бірақ біз де Жәуапкерге қызмет етеміз, өйткені Ол біздің Құдайымыз.

Ешуа халыққа былай деді: сіздер Жаратқанға қызмет ете алмайсыздар, себебі Құдай қасиетті, және Ол қызғаншақ,

сіздердің күнәларыңызды және заңсыз істеріңізді кешірмейді. Қашан сіздер Иеміз тастап, басқа құдайларға қызмет етсеңіздер, Ол келіп сіздерге зиян келтіреді және сіздерді жояды, сіздерге жақсылық істегенінің орнына. Халық Ешуаға: Жоқ, біз Иеге қызмет етеміз, - деді.

Және Ешуа халыққа айтты: Сіздер өздеріңізге қарсы куәлерсіздер, себебі сіздер Жаратқанға қызмет етуді таңдадыңыздар. Және қазір сендердегі бөтен құдайларды алып тастаңыздар және жүректеріңді Исраилдің Иесі Құдайына қарай түзу етіңіздер. Және халық Ешуаға айтты: Жаратқанға қызмет етеміз және оның дауысын тыңдаймыз.

Және Ешуа сол күні халыққа келісім-шарт жасады, және оған Шилода Исраилдің Құдайының шатырының алдында заң мен сот берді. Және осы сөздерді Құдайдың заңдар кітабына жазды, және үлкен тасты алды, және Ешуа оны Жаратқанның алдында теребинт ағашының астына орнатты. Ешуа халыққа айтты: Міне, бұл тас сендерге куәлік болады, себебі ол Жаратқанның оған айтқан барлық сөздерді естіді, Ол бүгін сендерге сөйледі. Бұл сендерге соңғы күндерде куәлік болады, қашан сендер менің Жаратқаным Құдайға өтірік айтсаңдар. Және Ешуа халықты жіберді, және олардың әрқайсысы өз орнына кетті. Және Исраил Иеге қызмет етті Ешуаның барлық күндерінде, және ақсақалдардың барлық күндерінде, олар Ешуадан кейін ұзақ өмір сүрді, және олар Иенің Исраилге

жасаған барлық жұмыстарын көрді.

Және содан кейін Иеміздің құлы Нұн ұлы Ешуа жүз он жасында қайтыс болды. Және олар оны оның үлесінің шекараларына Тамнасарахта, Ефрем тауында, Галаад тауының солтүстігінен жерледі.

Және Исраил ұлдары Жүсіптің сүйектерін Мысырдан шығарды, және оларды Сихемде, Жақып Сихемде тұратын аморлықтардан жүз қошқарға сатып алған егістіктің бөлігінде жерледі, және оны Жүсіпке бөлік етіп берді.

Осыдан кейін Аарон ұлы, бас діни қызметкер Елеазар өлді және оның ұлы Пинехастың Ефрем тауындағы Габаар қаласында жерленді, ол оған берілген еді.